

**Theophilou Protospathariou Peri tes tou anthropou kataskeues biblia 5 =
Theophili Protospatharii De corporis humani fabrica libri V / edidit
Guilielmus Alexander Greenhill.**

Contributors

Theophilus Protospatharios, 7th cent.
Greenhill, William Alexander, 1814-1894.
Royal College of Physicians of Edinburgh

Publication/Creation

Oxonii : E Typographeo Academico, 1842.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/u6fx6spq>

Provider

Royal College of Physicians Edinburgh

License and attribution

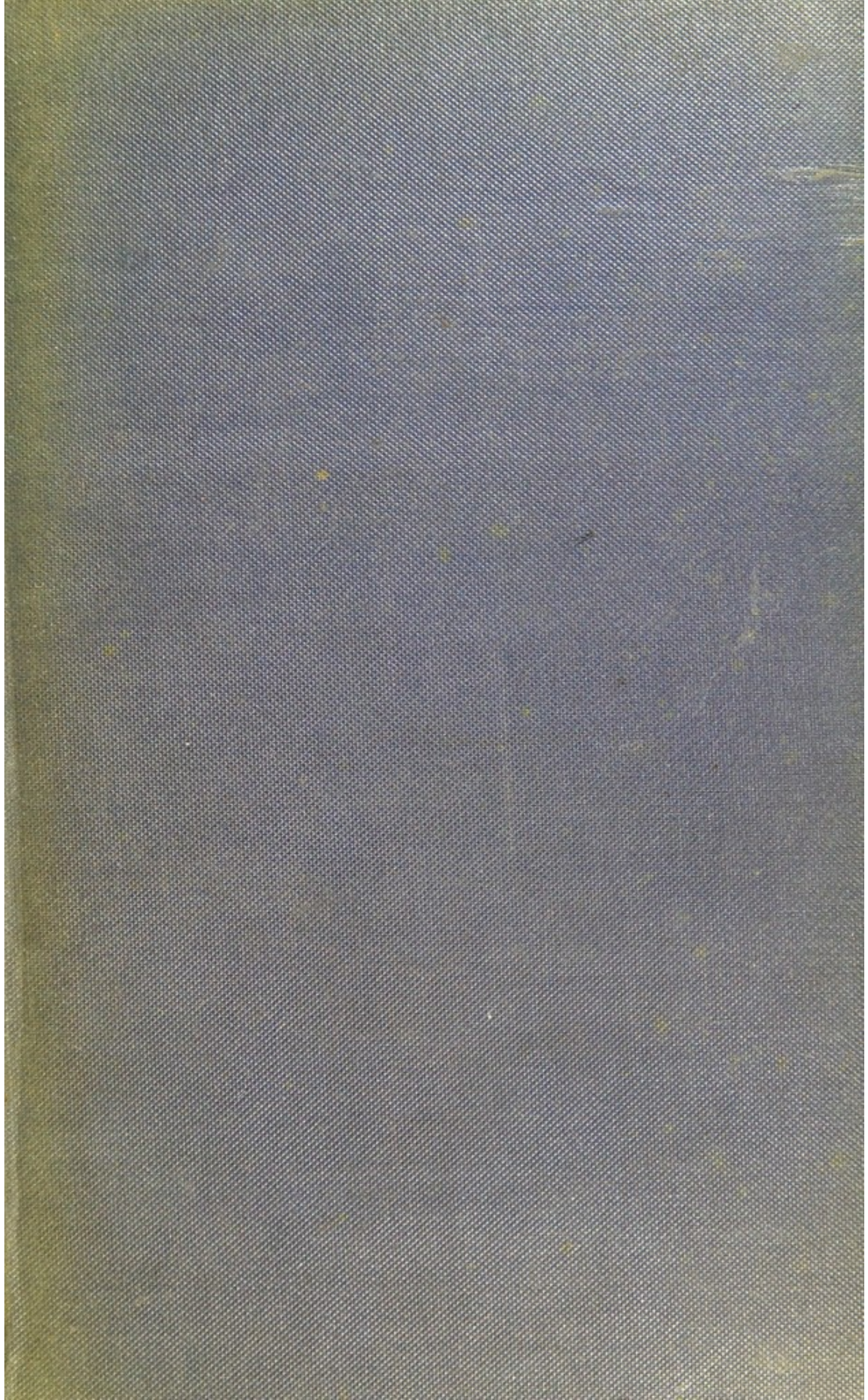
This material has been provided by This material has been provided by the Royal College of Physicians of Edinburgh. The original may be consulted at the Royal College of Physicians of Edinburgh. where the originals may be consulted.

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

627.14

ΘΕΟΡΙΑΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ

ΤΗΣ ΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

ΒΙΒΛΙΟ

ΤΕΥΧΟΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ

ΤΗΣ ΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

ΒΙΒΛΙΟ

ΤΕΥΧΟΣ

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟ

ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΡΩΤΟΣΠΑΘΑΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

BIBLIA E.

THEOPHILI

PROTOSPATHARII

DE CORPORIS HUMANI FABRICA

LIBRI V.

EDIDIT

GUILIELMUS ALEXANDER GREENHILL, M.D.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXLII.

BIBLIOTH
COLL. REG.
MEDICINAE

PROLOGUE

THE HISTORY OF THE

ROYAL SOCIETY OF LONDON

1660-1700

THE HISTORY

OF THE SOCIETY

FROM ITS FOUNDATION

TO 1700

BY

JOHN

STUART, ESQ.

1700

LONDON: PRINTED BY

W. CLAYTON

VIRO HONORATISSIMO

GUILIELMO, COMITI DE DENBIGH,

CETERISQUE

SCHOLAE RUGBAEENSIS CURATORIBUS,

QUORUM AUSPICIIS LITTERIS IMBUTUS EST,

QUORUM MUNIFICENTIA ADJUTUS CURSUM ACADEMICUM CONFECIT,

HOCCE OPUSCULUM,

(VIRI DESIDERATI, PRAECEPTORIS DILECTI,

THOMAE ARNOLD, S. T. P.

CONSILIO SUSCEPTUM,)

GRAECARUM SIMUL ET MEDICARUM LITTERARUM

PRIMITIAS QUALESCUMQUE

GRATISSIMO ANIMO OFFERT

EDITOR.

RECHERCHES SUR
L'ÉTUDE DE LA
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

PAR M. L. DE
MÉTAPHYSIQUE

EDITORIS MONITUM.

DE ipso Theophilo ejusque operibus satis multa in Adnotationibus dicentur : hic loci quid in nova hujus opusculi editione praestare voluerim, quaeque habuerim subsidia, breviter exponam.

In textu corrigendo quatuor usus sum codicibus manuscriptis, tribus Parisiensibus, (quos conferendos curavit Emmanuel Miller, Regiae Bibliothecae in Codd. MSS. parte adjunctus,) unoque Veneto, quem contulit Josephus Cappelletti, Presbyter Venetus, et Mechitariticae Armeniorum S. Lazari Academiae Socius. Quorum quum longe optimus sit Venetus, et plurima quae desiderabantur loca contineat, eum pro basi habui. Libros Galeni Hippocratisque^a e quibus sua Noster desumpsit contuli, et pleraque emendavi, plura sane emendaturus si ubique Galeni loca invenire potuissem. Nonnulla tamen, quae post textum impressum inveni, in Adnotationibus indicavi; et plura certe adhuc latent. Addidi quoque duo tota capita, (sc. Lib. V. capp. 36, 37.,) quae literatim e Galeno exscripta in suo codice invenit, et vertit Crassus. In corrigendis textus erroribus nihil un-

^a Hippocratis libros *De Genitura*, et *De Natura Pueri*, etiam cum uno codice Oxoniensi contuli.

quam, nisi monito lectore, novavi; et quaecunque sine codicis manuscripti ope mutavi, uncinis inclusi.^b

Crassi Versionem Latinam, quippe quae codicum lectiones deperditorum continet, intactam servavi, paucis tantum locis exceptis, ubi ejus lectionem in marginem relegavi. Additamentorum versionem uncinis semper inclusi.

Quod ad Adnotationes attinet, monitum velim me non omnes errores anatomicos et physiologicos corrigere studuisse, (quod quidem plane infinitum esset,) sed id potissimum in animo habuisse ut veterum de his rebus sententias illustrarem, eorumque technologiam explicarem. Locorum ad hoc prolatorum maxima fortasse parte post alios usus sum; quod ne singulis fere paginis profiterer spatium angustum vetuit.

Indicem Rerum in Crassi Editione repertam multo auctiorem dedi. Indicem Verborum, aliena opera confectam, vocum difficiliorum explicatione ipse auxi.

Restat ut in primis humanissimorum Preli nostri Academici Delegatorum beneficium grate commemorem, qui me eodem honore, quo olim Johannem Wigan, M.D., Aretaei celeberrimum editorem, dignati sunt. FRANCISCUM quoque ADAMS, Chirurgum, Pauli Aeginetae interpretem, et *Hermetis Philologici* auctorem, itemque ROBERTUM SCOTT, A.M., Presbyterum,

^b Haud sum nescius Virum doctissimum F. R. Dietz, olim Professorem Regiomontanum, "Theophili quae supersunt" edendi consilium habuisse, (Praef. ad *Schol. in Hipp. et Gal.* tom. ii. p. ix.) et ad hoc "supellectilem criticam congessisse," (Praef. ad *Gal. De Diss. Musc.* p. x. ;) quae quum scire voluerim qualis et quanta esset, ad Jul. Lud. Ideler, cui "concessum est ut, quae cel. Dietzius . . . . comparavit, jam nunc suos in usus converteret," (Praef. ad *Phys. et Med. Gr. Min.*), litteras ante decem menses conscripsi. Hae autem, quum nullum adhuc responsum tulerim, vereor ut ad eum pervenerint.

et Collegii de Balliolo nuper Socium, non possum tacere; qui summa benevolentia singulas schedas propriis oculis examinerunt, et errores meos anatomicos et grammaticos non paucos correxerunt: quod non propterea moneo, ut eos mendorum quae adhuc fortasse restent reos faciam, sed ut quare non multo plura sint explicem.

“Ante omnia vero,” ut verbis amicissimi viri utar, “ante
“omnia EI gratias debeo atque ago, QUI mihi tum haec
“in primis, tum alia quaecunque pro SUA bonitate praestitit
“adminicula, QUIque per vitam universam imbecillitatem
“meam SUIS viribus corroboravit, atque adhuc etiam cor-
“roborat;” CUJUS Bonitatem, Sapientiam, Potentiam in
corpore humano fabricando si quis ex hoc libello clarius
perspiciat, haud frustra me tantos operi labores impendisse
existimabo.

OXONII,

A. D. IV. NON. AUG., MDCCCLII.

*Jun. Paulus Crassus Andreae Cornelio, Patritio Veneto,
Amplissimo Briariae Episcopo, S. P. D.*

PERVETUS apud quosdam scientiae professores opinio fuit, Andrea Corneli, Sanctissime Episcope, hominum genus brutis animantibus multis cognationis vinculis esse conjunctum, nullaque eas nobilitate anteire; atque id nonnullis infirmis rationibus defendere conati sunt. Ad tantum furoris iidem pervenerunt, ut bruta quoque rationem possidere sibi in animum induxerint, quae licet vocali sermone carerent, quem Graeci προφορικόν, *prophoricon*, nominant, interno saltem, qui fit in anima, et ab eadem gente ἐνδιάθετος, *endiathetos*, dicitur, uti manifesto videantur. Iidem hominum brutorumque animas (quod in extremo dementiae est,) ad unicum speciem redegerunt, et appellatam a Graecis μετεμψύχωσιν, *metempsychosin*, summa contentione tutati sunt. Hanc veterum sententiam plane fatuam longeque a veritate abhorrentem semper judicavi, atque (omissa etiam Christianae doctrinae auctoritate,) multis ac validis physicae scientiae argumentis infirmari. Quantum enim inter homines bestiasque interest, id cuique hominis interiori formam intuenti lucidissime patebit. Ejus vero singularis excellentia, virtus, atque divinitas, ita demum intelligetur, exacteque habebitur, si erit tota humani corporis fabricatio perspecta, omnisque ejus figura, atque perfectio; siquidem providens Natura, omnium parens aequissima, cuique animanti corpus, prout animae dignitas ac vires postulant, elargitur.

Eam ob rem ego a primis adolescentiae temporibus, quam primum rerum naturae studio flagrare coepi, semper animae causarumque in animalis corpore latentium cognitioni necessarium esse duxi mortuorum corpora incidere et eorum viscera atque intestina scrutari, ut oculis nostris subjicerentur quae Natura ante occulisset, positus, color, magnitudo, figura, ordo, mollitudo, durities, laevor, asperitas, processus, recessus, contactusque membrorum. Mos ille autem

vivos incidendi, (ut Herophilus quondam Erasistratusque fecerunt,) quia nimis crudelis videbatur, multis jam saeculis exolevit. Simul igitur haec ipsa speculati fuerimus per eam quae a Graecis sapientibus [*ἀνατομή,*] *anatomye*, a nostris *dissectio* nominatur, haudquaquam amplius dubitabimus, num homo caeteris sensu praeditis animantibus sit longe divinior, quando in corpore, supra quam sint alia, mirabiliter atque ambitiose disposito, anima tot in se motionum principia, tot divinas virtutes possidens contineatur. Id ego (ut ante dixi,) certo sciens, quae docti veteres, quorum libri ad manus meas pervenerunt, de dissectione litteris prodidere, accurate diligenterque perlegi; inter quos hi principes, mea quidem sententia, claruere, Hippocrates, auctor vetustissimus, Aristoteles, Diocles, Erasistratus, Praxagoras, Herophilus, Asclepiades, Eurypho, nonnullique alii. Horum omnium novissimus, Pergami in Asia natus, Galenus, omni litterarum genere cumulatissimus, plura ad hanc rem pertinentia volumina luculentissime conscripsit, totamque de dissectione rationem absolvit, etsi eorum quaedam temporum vitio intercidere. Caeterum cum inter Graecos (quod sciretur,) nemo post Galenum hunc in philosophia locum artificiose tractavisset, superioribus mensibus liber Theophili Protospatharii *De Humani Corporis Apparatu* in manus meas inopinato incidit, idque opera Francisci Frigimelii, praeceptoris mei, viri omnibus bonis artibus ornatissimi, sed praecipui Hippocraticae et Galenicae Medicinae illustratoris. Eum cum attentius curiosiusque legissem, laetatus plane sum, et librum approbavi, dignum enim doctorum virorum lectione arbitratus sum; nam quicquid ferme septemdecim amplissimis voluminibus *De Membrorum Usu* Galenus explicavit, totum id quinque libellis Theophilus comprehendit. Quae sane brevitatis neque manca est, neque obscura, aut injucunda; quem enim Galeni exuberans copia fatigaverit, hunc Theophili dilucida ordinataque brevitatis recreabit. Qua tempestate, sub quo Caesare vixerit, parum inter auctores constat; neque ipse de se quicquam (quod adhuc legerim,) litteris commendavit. Quod Galeno posterior, quod Christianus fuerit, nemo est qui (modo ejus libros evolverit,) ulla ex parte ambigat. Verum quisquis sit, quo velis saeculo natus, homo est plane doctus, et de medicina bene meritus. Quamobrem ejus librum *De Structura Hominis* Graece scrip-

tum, in Latinam orationem quam potui fidelissime converti, ut ejus usum pluribus impartirer, et aliqua exercitatione homine libero digna mentem meam excolerem. Quam eleganter autem, quamve perspicue id praestiterim, alii dijudicent; illud tantum monuero, enixum quidem me ut Latine loquerer, sed, ubi Latina me verba defecerunt, in rebus inusitatis usum verbis interdum non auditis, interdum Graecis, quibus multis jam utimur pro Latinis, plebique medicorum notiora sunt quam nostra. Ergo mirari desinant grammatae, si, quod Graeci faciunt, nobis etiam concedendum petimus, ut nova rerum Latinis novarum nomina “fabricemur,” ut aiebat M. Tullius, [*Acad. Quaest.* iv. 6.] aut ex aliis transferamus: semperque illius Galeni^c Platonisque^d dicti mihi veniebat in mentem, *Verba iis esse negligenda, quibus multarum magnarumque rerum contemplatio esset proposita*; laudandamque magis orationem, quae verbis apertioribus (modo ne forent prorsus barbara,) quam quae limatioribus uteretur.

[*Sequuntur plurima de Hippocratis libro “De Purgantibus Medicamentis,” quem simul vertit et edidit Crassus.*]

Haec igitur in praesentia ad te perexigua, non sine pudore ac trepidatione mittimus, Vir Amplissime, mihique summa semper veneratione observande, ut, nactus interdum parum otii, succisivis saltem temporibus legas. Quanto enim humana species brutis sit praestabilior, quanti sit facienda anima tam diligenter, tam curiose extractum domicilium incolens, qua tandem illud sit arte servandum, hae nostrae lucubrationes te docebunt. In posterum tibi in celsissimo (quod Dii velint,) humani generis fastigio posito, ampliora munera nos etiam, quam nunc, ditiores offeremus, sacrificiaque adorantes majora litabimus. Vale!

[Venetiis, MDXXXVI.]

^c [Ἀλλὰ γὰρ, ὡσπερ ὁ Πλάτων φησὶ, καταφρονεῖν χρὴ τῶν ὀνομάτων οἷς τοσοῦτων τε καὶ τηλικούτων πραγμάτων πρόκειται σκέψις. *De Diff. Febr.* ii. 7. tom. vii. p. 354. Conf. etiam *De Simpl. Medic. Temp. ac Fac.* xi. Prooem. tom. xii. p. 311.; *De Anat. Admin.* vi. 13. tom. ii. p. 581.; *De Meth. Med.* xi. 12. tom. x. p. 772.; *De Usu Part. Corp. Hum.* iv. 13. tom. iii. p. 309.; *De Subfig. Empir.* c. 6. tom. ii. p. 342. ed. Chart.]

^d [. . . . καὶν διαφυλάξης τὸ μὴ σπουδάξω ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι, πλουσιώτερος εἰς τὸ γῆρας ἀναφανήσῃ φρονήσεως. *Polit.* p. 261 E.]

J. A. Fabricius ad Lectorem.

DIGNAM atque inexhaustam intuentibus, corpus nostrum quotidie offert materiem amandi admirandique Optimi Opificis, et Bonitatem Ejus, Sapientiam ac Potentiam assiduis laudibus praedicandi. Nam et de microcosmo hocce et terrella, quam animus noster incolit, vere affirmaveris, quod de majore mundo pronunciavit acutus scriptor Arabs, quem *Philosophi Αυτοδιδάκτου* nomine^e clariss. Pocockius^f vulgavit, illi *esse septuagies millenas facies, et faciei unicuique septuagies millena ora, et unicuique ori septuagies millenas linguas, quibus laudet essentiam unius illius Veri Entis, illamque sanctificet ac celebret indesinenter*^g. Itaque a tot saeculis, immo a tot jam millenariis annorum in eo occupata est fuitque laudabilis anatomicorum innumerabilium industria, ut opificii hujus compagem et artificium penitus lustratum accuratius explicent, atque oculis et considerationi omnium exponant: et plura adhuc non diffitentur relicta posterorum indaganda studio. Quanquam vero recentis aetatis attentio atque acumen multa non inficianda feliciter observavit, quae priorum oculos et aciem fefellerunt;

^e [*Philosophus Autodidactus, sive Epistola Abi Jaafar Ebn Tophail de Hai Ebn Yokdhan, Oxon. 1671. 4to. Arab. et Lat.*]

^f [Non celeberrimus ille Professor Oxoniensis, sed ejus filius natus maximus. Vide Schnurrer, *Biblioth. Arab.* §. 408. p. 470.]

[ولهذه الذات سبعون الف وجه في كل
وجه سبعون الف فم في كل فم سبعون الف
لسان يسبح بها ذات الواحد الحق ويقدها
ويجدها لا يغتر [p. 166.]

tamen et veterum in hoc minime contemnendum est studium, pietas vero imitanda in primis, qua ad laudem Conditoris omnia unice referre laborarunt. Qua in utraque parte princeps Galenus in opere incomparabili *De Usu Partium [Corporis Humani]* diligentis ac sagacis observatoris, et pii hominis partes egregie implevit; professus *hanc sibi videri germanam pietatem, non si bene multas taurorum hecatombas offeras, sed si noscere ipse prius ex DEI operibus studeas, deinde et aliis demonstras, quanta sit Sapientia, qua Potentia, qua Bonitate denique*^h. Hujus operis Galeniani, prolixioris paullo quam fert stomachus quorundam hominum, cum epitomen haud inscitam composuerit Christianus scriptor Theophilus Protospatharius, eam rarius hactenus obviam reducere in lucem, ac studiosorum etiam eorum, qui medicae arti se non consecraverunt, lectioni commendare volui. Huic si quis alios vetustos scriptores de eodem argumento junxerit, Graecos quidam [S. Basilium, (*De Hom. Struct.*,)] S. Gregorium Nyssenum, [(*De Hom. Opif.*, et *In Verba "Faciamus Hominem,"*)] Nemesium, [(*De Nat. Hom.*,)] S. Chrysostomum, (*Hom. XI. ad Pop. Antioch.*,) Theodoretum, (*De Provid.* iii. iv.,) Meletiumque, [(*De Nat. Hom.*,)] et Latinos Ciceronem, (*De Nat. Deor.* ii. 53 sq.,) Plinium, (*Hist. Nat.* vii.,) [S. Ambrosium, (*De Noë et Arca*, c. 6—9., et *Hexaëm.* vi.,)] et Lactantium, (*De Hom. Opif.*;) nae is tempus non male collocaverit, sed in se ipso propius noscendo amplum gaudendi ac de DEI Bonitate et Majestate exultandi campum habebit. Vale!

[Hamburgi, MDCCXXIV.]

^h [Καὶ νομίζω τοῦτ' εἶναι τὴν ὄντως εὐσέβειαν, οὐχὶ εἰ ταύρων ἑκατόμβας αὐτοῦ παμπόλλας καταθύσαιμι, καὶ τὰ ἄλλα μυρία μύρα θυμιάσαιμι καὶ κασίας, ἀλλ' εἰ γνοίην μὲν αὐτὸς πρῶτος, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξηγησαίμην, οἷος μὲν ἐστὶ τὴν σοφίαν, οἷος δὲ τὴν δύναμιν, ὁποῖος δὲ τὴν χρηστότητα. iii. 10. tom. iii. p. 237.]

ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΣΧΙΝΑ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Ὁ ΘΕΟΦΙΛΟΣ (ἄλλως Φιλόθεος, Φιλάρετος,) Πρωτοσπαθάριος, (κατ' ἄλλους Μοναχός, Ἱατροσοφιστής, καὶ κατὰ τὸ ἡμέτερον χειρόγραφον Ἀρχιατρός,) εἰς τῶν δοκίμων λατρῶν τῆς ζ' ἑκατονταετηρίδος, ἔζη ἐπὶ Ἡρακλείου. Συνέγραψε πολλὰ ἰατρικὰ, ἀπὸ τὰ ὅποια τὸ πλεόν ἀξιόλογον εἶναι τὰ Περὶ Κατασκευῆς Ἀνθρωπίνου Σώματος βιβλία ε'. Εἰς ὅλα του τὰ συγγράμματα ἑρραρίζεται ἀπὸ τοὺς πρὸ αὐτοῦ ἰατροὺς, καὶ εἰς τοῦτο πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν Γαληνόν, τὸν ὁποῖον ἐνίοτε καὶ ἀντιγράφει λέξιν πρὸς λέξιν, χωρὶς ὅμως νὰ παύσῃ τοῦ νὰ ἦναι παρ' αὐτὸν καὶ καθαρώτερος, καὶ συντομώτερος, καὶ ἀκριβέστερος, καὶ πολλάκις εἰς τὴν γνώμην διάφορος. Δὲν πρέπει προσέτι νὰ παραδράμωμεν, ὅτι ἀρκετὰ ἠρρανόσθη καὶ ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτην, ὥστε καὶ πολλάκις νὰ εἶναι τὰ Περὶ Κατασκευῆς Ἀνθρωπίνου Σώματος βιβλία κέντρων καθαυτὸ τοῦ μεγάλου διδασκάλου καὶ ἀρχηγοῦ τῆς ἰατρικῆς· τὸ ὁποῖον αὐτὸ, ἂν ἀπὸ ἄλλους δὲν παρατηρήθῃ, ἡμπορεῖ τώρα φανερὰ νὰ παρατηρηθῇ εἰς τὰ ἀποσπάσματα ὅπου ἐκδίδομεν, καὶ εἰς τὰς μαρτυρίας ὅπου προσθέτομεν. Τοῦ συγγράμματος τούτου μόνη τὸ πρῶτον ἢ Λατινικὴ μετάφρασις ἐτυπώθη ἐν Βενετίᾳ 1530,¹ καὶ ἔπειτα ἀλλαχοῦ, Junii Pauli Crassi πόνημα· κατὰ τὸ 1555 Gulielmus Morellius ἔδωκεν εἰς φῶς ἐν Παρισίοις τὸ πρωτότυπον, καὶ διὰ τὴν σπανιότητά του ὁ Φαβρίκιος τὸ κατέταξεν εἰς τὸν ιβ' τόμον, σελ. 785, τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης του. Ἄλλ' οἱ ἐκδότηαι σημειοῦνουσιν, ὅτι κατὰ τὸ τέλος τοῦ δ' καὶ ε' βιβλίου ζητοῦνται ἐλλείποντά τινα, τὰ ὅποια ἰδοὺ σήμερον, εὑρεθέντα εἰς χειρόγραφον, (ἐπὶ διφθέρας, τετράπτυχον, γραμμένον μέρος κατὰ τὴν ι', καὶ μέρος τὴν ιγ' καὶ ιε' ἑκατονταετηρίδα, ποτὲ κτήμα τῶν Nani, καὶ τώρα τῆς Μαρκιανῆς, περιέχον καὶ ἀλλὰ ἰατρικὰ συγγράμματα τοῦ

¹ [Immo 1536.]

Θεοφίλου καὶ τοῦ Γαληνοῦ. Ἰδ. *Graeci Codices Manuscripti apud Nanius Patricios Venetos Asservati*, σελ. 437, 438.) δημοσιεύομεν, ὡς χωρία ἀρκετὰ μακρὰ καὶ σπουδῆς ἄξια. Περὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν Θεόφιλον Ἰδ. Φαβρίκ. Ἑλλ. Βιβλιοθ. βιβλ. 5'. κεφ. ζ'.; Freind, *Hist. de la Med.*; Sprengel, *Storia Pram. della Medic.*, trad. dal Ted. T. III. ὡς ἀνωτέρω· ἐξ ᾧ θέλει πληροφορηθῆ ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ ἐσχάτως ἐκδότης Μερκουρίου τοῦ Μοναχοῦ τῆς Ἀναγκαιοτάτης Διδασκαλίας Περὶ Σφυγμῶν, ἐν Νεαπόλει, 1812, Salvator Cyrillus, πίπτει εἰς μεγάλην ἀπάτην διαβεβαιῶν ὅτι inter Graecos pulsuum scriptores Theophilus quidam monachus postremus fortasse numerandus est, qui octavo saeculo aut nono dicitur floruisse. [σελ. 29.]

Τὸ χειρόγραφον, τόσον εἰς τὸ γραμματικὸν μέρος, ὅσον καὶ εἰς τὸ ὀρθογραφικὸν, ἔχει ἐνίοτε χρεῖαν διορθώσεως, τὴν ὁποίαν ἐδοκιμάσαμεν νὰ κάμωμεν, χωρὶς νὰ δώσωμεν κάθε φοράν εἶδησιν εἰς τὸν ἀναγνώστην, εἰς λεπτολογίας ἀποφυγὴν καὶ βραχυλογίας χάριν.

[*Plura sequuntur de fragmento antea inedito Theophili libri "De Excrementis."*]

[Venetiis, MDCCCXVII.]

INDEX CAPITUM.

LIB. I. DE MANIBUS, ET CRURIBUS.

Lib. Cap.

- I. 1. PROOEMIUM. Dicendorum expositio.
2. De membrorum divisione.
3. De summis manibus. (Cf. Gal. *De Usu Part. Corp. Hum.* i. 2, 5.)
4. De manuum digitis, et unguibus. (id. *ibid.* c. 5—7, 10, 11.)
5. De digitorum ossibus, carnibusque. (id. *ibid.* c. 12, 13.)
6. De digitorum articulis. (id. *ibid.* c. 14.)
- 7, 8, 9. De eorum figura, compagine et motu. (id. *ibid.* c. 14—16.)
10. De internae manus cute, et fascia palmari. (id. *ibid.* ii. 3, 6.)
11. Quare carpus ex tot ossiculis fuerit contextus. (id. *ibid.* c. 8.)
12. De radii ulnaeque cum carpo junctura, deque carpi et metacarpii ossibus et nexu. (id. *ibid.* c. 8, 10, 11.)
- 13, 14. De radii et ulnae situ, forma, et motibus. (id. *ibid.* c. 13, 14.)
15. De eorum cum humero junctura. (id. *ibid.* c. 15, 16.)
16. De musculis humerum ulnamque moventibus. (id. *ibid.* c. 16.)
17. Quare humerus ex osse uno, ulna ex binis constet. (id. *ibid.* c. 17.)
18. Quare homo sit erectae staturae. (id. *ibid.* iii. 2, 3.)
19. De extremi pedis usu et forma. (id. *ibid.* c. 4, 5.)
20. De ejus cum summa manu similitudine. (id. *ibid.* c. 6, 7.)
21. De pedis ossium ordine, situ, ac motu. (id. *ibid.* c. 8.)
22. De tibia, fibula, et patella. (id. *ibid.* c. 15.)
23. De femore. (id. *ibid.* c. 9., et *De Oss.* c. 21.)
24. De quibus in hoc libro dictum sit.

LIB. II. DE ABDOMINE.

- II. 1. PROOEMIUM. Dictorum et dicendorum expositio.
2. De ventriculi situ. (Cf. Gal. *De Usu Part.* iv. 1.)
3. De oesophagi materia, et functione. (id. *ibid.*)
4. De ventriculi forma, deque omento, diaphragmate, et pyloro. (id. *ibid.* c. 7—9, 11.)
- 5, 6. De ventriculi naturalibus facultatibus, et earum cum uteri viribus comparatio. (id. *ibid.* c. 7.)
7. De intestinorum numero, situ, vi, substantia. (id. *ibid.* c. 17, 18.)
8. De ventriculi et intestinorum tunicis, et substantia. (id. *ibid.* c. 17., et v. 3.)
9. De peritoneo, abdominisque musculis. (id. *ibid.* iv. 9., et v. 14.)
10. Cur instrumenta nutritoria nervo participant. (id. *ibid.* v. 10.)
11. De chymo, deque mesenterio et ejus venis. (id. *ibid.* iv. 2.)
12. De vena portae, et liene, et de sanguinis confectione.

Lib. Cap.

- II. 13. De jecore, et vena cava. (id. *ibid.* c. 8, 12.)
 14. De renibus, ureteribus, et vesica. (id. *ibid.* v. 5, 13.)
 15. De venae cavae cursu, et per corpus distributione.
 16. Quae res ad nutritionem requirantur.

LIB. III. DE THORACE.

- III. 1. PROOEMIUM. Dictorum et dicendorum expositio.
 2. De ordine dicendorum.
 3. De thoracis limitibus. (Cf. Gal. *De Usu Part.* vi. 2.)
 4. De thoracis et pulmonis utilitatibus. (id. *ibid.*)
 5. De cordis, et pulmonis situ. (id. *ibid.* c. 2—4., et vii. 10.)
 6. De cordis figura, et ventriculis.
 7. De arteria pulmonali, et aorta.
 8. De cordis substantia. (id. *ibid.* vi. 8.)
 9. De cordis valvulis tricuspidibus.
 10. De cordis auriculis, et pericardio. (id. *ibid.* c. 15, 16.)
 11. De pulmonis substantia, lobis, vasis, et motu, deque respiratione.
 (id. *ibid.* vii. 1, 2.)
 12. De vocis causa quadripartita.
 13. De aspera arteria, (vulgo *trachea*,) et voce. (id. *ibid.* c. 7, 13.)
 14. De laryngis cartilaginum numero, et de epiglottide.
 15. De laryngis cartilaginum figura, et munere. (id. *ibid.* c. 11, 13.)
 16. De nervis recurrentibus, utpote vocis instrumentis. (id. *ibid.* c. 14.)
 17. De thoracis distentione, et de costis.
 18. De costis spuriiis, et cartilagine ensiformi.
 19. De diaphragmate, peritonaeo, et pleura. (id. *ibid.* c. 21.)
 20. De mammis. (id. *ibid.* c. 22.)
 21. De osse hyoide seu lambdali. (id. *ibid.* c. 19.)

LIB. IV. DE CAPITE.

- IV. 1. PROOEMIUM. Dictorum et dicendorum expositio.
 2. De collo, et de capitis situ, forma, et magnitudine.
 3. De capitis ossibus, ac suturis. (Cf. Gal. *De Usu Part.* ix. 17, 18.)
 4. De excrementis nostri corporis, et suturarum usu.
 5. De cerebri natura, ejusque membranis. (id. *ibid.* viii. 6, 9., et ix. 3.)
 6. De membrana pericranio. (id. *ibid.* viii. 9.)
 7. De plexu choroide, et ejus formatione.
 8. De cerebri substantia, ac viribus.
 9. De medulla spinali. (id. *ibid.* xii. 15.)
 10. De spiritu animali, et cerebri ventriculis.
 11. De nasi foraminibus, aliisque cerebri ductibus. (id. *ibid.* viii. 6.)
 12. De primo nervorum pari, et osse ethmoide. (id. *ibid.* c. 6, 7.)
 13. De aliis nasi partibus, et de ejus formatione.
 14. De nasi figura, et usu.
 15. De nervo optico, et de oculi humoribus.

Lib. Cap.

- IV. 16. De oculorum figura, situ, et numero.
 17. De partibus oculos munientibus. (id. *ibid.* viii. 5., et x. 6.)
 18. De palpebris, ciliis, et superciliis. (id. *ibid.* x. 7, 9.)
 19, 20. De oculi nervo, tunicis, et humoribus. (id. *ibid.* c. 3, 6.)
 21. De oculi coloribus, et unde fiant.
 22. Quare mobiles sint oculi, et gemini. (id. *ibid.* c. 8.)
 23. De eorum motibus, musculis, et nervis motoribus. (id. *ibid.*)
 24, 25. Visus mathematica et optica explicatio. (id. *ibid.* c. 12.)
 26. De tertio (nobis *quinto*,) nervorum pare.
 27. De lingua.
 28. De maxillis.
 29. De dentibus, et faciei partibus. (id. *ibid.* xi. 8, 14.)
 30. De auribus, et cute in facie.
 31. De principibus animae viribus, et earum sede.

LIB. V. DE SPINA, ET GENITALIBUS.

- V. 1. PROOEMIUM. Dictorum et dicendorum expositio.
 2. De ossium junctura et motu.
 3. De medulla spinali. (Cf. Gal. *De Usu Part.* xii. 4.)
 4. De capitis ad cervicem connexu, motibusque. (id. *ibid.* c. 4, 7.)
 5. De spinae vertebrae.
 6. Quare ex tot ossibus spina constet.
 7. Dubia quaedam circa vertebrae et os sacrum. (id. *ibid.* c. 13.)
 8. De humeri articulo, et scapulis. (id. *ibid.* xiii. 10.)
 9. De acromio, et humeri motibus. (id. *ibid.*)
 10. De claviculis. (id. *ibid.* c. 11.)
 11. De humeri compagine. (id. *ibid.* c. 12.)
 12, 13. De femoris compagine. (id. *ibid.* xiv. 13., et *De Oss.* c. 20.)
 14. De cruris totius musculis.
 15. De natibus.
 16. De osse pubis.
 17. De uteri situ. (id. *ibid.* xiv. 3.)
 18. De uteri materia, cellis, figura, et ovariis. (id. *ibid.* c. 3, 4.)
 19, 20. De foetu, et ad foetum pertinentibus. (id. *ibid.* c. 3., et xv. 4, 5.)
 21. De membri virilis situ. (id. *ibid.* xv. 1.)
 22. De arrectionis tempore. (id. *ibid.*)
 23. De membri virilis materia. (id. *ibid.* c. 1, 3.)
 24. De arrectionis causa, et urethra tam maris quam foeminae. (id. *ibid.* c. 3.)
 25. De pudendi labiis, et penis praeputio. (id. *ibid.* xiv. 6., et xv. 3.)
 26. Mulierem non esse viro imperfectiorem. (id. *ibid.* c. 6.)
 27. De membri virilis motu.
 28. De testibus, et scroto. (id. *ibid.*)
 29. De semine, et de vasis ad testes euntibus. (id. *ibid.* c. 6, 7.)
 30. Quare in dextro mares, in sinistro latere foeminae gignantur.
 (id. *ibid.* c. 7.)

Lib. Cap.

- V. 31. Quare mas aut foemina generetur. (Cf. Hipp. *De Genit.*)
 32. De foetus ejusque membranarum formatione. (id. *De Nat. Pueri.*)
 33. De corporis formatione, et motione. (Cf. Gal. *De U. P.* xv. 6., et Hipp. *De Nat. Pueri.*)
 34. Alia de foetu, et semine. (Cf. Hipp. *De Genit.*)
 35. De sterilitate, et gemellis. (id. *ibid.*, et Gal. *De U. P.* xiv. 4.)
 36. (31.) De causa voluptatis in coitu. (Cf. Gal. *ibid.* c. 9.)
 (32.) De seminis essentia. (id. *ibid.*)
 (33.) De seminis generatione. (id. *ibid.* c. 10.)
 (34.) Quare sanguis, in venis morans, albescat. (id. *ibid.*)
 (35.) De vasis semen emittentibus. (id. *ibid.*)
 37. (36.) De epididymide. (id. *ibid.* c. 14.)
 (37.) De epididymide in foeminis. (id. *ibid.*)
 38. De mammarum et uteri, lactis et mensium consensu. (id. *ibid.* c. 4, 8.)

INDEX SUBSIDIORUM.

- A. CODEX Regius Parisiensis 825, chartaceus, formae maximae, saeculo decimo sexto (ut videtur,) exaratus, quo Morellius in Editione sua Graeca usus est. Vide *Catal. Cod. Manuscr. Bibl. Reg.* tom. ii. p. 161.
- Ad. Franc. Adams, de quo vide Editoris Monitum, p. vi.
- B. Codex Regius Parisiensis 2155, chartaceus, formae maximae, exaratus saeculo decimo quarto. Vide *Catal.* p. 455. Horum codicum omnes lectiones dedi, quanquam non valde ab Edit. Morell. discrepantes, et easdem lacunas exhibentes.
- C. Crassi Versio Latina, de qua vide Adnot. p. 275.
- D. Codex Regius Parisiensis 2297, chartaceus, formae quartanae, exaratus saeculo decimo sexto. Vide *Catal.* p. 478. Prorsus nullius pretii, nec nisi erroribus ab Edit. Morell. discrepans, adeo ut selectas tantum lectiones exhibui. Eandem lacunam in libro quarto habens, et mutilus post verba in libro quinto *αι δὲ ἀπρηπίαι*, p. 213. l. 8.

E. Codex Nanianus 246, membraneus, tetrptychus, longe optimus et antiquissimus, scriptus saeculo decimo. Vide *Gr. Cod. Manuscr. ap. Nanios*, p. 437. Hunc pro basi hujus Edit. habui, et ex hoc fragmenta duo longa desumpserunt Mustoxydes et Schinas, de quibus vide Adnot. p. 276. De hoc codice scribit Jos. Cappelletti, "Optimae notae est Codex iste membranaeus, nullam habens rasuram, nullamve characterum ambiguitatem." ^k

F. Fabricii *Bibl. Gr.* tom. xii. Vide Adnot. p. 276.

G. Galeni opus *De Usu Partium Corporis Humani*, e quo plurima litteratim excerpit Theoph. Vide Indicem Capitum.

H. Hippocratis libri *De Genitura*, et *De Natura Pueri*, quorum illud paene totum in Lib. V. inseruit, ex hoc multa desumpsit.

I. Codex Oxoniensis Barocc. 204, bombycinus, formae quadratae, saeculo decimo tertio exeunte haud una manu exaratus, omnia Hippocratis opera continens. Hunc in libris *De Genit.*, et *De Nat. Pueri* ipse contuli; non tamen cum multo fructu, quum non multum ab edit. impressa discreparet.

marg. Bodl. indicat correctiones quasdam manu scriptas in margine exemplaris Edit. Morell. in *Bibl. Bodleiana* asservati.

M. Haec litera in iis locis quae in Edit. Morell. exstant, (sc. a pag. 1. usque ad p. 177., et a p. 184. usque ad p. 224.,) eam indicat editionem, (de qua vide Adn. p. 276.;) in iis locis quae in Edit. Morell. desunt, (sc. a p. 177. usque ad p. 183., et a p. 224. usque ad fin.,) designat *Fragm. Mustoxydis* (de quibus vide Adn. p. 276.) ubi ea reperiuntur.

Sc. Rob. Scott, de quo vide Editoris Monitum, p. vi.

^k Addit idem, "Non abs re erit animadversionem circa Theophili opus addere ex Armeniaca litteratura depromptam. Penes Armenios eadem *De Humani Corporis Structura* exstat elucubratio; haud tamen sub Theophili, sed sub Gregorii Nysseni nomine circumfertur, ab Armenio quodam eruditissimo ejusdem Nysseni discipulo ex Graeco in Armeniacum idioma translata." Annon tamen hoc potius est ipsius Gregorii opus cui titulus *Περὶ Κατασκευῆς Ἀνθρώπου?*

INDEX EDITIONUM

Secundum quas citantur auctores infra nominati.

Alexander Aphrod., Cassius, Joannes Actuar., Theophilus *De Urin.*
et *De Excrem.*; ed. Ideler, in *Phys. et Med. Gr. Min.*, Berol.
1841.

Aretaeus, Dioscorides, Galenus, Hippocrates; ed. Kühn., Lips.
1821—1833.

Joannes Alexandr., Palladius, Stephanus Athen., Theophili *Comm.*
in Hipp. "Aph.;" ed. Dietz, in *Scholia in Hipp. et Gal.*, Regim.
Pruss. 1834.

Leo, Theophilus *De Puls.*; ed. Ermerins, in *Anecd. Med. Gr.*,
Lugd. Bat. 1840.

Meletius; ed. Cramer, in *Anecd. Gr.* vol. iii. Oxon. 1836.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

BIBLION A.

Mor. p. 3.

Fabr. p. 785.

Ι ^{Μορ. π. 3.} **Ο**ΤΙ μὲν πάντα τὰ ζῶα, τετράποδα καὶ ἔρπετὰ, πτηνὰ τε καὶ ἔνυδρα, τῇ νεύσει τοῦ Θεοῦ γέγονε, μαθεῖν ἔστιν ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς· “Ἐξα-
“ γαγέτω” γάρ φησιν, “ ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ
“ γένος, τετράποδα, καὶ ἔρπετὰ, καὶ θηρία” καὶ πάλιν, 5

PROE-
MIUM.

Omnia ani-
malia Dei
dicto creata
esse,

THEOPHILI

DE CORPORIS HUMANI FABRICA

LIBER I.

(Junio Paulo Crasso, Patavino, interprete.)

Ι **O**MNIUM animantium genera, quadrupedum, reptilium, volucrum, et aquam colentium, Dei arbitrato esse genita, divina nobis testantur volumina; inquit enim, [*Gen. I. 24.*] “ Pro-
“ ducat terra animam viventem per singula genera, quadru-
“ pedes, et reptilia, et feras;” et iterum, [*Gen. I. 20.*] “ Pro-

ι. “Οτι μὲν] “Οτι μὲν οὖν Ε. 5. θηρία] τῆς γῆς κατὰ γένος add. LXX.

PROOE-
MIUM.Hominem
autem so-
lum ipsa
Dei manu.Hominem
ex anima
et corpore
constare.

“Ἐξαγέτω τὰ ὕδατα ἔρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν κατὰ
 “ γένος, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ
 “ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ.” ὅτι δὲ μόνος ὁ ἄνθρωπος
 χειρὶ Θεοῦ ἐπλάσθη, καὶ τοῦτο μαθεῖν ἐστὶν ἀπὸ τῆς
 ἀγίας γραφῆς. “Ἐπλασέ” γάρ φησι, “ τὸν ἄνθρω- 5
 “ πον, χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς
 “ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ
 2 “ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.” Συνθέτου οὖν τοῦ
 ἀνθρώπου γεγονότος παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ
 ἡμῶν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, καὶ τῆς μὲν ψυχῆς 10
 νοερᾶς τε οὔσης, ἀσωμάτου τε καὶ ἀοράτου, τοῦ δὲ
 σώματος αἰσθητοῦ τε καὶ συνθέτου κατασκευασθέντος·
 εἴπωμεν περὶ τῆς συνθέσεως αὐτοῦ, πόθεν τε σύγκει-
 ται, καὶ ἐκ ποίων καὶ πόσων μορίων κατεσκευάσθη,
 καὶ τίς ἡ ἐνέργεια τῶν αὐτοῦ μορίων, καὶ παρὰ τίνος 786

“ ducant aquae reptilia animarum viventium per singula ge-
 “ nera, et volatilia volantia super terram per stabilimentum
 “ caeli :” hominem autem solum manu Dei creatum esse, nos
 docent sacrae scripturae; aiunt enim, [Gen. II. 7.] “ Hominem
 “ finxit, glebam terrae capiens, et in faciem ipsius afflavit spiri-
 2 “ tum vitae, et factus est homo cum anima vivente.” Igitur cum
 homo a Deo nostri Opifice ex anima et corpore constans factus
 fuerit, anima quidem intellectuali et incorporea et invisibili, cor-
 pore autem sensili et composito; de ejus compositione sermonem
 faciamus, unde componitur, ex quot et qualibus constat partibus,
 et quanam est ejus partium functio, et unde prodit earum

1. Ἐξαγέτω] ἐξαγαγέτω LXX.

ib. κατὰ γένος] om. LXX.

2. πετεινὰ] πετηνὰ E.

5. ἐπλασεν] ὁ Θεὸς add. LXX.

ib. φησι] Sic E., vul. φησιν.

6. λαβὼν] om. LXX.

11. νοερᾶς τε οὔσης, ἀσωμάτου τε]
Sic E., vul. νοερᾶς οὔσης καὶ ἀσωμ.12. αἰσθητοῦ τε] Sic E., vul.
om. τε.ib. κατασκευασθέντος] κατασκευ-
ασθέντα A.14. ποίων καὶ πόσων] Sic E.,
vul. πόσων καὶ ποίων.15. τῶν] Hic, ut saepe, pro τῶν
legitur ταῖς apud Fabr. in Ed.
1740, errore scilicet typographico,
quod in Ed. 1724 siglum ꝛ pro ꝛ
repositum esset.

ib. παρὰ] περὶ B.

Fabr. p. 785, 86.

ἡ κίνησις αὐτῶν, καὶ διὰ ποίας αἰτίας τὰ τοιαῦτα οὕτως γέγονασιν.

PROE-
MIUM.

- 2 Ἔστιν οὖν τὰ μόρια τοῦ σώματος, τὰ μὲν ψυχικά, τὰ δὲ σωματικά τε καὶ φυσικά. καὶ αὐτῶν τῶν ψυχικῶν, τὰ μὲν κινητικά, τὰ δὲ αἰσθητικά. τῶν 5
2 δὲ φυσικῶν, τὰ μὲν ζωτικά, τὰ δὲ θρεπτικά. Κεφαλὴ δὲ καὶ χεῖρες, καὶ σκέλη, θώραξ τε καὶ ὀσφύς, μείζονά τε καὶ περιεκτικώτερα πάντων τῶν τοῦ σώματος μορίων γέγονασιν· ἐν αὐτοῖς γὰρ πάντα τὰ μόρια περιέχεται, τὰ τε φυσικά καὶ τὰ ψυχικά, ζωτικά τε καὶ θρε- p.4
3 πτικά. Πρῶτον οὖν περὶ τῶν περιεκτικῶν μορίων εἴπωμεν, ὅπως πρεπόντως ἐγένετο ἢ τε θέσις καὶ ἡ
4 διάπλασις αὐτῶν, καὶ ἡ ἐνέργεια, καὶ ἡ χρεία. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτῶν τῶν περιεκτικῶν μορίων, τὰ μὲν τοῦ ζῆν ἕνεκα γέγονεν (ὡς κεφαλὴ, καὶ θώραξ, καὶ 15 ὀσφύς), τὰ δὲ τοῦ καλῶς ζῆν (ὡς χεῖρες, καὶ πόδες)·

Alia corpo-
ris membra
animalia es-
se, alia na-
turalia.Quaedam
membra vi-
tae causa
creata esse,
quaedam
melioris
vitae.

motio, et quibus de causis haec singula ad hunc modum instituta sunt.

- 2 Igitur alia corporis membra animalia sive animata sunt, alia corporea et naturalia: rursus ex animalibus, alia moventia, alia
2 sentientia; naturalium vero, aliqua vitalia, aliqua nutrientia. Caput autem, manus, crura, pectus, lumbi, majora creata sunt et capaciora inter caeteras corporis partes; his enim omnia membra con-
3 tinentur, naturalia, animata, vitalia et nutrientia. In primis itaque de continentibus partibus habeatur oratio, ut decenter eorum
4 positus, forma, functio, et usus sese habeant. Caeterum quoniam et ex his membris, nonnulla vitae causa creata sunt (ut caput, pectus, et ilia), nonnulla melioris vitae (ut manus, et

7. δὲ καὶ χεῖρες] om. καὶ E.
ib. καὶ σκέλη] Sic E., vul. om.
καὶ.
ib. θώραξ τε καὶ] Sic E., vul.
om. τε καὶ.
ib. μείζονά τε καὶ] Sic E., vul.

om. τε.
13. ἡ ἐνέργεια] ἡ om. E.
15. ζῆν] Vulgo ζῆν, et sic in ce-
teris hujusmodi infinitivis; sed
vide Elmsl. in Praef. ad Soph.
Oed. Tyr. p. vii. viii.

PROE-
MIUM.

Manum ex humero, cubito, et summa manu constare.

Dei sapientiam in manu fabricanda nondum totam inventam.

Nihil esse in nostro corpore ignavum.

Partium usus, ignorantis functionibus, inveniri non posse.

πρῶτον μὲν περὶ τῶν χειρῶν εἴπωμεν, ὅτι δεόντως κα-
 5 τεσκευάσθησαν. Συνθέτων δὲ καὶ αὐτῶν οὐσῶν ἕκ τε
 βραχίονος, καὶ πήχεως, καὶ ἄκρων χειρῶν, ἀρξώμεθα
 τοῦ λόγου ἀπὸ τῆς ἄκρας χειρὸς, ὅτι εἰς τοσοῦτον
 ἦκει σοφίας ἢ τέχνη τῆς φύσεως, ὡς μήπω πᾶσαν
 5 αὐτὴν εὐρῆσθαι, τοσοῦτον χρόνον ζητουμένην ὑπὸ
 6 τηλικούτων ἀνδρῶν. Ἐπεὶ γὰρ οὕτως ἐστὶν ὁ Δημι-
 ουργὸς ἡμῶν σοφὸς, ὡς μὴ μίαν ἕκαστον τῶν ὑπ'
 αὐτοῦ γεγονότων ἔχειν χρεῖαν, ἀλλὰ καὶ δύο, καὶ
 τρεῖς, πολλάκις καὶ πλείους, διὰ τοῦτο ῥᾶστον ἤδη
 7 τῶν ἀφανεστέρων τοῖς πολλοῖς παραλιπεῖν ἔνια.
 7 Νόει οὖν μοι, κατὰ τὸ τοῦ ζώου σῶμα μηδὲν ἀργόν,
 μηδ' ἀκίνητον· ἀλλὰ πάντα παντοίαν ἔμπρακτον
 ἐνεργεῖαν ἐνεργοῦντα, μετὰ τῆς πρεπούσης κατα-
 σκευῆς, καὶ θείας αὐτοῖς δυνάμεις τοῦ Δημιουργοῦ
 15 8 χαρισσαμένου. Ἐπεὶ δ' οὐκ ἐνδέχεται τῶν μορίων
 ἐξευρίσκειν τὰς χρεῖας, ἀγνοουμένων τῶν ἐνεργειῶν,
 pedes); prius de manibus sermo sit, apposite videlicet eas esse
 compositas. Cumque ex humero, cubito, et summis manibus
 constant, a summa manu nostra ordiatur oratio, tantum videlicet
 sapientiae atque artis in ea fabricanda naturam ostendisse, ut
 nondum tota, a tam claris viris tanto tempore vestigata, inveniri
 6 potuerit. Caeterum quoniam Conditor nostri Deus adeo sapiens
 est, ut quicquid ab eo creatum est, pluribus usibus, non uni tan-
 tum, duobusve, aut tribus sit accommodum, propterea jam facil-
 limum fuerit multos ex his quae obscuriora sunt praetermittere
 7 quaequam. Tu igitur tecum cogita, in animali corpore nihil esse
 ignavum, nihil immobile; sed omnia variis modis decenter
 structa utilem operam praestare, divinas facultates ipsis summo
 8 Creatore largiente. At quia partium usus, ignoratis functionibus,

1. πρῶτον μὲν] Sic E., vul. πρῶτα.

ib. τῶν χειρῶν] τῶν om. F.

7. Ἐπεὶ γὰρ] Sic E., vul. ἐπεὶ δὲ.

10. διὰ τοῦτο] ἐν τοῦτο E.

13. ἔμπρακτον] ἔμπρακτα D.

14. πρεπούσης] Sic E., vul. προσηκουσης.

16. Ἐπεὶ δ' οὐκ ἐνδέχεται κ.τ.λ.]

Conf. Gal. T. III. p. 274, 5.

17. τῶν ἐνεργ.] ἔτι pr. G.

Fabr. p. 786, 87.

διὰ τοῦτο, ἐκάστου τῆς ἐνεργείας ἀναμνήσαντες, ἐπὶ τὰς χεῖρας εὐθέως μεταβησόμεθα.

3 ΔΙΑ γὰρ τῶν χειρῶν ὁ ἄνθρωπος πολεμίους ἀντιτάσσεται, ὄπλον παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ δεξάμενος τὰς χεῖρας· δι' αὐτῶν καὶ ἱμάτιον ὑφαίνει, καὶ οἶκον⁵ καὶ ναῦν κατασκευάζει, καὶ νόμους γράφει, καὶ βίβλους πρὸς ὑπομνήματα συγγράφεται, καὶ ἄγρια ζῶα ὑποτάττει, τὰ μὲν πρὸς ὑπηρεσίαν, τὰ δὲ τροφῆς ἔνεκεν.

2 Ὡστε ἐπειδὴ ἀντιληπτικὸν ὄργανον ἐδόθη ἡ χεὶρ τῷ ἀνθρώπῳ, παντοίων μὲν σχημάτων, παντοίων δὲ με-¹⁰γεθῶν, καὶ [ὄσων] πέφυκεν ἀντιλαμβάνεσθαι, ἄμεινον ἦν αὐτῇ (ὡς καὶ γέγονεν) σχισθῆναι πολυειδῶς· εἰς πολλὰ γὰρ σχισθεῖσα, καὶ τοὺς πολὺ μείζονας [ἐαυτῆς] ὄγκους ραδίως περιλαμβάνει, καὶ θηρᾶ τὰ σμι-

inveniri nequeunt, ideo, cujusque functionibus prius explicatis, ad usus illico transibimus.

3 PER manus homo hostibus opponitur, arma a Creatore manus accipiens; per ipsas et vestem textit, et domum et navem construit, et leges scribit, et libros rerum monumenta componit, et feras animantes, alias ad servitia, alias ad escam perdomat.

2 Quare postquam homini manus data est, instrumentum variarum figurarum, variarum magnitudinum apprehensivum, quatenus ad corripendum naturaliter apta est, melius ipsi fuit (quemadmodum et est) multifidam esse; nam in multas scissa partes, multo majores moles facile complectitur, et minutissima corpus-

1. διὰ—ἀναμν.] διὸ ἀεὶ περὶ ἐνεργειῶν μνημονεύοντες G.

ib. ἐκάστου] ἐκάστου τε E.

3. Διὰ γὰρ] Sic E., vul. om. γὰρ.

ib. ὁ ἄνθρ.] Sic D., vul. om. ὁ.

4. Δημ. Θεοῦ] om. Θεοῦ vul., Δημ. καὶ Θεοῦ E. Omisi καὶ hic (suadente Ad.) ut sup. p. 2. l. 9, et inf. p. 6. l. 12.

ib. δεξάμενος τὰς χεῖρας] Sic E., vul. τὰς χεῖρας λαβόν.

9. Ὡστε κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 9, 10.

10. παντοίων—παντοίων] πάντων—πάντων G.

11. καὶ [ὄσων] πέφ.] ὅσα κινεῖν ἄνθρωπος πέφυκεν G., sententiae forma mutata; ὅσον vul.; ὄσων marg. Bodl.

12. γέγονεν] Sic E., vul. γέγονε.

13. [ἐαυτῆς] Sic G., vul. om. In vers. Lat. lege, majores se ipsa moles.

DE
MANIBUS.
Summarum
manuum
munera.

Summae
manus
quare mul-
tifidae;

DE
MANIBUS.

κρότατα τῶν σωμάτων ἀκριβῶς. τοῖς μὲν γὰρ μεγά-
λοῖς σώμασιν ἐπεκτείνεται, τῇ διαστάσει τῶν δακτύ- p.5
λων αὐτὰ περιλαμβάνουσα· τὰ σμικρότατα δὲ οὐχ
ὅλη πειράται λαμβάνειν (διαδιδράσκει γὰρ), ἀλλ' ἀρκεῖ
πρὸς ταῦτα δυοῖν δακτύλοιον [χρηῖσθαι] τοῖς ἄκροις. 788
3 Ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς τὸ πολυειδῆ σχήματα περι-
λαμβάνειν καλῶς, ἔσχισται πολυειδῶς· καὶ γὰρ περὶ
τὸ σφαιροειδὲς σφαιροῦσθαι δύναται, κατὰ κύκλον
αὐτὸ περιλαμβάνουσα, καὶ τὰ εὐθῆ ἢ κοῖλα ἀσφα-
4 λῶς περιλαμβάνει. Ἐπεὶ δὲ πολλὰ τῶν σωμά- 10
των μείζονα τὸν ὄγκον ἔχει ὡς πρὸς μίαν χεῖρα,
σύμμαχον ἑκατέρα τὴν ἑτέραν ὁ Δημιουργὸς Θεὸς

quare binae,

cula diligenter assequitur: magna enim corpora digitis distentis
undique ambiens comprehendit; exigua vero non ipsa tota capere
conatur (diffugerent enim), sed ad haec capienda sufficiunt duo-
3 rum digitorum summitates. Pariter et ad multiformes figuras
hic capiendas, multiplice scissura partita est; nam circa globosum
aliquod et ipsa in globum curvari potest, ipsum in orbem cin-
4 gens, recta autem et cava secure amplectitur. Verum quoniam
pleraque corpora ampliora sunt quam ut manu contineri valeant,
alteri alteram opem ferre Faber sapientissimus nostri Deus impe-

1. τῶν σωμάτων] om. G.
ib. μεγ. σώμ.] Sic B.C.E., om.
μεγ. vul., om. μεγ. σώμ. G.
3. αὐτὰ] Sic E. G., vul. ταῦτα.
ib. τὰ σμικρότατα] Sic G., vul.
τοῖς μικροῖς.
4. πειράται λαμβ.] Sic E.G., et
fort. C., vul. πρόσληψιν ἐπιχειρεῖ.
ib. διαδιδράσκει γὰρ] οὕτως add.
G., διαδιδράσκοι γὰρ marg. Bodl.
5. πρὸς ταῦτα] αὐτῇ add. G.
ib. δακτύλοιον] δακτύλοις E., δακ-
τύλων G.
ib. [χρηῖσθαι] Sic G., vul. om.
6. Ὡσαύτως κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 10.
ib. Ὡσαύτως δὲ καὶ πρὸς] πρὸς
δ' αὖ G.
ib. πρὸς τὸ] πρὸς τῷ E.

7. καὶ γὰρ] ἢ γὰρ E.
ib. περὶ] ἐπὶ F., typogr. fort.
errore.
9. αὐτὸ] αὐτὸ πανταχόθεν G.
ib. τὰ εὐθῆ ἢ κοῖλα—περιλ.] τοῖς
εὐθέσιν ἢ κοίλοις—περιβαίνει G.,
quod mallet, ut τοῦ περιλαμβ. re-
petitio tolleretur.
10. Ἐπεὶ δὲ πολλὰ τῶν κ.τ.λ.]
Cf. Gal. p. 10.
11. ἔχει ὡς πρὸς] εἶχεν ἢ κατὰ G.
12. ἑκατέρα τὴν ἑτέραν] Sic C.G.,
ἑκατέραν vul., ἑκατέραν τὴν ἑτέραν
B., ἑκατέρα τὴν ἑστέραν E.
ib. ὁ δημιουργὸς Θεὸς ἡμῶν] Hic
et semper fere quam Deo Opt. Max.
Theophilus, eam Naturae tribuit
potentiam Galenus.

Fabr. p. 787, 88.

ἡμῶν πεποίηκεν, ὥστε ἀμφοτέρας ἐξ ἐναντίων πε-
 5 ριλαμβανούσας μηδὲν ἀπολείπεσθαι. Διὰ τοῦτο
 ὥσπερ καὶ πρὸς ἀλλήλας νενεύκασιν, καὶ πάντη
 4 πεφύκασιν ἴσαι. Τῇ θέσει δὲ οὐκ ἐπ' εὐθείας πάντας
 τοὺς δακτύλους συντέθεικεν, ἐχρήν γὰρ τὸν ἕνα τοῖς 5
 τέτρασιν ἀντιτεταγμένον εἶναι, ὥσπερ καὶ νῦν ἐστίν·
 οὕτω γὰρ ἔχει θέσεως καὶ κινήσεως ὁ εἷς, ὥστε
 ἐπιστρεφόμενος μεθ' ἐκάστου τῶν τεσσάρων ἐνεργεῖν,
 ὡς μηδὲ τὸ σμικρότατον σῶμα διαφεύγειν, οἷον
 κέγχρον, καὶ τρίχας, καὶ ἀκάνθας, καὶ τὰ ὅμοια. 10
 2 Διὰ τοῦτο οὖν καὶ μαλακοὶ, καὶ περιφερεῖς, καὶ
 ὄνυχας ἔχοντες κατεσκευάσθησαν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἀντι-
 λαμβάνεσθαι ἠδύναντο τῶν σμικρῶν τε καὶ σκληρῶν

DE
 MANIBUS.
 et aequales,
 et in se in-
 clinatae.

Digiti quare
 non in recta
 linea collo-
 cati ;

quare mol-
 les, et un-
 guibus mu-
 niti.

ravit, quare utraque ex adverso cingente, nihil non teneri potest.
 5 Eam ob causam in se vicissim vergunt, et aequum magnitudinis
 4 modum prorsus sortitae sunt. Positu autem non omnes digitos
 secundum rectum collocatos habent, siquidem unum reliquis
 quatuor oppositum esse oportebat, quemadmodum et nunc collo-
 catus est ; sic enim ex digitis unus positus est atque movetur, ut
 ad singulum aliorum quatuor curvatus operam praestet, ut neque
 vel minimum quicquam possit evadere, ut milium, pili, spinae, et
 2 id genus alia. Atque ideo molles, teretes, et unguibus prae-
 muniti creati sunt ; neque enim exigua corpora et dura arripere

1. πεποίηκεν] ἐποίησεν G.
 ib. ἐξ ἐναντ.] ἐξ ἐναντ. μερῶν G.
 ib. περιλαμβανούσας] Sic E.G.,
 vul. παραλαμβανούσης.
 ib. περιλαμβανούσας] αὐτὰ add. G.
 2. μηδὲν ἀπολείπεσθαι] μηδὲν ἀ-
 πολείπεσθαι μίᾳς μεγίστης G.
 ib. Διὰ τοῦτο κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 11.
 ib. Διὰ τοῦτο ὥσπερ] διὰ τοῦτο
 τοίνυν ὥσπερ vul., ταύτη ἄρα G.
 4. Τῇ θέσει κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 12.
 ib. ἐπ' εὐθείας] ἐπὶ μίᾳς εὐθείας G.
 5. συντέθεικεν] συντέθηκεν B.
 6. τέτρασιν] Sic E., et sic inf.
 p. 27. l. 5, 14 ; vul. τέσσαρσιν.

De forma τέτρασι vide Lobeck ad
 Phryn. p. 409. n.

7. θέσεως καὶ] θέσεώς τε καὶ G.
 ib. ὁ εἷς ὥστε] ὁ εἷς οὗτος ὥστ' G.
 8. ἐπιστρεφόμενος] ἐπιστρεφόμε-
 βραχείας παντελῶς ἐπιστροφὰς G.
 ib. μεθ' ἐκάστου τῶν τεσσάρων]
 ἀντιτεταγμένου add. G.
 11. Διὰ τοῦτο κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 13.
 12. ὄνυχας] ὀνύχων G.
 ib. ἔχοντες] ἔχειν E.
 ib. οὐδὲ γὰρ ἂν] ἂν om. E.
 ib. ἀντιλαμβάνεσθαι] λαβέσθαι G.
 13. ἠδύναντο] Hic E., post σω-
 μάτων vul., ἦν ποτε δυνατὸν G.

DE
MANIBUS.

σωμάτων, εἰ σαρκῶδες μόνον αὐτῶν τὸ πέρασ ἦν.
 ἔδρας τοιγαροῦν ἐδέοντο πρὸς τὸ μὴ ἀνατρέπεσθαι,
 3 τοῦτο δ' ἐστὶν ὄνυχες. Πάλιν δὲ οὐδὲ ὄνυξι μόνοις
 οἷόν τε λαβεῖν τῶν τοιούτων οὐδέν· σκληροὶ γὰρ 789
 ὄντες, ἀπὸ τῶν σκληρῶν ὁμοῦ ὀλισθαίνουσιν. 5
 4 Ταῦτ' ἄρα, τῆς μὲν σαρκοειδοῦς οὐσίας ἐν ταῖς τῶν
 δακτύλων κορυφαῖς τὸ τῶν ὀνύχων ὀλισθηρὸν ἐπα-
 νορθουμένης, τῶν δὲ ὀνύχων τὸ τῆς σαρκὸς εὐανά-
 τρεπτον στηριζόντων, ὄργανον ἀντιληπτικὸν ἀπάντων,
 τῶν σκληρῶν ἅμα καὶ σμικρῶν σωμάτων, ὁ δάκτυλος 10
 5 τοιοῦτος ἐγένετο. Πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι χρεῖαι τῶν
 6 ὀνύχων. Ἐπεὶ τοίνυν τὸ μὲν ἔργον τῆς χειρὸς ἢ ἀν-

valerent, si eorum extremitas carnea tantum foret: munimento
 igitur quopiam, unguibus videlicet, ne repellerentur, indiguerunt.
 3 Iterum solis unguibus quicquam hujusmodi apprehendi nequiret;
 4 durae enim cum sint, a duris dilaberentur. Quamobrem, carnea
 materia in summis digitis unguium lubricitatem moderante, contra
 unguibus carnis ad resistendum imbecillitatem confirmantibus,
 digitus ad omnia, tam dura quam parva, instrumentum tenacissi-
 5 mum effectus est. Sunt autem et multa alia ex unguibus emolu-
 6 menta. Itaque cum manus officium sit apprehensio, in confesso

2. πρὸς τὸ μὴ ἀνατρέπ.] om.
 πρὸς τὸ E.

3. ὄνυχες] An οἱ ὄνυχες legen-
 dum, ut infra §. 6. οἱ μύες?

ib. Πάλιν δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 14.

ib. οὐδὲ ὄνυξι μόνοις οἷόν τε]
 οὐδὲ ὄνυξι μόνοις οὐχ οἷόνται E.,
 αὐτοῖς τοῖς ὄνυξι μόνοις οὐχ οἷόν τε
 G., ὄνυξι μόνοις οὐχ οἷόν τε vul.

4. τῶν τοιούτων οὐδέν] οὐδὲν τῶν
 τοιούτων G.

5. ὁμοῦ] ἐτοίμως G., quod mal-
 lem, utpote verbum Galeno usita-
 tissimum.

ib. ὀλισθαίνουσιν] Sic E., vul.
 ὀλισθαίνουσι.

6. Ταῦτ' ἄρα τῆς μὲν κ.τ.λ.] Cf.
 Gal. p. 14, 15.

ib. Ταῦτ' ἄρα] Sic E.G., vul. διὰ
 ταῦτ' ἄρα.

ib. σαρκοειδοῦς οὐσίας ἐν ταῖς τῶν
 δακτύλων κορυφαῖς] σαρκ. ἐν ταῖς
 κορ. τῶν δακτ. οὐσ. G.

10. τῶν] Sic E. G., vul. τῶν τε.

ib. σκληρῶν ἅμα καὶ σμικρῶν]
 σμικρῶν ἅμα καὶ σκληρῶν G.

ib. δάκτυλος τοιοῦτος] Sic E.,
 om. vul. τοιοῦτος.

11. ἐγένετο] Sic E.G., vul. γέ-
 γονε.

12. Ἐπεὶ τοίνυν τὸ κ.τ.λ.] Cf.
 Gal. p. 27, 28.

ib. τὸ μὲν ἔργον] Sic E.G., vul.
 om. μὲν.

ib. ἢ ἀντίληψις] om. ἢ E.

Fabr. p. 788, 89.

τίληψις, δῆλον ὡς τὸ πρῶτον αὐτῇ τῆς ἐνεργείας
 μόριόν ἐστι τὸ κινουῦν αὐτήν, τοῦτο δέ ἐστιν οἱ μῦες·
 τὰ δ' ἄλλα πάντα, τὰ μὲν ἕνεκα τοῦ βέλτιον γενέσθαι
 τὰς ἐνεργείας, τὰ δὲ ὧν οὐκ ἄνευ γενέσθαι δυνατὸν, p.6
 7 τὰ δὲ ὑπὲρ τῆς φυλακῆς πάντων ἐδημιουργήθη. Τὸ 5
 μὲν δὴ γένος τῶν ὀνύχων τοῦ βελτίονος ἕνεκα ἐγένε-
 νετο, ἵνα τὰς κορυφὰς τῶν δακτύλων στηρίζῃ· διὰ
 τοῦτο καὶ σκληροὶ συμμέτρως γεγόνασιν, ὅτι οὐκ
 ἀμυντήρια ὄπλα παρὰ Θεοῦ τῷ ἀνθρώπῳ δεδώ-
 ρηται, καθάπερ τοῖς ἀλόγοις ζώοις· ἡμερον γὰρ τὸ 10
 ζῶον καὶ λογικόν. Διατί δὲ περιφερεῖς εἰσι παν-
 ταχόθεν; ὅτι καὶ τὸ κυκλωτερές σχῆμα δυσπαθέστε-

DE
MANIBUS.Ungues
quare medi-
ocriter duri;quare ro-
tundi;

est primum functionis illius membrum esse primum illam movens,
 hoc autem est, ipsi musculi; caetera vero omnia, alia ut melius
 functiones fiant creata sunt, alia eorum rationem habent, sine
 quibus functiones obire nequeunt, alia vero omnium praecipui
 7 causa sunt fabrefacta. Sane genus unguium ob melius genitum
 est, ut digitorum extrema roboraret; idcirco enim et mediocriter
 duri sunt, quoniam ultricibus armis humanum genus a Deo non
 fuit condonatum, quemadmodum brutae animantes; mite namque
 8 animal homo est et ratione utens. At quare undique rotundi
 sunt? an quoniam rotunda figura inter omnes angulares minime

1. αὐτῇ τῆς ἐνεργείας] Sic G.,
 αὐτῆς τῆς ἐνεργείας E., τῆς ἐνεργείας αὐτῆς vul.

2. ἐστι] om. E., ἔσται G.

ib. τὸ κινουῦν αὐτήν] πρῶτον ad.
 vul., δι' οὐπερ ἂν εὐρεθῆ κινουμέ-
 νη G. In vers. Lat. lege, *primam*
ipsi functionis partem eam esse
quae ipsam movet.

3. ἕνεκα τοῦ βέλτιον γενέσθαι τὰς
 ἐνεργείας] ἕνεκεν τοῦ βελτιόνως γί-
 νεσθαι τὴν ἐνεργείαν G.

4. τὰ δὲ ὧν] Sic G., vul. τὰ δὲ
 τῶν ὧν.

ib. δυνατὸν] δυνατὸν ἦν αὐτήν G.

5. φυλακῆς] Sic E.G., vul. κε-
 φαλῆς. In vers. Lat. lege *omnium*

pro custodia.

ib. πάντων] ἀπάντων τουτῶν G.

ib. ἐδημιουργήθη] ἐδημιουργήθη B.

ib. Τὸ μὲν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 28, 31.

6. ἕνεκα] ἕνεκεν G.

ib. ἐγένετο] ἐφαίνετο γεγονέναι G.

7. ἵνα τὰς κορυφὰς—στηρίζῃ] ἢ
 ταῖς κορυφαῖς—στηρίζει E.

ib. διὰ τοῦτο] Sic E., add. γὰρ vul.

9. δεδώρηται] δεδώρηται A.B.

11. λογικόν] πολιτικόν G.

ib. Διατί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 31.

ib. πανταχόθεν] Sic E.G., vul.
 πάντοθεν.

12. ὅτι] ἢ ὅτι C. ut inf. p. 14. l. 8.

ib. τὸ κυκλωτερές] Sic B., τὸ κυ-
 κλωφερές E., om. τὸ vul.

DE
MANIBUS.
quare in
longitudi-
nem tan-
tum auges-
centes.

Digitorum
ossa quare
facta ;

ρόν ἐστὶ τῶν τὰς γωνίας ἐχόντων σχημάτων, εὐ-
9 θραυστα γὰρ τὰ τοιαῦτα. Αὐξάνονται δὲ οὐκ εἰς
πλάτος καὶ βάθος, ἀλλὰ μόνον εἰς μῆκος ταῖς θριξὶ
παραπλησίως, ὑπὲρ τοῦ τοῖς ἀποτριβομένοις ἐκά-
στοτε κατὰ τὸ πέρασ αὐτῶν εἶναι τὸ ἀντικαθιστά- 790
10 μενον. Οὕτω μὲν εἰς ἄκρον ἦκει προμηθείας τὰ κατὰ
5 τοὺς ὄνυχας παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν· τὸ
δὲ τῶν ὀστέων γένος ἐν τοῖς δακτύλοις, ὅτι καὶ
αὐτὸ τοῦ βελτίονος ἕνεκα γέγονεν, ἐκ τῶνδε ἂν
μάθοις. κινεῖσθαι μὲν γὰρ πολυειδῶς ὑπῆρχεν ἂν αὐ- 10
τοῖς καὶ χωρὶς τῶν ὀστέων, ὥσπερ καὶ πολύποσι· τὸ
ἑδραῖον δὲ οὐκ ἂν ποτε ἔχοιεν, ἀποροῦντα ἀντιβατικῶ

9 est patibilis, eo quod minime refringi potest? Augescunt vero
non in latum aut profundum, sed haud aliter ac pili in longitu-
dinem tantum, quapropter secundum extrema causis eos con-
10 terere valentibus renituntur. Ita humanorum unguium struc-
tura ab opifice nostri Deo maximam providentiam sortita est;
5 ipsum quoque ossium digitos constituentium genus melioris
causa factum esse, inde discendum est: siquidem et multiformiter
citra ossa, non secus ac polypi, moveri possent; firmamentum

1. τῶν τὰς γωνίας ἐχόντων σχη-
μάτων] Sic E., vul. πάντων τῶν
σχημάτων τῶν γων. ἐχόντων.

ib. εὐθραυστα] Sic E., vul. ἄ-
θραυστα. In vers. Lat. lege, eo
quod istae facile refringi possunt.

2. τὰ τοιαῦτα] om. E.

ib. Αὐξάνονται κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 31.

ib. εἰς πλάτος καὶ βάθος] εἰς μῆ-
κος καὶ βάθος καὶ πλάτος ὁμοίως
τοῖς ἄλλοις μέρεσιν G.

3. μόνον εἰς μῆκος, ταῖς θριξὶ
παραπλησίως] ταῖς θριξὶ παραπλη-
σίως εἰς μῆκος μόνον G.

4. ὑπὲρ—ἀντικ.] Sic E.G., vul.
ὥστε κατὰ τὸ πέρασ αὐτῶν εἶναι τὸ
ἀντικαθιστάμενον τοῖς ἀποτρίβειν
αὐτοὺς δυναμένοις. In vers. Lat.
lege, ut in locum ejus quod assidue
exteritur in ipsorum extremitate,

sit aliquid quod sufficiatur.

ib. ὑπὲρ τοῦ τοῖς ἀποτριβομένοις
ἐκάστοτε] Sic G., ὑπὲρ τούτοις ἀ-
ποτριβόμενα ἐκάστοτε E.

5. εἶναι τὸ ἀντικαθιστάμενον]
om. τὸ F. (typogr. fort. errore),
εἶναί τι τὸ ἀντικ. G.

6. Οὕτω μὲν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 31, 32.

ib. Οὕτω μὲν] Sic E., οὕτω μὲν
οὖν G., ἀλλ' οὕτω μὲν vul.

7. τὸ δὲ τῶν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 32.

9. αὐτὸ] αὐτὸ τοῦτο G.

10. μὲν γὰρ] μὲν δήπου G.

11. πολύποσι] τοῖς πολύποσι G.

ib. τὸ ἑδραῖον δὲ] τὸ δ' ἑδραῖον
ἐν τοῖς ἔργοις G.

12. οὐκ ἂν ποτε ἔχοιεν] Sic E.,
οὐκ ἂν ποτε ἔσχομεν G., οὐκ ἂν εἴ-
χον vul.

Fabr. p. 789, 90.

καὶ σκληροῦ μορίου τοιοῦτον δέ ἐστιν ἐν τοῖς τῶν
 2 ζῶων σώμασι τὸ γένος τῶν ὀστέων. Ἐπεὶ δὲ καὶ
 κάμπτεσθαι, καὶ ἐκτείνεσθαι, καὶ πολυειδῶς ἅμα
 κινεῖσθαι οἱ δάκτυλοι πεφύκασιν, οὔτε ἐξ ἑνὸς ὀστού,
 οὔτε ἴσοι τὸ μέγεθος ἐγεγόνεισαν, ἀλλ' ἐκ τριῶν τε 5
 καὶ ἀνίσων ἀλλήλοις συνηρθρωμένων, ὡς εἰς ἅπασαν
 3 ἐνέργειαν ἐτοιμῶς σχηματίζεσθαι. Πρὸς δὲ ταῦτα
 χρήσιμος καὶ ἡ τῆς σαρκὸς γένεσις, συνειλημένη τοῖς
 ὀστοῖς, καὶ σκέπουσα πανταχόθεν, καὶ τὰς κενὰς
 χώρας ἐν ταῖς κάμψεσιν ἀναπληροῦσα, ὡς φαίνεσθαι 10
 κατὰ τοὺς κατ' εὐθὺ κειμένους τέσσαρας δακτύλους
 ἔξωθεν μὲν ὀλιγοστέην ἢ οὐδ' ὄλως, ἔσωθεν δὲ καὶ ἐν
 τοῖς πλαγίοις μέρεσι πλείστην· ὡς, εἰ καὶ τι τῶν
 ὑγρῶν σωμάτων ἐθέλοις κατέχειν, ὑπτίαν ἐργασά-
 μενος τὴν χεῖρα, μὴ εἶν ἐκρυῆναι. ἔτι δὲ πρὸς 15

quare tria et
inaequalia.Digiti quare
carne tecti.

autem non haberent, indigentes renitente et dura particula, quale
 2 est in animantium corporibus ossium genus. Praeterea quoniam
 et curvari, et extendi, et variis simul motibus agitari digiti natu-
 raliter apti sunt, neque ex osse uno, neque eodem magnitudinis
 modo fuere formati, sed ex tribus et inaequalibus inter se arti-
 culate junctis, ut ad quodcunque opus praesto effigiem capiant.
 3 Ad haec sane utilis est et carnis creatio, quae ossibus adhaerescit,
 undique tegens, et loca replens in flexuris vacua, ut in quatuor
 digitis secundum directum collocatis extrinsecus paucam aut
 nullam carnem videre liceat, interius autem et a lateribus pluri-
 mam; ut, si aliquod humidum supina manu continere velis, nihil

1. καὶ] τε καὶ G.

2. Ἐπεὶ δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 33.

4. ἐξ ἑνὸς ὀστού] ἐξ ἑνὸς μόνου G.

5. τριῶν τε καὶ] Sic E., vul.
τριῶν καὶ.6. ἀλλήλοις συνηρθρωμένων] κατ'
ἄρθρον ἀλλήλοις συναπτόντων G.

7. Πρὸς δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 36.

8. γένεσις] γένεσιν A.

11. κατὰ τοὺς] om. κατὰ E.

12. οὐδ' ὄλως] Sic G., et marg.
Bodl., vul. οὐδόλως.

13. ὡς εἰ καὶ] ὅστ' εἰ καὶ G.

ib. τι τῶν ὑγρῶν] τὸ τῶν ὑγρῶν E.

15. μὴ εἶν] Sic E.G., μὴ εἶν
αὐτὸ vul.ib. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις] καὶ πρὸς
τούτοις ἔτι G.

DE
MANIBUS.
Communia
carnis mu-
nera.

Digitorum
articuli
quare tres ;

τούτοις, μαλάττειν καὶ τρίβειν ὅσα μετρίως μαλακά.
4 Αὐταὶ μὲν ἴδιαι χρεῖαι τῆς ἐν τῇ χειρὶ σαρκός· αἱ δὲ 79¹
κοινὰ, τὸ οἶον πρόβλημά τι τοῖς ὀστώδεσι σώμασι p.7
τὴν σάρκα εἶναι, καὶ ὅτι ἅπασαν θερμὴν ἐντὸς ἑαυτῆς
ἔχει τὴν ἐκ τοῦ αἵματος ἰκμάδα, καὶ ὅτι θερμὴ οὐσα 5
συμμέτρως, ἀρήγει κατ' ἴσον ταῖς ἀμετρίαις κρύους
5 τε καὶ θάλπους. Ἀλλὰ περὶ μὲν σαρκὸς γενέσεως
6 τῆς ἐν τοῖς δακτύλοις ἀρκεῖ τοσαῦτα· περὶ δὲ τῆς
ἄρθρων φύσεως τῶν ἐν τοῖς δακτύλοις αὐθις ἐπάνι-
μεν, εἰπόντες αὐτῶν τό τε πλῆθος, καὶ τὸ μέγεθος, 10
καὶ τὸ σχῆμα, καὶ τὸν τρόπον τῆς διαρθρώσεως.

2 Περὶ μὲν πλήθους, ὅτι διὰ τριῶν ἐπιτελεσθῆναι

prorsus effluat : praeterea carne molliantur et atterantur quae-
4 cunque mollia sunt. Haec utique propria sunt carnis in manu
emolumenta ; communia autem, quoddam ceu propugnaculum
osseis corporibus caro est, et omnem a sanguine veluti rorem
calidum intra se continet, cumque moderate calens sit, aequae in
5 excellenti frigore atque in calore opitulatur. Et de digitorum
6 carne hactenus dictum sit ; de ipsorum autem artubus deinceps
agendum, et eorum multitudo, magnitudo, figura, modusque
2 juncturae examinanda sunt. De multitudine, quod tribus tantum

1. ὅσα μετρίως μαλακά] ὅσα
συμμέτρως μαλακῶν τῶν μαλαττόν-
των τε καὶ τριβόντων ὀργάνων δεί-
ται G.

2. Αὐταὶ μὲν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 37.
ib. Αὐταὶ μὲν ἴδιαι] ἴδιαι μὲν οὖν
αὐταὶ G.

ib. ἐν τῇ χειρὶ] Sic E.G., ἐν
χερσὶ vul.

4. ἅπασαν] om. G.

5. αἵματος] ἔματος A.

ib. ὅτι θερμὴ] ὅτε θερμὴ A.

6. ἀρήγει κατ'] ἀρίγει καθ' E.

ib. ταῖς] Sic E.G., vul. ἐν ταῖς.

ib. ἀμετρίαις] ἀμφοτέραις add. G.

ib. κρύους τε] κρύους θ' ἄμα G.

7. Ἀλλὰ περὶ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 38.

ib. σαρκὸς] σαρκῶν G.

ib. γεν. τῆς ἐν τοῖς δακτ.] om. G.

8. τοσαῦτα] καὶ ταῦτα G.

ib. περὶ δὲ τῆς] περὶ δὲ τῆς τῶν
G., περὶ καὶ τῆς A.

9. ἄρθρων] ἀνθρων A., ἄρθρων
καὶ ὀστῶν G.

ib. τῶν ἐν τοῖς] τῆς ἐν τοῖς G.

ib. αὐθις ἐπάνιμεν] Sic E., ὅθεν
λέγοντες ἔμπροσθεν ἀπελίπομεν add.
G., vulg. ῥητέον.

10. εἰπόντες αὐτῶν τό τε πλῆθος]
Sic E., vul. καὶ διευκρινητέον τό τε
πλῆθος αὐτῶν.

ib. αὐτῶν τό τε πλῆθος] ὅτι το-
σοῦτον add. G.

ib. τὸ μέγεθος] καθ' ἕκαστον ins.
G., et add. ὅτι τηλικούτον.

11. τὸ—τὸν—τῆς] om. G.

12. Περὶ μὲν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 39.

Fabr. p. 790, 91.

τούτους ἀναγκαῖον μόνων· τὰ γὰρ ἐκ πλειόνων
 συγκείμενα μορίων ῥᾶον ὀκλάζει τῶν ἐξ ἐλαττόνων·
 ἐλάττω δὲ τῶν τριῶν εἴπερ ἐγένετο, τὴν ποικιλίαν
 τῶν κατὰ μέρος σχημάτων οὐκ ἂν ἔσχε τοσαύτην.
 ἵν' οὖν καὶ κινήται πολυειδῶς, καὶ φύγη τὴν εὐπά- 5
 3 θειαν, ὃ τῶν τριῶν ἀριθμὸς αὐτάρκης. Περὶ δὲ
 μεγέθους, ὅτι χρὴ τὸ προτεταγμένον ὑπερέχειν τοῦ
 μετ' αὐτὸ, πρόδηλον παντί· τὸ μὲν γὰρ ὀχεῖ, τὸ δὲ
 ὀχεῖται, μείζον δὲ χρὴ εἶναι τὸ βαστάζον τοῦ
 βασταζομένου· γενέσθαι γὰρ ἑτέρως τοῦτο ἀμήχανον, 10
 μὴ κατὰ βραχὺ μειουμένου τοῦ μεγέθους τῶν ὀστέων.
 καὶ διὰ τοῦτο ἐλαττον χρὴ εἶναι τοῦ προτέρου τὸ
 7 δεύτερον. Περὶ δὲ τοῦ σχήματος αὐτῶν, ὅτι μὲν

DE
MANIBUS.posteriores
quare prio-
ribus mino-
res;quare for-
mae pyra-
midalis;

internodiis constare digitos necesse est; nam quae ex pluribus
 partibus componuntur noxae magis patent quam quae ex paucio-
 ribus; ut si ex paucioribus quam tribus, tam varias figuras subire
 non possent: ut igitur multis motionibus moveantur, minimeque
 3 periculis objiciantur, ternarius numerus erat aptissimus. De
 magnitudine autem, neminem latet os primo loco positum se-
 quenti majus esse; illud enim vehit, hoc vehitur, at vehens vecto
 majus esse oportet; secus autem id fieri nequit, quin paulatim
 ossium magnitudo minuatur: ideoque secundum priore minus
 7 esse necesse est. Quantum ad figuram pertinet, quod a latiore

1. ἀναγκαῖον μόνων] ἀναγκ. μό-
 νων E., καὶ μόνων ἀναγκ. ἦν vul.

2. συγκείμενα μορίων] μορίων
 συγκείμενα G.

ib. ῥᾶον ὀκλάζει] Sic E.G., vul.
 ῥᾶον πάσχει.

3. ἐλάττω δὲ τῶν τριῶν] τῶν
 τριῶν om. G.

4. μέρος] μέρος E.

5. κινήται] κινεῖται A.B.E.

ib. εὐπάθειαν] ἀπάθειαν A.B.

6. Περὶ δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 39.
 ib. Περὶ δὲ μεγέθους] καὶ μεγέ-
 θει δ' G.

8. παντί] πάντη ρ. παντί A.,

πάντη B.E.

ib. τὸ μὲν γὰρ] om. γὰρ E.

ib. τὸ δὲ ὀχεῖται] Sic B.C.E.F.G.,
 om. A.D.M.

9. μείζον δὲ] μείζον δ' αὖ G.,
 μείζον γὰρ E.

ib. χρὴ εἶναι] Sic E., εἶναι χρὴ G.,
 om. χρὴ vul.

10. γενέσθαι γὰρ] γεν. δὲ C.G.

ib. ἐτ. τοῦτο ἀμ.] ἀμ. τοῦτο ἐτ. G.

12. ἐλαττον χρὴ] ἔλ. ἀεὶ χρὴ G.

ib. εἶναι τοῦ προτέρου τὸ δεύτε-
 ρον] τὸ δεύτερον εἶναι τοῦ προτ. G.

13. Περὶ δὲ τοῦ σχήματος κ.τ.λ.]

Cf. Gal. p. 40.

DE
MANIBUS.

quare ro-
tundi;

quare ex-
trinsecus
convexi,
non item
intrinsicus,

ἀπὸ πλατυτέρας τῆς ἄνω βάσεως εἰς στενοτέραν τὴν
κάτω τελευτᾶ, τὰς αὐτὰς ἔξει τοῖς περὶ τοῦ μεγέθους 792
2 εἰρημένοις αἰτίας. Ὅτι δὲ καὶ περιφερῆ, τὴν δυσπά-
θειαν αἰτιατέον· ἀπάντων γὰρ τῶν σχημάτων τὸ τοι-
οῦτον δυσπαθέστατον, ὡς ἂν οὐδεμίαν ἔχον ἔξοχὴν 5
ὑπὸ τῶν προσπιπτόντων ἔξωθεν ἀποθραυσθῆναι δυ-
3 ναμένην. Διατί δὲ ἀκριβῶς μὲν ἔξωθεν κυρτὸν,
ἔνδοθεν δὲ κακ τῶν πλαγίων οὐκ ἀκριβῶς; καὶ
τοῦτο τοῦ βελτίονος ἕνεκα. τοῖς μὲν γὰρ ἐντὸς
μέρεσιν οἱ δάκτυλοι καὶ τρίβουσι, καὶ μαλάττουσι, 10
καὶ λαμβάνουσι τὰ σύμπαντα· χεῖρον δ' ἂν ἐγένετο,
κυρτῶν ταύτῃ γινομένων τῶν ὀστέων· τοῖς δ' ἐκτὸς οὐ-
δὲν τούτων, οὐδ' ἄλλην τινὰ ἐνέργειαν ἐνεργοῦντες, εἰς
μόνην τὴν δυσπάθειαν ἀκριβῶς παρεσκευάσθησαν κυρ-

basi superiore in arctiorem inferiorem desinant, eadem sunt
2 causae quas et de magnitudine diximus. Teretia sunt quoque,
quoniam minus patiuntur; omnium enim figurarum tutissima
rotunda est, eo quod nihil habet eminens quod externis occursans
3 refringi queat. Caeterum quare extrinsecus exquisite convexa
videntur, intrinsicus et a lateribus non item? an id etiam meli-
oris notae causa factum fuit? nam digiti internis partibus terunt,
subigunt, capiuntque omnia; quod deterius fieret, si hac parte
ossa gibba forent; exteriori autem nihil quicquam istorum, ne-

2. τοῖς περὶ τοῦ μεγέθους εἰρημέ-
νοισ αἰτίας] ταῖς περὶ τοῦ μεγ. εἰρη-
μέναις χρείαις G., τῆς περὶ τοῦ μεγ.
εἰρημένης αἰτίας E.

3. Ὅτι δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 40.

4. τῶν σχημάτων] τῶν om. G.

5. δυσπαθέστατον] -θέσταται A.

ib. οὐδεμίαν] μηδεμίαν G.

6. δυναμένην] δυνάμενον E.

7. Διατί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 40.

ib. Διατί δὲ] ἕκαστον add. G.

ib. ἔξωθεν κυρτὸν] κυρτὸν ἔξ. G.

8. κακ] vul. κακ, et sic in simi-
libus; vide autem Pors. in Praef.
ad Eurip. Hec. p. 2, 12.

ib. οὐκ] οὐκέτ' G.

ib. καὶ τοῦτο] ἢ καὶ τοῦτο C.G.

9. τοῖς μὲν γὰρ] γὰρ om. E.

ib. ἐντὸς μέρεσιν] ἐντὸς αὐτῶν
μέρεσιν G.

10. μαλάττουσι] μαλάσσουνσι G.

11. τὰ σύμπαντα] τὰ πάντα G.

12. γινομένων] γενομένων G.

ib. οὐδὲν τούτων οὐδ'] οὔτε τού-
των οὐδὲν οὔτ' G.

13. εἰς μόνην τὴν δυσπ.] om. vul.,
ἀλλ' εἰς μόνην τὴν σ....πάθειαν E.,
εἰς μόνην μὲν δυσπάθειαν G.

14. παρεσκ. κυρτοῖ] Sic E., om.
κυρτοῖ G., κατεσκ. κυρτοῖ vul.

Fabr. p. 791, 92.

4 τοί. Ἐν δ' αὖ τοῖς πλαγίοις τὸ μὲν δυσπαθῆς εἶχον
 ἀλλήλους φρουροῦντες, ἐδέοντο δὲ ἐν τῷ συνάγεσθαι
 μηδεμίαν ἀπολιπεῖν χώραν κενὴν ἐν τῷ μεταξύ· οὐκουν p.8
 5 ἐχρῆν αὐτοὺς κυρτοὺς ταύτη γενέσθαι. Πίστις δὲ ἰκανὴ
 τοῦ λεγομένου τὸ τοῦ μεγάλου δακτύλου καὶ τοῦ μικροῦ, 5
 τοῦ μὲν τὴν ἄνωθεν, τοῦ δὲ τὴν κάτωθεν περιφέρειαν
 κυρτὰς ἀκριβῶς γενέσθαι· οὔτε γὰρ ἐφρουροῦντο
 [ταύτη] πρὸς οὐδενός, οὔθ' ὠμίλουν ἐτέρῳ δακτύλῳ.
 6 Θαῦμα μὲν δὴ καὶ τοῦτο τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ
 διαπλάσαντος οὕτως τὴν τῶν ὀστέων κατασκευὴν, 10
 θαῦμα δὲ οὐδὲν ἦττον καὶ ὁ τῆς διαρθρώσεως τρόπος.
 οὐ γὰρ ἀπλῶς, οὐδὲ ὡς ἔτυχεν, ἐκ τριῶν ὀστέων
 ἕκαστος διήρθρωται τῶν τεσσάρων δακτύλων, ἀλλ'

DE
 MANIBUS.
 neque a la-
 teribus ;

quomodo
 coagmen-
 tati ;

4 que aliud quippiam agentia, ad unguem gibba fuerunt. Sed a
 lateribus sese mutuo defendentia aegre a peregrinis causis vio-
 lantur, opus est autem cum inter sese committuntur ne ulla rima
 patens inter ea relinquatur ; quare hac parte ut essent rotunda
 5 non decuit. Dictis nostris inde fides acquiritur, magni digiti
 superiorem, minimi inferiorem ambitum, ad amussim fuisse ro-
 tundum ; a nullo namque partes hae defendebantur, neque alteri
 6 digito adhaerescebant. Id utique est boni Dei nostri miraculum
 tam eleganter ossium composituram statuentis, miraculumque
 nihilo minus ipse juncturarum modus : eo quod neque simpliciter,
 neque utcunque externis ossibus unusquisque quatuor digitorum

1. Ἐν δ' αὖ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 40.

ib. Ἐν δ' αὖ τοῖς] ἐν δ' αὐτοῖς D.

ib. εἶχον] Sic E.G., vul. εἶχον ἄν.

2. ἀλλήλους] Sic E.G., vul. ἀλ-
 λήλοις.

ib. ἐδέοντο δέ] ἐδέοντό τε G.

3. χώραν κενὴν ἐν τῷ μεταξύ] ἐν
 τῷ μεταξύ χώραν κενὴν G.

ib. οὐκουν apud recentiores idem
 significat quod apud veteres οὐκ οὖν
 sine interrogatione. Vide Elmsl.
 ad Eurip. Heracl. v. 256.

4. Πίστις δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 41.

7. κυρτὰς ἀκριβῶς γενέσθαι] Sic

E.G., ἀκρ. γεν. κυρτὰς B., ἀκρ. γεν.
 κυρτήν vul.

8. [ταύτη] Sic G., ταυτὶ vul.

ib. οὔθ'] οὐτ' E.

ib. ὠμίλουν] Sic A.B.G., ὀμί-
 λουν vul.

9. Θαῦμα μὲν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 41.

ib. καὶ τοῦτο] καὶ τὸ G.

ib. τοῦ διαπλάσαντος οὕτως τὴν
 τῶν ὀστέων κατασκευὴν] ἐν τῇ τῶν
 ὀστέων κατασκευῇ G.

13. ἕκαστος διήρθρωται τῶν τεσσ-
 σάρων δακτύλων] ἕκαστος τῶν δακ-
 τύλων ἐγένετο G.

DE
MANIBUS.

ὡσπερ οἱ τῶν θυρῶν στρόφιγγες, οὕτως καὶ τῶν 793
ἄρθρων ἕκαστον ἐξοχὰς [κοιλότησιν] ἀντεμβαινούσας
ἔχει συμμέτρους. εὐρυτέρας μὲν γὰρ τῆς κοιλότητος
γενομένης, χαλαρὸν ἂν ἦν τὸ ἄρθρον· στενοτέρας δὲ,
δυσχερῆς τε ἂν ἡ κίνησις ἐγένετο μηδεμίαν ἀναστρο- 5
φήν ἔχουσα, καὶ κίνδυνος οὐ μικρὸς τὰς ἐξοχὰς τῶν
ὀστέων θραυσθῆναι στενοχωρουμένας. Ἄλλ' οὔτε
τούτων οὐδέτερον ἐγένετο, καὶ πάσας τῶν ὀστέων τὰς
κοιλότητας οἷον ἄμβωνές τινες κύκλω περιθέουσιν,
ἀσφάλειαν μεγάλην τοῖς ἄρθροις παρεχόμενοι, τοῦ 10
μήποτε ἐκπεσεῖν ἄνευ τινὸς ἐξαισίου ἀνάγκης.
8 Ἄλλ' ἐπεὶ πάλιν ἐκ τῆς οὕτως ἀσφαλοῦς κατα-
σκευῆς κίνδυνος ἦν τὰς τε κινήσεις δυσχερέστερον
γίνεσθαι, τὰς τε ὑπεροχὰς ἐκτρίβεσθαι, διὰ τοῦτο

coagmentatus est, sed quemadmodum valvarum cardines, sic articu-
lulorum quilibet eminentes quosdam tumores in cava illis magni-
tudine respondentia subeuntes possident: nam si capax nimis
esset sinus, laxior artus labasceret; si angustior, aegre motus
fieret nullam habens in conversione lubricitatem, discrimenque
haud mediocre instaret ne ossium tubercula nimis arctata fran-
7 gerentur. Sed neutrum horum factum est, omnesque ossium
sinus veluti colliculi quidam ambiunt, magnum praesidium ossibus
praebentes, ut nunquam citra insignem necessitatem luxatio fiat.
8 Caeterum quoniam adhuc tam munita structura periculo non
vacabat quin motus difficiliter prodiret, atque illae prominentiae

1. οὕτως] οὕτω G.	8. τῶν ὀστέων τὰς] Sic E.G., τὰς τῶν ὀστέων vul.
2. [κοιλότησιν] Sic C.G., vul. κοιλότητων.	9. ἄμβωνές τινες] ἄμβωνάς τινας E.
ib. ἀντεμβαιν.] ἐμβαιν. G.	ib. περιθέουσιν] περιθέοντας E.
3. συμμέτρους] Sic E., om. G., vul. σύμμετρα.	10. παρεχόμενοι] om. E.G.
ib. εὐρυτ. μὲν γὰρ] ἢ χρῆ add. G.	11. μήποτε] μηδέποτε G.
4. χαλαρὸν ἂν ἦν] χαλαρὸν ἂν ἦν καὶ ἀσθήρικτον G.	ib. ἐξαισίου] Sic E., ἐξαισίας vul.
5. δυσχερῆς τε] Sic E., om. τε vul.	12. Ἄλλ' ἐπεὶ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 42.
6. κίνδυνος] κίνδυνος ἦν G.	ib. ἐπεὶ] ἐπειδὴ G.
7. Ἄλλ' οὐδ. κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 42.	14. ὑπεροχὰς] τῶν ὀστέων add. G.
ib. οὔτε τούτων οὐδέτερον] Sic E.G., οὐδέτερον τούτων vul.	ib. διὰ τοῦτο—δεδώρηται] διττὴν αὐθις καὶ πρὸς ταυθ' ἢ φύσις εὐρη- κεν ἐπικουρίαν G.

Fabr. p. 793, 94.

διττὴ βοήθεια παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ τούτοις δεδώ-
 ρηται· χόνδρω μὲν γὰρ πρότερον τούτοις ὑπαλείψας
 τῶν ὀστῶν ἐκάτερον, ἐπιχέας δὲ τοῖς χόνδροις, οἶον
 ἔλαιον, λιπαρὸν καὶ γλισχρὸν χυμὸν, εὐκίνητός τε
 ἅμα καὶ ἀνέκπτωτος ἅπαντα διάρθρωσις ἐγένετο τῶν⁵
² ὀστῶν. Ἦν μὲν οὖν καὶ τὸ κατὰ τὰς κοιλότη-
 τας τῶν ὀφρῦων τέχνημα τῆς δημιουργίας ἱκανὸν
 κωλύειν τὰς διεκπτώσεις τῶν ἄρθρων· ἀλλ' οὐκ ἐπί-
 στευσεν αὐτῷ μόνῳ τὴν φυλακὴν ὁ Θεὸς, εἰδὼς πολ-
 λὰς καὶ πολλακίς βιαίους τε καὶ σφοδρὰς κινήσεις¹⁰
³ καταληψομένας τὸ ζῶον. Ἴν' οὖν πανταχόθεν ἀκρι-⁷⁹⁴
 βῶς ἅπαν ἄρθρον φρουρηθῆ, συνδέσμους τινὰς τῶν
 ὀστῶν ἐκατέρων ἐξέφυσεν, [ἐκ θατέρου] καθάπτοντας^{P-9}

DE
 MANIBUS.
 quomodo
 cartilagine
 tecti, et
 synovia
 uncti;

quomodo
 ligamentis
 connexi.

eliderentur, propterea geminum subsidium adversus haec a
 summo Creatore paratum est; nam cartilaginem prius utrique
 ossi illinens, cartilaginesque, quodam ceu oleo, pingui viscidoque
 humore perfundens, bene versatilem simul et firmissimam uni-
² versam ossium compagem comparavit. Erat sane in sinibus
 summorum ossium sufficiens artis opus ad arcendam artuum
 luxationem; non ei tamen soli hanc curam Divina Providentia
 mandavit, cum multoties multis vehementibus ac violentis mo-
³ tibus animalia vexatum iri cognosceret. Igitur ut absolute et
 ab omni parte articulus quisque in tuto esset, copulas quasdam

2. τούτοις] Sic A.E., om. G.,
 τούτων vul.

3. τοῖς χόνδροις] αὐτοῖς ἄνωθεν
 τοῖς χόνδροις G.

4. ἔλαιον] ἔλαιόν τι C.G.

ib. εὐκίνητός] Sic E.G., vul. εὐ-
 κίνητόν.

5. ἀνέκπτωτος] ἀκατάτριπτος G.,
 ἀνέκπτωτον vul.

ib. ἅπαντα διάρθρωσις] Sic E.G.,
 ἅπανσαν διάρθρωσιν vul.

ib. ἐγένετο τῶν ὀστῶν] Sic E.,
 τῶν ὀστῶν ἐγένετο G., τῶν ὀστῶν
 ἀπειργάσατο vul.

6. Ἦν μὲν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 42.

ib. τὸ κατὰ τὰς κοιλ. τῶν ὀφρ.]

τὸ τῶν κατὰ τὰς κοιλ. ὀφρ. G.

7. τέχνημα] Sic E., ἐπιτέχνημα
 G., τέχνασμα vul.

ib. δημιουργίας] δημιουργίας B.,
 δημιουργίας D., φύσεως G.

8. διεκπτώσεις] ἐκπτώσεις G.

9. ὁ Θεός] om. E.

ib. πολλὰς καὶ] om. καὶ vul.

10. βιαίους τε καὶ σφοδρὰς κινή-
 σεις] κινήσεις βιαίους τε καὶ σφο-
 δρὰς G.

11. Ἴν' οὖν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 43.

12. φρουρηθῆ] φρουροῖτο G.

13. ἐκατέρων] ἀμφοτέρων G.

ib. [ἐκ θατέρου] Sic C.G., ἐκατέ-
 ρου vul., ἐκατέρας E.

DE
MANIBUS.

εἰς θάτερον. εἰσὶ δὲ αὐτῶν οἱ μὲν, ὥσπερ νεῦρα, στρογγύλοι τε καὶ παχεῖς, οἱ δὲ, ὥσπερ ὑμένες, προμήκεις τε καὶ [λεπτοὶ,] κατὰ τὴν χρείαν ἀεὶ τῶν ἄρθρων τοιοῦτοι γεγονότες· μέγιστοί τε καὶ παχύτατοί τε κυριώτατα τῶν ἄρθρων φρουροῦντες καὶ συνδέ-
5 οντες, οἱ λοιποὶ δὲ ἐν τοῖς ἀκυροτέροις αὐτῶν καὶ μικροτέροις. Ταῦτ' οὖν ἅπαντα κοινῶς κατὰ πᾶν ἄρθρον ἐτεχνήσατο, καὶ κατὰ τοὺς δακτύλους, ἐν τούτοις γὰρ ἔπρεπε μάλιστα· μικραὶ μὲν γὰρ αἱ διαρθρώσεις αὐτῶν, ἀλλ' ἀκριβῶς ἐγγεγλυμμένοι, λεπταῖς τε ἴτυσι
πανταχόθεν ἐστεφανωμένοι, καὶ χόνδροις ἰσχυνοῖς ἐπαλημιμένοι, καὶ συνδέσμοις ὑμενώδεσι συνημμένοι.
5 Τὸ δὲ μηδαμῇ τὰς ὀφρύας τῶν ὀστέων ἴσας ἐργά-

Ossium
supercilia
quare im-
paria.

ab utroque osse produxit, ab altero ad alterum pertingentes: quarum aliae, ceu nervi, rotundae crassaeque sunt, aliae, instar membranarum oblongarum crassarumque, pro artuum usu; maximae et crassissimae ut maxime principes artus custodiant atque
4 devinciant, ignobiliores vero minoribus copulis continentur. Haec sane omnia universim in omnibus artibus conditor nostri Deus fabrefecit, sed praecipue in digitis, in his enim maxime decorum est; nam exigui sunt digitorum articuli, sed accurate verticillati, et gracilibus orbibus undique coronati, cartilaginibus vestiti, vin-
5 culisque membranosis copulati. Verum et ossium supercilia ne-

1. εἰς θάτερον] εἰς ἕτερον G.

ib. νεῦρα] νεῦρ' ἅπτα G.

3. [λεπτοὶ] Sic G., παχεῖς vul., παχεῖαι A.B. In vers. Lat. lege, *aliae, instar membranarum, praelongae et subtiles.*

ib. χρείαν ἀεὶ] Sic E.G., vul. om. ἀεὶ.

4. μέγιστοί τε] Sic E., om. τε vul., οἱ μέγιστοί μὲν G.

5. τὰ τε κυριώτατα] Sic G., τὰ τε κυριώτατα E., ὥστε τὰ κυριώτατα vul.

ib. τῶν ἄρθρων] καὶ τὰ μέγιστα add. G.

ib. φρουροῦντες] Sic E.G., vul. φρουρεῖν.

ib. καὶ συνδέοντες] Sic E., om.

G., καὶ συνδέειν vul.

6. ἀκυροτέροις αὐτῶν] ἀκυρωτέροις τε G.

7. Ταῦτ' οὖν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 43. ib. κοινῶς κατὰ] καὶ κοινῇ καὶ κατὰ G.

8. καὶ κατὰ] κὰν τοῖς κατὰ G.

ib. ἐν τούτοις γὰρ] ὡς τούτοις G.

9. αὐτῶν] om. G.

10. ἐγγεγλυμμένοι] κοιλούμεναι G.

ib. λεπταῖς τε] λεπταῖς δὲ B.G.

ib. λεπταῖς—ἐστεφαν.] om. E.

11. ἰσχυνοῖς] Sic E.G., vul. om.

13. Τὸ δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 43, 44.

ib. μηδαμῇ τὰς ὀφρύας] μῆτε πάντη τὰς ὀφρύς G.

ib. ἐργάζεσθαι] ἐργάσασθαι G.

Fabr. p. 794, 95.

ζεσθαι, ἀλλ' ἔξωθεν μὲν πολὺ μείζους, ἔσωθεν δὲ ἐλάττους, μέγιστον δείγμα καὶ αὐτὸ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ἐν δακτύλου κατασκευῇ. μικραὶ μὲν γὰρ ἔξωθεν γερόμεναι, ἐπέκεινα ἂν τῆς ἐσχάτης ἐκτάσεως συνεχώρουσαν ἀνακλᾶσθαι τοῖς ἄρθροις· μείζους 5 δὲ εἴπερ ἔσωθεν ἦσαν, ἐκόλυον ἂν ἐπὶ πλείον κάμπτεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο ἐλάττους μὲν ἐντὸς, μείζους 6 δὲ ἐκτός. Διὰ τί δὲ σκληρὰ, καὶ ἀμύελα, καὶ πυκνὰ τὰ τῶν δακτύλων ὀστά; ἢ ὅτι γυμνὰ πάντη, καὶ διὰ τοῦτο [εὐπαθῆ]; μέγιστον ἄρα βοήθημα αὐτοῖς ἢ 795 τῆς οἰκείας κατασκευῆς δυσπάθεια.

DE
MANIBUS.Ossa quare
dura, den-
sa, et non
medullosa.

7 Τὰ μὲν δὴ τῶν ὀστέων τῶν ἐν τοῖς δακτύλοις
9 ὧδε ἔχει· τὰ δὲ τῶν μυῶν ἐν τῷ Περὶ Μυῶν Κινή-

quaquam paria effecta esse, sed extra multo majora, interius autem minora, ingens id quoque Divinae sapientiae in faciendis digitis indicium fuit: minora namque si exterius fuissent, ultra summam distentionem articulos retrorsum flecti permisissent; si majora interius, multum curvari digitos vetuissent: proptereaque 6 minora interius, majora exterius fuere locata. Sed quare dura, non medullosa, densaque sunt digitorum ossa? an quia nuda, et ob id injuriis obnoxia? unde maximo illis praesidio est talis materiae modus, ne facile patiantur.

9 Digitorum quidem ossa ita a natura fuere instituta; at de musculis in libro De Musculorum Motu a Galeno scripto satis

1. μείζους] μείρους A.
ib. ἔσωθεν] ἔνδοθεν G.
2. μέγιστον δείγμα — σοφίας] δείγμα om. E., μέγιστον — σόφισμα G.
ib. αὐτὸ] Sic E.G., vul. τοῦτο.
ib. τοῦ Θεοῦ] παρὰ τοῦ Θεοῦ E.
3. ἐν δακτύλου κατασκευῇ] ἐν κατασκευῇ δακτύλων G., ἐν δακτύλω κατασκευῆς E.
4. ἔξωθεν] Sic C.E.G., vul. om.
ib. ἐπέκεινα ἂν] κἂν ἐπέκεινα G.
ib. ἐσχάτης] om. G.
5. συνεχώρουσαν ἀνακλᾶσθαι] ἀνακλᾶσθαι συνεχώρουσαν G.

6. ἐκόλυον ἂν] ἂν om. G.
ib. ἐπὶ πλείον] ἐπὶ πλέον G.
8. Διὰ τί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 44.
ib. σκληρὰ καὶ ἀμύελα καὶ πυκνὰ] πυκνὰ καὶ σκληρὰ καὶ ἀμύελα G.
9. πάντη] πάντα G.
10. [εὐπαθῆ] Sic C.G., vul. ἀπαθῆ.
ib. βοήθημα] ἐπανόρθωμα G.
11. τῆς οἰκείας κατασκευῆς δυσπάθεια] Sic E.G., vul. τοιαύτη κατασκευῆ πρὸς δυσπάθειαν.
12. Τὰ μὲν δὴ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 44.
ib. τὰ μὲν δὴ] δὴ om. E.
ib. τῶν ἐν τοῖς] τῶν ἐν om. G.

DE
MANIBUS.

σεως βιβλίῳ Γαληνοῦ ἀντάρκως εἴρηται· περὶ δὲ
τενόντων καὶ ἰνῶν καὶ ὑμένων τῶν τε τὴν χεῖρα
καὶ τοὺς δακτύλους κινούντων εἰς τε τὴν ἐκτὸς
κίνησιν καὶ τὴν ἐντὸς καὶ εἰς πλάγια, ὡσαύτως
καὶ ἐν τῷ Περὶ Μυῶν Κινήσεως Γαληνοῦ, καὶ⁵
ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ τῆς Ἀνατομικῆς αὐτοῦ
²Ἐγχειρήσεως. Περὶ δὲ νεύρων καὶ ἀρτηριῶν καὶ
φλεβῶν εἰπεῖν ἡμῖν οὐ πρόκειται· ὅτι μὲν γὰρ
ἐγκέφαλος, καὶ καρδία, καὶ ἥπαρ ἀρχαί, καὶ ὡς ἀπὸ
ἐγκεφάλου τὴν ἀρχὴν ὁ νωτιαῖος λαμβάνει, ἐκ δὲ¹⁰
τοῦ νωτιαίου καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου τὰ νεῦρα τὴν
ψυχικὴν δύναμιν, ἐκ καρδίας δὲ τὴν σφυγμικὴν αἷρ.¹⁰
ἀρτηρίαί, αἱ δὲ φλέβες ἐξ ἥπατος τὴν θρεπτικὴν,

Nervos e
cerebro et
medulla spi-
nali anima-
lem, arterias
e corde pul-
satricem, ve-
nas e jecore
nutricem
vim hau-
rire.

abunde dictum est; de tendonibus, de fibris, et membranis ma-
num digitosque introrsum, extrorsum, et ad latera moventibus,
itidem in Galeni libro De Musculorum Motu, et in primo De
Arte Dissecandi [vulgo *De Anatomicis Administrationibus*] com-
²prehensum est. De nervis autem, arteriis et venis sermonem
facere intentio nostra non est; et cerebrum quidem, cor, et jecur,
principes partes esse, et a cerebro spinae medullam oriri, ex
eaque et ipso cerebro nervos animale, ex corde arterias pulsa-
tricem, ex jecore venas nutritoriam vim haurire, in Galeni volu-

1. Γαληνοῦ] Sic E., τοῦ Γαλη-
νοῦ vul.

2. τῶν τε τὴν χεῖρα] τῶν τε τὰ
χεῖρα A., τῶν τὴν τε χεῖρα marg.
Bodl.

4. τὴν ἐντὸς] Sic E., εἰς τὴν ἐν-
τὸς vul.

5. Γαληνοῦ] Sic E., vul. βιβλίῳ
τοῦ Γαληνοῦ.

7. Ἐγχειρήσεως] Sic E., vul.
add. διείληπται.

ib. Περὶ δὲ νεύρων κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 45.

8. εἰπεῖν ἡμῖν οὐ πρόκειται] om. E.

9. ἀπὸ ἐγκεφάλου] Sic E., ἀπὸ
τοῦ ἐγκεφάλου vul.

10. τὴν ἀρχὴν ὁ νωτιαῖος λαμβά-
νει] λαμβάνει τὸν νωτιέον E.

ib. ἐκ δὲ τοῦ νωτιαίου καὶ αὐτοῦ
τοῦ ἐγκεφάλου τὰ νεῦρα] καὶ ὡς τὰ
μὲν νεῦρα παρ' ἐγκεφάλου G.

12. δύναμιν] δύναμιν ἔχει G.

ib. ἐκ καρδίας δὲ τὴν σφυγμικὴν
αἱ ἀρτηρίαί] αἱ δ' ἀρτηρίαί παρὰ
καρδίας τὴν σφυγμικὴν G., ἐκ καρ-
δίας δὲ τὰς ἀρτηρίας τὴν σφυγμ-
κὴν E.

13. αἱ δὲ φλέβες] τὰς δὲ φλέβας
E., αἱ φλέβες δ' G.

ib. τὴν θρεπτικὴν] λαμβάνουσι
τὴν φυτικὴν G.

Fabr. p. 795, 96.

ἐν τῷ Περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος βιβλίῳ
Γαληνοῦ ἱκανῶς λέλεκται.

DE
MANIBUS.

- 10 Ὑπόλοιπον δ' ἂν εἴη περὶ τῶν ἐντὸς τῆς ἄκρας
χειρὸς διελθεῖν, διὰ τί τε λείον καὶ ἄτριχόν ἐστι καὶ
σκληρὸν ἔτι τε κοῖλον τὸ μέσον, ὅπερ καὶ θέναρ⁵
καλεῖται· τοῦ γὰρ μυὸς τοῦ κατὰ τοὺς τέσσαρας
δακτύλους ἐνὸς ὄντος μικροῦ καθ' ἕκαστον δάκτυλον,
ιδίως δύο κατὰ τὸν μέγαν δάκτυλον εἰσίν· οἱ καὶ τὰ
καλούμενα θέναρα γεννῶντες [προσέρχονται] μέγιστοι, 796
δι' οὓς τό τε σαρκῶδες τῆς χειρὸς ὑψηλὸν γίνεται καὶ¹⁰
τὸ μέσον κοῖλον, καὶ τῶν δακτύλων [ἐκάτερος], ὃ τε
μέγιστος καὶ ὁ μικρότατος, ἐπὶ πλείστον τῶν ἄλλων
ἀπάγονται. Καὶ μὴν καὶ ὁ μεταξὺ τοῦ τε μεγάλου

Vola quo-
modo car-
nosa cava-
que facta
sit.

mine De Hippocratis Platonisque Decretis latissime est dispu-
tatum.

- 10 Superest de his quae intra summam manum sunt disserere,
propter quid media manus, quae et *thenar* [θέναρ] Graece vocatur,
Latine *vola*, laevis, glabra, dura, et concava est; musculo enim cui-
que digitorum quatuor uno et exiguo concesso, proprie duo in di-
gito qui *magnus* vocatur, *thenara* appellata constituentes, maximi
sunt, per quos pars carnosa manus altior fit et medium concavum,
et ex digitis maximus atque minimus longissime ab aliis
diducuntur. Quin etiam musculus qui inter magnum digitum

1. ἐν τῷ] ἐν τοῖς A.B.G.

ib. Περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ
Πλάτωνος] Sic G. qui δογμάτων
add., Περὶ καθ' Ἱπποκράτους καὶ
Πλάτωνος E., Περὶ καθ' Ἱπποκρά-
την καὶ Πλάτωνα A.B., Περὶ τῶν
καθ' Ἱπποκράτην καὶ Πλάτωνα vul.

ib. βιβλίῳ om. G.

2. Γαληνοῦ] τοῦ Γαλ. vul., καὶ
Γαλ. E. Omisi τοῦ hic ut his
supra §. 1.

ib. ἱκανῶς λέλεκται] ἀποδέδεικται G.

6. τοῦ γὰρ μυὸς τοῦ κατὰ κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 93.

ib. τοῦ κατὰ τοὺς] τοῦ κατὰ τοῦ
κατὰ τοὺς A.B.

8. κατὰ τὸν μέγαν δάκτυλον] Sic
E., vul. δάκτυλοι κατὰ τὸν μέγαν.

ib. οἱ καὶ τὰ καλούμενα θέναρα]
οἱ τὰ θέναρα καλούμενα G.

9. [προσέρχονται] Sic G. qui ἐξ
ἐπιμέτρου pr., vul. προέρχονται.

ib. μέγιστοι] τῶν ταύτη μυῶν add. G.

10. γίνεται καὶ τὸ μέσον κοῖλον]
καὶ τὸ μέσον κοῖλον γίγνεται G.

11. [ἐκάτερος] Sic G., om. vul.,
ἐγγύτερος E.

12. μικρότατος] Sic E., vul. σμι-
κρότατος.

13. ἀπάγονται] ἀπάγοντες E.

ib. Καὶ μὴν καὶ ὁ μεταξὺ κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 93.

ib. καὶ μὴν καὶ ὁ] Sic G., καὶ ὁ
A.B., καὶ μὴν καὶ vul.

ib. τοῦ τε μεγάλου] τοῦ μεγάλου
G., τοῦ τε μεγάλου τε E.

DE
MANIBUS.
De tendone
subcuta-
neo, (vulgo
fascia pal-
mari).

καὶ τοῦ λιχανοῦ μὴς ἕνεκα τοῦ σαρκῶδες ἐργάσασθαι
3 τὸ [ταύτη] μέρος τῆς χειρὸς ἐγένετο. Ἐξηγήσασθαι δὲ
χρῆ τὸν ὑποπεφυκότα τῷ δέρματι τῆς χειρὸς ἔσωθεν
τένοντα, τὴν μὲν ἔκφυσιν ἔχοντα ἐκ τοῦ μέσου μυὸς τοῦ
εὐθέος, ὃς ἐλάττων ἐστὶ τῶν ἄλλων τεσσάρων μυῶν, 5
ὅτι μηδὲ κινεῖ τινα διάρθρωσιν, ἐπιπολῆς δὲ ὑπὸ τῷ
δέρματι τὴν μέσσην χώραν τοῦ κοιλώματος εἴληφεν.
4 Ἀποφύεται μὲν οὖν ὁ τένων οὗτος πρὶν ἐπὶ τὴν τοῦ
καρποῦ διάρθρωσιν ἀφικνεῖσθαι, πλατύνεσθαι δὲ ἄρ-
χεται κατ' ἐκείνην πρῶτον, ἐντεῦθεν τε φαίνεται, κα- 10
θάπερ τι δεύτερον δέρμα λευκὸν καὶ πυκνὸν καὶ
ἄναιμον, ὑποτεταγμένος παντὶ τῷ δέρματι κατ' ἄκραν
5 τὴν χεῖρα καὶ τοὺς δακτύλους κατὰ σύμφυσιν. Καὶ

indicemque est ut ea manus pars carnosior redderetur factus
3 fuit. At in praesentia exponere oportet tendonem sub manus
cute interna adhaerentem, a medio musculo recto exorientem,
qui musculis aliis quatuor minor est, eo quod nullum articulum
moveret, superne autem sub cute mediam cavitatis sedem sortitus
4 est. Exoritur sane tendo ista antequam ad manus cubitique com-
munem juncturam (*carpon*-[καρπὸν] Graeci vocant, nostri *brachiale*)
perveniat, sed apud illam primum dilatari incipit, indeque, veluti
secunda cutis, alba, densa, et exanguis, apparere incipit, universae
5 cuti in summa manu per coalitum substratus. Et hanc ob causam

2. [ταύτη] Sic G., vul. ταύτης.
ib. Ἐξηγήσασθαι δὲ χρῆ κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 108.
4. τὴν μὲν] Sic E.G., om. μὲν vul.
ib. ἔχοντα ἐκ τοῦ μέσου μυὸς] ἐκ
τοῦ μέσου μυὸς ἔχοντα G.
5. ἐλάττων] ἐλάττων μὲν G.
ib. τεσσάρων μυῶν] μυῶν τῶν
τεσσάρων G.
6. κινεῖ τινα] τινα κινεῖ G.
ib. ἐπιπολῆς] Sic G., vul. ἐπι-
πολῆς.
ib. ὑπὸ τῷ δέρματι] Sic E.G.,
ὑπὸ τὸ δέρμα vul., τέτακται ad. G.
7. χώραν τοῦ κοιλώματος] τοῦ
κόλου χώραν G.
ib. εἴληφεν] εἴληφῶς E., κατει-
ληφῶς G.
8. Ἀποφύεται μὲν οὖν κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 108.
ib. οὗτος] αὐτοῦ G.
9. ἀφικνεῖσθαι] Sic E., vul. ἀφι-
κέσθαι.
ib. πλατύνεσθαι] καὶ πλατύν. E.
11. καὶ πυκνὸν] om. G.
12. ὑποτεταγμένος] -ταμένος G.
ib. παντὶ] ἀπαντι G.
ib. κατ' ἄκραν τὴν χεῖρα] κατὰ
τὴν ἄκραν χεῖρα G.
13. κατὰ σύμφυσιν] om. G.
ib. Καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 109.

Fabr. p. 796, 97.

διὰ τοῦτο ἐν τῇ ἄκρᾳ χειρὶ καὶ τοῖς δακτύλοις δέρμα
 τὸ ἐντὸς οὐκ ἀποδέρεται· διὰ ταύτην δὲ τὴν αἰτίαν καὶ
 τὸ [κατῶ] τῶν ποδῶν δέρμα, ἔτι τε τὸ μέτωπον, καὶ
 ὀλίγου δεῖν ἅπαν τὸ πρόσωπον, ἄλλα τέ τινα τῶν
 κατὰ τὸ ζῶον οὐκ ἔστιν ἀποδεῖραι διὰ τὴν τῶν τοι- 5
 6 ούτων τευόντων ἢ μυῶν εἰς αὐτὰ κατάφυσιν. Καθό-
 λου δὲ χρῆ γινώσκειν, ὡς ἦτοι τοῦ μεταδοῦναι χάριν
 αἰσθήσεως ἀκριβεστέρας, ἢ κινήσεως τῆς καθ' ὄρμην, 797
 δυσπερίτρεπτον καὶ σκληρὸν καὶ ἄτριχον εἴργασται τὸ
 δέρμα, καὶ καταφύονται τινες τοιοῦτοι εἰς αὐτὸ τένοντες. p. 11.
 7 Ἐπρεπε δὲ καὶ ταῖς χερσίν, ἀντιληπτικοῖς ὑπαρχούσαις
 ὀργάνοις, καὶ δυσπερίτρεπτον ἔχειν τὸ ἐντὸς δέρμα καὶ
 ἄτριχον, ὡς πρὸς ἄλλα τε πεποιημέναις, καὶ μάλιστα

in summa manu digitisque cutis interna excoriari nequit; atque
 ob id ipsum pedum cutis, praeterea frons, et fere tota facies,
 aliaque nonnulla in animali membra propter hujusmodi tendonum
 aut musculorum cum ipsis concretionem cute spoliari non pos-
 6 sunt. Atqui in universum sciendum est, aut exquisitoris sensus
 impartendi, aut motus voluntarii causa, cutim hanc aegre altera-
 bilem, duram et glabram fuisse creatam, talesque in ipsa ten-
 7 dones insertos esse. Decebat vero manus, apprehensoria organa,
 cuti interna difficulter alterabili esse praeditas, quippe et ad alia

1. ἐν τῇ ἄκρᾳ χειρὶ] ἐν ἄκραις
 ταῖς χερσίν ἔνδον G.

ib. καὶ τοῖς δακτ. om. G.

2. τὸ ἐντὸς] om. G.

3. τὸ [κατῶ] τῶν] Sic G., τὸ
 κατὰ τὸ τῶν E., τὸ τῶν vul.

ib. ἔτι τε] ἔτι δὲ G.

ib. τὸ μέτωπον] καὶ τὸ κατὰ μέ-
 τωπόν τε G.

5. διὰ τὴν τῶν] om. τὴν E.

ib. τοιούτων] om. G.

6. ἢ μυῶν] καὶ μυῶν G.

ib. Καθόλου δὲ χρῆ κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 109.

ib. Καθόλου δὲ] ἐν δ' οὖν τῷ
 καθόλου G.

7. χρῆ] τοῦτο add. G.

ib. γινώσκειν] Sic A.G., γινώ-
 σκην E., γιγνώσκειν vul.

9. ἢ δυσπ. ἢ σκλ. ἢ ἄτρ. ἐργά-
 σασθαι τὸ δέρμα καταφ. G.

10. τινες τοιοῦτοι] Sic E., om.
 τινες vul., om. τοιοῦτοι G.

ib. εἰς αὐτὸ] εἰς αὐτὰ E.

ib. τένοντες] τέμνοντες A.

11. Ἐπρεπε δὲ καὶ ταῖς κ. τ. λ.]
 Cf. Gal. p. 109.

ib. καὶ] οἶμαι G.

ib. ἀντιληπτικοῖς ὑπαρχούσαις ὀρ-
 γάνοις] Sic E.G., vul. ἀντιληπτι-
 καῖς ὑπαρχούσαις.

12. καὶ δυσπερίτρεπτον] Sic E.
 G., vul. om. καὶ.

ib. τὸ ἐντὸς δέρμα] αὐτὸ G.

ib. καὶ ἄτριχον] om. G.

13. ὡς πρὸς ἄλλα τε πεποιημέ-
 ναις] πρὸς ἄλλα τινὰ G., ὡς πρὸς
 ἄλλα τετιμημένα E.

DE
 MANIBUS.
 Quomodo
 fit ut cutis
 excoriari
 nequeat.

DE
MANIBUS.

Quare cutis
sensitiva.

πρὸς τὴν τῶν μικρῶν σωμάτων ἀσφαλῆ τε καὶ
8 ἀκριβῆ λαβῆν. Καὶ μέντοι καὶ αἰσθητικώτερον παν-
τὸς τοῦ ἄλλου δέρματος. οὐ γὰρ ἕτερον μὲν ἐχρῆν
εἶναι τὸ ἀντιληπτικὸν, ἕτερον δὲ τὸ ἀπτικὸν ὄργανον·
οὐδ' ἄλλο μὲν λαμβάνειν ἕκαστον τῶν ἐκτὸς, ἄλλο 5
δὲ κρίνειν τὴν τῶν ληφθέντων θερμότητα καὶ ψυχρό-
τητα καὶ σκληρότητα καὶ τὰς ἄλλας τὰς [ἀπτὰς] δια-
φοράς· ἀλλ' εὐθέως ἅμα τῷ λαμβάνειν ἕκαστον ἁμει-
νόν ἐστι καὶ συνδιαγινώσκειν ὁποῖόν τι κατὰ τὴν
9 φύσιν ἐστί. Συντελεῖ δὲ οὐ σμικρὰ πρὸς ἀκριβῆ 10
διάγνωσιν ἀπασῶν τῶν [ἀπτῶν] ποιότητων καὶ τὸ
ἄτριχον τοῦ ταύτη δέρματος, ἐκ τῆς τοῦ πλατυνθέντος

factae sunt, et ad exiguorum corporum tutam diligentemque
8 capturam. Est utique cutis haec ultra omnem aliam sensitiva :
quandoquidem non aliud esse decebat apprehensorium instru-
mentum, aliud tactorium ; neque aliud externa quaeque appre-
hendere, aliud apprehensorum caliditatem, frigiditatem, duritiam,
caeteraque id genus discrimina judicare ; sed simul atque aliquid
9 corripuerit, praestat ut et correpti naturam dignoscat. Non
parum autem et accuratae qualitatum omnium dignotioni cutis
glabritas conducit, ex tendonis dilatati processu exoriens, potis-

1. ἀσφαλῆ τε καὶ ἀκριβῆ] ἀκριβῆ
θ' ἅμα καὶ ἀσφαλῆ G.

2. Post λαβῆν levius G., post
δέρματος plenius interpungit.

ib. Καὶ μέντοι κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 109, 110.

ib. αἰσθητικώτερον E.

3. μὲν ἐχρῆν] Sic E.G., vul.
ἐχρῆν μὲν.

5. ἄλλο μὲν] Sic E.G., vul. ἕτε-
ρον μὲν.

ib. ἐκτὸς] αἴροντά τε καὶ μεταφέ-
ροντα καὶ ὅλως μεταχειριζόμενον
add. G.

ib. ἄλλο δέ] μετὰ ταῦτα add. G.

6. τὴν τῶν] Sic B., vul. om. τὴν.

7. καὶ σκληρότητα] καὶ ἀπαλό-
τητα add. G.

ib. τὰς [ἀπτὰς] Sic G., τὰς αὐ-
τὰς E., τοιαύτας vul. In vers. Lat.

lege, caet. tactilia discrimina.

9. ἐστί καὶ] καὶ om. G.

ib. συνδιαγινώσκειν] Sic E.G.,
vul. συνδιαγινώσκοι.

ib. κατὰ τὴν] κατὰ om. G., καὶ
τὴν E.

10. Συντελεῖ δὲ οὐ σμικρὰ κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 110.

ib. σμικρὰ] σμικρὸν G.

11. ἀπασῶν] ἀπάντων G.

ib. τῶν [ἀπτῶν] Sic G., τῶν αὐ-
τῶν E., vul. τῶν. In vers. Lat.
lege, tactilium omnium qualitatum.

12. τοῦ ταύτη δέρματος] Sic E.
G., vul. om. ταύτη.

ib. ἐκ τῆς τοῦ πλατυνθέντος τέ-
νοντος ἀποφ. ἀπεργ.] ἐκ τῆς ὑποφ.
τοῦ ὑπὸ τοῦ δέρματος πλατυνθ. τέ-
νοντος ἀπεργ. G.

ib. πλατυνθέντος] -ταύθεντα B.

Fabr. p. 797, 98.

τένοντος ἀποφύσεως ἀπεργασθὲν, καὶ μάλιστα διὰ
τὰς ἐν τῷ θένари μαλαγὰς ἐμπλάστρων τε καὶ χειρο-
10 πλάστων. Διὰ ταῦτα μὲν δὴ τοὺς τοιούτους τένοντας
εἰς τὰ τῶν χειρῶν ἔνδον ἢ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν
πρόνοια ἐνέφυσε δέρματα. 5

Καὶ περὶ μὲν τῆς κατασκευῆς τῆς ἄκρας χειρὸς
11 ἱκανὰ τὰ εἰρημένα· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν μορίων τῆς
ὅλης χειρὸς μετέλθωμεν ἐξηγήσασθαι, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ
τοῦ πήχεως ποιησάμενοι, Χριστὸν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν
ἡμῶν, ἐπιτάρροθον καὶ ὁδηγὸν γενέσθαι [ἐπικαλού- 10
2 μνοι]. Ὅτι μὲν οὖν ἕκτασιν καὶ κάμψιν τῆς ὅλης
χειρὸς ὁ πήχυς καὶ τὸ τούτου ἄρθρον ἐργάζεται, τὴν 798
δὲ περιστροφὴν πρὸς τὸ πρηνῆ καὶ ὑπτίαν γενέσθαι
τὴν χεῖρα ἢ κερκὶς καὶ τὸ ταύτης ἄρθρον, πᾶσι τοῖς
3 ἐμπείροις ἀνατομικῆς ἐγχειρήσεως δῆλόν ἐστιν. Ἄλλ' 15
ἐπειδὴ τῷ πήχει καὶ τῇ κερκίδι προηγούνται ὅ τε
καρπὸς καὶ τὸ μετακάρπιον, ἀπ' αὐτῶν ἀρξώμεθα

simumque ob emplastrorum, et aliorum quae manu fiunt sub-
10 actionem, vola manus id praestante. Atque ideo ejusmodi ten-
dones internis manus cutibus optimi Dei providentia inseruit.

11 Et de summae manus structura hactenus; ad reliquarum totius
manus partium expositionem accingamur, initiumque a cubito
sumamus, prius Christum, verum Deum nostrum, nobis fautorem
2 itinerisque ducem adesse precati. Totius manus tentionem
flexuramque a cubito ejusque articulo praestari, pronam vero et
supinam manum a radio ejusque articulo fieri, neminem incisoriae
3 artis peritum praeterire arbitror. At quoniam cubitum et radium
carpus (id est *brachiale*) palmaque praecedunt, ab ipsis explicare

2. χειροπλάστων] χειροπλάτων A.
3. Διὰ ταῦτα μὲν δὴ κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. III.

ib. μὲν δὴ] Sic E. G., om. μὲν vul.
ib. τοὺς τοιούτους] om. G.
ib. τένοντας—ἐνέφυσε] τένοντες
—ἐνέφυσαν G.

5. δέρματα] δέρματι E.

7. περὶ] Sic E., vul. εἰς.

8. ἐξηγήσασθαι] Sic E., vul. τὴν
ἐξήγησιν.

10. [ἐπικαλούμενοι] Sic C., om.
vul., ἐπὶ καλουμένους ἡμᾶς E.

16. τῷ πήχει καὶ τῇ κερκίδι] Sic
E., vul. τοῦ πήχεως καὶ τῆς κερ-
κίδος.

DE
MANIBUS.

τῆς ἐξηγήσεως· θαυμάσωμεν δὲ τὴν σοφίαν τοῦ
 Δημιουργοῦ Θεοῦ ἡμῶν, πῶς τὰ μεγάλα τῶν ὀστέων
 (μηρόν τε, καὶ κνήμην, καὶ τὰ λοιπὰ) ἐξ ἑνὸς ὀσ-
 τοῦ, τὸν δὲ καρπὸν, σμικρὸν καὶ οὐτιδανὸν ὄντα, ἐκ
 4 τοσοῦτων ὀστέων συνέθηκεν. Ἄλλ' ἐὰν μὲν ἀκριβῶς 5
 καταμάθωμεν τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν χρείαν αὐτοῦ,
 πάντως καὶ ἀναγκαῖον εἶναι αὐτὸν κυρώσομεν ἐκ p. 12
 πολλῶν ὀστέων συγκείσθαι, σμικρῶν τε καὶ ἀμνέλων,
 καὶ τὴν σύνταξιν αὐτῶν διὰ συνδέσμων εὐρώστων
 γεγενῆσθαι· δυσπαθεῖς γὰρ τὸ ἐκ πολλῶν ὀστέων 10
 5 σύνθετον ὀστοῦν. Καθάπερ γὰρ τὰς ἀσπίδας οὐκ ἐκ
 μιᾶς σανίδος, ἀλλ' ἐκ πολλῶν καὶ σμικρῶν, οἱ κατὰ
 τοὺς πολέμους ἔμπειροι συντεθείκασιν, διὰ τὸ μὴ
 εὐκόλως θραύεσθαι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ
 καρποῦ καὶ ἐπὶ τοῦ μετακαρπίου. †ἐπειδὴ γὰρ καὶ 15
 δόρυ, καὶ φάσγανον, καὶ λίθου βολὴν, καὶ πᾶσαν

Quare car-
 pus ex tot
 ossiculis fu-
 erit contex-
 tus.

ordiemur; sapientiamque Divini Opificis demirabimur, quomodo
 magna ossa (femur scilicet, crus, et alia) ex uno tantum osse,
 brachiale vero, exiguum nulliusque pretii, ex tot ossiculis in-
 4 struxerit. Verum si diligenter ejus functionem usumque perci-
 pimus, prorsus necessarium esse affirmabimus eum ex multis
 parvis et medulla privatis ossibus fuisse contextum, eorumque
 structuram robustis ligamentis fuisse firmatam; os enim ex
 5 multis ossibus compositum valentissimum est. Nam sicuti bellicae
 rei periti clypeos, ne facile rumpantur, non ex una lignea tabula,
 sed ex multis parvisque componunt, eadem est brachialis et
 palmae ratio: [quum enim hasta vel ense utimur, aut lapidem

2. πῶς τὰ μεγάλα κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 121.

3. μηρόν τε] Sic E., add. φημί vul., τε om. G.

ib. κνήμην καὶ τὰ λοιπὰ] βρα-
 χίονα G.

4. σμικρὸν] ἐκ πολλῶν καὶ σμι-
 κρῶν E.

ib. ὄντα] Sic B.C. et marg.

Bodl., vul. οὔτε.

5. ἐὰν μὲν] εἰ μὲν E., ἐὰν vul.

7. ἐκ πολλῶν] καὶ ἐκ πολλῶν E.

8. συγκείσθαι] φήσωμεν add. E.

10. γεγενῆσθαι] γεγονῆσαν E.

12. σμικρῶν] Sic E., vul. μικρῶν.

15. ἐπειδὴ—ὁμολογοῦμεν] Sic E.,
 om. vul. Locus corruptus; vide

Adnot.

Fabr. p. 798, 99.

ἰσχυρὰν ἐνέργειαν, τῆς ἄκρας χειρὸς ρίζαν εἶναι τὸν καρπὸν καὶ τὸ μετακάρπιον ὁμολογοῦμεν.†

- 12 Διὰ τί δὲ τὸ μὲν μετακάρπιον ἐκ τεσσάρων ὀσ-
τῶν σύγκειται, ὁ δὲ καρπὸς ἐξ ὀκτώ; ὅτι τὸ μὲν
μετακάρπιον διαρθροῦται τοῖς τέτρασι δακτύλοις τοῖς 5
κατ' εὐθείαν κειμένοις. ὁ γὰρ μέγας, ὃν καὶ ἀντίχειρα
καλοῦμεν, οὐ τῷ μετακαρπίῳ διαρθροῦται, ἀλλὰ τῇ
2 ἐξοχῇ τοῦ πήχεως τῇ συναπτομένη τῷ καρπῷ. Ὅτι 799
δὲ, τεσσάρων ὄντων τοῦ μετακαρπίου τῶν ὀστών,
ἔμελλε τὸ αὐτὸ μετακάρπιον διαρθροῦσθαι κατὰ τὸ 10
ἕτερον πέρασ τῷ καρπῷ, (δῆλον ὡς καὶ τοῦ καρποῦ
τετάρων ὄντων τῶν τοιούτων ὀστών,) οὐκ ἤρκει δὲ
διὰ τὴν σμικρότητα προστίθησιν ἢ τοῦ Θεοῦ πρόνοια
τοῖς τέτρασιν ἄλλα τέσσαρα ἐπὶ δύο στοίχους κοιλαι-
νόμενα κατὰ τὴν ἔνωσιν αὐτῶν εἰς ὑποδοχὴν τῶν τοῦ 15
μετακαρπίου ὀστών, ὡς εἶναι πάντα τὰ ὀστᾶ τοῦ

projicimus, aut aliam violentam motionem effcimus, summae manus principium esse brachiale et palmam in confesso est.]

- 12 Caeterum quare palma ex quatuor, brachiale ex octo ossibus constat? an quia ex palma quatuor digiti e regione positi oriuntur? magnus enim, quem et pollicem appellamus, non palmae inseritur, sed cubiti tuberculo quod cum brachiali committitur.
2 Quoniam autem, cum quatuor sint palmae ossa, debebat ea secundum alterum extremum brachiali conjungi, si quatuor tantum fuissent ossa brachialis, non satis ob suam parvitatem fecissent; Dei sapientia quatuor illis per duos processus totidem adjecit in vertices sinuata ut palmae ossium tubercula, dum illis committuntur, recipiant, adeo ut brachialis ossa octo numero sint.

3. Διὰ τί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 129.

4. ὁ δὲ καρπὸς] τὸν δὲ καρπὸν E.

ib. ὅτι] ἢ ὅτι C. ut sup. p. 9. l. 12.

10. ἔμελλε] ἔμελλε δὲ E.

11. δῆλον—ὀστών] Sic E., vul. δηλαδὴ τετάρων ὄντων τῶν ὀστών

τοῦ τοιούτου καρποῦ.

14. ἐπὶ δύο στοίχους] Sic E., ἐν δυσὶ στίχοις vul.

15. ὑποδοχὴν τῶν τοῦ μετακαρπίου] ὑποδοκὴν τῶν τοῦ καρπίου A.

ib. τῶν τοῦ μετακ.] om. τοῦ E.

DE
MANIBUS.Quare pal-
ma ex qua-
tuor, carpus
ex octo os-
sibus con-
stet.

DE
MANIBUS.

Quare carpi
ossa intra
sima, extra
gibba sint.

In omnibus
processibus
os quod in-
greditur,
gibbum esse
oportere;
quod autem
recipit, ca-
vum.

3 καρποῦ ὅκτῳ οὔτε πλείω οὔτε ἐλάσσω. Μάθοις
δ' ἂν τὸ λεγόμενον, εἰ ἀληθές ἐστίν, ἐξ ἀνατομῆς·
ξέσαι γὰρ σφόδρα [δεῖ,] ὡς καθαρὸν ἀπεργάσασθαι
τὸν καρπὸν, εἰ [μέλλεις] ἀκριβῶς θεᾶσθαι τὰ συντε-
4 θέντα τῶν καρπῶν ὀστᾶ. Διὰ τί δὲ τὰ τοῦ καρποῦ 5
ὀστᾶ σιμὰ μὲν ἐντὸς, κυρτὰ δὲ ἐκτός; ἵνα ταῖς
ἀνακλάσει τῆς ἄκρας χειρὸς, μήτε πέρα τοῦ μέ-
τρου περιάγῃται, μήτε ἀστήρικτον μένη, καὶ ὡς ἂν
5 εἴποι τις πάρετον. Ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τῶν
[ἐπιφύσεών] τε καὶ ἀποφύσεων ἀπασῶν τῶν ἐν τοῖς 10
κόλοις, ἔνθα χρὴ διάρθρωσιν γίνεσθαι ὀστέων, καὶ
μάλιστα μεγάλων, κυρτὸν μὲν εἶναι χρὴ τὸ ἐμβησό-
μενον, κοῖλον δὲ τὸ ὑποδεχόμενον ὀστοῦν καὶ περι-
φερὲς πανταχόθεν, ὥστε μὴ ὀλισθαίνειν ἐν ταῖς

3 Dictorum autem nostrorum veritatem ex dissectione percipies;
[multa enim rasura opus est, adeo ut denudetur brachiale, si in-
4 spicere ossium ejus articulationem accurate velis.] At quare bra-
chialis ossa intra sima, extra gibba fuere? ut ne manus, dum reflec-
titur, supra modum convertatur, et ne sine fulcro aliquo veluti re-
5 soluta labascat. Idem de omnibus appendicibus processibusque
dicendum, ubi ossa et praecipue magna committi opus est, quod
quidem ingreditur, tuberosum, quod autem recipit, verticilla-
tum et undique rotundum esse oportet, atque ita evenit caput

1. οὔτε—ἐλάσσω] Sic E., vul. om.
ib. Μάθοις δ' ἂν] μάθοις δὲ E.,
μαθήσοις δ' ἂν vul.

3. ξέσαι—ὀστᾶ] Sic E., vul. om.
ib. ξέσαι γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 121.
ib. [δεῖ] conject. ins. Ad.

4. [μέλλεις] μέλλοις E.
ib. ἀκριβῶς] ἀκριμῶς E.
8. περιάγῃται] περιάγεται A., γί-
νεσθαι E.

ib. μένη] om. E.

9. εἴποι] Sic E., vul. εἴπη.

ib. Ὡσαύτως κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 131, 132.

ib. Ὡσαύτως δὲ] Sic E., φημὲν
add. vul.

10. [ἐπιφύσεων] Sic G., vul.
ὑποφύσεων.

ib. [ἐπιφύσ.] τε καὶ ἀποφύσ.]
ἀποφύσ. τε καὶ ἐπιφύσ. G.

ib. ἐν τοῖς] ἐν ἅπασιν τοῖς G.
11. γίνεσθαι ὀστέων] ὀστέων γενέ-
σθαι G.

12. κοῖλον] κοῖλον μὲν ἔνδοθεν,
ἔξωθεν δὲ κυρτὸν G.

ib. κυρτὸν] καὶ περιφερὲς παντα-
χόθεν hic add. G. et inf. om.

14. ὥστε μὴ] ὡς ἂν μὴ E.

Fabr. p. 799, 800.

σφοδραῖς κινήσει τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐμβαίνοντος
 6 ὀστού. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ τὸν καρπὸν ἔδει διαρ-
 θροῦσθαι τοῖς πήχεώς τε καὶ κερκίδος πέρασι, δεόν-
 τως ἑκάτερον τῶν ὀστῶν ἐπίφυσιν ἔσχε, κυρτὴν μὲν
 7 καὶ περιφερῆ τοῖς ἐκτὸς, κοίλην δὲ τοῖς ἔνδοθεν. Ἄλλ' 5
 ἢ μὲν τῆς κερκίδος πανταχόθεν ὀφρὺν ἔχει περιθέ- p. 13
 ουσαν, ὑφ' ἧς ἀκριβῶς σφίγγεται τῷ ταύτης πέρατι
 ὁ καρπός· ἢ δὲ τοῦ πήχεως οὐκ ἔθ' ὁμοίως, ἀλλὰ τὸ
 μὲν ἔσω τε καὶ πρὸς τὴν κερκίδα βλέπον τοιοῦτον, 800
 τὸ δ' ἄλλο τὸ κατὰ μῆκος τε καὶ εὐρυχωρίαν ὅλου τοῦ 10
 κώλου πέρασ εἰς περιφερῆ κεφαλὴν τελευτᾶ, ἣ περι-
 βέβληται τὸ [ταύτη] τεταγμένον ὀστούν τὴν τοῦ
 8 καρποῦ γληνοειδῆ κοιλότητα. Ὡστε διττὴν εἶναι κατὰ
 τὸν καρπὸν διάρθρωσιν, ἑτέραν μὲν τῶν ἐμβαίνόντων

DE
MANIBUS.Duplicem
esse carpi
deartacula-

6 subeuntis ossis neque in fortioribus motibus elabi. Postquam
 igitur et brachiale cum radii cubitique extremis connecti nec-
 esse fuit, jure utrumque os quandam appendicem habuit gibbum
 7 rotundumque exterioribus, interioribus sinuatum. Sed radius
 supercilium circumambiens habet undique, quo diligenter ejus
 termino brachiale stringitur; sed cubitus non ita habet, pars
 enim interior et ad radium spectans talis est, totum reliquum in
 longitudinem latitudinemque totius membri, extremum in rotun-
 dum caput intumescit, qua os hic collocatum se in brachialis
 8 sinuosam cavitatem conjicit. Quare brachiale duos articularum
 ordines continet, [alter quidem finium ipsius brachialis ingredi-

2. Ἐπεὶ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 132.

ib. Ἐπεὶ τοίνυν] ὥστ' ἐπεὶ G.

4. ἑκάτερον] ἐκατέρου E.

5. τοῖς ἐκτὸς] τὰκτὸς G.

ib. τοῖς ἔνδοθεν] om. τοῖς G., τὰ
ἔνδοθεν E.ib. Ἄλλ' ἢ μὲν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 132, 133.6. τῆς κερκίδος] Sic G., τῆς κε-
κρίδος E., κερκίς vul.7. τῷ ταύτης πέρατι ὁ καρπός]
τὸ ταύτη πέρασ τοῦ καρποῦ G., τῷ
ταύτης πέρατι τὸν καρπὸν E.

8. ἢ δὲ τοῦ πήχεως] Sic E.G.,

vul. ὁ δὲ πήχυς.

ib. οὐκ ἔθ'] οὐκ ἔστι E.

9. ἔσω τε] ἔσωθεν G.

ib. βλέπον] φέρον αὐτῆς G.

10. εὐρυχωρίαν] τὴν εὐθυωρ. G.

11. κεφαλὴν τελ.] τελ. κεφ. G.

12. [ταύτη] Sic C.G., vul. ταύτης.

ib. τὴν—γληνοειδῆ κοιλότητα]
γληνοειδεῖ κοιλότητι G.13. κατὰ τὸν καρπὸν διάρθρωσιν]
διάρθρωσιν om. E., τὴν διάρθρωσιν
κατὰ τὸν καρπὸν G.14. ἑτέραν—κοιλότητα] Sic E.G.,
om. vul.

DE
MANIBUS.
tionem, qua-
rum altera
pronatur et
supinatur
manus, al-
tera exten-
ditur et flec-
titur car-
pus.

αὐτῶν τοῦ καρποῦ περάτων εἰς τὴν μεταξὺ τῶν κερ-
κίδος τε καὶ πήχεως ἀποφύσεων κοιλότητα, [τὴν δ'
ἄλλην τὴν μικρὰν τοῦ περιλαμβάνοντος ὀστοῦ τὴν
μικρὰν ἀπόφυσιν τοῦ πήχεως.] αὕτη μὲν οὖν ἔνεκα
τῶν ἐπὶ τὸ πρᾶνές τε καὶ ὕπτιον ἐπιστροφῶν τῆς 5
χειρὸς ἐγένετο, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τῆς μεγάλης ἐκτεί-
νεται καὶ κάμπτεται τὸ κατὰ τὸν καρπὸν ἄρθρον.

13 Περὶ δὲ θέσεως καὶ διαπλάσεως τῆς κερκίδος καὶ
2 τοῦ πήχεως ἐξῆς ἂν εἴη ῥητέον. Ἡ μὲν δὲ θέσις
αὐτῆς λοξὴ γέγονεν, ἡ δὲ τοῦ πήχεως εὐθεία· κατὰ 10
γὰρ τὴν φύσιν τῆς κινήσεως ἐκατέρας, ἐχρῆν εἶναι
καὶ τὴν θέσιν ἐκατέρου τῶν ὀστέων· ἡ μὲν γὰρ κατ'
ἔκτασίν τε καὶ κάμψιν κινήσις ὑπὸ τοῦ πήχεως
γίνεται ὅλου τοῦ κόλου κατ' εὐθείαν γινομένη· ἡ δὲ
ἐπὶ τὸ πρᾶνές καὶ τὸ ὕπτιον καὶ κατὰ τὰ πλάγια 15

entium cavitatem inter processum radii et cubiti mediam, alter
autem parvus ossis circumplectentis parvum processum cubiti;]
quorum uno manus et inclinatur et resupinatur, altero autem ma-
jore brachialis artus tenditur et recurvatur.

13 De positu autem formaque radii et cubiti deinceps dicere
2 tentabo. Radii positus obliquus est, cubiti rectus; nam pro motus
in utroque natura, utriusque etiam situs esse debuit; siquidem
tentionis flexionisque motus per cubitum secundum totius membri
rectitudinem fit; inclinatio vero, supinitas, et ad obliqua con-

1. αὐτῶν] Sic E., αὐτοῦ G.	7. κάμπτεται] Sic E. G., vul. κάμπτεσθαι.
2. ἀποφύσεων] Sic E., ἐπιφ. G.	8. Περὶ δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 139.
ib. [τὴν δ' — πήχεως] Sic G., om. vul.	ib. καὶ τοῦ πήχεως] om. G.
4. αὕτη μὲν οὖν ἔνεκα τῶν] Sic E. G., τὴν vul.	9. τοῦ πήχεως] Sic A. B. E., vul. om. τοῦ.
5. ὕπτιον] τὸ ὕπτιον E.	ib. Ἡ μὲν δὲ θέσις κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 139.
ib. ἐπιστροφῶν] Sic E. G., ἐπι-στροφῆν vul.	10. λοξή] εὐλόγως λοξή G.
6. ἐγένετο.] Sic E. G., vul. γί-νεσθαι.	ib. ἡ δὲ] καθότι καὶ ἡ G.
ib. τῆς ἄλλης τῆς μεγάλης] τῆς μεγάλης ἄλλης G.	11. τῆς κινήσεως ἐκατέρας] ἐκα-τέρας τῶν κινήσεων G.
ib. ἐκτείνεται] Sic E. G., ἐκτεί-νεσθαι vul., ἐκτείνεται τε G.	12. ἡ μὲν γὰρ] ἀλλ' ἡ μὲν G.
	14. γινομένη] γενομένη D.
	15. καὶ κατὰ τὰ] ἐπὶ τὰ G.

Quare ra-
dius obli-
quus, ulna
recta sit.

Fabr. p. 800, 801.

τῆς χειρὸς κίνησις ὑπὸ τῆς κερκίδος γίνεται. εὐλόγως
 3 ἄρα λοξὴ μὲν ἡ κερκίς, εὐθὺς δὲ ὁ πῆχὺς ἐστίν. Διὰ
 τοῦτο καὶ ἡ εἰς τὸν βραχίονα διάρθρωσις ἐκατέρων τῶν
 ὀστέων ἀνόμοιος ἐγένετο· τοῦ μὲν γὰρ πήχεως ἐπὶ τῆς
 πρὸς τὸν βραχίονα δύο ἀποφύσεις εἰσὶ, κυρταὶ μὲν 5
 ἔξωθεν, ἔσωθεν δὲ κοίλαι· μία μὲν ἐκ τῶν ὀπισθεν τε
 καὶ κάτωθεν αὐτοῦ μερῶν, ἥπερ δὴ καὶ μείζων ἐστίν,
 ἑτέρα δὲ ἐκ τῶν ἄνωθεν τε καὶ πρόσθεν, ἐλάσσω
 ἐκείνης. ἐστραμμένων δὲ πρὸς ἀλλήλας τῶν κοιλο-
 τήτων καὶ ἠνωμένων, μία μεγάλη κοιλότης γίνεται, 10
 4 εἰκυῖα τῷ C γράμματι. Ὀνομάζουσι δὲ τὰς ἀπο- 801
 φύσεις ταύτας ἀμφοτέρας μὲν κορώνας, διότι περι-
 φερεῖς εἰσιν ἀμφότεραι· τὴν δὲ μεγάλην τὴν ὀπισθεν
 Ἀθηναῖοι μὲν ὀλέκρανον, Ἱπποκράτης δὲ ἀγκῶνα.

versio per radium ministratur : non ab re igitur radius obliquus,
 3 cubitus rectus positus est. Propterea et cum humero utriusque
 ossis commissura dissimilis facta est; cubiti enim humerum versus
 duo vertices extantes, sunt gibbi extra, interius sinuati; quorum
 unus a posterioribus inferioribusque partibus est, qui et major
 est, alter a superioribus prioribusque, anteposito minor: in sese
 autem vergentibus conjunctisque cavis, unus magnus sinus literae
 4 sigma persimilis efficitur. Hos autem excessus ambos quidem
coronas [κορώνας] a rotunditate nominant; magnum quidem
 posteriorem Attici *olecranium* [ὀλέκρανον], Hippocrates autem

1. εὐλόγως ἄρα] ταῦτ' ἄρα G.
 2. Διὰ τοῦτο κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 139.
 ib. Διὰ τοῦτο] διὰ τοῦτο δὲ G.
 3. ἡ εἰς τὸν βραχίονα διάρθρωσις]
 Sic E., εἰς τὸν βραχ. ἢ διάρθρ. vul.,
 ἢ πρὸς τὸν βραχ. διάρθρ. G.
 4. τοῦ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 141, 142.
 ib. ἐπὶ τῆς] Sic E., om. vul.
 5. δύο] διτταὶ G.
 6. ἔσωθεν δὲ] δὲ om. E.
 ib. ὀπισθεν τε καὶ] τε om. G.
 7. μείζων] μείζον B.
 8. ἄνωθεν τε] τε om. E.
 9. ἐκείνης] συχνῶ add. G.
 ib. ἐστραμμένων κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 142.

- ib. πρὸς] εἰς G.
 ib. ἀλλήλας] ἀλλήλοισ A.
 ib. τῶν] τῶν ἐν αὐταῖς G.
 10. καὶ ἠνωμένων] om. G.
 ib. κοιλότης γίνεται] γίγνεται κοι-
 λότης ἐξ ἀμφοῖν G.
 11. Ὀνομάζουσι κ.τ.λ.] Cf. Gal.
 p. 142.
 ib. Ὀνομάζουσι δὲ] ἀτὰρ καὶ ὀνο-
 μάζουσι G.
 12. ἀμφοτέρας μὲν] κοινῇ μὲν
 ἀμφοτέρας G.
 ib. κορώνας] τε καὶ κορωνὰ add. G.
 13. ἀμφότεραι] om. G.
 ib. τὴν δὲ μεγάλην τὴν ὀπισθεν]
 ἰδία δὲ τὴν ὀπισθεν τὴν μείζονα G.

DE
 MANIBUS.
 Quare radii
 et ulnae
 cum hume-
 ro commis-
 surae inter
 se dissimiles
 sint.

DE
MANIBUS.
Quare radii
superior ex-
tremitas ad
caput hu-
meri exter-
num, infe-
rior autem
ad magnum
digitum ad-
ducatur.

5 Τῶν δὲ ὅλης τῆς χειρὸς εἰς τὰ πλάγια κινήσεων, αἱ
μὲν ὑπὸ τὸ ὕπτιον ἐλάττους εἰσὶν ἐνέργειαι, αἱ δὲ ὑπὸ
τὸ πρανὲς μείζονές τε καὶ ἀναγκαιότεραι· καὶ διὰ τοῦτο
καὶ τὴν τῆς κερκίδος θέσιν ἐτοιμοτέραν ὑπακούειν ἐπὶ p. 14
τὸ πρανὲς, τοιαύτην ἢ πρόνοια τοῦ Θεοῦ κατεσκευάσσε, 5
τὸ μὲν ἄνω πέρασ ἐπὶ τὴν ἔξωθεν κεφαλὴν τοῦ βρα-
χίου ἀγαγοῦσα, τὸ δὲ κάτω ἐπὶ τὸν μέγαν ἐκτείναςα
6 δάκτυλον. Ἐναντίαν δὲ εἶπερ ἔσχε τὴν θέσιν, [ῥᾶον]
ἂν ἐπὶ τὸ ὕπτιον ἢ ἐπὶ τὸ πρανὲς ἐκεκίνητο· τῇ μὲν
γὰρ νῦν οὕση θέσει τὸ [πρανὲς] σχῆμα πλησιέστε- 10
ρον, τῇ δὲ ἐναντία τὸ ὕπτιον.

5 *anconem* [ἀγκῶνα] appellat. [*De Fract.* T. III. p. 69.] At
universae manus in obliqua motionum, quae ad supinum
trahunt minores sunt, quae in pronum majores et magis
necessariae; atque idcirco radii positum magis in prona ver-
gentem immensa Dei sapientia collocavit, superiorem extrema-
tem ad exterius humeri caput adducens, inferiorem ad magnum
6 digitum protendens. Quod si contrarium huic positum sortitus
esset, minime in pronum supinumve moveri potuisset; [praesenti
namque positurae prona figura vicinior est, contrariae vero
supina.]

1. Τῶν δὲ ὅλης κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 140.

ib. Τῶν δὲ] δὲ om. G.

2. ὑπὸ τὸ ὕπτιον] ἐπὶ τὸ ὕπτιον G.

ib. ἐλάττους εἰσὶν ἐνέργειαι] εἰς
ἐλάττους ἐνεργείας G.

ib. αἱ δὲ ὑπὸ τὸ] αἱ δ' ἐπὶ τὸ G.

3. πρανὲς] Sic C. E. G., vul.
ὕπτιον.

ib. μείζονές τε] Sic E., μείζους
vul., εἰς πολὺν πλείους τε G.

ib. ἀναγκαιότεραι] ἀναγκαιότερας
εἰσὶ χρησταί G.

ib. καὶ διὰ τοῦτο] διὰ τοῦτ' οὖν G.

4. ἐπὶ τὸ πρανὲς] ταῖς ἐπὶ τὸ
πρανὲς κινήσεσιν G.

5. τοιαύτην om. G.

ib. κατεσκ.] ἀπειργάσατο G.

6. τὸ μὲν ἄνω πέρασ] αὐτῆς ad. G.

ib. ἔξωθεν] ἔξω G.

7. ἀγαγοῦσα] ἄγουσα G.

ib. τὸ δὲ κάτω] τὸ κάτω δ' G.

ib. ἐκτείναςα] ἐκτείνουσα G.

8. Ἐναντίαν δὲ εἶπερ ἔσχε τὴν
θέσιν] om. τὴν θέσιν E., ἐναντίως
δ' εἶπερ ἔσχε G.

ib. [ῥᾶον] ἂν] Sic G., χρείαν E.,
ἤκιστα ἂν vul.

9. ἐπὶ τὸ ὕπτιον ἢ ἐπὶ τὸ πρανὲς]
Sic G., ἢ om. E., ἐπὶ τὸ πρανὲς ἢ
τὸ ὕπτιον vul. In vers. Lat. lege,
facilius in supinum quam in pro-

num.

ib. ἐκεκίνητο] ἐκινεῖτο G.

ib. τῇ μὲν γὰρ—ὕπτιον] Sic E.
G., vul. om.

10. οὕση om. G.

ib. [πρανὲς] Sic G., παντὲς E.

ib. πλησιέστερον] πλησιαίτ. G.

Fabr. p. 801, 802.

7 Διὰ ταῦτα μὲν δὴ ἡ κερκὶς λοξῆ κατεσκευάσθη,
 14 καὶ ὡδί πως λοξή· διὰ τί δὲ ἐπίκειται τῷ πήχει; ὅτι
 μακρότερος αὐτῆς ἐκείνος, καὶ τὸ πλείστον τῆς πρὸς
 τὸν βραχίονα διαρθρώσεως αὐτὸς ἐπέχει· εὐλογον δὲ
 ἦν ὀχεῖσθαι τὸ βραχύτερον ὀστοῦν ὑπὸ τοῦ μακρο- 5
 2 τέρου. Διὰ τί δὲ ἀμφοτέρων τὰ μὲν ἐν τῷ μέσῳ
 λεπτότερα, τὰ δὲ κατ' ἀγκῶνά τε καὶ καρπὸν παχύ-
 τερα; ὅτι τὰ μὲν ἐχρῆν χώραν τοῖς μυσὶ παρέχειν,
 τὰ δὲ ὀγκωθῆναι ταῖς ἐπιφύσεσιν· αὐταὶ δὲ πρὸς τὰς
 3 διαρθρώσεις εἰσὶ χρήσιμοι. Διὰ τί δὲ αὐτῶν τῶν 10
 περάτων, πήχεως μὲν τὸ κατ' ἀγκῶνα παχύτερον,
 κερκίδος δὲ τὸ πρὸς τὸν καρπὸν; ἢ ὅτι κοινὴ μὲν
 ἀμφοῖν ἐστὶν ἡ πρὸς τὸν καρπὸν διάρθρωσις, ἐν δὲ
 [τῇ] πρὸς τὸν βραχίονα πλεονεκτεῖν ἀναγκαῖόν 802
 ἐστὶ τὸν πήχυν εἰς τοσοῦτον τῆς κερκίδος, εἰς 15

DE
 MANIBUS.
 Quare radi-
 us ulnae su-
 perjaceat.

Quare utri-
 usque par-
 tes quae
 sunt in me-
 dio tenui-
 ores, quae
 anconem
 carpumque
 contingunt
 crassiores
 sint.
 Quare ul-
 nae extre-
 mitas an-
 conipro-
 pinqua cras-
 sior sit, radii
 contra quae
 carpum at-
 tingit.

7 Haec in causa fuere ut radius obliquus, atque ita obliquus
 14 locaretur; sed quare cubito superjacet? quoniam longior eo
 cubitus est, plurimumque ejus quae cum humero fit commissurae
 obtinet; rationique erat consentaneum brevius os a longiore
 2 gestari. Item quare utriusque media tenuiora sunt, quae anco-
 nem brachialeque contingunt pleniora? an quoniam ea sedem
 musculis praebere, haec ad excessus intumescere oportuit? hi
 3 vero ad commissuras utiles sunt. At quare cubiti extremitas
 anconi propinqua plenior est, radii contra quae brachiale attin-
 git? an quia communis utrique est cum brachiali connexio, sed
 in his quae ad humerum pertinent cum cubitus excellat, tanto

1. Διὰ ταῦτα κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 140, 141.

ib. ἡ κερκὶς] Sic B., om. ἡ vul.,
 om. ἡ κερκὶς G.

ib. λοξῆ κατεσκευάσθη καὶ] λοξή
 τε καὶ G.

3. ἐκείνος] Sic E.G., vul. ὁ πήχυς.

5. βραχύτερον] βραχύτατον G.

6. Διὰ τί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 141.

8. ὅτι] διότι G., ἢ ὅτι C., ut sup.
 p. 9. l. 12., p. 14. l. 8., p. 27. l. 4.,

et saepe.

ib. χώραν τοῖς μυσὶ] τοῖς μυσὶ
 χώραν G.

10. Διὰ τί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 141.

12. τὸ πρὸς τὸν καρπὸν] τῷ πρὸς
 τὸν καρπὸν E., τὸ πρὸς καρπῷ G.

13. ἐν δὲ [τῇ] πρὸς] Sic G., ἐν
 δὲ τῷ πρὸς E., ἐν δὲ τῷ τὰ πρὸς vul.

14. ἀναγκαῖόν ἐστι] ἀναγκ. ἦν G.

15. κερκίδος] Sic E.G., μείζονα
 εἶναι add. vul.

DE
MANIBUS.

ὅσον περ ἢ διάρθρωσις αὐτοῦ χρησιμωτέρα ταῖς
4 ἄλλαις τῆς χειρὸς ἐνεργείαις ὑπάρχει; Περὶ μὲν
δὴ τῶν τοῦ πήχεως καὶ τῆς κερκίδος ὀστέων θέσεώς
τε καὶ διαπλάσεως καὶ κινήσεων ἀμφοτέρων ᾧδ' ἔχει
τίνες δὲ μύες καὶ τένοντες οἱ κινοῦντες αὐτὰ, ἐν τῷ
5 Περὶ Μυῶν Κινήσεως Γαληνοῦ αὐτάρκως εἴρηται.

15 λείποιο δ' ἂν ἔτι τὰ κατὰ τὸν βραχίονα τοῦ πήχεως
2 εἰπεῖν· γίνεται δὲ οὕτω. Τοῦ πήχεως αἱ κορώναι τῇ
μεγάλῃ κοιλότητι τοῦ βραχίονος διαρθρούμεναι τὴν
ἔκτασιν καὶ τὴν κάμψιν τῆς χειρὸς ἀπεργάζονται, 10
ὡσπερ ἢ τῆς κερκίδος πρὸς τὸν βραχίονα τὴν ἐπὶ τὸ
3 πρᾶνὲς καὶ ὑπτίον κίνησιν. Ἀκριβοῦνται δὲ ἀμφοτέ-
ρων αἱ διαρθρώσεις, τῆς τε κερκίδος [καὶ] τῶν κορω-
νῶν τοῦ πήχεως, πρὸς τὸν βραχίονα πανταχόθεν περι-
σφιγγόμεναι ταῖς βαθμίσι τῆς κοιλότητος τοῦ βρα- 15
χίονος, ὡς μὴ ἀπολείπεσθαι χώραν κενὴν μεταξὺ·

Ulnae pro-
cessus in
magno hu-
meri sinu
insertos ex-
tensionem
et flexionem
manus effi-
cere.
Unde fit ut
manus cum
tenditur,
neque retro
labatur ne-
que ad la-
tera, neque
brachii ca-

radio major esse debuit, quanto articulus ad alias manus functio-
4 nes utilior fuit? De radii cubitique ossium situ, forma, motibus-
que ita res habet; at qui sunt musculi et tendones ipsa moventes,
in Galeni libro De Lacertorum Motibus [vulgo *De Motu Muscu-*
15 *lorum*] abunde dissertum est: supersunt adhuc ea de cubito
dicenda quae secundum humerum sunt; ita vero se habent.
2 Cubiti excessus in magno humeri sinu inserti manui tentionem
et curvationem largiuntur, quemadmodum radii ad humerum
3 nexus motum supinum pronumque efficiunt. Utriusque autem,
radii videlicet et cubiti, capitulorum ad humerum commissura
perfecte absolvitur, imis cavi humeri partibus arcte adhaerescens,

1. ταῖς ἄλλαις] ταῖς ὅλαις G.	αὐτῶν G.
2. ὑπάρχει] ὑπάρχειν D.	13. [καὶ] τῶν κορωνῶν] Sic C.,
ib. Περὶ μὲν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 141.	vul. κατὰ τῶν κορωνῶν.
4. καὶ κινήσεων ἀμφοτ.] om. G.	14. πρὸς τὸν βραχίονα] Sic E.,
ib. ἀμφοτέρων] ἀμφοτέρον F.,	om. τὸν vul.
typogr. fort. errore.	16. ὡς μὴ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 145.
7. τὰ κατὰ] τῆς πρὸς E., καὶ περὶ	ib. ὡς μὴ] ὡς μηδεμίαν G.
τῆς πρὸς G.	ib. χώραν κενὴν μεταξὺ] μεταξὺ
ib. τοῦ πήχεως] διαρθρώσεως	χώραν κενὴν G.

Fabr. p. 802, 803.

ὥστε ἐν ταῖς ἐκτάσεσι τῆς χειρὸς, πρὸς τοῦπίσω μὴ p. 15
 ἀνακλᾶσθαι τὴν χεῖρα, μηδ' αὖ πάλιν εἰς τὰ πλάγια,
 ἀλλ' ἐκτείνεσθαι τε καὶ κάμπτεσθαι μόνον τὴν χεῖρα
 4 συμμέτρως. Σύνδεσμοι δέ τινες ἰσχυροὶ, κατὰ τὰς
 τῶν ἐπιφύσεων χώρας ἀνίσχοντες, συνάπτουσί τε καὶ 5
 συσφίγγουσι κυκλοτερῶς περικείμενοι τὴν διάρθρωσιν
 ὅλην, ὡς μὴ ἐκπίπτειν ῥαδίως τὰς τε κορώνας καὶ τὸν
 5 ἀγκῶνα ἐκ τῆς ὑποκειμένης κοιλότητος. Τὸ δὲ τοῦ
 βραχίονος ὀστοῦν κυρτὸν μὲν ἐστὶν ἐν τοῖς ἔξωθεν
 μέρεσιν, ἐν δὲ τοῖς ἔσωθεν κοῖλον, καὶ τοῦτο τῇ προ- 803
 νοίᾳ τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ ἡμῶν· πρὸς ἀλλήλας γὰρ
 βλέπειν τὰς χεῖρας ἄμεινον, καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν
 κοῖλα τοῦ βραχίονος ἐντὸς, τὰ δὲ κυρτὰ πρὸς τὰ

DE
 MANIBUS
 put ex sub-
 jecta cavi-
 tate facile
 excidat.

Quare hu-
 meri simae
 partes in-
 trorsum,
 gibbae vero
 extrorsum
 sint.

adeo ut nihil vacui interjaceat; quare cum manus tenditur, retro non labitur, neque ad latera, sed erigitur curvaturque moderate.
 4 At vincula quaedam valentia, in commissuram sedibus enata, universum articulum ambientia copulant et devinciunt, ut non facile illi duo extantes vertices, *coronae* vocati, et ancon ex
 5 subjecto sinu elabi queant. Verum humeri os extra gibbum est, interius cavum, idque Opificis nostri Dei providentia effectum est; siquidem manus ut sese respicerent atque in sese vergerent melius fuit, atque propterea humeri simum introrsum,

1. ὥστε] ὄπω E.

4. Σύνδεσμοι κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 149.

ib. Σύνδεσμοι δέ τινες] καὶ μὲν δὴ καὶ ὡς σύνδ. τινες ὑμενώδεις G.

6. συσφίγγουσι] σφίγγουσι G.

7. ὡς μὴ] ὡς μὴτ' G.

ib. τὰς τε κορώνας καὶ τὸν ἀγκῶνα] τὰ τε κορόνα καὶ τὸν ἀγκῶνα E., τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος G.

8. Τὸ δὲ τοῦ βραχίονος κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 151.

ib. Τὸ δὲ τοῦ βραχίονος ὀστοῦν] τὸ τοῖνον ὀστοῦν τοῦ βραχ. G.

9. κυρτὸν μὲν ἐστὶν ἐν τοῖς ἔξωθεν μέρεσιν] εὐλόγως ἐν μὲν τοῖς ἔξω

μέρεσι κυρτότερόν ἐστιν G.

10. ἐν δὲ τοῖς ἔσωθεν κοῖλον] ἐν δὲ τῷ ἔσω σιμότερον G.

11. Δημιουργοῦ] Δημιουργοῦ B.

ib. πρὸς ἀλλήλας γὰρ βλέπειν τὰς χεῖρας ἄμεινον] ἄμεινον γὰρ ἦν πρὸς ἀλλήλας ἐστράφθαι τὰς χεῖρας G.

12. καὶ διὰ τοῦτο] εἰ δὲ τοῦτο G.

13. τοῦ βραχίονος] τῶν ὀστέων G.

ib. ἐντὸς] εἰς ἄλληλα βλέπειν βέλτιον ἦν G.

ib. τὰ δὲ κυρτὰ πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀπεστράφθαι] Sic E., τὰ δὲ κυρτὰ πρὸς τὰ ἐκτὸς ἀπέστραπται vul., ἀπεστράφθαι δ' αὐτῶν πρὸς τοὐκτὸς τὰς κυρτότητας G.

DE
MANIBUS.
Humeri
quatuor
esse mus-
culos.

Geminis
obliquis
motibus
unum rec-
tum con-
stitui.

16 ἑκτὸς ἀπεστράφθαι. Μύες δὲ τέσσαρες οἱ κινουῦντες
τὸν βραχίονα, δύο μὲν ἔσωθεν, δύο δὲ ἔξωθεν ἐπί-
κειται δὲ ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, τέμνοντες ἀλλήλους
κατὰ γωνίας ὀξείας καὶ ἀμβλείας τῷ Χ γράμματι
παραπλησίως, πρὸς τὸ σκεπάσαι τὸν βραχίονα παν- 5
2 ταχόθεν, ὡς μὴ παραλιπεῖν χώραν γυμνήν. Μέγιστον
δὲ θαῦμα τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, ὅτι διτταῖς κινήσεσι
λοξαῖς μίαν εὐθείαν ἀπεργάζονται· ἀρχομένου γὰρ
τοῦ μὲν ἑτέρου τῶν τὸν πῆχυν καμπτόντων μυῶν
ἀπὸ τῶν ἔνδον μερῶν τοῦ κατ' ὄμον χωρίου, καὶ 10
φερομένου ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ πρόσω τοῦ βραχίονος, τοῦ
δὲ ἑτέρου τὴν μὲν ἔκφυσιν ἐκ τῶν ἔξωθεν μερῶν
τοῦ βραχίονος [ἰσχυντος], εἴσω δὲ ἐντεῦθεν ἀτρέμα
ἐπιστρεφομένου, πρόδηλος μὲν καὶ ἡ θέσις ὅτι τῷ

16 gibbum vero extrorsum fuit positum. Musculi autem quatuor
humerum moventes, binī extra, binique intra positi sunt; alter-
que alteri incumbit, sese acutis angulis et obtusis ad X literae
figuram intersecantes, ut humerum undique ita contegerent, ne
2 locum aliquem nudum relinquerent. Sed in eorum fabrica id
praecipue mirabile est, quod geminis obliquis motibus unum
rectum constituunt; nam cum lacertorum cubitum curvantium
unus ab internis summi humeri partibus oriens, inde ad interiora
humeri descendat, alter ab exterioribus humeri locis incipiens,
inde sensim ad interna flectatur, in confesso est eorum positum

1. Μύες δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 153.

4. κατὰ γωνίας ὀξείας καὶ ἀμβλείας] om. G., κατὰ γωνίας ὀξείας καὶ ἀμβλείας E.

ib. τῷ Χ] τὸ δὲ Χ E.

5. παραπλησίως] περιπλησίως B.

6. παραλιπεῖν] περιλιπεῖν B.

ib. Μέγιστον δὲ θαῦμα κ. τ. λ.]

Cf. Gal. p. 154.

ib. μέγιστον δὲ θαῦμα] ἢ αὐτὸ δὴ τοῦτο μέγιστον θαῦμα G.

7. αὐτῶν] ἐστίν add. G.

10. ἔνδον] Sic E.G., vul. ἐνδοθεν.

ib. κατ' ὄμον] κατὰ τὸν ὄμον G.

ib. καὶ φερομένου] καὶ om. E., φερομένου δ' G.

12. ἑτέρου] τοῦ μικροτέρου add. G.

ib. τὴν μὲν ἔκφυσιν] Sic E.G., om. μὲν vul.

ib. ἔξωθεν μερῶν τοῦ βραχίονος]

Sic E., ἔξω μορίων τοῦ βραχίονος G.,

ἔξω μὲν [μετὰ F., typogr. sc. errore] τοῦ βραχίονος μερῶν vul.

13. [ἰσχυντος] Sic G., ἰσχυντες E., om. vul.

14. ἡ θέσις ὅτι] ἡ θέσις αὐτῷ ὡς G.

Fabr. p. 803, 804.

Χ γράμματι ὁμοίωται, πρόδηλος δὲ καὶ ἡ τῆς κινή-
σεως λοξότης. ἀμφοτέρων γὰρ τεινόντων, κατ' εὐθὺ
μὲν ἀκριβῶς κάμπτουσι τὸν πῆχυν· εἰ δὲ ὁ μὲν αὐτῶν
ἐνεργήσειεν, [ὁ δ' ἀργήσειε,] βραχὺ τῆς εὐθύτητος
3 ἐφ' ἑκάτερα παρατρέπουσιν. Διὰ τί δὲ ὁ βραχίον τοῦ 5
πήχεως μείζων; ὅτι καὶ οἱ κινούντες τὸν βραχίονα
μύες μείζονές εἰσιν τῶν τὸν πῆχυν κινούντων μυῶν·
ὥστε εἶναι καὶ τοὺς ὄγκους τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς
ὀστῶν μείζονας, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ βραχίον τοῦ
πήχεως μείζων ἐστίν, διὰ τε τὸ μέγεθος αὐτοῦ χαννό- 10
τερος. καὶ σηραγγώδης καὶ κοῖλος ἔνδοθεν, ἅμα μὲν 804
ὥστε ἀβαρῆς εἶναι, ἅμα δὲ καὶ τὴν οἰκείαν τροφήν p. 16

DE
MANIBUS.Quare hu-
merus cu-
bito major
sit.

X elemento non esse absimilem, evidens quoque est eorum
motus obliquitas: ambo autem trahentes, secundum rectum
exquisite cubitum curvant; sed a recto declinantes, ad alterum
3 latus circumducunt. Verum quare humerus cubito major?
quoniam et eum cientes musculi cubitum moventibus majores
sunt; quare et ossium moles eis subjacentium majores esse
oportuit, atque ideo humerus cubito major fuit, ob hancque
magnitudinem inanior: interius cavernosus et concavus, simul

1. ὁμοίωται] παραπλησίως καθί-
σταται G.

2. ἀμφοτέρων γὰρ κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 156.

ib. ἀμφοτέρων—πῆχυν] ἀλλ' οἱ
γε δύο μύες οὗτοι κατ' εὐθὺ μὲν ἀκρι-
βῶς κάμπτουσι τὸν πῆχυν ἀμφότεροι
τεινόντες G.

ib. ἀμφοτέρων γὰρ τεινόντων]
Sic E., ἀμφότεροι δὲ τεινόντες vul.

ib. κατ' εὐθὺ μὲν] Sic E.G., μὲν
κατ' εὐθὺ vul.

3. εἰ δὲ ὁ μὲν αὐτῶν ἐνεργήσειεν]
Sic E.G., ἐκτρεπόμενοι δὲ vul.

4. [ὁ δ' ἀργήσειε] Sic G., om.
vul. In vers. Lat. lege, si vero
alter eorum agit, alter autem qui-
escat, parum a recto, &c.

ib. βραχὺ] Sic E.G., om. vul.

5. παρατρέπουσιν] Sic E.G., πε-
ριτρέπουσιν vul.

ib. Διὰ τί δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 158, 159.

7. μείζονές εἰσιν] Sic E. et sup.
p. 32. l. 3., μείζους εἰσὶ vul.

ib. τὸν πῆχυν] τῷ πήχει E.

8. αὐτοῖς] Sic B.C.E.G., vul.
αὐτῶν.

9. καὶ διὰ τοῦτο καὶ] ὥστε καὶ G.
ib. ὁ βραχίον] ὁ om. G.

10. μείζων ἐστίν] Sic E., μείζων
ἐστί vul., διὰ ταῦτα μείζων ἐγέ-
νετο G.

ib. διὰ τε—κοῖλος] ταῦτ' ἄρα
χαννότερά τε καὶ σηραγγώδεστερα
καὶ κοιλότερα γέγονεν ἀπάντων τῶν
μικροτέρων ὀστῶν τὰ μείζω G.

ib. διὰ τε τὸ] διὰ τε δὲ τὸ E.,
διὰ δὲ τὸ vul.

11. ἔνδοθεν] om. G.

12. ὥστε ἀβαρῆς] om. ὥστε E.

ib. τὴν οἰκείαν τροφήν] Sic E.,
om. οἰκείαν vul., τὴν οἰκείαν ὀστοῦ
τροφήν G.

DE
MANIBUS.

[ὄστου] ἐν τῇ κοιλότητι ἐναποτίθεται, ἥνπερ δὴ
μυελὸν ὀνομάζομεν.

Quare hu-
merus ex
osse uno,
cubitus ex
binis con-
stet.

17 Διὰ τί δὲ ἐν μὲν ὄστουν ἐν τῷ βραχίονι, δύο δὲ ἐν
τῷ πήχει; ἢ ὅτι καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ πήχεως καὶ
σφόδρα ἀναγκαία καὶ πολλάκις γινομένη; ἢ διότι ἡ
τοῦ βραχίονος κεφαλὴ μεγάλη καὶ σιμὴ καὶ οὐδαμῶς
2 κονδυλώδης; Διὸ καὶ τὴν ὑποδεχομένην αὐτὴν κοιλό-
τητα τῆς ὠμοπλάτης, οὐ κοτύλην γεγυμέναι ἀλλὰ
γλήνην, μηδαμόσε ὀφρύας περιέχουσιν, λεπτοῖς τε
καὶ χαλαροῖς καὶ ὑμενώδεσι συνδέσμοις κατὰ τὸ κατ' 10
ὤμον ἄρθρον διειλημμένην.

Quare sca-
pulae sinus
non in he-
minae for-
mam sed
pupillae ca-
vatus sit.DE
CRURIBUS.

3 ΚΑΙ περὶ μὲν τῆς κατασκευῆς τῶν χειρῶν, τῆς τε
τῶν ὀστέων, καὶ συνδέσμων, καὶ ἄρθρων, ἱκανὰ τὰ
18 εἰρημένα. καιρὸς οὖν λοιπὸν ἐξηγήσασθαι περὶ τῆς

ut levis sit, et proprium alimentum in cavitate illa reponat, quam
sane medullam nominamus.

17 Praeterea quare humerus ex osse uno, cubitus ex binis con-
stat? an quoniam cubiti functio sane admodum necessaria cre-
broque usui esse solet? aut quoniam humeri caput magnum est
2 simumque et minime extuberans? Quamobrem scapulae sinus
in quem id inseritur, non in heminae formam sed pupillae
cavatus est, minime extantibus labiis circumdatam, gracilibus,
laxis, membranosisque copulis secundum humeri commissuram
deligatus.

3 HACTENUS de manuum fabrica, quatenus ad ossa, copulas,
18 artusque pertinet, tractatum est: reliquum modo est crurum

1. [ὄστου] Sic G., om. E., εἰ-
τοῦ vul.

ib. ἐν τῇ κοιλ.] Sic E., om. ἐν vul.

ib. ἐναποτίθεται] ἐναποτιθῶν E.

ib. ἥνπερ δὴ] Sic E.G., ἥνπερ
δὴ καὶ vul.

3. Διὰ τί κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 159.

6. κεφαλῇ] κεφαλὴν A.

7. κονδυλώδης] κοντυλώδης B.

ib. ὑποδεχομ.] Sic E., vul. δεχομ.

9. μηδαμόσε] μηδαμῶς E.

ib. λεπτοῖς τε] Sic E., λεπτοῖς
δὲ vul.

11. διειλημμένην] om. E., et ejus
loco haec: καὶ τοῦ λοιποῦ χρόνον
[1. χρόνου] παντὸς συνεχῶς τοῦτο
πάσχειν ἐπιτρέπουσιν [1. ἐπιτρέ-
πουσιν]. Cf. Gal. p. 162.

12. τῆς κατασκευῆς τῶν χειρῶν]
Sic E., et sic sup. p. 25. l. 6; τῆς
τῶν χειρῶν κατασκευῆς vul., et sic
inf. p. 40. l. 15.

Fabr. p. 804, 805.

τῶν σκελῶν κατασκευῆς καὶ τῶν ἄκρων ποδῶν, (τὴν τοῦ Θεοῦ βοήθειαν αἰτουμένοις, ὅπως μεγαλύνωμεν αὐτὸν ἐν τοῖς δημιουργήμασιν αὐτοῦ·) πῶς ἐν τοῖς πεζοῖς ζώοις μόνον τὸν ἄνθρωπον δίπουν εἰργάσατο, καὶ οὐ μόνον δίπουν ἀλλὰ καὶ ὄρθιον· κατ' εὐθείαν 5 γὰρ γραμμὴν ἐκπεφυκότα τῆς ράχεως τὰ σκέλη 2 πεποίηκεν. Εἰ γὰρ καὶ τὰ πτηνὰ δίποδα καὶ ἄνω τὸν ὦπα ἔχοντα ἐδημιουργήθη, ἀλλὰ πρὸς τὰς ὀρθὰς γωνίας ἢ ράχιν τοῖς σκέλεσιν αὐτοῖς διάκειται βαδίζουσιν, ὥσπερ ἄνθρωπος ἐν τῷ καθέζεσθαι ἢ μὲν 805 ράχιν τοῖς μηροῖς πρὸς ὀρθὰς γωνίας κείται, οἱ μηροὶ 3 δὲ τῇ κνήμῃ. Τῶν δ' αὖ τετραπόδων οὐχ οὕτω πάντα γὰρ εἰς τὰ πρόσω τὰς καμπὰς ἔχει τῶν ὀπισθίων σκελῶν, καθάπερ τῶν ἔμπροσθεν εἰς τοῦπίσω· καὶ γὰρ τὰς καμπὰς πρὸς ἄλληλα ποιεῖται τὰ 15 τετράποδα ζῶα, ὁμοιώτατον τρόπον βαδίζοντα τοῖς

DE
CRURIBUS.
Pedestrium
animalium
Hominem
solum bipede-
dem esse
atque erectum.

structuram summorumque pedum explicare, (Dei prius ope implorata, ut eum ex propriis operibus extollere ac celebrare valeamus;) inter caeteras omnes gressiles animantes solum hominem Deus bipedem creavit, neque solum bipedem sed etiam erectum; nam secundum rectam lineam ex dorso orientia crura produxit. 2 Quamvis enim et aves bipedes sunt sursumque spectantes, ad rectos tamen angulos spina ipsarum gradientium cruribus alligatur, sicut in homine dum sedet spina femoribus, tibiis femora 3 per rectos angulos inhaerescunt. In quadrupedibus autem non ita constitutum; siquidem iis omnibus prorsum versus posteriora crura flectuntur, sicut priora retrorsum; contrarias enim quadrupedes crurum flexuras efficiunt, pueris repentibus quam simil-

2. αἰτουμένοις] -vous marg. Bodl.,
ut inf. p. 48. l. 9.

3. πῶς ἐν τοῖς κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 168, 179.

5. ὄρθιον] ὄρτιον A., ὄρθον G. et
sic fere semper.

7. Εἰ γὰρ καὶ] οὐ γὰρ καὶ A.
ib. Εἰ γὰρ καὶ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 179.

9. αὐτοῖς] αὐτῷ A., αὐτῶν B.

ib. διάκειται] διάκειται A.

11. γωνίας] γονίας B.

12. Τῶν δ' αὖ τετραπόδων κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 180, 181.

13. εἰς τὰ πρόσω τὰς] εἰς τὸ
πρόσω τὰς E.

16. ὁμοιώτατον τρόπον] τρόπον
ὁμοιώτατον G.

DE
CRURIBUS.
Hominem
erectum
aut seden-
tem omnia
facere, pro-
num autem
aut supi-
num nihil.

4 ἐπὶ τῶν χειρῶν ἔρπουσι βρέφεισιν. Ὡστε σοφῶς ὁ
ἀγαθὸς Θεὸς ἡμῶν τοιούτους τοὺς ἀνθρώπους ἐσχη-
μάτισεν, ὀρθοὺς μὲν καὶ καθημένους τὰς κατὰ τὸν
βίον ἐνεργείας ἐργάζεσθαι, πρανεῖς δὲ καὶ ὑπίους
τῶν τοιούτων ἐνεργεῖν οὐδέν· καὶ ἄλλως ὀρθίους 5
ἐστηκότας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐτοίμῳ ἀναβλέπειν ὄμ-
ματι, καὶ νοῦν καὶ χεῖρας ἐκτείνοντας πρὸς τὸν κατοι- p. 17
κοῦντα ἐν οὐρανοῖς Θεὸν ἡμῶν τὸν ἀγαθὸν τε καὶ
ἅγιον, εἰς αἶνον καὶ ὕμνον τῶν θαυμασίων αὐτοῦ.
5 Τούτου χάριν καὶ τοιούτους τοὺς ἀνθρώπους ἐδη- 10
μιούργησεν· εἰ γὰρ ὁ καλούμενος οὐρανοσκόπος
ἰχθὺς τὸ ὄμμα ἄνω ἔχει, ἀλλὰ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ
ἄμοιρος, ἄλογος γάρ. ἐπὶ τὸ προκείμενον δὲ λοιπὸν
ἐπανέλθωμεν.

19 Εἶπωμεν οὖν περὶ τῆς τῶν σκελῶν κατασκευῆς: 15
ὥσπερ γὰρ ἡ χεὶρ ἀντιληπτικὸν ὄργανον, οὕτω τὸ

4 limae. Quare sapienter Deus noster homines sic omnino for-
mavit, ut erecti aut sedentes vitae negotia obirent, proni autem
aut supini nihil prorsus facerent; atque alioqui erectos facili in
caelum intuitu suspicere jussit, mentemque et manus ad bonum
purumque Deum caelorum incolam laudandum ejusque mira
5 opera celebranda, attollere naturaliter apti sumus. Hujus itaque
rei causa tales nos Deus instituit; quamvis enim piscis ille ura-
noscopus oculos in superna corporis parte contineat, Dei tamen
cognitionis est expers, cum sit ratione privatus: verum ad supe-
rius propositum revertamur.

19 Dicamus itaque de crurum constitutione; quoniam quemad-
modum manus capiendi instrumentum, ita crus ambulandi, insti-

1. Ὡστε σοφῶς κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 182.

2. τοιούτους] Sic E., add. πάν-
τας vul.

3. ὀρθοὺς] οἴους pr. marg. Bodl.

4. πρανεῖς] πρηνῆς G. sententiae
forma mutata, πρανοῦς E, πρηνεῖς vul.

5. ἐνεργεῖν] ἐνεργειῶν E.

6. ἐτοίμῳ—ὄμματι] Sic E., ins.
τῷ vul., ἐτοίμως G.

7. ἐκτείνοντας] Sic E., vul. ἐκ-
τείνειν.

9. εἰς αἶνον καὶ ὕμνον] Sic E.,
καὶ ὕμνον post αὐτοῦ vul.

10. Τούτου χάριν καὶ] Sic E.,
vul. τούτου τοίνυν χάριν.

16. ὥσπερ γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 184.

ib. οὕτω τὸ σκέλος] ἔσω τὸ σκέ-
λος A.

Fabr. p. 805, 806.

σκέλος βαδιστικὸν ἐγένετο, ὡς ἂν πρέπη ζώῳ σοφῷ
 2 λογικῷ τε καὶ ἡμέρῳ. Ὅτι μὲν οὖν προμήκεις τε καὶ
 πλατεῖς καὶ μαλακοὺς καὶ πολυσχιδεῖς ἔπρεπεν τοὺς
 πόδας γενέσθαι, τοῦτο ἐναργῶς καὶ φαίνονται καὶ εἰσί· 806
 πρὸς πάσας γὰρ τὰς δυσχωρίας ἐπιτήδειος ἢ τοιαύτη 5
 κατασκευῆ, εἴ που [δεηθείημεν] ὑψηλοῖς ἀνιέναι τοί-
 χους, ἢ δένδροις, ἢ πέτραις. ἀλλὰ καὶ κοίλους μὲν ἀτρέ-
 3 μα κάτωθεν, ἄνωθεν δὲ κυρτοὺς εἶναι. Ἐπεὶ τοίνυν ἡ
 βάδισις γίνεται, τοῦ μὲν ποδὸς ἐπὶ γῆς ἐστηριγμένου,
 τοῦ δὲ σκέλους τοῦ ἐτέρου περιφερομένου, ἀνάγκη 10
 ἄκρους μὲν τοὺς πόδας ἔδρας ἕνεκα γεγονέναι, τὰ δὲ
 σκέλη τῆς κατὰ τόπον ἀμείψεως· καὶ γὰρ πολλάκις δι'
 αἰτίαν τινὰ τῶν ἄκρων ποδῶν ἀποτμηθέντων, δύναν-
 ται κόντους ἐπιθέντες περιπατεῖν οἱ ἄνθρωποι. ὥστε 15

DE
 CRURIBUS.
 Pedibus
 qualis for-
 ma conve-
 niat.

Pedes quare
 lati, oblongi
 et multifidi;

tutum fuit, ut sapiens animal rationabileque et mansuetum de-
 2 cuit. Igitur neminem praeterit pedes oblongos, latos, molles
 et multifidos esse debuisse; talis enim fabrica ad omnia difficilia
 loca permeanda est idonea, si forte altos parietes, aut arbores,
 aut saxa conscendere oporteat: sed eos etiam a terra subcavos,
 3 superius convexos esse oportuit. Quamobrem quoniam ad hunc
 modum ambulatio perficitur, pede uno terram premente, altero
 autem crure se promovente, necesse utique fuit extremos pedes
 firmamenti causa, crura vero motionis per locum creata esse;
 frequenter enim aliqua ex causa rescissis pedibus, contis qui-
 busdam nixi homines deambulare potuerunt: propterea cum

1. ὡς] καὶ οὐχ ἀπλῶς γε βαδιστι-
 κόν, ἀλλ' ὡς G.

ib. ἂν πρέπη] ἂν μάλιστα πρέποι
 G., ἂν πρέπει E.

2. τε καὶ ἡμέρῳ] om. G.
 ib. Ὅτι μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.

P. 184, 5, 7.

3. ἔπρεπεν] Sic E., vul. ἔπρεπε.

4. ἐναργῶς καὶ φαίνονται καὶ εἰσί]
 Sic E., ἐναργές vul.

5. πρὸς πάσας γὰρ τὰς δυσχωρ.]
 πρὸς τε τὰς δυσχωρ. ἀπάσας G.

6. εἴ που] κἂν εἴ που G.

ib. [δεηθείημεν] Sic G., δεηθείη

ἐν vul., δεηθῆναι E.

ib. ἀνιέναι] ἐπανιέναι G.

7. ἀτρέμα] ἡρέμα G.

8. Ἐπεὶ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 187, 8.

ib. Ἐπεὶ τοίνυν ἡ βάδισις γίνεται]

γίνεται δ' ἡ βάδισις G.

9. ποδὸς] ἐτέρου τῶν σκελῶν G.

ib. ἐπὶ γῆς] ἐπὶ τῆς γῆς G.

ib. ἐστηριγμένου] ἐστηριγμένοις

A., ἐρρηρισμένου G.

10. τοῦ δὲ σκέλους τοῦ ἐτέρου]

θατέρου δὲ G.

15. κόντους ἐπιθέντας] κόντοις

ἐπιθήσαντες E.

DE
CRURIBUS.
quare infe-
rius cavi,
superius
convexi.

ἐπεὶ ἔδρας ἔνεκα γεγόνασιν οἱ ἀκρόποδες, ἀνάγκη καὶ
4 πλατεῖς εἶναι, καὶ προμήκεις, καὶ πολυσχιδεῖς. Καὶ
κοῖλοι μὲν κάτωθεν, κυρτοὶ δὲ ἄνωθεν· ὥσπερ γὰρ αἱ
χεῖρες τῇ ποικιλίᾳ τῶν ἄρθρων [καὶ] ταῖς κοιλότησιν
ἐπιτήδειαι παντὶ τῷ σώματι περιπτύσσασθαι, οὕτως 5
οἱ πόδες, ὡς μάλιστα χεῖρας μιμησάμενοι, καὶ πολυ-
σχιδεῖς μὲν ταῖς διαρθρώσεσι γινόμενοι, κοῖλοι δὲ κατ'
ἐκείνα καθ' ἃ ἐρείδασθαι τοῖς κυρτοῖς ἐδάφεισιν ἔμελ-
λον, ἐν παντὶ χωρίῳ καλῶς στηρίζεσθαι πεφύκασιν.
5 [Τοῦτ'] οὖν τὸ περιττόν ἐστι τῆς τῶν ἀνθρωπίνων 10
σκελῶν κατασκευῆς, οὐχ ὡς βαδιστικῷ μόνον, ἀλλὰ
καὶ ὡς λογικῷ ζῳῳ, πρέποντας αὐτῷ δοθῆναι τοιού-

summi pedes stabilitatis causa ficti fuerint, eos latos esse, ob-
4 longos, multifidos, inferius cavos, superiusque convexos coëgit
necessitas; nam sicut manus articularum varietate ad com-
plectenda corpora fuerunt accommodae, ita et pedes, quam
maxime manus aemulati, multifidi quidem articulis, eaque ex
parte cavi qua convexo solo inniti debuerant, omni loco firmiter
5 inhaerere exquisite apti sunt. Hanc ob causam talem pedum
structuram homini adesse expedivit, non solum quatenus gressile,

3. κοῖλοι μὲν] Sic E., κοίλους vul.
ib. κυρτοὶ] Sic E., κυρτοὺς vul.
ib. ὥσπερ γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 190.

ib. ὥσπερ γὰρ] ὡς γὰρ G.
4. τῇ ποικιλίᾳ τῶν ἄρθρων] ἐκ
τῆς τῶν ἐν αὐταῖς ἄρθρων ποικι-
λίας G.

ib. [καὶ] ταῖς κοιλότησιν] om.
vul., om. καὶ E., καὶ τῆς ἐνδον κοι-
λότητος G.

5. παντὶ τῷ σώματι] Sic E.,
πρὸς τὸ τὰ σώματα vul., παντὶ σώ-
ματος σχήματι G. Ἀν παντί τω?

ib. περιπτύσσασθαι] περιπτύσε-
σθαι A.B.

ib. οὕτως] οὕτω καὶ G.

6. ὡς μάλιστα] ὡς ἂν μάλιστα
δυνατὸν ἦν G.

ib. πολυσχιδεῖς] πολυειδεῖς G.

8. ἐρείδασθαι] περιβήσεσθαι G.,

ἐθίσεσθαι E.

9. ἐν παντὶ] Sic E.G., om. ἐν vul.
ib. στηρίζεσθαι πεφύκασιν] πεφύκ.
om. E., πεφύκ. ἐπιστηρίζ. vul., στη-
ρίζ. δύναται G.

10. [Τοῦτ'] οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 190.

ib. [Τοῦτ'] οὖν—κατασκευῆς] Sic
E.G., vul. πρέπον ἄρα ἦν τοιαύτην
ποδῶν κατασκευὴν ἐγγενέσθαι τῷ
ἀνθρώπῳ. In vers. Lat. lege, Hoc
igitur est illud eximium construc-
tionis humanorum crurum.

ib. [Τοῦτ'] Sic G., τούτων E.

ib. περιττόν] Sic G., περιττόν E.

ib. ἀνθρωπίνων] ἀνθρωπείων G.

11. μόνον] μόνων E.

ib. ἀλλὰ καὶ ὡς] ἀλλ' ὡς καὶ G.

12. πρέποντας—ἡμῶν] Sic E.,
om. vul., πρέποντας ὑπὸ τῆς φύ-
σεως αὐτῷ δοθῆναι τοὺς πόδας G.

Fabr. p. 806, 807.

6 τους πόδας παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Μά-
 θοις δ' ἂν ἐναργέστερον τὸ λεγόμενον, εἰ ἐπὶ λεπτῆς
 κλίμακος ἴδοις ἀναβαίνοντά τινα· περιλαμβάνοντα
 γὰρ ἐνταῦθα ὄψει τῇ [κοιλότητι] τοῦ ποδὸς τὴν [κυρ-
 807
 18
 20 τότητα] τῶν βαθμίδων, εἶτα ἐκατέρωθεν ἐπιπτύσσοντα
 κατὰ τοὺς δακτύλους τε καὶ τὴν πτέρναν, ὅλην ὡς οἶόν
 τε μάλιστα τὴν βάσιν ἀπεργάζεσθαι περιφερῆ, δίκην
 χεῖρὸς περιλαμβάνουσαν τὸ ὑποκείμενον σῶμα. Κατὰ
 τοῦτο οὖν ὅμοιοι ταῖς χερσὶν οἱ πόδες εἰσὶν, ἀντίχειρ
 δὲ αὐτοῖς οὐ δέδοται διὰ τὸ ἔδρας μόνον εἶναι ὄργανα· 10

DE
CRURIBUS.Quantum
valeat in
scalis con-
scendendis
pedis cavi-
tas.Quare pe-
dibus non
esse polli-
cem.

6 verum etiam quatenus rationabile animal est. Inde autem evi-
 dentius, quod diximus, percipere poteris, si quempiam graciles
 scalas conscendentem intuitus fueris; gradus enim compren-
 dentem pedis cavitatem cernes, eos utrinque digitis calcaneoque,
 quoad ejus fieri potest, complectentibus, sicque pedis basim ro-
 20 tundam fieri, instar manus subjectum corpus ambientem. Se-
 cundum hoc igitur manuum similes pedes fuerunt, pollex autem,
 aliis appositus digitis, pedibus concessus non fuit cum sustenta-

In vers. Lat. adde, *Convenientes ipsi ab Opifite nostri Deo tales datos fuisse pedes.*

1. Μάθοις δ' ἂν ἐναργέστερον] ἂν om. E., οὐκ ἂν ἄλλως ἐναργέστερον μάθοις G.

2. τὸ λεγόμενον] om. E.

ib. εἰ ἐπὶ λεπτῆς κλίμακος ἴδοις] εἰ μὴ θεάσαιό ποτε διὰ μακρῶν καὶ λεπτῶν κλιμάκων G.

3. ἴδοις] ἴδης E.

ib. ἀναβαίνοντά τινα] τινα om. E., τὸν ἀνθρώπον ἀνιόντα G.

ib. περιλαμβάνοντα] Sic E., περιλαμβάνουσαν vul., περιλαμβάνων G.

4. ἐνταῦθα] Sic E.G., om. vul.

ib. ὄψει] om. E.

ib. τῇ [κοιλότητι] τοῦ ποδὸς] Sic G., τῇ κοιλότητι τοῦ ποδὸς E., vul. τὴν τοῦ ποδὸς κοιλότητα.

ib. τὴν [κυρτότητα] Sic G., τὴν κοιλότητα E., om. vul.

5. τῶν βαθμίδων] Sic E., τὴν βαθμίδα vul., τὴν τῶν ἐν τῇ κλίμακι ξύλων G.

ib. εἶτα] Sic E., εἶθ' G., τῶ vul.

ib. ἐκατέρωθεν] ἐκατέρωθεν E.

ib. ἐπιπτύσσοντα] ἐπιπτύσσοντα E., ἐπιπτύσσων G., αὐτὴν περιπτύσσεσθαι vul., αὐτὴν περιπτύσσεσθαι A.B.D.

ib. κατὰ τοὺς δακτύλους τε] Sic E.G., τοὺς τε δακτύλους vul., δακτύλους D.

6. ὅλην] Sic E., om. vul.

ib. ὡς οἶόν τε μάλιστα] Sic E.G., vul. ὡς δύνατον.

7. τὴν βάσιν] Sic E.G., καὶ οὕτω τὴν βάσιν vul.

ib. ἀπεργάζεσθαι] ἀπεργάζεται G.

9. οὖν] Sic E., vul. γοῦν.

DE
CRURIBUS.

Pedum digi-
gitos ma-
nuum digi-
tis respon-
dere, tar-
sum carpo,
metatarsium
metacarpio.

Pedis par-
tem tibiae
subjectam
tribus ex
ossibus con-
stare, astragalo, calca-
neo, navi-
culari.

ἀλλὰ καὶ [τὸ] τῷ καρπῷ παραπλήσιον ἔσχον, ὅπερ
καλεῖται ταρσὸς, καὶ τῷ μετακαρπίῳ τὸ πρὸς τῶν
νεωτέρων ἰατρῶν ὀνομασθὲν πεδίον. τὰ μὲν οὖν τρία
μέρη ταῦτα τοῦ ποδὸς οἷά περ τῆς χειρὸς εἰσιν,
οἱ δάκτυλοι, τὸ πεδίον, ὁ ταρσὸς, ὧν οὐδέν ἐστιν⁵
2 ἄλλω ζῳῷ πλὴν ἀνθρώπῳ. Τὸ δὲ ὑποκείμενον τῇ
κνήμῃ μέρος τοῦ ποδὸς, σύνθετον ὄν, ἴδιον ὄνομα οὐ
κέκτηται, σύγκειται δὲ ἐκ τριῶν ὀστέων, ἀστραγάλου
τε, καὶ πτέρνης, καὶ τοῦ κληθέντος ὑπὸ τῶν ἀνατο-
μικῶν ἰατρῶν, σκαφοειδοῦς· ὁ δὲ ταρσὸς καὶ τὸ¹⁰
πεδίον, κὰν σύνθετα ᾧσι, τῶν συνήθων ὀνομάτων

tionis tantum sint organa; sed brachialis similem eam partem ha-
bent, quae *tarsus* [ταρσὸς] dicitur, et postbrachiali respondentem
eam quae a junioribus medicis *pedion* [πεδίον] (Latine *planta*) est
nominata: hae utique tres pedis partes tribus quae sunt in manu
correspondent, digiti, planta, atque tarsus, quarum nulla alii ab ho-
2 mine animali inesse reperitur. Pedis autem pars tibiae subjecta,
cum sit composita, nulla propria nomenclatura insignita est, tribus
ea ossibus constat, talo, calcaneo, eoque quod a medicis dissecto-
riis *naviculare os* appellatur; tarsus autem et planta, quamvis sunt

1. ἀλλὰ καὶ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 194.

ib. [τὸ] τῷ] Sic G., om. τὸ vul.

ib. παραπλήσιον] περιπλήσιον B.,
παραπλησίως E.

ib. ὅπερ καλεῖται ταρσὸς] Sic E.,
τὸν λεγόμενον ταρσὸν vul., ὃ καλεῖ-
ται ταρσὸς G.

2. καὶ τῷ] καὶ τὸ τῷ G., καὶ
τοῦτο A.

ib. τὸ] τοῦτο δὴ τὸ G.

ib. τῶν] τὸ τῶν E.

3. ὀνομ. πεδίον] πεδίον ὀνομ. G.

4. ταῦτα] ταυτὶ G.

ib. οἷά περ] οἷά περ τὰ G.

5. πεδίον] παιδίον A.B.

6. Τὸ δὲ ὑποκείμενον κ. τ. λ.]
Cf. Gal. p. 194, 5.

ib. ὁ ταρσὸς] καὶ ὁ ταρσὸς C.G.

7. ποδὸς] ᾧ τὸ σκέλος ὅλον ἐπί-
κειται κατ' εὐθὺ add. G.

ib. σύνθετον ὄν] τὸ κοινὸν ἀπάν-
των ποδῶν G.

ib. ἴδιον ὄνομα] ἐν μὲν ὄνομα τοι-
οῦτον οἷον καὶ ταρσὸς καὶ πεδίον G.

ib. οὐ κέκτηται] οὐκ ἔχει G.

8. ὀστέων] ὀνόματα κεκτημένων
add. G.

9. τε] μὲν G.

ib. πτέρνης] συνήθως τοῖς πολ-
λοῖς add. G.

ib. καὶ τοῦ κληθέντος—σκαφοει-
δοῦς] τρίτου δὲ τοῦ σκαφοειδοῦς—
οὕτω τεθέντος G.

11. πεδίον] παιδίον A.B.

ib. ᾧσι] εἰσὶν E.

Fabr. p. 807, 808.

3 τετυχήκασι. Λέξομεν οὖν ἕκαστον τῶν ἀπλῶν ἐν τῷ ποδὶ μορίων, τί τὸ σχῆμα κέκτηται, καὶ τίνα τὴν σχέσιν, ὅπως τε τῆς πρὸς ἄλληλα συντάξεως ἔχουσι, καὶ ὅστις ἀριθμὸς αὐτῶν ἐστίν· ἀλλὰ καὶ περὶ μαλακότητος καὶ πυκνότητος, καὶ ὅσα τοῖς σώ- 808
μασιν ὑπάρχουσι, διέλθωμεν.

21 Ὅτι μὲν πέντε δάκτυλοι τοῦ ποδὸς, μαρτυρεῖ τὸ φαινόμενον· διὰ τί δὲ οἱ τέσσαρες ἐκ τριῶν φαλάγγων, ὁ δὲ μέγας ἐκ δυοῖν; ἐπειδὴ ὑψηλότερόν τε καὶ κοῖλον ἔμελλεν ἔσεσθαι τὸ ἐντὸς τοῦ ποδὸς, οἶον 10
ψαλῖς, εὐλογον ἦν ἔδρας ἀσφαλεῖς τε καὶ μείζονας γενέσθαι, καὶ δύο τὰ τοῦ μεγάλου δακτύλου ὀστά.
2 Ἐφεξῆς δὲ τούτοις ὀπισθεν ἢ τοῦ πεδίου θέσις,

3 compositi, usitata tamen nomina sortiti sunt. Dicemus itaque singula simplicium pedis partium, qua figura sint praedita, et ad quid referantur, quomodo sese respiciant atque inter se collocentur: praeterea quis ipsarum numerus habeatur, deque molitiae et densitate, et omnibus quae earum corporibus insunt, sermonem faciemus.

21 Quinque esse pedis digitos, sensus ipse testatur; sed propter quid quatuor ex his tribus ossium ordinibus componuntur, magnus autem digitus duobus? quoniam interna pedis pars cum altior ac, tanquam fornix, sinuata esse deberet, rationi fuit consentaneum eam tuta majoraque sustentacula habere, duoque 2 tantum esse magni digiti ossa. Deinceps post hos planta sita

1. Λέξομεν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 195, 6.

ib. Λέξομεν οὖν] λέγωμεν ἤδη G.

ib. ἕκαστον] πηλίκον ἕκαστόν ἐστι G.

2. τί τὸ] καὶ τί τὸ G.

3. σχέσιν] θέσιν G.

ib. ἄλληλα] Sic E.G., σχέσεώς τε καὶ add. vul.

4. ἔχουσι] ἔχουσιν E., ἔχει τὰ σύμπαντα G.

ib. αὐτῶν ἐστίν] ἐστίν αὐτῶν G.

5. περὶ μαλακότητος] περὶ om. G.

ib. καὶ πυκνότητος] ἢ σκληρότης ἢ μανότητος ἢ πυκνότητος G.

ib. καὶ ὅσα] ἢ ὅσα G.

6. ὑπάρχουσι] ὑπάρχει G.

ib. διέλθωμεν] ὅπως ἔχει add. G.

8. διὰ τί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 201.

9. ὑψηλότερον] ὑψηλὸν G.

10. κοῖλον] οἶον ψαλῖς add. G., et post ποδὸς om.

11. εὐλογον ἦν] εὐλόγου E.

ib. ἀσφαλεῖς] ἀσφαλοῦς E.

ib. τε καὶ μείζονας] om. G., τε καὶ om. E.

DE
CRURIBUS.Quare qua-
tuor pedis
digiti tribus
ex ossibus
constent,
pollex ex
duobus.

DE
CRURIBUS.

Metatarsi-
um quinque
ex ossibus
constare ad
quinque di-
gitos excipi-
endos.

Ossa tarsi
quomodo
inter se col-
locentur.

συναπτομένη τῷ τοῦ μεγάλου δακτύλου ὀστῶ κατὰ
3 γῆς ἐστηριγμένῳ. Ἀναλογεῖ δὲ τὸ πεδίον τῷ μετα-
καρπίῳ, ὑποδεχόμενον τῶν πέντε δακτύλων τὰ ὀστᾶ
καὶ ἐπειδὴ κατὰ στίχον ἓνα κεῖνται οἱ πέντε δάκτυλοι,
εὐλογον καὶ τὸ πεδίον ἔχειν ὀστᾶ πέντε πρὸς ὑπο- 5
4 δοχὴν τῶν πέντε δακτύλων. Ἀπὸ δὲ τοῦ πεδίου
ὄπισθεν ὁ ταρσὸς, συγκεείμενος καὶ αὐτὸς ἐκ τεσ-
σάρων ὀστῶν μικρῶν τε καὶ ἀμυέλων· ἐξ ὧν ἐστὶν
ἐν τὸ κυβοειδές, κείμενον ἐκ τῶν ἔξω αὐτοῦ μερῶν, p. 19
διαρθροῦται δὲ τῇ τῆς πτέρνης κοιλότητι· † τῶν δὲ 10
λοιπῶν τριῶν ἐπιβαίνει ὁ κύβος τοῦ σκαφοειδοῦς
ὀστοῦ, ὁ δ' αὐτὸς κύβος ὑποβέβηκε τῇ κεφαλῇ τοῦ
ἀστραγάλου· † ὁ δὲ ἀστράγαλος ἔγκειται μὲν ταῖς

3 est, magni digiti ossi terrae innixo copulata. Planta autem post-
brachialis vicem gerit, quinque digitorum ossa suscipiens; et
quoniam uno ordine quinque digiti positi sunt, par est et plantam
4 quinque ossibus ad quinque digitos excipiendos contineri. Post
plantam tarsus est, et ipse quatuor ossicula parva nec medullosa
continens; e quibus unum cubicae figurae est, ab exterioribus
tarsi partibus, et calcanei cavo conjungitur; † ex reliquis autem
tribus os cubicum naviculare supervenit, rursusque ipsum cubi-
cum super tali caput ascendit; † talus autem tibiae suraeque ap-

1. ὀστῶ] ὀστῶν A.
ib. κατὰ γῆς κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 202.
ib. κατὰ γῆς] κατὰ τῆς γῆς G.
2. ἀναλογεῖ] ἀνάλογον ἔχει G.
ib. τῷ μετακαρπίῳ] τῷ om. G.
4. κατὰ στίχον ἓνα] ἐφ' ἐνὸς
στοίχου G.
6. τοῦ πεδίου] τὸ πέδιον E.
8. ἐξ ὧν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 204, 5.
9. τὸ κυβοειδές] τῷ κυβοειδεῖ E.,
ὁ δὲ καὶ κυβοειδῆς ὀνομάζεται G.
ib. κείμενον—μερῶν] ἐκ τῶν ἔξω
μερῶν αὐτοῦ τεταγμένον G.
10. κοιλότητι] κατὰ τὸ πέρασ ἐπι-
κειμένη add. G.
10. τῶν δὲ—ἀστραγάλου] Lo-

cus corruptus, sic Galeni ope
corrigendus: τὰ λοιπὰ δὲ τρία τρι-
σὶν ἐπιβαίνει κύβοις τοῦ σκαφο-
ειδοῦς ὀστοῦ, τοῦτο δ' αὖ πάλιν
αὐτὸ περιβέβηκε τὴν κεφαλὴν τοῦ
ἀστραγάλου. In vers. Lat. lege,
*reliqua vero tria tres cubos navi-
cularis ossis obequitant, hoc autem
ipsum rursus circumambit caput
tali.*

- ib. τῶν δὲ λοιπῶν τριῶν] τὰ δὲ
λοιπὰ τρία E.
13. ὁ δ' ἀστράγαλος] ἐκείνος δ'
αὖ πάλιν G.
ib. ταῖς τῆς] τῇ τῆς E.

Fabr. p. 808, 809.

τῆς κνήμης καὶ περόνης ἐπιφύσεις, ἐπίκειται δὲ τῇ
 πτέρνῃ, κάτω δύο τινὰς ἑξοχὰς ταῖς κοιλότησιν
 5 ἐκείνης ἐνηδρακώς. Καὶ ἔστι τὸ μὲν ἐκτεῖναί τε καὶ
 κάμψαι τὸν ἄκρον πόδα ἄνω τε καὶ κάτω τοῦ ἀστρα-
 γάλου τῆς διαρθρώσεως ἔργον πρὸς τὰς τῆς κνήμης 809
 τε καὶ περόνης [ἐπιφύσεις]. τὸ δὲ εἰς τὰ πλάγια
 περιφέρειν, τοῦ αὐτοῦ ἀστραγάλου τῆς πρὸς τὸ σκα-
 φοειδὲς διαρθρώσεως. Ἡ δὲ πτέρνα, ἔδρας ἕνεκα
 γεγονυῖα, δικαίως μείζων πάντων τῶν ἐν τῷ ποδὶ
 ὀστέων γέγονεν· ἔστι δὲ κάτωθεν μὲν πλατεΐά τε καὶ 10
 λεία, ὀπισθεν δὲ περιφερῆς, δύο κοιλότητας ἔχουσα,
 7 εἰς ἃς ὑποδέχεται τὰς τοῦ ἀστραγάλου ἑξοχὰς. Ὁ γὰρ

DE
CRURIBUS.

Pedem ten-
 dere et flec-
 tere superi-
 oris astragali dearti-
 culationis
 munus est,
 ad obliqua
 circumferre
 inferioris.

Calcanei
 forma.

pendicibus inseritur, calci vero incumbit, inferius duos quosdam
 5 excessus in ejus sinus injiciens. Atqui extremum pedem tendere
 ac sursum versum deorsumque convertere ad tibiae suraeque
 processus peculiare talaris articuli munus est; verum ad obliqua
 conversio ejusdem tali articulo ad os naviculare vergente perfi-
 6 citur. At calx, sustinendi causa fabrefactus, haud injuria caeteris
 pedis ossibus grandior fuit; a terra latus laevisque, a tergo rotun-
 7 dus, duos sinus habens, in quos tali capitula suscipit. Ipse nam-

1. κνήμης καὶ] κνήμης τε καὶ G.
 ib. ἐπιφύσεις] ἄνωθεν τε καὶ
 τῶν πλαγίων καὶ προσέτι τῶν ὀπι-
 σθίων ὑπ' αὐτῶν περιλαμβανόμενος
 add. G.

2. κάτω] om. G., κατὰ E.
 ib. ταῖς κοιλότησιν ἐκείνης] ἐνταῦ-
 θα κατὰ δυοῖν ἐκείνης κοιλότητων G.
 3. Καὶ ἔστι κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 205.
 ib. ἐκτεῖναί τε καὶ κάμψαι] ἐκτεί-
 νειν καὶ κάμπτειν G.

4. τὸν ἄκρον πόδα] ἄκρον om. G.
 ib. ἄνω τε καὶ κάτω τοῦ ἀστραγά-
 λου τῆς διαρθρώσεως] τῆς ἄνω τοῦ
 ἀστραγάλου διαρθρώσεως G.

5. πρὸς τὰς] ἢ γὰρ τὰς G.

6. [ἐπιφύσεις] Sic G., et sic
 sup. l. 1., ἀποφύσεις vul., ἐλέχθη

ποιεῖσθαι add. G.

7. τοῦ αὐτοῦ ἀστραγάλου] om. G.
 ib. πρὸς τὸ σκαφοειδὲς] πρὸς τῷ
 σκαφοειδεῖ G.

8. διαρθρώσεως] om. G.
 ib. Ἡ δὲ πτέρνα κ.τ.λ.] Cf. Gal.
 p. 200.

ib. ἔδρας ἕνεκα γεγονυῖα] om. G.
 9. δικαίως μείζων πάντων τῶν ἐν
 τῷ ποδὶ ὀστέων γέγονεν] μεγίστη τε
 κατὰ λόγον ἐγένετο G.

10. ἔστι δὲ κάτωθεν μὲν πλατεΐά
 τε καὶ λεία] καὶ λεία μὲν κάτωθεν G.
 11. ὀπισθεν δὲ] καὶ τῶν ἄνω
 add. G.

12. Ὁ γὰρ ἀστράγαλος κ.τ.λ.]
 Cf. Gal. p. 207.

ib. ὁ γὰρ] ὁ δὲ γὰρ A.

DE
CRURIBUS.
Astragali
positus.

ἀστράγαλος μέσος κείται τῆς κνήμης καὶ περόνης
καὶ πτέρνης, ἄνωθεν μὲν διαρθρούμενος τῇ κνήμη καὶ
τῇ περόνη, κάτωθεν δὲ τῇ πτέρνη καὶ τῷ σκαφοειδεῖ
ὀστῷ, συνδέσμοις εὐρώστοις ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἄρ-
θροις ἐσφιγμένος. 5

8 Περὶ μὲν οὖν τῆς συντάξεως τῶν ὀστέων τοῦ ἄκρου
ποδός, τῆς τε θέσεως αὐτῶν καὶ κινήσεως, ἱκανὰ τὰ
22 εἰρημένα· ὑπόλοιπον δ' ἂν εἴη περὶ τῶν τοῦ σκέλους
ὀστέων διελθεῖν, ἐξηγουμένους περὶ τε τοῦ σχήματος
αὐτῶν καὶ μεγέθους, θέσεώς τε καὶ κινήσεως, καὶ τῆς 10

Tibiae figu-
ra et posi-
tus.

2 ἐν αὐτοῖς διαρθρώσεως. Ἔστι μὲν οὖν ἡ κνήμη
πρὸς μὲν τὸ ἄνω πέρασ παχεῖα, πρὸς τὸ κάτω δὲ
ἀπολειπομένη βραχὺ τοῦ μεγέθους, ῥάχιν ἔχουσα ἔμ-
προσθεν ἀπὸ τοῦ ἄνω μέρους ἕως κάτω, ἐπικειμένη
μὲν τῷ σκαφοειδεῖ ὀστῷ, τῇ δὲ περόνη συγκειμένη. 15

Quomodo
tibia et sura
(vulgo fibu-
la) annect-
untur.

3 Ἀμφοτέρων δὲ τὰ κάτω πέρατα, τῆς τε κνήμης καὶ
τῆς περόνης, ἠνωμένα ὄντα, διαρθροῦνται τῷ ἀστρα-
γάλῳ ἰσχυροῖς καὶ νευρώδεσι συνδέσμοις· τῷ δὲ

que talus medius inter tibiam, suram et calcem situs est, a supe-
rioribus tibiae suraeque commissus, inferius autem calci navicula-
rique, praevalidis vinculis utrobique deligatus.

8 De extremi pedis ossium ordine, eorumque positu ac motu
22 satis disseruimus; modo superest de cruris ossibus sermonem
facere, et eorum figuram, molem, positum, motiones, commis-
2 surasque explicare. Igitur tibia superiori capite crassa est,
inferiori parum gracilescit, spinam prae se habens superne
usque ad inferiora promissam, naviculari ossi incumbens, surae
3 autem deligata. Utriusque inferiora extrema, tibiae videlicet
ac surae, talo valentibus nerveisque copulis annectuntur; sed

1. κείται] ἐτάθη G.
ib. τῆς κνήμης καὶ περόνης καὶ
πτέρνης] κνήμης τε καὶ πτέρνης G.
3. περόνη] περώνη E.
11. Ἔστι μὲν οὖν] Sic inf. p. 49.

1. 2., ἔστιν μὲν οὖν E., ἔστιν οὖν vul.
13. ἀπολειπομένη] Sic E., vul.
ἀπολείπεται.
14. μέρους] μέρος E.
15. περόνη] περώνη E.

Fabr. p. 809, 810.

μηρῶ διαρθροῦνται κατὰ τὰ ἄνω αὐτῶν πέρατα.

4 Ἔστι μὲν οὖν ἡ περόνη προσπεπλασμένη τῇ κνήμῃ 810
κατὰ τὸ ἔξωθεν αὐτῆς μέρος, λεπτὴ μὲν πάνυ, ἀλλὰ
χρειώδης τῷ σκέλει. κατὰ μὲν γὰρ τὴν κάτω διάρ- p. 20
θρωσιν καθ' ἣν διαρθροῦται τῷ ἀστραγάλῳ, σὺν τῇ 5
κνήμῃ τὸν ἄκρον πόδα κινεῖ ἄνω τε καὶ κάτω· κατὰ
δὲ τὴν πρὸς τὰ ἄνω ἔνωσιν τῆς κνήμης, βαστάζει τὸν
μηρὸν πάνυ μέγιστον ὄντα· τρίτη δὲ αὐτῆς χρεῖα,
ὅτι πρὸς τὰκτὸς ἐπιβεβλημένη τῇ κνήμῃ, διαφυλάττει
τὰ τοῦ σκέλους ἀγγεῖα καὶ τοὺς μῦς πασῶν τῶν 10
ἔξωθεν προσβολῶν ἀπαθεῖς· ἀλλὰ καὶ χώραν παρέ-
χειν τοῖς μυσὶ τοῖς περιειλημμένοις τῷ σκέλει ἐπι-
5 τήδειος ἢ λεπτότης ἐστίν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κνήμη
βαστάζει τὸν μηρὸν, μείζον δὲ τὸ βαστάζον τοῦ
βασταζομένου εἶναι χρῆ, ἔδει τὴν κνήμην μείζονα τοῦ 15
μηροῦ γεγενῆσθαι. ἀλλ' εἴπερ μείζων ἐγένετο, ἐκώ-
λυεν ἂν τῷ βάρει τὴν εἰς τάχος κίνησιν· πάλιν δὲ εἰ
ἐλάσσων ἦν, κατέπιπτεν ἂν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἔδρᾳ

4 femori summis capitibus committuntur. Sura vero extrinseca
parte tibiae adhaerescit, sane admodum tenuis, cruri tamen
accommoda: inferiori enim articulo quo talo connectitur, cum
tibia extremum pedem sursum deorsumque contorquet; qua
autem superius tibiae jungitur, femur longe maximum gestat;
tertius surae usus est, quod exterius tibiae superposita, cruris
vascula et musculos ab externis injuriis tutos praestat; quin-
5 etiam ejus gracilitas ad sedem musculis cruri circumvolutis con-
cedendam fuit opportuna. Quoniam autem a tibia femur gestari
necesse fuit, at gestans gestato majus esse oportet, femore major
creari debuit: contra si major foret, pondere motus celeritatem
impediret; rursus si minor fuisset, homo, dum firmus stare vellet,

2. Ἔστι μὲν οὖν] Sic E., ἔστιν οὖν vul.
ib. περόνη] περώνη E.
ib. τῇ] Sic E., vul. τῇ γε.
8. αὐτῆς] Sic E., αὐτοῦ vul.
9. ἐπιβεβλημένη] Sic E., vul. -μένα.

12. περιειλημμένοις] An περιει-
λημένοις? Sic C., et cf. sup. p. 11.
1. 8. συνειλημένη.
13. ἐστίν] Sic E., om. vul.
16. ἐγένετο] Sic E., vul. ἦν.

H

DE
CRURIBUS.Surae posi-
tus, et qua-
tuor ejus
usus.Tibia si fe-
more major
fuisset, mo-
tus celeri-
tati nocuis-
set; sin mi-
nor, firmi-
tudini.

DE
CRURIBUS.
Itaque ti-
biae fibu-
lam esse co-
pulatam.

Quomodo
ambae fe-
mori deli-
gentur.

Patellae
positus et
usus.

6 τῆς στάσεως, ὄρθιος γάρ. Ἴνα οὖν καὶ τὸ βάρος
ἐκφύγη διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τὴν ἔδραν σχῆ τῆς τοῦ
μηροῦ βαστάσεως, προενοήσατο ἢ φιλάγαθος τοῦ
Θεοῦ δημιουργία συμπλέξαι τῇ κνήμῃ τὴν περόνην
ἀναπληροῦσαν ἀμφοτέρα, τὴν τε ἐδραΐαν στάσιν καὶ 5
7 τὸ τάχος τῆς κινήσεως. Διαρθροῦνται δὲ ἀμφοτέραι
τῷ μηρῷ κατὰ τὰς τῆς κνήμης κοιλότητας, συν-
δέσμοις εὐρώστοις πανταχόθεν περιδεδεμένοι, φρου-
ρεῖν τε ἅμα καὶ φυλάττειν τὴν διάρθρωσιν, ὡς μήτε
καμπτόντων μήτε ἐκτεινόντων ἐπὶ πλείστον ὀλισθαί- 10
8 νειν ἀπὸ τῆς κνήμης τὸν μηρόν. Ἡ δὲ ἐπιγονατὶς 811
(ἢ καὶ μύλη καλουμένη), νευροχονδρῶδες ὀστοῦν
οὔσα, τὰ πρόσω μέρη τῆς διαρθρώσεως ἅπαντα
καταλαμβάνει, κωλύουσα μὲν καὶ αὐτὸν τὸν μηρόν
ὀλισθαίνειν εἰς τὰ πρόσω, κατ' ἐκείνα μάλιστα τὰ 15

6 procideret. Itaque ut molis pondus effugeret, firmitudinemque
pariter in sustinendo femore haberet, mirificus Dei erga homines
amor tibiae suram copulare excogitavit, utrumque abunde prae-
stantem, et immobilem standi sedem et motus pernicitatem.
7 Utraque femori per tibiae sinuata capita deligantur, undique vin-
culis praepotentibus constrictae, ut simul et conservent articulum
et tueantur, ne curvantia tendentiave plurimum ex tibia femur
8 elabi permittant. Patella vero (a Graecis ἐπιγονατὶς, seu μύλη
appellata), quae os nerveum cartilagineumque est, a priori parte
commissuram hanc totam contegit, femurque ipsum in priora
prolabi impedit, secundum eas maxime figuras quae a Graecis

1. ὄρθιος γάρ] Sic E., om. vul.
3. βαστάσεως] βαστάξεως A.B.
4. δημιουργία] Sic E., vul. φι-
λανθρωπία.
6. Διαρθρ. κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 253.
7. τῆς κνήμης] ἐν τῇ κνήμῃ G.
8. περιδεδεμένοι] Sic B.E., vul.
περιδεδεμένους.
ib. φρουρεῖν] Sic A.B.E., τοῦ
φρουρεῖν vul.
9. τε ἅμα] om. G.
ib. φυλάττειν] συνέχουσι G. sen-

tentiae constructione mutata.
10. καμπτόντων] ποτε add. G.
11. ἀπὸ τῆς] Sic E.G., vul.
ἐκ τῆς.
ib. Ἡ δὲ ἐπιγονατὶς κ.τ.λ.] Cf.
Gal. p. 253.
ib. Ἡ δὲ ἐπιγονατὶς (ἢ καὶ μύλη
καλουμένη)] ἢ τε μύλη μὲν πρὸς τι-
νων, ἐπιγονατὶς δ' ὑφ' ἐτέρων ὀνο-
μαζομένη G.
12. νευροχονδρῶδες] χονδρῶδες G.
15. πρόσω] μέρη add. G.

Fabr. p. 810, 11.

σχήματα τὰ καλούμενα γνύξ καὶ ὀκλάξ· ἤδη δὲ καὶ τοῦ μὴ καταπίπτειν, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς κατάντεσι χωρίοις προπετὲς εἰς τὰ πρόσω τὸ πᾶν ἡμῶν σῶμα γενόμενον, οὐ μικρὰν ὠφέλειαν παρεχομένη.

- 23 Ὁ δὲ μηρὸς ἀπάντων τῶν ὀστέων τῶν ἐν τῷ 5
σώματι εὐλόγως μέγιστος ἐγένετο· πρῶτος γὰρ
οὗτος ὑπερήρυσται τῇ κοτύλῃ, καὶ πρῶτος ἅπαντα
τὸν ὑπερκείμενον ὄγκον τοῦ σώματος ἐπικείμενον
2 ἔχει. Διαρθροῦται δὲ ἡ κεφαλὴ τοῦ μηροῦ τῇ κατ' p. 21
ἰσχίον κοτύλῃ διὰ συνδέσμων τριῶν εὐρώστων τε 10
ἅμα καὶ στρογγύλων· ἐνὸς μὲν ἐκ τῶν ἔξω μερῶν
ὅλης τῆς διαρθρώσεως περιτεταμένου, δευτέρου δὲ ἐκ
τῶν ἔσω, τρίτου δὲ ἐκ τῶν μεταξὺ τῆς ὀπίσω καὶ
3 τῷ μέσῳ χώρας. Οὐ κατ' εὐθὺ δ' ἐκτεταμένος [φαί-
νεται] ὁ μηρὸς, ἀλλὰ κυρτὸς μὲν εἰς τὰ πρόσω καὶ τὰ 15

DE
CRURIBUS.Femoris
magnitudo.Quomodo
ossi inno-
minato de-
ligetur.Femoris
figura.

γνύξ et ὀκλάξ vocantur, Latine sonant in genua et flexis genibus; quin etiam non parum opus affert ne corpus nostrum corruat, in locis praesertim declivibus totum in priora propensum.

- 23 Caeterum non ab re aliis corporis nostri ossibus grandius femur creatum est; primum namque heminae innititur, primumque totam superiorem corporis molem sibi incumbentem sustinet. 2 Ipsius vero caput in sinum coxae conjicitur tribusque robustis pariter ac rotundis copulis devincitur; prima exterioribus totius commissurae circumtenta, altera interioribus, tertia inter priora 3 posterioraque mediam sedem occupantes. At femur ipsum non recta protenditur, sed a prioribus extrinsecisque gibbum, simum

1. γνύξ καὶ] γνύξ τε καὶ G.

4. γενόμενον] γιγνόμενον G.

ib. παρεχομένη] Sic E.G., vul. παρέχεται.

5. Ὁ δὲ μηρὸς κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 210.

ib. Ὁ δὲ μηρὸς] μέγιστος οὖν ὁ μηρὸς G.

ib. τῶν ὀστέων τῶν ἐν τῷ σώματι εὐλόγως μέγιστος ἐγένετο] Sic E., τῶν ἐν τῷ σώματι ὀστέων εὐλόγως

μείζων ἐγένετο vul., τῶν κατὰ τὸ σῶμα γεγονός ὀστέων εὐλόγως G.

6. γὰρ] Sic C.E.G., δὲ vul.

8. ἐπικείμενον ἔχει] ὀχεῖ G.

14. Οὐ κατ' εὐθὺ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 210, 1.

ib. κατ' εὐθὺ δ'] κατ' εὐθὺ τέως E., κατ' εὐθὺ ταύτης G.

ib. ἐκτεταμένος [φαίνεται] Sic G., ἐκτεταμένος E., ἐκτέταται vul.

15. εἰς τὰ] εἰς τε τὰ G.

DE
CRURIBUS.Quare fe-
mur in pri-
ora et ex-
trinseca
curvatum
sit.

ἔξω, σιμὸς δὲ ὀπίσω τε καὶ ἐντός. ταύτην δὲ αὐτοῦ
τὴν ἰδέαν καὶ εἰπεῖν οἶδεν Ἴπποκράτης, καὶ καταγέντα
φυλάττειν, καὶ μὴ διαστρέφειν εὐθύς· ὅσοις γὰρ ὁ
μηρὸς φύσει εὐθύτερος τοῦ δέοντος ἐγένετο, βλαι-
4 σοῦνται κατὰ γόνυ. Ἐξ ἀνάγκης οὖν κυρτοῦσθαι 5
δεῖ τὸν μηρὸν πρόσω τε καὶ ἐκτός· ἀπαγόμενος γὰρ
τῆς κοτύλης λοξῶς, χώρας εὐρείας παρέχει τοῖς βου-
βῶσι καὶ τοῖς ἐντὸς μέρεσιν αὐτοῦ, πρὸς ὑποδοχὴν 812
τῶν τε μυῶν καὶ τῶν νεύρων, καὶ ἀρτηριῶν καὶ
5 φλεβῶν ἀξιολόγων οὐσῶν αὐτῶν. Κυρτοῦνται οὖν 10
τῷ σχήματι εὐλόγως· ἀπὸ γὰρ τῆς κοτύλης ἕως τοῦ
μέσου λοξὸς ἀπαγόμενος, ἐκ τοῦ μέσου πάλιν ἕως τοῦ
γόνυος ὡς ἐπὶ τὰ ἐντὸς ῥέπει, εὐθετον ποιῶν τὸ

vero a posterioribus et interioribus : talem hujus figuram etiam
dicere novit Hippocrates [*De Fract.* T. III. p. 98.], atque frac-
tum conservare, neque protinus distorquere praecepit ; quibus-
cunque enim femur directius quam oporteat factum est, hi se-
4 cundum genu obtorquentur * vaciaeque redduntur. Quamobrem
necessario femur in priora et extrinseca curvatum est ; ab hemina
namque in obliquum abductus, inguinibus interioribus suis parti-
bus spaciosam regionem concedit, ut musculi, nervi, arteriae,
5 venaeque magnitudine insignes admitti valerent. Igitur secun-
dum figuram non injuria curvatur ; siquidem a sinu, qui *cotyla*
dicitur, in medium usque oblique porrectum, a medio rursus
usque ad genu in interiore devertit, figuram appositam faciens

* *Vacciae*,
Edd. 1537
et 1540 ;
vaccii, Ed.
1581 et
Fabr. Scri-
bitur autem
vacua, *va-*
cius, aut
vacua, *va-*
tius, non
vaccia, *vac-*
cius.

1. ἔξω] Sic E., add. ἐστὶ vul.
ib. ὀπίσω τε καὶ ἐντός] εἰς τὰναν-
τία τούτων G.
ib. Ταύτην κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 211.
ib. Ταύτην δὲ] om. δὲ G.
2. εἰπεῖν οἶδεν Ἴπποκράτης καὶ]
Ἴπποκράτης οἶδε καὶ συμβουλεύει G.
An οἶδεν Ἴπποκράτης καὶ εἶπεν ?
ib. καταγέντα] καταγέντος G.
3. ὅσοις γὰρ ὁ μηρὸς φύσει] καὶ
ὅσοις ἂν φύσει μηρὸς G.

4. ἐγένετο] γένηται G.
ib. βλαισοῦνται] βλεσοῦνται A. B.
5. κατὰ γόνυ] πάντως κατὰ τὸ
γόνυ G.
7. λοξῶς] λοξᾶς E.
10. Κυρτοῦνται] κυρτοῦται B.
12. λοξὸς] Sic E., vul. λοξῶς.
13. ὡς ἐπὶ] om. ὡς marg. Bodl.
ib. εὐθετον κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 214.
ib. εὐθετον] ἐπιτήδειον G.

Fabr. p. 811, 12.

σχῆμα εἰς τε τὰς καθίσεις καὶ πρὸς πολλὰ τῶν
 ἔργων ὅσα δρῶμεν καθήμενοι. Ἀποφύσεις δὲ ἔχει,
 μικρὸν ὑποκάτω τοῦ ἀνχένος ἐν τῷ σιμῷ μέρει, δύο,
 ἃς τροχαντῆρας ὀνομάζουσιν· ἀλλὰ δὲ μείζονα ἀπό-
 φυσι τὴν ἐν τῷ κυρτῷ ἔξω, ἣν γλουτὸν καλοῦσιν. 5

24 Περὶ μὲν οὖν χειρῶν ἄκρων καὶ ἕως βραχιόνων,
 καὶ τῶν μεταξὺ τούτων διαρθρώσεών τε καὶ κινή-
 σεων, ὁμοίως δὲ καὶ ποδῶν ἄκρων ἕως μηρῶν, ἐν τῷ
 παρόντι λόγῳ αὐτάρκως διήλθομεν· τίνες δὲ μῦες καὶ
 τένοντες οἱ κινοῦντες αὐτὰ, ἐν τῷ Περὶ Μυῶν [Κινή- 10
 σεως] Γαληνοῦ καλῶς εἴρηται· καὶ ὅστις μαθεῖν θέλει
 αὐτὰ, ἐν ἐκείνῃ τῇ βίβλῳ γυμναζέσθω.

DE
 CRURIBUS.
 Femoris
 trochan-
 teres.

De quibus
 in hoc libro
 dictum sit.

et ad sedendum et ad multa quaecunque sedentes facimus ob-
 6 eunda. Duos praeterea excessus paulo infra cervicem in sima
 parte continet, quae *trochanteres* [τροχαντῆρες] a Graecis, *tuberosa
 capita* Latine nominantur; quinetiam ab exterioribus in gibbo
 alius major excessus est, quem *γλουτὸν*, id est *natem*, vocaverunt.

24 Hactenus de summis manibus usque ad humeros, deque inter-
 cedentibus commissuris ac motibus, pariter de extremis pedibus
 usque ad femora, in praesenti libro disseruimus; sed qui sint
 lacerti et tendones haec membra cientes, in libello Galeni De
 Musculorum Motibus accuratissime positum est; quique ea di-
 scere optaverit, in eo sese libro exercent.

1. εἰς τε τὰς] τε om. G.
 ib. καθίσεις] Sic E.G., καθιζή-
 σεις vul., καθηζήσεις D.

4. ἀλλὰ δὲ] ἀλλὰ καὶ marg. Bodl.
 An ἀλλήν δὲ?

5. καλοῦσιν] Sic E., vul. καλοῦσι.
 10. [Κινήσεως] Sic marg. Bodl.,
 et sic sup. p. 20. l. 1, 5; p. 34. l. 6.
 vul. κινήσεων.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

BIBLION Β.

Mor. p. 22.

PROE-
MIUM.

De quibus
dictum sit
in libro su-
periore;

Ι ἘΝ τῷ πρὸ τοῦδε βιβλίῳ, πρώτῳ ὄντι τῆς ὅλης 813
πραγματείας, τὰ περὶ τῆς τῶν χειρῶν, καὶ ἄκρων p. 22
ποδῶν, καὶ σκελῶν κατασκευῆς διήλθομεν ἐξηγού-
μενοι, ἐπειδὴ καὶ τὸ καλῶς ζῆν τὸν ἄνθρωπον δι'
αὐτῶν ἔφαμεν γίνεσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ τρέφεσθαι ταῦτα 5

THEOPHILI

DE CORPORIS HUMANI FABRICA

LIBER II.

Ι **I**N superiore libro, totius hujus operis primo, de manuum, extremorum pedum, crurumque constitutione sermonem fecimus, ea membra melioris vitae causa homini fuisse concessa declarantes [c. 2. §. 4.]: caeterum quoniam et ipsa et reliqua omnia

Fabr. p. 813.

καὶ τὰ ἄλλα πάντα τοῦ ζώου μόρια ἀναγκαῖον ἦν, τῆς δὲ θρέψεως προηγείται ἡ ἐξομοίωσις, αὐτῆς δὲ πάλιν ἡ πρόσφυσις, ταύτης δὲ ἡ πρόσθεσις, τῆς δὲ προσθέσεως ἡ διὰ τῶν ἀγγείων τῆς κοίλης φλεβὸς ἀνάδοσις εἰς ὅλον τὸ σῶμα, ταύτης δὲ ἐκ τῆς στελε- 5 χιαίας φλεβὸς εἰς τὴν κοίλην μετάληψις τοῦ αἵματος, τῆς δὲ κατὰ τὴν στελεχιαίαν φλέβα αἵματοποιήσεως προηγείται ἡ διὰ τῶν μεσαραικῶν φλεβῶν ἀνάδοσις τοῦ ἐκ γαστρὸς καὶ λεπτῶν ἐντέρων χυλοῦ, αὕτη δὲ ἡ γαστήρ χυλοποιεῖ, τὰ σιτία πρῶτως ὑπο- 10 δεχομένη διὰ τοῦ οἰσοφάγου καὶ τοῦ φάρυγγος, ὑπὸ τῶν ὀδόντων προλεανθέντα· καλῶς ἂν ἔχοι ἐν τῷδε τῷ γράμματι ἀπὸ τῆς γαστρὸς ποιήσασθαι τὴν ἐξήγησιν, πάντων γὰρ τῶν προσφερομένων σιτίων τε καὶ ποτῶν πρῶτος ὑποδοχεὺς αὕτη κατεσκευάσθη 15 παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

PROE-
MIUM.de quibus
in praesenti
dicendum.

animalis membra necessario nutriuntur, nutritionem vero assimilationem praevenit, hanc rursus agglutinationem, quam applicatio antecedit, et hanc ipsa per cavae venae vascula in totum corpus digestio, quam item ex caudicis vena in cavam sanguinis derivatio, sanguinis autem in caudicali vena confectionem succi ex ventriculo gracilibusque intestinis per medianas venas distributio antevertit, at ipse ventriculus cibos primum suscipiens, per gulam et fauces descendentes, prius dentibus attritos in succum vertit; non alienum fuerit in hac secunda operis parte a ventriculo narrationem ordiri, quandoquidem et Conditor nostri Deus ipsum primum assumpti cibi potusque receptaculum constituit.

1. τὰ ἄλλα] Sic E., vul. τᾶλλα.

2. προηγείται] Sic E., vul. προηγέιτο.

5. ἐκ τῆς] An ἡ ἐκ τῆς, ut sup. l. 4. et inf. l. 8?

9. τοῦ] τῆς A.

11. ὑπὸ] Sic A.B.D.E., ἀπὸ vul.

12. προλεανθέντα] -θέντων E.

15. ὑποδοχεὺς] ὑποδοχὴς A.

16. Δημιουργοῦ] δημιουργοῦ B. ib. Θεοῦ] Sic A.D.M., et sic sup. p. 2. l. 9., p. 5. l. 4., et semper; τοῦ Θεοῦ B.F. et fort. E.

DE
ABDOMINE.Ventriculi
positus.Quomodo
cibi in ven-
triculum
descendant.

2 ἘΙΠΩΜΕΝ οὖν πρότερον περὶ τῆς θέσεως αὐτῆς, εἶτα περὶ τοῦ σχήματος καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ δυνά- 814
μεων, ἐξῆς δὲ περὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, εἶτα περὶ τῆς
καθ' ὅλον τὸ σῶμα οὐσίας αὐτῆς. ἀρκτέον οὖν ἐν-
2 τεῦθεν. Ἡ μὲν οὖν γαστήρ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ζώου 5
καθίδρυται, εἰσοδὸν ἔχουσα πρὸς τὸ ἄνω αὐτῆς μέρος
(ὅπερ καὶ στόμα κοιλίας ὠνόμασται) στενήν τε καὶ p. 23
προμήκη, ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς κοιλίας ἀνήκουσαν
3 μέχρι τοῦ φάρυγγος. Ταύτης τῆς εἰσόδου τὸ μὲν
ἴδιον ὄνομα οἰσοφάγος, τὸ δὲ κοινὸν στόμαχος· ἔστι 10
δὲ ὁ φάρυγξ ἢ ἐντὸς τοῦ στόματος εὐρυχωρία εἰς
3 ἣν κρέματα ἢ σταφυλή. Ἐλκει οὖν ἡ γαστήρ τὰ
σιτία ἀπὸ τοῦ στόματος διὰ τοῦ οἰσοφάγου κατ-
αρτισθέντα εἰς τροφῆς ἐπιτηδειότητα· προσελθόντα
γὰρ, ἐν τῷ στόματι λεαίνονται μὲν ὑπὸ τῶν ὀδόν- 15
των, σφαιροποιοῦνται δὲ ὑπὸ τῆς γλώσσης, καὶ πα-
2 ραπέμπονται πρὸς τὸν φάρυγγα. Ἐλκει οὖν αὐτὰ

2 ITAQUE primum de ejus situ loquamur, mox de figura et
viribus, post de ejus functione, deinde totius corporis sub-
2 stantiam describamus. Ventriculus in medio animalis corpore
situs est, ingressum habens a superiore sui parte (quod et
os ventriculi vocatum est) angustum oblongumque, ab ore
3 ventriculi ad fauces usque pertingentem. Hujusce ingressus
apud Graecos proprium nomen est *oesophagus* [οἰσοφάγος],
commune *stomachus* [στόμαχος], Latini *gulam* vocaverunt; fauces
autem sunt latum intra os spatium in quod columella propendet.
3 Igitur ventriculus cibos ad nutriendum apte confectos ab ore
per *gulam* deorsum trahit; ii quidem dentibus atteruntur, in
2 orbemque a lingua rediguntur, et ad fauces deducuntur. Hos

2. περὶ τῶν] Sic E., vul. om. περὶ.
5. Ἡ μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 267.
ib. Ἡ μὲν οὖν] Sic E., ἢ vul.
ib. ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ζώου] ἐν
μέσῳ τῷ ζώῳ G.

9. Ταύτης τῆς εἰσόδου τὸ μὲν
ἴδιον ὄνομα] ὄνομα δὲ τῆς εἰσόδου
ταύτης τὸ μὲν ἴδιον G.
11. ὁ φάρυγξ] Sic E., vul. om. ὁ.
16. καὶ παραπέμπονται] ἀποπεμ-
πόμενα E.

Fabr. p. 813—15.

ἡ γαστήρ διὰ τοῦ οἰσοφάγου. ἔστιν δὲ ἡ οὐσία τοῦ οἰσοφάγου σύνθετος ἐκ δύο χιτώνων περιειλημμένων ἀλλήλοις, τοῦ μὲν ἔσωθεν ὄντος, τοῦ δὲ ἔξωθεν· καὶ τοῦ μὲν ἔξωθεν ἴνες κατ' εὐθείαν γραμμὴν κεῖνται, τοῦ δὲ ἔσωθεν κατὰ κύκλον ἐγκάρ- 5 σιαι, ὅπως ἐν τῇ καταπόσει αἱ μὲν εὐθείαι ἴνες ἔλκωσι πρὸς τὰ κάτω, αἱ δὲ ἐγκάρσιαι περιστέλλωσι 3 τὸ ἐλχθέν. Ἔστι δὲ ὁ οἰσοφάγος καὶ τῆς κάτωθεν ἄνω φορᾶς ὁδὸς, οὐχ ὡς ἔλκων, ἀλλ' ὡς ὁδὸς καὶ μόνον· περιπτὴν γὰρ πολλάκις τὴν τροφήν προσενε- 10 γκαμένου τοῦ ζώου, ἅτε ἡ γαστήρ βαρυνομένη καὶ μὴ δυναμένη περιστεῖλαι ταύτην πρὸς τὸ πέψαι, ὡθεὶ 815 τὸ περιπτὸν ἔξω τῇ ἀποκριτικῇ αὐτῆς δυνάμει, εἰς ἔμετον παρορμῶσα τὸ ζῶον διὰ τοῦ στομάχου εἰς τὸ στόμα, πρὸς τὸ μὴ καταλειφθῆναί τι ἄχθος εἰς 15 πνιγμὸν τοῦ ζώου.

ergo per gulam ventriculus attrahit, ex duabus tunicis sese mutuo complexis constitutus, quarum una interior, altera extrinseca est; exterioris quidem fibrae secundum rectam lineam collocantur, interioris autem in orbem transversae sunt, ut in devorando rectae fibrae deorsum trahant, transversae attractum circum- 3 veniant. At ipsa gula motionis quae ab inferioribus sursum versum fit via quaedam est, non tanquam trahens, sed tantum via; siquidem dum nimio plerumque cibo oneratur animal, oppressus ventriculus neque in concoquendo cibum complecti valens, vi sua expultrice supervacuum extrudit, ad vomitum [per gulam in fauces] animal stimulans, ut ne cibi pondere suffocetur.

1. ἔστιν δὲ ἡ οὐσία τοῦ οἰσοφάγου] Sic E., vul. om. In vers. Lat. lege, *est autem gulae materia constituta &c.*

2. περιειλημμένων] An περιειλημένων? Cf. ad p. 49. l. 12.

3. ὄντος] ὄντως A.

9. καὶ μόνον] Sic A.E., et sic inf. p. 63. l. 1., 68. 15., et p. 875. l. 4., 880. 7., 892. 25. Ed. Fabr.; om. καὶ vul.

10. προσενεγκάμενου τοῦ ζώου]

προσενεγκάμενον τὸ ζῶον E.

11. ἅτε ἡ γαστήρ] ὅσα τε ἡ γαστήρ E. An ἡ γαστήρ ἅτε? vel om. ἅτε?

12. περιστεῖλαι ταύτην] περισταλῆναι E.

ib. πρὸς τὸ] Sic E., ἐπὶ τῷ vul.

14, 15. διὰ—στόμα] Sic E., om. vul.

15. καταλειφθῆναι τι ἄχθος] Sic E., τῷ ἄχθει vul.

ib. εἰς πνιγμὸν τοῦ ζώου] Sic E.,

πνιγμὸν αὐτῷ γενέσθαι vul.

DE
ABDOMINE.

Gulae (vulgo oesophagi) materia.

Per oesophagum vomitum fieri.

DE
ABDOMINE.

Ventriculi
figuram ob-
longam esse
et rotun-
dam, et
quare.

4 Τὸ δὲ σχῆμα τῆς γαστρὸς τοιοῦτον. ἐπειδὴ ὑποδοχῆς ἔνεκα σιτίων γέγονεν, ἔμελλε δὲ καὶ τὸν μεταξὺ τόπον ἅπαντα καθέξειν ἥπατός τε καὶ σπληνός, ἐν τῷ μέσῳ κειμένη, εὐλόγως προμήκης ἐγένετο καὶ περιφερῆς, καθὼς ἐστίν. προμήκης μὲν κατὰ τὸ ὄρ- 5 θιον σχῆμα, χώραν παρέχουσα ἐν τοῖς δεξιούσι μὲν τῷ ἥπατι, ἐν τοῖς ἀριστεροῖσι δὲ τῷ σπληνί· εὐρύτερος δὲ ὁ πυθμὴν αὐτῆς ἐστὶ παρὰ τὸν ἄνω τόπον διὰ τὸ κατάρροπον αὐτὴν εἶναι, ὀρθοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὄντος· περιφερῆς δὲ ἐγένετο διὰ τὸ δυσπαθές, ἀπάντων γὰρ 10 σχημάτων, ἐν μὲν ἐπιπέδοις ὁ κύκλος δυσπαθέστερός

4 Ventriculi autem figura ita sese habet: postquam ciborum capiendorum causa paratus est, totumque locum medium occupare debuit inter jecur lienemque, [in medio,] positus, non ab re oblongus et rotundus factus fuit: oblongus quidem secundum rectam figuram, ut sedem in dexa jecinori, in sinistra lienem concederet; ejus ima pars superiore latior est cum declivis ipse sit ob rectam hominis staturam; rotundus est autem ut minus periculis pateat, siquidem inter omnes figuras, in planis circulus, in solidis corporibus

1. Τὸ δὲ σχῆμα κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 279.

ib. ἐπειδὴ] ὡς ἂν G.

2. ἔνεκα σιτίων] σιτίων ἔνεκα G.

ib. γέγονεν] γεγενημένη G.

ib. ἔμελλε δὲ καὶ] καὶ μέλλουσα G.

3. τόπον ἅπαντα] om. ἅπαντα F.

ib. ἥπατός τε καὶ] om. τε G.

4. ἐν τῷ μέσῳ κειμένη] Sic E., om. G., om. τῷ vul.

ib. προμήκης ἐγένετο καὶ περιφερῆς] ἅμα μὲν περιφερῆς ἅμα δὲ προμήκης ἐγένετο G.

5. περιφερῆς] περιφερῆς A.

ib. καθὼς ἐστίν] Sic E., om. vul.

ib. προμήκης μὲν κ. τ. λ.] περιφερῆς μὲν κ. τ. λ. G.

ib. ὀρθιον] ὀρθι E.

7. ἐν τοῖς ἀριστ.] ἐν τοῖς om. E.

ib. τῷ σπληνί] τὸν σπληνὰ E.

ib. εὐρύτερος δὲ] ἔστι δὲ ἐπὶ μὲν ἀνθρώπων εὐρύτερος G.

8. αὐτῆς ἐστὶ] om. G.

ib. παρὰ τὸν ἄνω τόπον] τόπον om. E., τῶν κατὰ τὸ στόμα G.

9. κατάρροπον αὐτὴν εἶναι] καταρρέπειν G.

ib. τοῦ ἀνθρώπου ὄντος] μόνου τούτου τοῦ ζώου γεγονότος G.

10. περιφερῆς δὲ κ. τ. λ.] προμήκης δὲ κ. τ. λ. G.

ib. ἐγένετο] om. G.

ib. διὰ τὸ δυσπαθές] ὅτι δυσπαθέστατον τοῦτο τῶν σχημάτων καὶ μέγιστον G.

11. σχημάτων] Sic E., τῶν σχημάτων vul., τῶν ἴσων ἐχόντων τὴν περίμετρον σχημάτων G.

ib. ἐν μὲν ἐπιπέδοις] τῶν μὲν ἐπιπέδων G.

ib. δυσπαθέστερός ἐστιν] om. G. An δυσπαθέστατός ἐστιν, ut sup. p. 14. l. 5?

Fabr. p. 815, 16.

ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς στερεοῖς σώμασιν ἢ σφαῖρα, ἀπο-
 2 θραύεσθαι μὴ δυναμένη. Ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖον ἔρ-
 γον κατεπιστεύθη ἢ γαστήρ, (χυλοποιῆσαι γὰρ καὶ p. 24
 πέψαι τὰ καταποθέντα σιτία παρεσκεύαστο,) θερμό-
 τητος ἐδεῖτο πλείστης· διὰ δὲ τὸ μὴ ἐξαρκεῖν τὸ αὐ- 5
 τῆς μόνου κατὰ φύσιν θερμὸν πρὸς τὸ ἔργον αὐτῆς,
 ὠκονόμησεν ἢ τοῦ Θεοῦ σοφία θάλπεσθαι ταύτην, ἐκ
 δεξιῶν μὲν παραθεῖσα τὸ ἥπαρ ὥσπερ λέβητα διά-
 πυρον, ἐκ δὲ τῶν ἀριστερῶν τὸν σπλῆνα τῆς αὐτῆς
 ἕνεκα χρείας, ὀπισθεν δὲ τοὺς ραχίτας μύας σὺν τῇ 10
 ῥάχει, ἔμπροσθεν δὲ ἐπικείμενον τὸν ἐπίπλου σκέ-
 3 πτειν καὶ περιθάλπειν αὐτήν. Ἔστι δὲ ὁ ἐπίπλους 816
 σῶμα σύνθετον, ἐκ δύο χιτώνων συγκείμενον, οἷον
 πτυχῶν τινῶν· ἐν δὲ τῇ ἔσωθεν χώρα τῶν δύο χιτώ-

DE
 ABDOMINE.
 Quomodo
 ventriculi
 proprius ca-
 lor augeat-
 tur.

Omenti
 natura.

2 globus tutior est, cum retundi refringive nequeat. Caeterum
 cum necessarium munus ventriculo commissum fuerit, (ad mace-
 randos enim in succumque vertendos assumptos cibos creatus
 fuit,) plurimi caloris indiguit; ejus autem proprium atque insitum
 calidum tanto operi sufficere non poterat, idcirco divina sapientia
 ipsum foveri curavit, a dextris jecur instar ferventis lebetis sta-
 tuens, a sinistris ejusdem usus causa lienem, a tergo spinales
 musculos spinamque ipsam, ante incumbens omentum ventricu-
 lum contegere ipsumque undique calore perfundere mandavit.
 3 Omentum vero est compositum corpus, duabus tunicis, veluti
 quibusdam involucris, contextum; ab interioribus duarum tunica-

1. ἐν δὲ τοῖς στερεοῖς σώμασιν]
 τῶν δὲ στερεῶν G.

ib. ἀποθραύεσθαι μὴ δυναμένη]
 μέγιστα τετύχηκεν ὄντα G.

3. κατεπιστεύθη] Sic E., vul.
 πεπίστευται.

ib. χυλοποιῆσαι καὶ πέψαι] Sic
 E., vul. πέψαι καὶ χυλοποιῆσαι.

4. παρεσκεύαστο] Sic E., vul.
 παρεσκεύασται.

5. αὐτῆς] Ἀν αὐτῆς?

7. ταύτην] Ἀν αὐτήν?

ib. ἐκ δεξιῶν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 284.

8. ὥσπερ] Sic E., vul. ὡς.

10. τοὺς ραχίτας μύας σὺν τῇ ῥά-
 χει] ἢ ῥάχισ τε καὶ οἱ ῥαχίται μύες
 καλούμενοι G.

12. Ἔστι δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 286, 295.

13. ἐκ δύο χιτώνων συγκείμενον]
 ἐκ δυοῖν μὲν χιτώνων πυκνῶν καὶ
 λεπτῶν ἀλλήλοις ἐπικειμένων—συν-
 εστηκός G.

DE
ABDOMINE.

νων ἔχει κατεσπαρμένας φλέβας καὶ ἀρτηρίας [παμπόλλας] συμπεπλεγμένας ἀλλήλαις καθάπερ δίκτυον· ἐν δὲ ταῖς κεναῖς χώραις τοῦ πλέγματος αὐτῶν, ὥσπερ ἀναπληροῦσάν τινα πιμελὴν πάνυ πολλήν, ὄργανον αὐτὸ θερμαντικὸν κατασκευάσασαν. 5

Diaphrag-
matis po-
situs.

4 Τοιαύτη μὲν ἡ τοῦ ἐπίπλου φύσις· σὺν αὐτῷ δὲ καὶ 5 οἱ κατεπιγαστριοὶ μύες. Ἐκ δὲ τῶν ἄνωθεν μερῶν τῆς γαστρὸς ἐστὶ τὸ διάφραγμα, σφίγγον καὶ περιστέλλον αὐτῆς τὸ στόμα, ὅπως, ἐν τῷ πλήρη γεγενῆναι τὴν γαστέρα σιτίων τε καὶ ποτῶν, μὴ ἐᾷ παλι- 10

Pylori posi-
tus, natura,
et functio.

6 δρομεῖν αὐτὰ πρὸς τὰ ἄνω τοῦ στομάχου. Εἰς δὲ τὰ κάτω μέρη τῆς γαστρὸς παράκεινται τὰ ἔντερα, ὧν πρῶτός ἐστιν ὁ πυλωρός, ἕξοδος τῆς γαστρὸς ὧν στενὸς καὶ περιεσφιγμένος ὑπὸ τινος ἀδένος περικειμένου, εἰς τὸ μὴ εἶν ἀχύλωτα διέρχεσθαι τὰ σιτία 15

rum partibus venae arteriaeque plurimae dispersae ac inter sese perplexae retis imaginem faciunt; inanibus autem texturae hujus plagis pingue quoddam admodum copiosum, ea loca replens instrumentumque ipsum excalfactorium faciens, continetur. Hujusmodi est omenti natura; ipsi vero abdominis musculi adhaerescunt. 5 Supra ventriculum transversum septum est, ejus ostium claudens atque constringens, ut ne, cum cibi potusque ventriculus plenus 6 est, sursum versum in gulam recurrere permittantur. Inde imae ventriculi parti intestina adjacent, quorum primum est quod Graeci *pyloron* [πυλωρὸν] vocant, Latine *janitor* dicitur (*quoniam ostii instar in inferiores partes ea, quae excreturi sumus, emittit*); iste exitus quidam ventriculi est angustus et quadam apposita glandulosa carne circumseptus, ne esculenta non in succum re-

1. [παμπόλλας] Sic G.; παμπόλλους E., et sic inf. p. 79. l. 13., et p. 866. l. 13., 877. 13. Ed. Fabr.; πλείστας vul.

4. αὐτῶν] Sic A.B.E., αὐτοῦ vul.

5. κατασκευάσασαν] κατασκευάσασα A.B.

10. μὴ ἐᾷ] μὴ εἶν E.

13. πυλωρός] πυλωρός A.

ib. ὧν] οὔσα E.

14. περιεσφιγμένος] Sic B., περιεσφιγμένος vul., περισφιγγόμενος D.

15. εἰς τὸ μὴ εἶν] εἰς τὸ om. E.

Fabr. p. 816, 17.

ἕως ἂν τὴν πρέπουσαν εὐκοσμίαν τῆς πέψεως ἀπο-
λάβωσιν.

7 Αὕτη μὲν οὖν ἡ θέσις τῆς γαστρὸς καὶ τὸ
5 σχῆμα, σὺν τοῖς παρακειμένοις σπλάγχνοις· ὅτι
δὲ καὶ αἱ δυνάμεις τῆς γαστρὸς αἱ φυσικαὶ, ὥσπερ 817
καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις μορίοις, τέσσαρές εἰσιν, ἐλκτική,
καθεκτική, ἀλλοιωτική, καὶ ἀποκριτική, ἐκ τῶνδ' ἂν
2 μάθοις. Πᾶν μόνιον τοῦ σώματος ὀρεκτικὸν τροφῆς,
ὀρεγόμενόν τε ἐξ ἀνάγκης ἐκείνο ἔλκει οὐ καὶ ὀρέ-
γεται· ἵνα δὲ ἀπολαύσῃ αὐτοῦ, ἀλλοιωῶσαι δεῖ αὐτὸ 10
πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ οὐσίαν· τὸ δὲ ἀλλοιωθῆναι p. 25
μέλλον χρόνου δείται, χρόνος δ' οὐκ ἂν γένοιτο
χωρὶς κατοχῆς· κατέχεσθαι οὖν δεῖ τὰ σιτία πρὸς τὸ
ἀλλοιωθῆναι, προηγείται δὲ ἡ καθεκτικὴ δύναμις τῆς

DE
ABDOMINE.In ventri-
culo qua-
tuor esse
naturales
facultates,attractri-
cem,alteratri-
cem,retentricem,
et expultri-
cem, (vide
inf. c. 6. §. 1.)

dacta prius elabantur quam decentem coctionis modum acce-
perint.

7 Jam satis ventriculi positum et figuram, contiguaque membra
5 enarravimus; at in ventriculo quatuor naturales facultates esse
positas, sicut et in reliquis membris, attractoriam videlicet, con-
tentricem, alteratricem, et expulsoriam, ita sane discere poteris.
2 Quodlibet membrum alimenti appetens [est, et] necessario illud
attrahit cujus est appetens; ut autem eo frui queat, in suam ipsius
naturam omnino convertere studet; sed quod immutandum est
temporis indiget, tempus autem, nisi illud retineatur, interesse non
poterit; retinenda sunt igitur tantisper donec convertantur ciba-

4. παρακειμένοις] περικειμένοις B.

ib. ὅτι δὲ καὶ κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 275.

ib. ὅτι δὲ καὶ] ὅτι μὲν οὖν E.

6. ἐλκτική] τῆς οἰκείας ποιότητος
add. G.7. καθεκτική] τῶν ληφθέντων
add. G.ib. ἀλλοιωτική] καὶ πρό γε τού-
των ἀπασῶν ἢ ἀλλοιωτική δι' ἣν
ἐδέησεν αὐτῇ κάκεινον G., qui ἀλ-
λωιωτική post ἀποκριτική ponit.ib. ἀποκριτική] τῶν περιττωμάτων
add. G., qui ἀποκριτική post κα-
θεκτική ponit.

ib. ἐκ τῶνδ'] ἐκ τοῦδ' F.

9. ὀρεγόμενόν τε] ὀραγόμενόν τε
E., vul. om.

ib. ἔλκει οὐ καὶ] om. E.

10. αὐτοῦ] αὐτό E.

ib. δεῖ αὐτὸ] Sic E., σπεύδει
τοῦτο vul.11. ἰδίαν αὐτοῦ] Sic E., ἑαυτοῦ
πάντως vul.

DE
ABDOMINE.

Digressio,
in qua ven-
triculi fa-
cultates
cum uteri
compa-
rantur.

Maris se-
men in ute-
rum pri-
mum at-
trahi,

deinde cum
muliebri
misceri et
alterari,

deinde, si
mas fuerit,
diebus tri-

3 ἄλλοιωτικῆς. Πότερον οὖν ἀρκεί ταῦτα πρὸς ἀπόδειξιν
τοῦ εἶναι φυσικὰς δυνάμεις ἐν τῇ γαστρὶ; ἢ χρὴ τρα-
νώτερόν τι καὶ ἀριδηλότερον ἄλλο λέγειν, καὶ περὶ
ἄλλου μορίου; κατέχει μὲν γὰρ ἡ γαστήρ τὰ σιτία
μέχρι περ ἂν πεφθῶσι, κατέχουσι δὲ καὶ αἱ μήτραι 5
4 τὸ ἔμβρυον ἔστ' ἂν τελέσωσιν. Ἀλλὰ πολλαπλάσιος
ὁ χρόνος τῆς καθεκτικῆς δυνάμεως τῶν ὑστερῶν ἢ ὁ
5 τῆς γαστρὸς. Ἐλξασα γὰρ ἡ μήτρα τὸ τοῦ ἄρρενος
σπέρμα, ἐναγκαλίζεται ὡς οἰκείον καὶ φίλιον, περι-
σφίγγασα ἐαυτὴν πανταχόθεν, καὶ μεμυκῦια τῷ στό- 10
ματι ὡς μηδὲ πυρίναν μήλης διελθεῖν δι' αὐτῆς δύ-
6 νασθαι. Κατασχεθὲν οὖν τὸ τοῦ ἄρρενος σπέρμα
συναναμίγνυται καὶ συναλλοιοῦται τῷ σπέρματι τῆς
θηλείας· ἀναζυμοῦνται οὖν ἀμφότερα καὶ γίνεται
7 οὐσία μία. Τρέφεται οὖν τὸ ἔμβρυον ὑπὸ τῆς ἐμμήνου 8 18
καθάρσεως καὶ αὐξάνεται κατὰ βραχὺ, σὰρξ καὶ

3 ria, praecedit autem commutatricem vis retentoria. Num igitur
haec satis probaverint in ventriculo naturales vires inesse? an
aliud quippiam clarius et evidentius, deque alio etiam membro
exponere opus fuerit? cibos utique ventriculus continet donec
concocti fuerint, continent vero et vulvae foetus donec absol-
4 vantur. Sed tempus continendi in vulva foetus multo longissi-
5 mum est quam cibi in ventriculo. Attracto namque maris semine,
vulva id tanquam domesticum familiareque amplectitur, se ipsam
undique in arctum compellens, propriumque ostiolum claudens
6 adeo ut ne specilli quidem mucro introire valeat. Conclusum
igitur masculi semen cum muliebri semine permiscetur simulque
alteratur; atque ita ambo fermentantur unaque substantia fiunt.
7 Foetus autem menstruo purgamento nutritur et pedetentim au-

1. Πότερον οὖν ἀρκεί ταῦτα] ἀρ-
κέϊ οὖν E.

2. ἢ χρὴ] ἢ λέγομεν τί ἐστι E.

3. τι καὶ ἀριδηλότερον] Sic B.C.,
om. vul., τε καὶ ἀριδηλότατον E.

ib. ἄλλο λέγειν] om. E.

ib. περὶ] ἐπὶ E.

4. ἄλλου] Sic E. et fort. C.,
ἐτέρου vul.

11. μήλης] μύλης A.B.

14. ἀναζυμοῦνται] Sic B., ἀναζυ-
μοῦνται vul.

16. καὶ μόνον] Vide sup. ad
p. 57. l. 9.

Fabr. p. 817, 18.

μόνον γεγονὸς μέχρι ἡμερῶν τριάκοντα· εἶτα ἢ τοῦ
 Θεοῦ ἄπειρος δημιουργικὴ σοφία ταύτην τὴν σάρκα
 διαπλάττει εἰς ἀνθρώπινον σχῆμα, δοῦσα τὴν μόρ-
 φωσιν, εἰ μὲν ἦ τὸ κνύμενον ἄρρεν, ἐν ἡμέραις τριά-
 κοντα, εἰ δὲ θῆλυ, ἐν ἡμέραις τεσσαράκοντα δύο τὸ 5
 μακρότατον. τὴν δὲ αἰτίαν φράσω ὅταν περὶ τῶν
 8 γεννητικῶν μορίων διέρχομαι ἐξηγούμενος. Εἰδοποιη-
 θείσα οὖν ἢ σὰρξ καὶ τὸ οἰκίον σχῆμα ἀπολαβοῦσα
 τρέφεται καὶ αὐξάνεται, ἀκίνητος οὖσα ἕως μηνῶν
 τριῶν εἰ ἄρρεν τὸ κνύμενον ἦ, εἶτα ἄρχεται κινεῖσθαι 10
 [ὑπὸ] τὸν αὐτὸν μῆνα· τὸ δὲ θῆλυ οὐχ ὡς τὸ ἄρρεν,
 ὑγρότερον γὰρ τὸ θῆλυ καὶ ἀσθενέστερον, καὶ διὰ
 τοῦτο μακροτέρου χρόνου δεῖται πρὸς κίνησιν· ἐν γὰρ
 9 τῷ τετάρτῳ μηνὶ κινεῖται τὸ θῆλυ. Αὐξάνεται οὖν
 κατὰ μικρὸν τὸ ἔμβρυον κινούμενον ἕως ἂν τελεσθῇ 15
 ὁ ἐννεαμηνιαῖος χρόνος· εἶτα τῷ δεκάτῳ μηνὶ ἡσυχά-

gescit, carnis tantum formam usque ad trigesimum diem sortitus;
 deinde immensa Dei in creando sapientia carnem illam in huma-
 nam speciem efformat, si foetus mas fuerit, diebus triginta figuram
 largita, si foemina, summum duobus et quadraginta: causam vero
 hujusce rei cum de genitalibus partibus loquemur explicabimus
 8 [Lib.V. c. 30.]. Itaque efformata caro propriaque figura insignita
 alitur crescitque, motu in tertium usque mensem carens si mas fu-
 erit, inde motu cieri incipit; at foemina non ita ut mas, humidior
 enim imbecilliorque est, atque ideo longiori tempore ad motum
 9 eget; nam quarto mense foemina movetur. Igitur paulatim
 crescit foetus et movetur donec novem mensium tempus elapsum
 fuerit; postea mense decimo virtus contentrix perfuncta munere,

1. γεγονὸς] γεγονῦία E.
 ib. μέχρι] Sic E., et sic sup.
 p. 56. l. 9., et inf. p. 887. l. 35.
 Ed. Fabr., et p. 6. l. 9. Ed. Must.;
 vul. μέχρις. Vide Lobeck ad
 Phryn. p. 14.

2. δημιουργικῇ] δημιουργικῇ B.

6. φράσω] Sic E., φράσομεν vul.
 7. διέρχομαι ἐξηγούμενος] Sic
 E., διεξηγώμεθα vul.

11. [ὑπὸ] τὸν αὐτὸν μῆνα] om.
 vul., ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῆνα E.

13. χρόνου δεῖται] Sic E., vul.
 δεῖται χρόνου.

DE
ABDOMINE.

ginta hu-
 manam spe-
 ciem assu-
 mere, si foe-
 mina, duo-
 bus et qua-
 draginta.

Foetum, si
 mas fuerit,
 tertio mense
 movere in-
 cipere; si
 foemina,
 quarto:

per novem
 menses in
 utero reti-
 neri,

DE
ABDOMINE.

deinde deci-
mo mense
expelli.

Quartam in
ventriculo
naturalem
facultatem
(cf. sup. c. 5.
§. 2.) esse ex-
pultricem.

Concoctum
in ventri-
culo succum
(vulgo chy-
mum) in
intestina
propelli.

σασα ἢ καθεκτικὴ δύναμις ὡσπερ οὐκ οὔσα, προέρ-
χεται ἄλλη δύναμις, ἣτις ὀνομάζεται ἀποκριτικὴ,
ὠθοῦσα τὸ ἔμβρυον καὶ ἐκβάλλουσα ἔξω, ὥστε γεν- p. 26

10 νηθῆναι ἄνθρωπον εἰς τὸν κόσμον. Ταῦτα τῆς ἀφά-
του φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ τὰ δημιουργήματα. 5

6 Ἐναβήσομαι δὲ ὅθεν ἀπέλειπον τὸν λόγον, καὶ
εἶπω περὶ τῆς ἀποκριτικῆς δυνάμεως τῆς ἐν γαστρὶ
χυλοποιηθέντα γὰρ τὰ σιτία ἐν τῇ γαστρὶ, τὸν πρέ-
ποντα κόσμον δεξαμένης τῆς πέψεως, οὐκέτι μένειν 819

2 ἐν αὐτῇ δύναται. Ὡθεῖται οὖν ὁ πεφθεὶς χυλὸς ἐν 10
τῇ γαστρὶ ὑπὸ τῆς ἀποκριτικῆς δυνάμεως εἰς τὸν
πυλωρὸν καὶ εἰς τὰ λεπτὰ ἔντερα. κατεσπαρμένα δὲ
ὄντα ἐν τοῖς λεπτοῖς ἐντέροις τὰ μεσαραικὰ φλέβια
ἔλκουσι τὸν καθαρώτατον χυλὸν, ἀναφέροντα πρὸς
τὰ σιμὰ τοῦ ἥπατος, εἰς τὸν τόπον τὸν ὀνομαζόμενον 15

alteri virtuti, *expulsoriae* nominatae, cedit; ea foetum pellit in
10 lucemque excludit, atque ita in mundum homo editur. Haec
sunt ineffabilis Dei in homines amoris opera.

6 At nunc [quem institueramus sermonem (c. 5. §. 2.) repe-
tamus, et] de expulsoria ventriculi facultate loquamur; postquam
[enim] in stomacho cibi versi in humorem sunt, et concoctio
2 absoluta est, eo loco amplius morari nequeunt. Igitur concoctus
in ventriculo succus ab expultrice vi in imam partem (quae a
Graecis *pyloros* [πυλωρός] vocatur, a nostris *janitor* appellatur*),
et in tenuia intestina propellitur: medianae autem venulae in
tenuibus intestinis sparsae mundissimum succum attrahunt, et
ad cava jecoris, in locumque *portas* nominatum deferunt; cras-

* Sic Ed.
1581 et
Fabr.; *ap-
pelletur*,
Edd. 1537,
et 1540.

1. ὡσπερ οὐκ οὔσα] Sic E.,
vul. om.

ib. προέρχεται ἄλλη δύναμις] Sic
E., πρόεισιν ἄλλην δύναμιν vul.

3. ὥστε] ὡς E.

5. δημιουργήματα] δημιουργή-
ματα B.

6, 7. Ἐναβήσομαι—εἶπω] Sic E.,
vul. ἀλλὰ ῥήτεον.

7. ἀποκρ. δυνάμ. τῆς ἐν γαστρὶ]
Sic E., ἐν γαστρὶ ἀποκρ. δυνάμ. vul.

8. χυλ. γὰρ] Sic E., om. γὰρ vul.

12. πυλωρὸν] πολαρὸν A.

14. ἔλκουσι] βάλλουσαι E.

ib. καθαρώτατον] Sic B.C., κα-
θαρώτατον E., καθαρώτερον vul.

ib. ἀναφέροντα] Sic E., καὶ ἀνα-
φέρουσι vul.

Fabr. p. 818, 19.

πύλας· τὸ δὲ παχύτερον τοῦ χυλοῦ καὶ κοπρῶδες
καὶ (ὡς ἂν εἴποι τις) τὸ πιτυρῶδες ἀποκρίνεται πρὸς
7 τὰ παχέα τῶν ἐντέρων. Εἰσὶ δὲ τὰ παχέα ἔντερα
σαρκώδη μὲν τὴν οὐσίαν, διχίτωνα δὲ πάντα· τῇ θέ-
σει δὲ, καὶ τῷ μεγέθει, καὶ τῷ σχήματι, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ 5
2 διαφέροντα. Τὸ μὲν γὰρ ἀπευθυσμένον πάντων κα-
τώτερον κείται, κατ' εὐθείαν τῆς ἄκρας τῆς ράχεως ἐν-
τὸς, ἕως τοῦ [δακτυλίου] τοῦ ὀνομαζομένου σφιγκτή-
ρος, συστέλλοντος καὶ συσφίγγοντος τὸ πέρασ τοῦ
ἀπευθυσμένου, ὡς μὴ εἶεν ἀκούσιον τὸ κόπρον, ἢ 10
τὸ πνεῦμα, ἢ ἄλλο τι ἐξέρχεται. προαιρετικὸν
γὰρ ὄργανόν ἐστίν ὁ σφιγκτήρ μῦς, ἐν μὲν τῇ ἀπο-
πατήσει χαλῶμενος, ἐν δὲ τῇ κατοχῇ συστελλό-
3 μενος. Διχίτωνα δὲ πάντα τὰ ἔντερα κατεσκευ-
άσθη τῇ προνοίᾳ τῆς φιλαγάθου δημιουργίας τοῦ 15

sior vero succi faeculentaque pars atque (ut ita dicam) furfu-
7 racea ad crassa intestina detruditur. Ea vero omnia substantia
quidem carnosa sunt, et ex duabus tunicis constantia; situ tamen,
2 [magnitudine,] figura, functione differunt. *Rectum* namque om-
nium infimum est, e regione extremæ spinæ interius collocatum,
usque ad annulum musculum, qui *sphincter* [σφιγκτήρ] Graece a
constringendo dicitur; stringit enim clauditque recti extremum,
ut ne, invitis nobis, stercus, aut flatum, aut quippiam aliud egredi
permittat: quandoquidem voluntarii motus musculus hic astric-
torius instrumentum est, ubi aliquid excernitur laxatus, ubi
3 supprimendum est contractus. Omnibus vero intestinis optimae

1. πύλας] πύλαι E.
2. ὡς ἂν] Sic A.B.E., ἂν om. vul.
4. θέσει δὲ] om. δὲ E.
5. καὶ τῷ μεγέθει] Sic E., om. vul.
6. Τὸ μὲν γὰρ] Sic E., τὸ γὰρ vul.
7. κατ' εὐθείαν] Sic E., καθ' εὐ-
θείαν vul.
8. [δακτυλίου] δακτύλου vul.
Vide H. Steph. Thes. (Ed. Par.
nov.) in v. δακτύλιος.
- ib. τοῦ ὀνομαζομένου] τὸν ὀνομα-
ζόμενον E.
- ib. σφιγκτήρος] σφικτήρος A.B.,

- σφιγκτήρα E.
9. συστέλλοντος] συστέλλοντα E.
- ib. συσφίγγοντος] σφίγγοντα E.
10. εἶεν] ἐξέρχεται hic add. E.,
et inf. om.
- ib. ἀκούσιον] Sic E., ἀπροαιρέ-
των (—τως A.,) ἡμῶν vul.
- ib. τὸ κόπρον] Sic E., τὴν κόπρον
vul. Vide Lobeck ad Phryn. p. 760.
11. τὸ πνεῦμα] πνευμάτω E.
12. ἐστίν] Sic E., vul. ὑπάρχει.
- ib. σφιγκτήρ] σφικτήρ A.B.
15. δημιουργίας] δημιουργ. A.B.

DE
ABDOMINE.Crassorum
intestino-
rum mate-
ria, situs,
functio.Recti posi-
tus.Sphincteris
musculi no-
men, et
functio.

DE
ABDOMINE.
Quare in-
testina duas
habeant tu-
nicas.

Coli positus.

Caeci posi-
tus,

nomen,

et functio.

Θεοῦ· ἐπίκαιροι γὰρ ἐλκώσεις εἰς αὐτὰ γίνονται ἐκ φλεγμονῶν ἀξιολόγων προηγησαμένων ἐν αὐτοῖς, ὡς τῇ σήψει διαβρωθῆναι καὶ πεσεῖν τὸν ἕνα χιτῶνα, ζῆν δὲ τὸν ἄνθρωπον μεθ' ἑτέρου τῶν χιτῶνων, καὶ 820 ὑγιαίνειν, καὶ πρὸς τὰς πράξεις ἀμέμπτως ἐνεργεῖν. 5

4 Τὸ κῶλον δὲ ἀνώτερον τοῦ ἀπευθυσμένου κεῖται, ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι παρεκκλῖνον ἐγκάρσιον πρὸς τὰ δεξιὰ. τοῦτο ἐμφραττόμενον ἢ ὑπὸ φλέγματος, ἢ ὑπὸ παχέος πνεύματος, ὀδύνας ἀνιαρὰς ἐπάγει τοῖς τοῦτο παθοῦσιν, ὡς μὴ δύνασθαι ὑπομένειν τὸ p. 27

5 σφοδρὸν τῶν πόνων. Τὸ δὲ τυφλὸν, καὶ αὐτὸ τῶν παχέων ἐν ὄν, πρὸς μὲν τὰ δεξιὰ κεῖται κατώτερον τοῦ δεξιοῦ νεφροῦ· κολποῦται δὲ πλατυνόμενον κυκλωτερῶς, διέξοδον μὴ ἔχον, δι' ἣν καὶ τοῦνομα

6 ἔσχηκε. Τοῦτο τῇ εὐρύτητι αὐτοῦ, ὥσπερ τις δευτέρα 15 γαστήρ, κατέχει τροφήν εἰς ἀπόθεσιν, τοῖς πλησιάζουσι μορίοις [παρέχον] ἐν ταῖς διὰ λιμὸν ἀσιτίαις·

Dei artis providentia duas tunicas largita est; siquidem ex phlegmonis magnis antecedentibus nonnunquam perniciosis ulceribus ipsa infestantur, adeo ut putredine corrodat excidatque una tunica, vivat tamen cum altera homo, valeatque, et 4 sine vitio fungi suis muneribus possit. At intestinum *colon* vocatum supra rectum jacet, quod a sinistra parte incipiens in dexteriolem obliquum convertitur: id intestinum pituita crassove spiritu obstructum, adeo ingentes dolores id patientibus concitat 5 ut eorum magnitudinem sustinere non possint. At *caecum* intestinum, et ipsum unum de crassioribus, in dextra quidem parte infra dextrum renem jacet; sinuatur autem ac late in orbem funditur, et impervium est, ideoque ei tale vocabulum fuit. 6 Hujusmodi intestinum sinu suo, tanquam altero ventriculo, alimentum ad futuram necessitatem continet, idque vicinis membris

1. ἐπίκαιροι κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 330.

9. τοῖς τοῦτο παθοῦσιν] τοὺς οὐ-
τω πάθοντας E.

13. κυκλωτερῶς] κυκωτερῶς E.

15. Τοῦτοτῇ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 333.

16. τοῖς] Sic E., vul. καὶ τοῖς.

17. [παρέχον] παρέχων E., παρ-
έχει ταύτην vul.

Fabr. p. 819—21.

συνεργεῖ δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸ κῶλον, διὰ τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ τὸ σκολιὸν τῆς θέσεως κατέχον καὶ αὐτὸ 7 τροφήν. Τὸ δὲ λεπτὸν ἔντερον ὑπέρεται μὲν τῷ τυφλῷ, ἐλικοειδῶς δὲ κείται διὰ τὸ χρονίζειν ἐν αὐτῷ τὸν περιεχόμενον ὑπ' αὐτοῦ χυλόν, πρὸς τὸ ἀφαρ- 5 πάζειν αὐτὸν τὰ μεσαραικὰ φλέβια, ἀναδιδόντα τὸν αὐτὸν πρὸς τὰς ἐν ἥπατι πύλας· εἰ γὰρ εὐθείαν τὴν θέσιν ἔσχε τὸ λεπτὸν ἔντερον, ἀθρόως ἂν ὑπῆρχετο κάτω ὁ ἐν αὐτῷ διοδευόμενος χυλός, ὥστε κολοβὴν 8 γίγνεσθαι τὴν πρὸς τὸ ἥπαρ ἀνάδοσιν. Ἡ δὲ νῆστις 10 ὑπέρεται μὲν τῷ λεπτῷ [ἐντέρῳ], κείται δὲ ἐλικοειδῶς καὶ αὐτὴ πλησίον τοῦ ἥπατος, κενὴ πάντοτε 821 δι' αὐτὸν τὸν συρρέοντα εἰς αὐτὴν χολώδη χυμόν· ὁ γὰρ πόρος τῆς χοληδόχου κύστεως ὁ ἐξάγων τὸ χολῶδες περίττωμα, εἰς αὐτὴν ἐμβάλλει τὸ αὐτὸ 15 9 περίττωμα. Τῇ δριμύτητι οὖν τοῦ χολώδους περι-

in jejunio ex longa fame distribuit; huic quoque rei colon suffragatur, et ob suam amplitudinem et ob situs obliquitatem 7 ipsum etiam alimenta continens. Inde *tenuius* intestinum supra caecum porrigitur, in plures orbis vehementer implicitum ut in ipso contentus succus diutius maneat, et a medianis vasculis raptus ad jecoris portas derivetur; nam si rectum tenue intestinum poneretur, repente ad inferiora per ipsum means succus 8 laberetur, atque imperfecta ad jecur digestio fieret. Mox *jejunum* super tenue intestinum ingreditur, et ipsum flexuose apud jecur positum, semperque inane propter biliosum humorem in ipsum delabentem; meatus namque vesicae felleae supervacuam bilem 9 educens, in ipsum jejunum eandem eructat. Igitur hujusce ex-

2. σκολιὸν] κολιὸν A.

3. τῷ τυφλῷ] Sic E., ut inf. l. 11., p. 68. l. 7., et p. 894. l. 15. Ed. Fabr.; τοῦ τυφλοῦ vul.

5. ἀφαρπάζειν αὐτὸν] Sic E., ἀφαρπάζεσθαι vul.

6. τὰ μεσαραικὰ φλέβια] τὰ μεσοραικὰ φλεβία E., τοῖς μεσαραικοῖς φλεβίοις vul.

ib. ἀναδιδόντα] ἀναδιδούντα E., ἀναδιδούσι vul.

ib. τὸν αὐτὸν] Sic E., τοῦτον vul.

10. γίγνεσθαι] γίνεσθαι B.

11. τῷ λεπτῷ] Sic E., τοῦ λεπτοῦ vul. Vide sup. ad l. 3.

ib. [ἐντέρῳ] ἐντέρου vul.

13. αὐτὸν τὸν] Sic A.B.E., om. τὸν vul.

DE ABDOMINE.

Tenuius intestinum quare in plures orbis implicitum sit.

Jejuni positus,

DE
ABDOMINE.

et nomen.

Duodeni
positus,

et nomen.

τώματος ὀλισθαίνει πᾶσα τροφή ἢ μέλλουσα κατέ-
 χεσθαι ὑπὸ τῆς αὐτῆς νήστεως· διὰ τοῦτο ἄρα καὶ
 τὴν ὀνομασίαν προσέλαβε· κενὴ δὲ οὔσα τῇ τοῦ
 κενοῦ ὑποχωρήσει πολὺν ἔλκει τὸν χυλὸν ἀπὸ τῆς
 γαστρὸς, καὶ διὰ τοῦτο πολλαὶ φλέβες τῶν μεσαρα- 5
 10 ἰκῶν ἀγγείων ἐν αὐτῇ καταφύονται. Ὑπέρκειται δὲ
 τῇ νήστει ἢ δωδεκαδάκτυλος ἔκφυσις, ἔντερον οὔσα
 καὶ αὐτὴ τῶν λεπτῶν, δώδεκα δακτύλων τὸ μέγεθος
 ἐπιτείνουσα· διὰ τοῦτο οὖν αὐτὴν Ἡρόφιλος ὠνόμασε
 11 δωδεκαδάκτυλον. Ἡ θέσις δὲ αὐτῆς κατ' εὐθείαν, 10
 καταφύονται δὲ ἐν αὐτῇ ὀλίγα φλέβια τῶν μεσαραϊ-
 κῶν, διὰ τὸ πρῶτως αὐτὴν ὑποδέχεσθαι τὸν ἀπὸ τῆς
 γαστρὸς ἐξερχόμενον χυλόν· εἰ γὰρ καὶ προηγείται
 ταύτης ὁ πυλωρὸς πλησίον τῆς γαστρὸς κείμενος, p. 28
 ἀλλὰ μικρὸς καὶ στενός ἐστι, ἕξοδος καὶ μόνον τῆς 15
 γαστρὸς ὢν.

crementi fellei acrimonia fit ut totum alimentum in jejuno mora-
 turum dilabatur, atque ideo *jejunum* nominatur; cum fit autem
 vacuum, magnam succi copiam de ventriculo sugit, et hanc ob
 causam multae venae ex medianis vasculis in ipso inseruntur.

10 Inde super hoc appendix quaedam est duodecim digitorum lon-
 gitudinis, et ipsa inter gracilia intestina connumerata; cumque
 ejus longitudo duodecim digitorum sit, propterea ab Herophilo
 11 Graece δωδεκαδάκτυλος [Latine *duodenum*,] nominatur. Rectus est
 autem ejus positus, paucaeque medianae venulae in ipso insertae
 sunt, quoniam in ipsum primum exiens de stomacho succus in-
 greditur; quamvis hoc janitor superior est, proxime ad ventri-
 culum collocatus, brevis tamen et angustus, exitusque tantum
 ventriculi est.

3. τῇ τοῦ κενοῦ ὑποχωρήσει] Sic
 E., om. vul.

7. τῇ νήστει] Sic E., τῆς νή-
 στεως vul. Vide sup. ad p. 67.
 l. 3.

8. δώδεκα δακτύλων] Sic E., δω-
 δεκαδάκτυλον vul.

9. ἐπιτείνουσα] Sic E., ἔχουσα
 vul.

12. πρῶτως] πρῶτος E.

ib. τῆς γαστρὸς] Sic E., om.
 τῆς vul.

15. καὶ μόνον] Sic A.B., vul. καὶ
 μόνος. Vide sup. ad p. 57. l. 9.

Fabr. p. 821, 22.

8 Ὑπέρκειται δὲ πάντων τῶν ἐντέρων ἢ γαστήρ, διχίτων οὕσα· κατὰ συνέχειαν δὲ ταύτης ὁ στόμαχος ἄνωθεν, ὅστις καὶ οἰσοφάγος καλεῖται, καὶ αὐτὸς 822 ὁμοίως διχίτων. Ἴνας δὲ ἔχοντες ἢ τε γαστήρ καὶ ὁ οἰσοφάγος, τοῦ μὲν ἐντὸς χιτῶνος ταῖς εὐθείαις 5 ἰσὶν ἔλκονται τὰ σιτία, ταῖς δὲ ἐγκαρσίαις περιστέλλονται. εἰσὶ δὲ ἐν τῇ γαστρὶ καὶ λοξαὶ ἴνες συμπλεκόμεναι ταῖς ἐγκαρσίαις, καὶ συνεργοῦσαι πρὸς 3 κατοχὴν καὶ διαμονὴν τῶν ἐν τῇ γαστρὶ σιτίων. Ἡ δὲ οὐσία τῆς γαστρὸς σὰρξ λευκὴ καὶ ἄναιμος, καὶ 10 τῶν ἐντέρων ὡσαύτως, τῶν μὲν λεπτῶν ὁμοία, τῶν 4 δὲ παχέων σαρκωδεστέρα καὶ πιμελώδης. Εἰσὶ δὲ αἱ ἴνες τῶν λεπτῶν ἐντέρων καὶ τῶν παχέων ἐγκάρσιαι πᾶσαι, καὶ τῶν ἔσωθεν χιτῶνων καὶ τῶν ἔξωθεν,

DE
ABDOMINE.Ventriculi
et oesopha-
gi tunicae.Ventriculi
et intestino-
rum sub-
stantia.

8 Primus autem intestinorum omnium ventriculus est, qui ex duobus tergoribus constat; cui stomachus supra contiguus est, *oesophagus* [οἰσοφάγος] etiam appellatus, (*gula* a Latinis), et ipse 2 duplici terгоре munitus. Fibras vero ventriculus et stomachus habent; in interiore quidem tunica rectas quibus cibus detrahitur, in exteriori transversas quae cingunt et amplectuntur: sunt et in ventriculo obliquae quaedam fibrae transversis inter- 3 textae, retentioni moraeque cibi in ventriculo opitulantes. At ventriculi substantia caro quaedam albida et exanguis est, intestinorum quoque talis est, sed gracilium penitus similis, cras- 4 sorum plenior ac pinguior. Caeterum tenuium crassorumque juxta intestinorum fibrae, tam interiorum quam exteriorum tuni- carum, omnes transversae sunt, (excretoria enim sunt instru-

1. πάντων τῶν ἐντέρων] An πᾶσι τοῖς ἐντέροις? Vide sup. ad p. 67. l. 3.

2. κατὰ συνέχειαν δὲ] Sic E., κατὰ δὲ συνέχειαν vul.

4. δὲ ἔχοντες] ἔχοντες E., δὲ ἔχουσιν vul.

5. οἰσοφάγος] ἰσοφάγος A.

ib. τοῦ] Sic E., καὶ τοῦ vul.

6. ἰσὶν] εἰσὶν A.

ib. ταῖς δὲ] τοῦ ἐκτὸς add. C.

ib. ἐγκαρσίαις] Sic E., -σίοις vul.

7. ἴνες] ἴναι E., ut semper fere.

8. ἐγκαρσίαις] Sic E., -σίοις vul.

ib. καὶ συνεργοῦσαι] καὶ om. E.

11. τῶν μὲν] Sic E., ἀλλ' ἢ μὲν τῶν vul.

ib. τῶν δὲ] Sic E., ἢ δὲ τῶν vul.

13. ἴνες] ἴναι E.

ib. ἐγκάρσιαι] Sic E., -σίοις vul.

14. τῶν ἔσωθεν] Sic E., αἱ τῶν

ἔσωθεν vul.

ib. τῶν ἔξ.] Sic E., αἱ τῶν ἔξ. vul.

DE
ABDOMINE.

Rectum
quare cete-
ris intesti-
nis valen-
tius.

(διαχωρήσεως γὰρ ὄργανα,) πλὴν ὀλίγαι τινές εἰσιν
ἴνες εὐθείαι συμπλεκόμεναι ταῖς [ἐγκαρσῖαις], ἵνα μὴ
ἀθροαί αἱ διαχωρήσεις γίνωνται· μάλιστα δὲ συμ-
πλέκονται εὐθείαι ἴνες πολλαὶ ταῖς ἐγκαρσῖαις τοῦ
ἀπευθυσμένου. πάντα γὰρ τὰ προσφερόμενα διὰ τοῦ 5
στόματος εἰς γαστέρα καὶ ἔντερα χωρεῖ. Κατώτερον
δὲ πάντων τὸ ἀπευθυσμένον ἔντερον· καὶ πολλάκις
ὄστᾶ καταπιόντες τινές, ἄλλοι δὲ νόμισμα, καὶ ἄλλοι
φόλιν, πάντα εἰς τὸ ἀπευθυσμένον χωρεῖ, διατείνοντα
αὐτὸ τῇ σκληρότητι. διὰ τοῦτο ἢ τοῦ Θεοῦ δημιουρ- 10
γικὴ σοφία τὰ ἀναγκαζόμενα ἰσχυρότερα τῶν ἄλλων
ἀπεργάζεται. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ τὸ κῶλον τὸ
ἐντὸς πνευματοῦται ὑπὲρ τὰ ἄλλα ἐν ἐμφράξεσι, καὶ 823
ἀνιαρὰς ὀδύνας τοῖς ἐμφραχθεῖσιν ἐπιφέρει τῷ σκολιῷ
τῆς θέσεως· καὶ διὰ τοῦτο ταῖς [ἐγκαρσῖαις] αὐτοῦ 15
ἰσὶ συμπλέκονται ἴνες εὐθείαι, ἰσχυροποιουῦσαι τοὺς
menta,) praeter quam quod paucae quaedam rectae fibrae trans-
versis intertexuntur, ne copiosae ac repentinae excretiones fiant;
potissimum vero in recto intestino multae rectae fibrae cum
transversis permiscentur: nam quicquid ore assumimus in ven-
5 triculum ac intestina delabitur. Infimum vero omnium *rectum*
est; et plerumque cum alii ossa devorassent, alii nummum, alii
squamam, omnia in rectum delapsa, ibi retenta sunt, distentio-
nemque duritia sua fecerunt: quare Dei creatrix sapientia ea
6 caeteris valentiora facit quae majorem vim patiuntur. Eandem
ob causam et colon intestinum intus magis quam alia, infestisque
dolores obstructionem patientibus situs flexuosi anfractu infert;
atque ideo transversis ejus fibris rectae, tunicas roborantes, in-

2. ἴνες] ἵναι E.

ib. [ἐγκαρσῖαις] Sic sup. p. 57.
l. 5, 7: 69. 6, 8, 13; inf. l. 4: 73.
12; et p. 839. l. 12. Ed. Fabr.;
vul. ἐγκαρσῖοις.

ib. εὐθείαι] om. E.

4. ἴνες] ἵναι E.

ib. ἐγκαρσῖαις]-σίαι E., -σίοις vul.

5. διὰ τοῦ στόματος] Sic E., τῷ
στόματι vul.

7. καὶ πολλ. κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 331.

9. φόλιν] φωλερόν E.

ib. χωρεῖ] Sic E., ἐσχήκασιν χω-
ρήσαντα vul.

ib. διατείνοντα] Sic E., ἀ καὶ
διατείνουσιν vul.

10. αὐτὸ] αὐτῷ E.

ib. διὰ τοῦτο] Sic E., add. οὖν vul.

13. ἐν ἐμφρ.] Sic E., om. ἐν vul.

15. [ἐγκαρσῖαις] vul. ἐγκαρσῖοις.
Vide sup. ad l. 2.

16. ἴνες] ἵναι E.

Fabr. p. 822, 23.

χιτῶνας αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐν ταῖς βίαις τῶν διατάσεων
 7 ἀπορραγῶσι. Ταῦτα τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν τὰ προ-
 8 νοήματα εἰς σωτηρίαν γεγένηται. Περὶ μὲν τῶν
 ἐντέρων τῆς ἐξηγήσεως ἱκανὰ τὰ εἰρημένα, λέγειν δὲ
 τὴν τάξιν αὐτῶν εἰκὸς ὧδε· στόμαχος, κοιλία, πυλω- p. 29
 ρος, δωδεκαδάκτυλος ἔκφυσις, νῆστις, λεπτόν, τυ-
 φλόν, κῶλον, καὶ ἀπευθυσμένον.

9 Ἐπίκειται δὲ τούτοις πᾶσι καὶ τοῖς παρακειμένοις
 σπλάγχνοις, ὅσα κατωτέρω τοῦ διαφράγματος κείν-
 10 ται, ὡς περ τι σκέπασμα, ὁ περιτόναιος ὀνομαζόμενος
 2 ὑμῆν. Χρεῖαι δὲ τοῦ ὑμέρος τούτου τοῖς ζώοις πολλαί.
 μία μὲν ὡς σκεπάσματος· δευτέρα δὲ ὡς διαφράγμα-
 11 τος τῶν τε σπλάγχνων καὶ τῶν ἐπικειμένων αὐτοῖς

DE
ABDOMINE.Intestino-
rum ordo.Peritonaei
positus,et quinque
ejus usus.

7 texuntur, ne vi distentionis effringantur. Haec Dei nostri optimi
 8 fuere consilia, atque ita animalium saluti prospexere. De intes-
 tinis satis copiose dictum arbitror, si eorum ordinem exposueri-
 mus; is ita se habet: gula, ventriculus, janitor, duodecim digi-
 torum appendix, jejunum, tenue, caecum, colon, et rectum.

9 Contegit autem haec omnia adjacentiaque viscera, quaecunque
 infra septum transversum sita sunt, veluti operculum, membrana
 quaedam, quae περιτόναιος [*peritonaeum*] a Graecis nominatur.
 2 Ex hac animalibus commoda multa proveniunt: primo quod con-
 tegit; secundo quod a superincumbentibus musculis viscera di-

1. διατάσ.] Sic B.C., διαθέσ. vul. ceteris.
 2. ἀπορραγῶσι] ἀποραγῶσι A. 8. παρακειμένοις] περικειμένοις B.
 3. εἰς σωτηρίαν] Sic E., καὶ οὐ- 11. Χρεῖαι δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 τως ἐπὶ σωτηρία vul. p. 288.
 ib. Περὶ μὲν] Sic E., add. δὴ vul. ib. τοῖς ζώοις πολλαί] πλείους
 4. τῆς ἐξηγήσεως] Sic E., om. vul. τοῖς ζώοις G.
 ib. λέγειν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal. 12. σκεπάσματος] ἀπάντων τῶν
 p. 346. ὑποκειμένων μορίων κατὰ τε τὴν
 5. τὴν] Sic E., καὶ τὴν vul. γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα καὶ τὰ κάτω
 ib. αὐτῶν εἰκὸς] om. E. τῶν φρενῶν σπλάγχνα add. G.
 ib. ὧδε] Sic E., om. vul. 13. τῶν τε σπλάγχνων] αὐτῶν
 ib. στόμαχος, κοιλία, πυλωρός] τούτων G.
 om. G. ib. καὶ τῶν ἐπικειμένων αὐτοῖς
 6. δωδεκαδάκτυλος ἔκφυσις] πρῶ- μῶν] πρὸς τοὺς ἔξωθεν ἐπικειμέ-
 τον μὲν τὴν ἔκφυσιν G., et sic in νους μῦς G.

DE
ABDOMINE.

De musculorum abdominis quatuor paribus :

primo, (vulgo obliquo abdominis externo) ;

secundo, (vulgo obliquo interno) ;

μυῶν· τρίτη δὲ πρὸς τὸ θάπτον ὑπιέναι τὰ περιπτώ-
ματα τῆς ξηρᾶς τροφῆς· καὶ τέταρτον πρὸς τὸ μὴ
ῥαδίως πνευματοῦσθαι τὰ [ἔντερα] καὶ τὴν γασ-
τέρα· καὶ πέμπτον πρὸς τὸ πάντα τὰ κατωτέρω τῶν
φρενῶν συνδεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ καὶ συναλείφεισθαι, 5
ὅπως σὰρξ τῇ σαρκὶ προσεγγίξῃ, καθάπερ καὶ τὰ
3 ἔξωθεν κῶλα ὑπὸ τοῦ δέρματος ἐνδύονται. Ἐπίκειν-
ται δὲ τῷ περιτοναίῳ ὑμένι ἔξωθέν τε, καὶ ἔμπροσθεν, 824
καὶ ἐκ τῶν ἐκτὸς οἱ κατ' ἐπιγιάστριον μύες, ὀκτὼ τὸν
4 ἀριθμόν. Τούτων οὖν συζυγίαι τέσσαρες, ὀρθίου τοῦ 10
ἀνθρώπου δηλονότι σχηματιζομένου· ὧν ἡ μὲν πρώτη
συζυγία διάκειται, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῶν νόθων
πλευρῶν, κατερχομένη δὲ λοξῇ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν,
5 καὶ τελευτῶσα πρὸς τὰ τῆς ἥβης ὀστά. Ἡ δὲ δευτέρα,
ἐναντία ταύτης, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῶν τῆς λαγόνος 15

ducit ; tertio ut celerius aridi alimenti supervacua descendant ;
quarto ne facile intestina ventriculusque inflentur ; quinto ut
omnia infra diaphragma ab ea colligantur atque ceu illinantur,
ut caro carni cohaereat, quemadmodum et extrema membra cute
3 vestiuntur. Super membranam peritoneon extra, intus, et a
4 fronte abdominis musculi, octo numero, positi sunt. Horum qua-
tuor sunt paria, si homo rectus collocetur ; quorum primum a
spuriis costis prodiens, et oblique descendens in priora, ad pubis
5 ossa terminatur. Secundum e contrario a coxendicis ossibus in-

1. πρὸς τὸ] ὡς πρὸς τὸ G.
2. τέταρτον] τετάρτη G.
3. τὰ [ἔντερα] Sic C., τὰ τ' ἔν-
τερα G., τὰ ἐντὸς vul.
4. πέμπτον] πέμπτη G.
ib. κατωτέρω τῶν] κάτω G.
5. συνδεῖσθαι] τε add. G.
ib. συναλείφεισθαι] -φεισθε A.
- 5-7. συναλείφεισθαι—ἐνδύονται]
ὡς ὑπὸ δέρματός τινος ἕκαστον ἰδίᾳ
ἐσκεπάσθαι G.
6. προσεγγίξῃ] πρὸς ἐγγίξει E.

7. Ἐπίκεινται κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 393.
8. ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν ἐκτὸς]
Sic E., ἐνδοθεν καὶ ἐκ τῶν ἔμπρ. vul.
9. κατ' ἐπιγιάστριον] κατεπιγιάσ-
τριον E., κατὰ τὸ ἐπιγιάστριον G.,
κατεπιγιάστριοι vul.
10. Τούτων οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 393.
- ib. Τούτων οὖν] Sic E., om. οὖν
vul.
11. ἡ μὲν] Sic E., om. μὲν vul.

Fabr. p. 823, 24.

ὀστώων, ἀνερχομένη δὲ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν λοξή, καὶ
τελευτώσα εἰς τὸν ξιφοειδῆ χόνδρον, τέμνουσα δὲ τῇ
διαβάσει αὐτὴν τὴν πρώτην συζυγίαν πρὸς ὀξείας
καὶ ἀμβλείας γωνίας, καταπτᾶ τῷ X γράμματι παρα-
6 πλησίως. Ἡ δὲ τρίτη ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ ξιφοει- 5
δοῦς χόνδρου, κατέρχεται δὲ ὀρθία εἰς τὰ τῆς ἥβης
ὀστᾶ. εὐθεία δὲ γραμμὴ διαχωρίζει τοὺς μύας τῆς
δευτέρας συζυγίας ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, μέση κει-
μένη τῶν δύο μυῶν ἀπὸ τοῦ ξιφοειδοῦς χόνδρου ἕως
7 τῶν τῆς ἥβης ὀστώων. Ἡ δὲ τετάρτη πάντων μυῶν 10
ἔσωτέρα κείται, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ τῶν τῆς ὀσφύος
σπονδύλων, προερχομένη δὲ ἐγκαρσία εἰς τὰ πρόσω,
καὶ ἐνουμένη τῇ τρίτῃ συζυγίᾳ κατ' ἀμφοτέρα τὰ
μέρη, τό τε δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν, ὡς ἐνουμένων p. 30
τῶν τεσσάρων συζυγιῶν, εἰκέναι ἡνιοχικῇ φασκίᾳ, 15
καὶ περιλαμβάνειν τὴν τε γαστέρα καὶ τὰ ἐντός· καὶ

DE
ABDOMINE.tertio (vulgo
abdominis
recto) ;quarto (vul-
go abdomi-
nis trans-
versali).

6 facit. Tertium vero a cartilagine gladii exorians, recta in
pubis ossa descendit : et per rectam lineam musculos secundi
7 a gladii cartilagine usque ad ossa pubis collocatum. At quar-
tum par omnium musculorum intimum, a lumborum vertebrae
incipiens, transversum ad priora progreditur, et cum tertio pari
utraque ex parte tam dextra quam sinistra committitur, quippe
quod caetera musculorum paria conjungat, atque aurigalis fasciae

4. παραπλησίως] περιπλησίως B.
6. ὀρθία] ὀρθρία A.B.
ib. τῆς ἥβης] τοῦ ἥβης A.
7. εὐθεία δὲ γραμμὴ] In vers.
Lat. lege, et recta linea [vulgo
linea alba] musculos, &c.
8. δευτέρας] τρίτης A.
12. ἐγκαρσία] Sic A.B.E., vul.
ἐγκάρσιος.
14. καὶ τὸ ἀριστερὸν] καὶ τῷ

ἀριστερῷ E.
ib. ἐνουμένων τῶν τεσσάρων συ-
ζυγιῶν] Sic E., ἐνουμένας [εἰωμέ-
νας D.] τὰς τέσσαρας συζυγίας vul.
16. καὶ περιλαμβάνειν] καὶ om. E.
ib. τὰ ἐντός] Sic B.E., τὰ ὄντα
ἐντός vul.
ib. καὶ συνεργοῦσα] Sic E., συν-
εργοῦσι δὲ vul.

DE
ABDOMINE.

συνεργοῦσα πρὸς τε τὴν ἀποπάτησιν, καὶ τὴν φωνὴν, καὶ πρὸς τὸ μὴ ἐτοίμως πνευματούσθαι τὰ σπλάγχνα. Ἐξῶθεν δὲ πάντων τούτων τὸ δέρμα σκέπασμα κείται κοινὸν τῶν τοῦ ζώου μορίων.

Quare omnia nutritoria instrumenta parvo aliquo nervo sint donata.

10 Καθόλου δὲ χρὴ γινώσκειν ὅτι πάντα τὰ θρεπτικὰ 825 ὄργανα μετέσχηκεν ὀλίγον τοῦ νεύρου, ἵνα ἡ διαγνωστικὰ τῶν λυπούντων αὐτὰ χυμῶν· εἰ γὰρ ἀναίσθητα παντελῶς ἦσαν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν ἐν ἐλαχίστῳ 2 χρόνῳ διαφθείρεσθαι τὸν ἄνθρωπον. Δηγμοῦ γὰρ γεγονότος ἀπὸ ἀκράτου ξανθῆς χολῆς, ἢ ἐμφράξεως, 10 κατὰ γαστέρα, ἢ στόμαχον, ἢ ἔντερα, ἢ ἥπαρ, ἢ σπλήνα, ἢ εἰς ἄλλο τὸ τυχὸν θρεπτικὸν μόριον, εὐθέως τῶν ἰατρῶν ἀγωνιζομένων ἐκμοχλεῦσαι τὸ λυποῦν, ἢ διὰ φλεβοτομίας, ἢ διὰ καθάρσεως, ἢ

instar ventriculorum et interiora constringat; ad excernendum, ad vocem emittendam, ad arcendam viscerum inflationem, opem 8 ferunt. Super haec omnia exterius cutis commune omnium animalis membrorum tegumentum ponitur.

10 Universum autem sciendum est omnia nutritoria instrumenta parvo aliquo nervo fuisse donata, ut infestantes humores dignoscerent; nam si sensus penitus essent expertia, nihil obstaret 2 quin homo brevi esset periturus. Quandoquidem si, dum flava bilis ventriculum, gulam, intestina, jecur, lienem, aut quodpiam aliud nutritorium membrum vellicat, aut obstruit, confestim medici aut sanguinis missione, aut purgatione, aut vomitu, aut clysteriis vexantem succum expellere conantur; quid cum homine

5. Καθόλου κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 380.

6. ἵνα ἡ] ἵν' ἦν G. constructione mutata.

7. λυπούντων αὐτὰ χυμῶν] λυπησόντων G.

ib. ἀναίσθητα παντελῶς ἦσαν] μηδὲ τοῦθ' ὑπῆρχεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἦν ἀναίσθητα τῶν ἐν αὐτοῖς παθημάτων G.

8. ἐν ἐλαχίστῳ] ἐν om. G.

9. τὸν ἄνθρωπον] τὰ ζῶα G.

ib. Δηγμοῦ γὰρ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 380, 1, 2.

ib. Δηγμοῦ] δῆξεως τινος G.

10. ἀκράτου ξανθῆς χολῆς] Sic E., ἀκράτου om. vul., ἀκράτου χολῆς ἢ ξανθῆς ἢ μελαίνης G.

13. εὐθέως—λυποῦν] παραχρῆμα τὸ λυποῦν ἀποτρίψασθαι σπεύδομεν G.

ib. τῶν ἰατρῶν ἀγωνιζομένων] τοὺς ἰατροὺς ἀγωνιζομένους E.

Fabr. p. 824—26.

ἐμέτων, ἢ κλυστήρων· τί ἂν ἔπαθεν ὁ ἄνθρωπος, εἰ ἀναίσθητα παντελῶς εἶχε τὰ θρεπτικὰ μόρια, ὡς μὴ
 3 αἰσθάνεσθαι τῶν πόνων; Πολλάκις γὰρ ἠλκώθη
 ἔντερον ἀπὸ δριμυτέρου χυμοῦ, καὶ πολλάκις διε-
 βρώθη, καὶ κίνδυνον ἐπήγαγε, καθὰ καὶ Ἱπποκράτης
 5 φησὶ, “ Δυσεντερίη, ἂν ἀπὸ χολῆς ἄρξῃται μελαίνης,
 4 “ θανάσιμον.” Διὰ ταῦτα ἡ προγνωστικὴ τοῦ Θεοῦ
 δύναμις ἐνέφυσεν ἐν τοῖς θρεπτικοῖς μορίοις νεῦρον
 αὐτάρκως πρὸς αἴσθησιν, ἵνα αἰσθανόμενα τῶν πό-
 νων ἀναγκάζωσι τοὺς ἀνθρώπους θεραπεύεσθαι. 10

11 Ἀρξώμεθα οὖν εἰπεῖν περὶ τῆς ἐν τῷ ἥπατι ἀνα-
 δόσεως, ὅπως τε γίνεται, καὶ διὰ τίνων ἀγγείων,
 τοῦτο γὰρ πρόκειται λέγειν. ὅτι μὲν γὰρ πάντα τὰ
 σιτία τε καὶ ποτὰ ὑπὸ τῆς γαστρὸς χυλοποιοῦνται,
 καὶ τὸν πρέποντα κόσμον τῆς εὐπεψίας ἀπολαμβάνει 826

ageretur, si nutritionis membra prorsus sensu carerent, nihilque
 3 doloris perciperent? Saepius enim intestinum aliquod ab acriori
 succo vulneratum, saepius erosum, non spernendum periculum
 intulit, quemadmodum etiam scriptum reliquit Hippocrates
 [Aphor. §. 4. 24. T. III. p. 730.], “Tormina, si ab atra bile
 4 “orientur, mortiferum est.” Hanc ob causam consultoria Dei po-
 testas nutritivis particulis nervum pro sensu idoneum inseruit, ut
 doloribus percussae homines ad ipsarum curationem impellerent.

11 Initium igitur a digestionem quae fit in jecore accipiamus, quo-
 modo, et per quae vascula perficiatur, id enim mihi est propositum:
 esculenta [enim] omnia et poculenta in ventriculo liquescere, ejus-
 que viribus decentem coctionis gradum accipere, paulo superius

1. ὁ ἄνθρωπος] Sic B., om. ὁ vul.

2. παντελῶς] τελείως G.

3. Πολλάκις κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 381, 2.ib. Πολλάκις γὰρ ἠλκώθη] ἐλκοῦ-
ται πολλάκις G.4. ἀπὸ—διεβρώθη] ἐπὶ δριμύτητι
διαβρωθέντα περιτωμάτων G.5. καθὰ καὶ Ἱπποκράτης φησὶ] ὅθεν
καὶ πού φησιν Ἱπποκράτης ὅτι G.

6. ἂν] ἦν G.H.

ib. χολῆς ἄρξῃται μελαίνης] μελ.
χολ. ἄρξ. G., χολ. μελ. ἄρξ. H.8. ἐνέφυσεν ἐν τοῖς] ἐνέφυσεν ἐν
τοῖς E., ἐνέφυσεν τοῖς vul.

13. ὅτι μὲν γὰρ] Sic E., ὅτι γὰρ vul.

Intestinum,
ab acriori
succo vul-
neratum,
grave in-
ferre peri-
culum.

DE
ABDOMINE.

De succi
(vulgo chy-
mi) distri-
butione.

De venis
medianis
(vulgo me-
sentericis),

quae suc-
cum (vulgo
chylum) in
portas je-
coris defe-
runt.

Quis eas
ita cogno-
minaverit.

νουσιν ἐξ αὐτῆς, πρὸ ὀλίγου ἀπεδείξαμεν· καὶ ὅτι
[πεφθέντα] οὐκέτι μένει ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ὠθείται πρὸς
2 ἔντερα, καὶ τοῦτο καλῶς εἶπομεν. Ἐξερχομένου οὖν
τοῦ χυλοῦ διὰ τοῦ πυλωροῦ εἰς τὴν δωδεκαδάκτυλον
ἔκφυσιν, ὑποδέχεται αὐτὸν ἡ νῆστις ἐλικοειδῶς κει- 5
μένη· εἶτα τὸ λεπτὸν ἔντερον, καὶ αὐτὸ ἐλικοειδῶς
3 κείμενον. Ἐν τούτοις τοῖς ἐντέροις κατασπείρονται p. 31
φλέβια πολλὰ τὰ ὀνομαζόμενα μεσαραϊκὰ, μείζονά
τε καὶ ἐλάττονα, ἐκφυόμενα ἀπὸ τῶν σιμῶν τοῦ
4 ἥπατος. Ταῦτα ἀφαρπάζουσι τὸν καθαρῶτατον χυ- 10
λὸν, καὶ τὸ σκύβαλον δὲ ὑποχωρεῖ εἰς τὰ παχέα
ἔντερα· ἀναφέρουσι δὲ τὸν αὐτὸν χυλὸν πρὸς τὰ
σιμὰ τοῦ ἥπατος, εἰς τὸν τόπον τὸν ὀνομαζόμενον
5 πύλας ἥπατος. Ταύτην τὴν προσωνυμίαν ὠνόμασεν
ἀνὴρ τις δεινὸς περὶ τὰ μαθήματα † ἐν τοῖς περὶ τῶν 15
'Ἀσκληπιάδου χρόνοις· † εἶτα ἀπὸ τότε μέχρι τῆς

comprehensum est; eaque concocta non amplius in ventriculo
moram ducere, sed pelli ad intestina, et id quoque recte diximus
2 [c. 6. §. 1, 2.] Exeuntem itaque per janitorem succum in appen-
dicem duodecim digitorum longitudinem implentem, jejunum in
sinus flexuosum suscipit; [deinde tenuius intestinum, et ipsum
3 flexuose positum.] Hujusmodi intestina multis venulis, quae
medianae nominantur, sparsa sunt, majoribus et minoribus, ex
4 simo jecoris enascentibus. Hae purissimum succum rapiunt,
scybalum autem (hoc est, excrementosa pars,) deorsum in crassa
intestina dejicitur; ipsum autem illum succum in cava jecoris
5 ducunt, ad locum quae *portae jecoris* vocantur. Sic illum vir qui-
dam bene doctus †Asclepiadae† temporibus cognominavit; ex-

2. [πεφθέντα] Sic C. et sic sup.
p. 64. l. 10., πεμφθέντα vul.
6. τὸ λεπτὸν] τὸ om. E.
ib. μείζονα] μείνα E.
8. μεσαραϊκὰ] μεσοραϊκὰ E., et
sic semper fere.
14. Ταύτην τὴν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 268.

15. ἀνὴρ τις] τις ἀνὴρ παλαιὸς G.
ib. τὰ μαθήματα] φύσιν G.
15, 16. † ἐν—χρόνοις †] Loc.
corrupt. An ἐν τοῖς τῶν Ἀσκλη-
πιαδῶν χοροῖς? Vide Gal.
16. χρόνοις] Sic E., χρόνων vul.
ib. εἶτα ἀπὸ τότε] Sic E., ἐκ
τότε οὖν καὶ vul.

Fabr. p. 826, 27.

δεῦρο κατὰ διαδοχὴν τῶν σοφῶν ἰατρῶν κατεκρατήθη
 6 ἢ ὀνομασία αὕτη. Εἰς ταύτας δὲ τὰς πύλας συνα-
 θροίζονται αἱ μεσαραϊκαὶ φλέβες, ὡς εἰς ῥίζαν δέν-
 7 δρου, τριχοειδεῖς καὶ ἀραχνοειδεῖς οὔσαι. Μελλούσας
 οὖν ἐν σφοδραῖς κινήσεσιν ἐτοίμως ἀλίσκεσθαι σπά- 5
 σμασιν, οὐκ εἶασεν αὐτὰς ἀστηρίκτους ἢ τοῦ Θεοῦ
 πρόνοια, ἀλλὰ κατεφύτευσεν ἐν ταῖς σχίσεσιν αὐτῶν,
 οἶον ἀναπλήρωμα, σάρκα παχεῖαν, λευκὴν, ὑποπί-
 μελον, συναθροισμὸν ἀγγείων πολλῶν περιέχουσαν,
 καὶ ἀδένας μικροῦς τε καὶ μεγάλους πάνυ πολλούς· 827
 8 συνδήσασα διὰ τῆς αὐτῆς σαρκὸς πάσας τὰς φλέβας,
 καὶ ἀσαλεύτους ἀποτελέσασα. Ταύτην τὴν σάρκα
 ὠνόμασαν μεσεντέριον, διὰ τὸ μέσον κεῖσθαι τῶν
 ἐντέρων· ἕτεροι δὲ μεσάριον, διὰ τὸ μέσον αἶρεσθαι
 πάντων τούτων τῶν ἀγγείων· ἄλλοι δὲ καλλίκρεας· 15

DE
ABDOMINE.Mesenterii
forma, ma-
teria,

et nomina.

inde usque ad hanc tempestatem sic a sapientibus appellatus fuit.
 6 In ejusmodi portis medianae venulae, ut in arboris radice, colli-
 7 guntur, capillamentis araneisque persimiles. Verum cum in
 vehementioribus motibus ipsas disruptum iri periculum esset, eas
 Divina Providentia munimento fulcroque carere noluit, sed earum
 in ramos divisuras carne quadam crassa, candida, subpingui, veluti
 supplemento, firmavit; ea multa simul vascula, et glandulas (quas
 [ἀδένας] *adenas* vocant) magnas parvasque valde multas con-
 8 largiens. Carnem hanc [μεσεντέριον] *mesenterion*, quod media
 inter intestina sita est, nominaverunt; alii [μεσάριον] *mesaraeon*,
 quod media inter omnia haec vasa attollatur; alii [καλλίκρεας] *cal-
 licreas*, quod esui sit jucundissima; sed Latini *lactes* usitato

1, 2. κατὰ—αὕτη] Sic E., ἐπω-
 νόμασται οὕτως παρὰ τῶν σοφῶν
 ἰατρῶν vul.

2. Εἰς ταύτας δὲ τὰς πύλας] Sic
 E., ἐν ταύταις δὲ ταῖς πύλαις vul.

3. μεσαραϊκαὶ] μεσοραϊκαὶ E.
 1b. εἰς ῥίζαν] Sic E., ἐν ῥίζῃ vul.

4. οὔσαι] αἱ μεσοραϊκαὶ φλέβες
 add. E.

1b. Μελλούσας οὖν] καὶ μέλλου-
 σαι E.

5. ἐτοίμως] Sic E., om. vul.

6. αὐτὰς] Sic E., om. vul.

14. μεσάριον] μεσάρεον A.B.

DE
ABDOMINE.

9 ἥδιστον δὲ εἰς τὸ ἐσθίεσθαι. Ταῦτα τῆς ἀφάτου
δημιουργίας Θεοῦ τὰ προνοήματα.

Venae trun- 1 2
calis (vulgo
venae por-
tae) origo,

Ἐκφύεται τις φλέψ, οἷον περ στέλεχος δένδρου, κατα-
σχιζόμενον εἰς κλώνας πολλοὺς μείζονάς τε καὶ ἐλάτ- 5

et functio.

2 τυνας. Αὕτη ἡ στελεχιαία φλέψ κατασχίζεται εἰς τὰ
σιμὰ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς βλαστοῖς αὐτῆς στενοτά-
τοις οὔσι, πρῶτως δεχομένη τὸν ἐκ τῆς γαστρὸς καὶ
τῶν ἐντέρων καθαρῶτατον χυλὸν, προκατειργασμένον

Venis me-
sentericis
vim sangui-
ficam in-
esse.

εἰς αἵματος γένεσιν. μετέχουσι γάρ τινος αἵματοποι- 10

3 δηλονότι καὶ ἐλαχίστης. Δεξαμένη οὖν τὸν χυλὸν
τοῦτον ἡ στελεχιαία φλέψ, κατασκευάζει αὐτὸν αἷμα· p. 32

Sanguinis
levem par-
tem et aëre-
am in fellis
vesiculam
effundi,

διακρίνεται δὲ τὸ αἷμα μετὰ τὸ κατασκευασθῆναι

αὐτὸ, καὶ τὸ μὲν κούφον καὶ ἀερῶδες, ὅπερ ἐστὶν ἡ 15

ξανθὴ χολή, ὑψοῦται μετέωρον τοῦτο, καὶ ἐκπέμπεται
ἐλκόμενον εἰς τὴν χοληδόχον κύστιν, διὰ τοῦ πόρου

9 vocabulo appellaverunt. Haec prudentissimae Dei artis fuere
consilia.

1 2 Ex harum omnium venarum radicibus una quaedam vena, ceu
arboris truncus, enascitur, qui in ramos multos majores minores-
2 que dividitur. Haec *truncalis* (ut ita dicam) vena in sima jecoris
parte scinditur ramulis suis angustissimis, primum ex ventriculo
atque intestinis succum defaecatissimum, ad sanguinis generatio-
nem ante elaboratum, suscipiens: participant enim et mesaraicae
venae (quae *medianae* a Latinis vocantur) vi quadam sanguifica,
3 licet obscura et minima. Itaque postquam succum hunc trun-
calis vena suscepit, ipsum in sanguinem mutat; sanguis autem,
postquam factus est, dividitur, et ex ipso levis pars et aërea,
quae flava bilis est, supernatat, et in fellis vesicam, per canalicu-

1. ἐσθίεσθαι] αἰσθίεσθαι A.D.

2. δημιουργίας] δημιουργίας B.

6. στελεχιαία] στελεχαία A.B.

8. τὸν ἐκ] Sic E., τῶν ἐκ vul.

13. στελεχιαία] στελεχαία B.

16. τοῦτο] Sic E., om. vul.

17. ἐλκόμενον] Sic E., om. vul.

Fabr. p. 827, 28.

αὐτῆς τοῦ εἰσάγοντος εἰς αὐτὴν τὸ χολῶδες περίττωμα· μετὰ δὲ τὸ ἀπολαῦσαι αὐτὸ τὴν κύστιν καὶ 828
 ἀλλοιωῶσαι ὡς πρὸς τὴν ἰδίαν οὐσίαν αὐτῆς, ἐκπέμπεται τὸ περιττὸν εἰς τὴν νῆστιν τὸ ἔντερον διὰ τοῦ
 ἐξάγοντος αὐτῆς πόρου· τὸ δὲ γεῶδες καὶ παχὺ, καὶ 5
 4 οἶον τρυξ τοῦ αἵματος, βρίθει εἰς πυθμένα. Τοῦτο
 διώκεται μὲν ἐκ τοῦ ἥπατος ὡς περιττὸν, ἔλκεται δὲ
 ὑπὸ τοῦ σπληνὸς ὡς φίλιον, ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ κατα-
 5 φνομένου πόρου. Τοῦτο τὸ περίττωμα ἀλλοιοῖ ὁ
 σπλήν, καὶ μεταβάλλει κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ οὐσίαν 10
 εἰς μελαγχολικὸν χυμὸν ἰδέα τε καὶ δυνάμει. μέλας
 γὰρ ὁ σπλήν, καὶ μανὸς τὴν οὐσίαν καὶ χαῦνος, καὶ
 ἀρτηρίας [παμπόλλας] ἔχων, καὶ ἀραιότερον σκέ-
 πασμα· ἵνα γὰρ τὸν χυμὸν τὸν παχὺν καὶ γεώδη
 ἀλλοιώσῃ καὶ μεταβάλλῃ εἰς ἕτερον εἶδος, τοιοῦτος 15
 6 καὶ γέγονε, καὶ ἐστί. Διακρίνει οὖν τὸν κατεργασθέντα
 χυμὸν ἢ ἐν σπληνὶ ἀποκριτικὴ δύναμις· καὶ

DE
ABDOMINE.terream et
crassam a
liene at-
trahi.Lienis
functio,color et
substantia.Confecti
succī par-
tem tenuem
et puram

lum in ipsam felleum excrementum derivantem, effunditur; cum vero id a vesicula susceptum in ejus propriam substantiam conversum est, supervacuum per educentem fistulam in jejunum intestinum evomitur; terrea autem crassaque pars, et veluti foex
 4 sanguinis, in fundum sua gravitate decumbit. Ea ex jecinore
 tanquam abundans excluditur, sed a liene ceu familiaris, per mea-
 5 tum in illam pertinentem, attrahitur. Hujusmodi excrementum
 a liene alteratur, et secundum ejus propriam substantiam in
 melancholicum succum et specie et viribus permutatur: niger
 enim lien est, raraque et inani substantia, et multis arteriis per-
 vius, raroque integumento velatus; nam ut crassum terrestrem-
 que succum in aliam formam alterando traducat, talis et est, et
 6 factus fuit. Igitur confectum succum vis in liene sequestratoria

1. αὐτῆς] Sic A.D.E., αὐτὸν vul.
 2. ἀπολαῦσαι] Sic E., ἀπολα-
 βεῖν vul.
 3. ὡς πρὸς] Sic E., πρὸς vul.
 4. ἐκπέμπει] ἐκπέμπεται E.

5. αὐτῆς] Sic E., αὐτὸ vul.
 6. βρίθει] βρίθη E.
 11. δυνάμει] δύναμιν E.
 13. [παμπόλλας] παμπόλλους vul.
 Vide sup. ad p. 60. l. 1.

DE
ABDOMINE.
lienem reti-
nere,
inutilem
autem ad
ventricu-
lum expel-
lere.

τὸ μὲν λεπτὸν καὶ καθαρὸν, ὡς πρὸς σύγκρισιν με-
λαγχολικοῦ χυμοῦ, κατέχει πρὸς τροφήν καὶ αὔξησιν
αὐτοῦ· [τὸ] δ' ἄχρηστον αὐτῷ ἐκπέμπει εἰς γαστέρα·
ἐκπεμφθεὶς δὲ εἰς γαστέρα χρήσιμος γίνεται τῷ ζῳῷ,
στύφει γὰρ τὰ κατ' αὐτήν, καὶ διεγείρει τὸ ζῶον πρὸς 5
7 ὄρεξιν. Καταλείπεται ἄρα ἐν τοῖς σιμοῖς τοῦ ἥπατος
κατὰ τὴν στελεχιαίαν φλέβα τὸ καθαρῶτατον αἷμα
σὺν τῷ ὑδατώδει περιττώματι· καὶ τοῦτο προνοίας
μείζονος· παχὺ γὰρ ὄν τὸ αἷμα καὶ καθαρὸν καὶ δεό-
μενον μεταληφθῆναι ἐν τῇ κοίλῃ φλεβί, στενοτάτων 829
τῶν συμβολῶν οὐσῶν τῆς κοίλης φλεβὸς πρὸς τὴν
στελεχιαίαν, δέϊται τοῦ ὑδατώδους περιττώματος ὡς
ὀχήματός τε καὶ ὀδηγοῦ, ὅπως τῇ εἰσδύσει τοῦ λεπτοῦ
I 3 σώματος συνεισέλθῃ καὶ τὸ παχύ. Ἔστιν οὖν τὸ
ἥπαρ σῶμα σύνθετον, ἐκ φλεβῶν διαφόρων συγκεί- 15
μενον, ἔχον ἐν ἑαυτῷ καὶ ἀρτηρίας παρακειμένας ταῖς
φλεψὶ διὰ τὸ ριπίζεσθαι· μετέχει δὲ καὶ νεύρου, ἵνα p. 33

Jecur ex
venis et ar-
teriis con-
stare,

nervo etiam
participare.

partitur; ejusque tenue et purum, ut in melancholico succo fieri
potest, ad sui escam incrementumque retinet; reliquum autem
sibi inutile ad ventriculum expellit; quod in commodum animalis
vertitur, roborat enim quas contingit ventriculi partes, anima-
7 lisque appetentiam excitat. Itaque in simis jecoris intra venam
illam truncalem sanguis purissimus cum aqueo excremento relin-
quitur; idque altioris providentiae opus fuit; siquidem cum san-
guis purior crassus sit, et eum in cavam venam permeare oporteat,
angustissimique meatus sint quibus ea cum caudicaria com-
mittitur, aqueo excremento, veluti ventriculo ac duce indiguit, ut
I 3 cum tenui corpore simul etiam crassum pervaderet. Quamobrem
jecur corpus est compositum, ex venis differentibus constans,
arterias praeterea venis appositae refrigerandi causa continens;
nervo etiam participat, ut sensu invadentium malorum afficiatur.

3. [τὸ] δ'] Sic C., τὸν δ' vul. τε vul.

7. στελεχιαίαν] στελεχιαίαν A.B. ib. τοῦ λεπτοῦ] Sic A.B.D.M.,

13. ὀχήματός τε] Sic E., om. om. τοῦ F. et fort. E.

Fabr. p. 828, 29.

2 ἡ αἰσθητικὸν τῶν προσγινομένων κακῶν. Ἡ δὲ οὐσία
 τοῦ ἥπατος σὰρξ ἀπαλή ἐστὶ καὶ ἐρυθρὰ, οἷον αἷμα
 3 νεοπαγές· τοῦτο καλεῖται παρέγχυμα. Ἐνδέδνται δὲ
 τὸ ἥπαρ τὰς μὲν φλέβας καὶ τὰς ἀρτηρίας ἄνωθεν τε
 καὶ κάτωθεν, ἔξωθεν δὲ τὸ περιτόναιον, σχιζόμενον
 4 εἰς λοβοὺς τέσσαρας. Καί τις ἀνὴρ τῶν μαθηματικῶν
 ἱατρῶν τοῖς λοβοῖς ὀνόματα προσηγόρευσε ταῦτα,
 5 τράπεζα, ἐστία, μάχαιρα, καὶ ἡνίοχος. Πρεπόντως
 οὖν ἡ ἄφατος τοῦ Θεοῦ σοφία κατέσχισεν αὐτὸ εἰς
 λοβοὺς, παρέθηκε γὰρ [αὐτὸ] τῇ γαστρὶ οἷόν τι θερ- 10
 μαντικὸν σκέπασμα συνεργοῦν τῇ πέψει· τοῖς λοβοῖς
 οὖν αὐτοῦ, ὥσπερ τισὶ δακτύλοις, μείζονα τῆς γαστροῦς

2 At jecoris ipsius substantia caro quaedam est mollis et rubra, ve-
 luti recens concretus sanguis; ea [παρέγχυμα] *parenchyma* a Grae-
 3 cis appellatur. [Jecur autem*] undique supraque et infra venis
 atque arteriis perforatur, exterius peritoneae membrana involvitur,
 4 et in quatuor fibras scinditur. Quidam autem ex mathematicis
 medicis fibris haec nomina imposuit: prima *focus* dicta est,
 (*maxime namque ad succi coctionem facit, quemadmodum focus ad*
coquenda cibaria;) secunda *mensae* nomen sortita est, (*quoniam*
mensae vicem gerit, siquidem membrorum alimenta in ipsa appo-
nuntur;) tertia *culter* nominatur, (*dividit enim segregatque inter*
se humores, aut si quid crassius distribuendum sit, id secat atque
commutat;) quarta vero *aurigae* nomine praedita est, (*nam hu-*
 5 *morex excoctos naturales vires bene regunt, atque in melius recta*
ducunt). Igitur rite inexplicabilis Dei sapientia jecur in fibras
 quatuor, sive *lobos*, separavit, ipsas namque ventriculo veluti
 excofactorium tegumentum ad juvandam coctionem superimpo-
 suit; fibris enim, tanquam digitis, majorem ventriculi partem

1. Ἡ δὲ οὐσία κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 298, 9.

3. Ἐνδέδνται δέ] Sic E., om.
 δὲ vul.

5. τὸ περιτόναιον] τῷ περιτονέω E.

8. τράπεζα, ἐστία] ἐστία, τρά-
 πεζα B.C.

10. λοβοῦς] τέσσαρας add. C.

ib. [αὐτὸ] αὐτὰ vul.

11. συνεργοῦν] συνεργῶν E.

ib. τοῖς λοβοῖς κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 284.

11—p. 82. 1. τοῖς—περιλαμβάνει] δι' αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ ἀκριβῶς αὐτὴν περιλαμβάνει, καθάπερ δακτύλοις τισὶ, τοῖς λοβοῖς G.

12. δακτύλοις] ἐφαπλώσαν add. E.

DE
 ABDOMINE.Jecoris sub-
 stantia,fibræ (vul-
 go *lobi*) qua-
 tuor, et ea-
 rum nomi-
 na, et usus.* *Quae un-
 dique, &c.*
 Crass.

DE
ABDOMINE.

Jecur non
semper qua-
tuor lobos
habere.

Jecoris
forma.

Venae por-
tae et venae
cavae posi-
tus.

Venam ca-
vam e vena
portae san-
guinem
concoctum
haurire.

Venae ca-
vae origo,
et bipartita
divisio.

Venae ca-
vae ascen-
dentis cur-
sus,

6 τόπον περιλαμβάνει. Οὐκ ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀνθρώποις
τέσσαρας λοβούς ἔχει τὸ ἥπαρ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς μακρο-
7 τάτοις. Ἔστι δὲ τὸ ἥπαρ ἄνωθεν μὲν, καθ' ὃ προσ- 830
ψαύεται χειρὶ, κυρτόν· κάτωθεν δὲ, καθ' ὃ ἐπίκειται
8 τῇ γαστρὶ, σιμόν. Κατέσπαρται δὲ ἡ μὲν ἐργαζο- 5
μένη τὸ αἷμα φλέψ, ἣτις καὶ στελεχιαία καλεῖται, ἐν
τοῖς σιμοῖς τοῦ ἥπατος, ἐν δὲ τοῖς κυρτοῖς ἡ ὀνομα-
ζομένη κοίλη· καὶ συμβάλλουσιν ἀλλήλαις ἡ τε στε-
λεχιαία φλέψ καὶ ἡ κοίλη κατὰ τὰς περατώσεις
9 αὐτῶν στενοτάτας οὔσας. Διὰ οὖν τῶν περατώσεων 10
τούτων μεταλαμβάνει ἡ κοίλη φλέψ τὸ αἷμα ἀπὸ τῆς
στελεχιαίας καθαρὸν καὶ πεπεμμένον σὺν τῷ ὕδα-
10 τῷδε περιπτώματι. Ἀποβλαστάνει οὖν ἡ κοίλη
φλέψ ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῶν κυρτῶν τοῦ ἥπατος, ἔνθα
προσῆρτηται ταῖς φρεσὶν, οἷόν περ πρέμνον ἐκ ρίζης 15
μέγιστον, ἄνω τε καὶ κάτω φερόμενον, ἐπικείμενον τῇ
11 ράχει. Καὶ τὸ μὲν ἄνω φέρεται διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ
διαφράγματος ἕως τῶν κλειδῶν, ἐπικείμενον τῇ ράχει

6 complectitur. Verum non in omnibus hominibus quatuor fibras
7 jecur habet, sed in iis qui proceritate excellunt. Superius autem
[jecur], qua manu tangitur, gibbum est: intrinsecus, qua ventri-
8 culo inhaerescit, cavum. At vena sanguinem coquens, quae et
caudicaria dici potest, in cavo jecoris in plures finditur, in gibbo
vero quae cava vocatur; atque inter sese caudicaria vena et
9 concava osculis venularum arctissimis committuntur. Per haec
sane oscula cava vena ex caudicaria mundum concoctumque
10 sanguinem cum diluto illo excremento exhaurit. Itaque ex
summo jecinoris gibbo cava vena exoritur, quae transverso septo
suspenditur, ac, veluti ab radice truncus maximus, sursum deor-
11 sumque, spinae adhaerescens, porrigitur. Quae ascendit, sursum
per discriminis foramen usque ad jugula, spinae incumbens, fer-

1. Οὐκ ἐπὶ πᾶσι κ.τ.λ.] Cf. Gal.
p. 284.

2. ἀλλ' ἐπὶ τοῖς μακροτάτοις] ἀλ-
λὰ τῶν μακροτάτων E.

6. στελεχιαία] τελεχιαία A.

13. ἡ κοίλη] οἱ κοίλη A.

16. καὶ κάτω] καὶ om. B.

Fabr. p. 829—31.

DE
ABDOMINE.et ejus di-
visiones.Venae ca-
vae descen-
dentis cur-
sus,

ἐκ περιπάτου δὲ ἀπόφυσιν τινα ἀδρὰν πέμπει εἰς τὴν
δεξιὰν κοιλίαν, χορηγεῖν αὐτῇ αἷμα πρὸς τροφήν αὐ-
12 τῆς. Τὸ δὲ ἀνελθὸν πρὸς τὰς κλεῖδας σχίζεται
διχῆ, καὶ πάλιν αὐτὰ τὰ σχισθέντα σχίζονται διχῆ·
καὶ τὸ μὲν ἐν τῶν σχισθέντων διέρχεται διὰ τοῦ 5
ῶμου πρὸς τὴν χεῖρα, [κατασχιζόμενον] εἰς βλαστή- p. 34
ματα πολλὰ μείζονά τε καὶ ἐλάττονα, τὸ δὲ ἄλλο
σχίσμα διὰ τοῦ τραχήλου ἀνέρχεται πρὸς τὴν κεφα-
λήν. τοῦτο δὲ γίνεται εἰς τὰ δεξιὰ καὶ εἰς τὰ ἀρι-
13 στερά. Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν μεγάλων σχισμάτων εἰσὶν 10
αἱ σφαγίτιδες φλέβες· λέξομεν δὲ περὶ αὐτῶν ὅτε 831
14 περὶ ἐγκεφάλου μέλλομεν εἰπεῖν. Τὸ δὲ κατερχο-
μενον τοῦ πρέμνου καὶ αὐτὸ φέρεται διὰ τῆς ράχεως,
ὥσπερ τις ἀγωγὸς μέγας, σχιζόμενος εἰς πολλὰς
φλέβας μικράς τε καὶ μεγάλας, κατασπαιρόμενος εἰς 15
τὸ πᾶν σῶμα, καὶ ἀρδεύων ἅπαντα αὐτοῦ τὰ μόρια.
14 Ἐκ δὲ τοῦ μεγάλου ἀγωγοῦ τοῦ κατερχομένου διὰ

tur; sed ab ipsa ramus magnus in dexterum cordis sinum pro-
12 greditur, ut ei sanguinem pro alimento subvehat. Quod autem
ex ea ad jugula conscendit in duas partes dividitur, rursumque
ipsae divisae partes in binas finduntur; unaque ex his per hu-
merum ad manum descendit, in plura germina majora minoraque
discerpta, altera per cervicem in caput evadit: id autem utrinque
13 tam a dextra quam a sinistra efficitur. Item ex magnis sectis jugu-
lares venae exeunt; verum de ipsis nostra erit oratio cum cerebri
14 naturam explicabimus [Lib. IV. c. 7.]. At truncus venae cavae de-
scendens et ipse per spinam incedit, ceu magnus aquae ductus,
in venas multas exiguas et ampliores, per universum corpus dis-
14 sipatus, omnesque ejus particulas irrigans. Ex hoc magno rivo

1. ἐκ περιπάτου δὲ ἀπόφυσιν]

Sic E., ἀπόφυσιν δὲ vul.

ib. ἀδρὰν πέμπει] Sic E., πέμπει
ἀδρὰν vul.2. χορηγεῖν] Sic E., εἰς τὸ χο-
ρηγεῖν vul.

ib. αὐτῆς] Sic E., om. vul.

3. ἀνελθὸν] ἀνελθὸν E.

ib. πρὸς] Sic E., εἰς vul.

6. [κατασχιζόμενον] Sic C., κατα-
σχιζομένην vul., κατασχιζομένη A.9. εἰς τὰ ἀριστερά] Sic E., om.
εἰς vul.

DE
ABDOMINE.
et ejus di-
visiones.
Renem dex-
trum sinis-
tro esse su-
periolem,

et quare.

Urinae
formatio,

τῆς ράχεως ἀποφύονται δύο ἀγγεία, ἐν μὲν εἰς τὰ
δεξιὰ, ἐν δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ, πρὸς ἕνα ἕκαστον
2 νεφρὸν. Ἐλκεται οὖν ὑπὸ τῶν νεφρῶν δι' αὐτῶν τῶν
ἀγγείων τὸ ὑδατῶδες περίττωμα τοῦ αἵματος· οὐχ
ὁμόχρονος δὲ ἡ ὀλκὴ γίνεται, διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν· ὁ 5
γὰρ δεξιὸς νεφρὸς ἀνώτερος κεῖται τοῦ ἀριστεροῦ,
ὡς ἐπὶ τινῶν προσψαύειν τῷ μεγάλῳ λοβῷ τοῦ
3 ἥπατος. Ἐλκουσιν οὖν οἱ νεφροὶ πρωτοδεύτερον· εἰ
γὰρ ὁμοῦ εἴλκον καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἰσοσ-
θενῶς, ἔλκοντες ἐκώλυον ἂν ἀλλήλων τὴν ἐνέργειαν, 10
τῇ ἀντισπάσει ἀνθέλκοντες ἑαυτοῦς. τοῦτο ἡ τοῦ
ἀγαθοῦ Θεοῦ πρόνοια προειδυῖα, κατέθετο τὸν δεξιὸν
νεφρὸν ὑψηλότερόν τε καὶ πλησίον τῆς κοίλης φλε-
βὸς, ὅπως τῇ ἐγγύτητι ἔλκη χωρὶς ἀντισπάσεως. 832
4 Τὸ ἐλχθὲν οὖν λαμβάνοντες οἱ νεφροὶ μετασκευά- 15
ζουσι πρὸς τὴν ἑαυτῶν οὐσίαν, ἀποτελοῦντες αὐτὸ

per spinam descendente duo vasa egrediuntur, in dextram unum,
2 alterum in sinistram, singulumque in rene inspergitur. Igitur a-
renibus per hujusmodi fistulas aqueum sanguinis recrementum
attrahitur; non eodem autem tempore uterque, ob situm differen-
tem, attrahit; siquidem ren dexter superior sinistro est, adeo ut
3 in quibusdam ipsam magnam jecoris fibram contingat. Trahunt
itaque renes unus post alterum; quoniam si eodem simul tempore
aeque valenter traherent, alter alterius functionem retrahens im-
pediret: id boni Dei providentia praesentiens, dextrum renem
superiorem et venae cavae proximum collocavit, ut vicinitate
4 citra revulsionem attraheret. Quamobrem renes quod attraxe-
runt capientes in suam ipsorum substantiam convertunt, et in

5. ὁ γὰρ δεξιὸς κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 363.

5-8. ὁ γὰρ—ἥπατος] ὁ μὲν δεξιὸς
ἀνωτέρω τε καὶ πολλακίς ἀπτόμενος
αὐτοῦ τοῦ ἥπατος, ὁ δὲ ἀριστερὸς
ἐφεξῆς τούτῳ G.

6. κεῖται] Sic E., φαίνεται κεί-
μενος vul.

7. τῷ μεγάλῳ λοβῷ] τὸν μέγαν
λωβὸν E. Legitur προσψαύων τῷ
στομάχῳ inf. c. 15. §. 2.

8. πρωτοδεύτερον] Sic E., πρω-
τοδεύτερα vul.

10. ἐλκοντες] Sic E., vul. om.

13. τε καὶ] Sic E., om. τε vul.

14. ἔλκη] ἔλκει A., ἔλκει B.

Fabr. p. 831, 32.

εἰς ἰδέαν οὔρου· τοῦτο διακρίνουσιν οἱ αὐτοὶ νεφροὶ,
 ἐκπέμποντες διὰ τῶν οὐρητήρων εἰς τὴν οὐρηδόχον
 5 κύστιν. Εἰσὶ δὲ οἱ οὐρητήρες ἀγγεῖα στενὰ, προμήκη,
 ἐκφυόμενα μὲν ἀπὸ τῶν νεφρῶν, καταφυόμενα δὲ εἰς
 τὴν κύστιν, ἓν ἐκ δεξιῶν, καὶ ἓν ἐξ εὐωνύμων· βάλ- 5
 6 λουσι δὲ πλησίον τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως. Ὁ δὲ
 πόρος τῆς κύστεως, εἰς ὃν βάλλουσιν οἱ οὐρητήρες,
 λοξὸς, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἔα τὸ οὔρον παλιδρομεῖν
 7 εἰς τὰ ὀπίσω. Ἐκ δύο δὲ χιτώνων νευρωδῶν σύγ-
 κεται ἡ κύστις, πυκνῶν καὶ πεπιλημένων, διὰ τὸ p. 35
 εἶναι τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτῇ ὑγρὸν, λεπτομερές τε
 8 καὶ ὑδατῶδες. Εἰς δὲ τὸν τράχηλον τῆς κύστεως
 κείται ὁ σφιγκτήρ μῦς, περιλαμβάνων καὶ σφίγγων
 τὸν τράχηλον τῆς κύστεως ἀκριβῶς, μὴ ἔω ἀκούσιον
 ἐκρεῖν τὸ οὔρον· προαιρετικὸν γὰρ ὄργανον ὁ μῦς. 15

15 Ὑποστρέψωμεν οὖν λοιπὸν ὅθεν ἀπελείπομεν τὸν
 λόγον, καὶ εἴπωμεν περὶ τῆς κοίλης φλεβός· κατέρ-

urinae formam permutant; hanc ipsi renes sejungunt, per urina-
 5 rios meatus in vesicam urinae receptaculum emittentes. Sunt
 autem urinarii meatus (quos Graeci *ureteres* [οὐρητήρες] vocant,)
 vascula angusta, oblonga, a renibus orientia, vesicaeque inserta,
 unum a dextra, alterum a laeva; desinunt vero juxta vesicae
 6 cervicem. Sed vesicae foramen, in quod urinaria vascula perve-
 niunt, tortuosum est, atque ideo urinam relabi non permittit.
 7 Ex duabus autem nervosis, densis, compactisque tunicis vesica
 componitur, eo quod tenuem humorem aqueumque contineat.
 8 Verum in ejus cervice adstrictorius musculus ponitur, eam exacte
 complectens atque concludens, neque involuntarie urinam exire
 permittens; est enim musculus electionis instrumentum.

15 Caeterum [inde, (c. 14. §. 1.) unde digressi sumus,] revertentes,

3. Εἰσὶ δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 362.
 ib. ἀγγεῖα στενὰ, προμήκη] πόροι
 τινὲς ἐπιμήκει, ἰσχυροὶ G.
 5. κύστιν] κύστιν E.
 6. Ὁ δὲ πόρος κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 390.

7. εἰς] Sic A. M., ὡς F. et fort. B. D. E.
 13. σφιγκτήρ] σφικτήρ A. B.
 16, 17. Ὑποστρέψωμεν—εἴπωμεν]
 Sic E., ὑποστρέψαντες [-ψαντι A.]
 οὖν εἴπωμεν vul.

DE
 ABDOMINE.

et cursus.

Ureteres
 quot et
 quales,

quomodo in
 vesicam
 perveniant.

Vesicae
 materia,

et musculus
 sphincter.

Venae ca-
 vae descen-
 dentis cur-
 sus,

DE
ABDOMINE.et ejus di-
visiones.

χεται γὰρ ὁ μέγας αὐτῆς ἀγωγὸς ἐπικείμενος τῇ
ράχει ἕως τῆς οὐράς, ἔνθα ἐστὶ τὸ ἱερὸν ὄστούν.

2 Σχίζεται μὲν οὖν κατ' ἐκείνον τὸν τόπον διχῆ, εἶτα τὰ
τμήματα πάλιν εἰς τέσσαρα, κακεῖνα αὖθις εἰς ἄλλα·
καὶ ἐκπέμπονται ἀρδεύειν τῇ τοῦ αἵματος ὑγρότητι⁵
πάντα τὰ κατώτερα μέρη, ἄλλαι μὲν φλέβες πρὸς τὸ 833
δεξιὸν σκέλος καὶ τὸ ἀριστερὸν ἕως τῶν ἄκρων πο-
δῶν διὰ βάθους τε καὶ ἐπιπολῆς, ἄλλαι δὲ πρὸς τοὺς
ὄρχεις καὶ τὸν καυλόν, ἄλλαι δὲ πρὸς τὰ σπερματικά
ἀγγεῖα καὶ τοὺς [κισσοειδεῖς] παραστάτας, ἄλλαι δὲ¹⁰
πρὸς τὴν κύστιν, καὶ, εἰ θῆλυ τὸ ζῶον, καὶ πρὸς
μήτραν.

3 Καὶ περὶ μὲν τῶν θρεπτικῶν μορίων αὐτάρκης ὁ
λόγος· λοιπὸν δέον εἰπεῖν ὅποσα ἀκολουθεῖ κατὰ

Quae ad
nutricatio-
nem requi-
rantur.

16 τάξιν ἵνα γένηται θρέψις. Ἔστι μὲν οὖν πρώτη,¹⁵
[ἢ εἰς τὸ στόμα εἴσοδος]· δευτέρα δὲ, ἢ διὰ τῶν
ὀδόντων λέανσις· τρίτη, ἢ διὰ τῆς γλώσσης σφαιρο-
ποίησις· τετάρτη, ἢ διὰ τοῦ οἰσοφάγου κατάποσις·

de cava vena sermonem absolvamus; magnus ipsius canalis spinam
2 premens ad caudam usque, ubi sacrum os est, delabitur. Eo in
loco bipartito scinditur, deinde secta illa rursus in quatuor, iterum
ea in alia; emittunturque ut sanguineo humore omnes inferiores
partes irrigentur; aliae quidem venae ad dextrum sinistrumque,
ad extremos usque pedes profunde atque in superficie incedunt,
aliae ad testes et colem, aliae ad seminaria vascula et varicosos
assessores, aliae autem ad vesicam, et, si foemina sit, ad uterum.

3 At de alumnis particulis haec puto satis fore; residuum est
explicare quaecunque ordinate ut fiat nutritio sequantur.

16 Igitur primus est in os introitus; secunda, per dentes attritio;
tertia, per linguam in globum formatio; quarta, per gulam devo-

10. [κισσοειδεῖς] Sic inf. p. 4. τὴν μήτραν?
1. 23., 10. 21., 16. 14. Ed. Must.; 14. δέον εἰπεῖν] Sic B.E., om. vul.
κισσοειδεῖς vul., κισσοειδῆς D. 16. [ἢ εἰς τὸ στόμα εἴσοδος]
ib. παραστάτας] περιστάτας B. εἴσοδος ἢ εἰς τὸ στόμα E., εἴσοδος
11. καὶ πρὸς μήτραν] An πρὸς εἰς τὸ στόμα vul.

Fabr. p. 832, 33.

πέμπτη, ἢ διὰ τῆς γαστρὸς χυλοποίησις· ἕκτη, ἢ διὰ τῶν μεσαραϊκῶν φλεβῶν ἀνάδοσις· ἑβδόμη, ἢ ἐν τοῖς σιμοῖς τοῦ ἥπατος ἐξαιμάτωσις· ὀγδόη, ἢ ἀπὸ τῶν σιμῶν μετάληψις τοῦ αἵματος ἐπὶ τὰ κυρτά· ἐνάτη, ἢ διὰ τῆς κοίλης φλεβὸς ἀνάδοσις τοῦ αἵματος εἰς ὅλον τὸ σῶμα· δεκάτη, ἢ ἐκ τῶν φλεβῶν διαπήδησις τοῦ αἵματος εἰς τοὺς μύας, ἧτις ὀνομάζεται πρόσθεις· ἑνδεκάτη, ἢ τοῦ αἵματος πρὸς τοὺς μύας ἀναζύμωσις, ἧτις ὀνομάζεται πρόσφυσις· δωδεκάτη δὲ, ἢ μεταβολὴ τοῦ ζυμωθέντος εἰς ὁμοιότητα τῶν σαρκῶν καὶ τοῦ δέρματος, ἧτις ὀνομάζεται ἐξομοίωσις· τρισκαιδεκάτη δὲ, ἢ θρέψις.

- 2 Ἐν τῇ ἀρχῇ οὖν τοῦ λόγου κατὰ ἀνάλυσιν ἀρξάμενοι, ἐν τῷ τέλει κατὰ διαίρεσιν ἐπληρώσαμεν, Θεοῦ ὀδηγήσαντος καὶ ἐνεργήσαντος.

De quibus in hoc libro dictum sit.

ratio; quinta, in ventriculo in humorem conversio; sexta, per mesaraïcas venas distributio; septima, in cavo jecoris sanguinis generatio; octava, ex cavo in gibbum sanguinis migratio; nona, per cavam venam sanguinis in totum corpus digestio; decima, sanguinis ex venis in musculos profusio, quae *appositio* vocatur; undecima est sanguinis cum musculis fermentatio, quae *adhaesio* dicitur; duodecima est fermentati sanguinis in carniū cutisque similitudinem permutatio, quae *assimilatio* nominatur; decima tertia est ipsa nutritio.

- 2 Ab initio sermonem per resolutionem orsi, in fine per divisionem absolvimus, Deo duce atque favente.

2. μεσαραϊκῶν] μεσοραϊκῶν E. 78. 2.; ὁ Θεὸς plus quam quadragies.
 14. Θεοῦ] Ἀπὸ τοῦ Θεοῦ? legitur
 Θεὸς ter sup., p. 2. l. 4., 9. 9., 15. ἐνεργήσαντος] ἀνεργήσ. A.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ.

Mor. p. 36.

PROE-
MIUM.

De quibus
dictum sit
in libro su-
periore ;

de quibus
in praesenti
dicendum.

Ι ΠΕΡΙ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκδιηγούμενοι 834
ἐν τῷ πρὸ τοῦδε βιβλίῳ, τὰ περὶ τῶν θρεπτικῶν αὐ-
τοῦ μορίων καλῶς διήλθομεν, εἰπόντες αὐτῶν τὴν τε
θέσιν, καὶ τὸ μέγεθος, ἔτι δὲ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν καὶ
τὰς χρείας. ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ τὰ περὶ τῆς κατα- 5
σκευῆς τῶν ἀναπνευστικῶν μορίων ἤκομεν διηγῆ-

THEOPHILI

DE CORPORIS HUMANI FABRICA

LIBER III.

Ι DE hominis fabrica in libro hunc praecedente locuti, de ejus nutritivis particulis curiose disputavimus, earum positum, et magnitudinem, functiones praeterea atque usus recensentes : in praesenti autem hujus voluminis parte spirabilium viscerum

Fabr. p. 834.

σασθαι, Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν ἐπικα-
λούμενοι, ὅπως ὁδηγήσῃ ἡμῖν ἐκφράσαι τὴν κατα-
σκευὴν αὐτῶν καθὼς καὶ νῦν ἐστίν· ἐπειδὴ “ πάντα
“ δι’ Αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς Αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν.”

PROOE-
MIUM.

- 2 ἌΡΞΟΜΑΙ οὖν ἀπὸ τῆς καρδίας, ἐπειδὴ ρίζα καὶ 5
πηγὴ τῆς ἐμφύτου θερμασίας αὕτη καθέστηκε, διὰ
τῶν ἀρτηριῶν τε ταύτην τὴν θερμασίαν καθ’ ὅλον τὸ
σῶμα ἐκπέμπουσα, ζωογονεῖ πάντα αὐτοῦ τὰ μόρια.
διὰ τὴν καρδίαν γὰρ καὶ τὰ λοιπὰ ἀναπνευστικὰ
ὄργανα γέγονεν, ὅπως τὸ ἐν αὐτῇ ἔμφυτον θερμὸν 10
καταψύχεται, καὶ αὔξη, καὶ τρέφεται. Διὰ τοῦτο
οὖν ἢ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν πρόνοια πνεύμονα
κατεσκεύασεν, ἵνα δι’ αὐτοῦ ἐλκόμενος ὁ ἔξωθεν ἀῆρ
πέμπηται πρὸς τὴν καρδίαν, ψύχων τὸ ἐν αὐτῇ θερ-
3 μὸν, καὶ τρέφων, καὶ αὔξων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πνεύμων 15
οὐ καθ’ αὐτὸν κινεῖται, ἀλλὰ τῇ κινήσει τοῦ θώρακος

DE
THORACE.
Caloris fon-
tem cor esse,
qui, per ar-
terias diffu-
sus, totum
corpus vivi-
ficat.Pulmonem
cordis refri-
gerandi, nu-
trienti, au-
gendi que
causa crea-
tum esse.Non per se
pulmonem,
sed per mo-
tum thora-
cis cieri.

structuram explicare accingimur, Christo prius vero Deo nostro invocato, [ut, Eo duce, eorum fabrica quomodo se habeat patefaciamus]; quoniam “ omnia per Ipsum facta sunt, et sine Ipso “ nihil factum est.” (Joh. I. 3.)

- 2 IGITUR a corde initium capiam, quippe quod ingeniti caloris radix et fons est, ipsumque per arterias in universum corpus diffundens, omnibus ejus partibus vitam elargitur: nam cordis causa reliqua spirabilia organa creata sunt, ut ejus insitus calor refri-
2 geretur, aurescat, et nutriatur. Idcirco boni Dei nostri provi-
dentia pulmonem spirandi officinam procreavit, ut attractus per
ipsum externus aër in cor transmittatur, ejus calorem refrigerans,
3 nutriens, augensque. Verum quia non per se pulmo, sed ad

2, 3. ὅπως—ἐστίν] Sic E., om. vul.
4. οὐδέν] οὐδὲ ἐν Joh.
5. ἐπειδὴ] Sic E., καθ’ ὃ καὶ vul.
7. ταύτην τὴν] Sic A.D.M., om.
τὴν B.E.F.

12. τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ] τοῦ Θεοῦ ἀγαθοῦ D.

14. ψύχων] ψύχων A.B.D.

15. Ἐπειδὴ δὲ] δὲ om. A.

DE
THORACE.

Thoracis li-
mites a la-
tere,

a fronte,

a tergo,

a superiore,

et ab infe-
riore.

Thoracem
spiritus esse
instrumen-
tum quia
sponte mo-
vetur.

συγκινεῖται, κατὰ τὴν τοῦ κενοῦ ὑποχώρησιν, τὴν 835
ἀρχὴν τῆς ἐξηγήσεως τῶν ἀναπνευστικῶν μορίων
ἀπὸ τοῦ θώρακος ποιήσομαι.

3 Ἔστι μὲν οὖν ὁ θώραξ σῶμα σύνθετον, ἐκ δεξιῶν
μὲν καὶ ἀριστερῶν τῶν πλευρῶν συγκείμενον, ἔμ- p. 37
προσθεν δὲ ὑπὸ τοῦ στέρνου καὶ τοῦ στήθους,
ὄπισθεν δὲ ὑπὸ τῶν δώδεκα σπονδύλων τῆς ρά-
χεως τῶν ἀφωρισμένων τῷ θώρακι, εἰς οὓς συν-
αρθροῦνται οἱ αὐτοὶ σπόνδυλοι ταῖς ἐκατέρωθεν πα-
2 γίσι τῶν πλευρῶν. (Στέρνον μὲν οὖν τὸ ὑπὲρ τὸν 10
3 μαζόν ἐστι· τὸ δὲ μεταμάζιον, στήθος.) Ἄνωθεν μὲν
ἀφορίζεται ὑπὸ τῶν κλειδῶν καὶ τοῦ τραχήλου, κά-
τωθεν δὲ ὑπὸ τοῦ διαφράγματος, ὡς εἶναι τὴν θέσιν
4 τοῦ θώρακος ὑπὲρ τῶν φρενῶν. Ὅργανον οὖν ἐστὶν
ὁ θώραξ πνευματικὸν, ἀναπνευστικὸν, κινούμενον 15
κατὰ προαίρεσιν· ὑπὸ μυῶν γὰρ καὶ νεύρων αὐτῷ ἢ
5 κίνησις. Κοῖλος δὲ ἐστὶν ἔσωθεν, ὡς μαρτυρεῖ τὸ

motum pectoris cietur, ne vacuum in rerum natura sit, initium
exponendorum spirantium membrorum a pectore faciam.

3 Itaque pectus est corpus compositum ex dextris laevisque
costis: in priore autem duobus ex ossibus constans, quorum
unum στήθος, alterum στέρνον Graeci vocant: a tergo duodecim
spinae vertebrae, quae una cum pectore desinunt: inter sese autem
2 vertebrae utrinque costarum compagibus deligantur. (Sternon
quidem os supra mammas vocant; quod infra est, stethos.)
3 Superius quidem jugulis et collo terminatur, ab inferioribus
4 transverso septo, supra enim pectus est. Igitur pectus spiritus
instrumentum est, ipsum trahens reddensque, voluntatis motu
5 agitatam; nam per musculos et nervos ipsi motus inest. Inte-

4. Ἔστι μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 410.

4—8. ἐκ δεξιῶν—τῷ θώρακι] Loc. fort. corrupt.; τὸ τοίνυν ὑπὸ τῶν πλευρῶν ἀφορίζόμενον ἐφ' ἐκάτερον, πρόσω μὲν ἐπὶ τὰ στέρνα τε καὶ τὰς φρένας ἐξικνούμενον, ὄπισω

δ' ἐπὶ τὴν ράχιν κατακαμπτόμενον G. 7. δώδεκα] ιβ' vul.

10, 11. Στέρνον—στήθος] Haec potius post στήθους, l. 6., ponenda videntur, aut e margine irrepsisse.

11. μὲν] Sic E., μὲν οὖν vul.

15. ἀναπνευστικὸν] om. E.

Fabr. p. 835, 36.

φαινόμενον· ἀναπληροῖ δὲ πᾶσαν τὴν εὐρύτητα αὐτοῦ
ὁ πνεύμων, φωνητικὸν ἅμα καὶ ἀναπνευστικὸν ὄργα-
νον γεινόμενος. Εἶπωμεν τοίνυν περὶ τῆς χρείας αὐ-
τῶν, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι.

4 Ἡ χρεία τῆς ἀναπνοῆς τοῖς ζώοις ἐδείχθη διὰ τὴν 5
καρδίαν, δεομένης αὐτῆς τοῦ ἕξωθεν ἀέρος τῆς οὐσίας·
ἀναψύχει γὰρ αὐτὴν ὁ ἕξωθεν ἀήρ εἰσπνεόμενος ὑπὸ
2 θερμότητος ζέουσας. Διπλῆς δὲ τῆς κινήσεως τῆς ἐν
τῇ καρδίᾳ οὔσης, κατὰ διαστολὴν καὶ συστολὴν, ἐν
μὲν τῷ διαστέλλεσθαι, καταψύχεται· ἐν δὲ τῷ συ- 10
στέλλεσθαι, τὰ λιγνυώδη περιπτώματα ἀπωθείται. 836

3 Οὐκ εὐθὺς δὲ ἀπὸ τοῦ φάρυγγος ἔλκει τὴν καρ-
δίαν, (μέσος γὰρ ὁ πνεύμων κεῖται τοῦ τε φάρυγγος
καὶ τῆς καρδίας,) καὶ τοῦτο τῆς ἀγαθῆς προνοίας τοῦ

rūs concavum, ut sensus declarat; totum vero internum spatium
6 pulmo occupat, vocale simul spirabileque instrumentum. Verum
hinc exorsi, eorum commoda exponamus.

4 Spirationis usum in animalibus propter cor fuisse a natura
inventum demonstravimus [c. 2. §. 1.], quod sane externi aëris
[substantiae] indiget; siquidem externus aër attractus ipsum
2 calore* praefervidum refrigerat. Duplex vero cum sit in corde
motus, per distensionem videlicet et contractionem, dum disten-
ditur, refrigerat; dum contrahitur, fuliginosa recrementa pro-
3 pellit. Neque statim a faucibus cor spiritum adducit, (medius
enim pulmo inter fauces corque intercedit,) idque Divinae est

3. Εἶπωμεν] ἐσίπομεν A., εἶπο-
μεν B.

5. Ἡ χρεία κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 412.

6. καρδίαν] γίγνεσθαι add. G.

ib. δεομένης αὐτῆς] δεομένοις αὐ-
τῆς A. B., τὸ μὲν πού τι δεομένην
καὶ αὐτὴν G.

ib. ἕξωθεν] om. G.

ib. τῆς οὐσίας] Sic E. G., om. vul.

7, 8. ἀναψύχει—ζέουσας] τὸ δὲ
τι πλείστον ὑπὸ θερμότητος ζεούσης
ἀναψύχεσθαι ποθοῦσαν G.

8. Διπλῆς κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 412.

12. Οὐκ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 413.

ib. Οὐκ—καρδίαν] ὅτι τὴν καρ-

δίαν οὐ διὰ τῆς φάρυγγος εὐθὺς ἕξ-
ωθεν ἔλκειν ἐποίησε τὸν ἀέρα G.
constructione mutata.

ib. τοῦ φάρυγγος] τῆς φάρ. G.
Legitur vul. ὁ φάρυγξ duodecies,
ἢ φάρ. bis, sc. inf. p. 108. l. 5., et
128. 5.; E autem habet ἡ φάρ.
quater, sc. inf. l. 13. p. 102. l. 2.;
119. 11., et 879. 31. Ed. Fabr.
Vide Lobeck. ad Phryn. p. 65.

ib. ἔλκει τὴν καρδίαν] Sic E. G.,
ἔλκει ἡ καρδία vul.

13, 14. μέσος—καρδίας] μέσον δ'
ἀμφοῖν ἔθηκε τὸν πνεύμονα G.

13. τοῦ] τῆς E.; vide sup. ad l. 12.

DE
THORACE.
Thoracis
cavum pul-
monem im-
plere.

Aërem cor
refrigerare.

Cor, dum
distenditur,
refrigescere;
dum con-
trahitur, fu-
liginosa re-
crementa
propellere.

Non statim
a faucibus
cor spiritum
adducere,

* calorem
Crass., er-
rore fort.
typogr.

DE
THORACE.
et quare.

Cor quare a
pulmone et
thorace in-
cludatur ;

quare in
medio tho-
race positus
sit.

Θεοῦ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἀμέσως ἐκ τοῦ φάρυγγος εἴλ-
κεν ἡ καρδία, καὶ αὐθις τὸ ἐκτὸς ἀπεδίωκε τὸ πνεῦμα,
δυοῖν θάτερον ἡμῖν ἀναγκαῖον κακὸν ἐγένετο, ἢ ἀκαί-
ρως εἰσπνεῖν ἀέρα μοχθηρὸν, ἢ μηδ' ὅλως εἰσπνέουσιν
4 πνίγεσθαι παραχρῆμα. Διὰ ταῦτα μὲν οὖν ἡ δημι- 5
ουργικὴ τοῦ Θεοῦ σοφία οὐ τὴν καρδίαν μόνην ἀνα-
πνευστικὸν ἐποίησεν ὄργανον, ἀλλ' ἔξωθεν αὐτῇ πε-
ριέθηκε πνεύμονα καὶ θώρακα, [παρασκευάσοντας]
ἐκείνη καθαρὸν τὸν ἀέρα, ἅμα δὲ καὶ φωνεῖν τὸ ζῶον
διὰ τῆς συστολῆς αὐτῶν ἀποτελέσοντας. 10

5 Μέσην δὲ [ἐν ἅπαντι] τῷ κύτει τοῦ θώρακος αὐ-
τὴν κατέθετο, ὅπως ἰσορρόπως ἔλκη ἅπασαν τὴν ἐκ p. 38

Providentiae testimonium ; nam si protinus a faucibus cor ani-
mam acciperet, rursumque expelleret, duorum incommodorum
alterum evenire necesse foret, aut importune aërem laedentem
4 immitti, aut dum nihil attrahitur confestim suffocari. Propterea
igitur Dei conditrix sapientia non cor solum spirabile viscus
machinata est, sed extra pulmonem pectusque ipsi, aërem pur-
gantes temperantesque, circumdedit, simulque per ipsorum com-
pressionem vocem animali fabrefecit.

5 Atqui intra pectoris inane exquisite medium cor est positum,
ut aequè totum ex pulmone refrigerium abducatur, itemque ut lon-

1. εἰ γὰρ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 414.
ib. ἀμέσως ἐκ τοῦ φάρυγγος] διὰ
τῆς φάρυγγος εὐθις ἔξωθεν G.

ib. τοῦ φάρυγγος] τῆς φάρυγγος
G. ; vide sup. ad p. 91. l. 12.

2. ἡ καρδία] αὐτῇ G.
ib. τὸ ἐκτὸς] εἰς τοῦκτὸς G. quod
mallem.

ib. ἀπεδίωκε] ἀπέχει G.
3. ἡμῖν—ἐγένετο] ἀναγκαῖον ἂν
ἡμῖν ἐγένετο πάσχειν G.

4. μηδ' ὅλως] μηδέν ὅλως G., μηδό-
λως vul., ut οὐδόλως sup. p. 11. l. 12.

5. Διὰ ταῦτα κ.τ.λ.] Cf. Gal.
p. 414, 15.

6. οὐ τὴν καρδίαν μόνην] οὐκ αὐ-
τὴν μόνην τὴν καρδίαν G.

8. [παρασκευάσοντας] Sic G.,
παρασκευάζοντας A. D. M., περι-

σκευάζοντας B., διασκευάζοντας F.

8, 9. [παρασκευάσοντας]—ἀέρα]
πνεῦμά τε ἅμα παρασκ. ἐκείνη G.

9. ἅμα δὲ καὶ φωνεῖν τὸ ζῶον]
καὶ φωνὴν τῷ ζῳῳ G.

10. διὰ τῆς συστ. αὐτῶν] om. G.
ib. ἀποτελέσοντας] Sic E., ποι-
οῦντας vul., δημιουργήσοντας G.

11. Μέσην κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 415.
ib. [ἐν ἅπαντι] Sic G., ἀναπάντη
E., ἅρα παντὶ vul.

ib. αὐτῇ] αὐτὸν B. D. F.

12. κατέθετο] Sic E. G., ἐγκατ. vul.
ib. ἰσορρόπως—ἅπασαν τὴν ἐκ τοῦ
πνεύμονος κατάψυξιν] τὴν ἐκ παν-
τὸς τοῦ πνεύμονος ἰσορρόπον ἀνά-
ψυξιν G.

ib. ἰσορρόπως ἔλκη] ἰσορώπως
ἔλκει E.

Fabr. p. 836, 37.

τοῦ πνεύμονος κατάψυξιν, ἅμα δὲ καὶ τῶν τῷ θώρακι
 2 προσπιπτόντων βλαβερῶν ἀπαχθῆ πορρωτάτω. Κατὰ
 τὸ μέσον δὲ ὁ θώραξ ὅλος ὑμέσιν εὐρώστοις δια-
 φράττεται, ἄνωθεν τῶν κλειδῶν ἕως κάτωθεν τοῦ
 ξιφοειδοῦς χόνδρου, καὶ μέχρι βάθους τῆς ράχεως, 5
 χωρίζουσι τὴν δεξιὰν κοιλίαν τοῦ θώρακος καὶ τὴν
 ἀριστεράν, καὶ ἄλλως δὲ ἀναγκαίαν χρείαν τῷ ζῳῷ
 παρέχουσι· πολλάκις γὰρ τὰ δεξιὰ βλαβέντα ἰσχυ-
 ρῶς ἡμίπνου καὶ ἡμίφωνον τὸ ζῶον τηρεῖ, ἀβλα-
 βῶν τῶν ἀριστερῶν διαφυλάττομένων, ὡς, εἰ καὶ 837
 ταῦτα πάθη, ἄφωνον καὶ ἄπνου γίνεται τὸ ζῶον
 3 παραχρῆμα. Περιλαμβάνει δὲ τὴν καρδίαν ὁ
 πνεύμων, ὥσπερ τισὶ δακτύλοις, τοῖς λοβοῖς αὐτοῦ

DE
 THORACE.
 Thoracem
 praevalidis
 membranis
 (vulgo *me-
 diastino*) in
 duas partes
 secundum
 longitudi-
 nem dividi,

et quare.

Pulmonem
 quatuor
 ejus lobis
 cor prae-
 cingere.

2 gius a noxiis in pectus incidentibus summotum sit. Totum au-
 tem pectus praevalidis membranis medium intersepitur, superius
 a jugulis, inferius a cultrali cartilagine, usque ad profundam
 spinam, in dextrum sinistrumque ventriculum divisum, qui ne-
 cessarium alioqui animali usum praestant; quandoquidem ple-
 rumque dextra pars laesa animal ex dimidio spirans et semi-
 vocale servavit, incolumi sinistra remanente, qua et ipsa labo-
 3 rante, totum protinus animal voce spirituque privatur. At cor
 vitale principium, a pulmone quatuor fibris, tanquam digitis, utente

2. ἀπαχθῆ] ἀπαχθείσα E.

ib. πορρωτάτω] Sic E., πορρω-
 τέρω vul.ib. Κατὰ τὸ μέσον κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 416, 17.ib. Κατὰ τὸ μέσον δὲ] μέσος
 8' G.3. ὑμέσιν] Sic A.B.G., ἡμέσιν
 D.E.F.M.ib. διαφράττεται] διείργεται τε
 καὶ διαφράττεται G.

4. ἄνωθεν] ἀπάνωθεν E.

6. χωρίζουσι] χωρίζοντας E.

9. ἡμίπνου καὶ ἡμίφωνον] ἡμί-
 φωνον μὲν καὶ ἡμίπνου G.

ib. τὸ ζῶον τηρεῖ] τὸ ζῶον κα-

θέστηκεν E., γίνεται τὸ ζῶον G.

10—12. ὡς—παραχρῆμα] ἄφωνον
 δὲ τελείως ἢ ἄπνου εἰ ἀμφότεραι
 συντηρηθεῖεν αἱ κοιλίαι G.11. ταῦτα πάθη] ταῦτα πάθοι A.
 B., τούτων παθόντων E.ib. γίνεται τὸ ζῶον παραχρῆμα]
 γενέσθαι τὸ ζῶον παραχρῆμα E., τὸ
 ζῶον παραχρῆμα γίνεται vul.12. Περιλαμβάνει κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 420, 21, 550.13.—p. 94. 1. τοῖς—τέτρασιν]
 Sic E., τοῖς τέσσαρσι λοβοῖς αὐτοῦ
 χρώμενος vul. De forma τέτρασι
 vide sup. ad p. 7. 1. 6.

DE
THORACE.
Pulmonis
lobi quinti
usus,

forma,

et positus.

Venae ca-
vae ascen-
dentis sus-
tentacula.

χρώμενος τοῖς τέτρασιν· ὁ γὰρ πέμπτος ὁ μικρὸς οὐ
φυλακῆς τῆς καρδίας ἕνεκα γέγονεν, ἀλλ' ὑποστή-
ριγμα καὶ βάσταγμα τῆς κοίλης φλεβὸς, καὶ διὰ
τοῦτο καὶ κοιλότητα εἰς τὸ αὐτοῦ ἄνω μέρος ἔσχηκεν
εἰς ὑποδοχὴν τῆς φλεβὸς, ὅπως μὴ ἐκτρέπῃται δεξιὰ 5
4 ἢ ἀριστερά. Ὁ δὲ αὐτὸς λοβὸς καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ
παρεγκλίνει· ἢ γὰρ κοίλη φλέψ ἀπὸ τοῦ ἥπατος
ἐκφυομένη, δεξιωτέρα πῶς ἀνέρχεται πρὸς τὴν τοῦ
θώρακος εὐρυχωρίαν τῆς δεξιᾶς κοιλίας, τὸ δὲ μέσον
αὐτῆς βαστάζεται ὑπὸ τοῦ βλαστοῦ αὐτῆς τοῦ κατα- 10
φυέντος εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν τῆς καρδίας, χορη-
5 γοῦντος αὐτῇ αἷμα πρὸς τὸ τρέφεσθαι. Τὸ δὲ ἄνω
μέρος τῆς κοίλης φλεβὸς, τὸ πρὸς τὰς κλεῖδας, βα-
στάζεται ὑπὸ τοῦ ἀδένος τοῦ ὀνομαζομένου θύμου·
ἀπὸ δὲ τῶν κλειδῶν σχιζομένη τὰς σφαγίτιδας 15
φλέβας ἀποτελεῖ, καὶ ἄλλας πολλὰς, τὰς μὲν εἰς

praecingitur; quinta enim exigua est neque muniendi cordis
causa creata, sed stratum quoddam et venae cavae ceu ventricu-
lum, atque ideo in summa parte ad eam venam recipiendam in
4 sinum desinit, ne in dextram aut sinistram laberetur. Eadem
etiam fibra in dextram vergit; nam cava vena ab jecore exoriens,
dexterior ad dextri in pectore sinus cavitatem ascendit, ejus vero
medium a suo ipsius ramo sustentatur, qui in dextrum cordis
sinum se insinuans ei ad alimentum sanguinem subministrat.
5 Superior cavae venae pars, ad jugula repens, a glandula thymo
appellata sustinetur; super jugula scissa jugulares venas profert,

1. ὁ μικρὸς] ὁ σμικρὸς G.

2. φυλακῆς] φυσικῆς A.

ib. γέγονε] γεγένηται G.

ib. ὑποστήριγμα] ὑποστόρεσμά τι
μαλθακὸν G.

3. καὶ βάσταγμα] Sic E., om. G.,
καὶ οἰονεῖ [εἰονεῖ B.] βιάστ. vul.

ib. τῆς κοίλης φλεβὸς] τῇ κοίλῃ
φλεβῖ G.

6. πρὸς] Sic E., εἰς vul.

9. τὸ δὲ μέσον κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 420.

12. Τὸ δὲ ἄνω κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 420.

13. τῆς κοίλης] Sic B., om.
τῆς vul.

14. ὑπὸ τοῦ ἀδένος] Sic E., om.
τοῦ vul., μέγιστόν τε καὶ μαλακώ-
τατον ἀδένα G. sententiae forma
mutata.

ib. τοῦ ὀνομαζομένου θύμου] τὸν
καλούμενον θύμον G.

Fabr. p. 837, 38.

ὠμοπλάτας καὶ χεῖρας ἐκπεμπομένας, τὰς δὲ εἰς κε-
φαλήν καὶ ἐγκέφαλον.

6 Περὶ μὲν οὖν θέσεως καρδίας καὶ πνεύμονος
6 καλῶς εἴρηται· περὶ δὲ τοῦ σχήματος αὐτῆς νυνὶ
2 λέξομεν. Ἔστιν μὲν οὖν ἡ καρδία κωνοειδῆς τῷ 5
σχήματι· ἡ μὲν βᾶσις αὐτῆς πρὸς τὸ τῆς ράχεως
μέρος [ἐδραιουμένη], τὸ δὲ ὄξυ πρὸς τὸ στέρνον p. 39
ἀνήκον, ἐπίβλημα σαρκὸς ἐπικείμενον ἔχον πολὺ, ἵνα 838
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ φυλάττηται κατὰ
τοῦτο τὸ μέρος, καὶ τὰς πρὸς τὸ στέρνον ἔξωθεν 10
3 προσβολὰς ἐπιπιπτούσας ἀπάγη τῆς καρδίας. Ῥέπει
δὲ μικρὸν πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸ ὄξυ τοῦ κώνου, ἐλκό-
4 μενον ὑπὸ τοῦ ἐκκαίοντος πνεύματος ἐν γαστρὶ. Ἐν
ἀριστερᾷ δὲ τοῦ πνεύματος κοιλίαν ἡ φύσις ἐταμιεύ-
5 σατο, ὡς ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ αἵματος. Μέσον δὲ τῆς 15

DE
THORACE.Cordis figu-
ra, et posi-
tus.In sinistra
parte spiri-
tum conti-
neri, in
dextra san-
guinem.

et alias multas, quasdam ad scapulas et manus, quasdam ad caput
cerebrumque discurrentes promittit.

6 6 De cordis pulmonisque situ abunde dictum sit; at de figura
2 nunc orationem habeamus. Coni figuram refert cor; ejusque
basis e regione spinæ statuitur, mucro e regione pectoralis ossis
(quod *sternon* dicitur), carnis tegumentum satis firmum habens, ut
et spiritus cordis incola hac parte conservetur, atque ut externos
3 in sternon occursus a corde summoveat. Paulum in sinistram
coni acies vergit, a proprii ventriculi spiritu exurente pertracta.
4 In sinistra autem parte spiritus ventriculorum natura molita est,
5 quemadmodum in dextra sanguinis. Verum in medio basis

5. μὲν οὖν] Sic E., om. μὲν vul.

6. ἡ μὲν] Sic E., καὶ ἡ μὲν vul.

ib. πρὸς τὸ τῆς ράχεως μέρος]
Sic E., πρὸς τῷ [τὸ D.] μέρει τῆς
ράχεως vul.7. [ἐδραιουμένη] ἐδρευμένη E.,
ἠδραῖωται vul.ib. πρὸς τὸ στέρνον ἀνήκον] Sic
E., πρὸς τῷ στέρνῳ vul.11. ἀπάγη τῆς καρδίας] ὑπομένειν
καὶ μὴ πονεῖν τὴν καρδίαν E.

13. ἐκκαίοντος] ἐκκαίειτο A.

ib. Ἐν ἀριστερᾷ δὲ] ἀριστερᾷ E.

14. τοῦ πνεύματος κοιλίαν] ταύ-
τας τὰς κοίλας A., ταύτας τὰς κοι-
λίας B.E.

15. τοῦ αἵματος] τὸ αἷμα A.B.

DE
THORACE.
Cordis ven-
triculum
dextrum
sanguinem
continere ;
sinistrum,
spiritum.

βάσεως τοῦ κώνου καὶ τοῦ ὀξέος γύρωθεν εἰσιν αἱ
6 κοιλίαι τῆς καρδίας δύο. Τούτων, ἡ μὲν δεξιὰ, ἡ δὲ
ἀριστερά· αἱματικὴ μὲν ἡ δεξιὰ, περιέχει δὲ πνεῦμα
ὀλιγοστὸν, πνευματικὴ δὲ ἡ ἀριστερά, περιέχει δὲ καὶ
αἷμα ὀλίγον· καὶ γὰρ καὶ αἱ ἀρτηρίαι πνεῦμα περιέ- 5
χουσαι, καὶ αἵματος ὀλίγου μετέχουσι τροφῆς χάριν,
ὡσαύτως καὶ αἱ φλέβες αἷμα περιέχουσαι, καὶ πνεύ-
ματος μετέχουσι χάριν τοῦ ζῆν· ριπίζεσθαι γὰρ
χρῆ ἅπαν μόριον τοῦ σώματος τὸ μέλλον ζῆν.

7 Ἀπὸ δὲ τῆς βάσεως τῆς καρδίας, ὅπερ καὶ κύριον 10
αὐτῆς μέρος ὀνομάζεται, ἐκπεφύκασιν ἀγγεῖα· ἐκ μὲν
τῆς αἱματικῆς κοιλίας ἡ φλέψ ἡ ἀρτηριώδης, ἐξά-
γουσα τὸ αἷμα τὸ ὑπὸ τῆς κοίλης φλεβὸς εἰσαγό-
μενον εἰς τὴν δεξιὰν κοιλίαν τῆς καρδίας, καὶ ἀπά-
γουσα εἰς τὸν πνεύμονα πρὸς τροφήν καὶ αὔξησιν 15

Venae arte-
riosae (vul-
go arteriae
pulmonalis)
origo et
functio.

6 cuspidisque spatio utrinque sunt cordis sinus gemini. Horum
unus dexter est, alter sinister; sanguinis quidem receptaculum
dexter est, paucum spiritum continens, at spiritus fons sinister,
modicum sanguinis habens; quandoquidem et arteriae spiritu
affluentes, exiguo sanguine alimenti causa participant, contra
venae sanguinis plenae, et spiritus aliquid vitae causa retinu-
erunt; victuri enim corporis parti ventilatione opus est.
7 Caeterum a cordis basi, quae ejus *princeps pars* nominatur,
vascula oriuntur; ex sanguineo ventriculo arterialis vena, san-
guinem ex cava in dextrum cordis sinum derivatum exhauriens,
in pulmonemque profundens ut ipse ipsiusque vascula alantur ac

1. βάσεως] καὶ add. E.
ib. ὀξέος] ὀξέως A.B.
ib. γύρωθεν] De forma γύρωθεν
vide H. Steph. Thes. Gr. in v. γυ-
ρόθεν.
3. περιέχει δὲ] Sic E., περιέ-
χουσα vul.
4. περιέχει δὲ καὶ] Sic E., περιέ-
χουσα vul., περιέχουσαι A.
5. αἷμα ὀλίγον] ὀλίγον αἷμα A.,
αἵματος ὀλίγου E.

- ib. περιέχουσαι] περιέχουσαν A.
6. χάριν] χάριν D.
7. ὡσαύτως] Sic B.E., ὡς αὐτὴ vul.
ib. πνεύματος] πνεῦμα E.
9. χρῆ] χρῆ E.
ib. σώματος τὸ μέλλον ζῆν] Sic E.,
μέλλοντος ζῆν σώματος vul. In vers.
Lat. lege, *omni enim corporis parti
quae victura est ventilatione, &c.*
13. ὑπὸ] Sic E., ἀπὸ vul.
14. ἀπάγουσα] Sic E., ἐπάγ. vul.

Fabr. p. 838, 39.

2 αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἀγγείων. Ἐκ δὲ τῆς ἀριστερᾶς
κοιλίας τῆς καρδίας ἐκπέφυκεν ἡ ἀρτηρία ἡ μεγάλη,
ἡ ὀνομαζομένη πνευματικῆ, ὑπ' ἐνίων δὲ ἀορτή·
αὕτη ἐκπέμπεται κατασπειρομένη εἰς πᾶν τὸ σῶμα 839
τοῦ ζώου, ριπίζουσα καὶ ζωογονοῦσα πάντα αὐτοῦ τὰ 5
μῦρια.

3 Τὰ μὲν δὴ περὶ τοῦ σχήματος αὐτῆς, καὶ τῶν
8 μορίων ἐκάστου τῆς θέσεως ὧδε ἔχει· τὰ δὲ περὶ τῆς
2 ὅλης αὐτῆς οὐσίας δίειμι. Σάρξ ἐστὶν ἡ καρδία
σκληρὰ καὶ δυσπαθῆς, ἐξ ἰνῶν πολυειδῶν συγκει- 10
μένη, διαλλάπτουσα ταῖς τῶν μυῶν ἰσὶ. τοῖς μὲν γὰρ
μυσὶ μονοειδῆς ἐστὶν ἡ τῶν ἰνῶν φύσις, ἡ γὰρ εὐθείας
μόνον ἔχουσι κατὰ [τὸ] μῆκος, ἡ ἐγκάρσιας κατὰ τὸ
πλάτος ἑαυτῶν, ἅμα δὲ ἑκατέρας οὐδεῖς· ἡ καρδία δὲ
καὶ ταύτας ἀμφοτέρας ἔχει, καὶ τρίτας ἐπ' αὐταῖς p. 40

2 augeantur. At ex sinistro cordis cavo grandis arteria exoritur, quae *spirituosa* a nonnullis, et *aorta* vocata est; haec per totum corpus dissipata vagatur, omnes ejus partes refrigerans vitalique calore sustentans: †et *venalis arteria* nuncupata, ab asperis per pulmones divisis aërem trahens et in cordis penetralia refundens. †

3 8 De cordis figura, ejusque partium situ haec disseruimus; totam
2 ejus substantiam ‡ nunc docebimus. Cor est caro dura, noxiis causis valde resistens, ex varii generis fibris composita, a musculis per fibras differens: musculi namque unius tantum generis fibris constant, aut enim rectas tantum secundum longitudinem, aut transversas secundum latum fibras habent, simul vero utraque nullus habere visus est; at cor non ex his utrisque modo,

DE
THORACE.
Arteriae
grandis
(vulgo *aor-
tae*) origo et
functio.

Cordis sub-
stantia, et
fibræ.

† Haec aut
in suo cod.
invenit
Crass., aut,
quum ne-
cessaria es-
sent, de suo
inseruit:
desunt in
Ed. 1581.

‡ De tota
ejus sub-
stantia &c.
Ed. 1581.

3. ἀορτή] ἀορτήν A.

7. Τὰ μὲν δὴ περὶ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 437.

9. αὐτῆς] om. G.

ib. δίειμι] Sic E., ἐφεξῆς δίειμι G., διαληπτέον vul.

ib. Σάρξ ἐστὶν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 437, 38.

11. ταῖς τῶν μυῶν ἰσὶ] τῶν μυῶν

ταῖς ἰσὶ A., τοῖς τῶν μυῶν ἰσὶ E., τῶν μυῶν τῶν ἰσὶ vul.; καὶ κατ' ἄμφω ταῦτα, κἂν εἰ παραπλήσιος εἶναι δοκοίη τοῖς μυσίν, ἐναργῶς αὐτὸν διαφέρει G.

12. μυσὶ] om. G.

ib. ἐστὶν] Sic E.G., om. vul.

13. κατὰ [τὸ] μῆκος] Sic G., om.

τὸ vul.; ἑαυτῶν add. G. et inf. om.

DE
THORACE.
Fibrarum
quare tanta
firmitas,

3 λοξάς. Ἄλλὰ καὶ σκληρότητι, καὶ τόνῳ, καὶ τῇ
συμπάσῃ ῥώμῃ τε καὶ δυσπαθείᾳ, πολὺ παραλλάτ-
τουσιν αἱ τῆς καρδίας ἴνες ἀπασῶν τῶν ἄλλων· οὐ-
δενὸς γὰρ οὕτως ὀργάνου συνεχῆς καὶ σφοδρὸν ἐστὶ
τὸ ἔργον ὡς τῆς καρδίας, ὅθεν εὐλόγως εἰς ῥώμην 5
τε ἅμα καὶ δυσπάθειαν ἢ τοῦ σώματος αὐτῆς οὐσία

quare tanta
varietas.

4 παρεσκεύαστο. Τὸ δὲ πολυειδὲς τῶν ἰνῶν τῆς καρ-
δίας διὰ τὰς κατὰ διαστολὴν κινήσεις αὐτῶν. τῶν
γὰρ εὐθειῶν ἰνῶν ἐνεργουσῶν, ἔλκει· τῶν δὲ ἐγκαρ-
σίων, ἐκκρίνει· ἀμφοῖν δὲ ἐνεργουσῶν καὶ σὺν αὐταῖς 10

Valvula-
rum tricus-
pidum
functio,

9 τῶν λοξῶν, κατέχει. Εἰς δὲ τὴν αὐτὴν κατοχὴν συν-
εργοῦσι καὶ οἱ τριγλώχινες ὑμένες, ἀποφράττοντες τὰ
στόματα τῶν ἀγγείων· καὶ οὐ μόνον [συνεργοῦσιν]
εἰς κατοχὴν τοῦ ἐλχθέντος ὑπὸ τῆς καρδίας ὑλώδους 840
πνεύματος, ἀλλ' οὐδ' ἐῶσιν παλινδρομεῖν τὰ ἐλχθέντα 15

3 verum etiam ex obliquis componitur. Quin etiam duritia, tenore, omnique robore et firmitate, cordis fibrae longe caeteris omnibus antecellunt; nullius enim instrumenti ita ut cordis assidua est ac vehemens opera, quare non injuria corporis ejus substantia 4 robusta firmaque facta est. Sed fibrarum est varietas ob motiones per distentionem compressionemque factas: nam per rectas attrahit; per transversas expellit; per utrasque obliquis 9 additis retinet. Ad ipsam quoque retentionem tricuspidum membranae, vasculorum oscula obstruentes, faciunt; neque solum retentionem materialis spiritus a corde attracti adjuvant, immo neque ea quae brevissimo tempore attracta sunt retro effluere

1. λοξάς] τὰς λοξάς G. quod κατεσκευάσθαι D.
malle. ib. Τὸ δὲ πολυειδὲς κ. τ. λ.] Cf.
ib. Ἄλλὰ καὶ σκληρότητι κ. τ. λ.] Gal. p. 438.
Cf. Gal. p. 438. 8. κατὰ διαστολὴν] καὶ συστολὴν
add. C., quod malle.
2. συμπάσῃ] ξυμπάσῃ G. ib. κινήσεις] κινήσης D.
ib. πολὺ] δὴ τι add. G. 9. ἐνεργουσῶν] ἐνεργοῦντων E.
ib. παραλλ.] παραλάτρουσαι E. 13. [συνεργοῦσιν] συνεργοὶ εἰσιν
4. καὶ σφοδρὸν] ἢ σφοδρὸν G. vul., συνεργοὶ E.
6. τε ἅμα] θ' ἅμα G. 15. ἀλλ' οὐδ' ἐῶσιν] ἀλλὰ καὶ μὴ
7. παρεσκεύαστο] Sic E., παρε- ἔοντων E.; ἔξω add. vul. et inf. om.

Fabr. p. 839, 40.

ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ ἔξω. τὴν προσωνυμίαν δὲ ὑμένες οὗτοι καλοῦνται ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν τριγλωχίνων, ὅμοιοι γὰρ κατὰ πάντα τοῖς τριγλώχισιν εἰσίν.

- 10 Ἄλλὰ καὶ τὰ ὦτα τῆς καρδίας διὰ ταύτας τὰς αἰτίας γέγονε. κοῖλα γὰρ εἰσι καὶ περιφερῆ, καὶ πα- 5
ρακείμενα ἔξωθεν ἑκατέρου τῶν εἰσαγόντων στομάτων τὰς ὕλας, καθάπερ τι ταμείον τροφῆς, ὡς μὴ κινδυνεύσαι ποτε ῥαγῆναι τὸ ἀγγεῖον, ἐλκούσης ἀθρόως τε καὶ σφοδρῶς τῆς καρδίας, ἀλλ' ἐκ τῆς κοιλότητος
2 τῶν ὠτων κατ' ὀλίγον χορηγεῖσθαι. Ἐπιβέβληται 10
δὲ τῇ καρδίᾳ περιλαμβάνων αὐτὴν ὁ περικάρδιος ὑμῆν, ὥσπερ τις οἶκος ἢ ἔρκος [ἀσφαλὲς], ἐκφυόμενος μὲν ἀπὸ τῆς βάσεως αὐτῆς, στενούμενος δὲ κατὰ βραχὺ, καὶ τελευτῶν ὁμοίως τῇ καρδίᾳ

permittunt: appellationem autem eam a similitudine tricuspidae telorum adeptae sunt, quibus persimiles ex toto fuerunt.

- 10 Aures praeterea cordis iisdem de causis comparatae fuerunt: etenim caevae rotundaeque sunt, et exterius ostiis humores in cor admittentibus appositae, tanquam alimenti promptuarium, ne unquam, repente contentiusque trahente corde, vasculum disruptionis periculum subeat, sed ex aurium gremio paulatim commeatus
2 subvehatur. Exterius autem cor firmo est opertum membranae involucre, (quae ab hoc *pericardios* [περικάρδιος] Graece vocata est,) instar valli cujusdam domusque munitissimae; haec a cordis basi incipiens, paulatim arctior est, tandemque una cum corde in

1. χρόνῳ ἔξω] Sic E., τῷ χρόνῳ vul.

ib. τὴν προσωνυμίαν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 478.

2. οὗτοι] om. E.; τριγλώχινες [-χεισιν A.] add. vul., om. E.

5. κοῖλα γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 481, 82.

ib. παρακείμενα] περικείμενα B.

7. ταμείον] ταμείον G.

ib. κινδυνεύσαι] κινδυνεύση G.

8. ἐλκούσης] μὲν add. G.

9. σφοδρῶς] ἐνίοτε add. G.

10. Ἐπιβέβληται κ. τ. λ.] Cf.

Gal. p. 488.

12. ὥσπερ τις οἶκος ἢ ἔρκος] Sic E., οἶον οἶκος τις μᾶλλον ἢ ἔρκος G., ὥσπερ τι ἔρκος ἢ οἶκος vul.

ib. [ἀσφαλὲς] Sic G., -λῆς vul.

12, 13. ἐκφυόμενος—αὐτῆς] ὅς ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐκφυόμενος ἰκανῶς πλατὺς G.

13, 14. στενούμενος—βραχὺ] εἶτα κατὰ βραχὺ στενούμενος G.

14. καὶ—καρδίᾳ] ὁμοίως αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τελευτᾷ G.

ib. τῇ καρδίᾳ] καὶ αὐτὸς pr. vul.

DE
THORACE.
et nomen.

Cordis au-
ricularum
functio.

Pericardii
figura et
situs;

DE
THORACE.

quare tam
longe a
corde distet,
neque plus,

neque
minus;

ejus sub-
stantia
quare ne-
que durior,

καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κώνου, τῷ στέρνῳ
3 συνημμένος. Ἀφέστηκε δὲ ἀπὸ τῆς καρδίας παντα-
χόθεν τοσαύτην εὐρυχωρίαν, ὡς διαστελλομένην αὐ-
τὴν ἱκανῶς ὑποδέχεται· εἰ γὰρ ἐπὶ πλεον ἀφει-
στήκει, ἔβλαπτεν ἂν τοῦ θώρακος τὴν εὐρύτητα 5
ταῖς κατὰ τὰς ἀναπνοὰς εἰσω τε καὶ ἔξω αὐθις φοραῖς
τοῦ πνεύματος· εἰ δ' ὀλίγον ἀφειστήκει ἀπ' αὐτῆς,
ἴστενοχώρει ἂν αὐτὴν ἐν ταῖς μεγάλαις διαστολαῖς P. 41
4 τῆς καρδίας. Ἔστιν μὲν οὖν ἡ οὐσία τοῦ περικαρδίου
χιτῶνος νευρώδης καὶ παχεῖα, μέση καθεστηκυῖα 10
σκληρότητός τε καὶ μαλακότητος· εἰ μὲν γὰρ [σκλη- 841
ρότερος] ἐγένετο, ἔθλα ἂν τῇ γειτνιάσει τὸν πνεύμονα

coni aciem gracilescit, et ossi pectoris (quod *sternon* [στέρνον]
3 vocatur) conjungitur. A corde vero undique tanto abest spatio,
quantum distento cordi satis esse valeat; quod si longius distaret,
pectoris cavum impediret dum in anhelitu trahitur spiritus ac
redditur; at si minus spatii interesset, ipsum cor, cum latius dis-
4 tenditur, in angustiis versaretur. Membranae hujus substantia
nervosa et crassa est, et inter duritiam mollitudinemque medio-
cris; quoniam si durior esset, vicinitate pulmonem rarum fistu-

1. καὶ αὐτὸς] Sic E.G., om. vul.
ib. εἰς—κώνου] εἰς τινὰ κώνου
κορυφὴν G.

2. συνημμένος] ξυνημμένην G.
ib. Ἀφέστηκε κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 488.

ib. δὲ ἀπὸ τῆς καρδίας παντα-
χόθεν] γὰρ αὐτῆς πανταχόσε πάμ-
πολυ G.

3. τοσαύτην] ἐντὸς add. G.
ib. εὐρυχωρίαν] Sic E.G., διά-
στασιν vul.; ἑαυτοῦ τε μεταξὺ καὶ
τῆς καρδίας ἀποτερόμενος add. G.
ib. ὡς] ὅση G.

ib. διαστελλομένην] Sic A.D.G.
M., -λομένη F., et fort. B.E.

4. ὑποδέχεται] ὑποδέξεται G.
4, 5. εἰ γὰρ—ἔβλαπτεν ἂν] τὸ γὰρ
ἔτι πλείονα ποιεῖν βλάπτειν ἦν G.

4. ἀφειστήκει] Sic inf. 1. 7., ἀ-

φέστηκεν E., ἀφειστήκει vul.

6. ἔξω αὐθις] Sic E., αὐθις ἔξω G.,
ἔξω vul.

7. πνεύματος] ἀνακειμένην add. G.
ib. ἀφειστήκει ἀπ' αὐτῆς] ἀφέ-
στηκεν ἀπ' αὐτῆς E., ἀπ' αὐτῆς ἀ-
φειστήκει vul.

9. Ἔστιν μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 489.

ib. Ἔστιν μὲν] Sic E., om. μὲν
vul.

11. εἰ μὲν γὰρ] εἰ γὰρ E.

ib. [σκληρότερος] Sic G., σκλη-
ρότητος vul.

12. ἐγένετο] Sic E.G., μετέσχε
πλείονος vul.; τοῦ νῦν ὄντος
add. G.

ib. τῇ γειτνιάσει τὸν πνεύμονα]
τὸν πνεύμονα τῇ γειτνιότητι E.

Fabr. p. 840, 41.

σομφόν τε καὶ μανὸν ὄντα· εἰ δ' αὖ [μαλακώτερος] ἦν, ἐθλάτο ἂν ὑπὸ τῶν ὀστέων. διὰ ταῦτα οὖν ὥσπερ τῇ θέσει σύμμετρος, οὕτω καὶ τῇ οὐσίᾳ.

- 5 Περὶ μὲν τῆς καρδίας, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀγγείων, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ὠτων, ἔτι τε τῆς οὐσίας αὐτῶν καὶ 5
11 ἐνεργείας, ἱκανὰ ταῦτα· μεταβῶμεν δὲ ἐξηγήσασθαι τὴν τοῦ πνεύμονος κατασκευὴν, τοὺς μὲν ἀναμιμνήσκων, τοὺς δὲ ἀγνοοῦντας ἀνατομῆς διδάσκων.
2 Πλέγμα ἐστὶ καὶ τοῦτο τὸ σπλάγχχνον, ὥσπερ καὶ τὸ ἦπαρ, ἀγγείων παμπόλλων, μαλακῇ σαρκί, [καθα- 10
περεὶ] στοιβῇ τινι, τὰς μεταξὺ χώρας ἀναπεπληρωμένον· ὀρμᾶται δὲ τῶν ἀγγείων τὸ μὲν ἐκ τῆς ἀρι-

losumque collideret; contra si mollior, pectoralium ossium asperitate tunderetur: idcirco ut situ, ita etiam substantia media effecta est.

- 5 Hactenus de corde, vasculisque ab eo prodeuntibus, de auribus, et pericardio membrana, praeterea de horum omnium substantia
11 muneribusque narravimus; in praesentia pulmonis artificium exponamus, [his quidem memoriam refricantes, illos autem, qui
2 anatomiam ignorant, docentes]. Id viscus, [quemadmodum et jecur,] textura quaedam est, ex pluribus vasculis integrata, molli carne, tanquam culcitra, medias plagas infarciens; at vasorum

1. αὖ [μαλακώτερος] ἦν] αὖ μαλακὸς ἦν E., μαλακώτερος G., αὖ μαλακότητος vul.

2. ἐθλάτο ἂν ὑπὸ τῶν ὀστέων] ἦν κίνδυνος—αὐτὸν πείσεσθαι τι ὑπὸ τῶν ὀστέων G.

ib. οὖν] Sic E.G., τοι vul.

3. τῇ θέσει σύμμετρος] ἡ θέσις αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἐναντίων ἐστὶν G.

ib. τῇ οὐσίᾳ] Sic E., ἐστίν add. vul., ἡ τοῦ σώματος οὐσία τῶν ἄκρων ἐν μέσῳ G.

4. Περὶ] Sic E., ἀλλὰ περὶ vul.

5. ὠτων] καὶ τοῦ περικαρδίου ὑμένο add. C.

6. μεταβῶμεν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 517.

ib. μεταβῶμεν δὲ ἐξηγήσασθαι] Sic E., ἐξηγητέον δὲ ἦδη καὶ vul.

ib. ἐξηγήσασθαι] τῷ λόγῳ add. G.

7. τὴν τοῦ πνεύμονος κατασκευὴν]

Sic E., κατασκευὴν τὴν τοῦ πνεύμονος vul., τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ G.

7, 8. τοὺς—διδάσκων] Sic E., om.

vul., τοὺς μὲν ἀνατετραχότας ἀναμιμνήσκοντας, τοὺς δ' ὄλως ἀγνοοῦντας προδιδάσκοντας G. sententiae forma mutata.

7, 8. ἀναμιμνήσκων—διδάσκων] Sing. pro plur., ipsius Theoph. fort. incuria.

9. Πλέγμα ἐστὶ καὶ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 517.

ib. Πλέγμα] δὴ τι add. G.

ib. ἐστὶ καὶ τοῦτο] καὶ τοῦτό ἐστι G.

10. ἀγγείων παμπόλλων] Sic E.G., ἀγγεία πολλὰ ἔχον vul.

ib. μαλακῇ] μαλακὴ E.

ib. [καθαπερεὶ] Sic G., καθάπερ ἐν vul.

11. ἀναπεπληρωμένον] -μένων E.

DE
THORACE.
neque mol-
lior.

Pulmonis
substantia,

et vasa.

DE
THORACE.

Pulmonis
fibrae
(vulgo *lobi*)
quatuor
magnae.

Lobi quinti
usus, et
positus.

Venae arte-
riosae
(vulgo *ar-
teriae pul-
monalis*), et
arteriae
venosae
(vulgo *ve-
nae pulmo-
nalis*)
functio.

στερᾶς κοιλίας τῆς καρδίας, τὸ δὲ ἐκ τῆς δεξιᾶς, τὸ
δὲ ἐκ τοῦ φάρυγγος, ἔπειτα ἐντεύθεν προιόντα
3 κατασχίζεται τρόπον ὁμοιότατον ἅπαντα. Σχίζεται
δὲ ὁ πνεύμων εἰς λοβούς τέσσαρας, ὧν δύο μὲν καθ'
ἐκάτερον μέρος οἱ μεγάλοι, πέμπτος δ' ὁ μικρὸς ἐν 5
τοῖς δεξιῶις· ὁ γὰρ πέμπτος καὶ μικρὸς ἐστίν, καὶ οὐ
διὰ τὴν ἀναπνοὴν γέγονεν, ἀλλ' εἰς ὑπηρεσίαν τῆς
κοιλῆς φλεβὸς, ἀπὸ τοῦ διαφράγματος ἄχρι τοῦ τῆς
4 καρδίας ὠτὸς ἐκτεταμένος. Παράκεινται δὲ τῇ τρα-
χείᾳ ἀρτηρία, κατασπειρόμεναι εἰς τὸν πνεύμονα ἑκα- 10
τέρωθεν, αἱ λοιπαὶ δύο, καὶ αὗται κατασπειρόμεναι
σὺν αὐτῇ εἰς αὐτὸν τὸν πνεύμονα· ἡ μὲν φλέψ ἀρτη-
ριώδης ἐξάγουσα ἀπὸ τῆς δεξιᾶς κοιλίας τὸν τῆς
καρδίας αἷμα καὶ προσάγουσα τῷ πνεύμονι, ἡ δὲ 842
ἀρτηρία φλεβώδης ἀπάγουσα τὸ ἐκ τῆς τραχείας 15
ἀρτηρίας πνεῦμα εἰς τὴν ἀριστερὰν κοιλίαν τῆς καρ-

unum ex sinistra cordis cella, alterum ex dextera, tertium ex
faucibus prodit, igitur his de locis prodeuntia modo quam simil-
3 limo omnia in ramos sparguntur. In quatuor fibras pulmo ipse
dividitur, quarum duae utraque ex parte magnae sunt, quinta in
dexteriore parte; [quinta enim parva est, et] non spiritus causa
creata est, sed ut cavae venae, a transverso discrimine ad cordis
4 usque aurem porrecta, servitio esset. Verum prope asperam arte-
riam reliqua duo vasa collocantur, per pulmonem utrinque divisa,
unaque cum ipsa aspera arteria per totum id viscus ramorum
serie distributa; arterialis quidem vena ex dextro cordis sinu
sanguinem hauriens in pulmonem rigat, venalis vero arteria ex
aspera spiritum abducens in sinistrum cavum cordis impellit.

2. τοῦ φάρυγγος] τῆς φάρυγγος
E.G.; vide sup. ad p. 91. l. 12.

3. Σχίζεται κ. τ. λ.] Cf. Gal. p.
517, 18.

ib. ἔπειτα ἐντεύθεν] Sic E., ἔ-
πειτ' ἐντεύθεν G., ἐντεύθεν οὖν vul.

4. καθ' ἐκάτερον μέρος] ἐν ἑκα-
τέρῳ μέρει G.

6. ὁ γὰρ πέμπτος καὶ μικρὸς ἐστίν
καὶ] Sic E., om. vul.

7. ὑπηρεσίαν] ἔδραν τέ τινα καὶ
οἶον ὑποστόρεσμα G.

13. τῆς καρδίας] Sic A.D.M.,
om. τῆς B.F. et fort. E.

15. φλεβώδης] ἡ φλέψ E.
ib. ἀπάγουσα] Sic E., ἐπάγ. vul.

Fabr. p. 841, 42.

5 δίας. Αὕτη δὲ ἡ τραχεῖα ἀρτηρία λαμβάνει τὸν
 ἔξωθεν ἀέρα, διαστελλομένου τοῦ πνεύμονος, ὑπὸ τῶν
 ῥινῶν καὶ τοῦ φάρυγγος. ὁ γὰρ θώραξ ὄργανόν ἐστι
 ψυχικόν, κινούμενον μὲν κατὰ προαίρεσιν τὴν κατὰ
 τόπον κίνησιν κατὰ διαστολὴν καὶ συστολὴν ὑπὸ 5
 6 μυῶν καὶ νευρῶν. Διεστάλη τοιγαροῦν ὁ θώραξ, p. 42
 ἐπηκολούθησε δὲ, τῇ τοῦ κενοῦ ὑποχωρήσει συνδια-
 7 σταλεῖς, καὶ ὁ πνεύμων. Κινεῖται δὲ ἡ καρδία κατὰ
 διαστολὴν καὶ συστολὴν, ἀλλὰ φυσικῶς· σὺν αὐτῇ
 δὲ καὶ αἱ τοῦ σώματος ἀρτηρίαι πλείσται καὶ αὗται 10
 κατὰ διαστολὴν καὶ συστολὴν ἴσως τῇ καρδίᾳ κατὰ
 8 πάντα καὶ φυσικῶς. Τοῦ δὲ πνεύμονος ἡ κίνησις
 οὔτε φυσικὴ ἐστίν, οὔτε προαιρετικὴ· κατὰ συμβε-
 9 βηκὸς γὰρ κινεῖται, καὶ οὐ καθ' αὐτόν. Ἔλκεται οὖν
 ὁ ἔξωθεν ἀὴρ ὑπὸ τοῦ πνεύμονος διασταλέντος· αὕτη 15
 δὲ ἡ εἴσω φορὰ τοῦ πνεύμονος ὀνομάζεται εἰσπνοή.
 10 Διακρίνεται δὲ ὁ ἐλχθεὶς ἀὴρ ἐν τῷ πνεύμονι, καὶ ὁ
 μὲν καθαρώτατός τε καὶ χλιαρὸς ἔλκεται αὖθις ὑπὸ

DE
THORACE.Thoraci
motum esse
volun-
tarium,ccrdi natu-
ralem,pulmoni
neque na-
turalem
neque vo-
luntarium.Inspiratio
quid ;expiratio
quid ;

5 At ipsa aspera per nares faucesque extrinsecus animam, dum
 pectus dilatatur, exhaurit : pectus namque animabile (ut ita
 dicam) instrumentum est, locali motu secundum electionem per
 6 musculos et nervos dilatando contrahendoque agitatum. Igitur
 pectus dilatatur, pulmo pariter distentus, ut vacuo succedat, con-
 7 sequitur. Caeterum cor distensione contractioneque, [sed] natura
 movetur ; cum ipso vero corporis arteriae pleraeque et ipsae dila-
 tatione compressioneque modo prorsus assimili vi naturae agi-
 8 tantur. Sed pulmonis motus neque natura, neque electione per-
 9 ficitur ; siquidem ex accidente, non per se movetur. Itaque ex-
 trinsecus aër dilatato pulmone attrahitur ; idque *inspiratio* nomi-
 10 natur. Tractus autem aër dividitur, mundissimus enim ac
 tepidus iterum a corde totiusque corporis arteriis ex pulmone

3. θώραξ] θυγάτερ A.

4. μὲν κατὰ] Sic E., κατὰ vul.

13. προαιρετικὴ] προαιρεταὶ B.

DE
THORACE.

τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀρτηριῶν ὅλου τοῦ σώματος ἀπὸ τοῦ πνεύμονος διὰ τῆς φλεβώδους ἀρτηρίας, ὃ δὲ λιγνυώδης καὶ περιττωματικὸς ἐκπέμπεται διὰ τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν ῥινῶν ἔξω· [αὕτη δὲ ἡ]

Respiratio
quid;

11 φορὰ ἐκπνοὴ ὠνόμασται. Τὸ δὲ τῆς εἰσπνοῆς καὶ 5 ἐκπνοῆς σύνθετον ἀποτελεσμα ἀναπνοὴ ὀνομάζεται

quid difflatio, seu insensibilis perspiratio.

διαπνοὴ δὲ, ἡ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι διὰ τῶν ἀρτηριῶν 843 γινομένη εἰσπνοὴ, καὶ ἐκπνοὴ διὰ τῶν ἀδήλων πόρων.

Respirationis tres esse species, naturalem, vehementem, et vehementiorem.

12 Τῆς δὲ ἀναπνοῆς εἰσιν εἶδη τρία· ἡ μὲν γάρ ἐστιν ἀβίαστος, ἡ δὲ βιαστική, ἡ δὲ μᾶλλον ἔτι βιαστική. 10

13 Ἀβίαστος μὲν οὖν ἐστιν ἀναπνοὴ ἡ κατὰ φύσιν γινομένη· βιαστὴ δὲ, ὅταν ἦτοι διὰ δρόμον, ἢ διὰ παλαίστραν, ἢ διὰ νόσον τραχυτέραν τοιαύτη γένηται· ἔτι δὲ μᾶλλον, ὅταν διὰ τινα χρεῖαν ἀναγκαίαν ἀναγκάζεται 15 ὁ ἄνθρωπος κατέχειν τὸ πνεῦμα, ὡς ἐπὶ τῶν ψαλλόν-

Naturalis respiratio quomodo fiat;

14 τῶν καὶ τῶν νηχομένων. Γίνεται δὲ ἡ μὲν ἀβίαστος ἀναπνοὴ ὑπὸ τοῦ διαφράγματος μόνου πρὸς τὴν ἰδίαν

per arteriam venalem attrahitur, fuliginosis autem atque excrementis affluens per asperam arteriam naresque redditur; id ex-
11 piratio vocatum est. Sed quod inspiratione expirationeque componitur ἀναπνοὴν Graeci, spirationem nostri appellaverunt; at διαπνοὴ (Latine difflatio) ea est quae toto corpore ab arteriis
12 per sensum latentia itinera fit inspiratio et expiratio. At spirationis tres species sunt; prima est non coacta, altera coacta,
13 tertia adhuc coacta magis. Non coacta ea est quae vi tantum naturae efficitur; coacta, quando cursu, lucta, aut vehementiore morbo talis redditur; adhuc vero magis cogitur, cum hominem interdum diutius spiritum continere necesse fuerit, ut canentibus
14 aut natantibus accidit. Non coacta spiratio per solum transversum septum ad proprium principium contractum pectusque dis-

4. [αὕτη δὲ ἡ] Sic sup. p. 103.
1. 15., ἡ αὕτη E., ἡ τοιαύτη δὲ vul.
An ἡ ἔξω φορὰ, ut sup. ἡ εἴσω φορὰ?

8. διὰ τῶν] Sic E., ἐκ τῶν vul.
10. βιαστική] Sic E., βιαστὴ vul.
ib. μᾶλλον ἔτι βιαστική] om.
μᾶλλον E., om. βιαστική vul.

Fabr. p. 842, 43.

ἀρχὴν συστέλλομένου καὶ διαστέλλοντος τὸν θώρακα.

15 Ἡ δὲ βιαστὴ ἀναπνοὴ γίνεται ὑπὸ τοῦ διαφράγματος,
 16 συνεργούντων καὶ τῶν μεσοπλευριτῶν μυῶν. Ἡ δὲ
 τῶν ψαλλόντων καὶ τῶν νηχομένων ἀναπνοὴ γίνεται
 ὑπὸ τοῦ διαφράγματος καὶ τῶν μεσοπλευριτῶν μυῶν 5
 τῶν ἔξω καὶ τῶν μεγίστων τῶν ἀνασπώντων [τὰς]
 ὠμοπλάτας· οἱ γὰρ ἔσω μεσοπλεύριοι συστέλλουσι
 τὸν θώρακα, ὁ δὲ θώραξ συστέλλόμενος ὑποπιέζει p. 43
 τὸν πνεύμονα, θλίβων αὐτὸν καὶ περιστέλλων, ὥσπερ
 ὑπὸ χειρῶν σπογγίαν τις ἐκπιέζων, καὶ ἀποπέμπων 10
 τὸ πνεῦμα ἔξω τὸ ἐλχθὲν ἐκ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος πάλιν
 ἐπὶ τὰ ἐκτὸς διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ὅθεν εἰσῆλθεν, ἐξερ-
 χόμενον δὲ τὸ πνεῦμα ποιεῖ τὴν ἐκπνοήν.

12 Ἐπεὶ δὲ ὁ ἄνθρωπος καὶ φωνεῖ καὶ διαλέγεται,
 πᾶν δὲ ἀποτέλεσμα τῶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ γινομένων 15
 ὑπὸ αἰτίων γίνεται, τὸ δὲ αἷτιον τετραχῶς, ἢ ποιη-
 τικὸν, ἢ ὀργανικὸν, ἢ ὑλικὸν, ἢ τελικόν· εἴη ἂν τῆς

15 tendens absolvitur. Coacta vero per septum [fit], intercostalibus
 16 musculis adjuvantibus. Sed canentium atque natantium [spiratio]
 per septum et costales exteriores musculos perque maximos
 scapulas attollentes efficitur; siquidem interni intercostales mus-
 culi pectus contrahunt, contractum pectus pulmonem urgens et
 undique coactans deprimit instar manuum spongiam comprimen-
 tium, atque ita spiritus ab externo aëre abductus emittitur [per
 eandem qua intraverat viam], qui exiens expirationem facit.

12 Verum enimvero quoniam homo et vocalis est et sermocinatur,
 quicquid autem in homine fit causas habet, causaque quadripartita
 est, aut enim effectrix, aut instrumentaria, aut materia, aut

4. ἀναπνοὴ γίνεται] Sic E., om. vul.
 5. μεσοπλευριτῶν] μεσοπλευρη-
 τῶν E., πλευριτῶν vul.

6. [τὰς] τοὺς vul., et inf. p. 122.
 1. 12.; τὰς inf. p. 117. l. 8., et
 duodecies.

9. ὥσπερ] Sic E., ὄν τρόπον vul.

10. σπογγίαν τις ἐκπιέζων] Sic

E., τις ἐκπιέζει σπογγίον vul., τις
 ἐκπιέζει σπογγίαν B.

ib. ἀποπέμπων τὸ πνεῦμα ἔξω]
 Sic E., τὸ πνεῦμα ἔξω ἐκπέμπει vul.

11. ἔξω] An om., quum ἐπὶ τὰ
 ἐκτὸς proxime sequatur?

11, 12. πάλιν—εἰσῆλθεν] Sic E.,
 om. vul.

DE
 THORACE.
 quomodo
 vehemens,
 quomodo
 vehementi-
 or.

Omnium
 rerum cau-
 sas quadri-
 partitas es-
 se, efficien-
 tem, forma-
 lem, ma-
 terialem,
 finalem.

DE
THORACE.

Causam ef-
ficientem
esse vel
proximam,
vel longin-
quiore.

ἐν ἀνθρώπῳ φωνῆς ποιητικὸν μὲν αἴτιον ὁ ἐγκέφαλος, 844
κινῶν τὸν θώρακα προαιρετικῶς· (προσεχὲς μὲν οὖν
αἴτιον τῆς φωνῆς ὁ ἐγκέφαλος· τὸ γὰρ πόρρω αἴτιον ἢ
ψυχῇ, κελεύουσα τὸν ἐγκέφαλον κινήσαι τὸν θώρακα.
ἔπειτα τὸ ποιητικὸν αἴτιον διττῶς λέγεται, τὸ μὲν προσ- 5
εχῶς, τὸ δὲ πόρρω, εἴη δ' ἂν ἐνταῦθα, ἐπὶ τῆς φωνῆς
δηλαδὴ, ἔτι πορρωτέρω ποιητικὸν αἴτιον, τοῦτο δέ
ἐστὶν ἢ πάντων αἰτία καὶ συνεκτικὴ τοῦ Θεοῦ σοφία,
ἢ οὕτως δημιουργήσασα καὶ κατασκευάσασα τοῦ ἀν-
θρώπου τὰ μόρια·) ὑλικὸν δὲ, τὸ ἔξω φερόμενον 10
πνεῦμα τῆς ἐκπνοῆς· ὀργανικὸν δὲ, ἢ τραχεῖα ἀρτηρία
καὶ ὁ κοινὸς χιτῶν αὐτῆς καὶ τοῦ στομάχου· καὶ
τελικὸν δὲ, αὐτὴ ἢ φωνή.

Asperae ar-
teriae (vul-
go tracheae)

13 Ἡ δὲ τραχεῖα ἀρτηρία καὶ βρόγχος καλεῖται, διὰ
2 τὸ ἐκ πολλῶν βρογχίων συγκεῖσθαι. Βρόγχια δέ 15
ἐστὶ σώματα χονδρώδη κύκλῳ παραπλήσια· καὶ

finis; ideo in homine vocem cerebrum facit, pectus motu volun-
tatis attollens; (igitur proxima vocis causa cerebrum est; lon-
ginquior vero est anima, cerebro motum pectoris imperans:
deinde quoniam efficiens causa bifariam dicitur, una prope, altera
procul, erit utique et hoc loco longinquissima vocis causa, om-
nium causa contentrixque omnium Divina sapientia, quae ita
humana membra condidit et fabricata est;) at vocis materia spi-
ritus est per expirationem ejectus; * instrumentum est aspera
arteria cum tunica ipsius gulaeque communi; finis autem ipsa-
met est vox.

* instru-
mentum—
communi.
Sic Ed. 1581,
om. Edd.
1537, 1540,
et Fabr.

13 Aspera quidem arteria et *bronchus* nominatur, quia ex multis
2 bronchiis componitur. Bronchia vero corpora sunt cartilaginea
circuli imaginem referentia; atque ut multi compositi circuli

2. προσεχὲς μὲν οὖν αἴτιον] προ-
αίτιος δὲ E.

3. τῆς φωνῆς] Sic E., om. vul.

4. τὸν ἐγκέφαλον κινήσαι] Sic E.,
τῷ ἐγκεφάλῳ κινεῖν vul.

5. ἔπειτα τὸ] τὸ γὰρ E.

5—7. διττῶς—αἴτιον] ἢ προσεχὲς
ἐστὶν ἢ πόρρω ἢ ἔτι πορρωτέρω E.

7. πορρωτέρω] Sic E., πορρω-
τάτω vul.

ib. τοῦτο δὲ ἐστὶν] Sic E., om. vul.

8. ἐστὶν] ἐστὶ E.

9. δημιουργήσασα] δημιουργ. B.

12. καὶ τελικὸν] Sic E., om.

καὶ vul.

14. Ἡ δὲ] Sic E., ἢ μέντοι vul.

Fabr. p. 844, 45.

καθάπερ πολλοὶ κύκλοι συνελθόντες καὶ μιγέντες
 πρὸς ἀλλήλους κατὰ μῆκος κύλινδρον ἀποτελοῦσιν
 οὕτως καὶ ἡ τραχεῖα ἀρτηρία, καθ' ἣ μὲν ἐκ πολλῶν
 βρογχίων συντεθέντων ἀποτελεῖται, βρόγχος καλεῖται
 3 καθ' ἣ δὲ ἐκ πολλῶν κύκλων, κύλινδρος. Οὐκ ἔστι 5
 δὲ ὅλος ὁ κύκλος τῶν βρογχίων χόνδρος, τὸ γὰρ
 ὄπισθεν μέρος αὐτῶν τὸ παρακείμενον τῷ οἰσοφάγῳ
 νευρώδές πῶς ἐστίν· ὡς εἶναι τοὺς κύκλους πάντας
 κατὰ μὲν τὰ ἔμπροσθεν καὶ πλάγια χόνδρους, κατὰ
 δὲ τὰ ὄπισθεν νευρώδεις, διὰ τὸ μὴ θλίβειν τὸν 10
 4 οἰσοφάγον. Συνῆπται δὲ ὅ τε στόμαχος καὶ ἡ τρα- 845
 χεῖα ἀρτηρία διὰ τινος χιτῶνος ἐνὸς κοινῶ ὑπαλεί-
 φοντος αὐτὰ ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν, καὶ διὰ τοῦτο ἐν p. 44
 ταῖς καταπόσεσι κατασπωμένου τοῦ οἰσοφάγου, ἀνα-
 5 σπᾶται ὁ λάρυγξ. Ἔστι δὲ ὁ χιτῶν οὗτος τὴν οὐ- 15
 σίαν λεπτὸς, καὶ πυκνὸς, καὶ συμμέτως ξηρὸς· εἰ γὰρ

DE
THORACE.
nomina.Bronchio-
rum circu-
lum non
esse totum
cartilagi-
nosum,

et quare.

Oesopha-
gum et tra-
cheam com-
muni tunica
committi.

inter seseque in longitudinem implicati eam figuram quae cy-
 linder dicitur constituunt; ita etiam aspera arteria, quatenus ex
 multis compositis bronchiis integratur, *bronchi* vocabulum con-
 sequitur; quatenus vero ex multis circulis, *cylinder* appellatur.
 3 Non est autem totus bronchiorum circulus cartilago, posterior
 enim ipsorum pars gulae adhaerescens nervea est; adeo ut omnes
 circuli oblique et a lateribus cartilaginosi, secundum posteriora
 4 vero nervi natura praediti sint, ne gulam duritia collidant. Gula
 autem et aspera arteria una quadam communi tunica, ipsas intus
 extraque involvente, committuntur, idque in causa est ut devo-
 5 rando dum gula detrahitur, guttur ascendat. Substantia tenui,
 et densa ea membrana est, et moderate sicca; nam si rarior esset,

2. πρὸς ἀλλήλους] Sic E., ἀλ- p. 532.
λήλοις vul.

5. Οὐκ ἔστι κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 534, 35.

7. παρακείμενον] περικείμενον B.

8. πῶς ἐστίν] πῶς ἐστίν E., om.
p. vul.

11. Συνῆπται κ. τ. λ.] Cf. Gal.

15. Ἔστι δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.

16. λεπτὸς] ἄμα add. G.

ib. πυκνὸς] ποικνὸς E.

ib. συμμέτως] μετρίως G.

ib. εἰ γὰρ ἀραιὸς ἦν] ἀραιὸς δ'
εἴπερ ἐγένετο G.

DE
THORACE.

Haec tunica
si rarior es-
set, raucam
vocem effi-
ceret; si
aridi or, as-
peram:

quod grui-
bus fit.

ἀραιὸς ἦν, ἐτοίμως [ἂν ἐδέχετο] ρεύματα, καὶ διά-
βροχος γενόμενος βραγχώδη τὴν φωνὴν ἀπετέλει· εἰ
δὲ πάλιν ξηρότερος τοῦ συμμέτρου, κακόφωνος ἂν
ἐγίνετο ὁ ἄνθρωπος· πολλάκις γὰρ ἐν διακαέσι πυρε-
τοῖς ἀναξηραιομένων τῶν ὑπὸ τὴν φάρυγγα καὶ τὴν 5
τραχεΐαν ἀρτηρίαν, τὰς ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους κλαγ-
γώδεις ὀνομασμένας φωνὰς γίνεσθαι συμβαίνει.
6 Οὕτως δὲ καὶ τοῖς ζώοις ὅσα μακρὸν ἰκανῶς ἔχει
τὸν τράχηλον καὶ [ξηροῦς] τοὺς χόνδρους, καθάπερ
γέρανοι καὶ τὰ ὅμοια· καὶ γὰρ καὶ περὶ τούτων 10
φησὶν Ὅμηρος,

“Κλαγγηδὸν δὲ πέτονται ἐπ’ ὠκεανοῖο ῥοάων.”

facile fluxionibus vexaretur, et humidior reddita raucam vocem
efficeret; item si aridior, asperam vocem homo ederet; siquidem
in ardentioribus febribus plerumque sedibus circa fauces asperam-
que arteriam arefactis, *clangorosas* (ut ita dicam) ab Hippocrate
appellatas [*Praedict.* lib. i. T. I. p. 159, 160; *Coac. Praenot.* T. I.
6 p. 246.] voces fieri necesse est. Atque ita in animalibus procerum
collum aridasque cartilagineas habentibus, ut gruibus et id genus
aliis, fieri contigit; quare de his cecinit Homerus (II. γ. 5.),

“Cum clangore volant liquidi super aequoris undas.”

1. ἐτοίμως ἂν ἐδέχετο ρεύματα]
τὴν τε πρὸς τὸν ὑποκείμενον χόνδρον
οὐκ ἂν ἀπέκλειε τῶν διαρρέοντων
ὑγρῶν ὀμιλίαν G.

ib. [ἂν ἐδέχετο] ἀνεδέχετο vul.

1, 2. καὶ—ἀπετέλει] αὐτός τ’ ἂν
ῥαδίως διαβρεχόμενος βραγχώδη τὴν
φωνὴν ἀπειργάζετο G.

2—4. εἰ δὲ—ὁ ἄνθρωπος] δι’ αὐτὸ
γὰρ τοι τοῦτο καὶ ξηρὸς συμμέτρως
ἐστίν· ἄμεινον γὰρ ἦχει τὰ ξηρότερα
τῶν διαβρόχων, ὥσπερ γε καὶ τὰ
τελείως ξηρὰ κακοφωνότερα τῶν
συμμέτρως ξηρῶν G.

4. πολλάκις γὰρ ἐν] ἐν μὲν γε G.

ib. διακαέσι] τοῖς περικαέσι α-
πασι G.

5. ἀναξηραίν.] ἰσχυρῶς ἀναξ. G.

ib. ὑπὸ τὴν] κατὰ τὴν G.

ib. τὴν φάρυγγα] Vide sup. ad
p. 91. l. 12.

6. τραχεΐαν] om. G.

ib. τοῦ Ἱπποκράτους] τοῦ om. G.

ib. κλαγγώδεις ὀνομασμένας φω-
νὰς] κλαγγ. ὀνομασμένας φωνὰς A.,
ὀνομαζόμενας φωνὰς κλαγγ. G.

7. γίνεσθαι] γίγνεσθαι G.

8. Οὕτως δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 535.

ib. Οὕτως δὲ καὶ] οὕτω δὲ καὶ G.

ib. ἰκανῶς] Sic E. G., om. vul.

9. [ξηροῦς] Sic C. G., σκληροῦς vul.

ib. καθάπερ γέρανοι καὶ τὰ ὅμοια]
Sic E., ὥσπερ καὶ αἱ γέρανοι G.,
συμβαίνει γίνεσθαι οἷον γεράνοις καὶ
τοῖς ὁμοίοις vul.

10, 11. καὶ—Ὅμηρος] Sic E., καὶ
γὰρ περὶ τούτων διὰ τοῦθ’ Ὅμηρος
ἔγραψε G., καὶ γὰρ φησὶν Ὅμηρος
περὶ τούτων vul.

10. περὶ τούτων] περὶ τούτω E.

12. Κλαγγηδὸν δὲ] κλαγγῇ ται
γε G. Hom.

Fabr. p. 845. 46.

7 Ἀποδέδεικται δὲ μὴ δύνασθαι γενέσθαι φωνὴν ἄνευ
 τοῦ στενωθῆναι τὴν διέξοδον τοῦ λάρυγγος, ἀθροωτέ-
 ραν δὲ γενέσθαι καὶ τὴν προσβολὴν τοῦ πνεύματος·
 εἰ γὰρ ἀτρέμα τὸ πνεῦμα ἔξω φέροιτο, τὴν χωρὶς
 ψόφου συντελουμένην ἀποτελέσει φωνήν· εἰ δὲ 5
 ἀθρόως τε καὶ σφοδρῶς, τὴν μετὰ ψόφου ἐκπνοὴν
 8 ἀπεργάσεται, ὅπερ ἐστὶν τὸ στενάζειν. Ἴνα δὲ φω-
 νήση τὸ ζῶον, δεῖται μὲν πάντως καὶ τῆς κάτωθεν 846
 ἄνω φορᾶς ἀθροωτέρας, καὶ τῆς κατὰ τὸν λάρυγγα
 διεξόδου στενωτέρας, κατὰ βραχὺ δὲ ἐκ τοῦ στενοῦ 10
 14 ἀνευρνομένης· ὅπερ ἐργάζεται ἢ ἐπιγλωττίς. Ἔστι

DE
 THORACE.
 Si tarde spi-
 ritus emit-
 tatur, effla-
 tionem sine
 voce effici ;
 si celeriter,
 suspirium.

Epiglottidis
 functio.

7 Ostensum est praeterea [inf. §. 8.] vocem formari non posse nisi
 transitus gutturis arctetur, occursusque exeuntis spiritus vehemen-
 tior repentinusque sit; nam si tarde spiritus emittatur, efflationem
 sine strepitu edet; quod si celeriter et repente, cum strepitu ef-
 8 flationem faciet, quod *suspirium* dicitur. Ut vero vocem animal
 efformet, aëris ab inferioribus sursum versum prorsus vehemen-
 tiore motu, transituque per guttur indiget angustiore quidem, sed
 paulatim ab angusto in latius se pandente; quod praestat vocata
 14 epiglottis. Est autem epiglottis corpus cartilagosum, guttur

1. Ἀποδέδεικται κ.τ.λ.] Cf. Gal.
 p. 561, 62.

2. τοῦ λάρυγγος] om. G.
 ib. ἀθροωτέραν] Sic D.M., ὠθρο-
 ωτέραν F. et fort. A.B.E.

2, 3. ἀθροωτέραν—πνεύματος] εἰ
 γὰρ ἀναπεπταμένη τελέως εἴη σύμ-
 πασα, κεχαλασμένων μὲν τῶν πρῶ-
 των δυοῖν χόνδρων καὶ διεστῶτων
 ἀπ' ἀλλήλων, ἀνεωγμένου δὲ τοῦ
 τρίτου, μήποτ' ἂν δύνασθαι γενέσθαι
 φωνήν G.

3. προσβολὴν] διέξοδον E.

4. εἰ γὰρ] ἀλλ' εἰ μὲν G.

5. ἀποτελέσει] om. G.

ib. φωνήν] ἐκπνοήν C.G., quod
 mallet, quum vox vix formari
 possit sine strepitu.

6, 7. τὴν—στενάζειν] τὸ καλού-
 μενον στενάζειν γιγνόμενον G.

6. μετὰ] κατὰ D.

7. Ἴνα δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 562.

ib. φωνήση] φωνήσει A.B.

8. δεῖται μὲν] δεῖσθαι G.

9. ἄνω] om. G.

ib. καὶ τῆς] δεῖσθαι δ' οὐδὲν ἦ-
 τον ταύτης pr. G.

10. στενωτέρας] στενωτέρας G.

ib. κατὰ βραχὺ] ἀλλὰ κατὰ βραχὺ
 μὲν ἐξ εὐρέος εἰς στενὸν ἀγομένης
 pr. G.

11. ἀνευρνομένης] πάλιν εὐρ. G.

ib. ὅπερ—ἐπιγλωττίς] ὅπερ ἀκρι-
 βῶς ἐργάζεται τουτὶ τὸ σῶμα τὸ
 προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ νῦν, ὃ δὴ
 γλωττίδα τε καὶ γλώσσαν ὀνομάζω
 λάρυγγος G.

ib. ἐργάζεται] τοῦτο τὸ ἔργον
 add. E.

DE
THORACE.Gutturis
(vulgo *la-
ryngis*) car-
tilagines.

δὲ ἢ ἐπιγλωττὶς σῶμα χονδρῶδες, ἐπιπωμάζον τὸν
 λάρυγγα· ὁ γὰρ σύμπας λάρυγξ σύγκειται ἐκ τριῶν
 χόνδρων, ὧν πρῶτός ἐστιν ὁ θυρεοειδῆς, δεύτερος δὲ
 2 ὁ ἀκατονόμαστος, τρίτος δὲ ὁ ἀρυταινοειδῆς. Διήρ-
 θρωνται δὲ πρὸς ἀλλήλους, οἷον χόνδροι, συνδεόμενοι 5
 διὰ μυῶν καὶ νεύρων, πρὸς τὸ ἀνοίγεσθαι τὸν λά-
 ρυγγα καὶ κλείεσθαι. ἀνοίγεται μὲν γὰρ ἐν ταῖς
 ἀθρόαις ἐκπνοαῖς ὑπὸ τῶν ἔξω μυῶν, διὰ πλείστου
 πνεύματος βαρείαν τε καὶ μεγάλην τὴν φωνὴν ἐργαζό-
 μενος· σφαλίζεται δὲ παντελῶς ὑπὸ τῆς ἐπιγλωττίδος 10
 ἐν ταῖς καταπόσεσιν, ἵνα μὴ ἀθρόως θάνατος κατα- p. 45
 3 λάβῃ τὸ ζῶον. Ταῦτα τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ σοφίας
 τὰ δημιουργήματα. πολλάκις γὰρ, ὑστερησάσης τῆς
 ἐπιγλωττίδος κλείσαι, ὑγρότης τοῦ ποτοῦ παραδρα-
 μοῦσα κερχνεῖν ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον, ὡς ῥηχθῆ- 15
 ναι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῇ βίᾳ τοῦ ἐμπεσόντος, καὶ προ-

Guttam aut
micam in
laryngem
illapsam
grave in
ferre peri-
culum.

contegens; totum enim guttur ex tribus cartilaginibus constat,
 quarum prima [θυρεοειδῆς] *thyreoïdes* (hoc est, *clypeo similis*)
 dicitur, altera *nomine carens*, tertia [ἀρυταινοειδῆς] *arytaenoides* (id
 2 est, *situlae assimilis*.) Inter se vero, utpote cartilagines, nervis
 musculisque revinctae committuntur, ad claudendum ac reseran-
 dum guttur: in subitis enim efflationibus guttur ab exterioribus
 musculis aperitur, per plurimum spiritum gravem ingentemque
 vocem efficiens; penitus autem ab epiglottide occluditur dum
 3 aliquid devoratur, ne repentina morte animal intereat. Haec
 sunt inenarrabilis Dei sapientiae opera: nam saepius, epiglottide
 lentius claudente, inter bibendum humor illapsus screatum citat,

1. ἐπιπωμάζον] ἐπιπωμάζων E.
 8. πλείστου] πλείστον E.
 10. σφαλίζεται] Sic E., κλείεται
 vul.
 11. καταπόσεσιν] Cum C. post
 καταπόσεσιν levius interpunxi, vul.
 plenius.
 12. τῆς] Sic E., vul. τὰ τῆς et
 om. τὰ inf.
 ib. τοῦ Θεοῦ] Sic E., om. τοῦ vul.

- ib. σοφίας] δημιουργίας E.
 13. τὰ δημιουργήματα] Sic E.,
 om. τὰ vul., δημιουργήματα A.B.
 14. τοῦ ποτοῦ] Sic E., ἐν ποτῶ vul.
 ib. παραδραμοῦσα] περιδραμοῦσα
 B. ut inf. p. III. l. I.
 15. ῥηχθῆναι] Sic E., ῥήγνυσθαι
 vul.
 16. τοὺς ὀφθαλμοὺς] Hic E., post
 ἐμπεσόντος vul.

Fabr. p. 846, 47.

πετεῖς γίνεσθαι· εἰ δὲ ψιξ παραδράμη, αἰφνίδιον ἐπάγει θάνατον.

4 Ἐπέλθωμεν οὖν ἐξηγήσασθαι περὶ τῶν τριῶν
 χόνδρων τοῦ λάρυγγος τό τε σχῆμα καὶ τὴν ἐνέρ-
 15 γειαν αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀρξάμενοι. Ἔστιν οὖν 5
 ὁ μὲν πρῶτος χόνδρος θυρεοειδῆς, κείμενος ἔμπροσ- 847
 θεν τοῦ τραχήλου καὶ κάτω τῆς γένυος, ὅστις καὶ
 φαίνεται καὶ καλεῖται τετράπλευρος, θυρεῶ παρα-
 πλήσιος τῷ σχήματι, ἐξ οὗ καὶ τὴν προσωνυμίαν
 2 ἐκτίησατο, ἔοικε γὰρ θυρεῶ. Ὁ δὲ δεύτερος ὀπίσθεν 10
 καὶ ἔσω κεῖται, προσψαύων τῷ στομάχῳ, ἀνόμοιος δὲ
 τοῖς φαινομένοις πᾶσιν, ὡς καὶ [μηδενὶ] ἔοικὼς ἀκα-
 3 τονόμαστος ὠνομάσθη. Ὁ τρίτος δὲ τῇ μὲν θέσει
 ἄνω καὶ μέσος κεῖται τῶν δύο τούτων, ἀρυταίνη παρα-

DE
THORACE.De laryngis
cartilagine
prima, seu
thyreoide ;secunda,
seu inno-
minata,
(vulgo cri-
coide) ;tertia, seu
arytaenoide.

oculosque erumpere ac veluti prosilire cogit; quod si mica inci-
 derit, confestim necatur animal.

4 Sed jam ad trium gutturis cartilaginum expositionem transea-
 mus, quae scilicet earum sit figura, quae functio, [et a prima
 15 ordiamur.] Igitur prima gutturis cartilago [θυρεοειδῆς] thyreoides
 (id est, *clypealis*) in priore cervicis parte infra mentum posita
 est, quae et videtur et *quadrilatera* appellatur, clypei imaginem
 2 referens, unde et cognomen assumpsit. Secunda posterius atque
 intus collocatur, gulae contigua, nullius eorum quae sensu per-
 3 cipiuntur assimilis, quare et *nomine carens* dicta est. Tertia
 vero sedem superiorem mediamque inter hasce duas nacta est,

1. παραδράμη] περιδράμη B. ut
 sup. p. 110. l. 14.

ib. αἰφνίδιον] ἐφνίδιον E.

3. Ἐπέλθωμεν οὖν] Sic inf. Lib.
 IV. c. 15. §. 1. et c. 26. §. 1., ἐπέλ-
 θομεν οὖν E., ἀλλ' vul.

ib. ἐξηγήσασθαι περὶ] Sic E.,
 ἐξηγητέον καὶ vul.

5. αὐτῶν—ἀρξ.] Sic E., om. vul.

ib. Ἔστιν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 551.

6. θυρεοειδῆς] θυραιοειδῆς A.B.

9. προσωνυμίαν] προσονυμίαν B.

10. Ὁ δὲ δεύτερος κ.τ.λ.] Cf.
 Gal. p. 552, 53.

12. τοῖς φαινομένοις πᾶσιν] τῶν
 φαινομένων πάντων E. Legitur ἀνό-
 μοιος cum dat., inf. p. 885. l. 34.
 ed. Fabr.

ib. ὡς] Sic E., οἷς vul.

ib. [μηδενὶ] μηδέν vul.

13. ὠνομάσθη] ὀνομάσθη E.

ib. Ὁ τρίτος δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal.
 p. 553.

14. παραπλήσιος] περιπλήσιος B.

DE
THORACE.Arytaena
quid sit.Lingulae
(vulgo *glottidis*) mag-
nitude,

functio,

nomen,

et formatio.

Glottis qua-
re membra-
nosa ;

πλήσιος, ὅθεν καὶ τὴν ὀνομασίαν ἔσχηκεν ἀρυταινο-
ειδῆς. (ἔστι δὲ ἀρύταινα ξυλουργικὸν σκεῦος, ᾧπερ
χρῶνται οἱ πλευστικοὶ εἰς τὸ ἀντλεῖν τὸ ἐν τῇ νηϊ
ἐπιπολάζον ὕδωρ, οἱ κηπευτικοὶ δὲ πρὸς τὸ ἄρδειν
4 τοὺς κήπους.) Τούτῳ τῷ ἀρυταινοειδεῖ χόνδρῳ ἐπί- 5
κειταί τι σκέπασμα, νευροχονδρῶδες τὴν οὐσίαν, τοι-
οῦτον τὸ μέγεθος ὅσον ἐστὶ τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἀρυται-
νοειδοῦς χόνδρου, πρὸς τὸ κλείειν αὐτὸν παντάπασιν·
ὀνομάζεται δὲ τοῦτο τὸ μόνιον γλωττίς, εἰκῶς ταῖς
τῶν αὐλῶν γλώτταις τε καὶ γλωττίσι, καὶ γὰρ καὶ 10
5 ταύτας ἀμφοτέρως προσαγορεύουσι. Κατασκευάζεται
δὲ ἡ γλωττίς αὕτη ὑπὸ ὑμένων τινῶν, ἅμα σώμασι
γλισχροῖς, ἐπιστρεφομένων πρὸς τε τὸν στόμαχον
6 καὶ τὸ στόμα τοῦ λάρυγγος. Διὰ τοῦτο δὲ ὑμενῶδες
τὸ σῶμα τῆς γλωττίδος ἐγένετο, πρὸς τὸ μήτε πλη- 15

[ἀρυταίνῃ] *arytaenae* (id est, *situlae*) similis, indeque appellationem
traxit, *arytaenoides* vocitata: (*arytaena* vero ligneum vasculum
est, quo nautae ad hauriendum e navi supervacuum humorem,
4 olitores autem ad irrigandos hortos uti solent.) Huic situlari
cartilagini quoddam operculum, mediae inter nervum cartilagi-
nemque naturae, superimponitur, tanta magnitudine quantum
ipsius cartilaginis hiatus patet, ut iste videlicet exquisite occlu-
datur; huic vero *lingulae* nomen inditum est, quoniam tiliarum
5 *linguis* ac *lingulis*, utrumque enim dicitur, est persimilis. Ex
membranis autem quibusdam, tenacibusque corpusculis, gulam
versus gutturisque ostium versatilibus, haec lingula componitur.
6 Eamque ob causam ejus corpus membranosum est, ne spiritus

1. ἀρυταινοειδῆς] λεγόμενος add.
vul., om. E.2—5. ἔστι—κήπους] Haec e
margine in textum irrepsisse vi-
dentur.

4. τὸ ἄρδειν] Sic B., om. τὸ vul.

5. Τούτῳ τῷ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 553, 61.

ib. ἀρυταινοειδεῖ] ἀρυταινοειδῆ E.

7. μέγεθος] ἔχον add. vul., om. E.

9. εἰκῶς] Sic E., εἰκε γὰρ vul.

10. καὶ γὰρ καὶ ταύτας] Sic E.,

ταύτας γὰρ vul.

14. Διὰ τοῦτο κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 566.14, 15. Διὰ—γλωττίδος] αὐτὸ δὲ
τὸ σῶμα τῆς γλωττίδος ὑμενῶδες
μὲν G.

15. ἐγένετο] Sic B.G., ἐγίν. vul.

Fabr. p. 847, 48.

ρούμενον τοῦ πνεύματος ῥήγνυσθαι, μήτε, τοῦ λάρυγ-
 γος εὐρυνομένου καὶ συστελλομένου, ταῖς ἐναντίας
 αὐτοῦ κινήσεσιν ἐπόμενον, εἰς κίνδυνον ἀφικέσθαι
 ῥήξεως· ὑγρὸν δὲ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ σὺν [τῷ] γλισ-
 χρὸν πως εἶναι καὶ λιπαρὸν, ἵνα ἐπιτέγγηται διὰ
 παντὸς καὶ ἐξαρκῆ χρόνῳ πολλῷ· ὥστε μήθ' ἐτοίμως
 αὐτοῦ ἀπορρέοντος, μήτε ξηραιομένου, κινδυνεῦσαι
 διαφθαρήναι τὴν φωνήν. ἔν τε γὰρ τοῖς διακαέσι
 τῶν πυρετῶν οὐ δύνανται φθέγγεσθαι πρὶν διαβρέξαι
 τὸν λάρυγγα, καὶ ὅσοι διὰ καύματος ὁδοιποροῦσι
 σφοδρῶ, ταῦτο τοῦτο πάσχουσιν.

7 Ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς γλωττίδος τοῦ λάρυγγος
 16 ἱκανὰ καὶ ταῦτα· περὶ δὲ τῶν παλινδρομούντων

plenum disrumpatur, neve gutturis dilatati aut compressi con-
 trarias motiones sequens, in fracturae periculum incidat; humidum
 quoque est, non tamen simpliciter, sed viscidum quodammodo et
 pingue, ut semper humectetur longiorique tempore duret; ut ne-
 que facile humore dilabente, neque facile siccescente, vocem cor-
 rumpere periclitetur: siquidem in deurentibus febribus loquendi
 facultas tollitur nisi prius guttur humescat, idem etiam perpe-
 tiuntur per magnum aestum iter facientes.

16 De gutturis lingua satis copiose disseruimus; in praesentia

1. τοῦ] ὑπὸ τοῦ G.
 1, 2. τοῦ λάρυγγος—συστ.] ἐν
 τῷ ποτε μὲν εὐρύνεσθαι, ποτε δὲ
 συστέλλεσθαι τὸν ὄλον λάρυγγα G.
 2. καὶ συστ.] Sic E., ἢ συστ. vul.
 3. κινήσεσιν] καταστάσεσιν G.
 ib. ἀφικέσθαι] Sic E.G., ἔρ-
 χεσθαι vul.; ποτέ add. G.
 4. ῥήξεως] ῥήξεων B.
 ib. ὑγρὸν] ὑγρὸς A.
 ib. σὺν [τῷ] Sic G., σὺν τὸ E.,
 καὶ vul.
 5. πως εἶναι] πῶς εἶναι E., τέ
 πως εἶναι G., πως ὑπάρχει vul.
 6. παντὸς] οἰκεία νοτίδι add. G.
 ib. ἐξαρκῆ] ἐξαρκεῖ A.B., et G.
 sententiae forma mutata.

ib. πολλῷ] παμπόλλῳ G.
 6, 7. ὥστε—ἀπορρ.] μὴ ἀπορρέων
 ἐτοίμως E., μὴτ' ἀπορρέον ἐτοίμως
 G. constructione mutata.
 7. ξηραιομένου] ξηραινόμενον G.
 8. ἐν τε γὰρ τοῖς κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 567.
 ib. διακαέσι τῶν πυρετῶν] περι-
 καέσι πυρετοῖς G.
 10. ὅσοι] ὅσοις E.
 ib. ὁδοιποροῦσι] ὁδοιπόρησαν G.
 11. ταῦτο τοῦτο πάσχουσιν] om.
 E.G.
 12. Ἀλλὰ περὶ μὲν κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 567.
 13. καὶ ταῦτα] Sic E.G., τὰ εἰ-
 ρημένα vul.

DE
 THORACE.

p. 46 quare hu-
 mida et vi-
 scida. 848

Nervos re-
 currentes
 vocis esse
 instru-
 menta.

DE
THORACE.
Sexti (vulgo
octavi) ner-
vorum paris
cursus, et
divisiones.

νεύρων ὅτι καὶ αὐτὰ ὄργανα φωνῆς εἰσιν ἐκ τῶνδ'
2 ἂν μάθοις. Ἐκτη γάρ τις ἐστὶ συζυγία τῶν ἀπ'
ἐγκεφάλου πεφυκότων νεύρων εἰς τὸν θώρακα διὰ
τοῦ τραχήλου κατερχομένη· καὶ ταύτης, ὅταν ἐν τῷ
θώρακι γένηται, συζυγία τις ἀποφυομένη νεύρων ἐτέ- 5
ρων τινῶν μικροτέρων ἀναφέρεται διὰ τοῦ τραχήλου
παρὰ τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν, ἐπιβαίνουσα τῷ λά-
ρυγγι· ἐντεῦθεν δὲ ἀτρέμα λοξὰ τὰ δύο ταῦτα
νεῦρα πρὸς τὴν ἔσω τε καὶ ἄνω χώραν αὐτοῦ φερό-
μενα κατασπείρονται εἰς ἅπαντας τοὺς τὸν λάρυγγα 10
κινούντας μύας, ὡς διὰ τοῦτο ταῦτα πρῶτα ὄργανα
3 γενέσθαι φωνῆς. Παλιδρομοῦντα δὲ λέγονται ὅτι
κατερχόμενα διὰ τοῦ τραχήλου ἕως τοῦ θώρακος,
πάλιν δι' αὐτοῦ τοῦ τραχήλου ἀνέρχονται εἰς τοὺς
4 τοῦ λάρυγγος χόνδρους. Εἰ θέλεις δὲ μαθεῖν ὅτι 15
πρῶτα [φωνῆς] ὄργανα τὰ παλιδρομοῦντα νεῦρα,

Nervorum
recurrenti-
um nomen.

Eorum sec-
tione vo-
cem tolli ;

vero recurrentes nervos vocis edendae instrumenta esse hinc
2 percipere possis. Est enim quoddam sextum a cerebro orientium
nervorum conjugium in pectus per collum descendentium; ab hoc,
postquam in pectus descenderit, altera quaedam minorum ner-
vulorum conjugatio exoriens, sursum versum per collum, arteriam
asperam calcans, revertitur, gutturique inseritur; inde paulatim
duo hi nervi obliqui ad internam superioremque gutturis partem
3 subeuntes per omnes ipsum moventes musculos sparguntur,
atque ideo primaria haec vocis instrumenta fuere. Verum ideo
recurrentes nominantur, quoniam per collum in pectus usque
descendentes, iterum per idem collum ad gutturis cartilagine
4 revertuntur. Quod si certior fieri volueris recurrentes nervos
praecipua vocis instrumenta esse, ad id animum adverte; si eos

6. τινῶν μικροτέρων] Sic E., om.
τινῶν vul., μίης τινῶν A., μίκρων
τινῶν B.

7. παρὰ τὴν τραχείαν ἀρτηρίαν]
Sic E., τῆς τραχείας ἀρτηρίας vul.
ib. τῷ] Sic E., ἐν τῷ vul.

14. τοὺς τοῦ] Sic B., om. τοῦ
vul., om. τοὺς A.

15. λάρυγγος] λάρυγγος A.

16. [φωνῆς] Sic sup. l. 1., 12.,
et inf. p. 115. l. 8; φωνῆ vul.

Fabr. p. 848, 49.

πρόσεχε τὸν νοῦν· εἰ γὰρ τέμνης αὐτὰ, ἢ θλάσης, 849
 ἢ βρόχῳ διαλάβης, ἢ φωνὴ τοῦ ζῴου τελείως ἀπόλ-
 5 λυται. Ὡστε ἀναπνευστικῶν τε καὶ φωνητικῶν ὄρ-
 γάνων ὄντων θώρακός τε, καὶ πνεύμονος, καὶ τραχείας
 ἀρτηρίας, ἔτι τε λάρυγγος, καὶ τῶν ἀνοιγόντων τε καὶ 5
 κλειόντων μυῶν, ἔτι τε τῆς ἐπιγλωττίδος, καὶ τοῦ
 κοινοῦ χιτῶνος τοῦ λάρυγγος καὶ τοῦ στομάχου,
 πρῶτα μὲν ὄργανα φωνῆς τὰ παλινδρομοῦντα νεῦρα,
 τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν ὧν οὐκ ἄνευ λόγον ἐπέχει.

17 Ταῦτα τοιγαροῦν τὰ ἀναπνευστικὰ καὶ φωνητικὰ 10
 ὄργανα ἐνεργοῦσι, διαστελλομένου τε καὶ συστελλο-
 2 μένου τοῦ θώρακος. Ἡ δὲ διαστολὴ τοῦ θώρακος
 3 γίνεται οὕτως. Δώδεκα παγίδες εἰσὶ μιᾶς ἐκάστης p. 47
 τῶν πλευρῶν, ὥστε εἶναι τὰς τῶν δύο πλευρῶν
 παγίδας εἰκοσιτέσσαρας, δώδεκα τῆς δεξιᾶς καὶ 15
 4 τῆς ἀριστερᾶς ὁμοίως. Προσῆρτηνται δὲ αὐται

DE
THORACE.Eos omni-
um spirabi-
lium et vo-
calium in-
strumento-
rum praeci-
puos vocis
auctores
esse.Thorax
quomodo
distendatur.Costas esse
ab utroque
latere duo-
decim;

aut secueris, aut contuderis, aut laqueo distrinxeris, animalis vox
 5 funditus tollitur. Quamobrem cum pectus, pulmo, aspera arteria,
 praeterea guttur, aperientes claudentesque musculi, * epiglottis,
 lingula, communisque gutturis et stomachi membrana, spirabilia
 sint et vocalia instrumenta, praecipui utique sunt vocis auctores
 recurrentes nervi, caetera omnia eorum rationem habent sine
 quibus fieri non potest.

* epiglottis,
lingula Ed.
1537; epi-
glottis lin-
gula, Ed.
1540; Epi-
glottis, Ed.
1581; epi-
glottis, i. lin-
gula, Fabr.

17 Igitur hae spirabiles vocalesque machinae, dilatato compresso-
 2 que pectore, operantur. At pectus hunc in modum distenditur.
 3 Cujusque lateris duodecim sunt costae, ut duorum laterum sunt
 4 viginti quatuor, [a dextra duodecim, itemque a sinistra.] Utrin-

1. τέμνης] τέρμης A., τέμης E.
 ib. θλάσης] θλάσσεις A.B.
 9. τῶν ὧν οὐκ ἄνευ] Sic vul. sup.
 p. 9. l. 4., ubi τῶν om. G.
 10. τοιγαροῦν] Sic E., τοίνυν vul.
 ib. φωνητικὰ] φωνητικὰ καὶ A.
 13. εἰσὶ μιᾶς] εἰ ἢ μιᾶς A.
 14. τῶν] τοῦ τῶν E.
 ib. τὰς] om. E.

ib. τῶν δύο πλευρῶν παγίδας]
 Sic E., παγίδας τῶν δύο πλευρῶν
 vul.
 15. εἰκοσιτέσσαρας] κδ' vul.
 15, 16. δώδεκα—ὁμοίως] Sic E.,
 om. vul.
 15. δώδεκα] ἐπὶ τοῖς β'. καὶ
 δέκα E.

DE
THORACE.
quarum
septem ster-
no copulari.

In respirati-
one naturali
thoracem
deorsum
labi;

ἐκατέρωθεν τοῖς δώδεκα σπονδύλοις τῆς ῥάχεως τοῖς
5 ἀφωρισμένοις τῷ θώρακι. Αἱ μὲν οὖν ἀνώτεραι
δεκατέσσαρες συναρθροῦνται τοῖς [ὀστοῖς] τοῦ
στέρνου, ἐκατέρωθεν ἑπτὰ, κατὰ ὀξείας γωνίας· ἐν
δὲ τῇ ἀβιάστῳ ἀναπνοῇ ἐλκόμεναι κάτω πρὸς τὴν 5
γαστέρα αἱ συναρθρώσεις αὐταὶ ὑπὸ τῶν φρενῶν,
ἀναγκάζονται τὰς ὀξείας γωνίας τῶν συναρθρώσεων
ἀμβλείας ἀποτελεῖν, ὥστε φέρεσθαι τὸν θώρακα
6 κάτω. Καταφερόμενος οὖν ὁ θώραξ θλίβει τὴν
γαστέρα, θλιβομένη δὲ ἡ γαστήρ ἐξογκοῦται· εἶτα 850
πάλιν συστελλόμενος ὁ θώραξ ἀνασπᾶται πρὸς τὰ
7 ἄνω, ὡς διὰ τούτου χαλαῖσθαι τὸ διάφραγμα. Χαλώ-
μενον οὖν τὸ διάφραγμα δίδωσι χώραν τῇ κοιλίᾳ
8 ἀποκαταστήναι εἰς τὴν ἑαυτῆς κοίτην. Τοῦτο δὲ οὐχ
ἅπαξ ἀλλὰ καὶ πολλάκις γινόμενον διαστέλλεσθαι 15
καὶ συστέλλεσθαι ποιεῖ τὴν γαστέρα· καὶ διὰ τοῦτο
οἱ ἄπειροι ἀνατομῆς ἀπατῶνται, οἰόμενοι ἔλκειν τὴν

que vero ipsae dorsi vertebrae pectore terminatis committuntur.
5 Superiores quatuordecim cum sterni ossibus, ab utroque latere
septem, secundum acutos angulos copulantur; et in spiratione vi
carente hae commissurae in ventrem a septo transverso detractae,
acutos angulos obtusos facere coguntur, quare pectus deorsum
6 labitur. Delabens vero [pectus] ventriculum comprimit, com-
pressus ventriculus turgescit; deinde iterum contractum pectus ad
superiora retrahitur, atque propterea transversum septum laxatur.
7 Laxatum vero [transversum septum] locum ventriculo praebet ut
8 in suum ipsius vacuum concedat. Id non semel sed crebrius
factum ut et ventriculus dilatetur comprimaturque efficit; atque
ideo dissectionis imperiti falluntur, ventriculum in spirando addu-

1. ἐκατέρωθεν] ἐκατέροθεν A.B.
ib. δώδεκα] ιβ' vul.
3. δεκατέσσαρες] ιδ' vul.
ib. [ὀστοῖς] ὀστέοις vul.
4. ἐκατέρωθεν] ἐκατέροθεν A.B.

ib. γωνίας] γονίας A.
5. ἀναπνοῇ] ἀναπνοῆς A.
8. ἀμβλείας] ἀμβλίας E.
ib. ἀποτελεῖν] om. E.
10. θλιβομένη] θλιβιμένη A.

Fabr. p. 849, 50.

κοιλίαν πνεῦμα ἐν ταῖς ἀναπνοαῖς καὶ πάλιν ἐκπέμ-
πειν, καὶ διὰ τοῦτο διαστέλλεσθαι καὶ συστέλλεσθαι.

9 Εἰ δὲ βιαστικωτερόν πως ἀναπνεύσει τὸ ζῶον, οὐ
μόνον κάτω φέρεσθαι ποιεῖ τὸν θώρακα, ἀλλὰ καὶ
ἔξω, τῶν μεσοπλευρίων μυῶν τῶν ἔξω ἐνεργησάντων. 5

10 Εἰ δ' ἀναγκασθείη τις ποτὲ καθέξειν τὸ πνεῦμα, οὐ
μόνον κάτω καὶ ἔξω φέρεται ὁ θώραξ, ἀλλὰ καὶ ἄνω,
τῶν μεγίστων ἐνεργησάντων μυῶν τῶν τὰς ὠμοπλά-

18 τας ἀνασπώντων. Αἱ δὲ ὑπόλοιποι δέκα παγίδες αἱ
κατωτέρω κείμεναι ἀπολείπονται μὲν τῷ μήκει, καὶ 10
ὀνομάζονται νόθοι· προσήρτηνται δὲ τῷ διαφράγματι
2 ἀποπερατούμεναι εἰς χόνδρους. Καὶ τοῦτο δι' ἄκραν
πρόνοιαν τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ ἡμῶν. ἐπίκεινται
γὰρ τῇ γαστρὶ αἱ νόθοι πλευραί· καὶ εἰ δι' ὅλου ὀστᾶ
ἦσαν, ἐτοίμως ἂν ἐθραύοντο ὑπὸ τῶν ἔξωθεν προσ- 15
πιπτουσῶν πληγῶν, θραυόμενα δὲ καὶ πρὸς τὰ ἐντὸς

cere spiritum ac rursus emittere, et hoc pacto dilatari contra-
9 hique, putantes. Quod si quando violentius spiret animal, non
deorsum modo ferri pectus coget, verum etiam extra intercostales
10 musculos, exterius munere suo defunctos. At si quis diutius in-
terdum spiritum continere urgeatur, non solum deorsum extraque
feretur pectus, sed etiam supra maximos musculos scapulis sur-
18 sum trahentes adducetur. Reliquae autem decem costae inferius
sitae longitudine deficiunt, et spuriae dictae sunt; in cartilagi-
2 nemque degenerantes transverso discrimini appenduntur. Id
summae optimi Dei providentiae fuit artificium: ventriculo enim
spuriae costae incumbunt; quod si totae osseae forent, facile ab
extra incidentibus ictibus colliderentur, collisae autem atque

4. ἀλλὰ καὶ ἔξω κ.τ.λ.] In vers.
Lat. lege, *verum etiam extrorsum,*
musculorum intercostalium exter-
riorum ope.

7. ἀλλὰ καὶ ἄνω κ.τ.λ.] In vers.
Lat. lege, *sed etiam sursum,* *mus-*
culorum maximorum ope scapulas

sursum trahentium.

8. τὰς] Sic E., τὸς vul. Vide
sup. ad p. 105. l. 6.

9. ὑπόλοιποι] Sic A.B., -παι vul.

15. προσπιπτουσῶν] προσπιπ-
τόντων E.

16. ἐντὸς] καὶ add. E.

DE
THORACE.

in vehe-
menti de-
orsum et
extrorsum;

in vehe-
mentiore,
deorsum,
extrorsum,
et sursum.

Costas (*spu-*
rias dictas)
esse partim
cartilagino-
sas, ne forte
collisae et in
ventriculum
retrusae ne-
cem infer-
rent;

DE
THORACE.
itemque ut
ventricu-
lum, modo
sese attol-
lentem, mo-
do residen-
tem, sequi
possent.

ὠθούμενα ἐνεπήσσοντο ἐν τῇ γαστρὶ ὡς ἐπακολου- p. 48
3 θῆσαι θάνατον. Ἄλλὰ καὶ ἄλλως χρήσιμον τὸ ἀπο-
περατωθῆναι τῶν νόθων πλευρῶν τὰς παγίδας εἰς 851
χόνδρους. ἐπικείμεναι γὰρ τῇ γαστρὶ, ἀκολουθεῖν
αὐτῇ ἔμελλον ἀφισταμένη τε καὶ προπετεῖ γενομένη· 5
πολλάκις γὰρ ἀκρασία χρησάμενον τὸ ζῶον βρωμά-
των τε καὶ ποτῶν, εἰς τοσοῦτον ἐξαίρεται ἢ γαστήρ
4 ὡς ἀπορρήγνυσθαι. Χαλαᾶσθαι οὖν ἔδει τὰς νόθους
πλευρὰς, συνεισερχομένας τε καὶ συνεξερχομένας τῷ
ὄγκῳ αὐτῆς· τοῦτο δὲ τὸ ἔργον οὐκ ἂν ἐγένετο, εἰ 10
5 ὀστώδη διὰ παντὸς ἦσαν. Διὰ τοῦτο οὖν πρὸς τὸ
συμφέρον ἢ ἄφατος τοῦ Θεοῦ σοφία τε καὶ φιλαν-
θρωπία προνοουμένη τὰς περατώσεις τῶν νόθων
πλευρῶν εἰς χόνδρους ἀπετελείωσε· καὶ οὐ μόνον
ταύτας, ἀλλὰ καὶ τὸν ξιφοειδῆ χόνδρον, ἀποπερά- 15
τωμα τοῦ στήθους ὄντα, κατὰ τὸ στόμα τῆς γαστρὸς

Cartilaginis
gladialis
(vulgo xi-
phoidis) po-
situs et
usus.

3 intro in ventriculum retrusae necem inferrent. Ob aliud etiam
utile fuit spuriarum costarum laqueos in cartilaginem remolles-
cere: nam ventriculo inhaerentes, ipsum sese modo attollentem,
modo residentem, sequi debuerant; saepius enim intemperantius
cibo potuque expletum animal usque adeo ventriculum in tumo-
4 rem exerit ut in discrimen disruptionis incurrat. Igitur hac
ratione spurias costas in cartilaginem versas molliri necesse fuit,
ut cum ventris mole pariter subsidere attollique valerent; quod
5 neutiquam fieret, si ossea prorsus natura rigerent. Hanc ob
rem Dei ineffabilis sapientia summusque erga homines amor,
eorum commodo prospiciens, spuriarum costarum extrema car-
tilagine remollivit; neque tantum haec, sed etiam gladialem
cartilaginem, quae pectorale os (*stethos* nuncupatum) terminat,

4. ἐπικείμεναι] ἐπικείμενα A.B.
7. ἐξαίρεται ἢ γαστήρ] Sic E.,
ἔχει τὴν γαστέρα ἐξαιρομένην vul.
8. ἀπορρήγνυσθαι] κινδυνεύειν
add. vul., om. E.

10. ἐγένετο] Sic E., ἦν vul.
13. προνοουμένη] τοῦ ζώου add.
vul., om. E.
14. ἀπετελείωσε καὶ] Sic B., ἀπο-
τελείωσεν καὶ E., ἀποτελείωσεν vul.

Fabr. p. 851, 52.

τέθηκεν πρόβλημα καὶ περιτείχισμα, ὥστε φυλάττειν
τὸν στόμαχον τῶν ἔξωθεν προσβολῶν. Οὗτοι οἱ
χόνδροι, ὃ τε ξιφοειδῆς, καὶ οἱ ἀποπερατούμενοι ἐν
ταῖς νόθοις πλευραῖς, προσήρτηνται τῷ διαφράγματι.

- 19 Τοῦ διαφράγματος δὲ ἡ μὲν ἴδιος οὐσία μῦς ἐστίν, 5
ἀμφιάσματα δὲ αὐτῷ δύο γεγένηται, κάτωθεν μὲν
ἡ κορυφή τοῦ περιτοναίου χιτῶνος, ἄνωθεν δὲ ἡ
2 βάσις τοῦ τὰς πλευρὰς ὑπεζωκότος ὑμένος. Ὑποτέ-
ταται γὰρ ὁ ὑπεζωκὸς ἐν ἅπαντι τῷ κύτει τοῦ θώ- 852
ρακος ἔνδον, ὑπαλείφων αὐτὸν, καὶ τὸν πνεύμονα, 10
καὶ τὴν καρδίαν, ἅπαντά τε τὰ ἀναπνευστικὰ ὄργανα
μέχρι τοῦ φάρυγγος καὶ ὑπερώας, γλώσσης τε καὶ
στόματος, καὶ τῶν τῆς κεφαλῆς ἀπάντων μορίων,
3 καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐγκεφάλου. Ὁν γὰρ τρόπον ἐνδέδεται

DE
THORACE.Transversi
septi (vulgo
diaphrag-
matis) sub-
stantia, et
tunicae.
Membranae
succingentis
(vulgo pleu-
rae) positus.

ventriculi ostio veluti propugnaculum quoddam atque vallum
superimposuit, ut id ipsum ostiolum incolume ab externis incur-
6 sionibus tueretur. Itaque id genus cartilagineas, gladialis scilicet,
et spurias costas terminantes, transverso septo suspenduntur.

- 19 Caeterum transversi septi propria essentia musculus est, duobus
amiculis includitur, ab inferiori parte peritonaei tunicae summi-
2 tate, a superiori costas vestientis membranae infima basi. Haec
enim (*succingens* appellata *membrana*) toti pectoris concavo sub-
sternitur, ipsum, pulmones, cor, omniaque spirabilia instrumenta
ad fauces usque et palatum, linguam, os, et omnes capitis cere-
3 brique sedes, involvens: quoniam quo modo totum hominis corpus

1. τέθηκεν] Ἄν τέθεικεν?
ib. πρόβλημα] Sic E., οἷόν τι
πρόβλημά τε vul.

2. τῶν] Sic E., ἀπαθῆ ταῖς vul.
ib. προσβολῶν] Sic E., προσβο-
λαῖς vul., προβολαῖς A.

ib. Οὗτοι] οὗν add. vul., om. E.

3. ὃ τε] οἱ τε D.

4. νόθοις] νόθαις E.

5. Τοῦ διαφράγματος κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 596, 97.

ib. Τοῦ διαφράγματος δέ] τῶν
φρενῶν G.

ib. ἴδιος] Sic E.G., ἰδίως vul.

6. ἀμφιάσματα] ἀμφιέσματα G.
ib. δύο γεγένηται] γεγένηται
δύο G.

ib. κάτωθεν] κάτω G.

8. ὑμένος] om. G.

ib. Ὑποτέταται κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 597.

ib. Ὑποτέταται] ὑποτέτακται G.

9. ὁ ὑπεζωκὸς] ὁ ὑπεζωκὸς E.,
οὗτος G.

ib. ἐν] om. G., et abesse mal-
lem.

12. τοῦ φάρυγγος] τῆς φάρυγγος
E. Vide sup. ad p. 91. l. 12.

DE
THORACE.Internae
membranae
quod supra
diaphragma
est, pleu-
ram; quod
infra, peri-
tonaeum
vocari.Diaphrag-
matis forma.

τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἔξωθεν τὸ δέρμα, ὡς μὴ
ἀσκεπὲς φαίνεσθαι τι μόνιον, μηδὲ κολλᾶν ἄλλο εἰς
ἄλλο· τὸν αὐτὸν τρόπον ἔσωθεν ὑμῆν τις ὑποτέ-
ταται, ὑπαλείφων ἅπαντα τὰ μόνια τοῦ ζώου. καὶ
τῷ μὲν κοινῷ ὀνόματι ὀνομάζεται ὑμῆν καὶ ὑπαλεί- 5
φων· διαιρεῖται δὲ εἰς δύο, εἰς τε τὰ κάτω τῶν
φρενῶν χωρία, καὶ τὰ ὑπὲρ τῶν φρενῶν· καὶ ὅσος p. 49
μὲν ἐστὶ κάτωθεν τῶν φρενῶν, ὀνομάζεται περιτό-
ναιος· ὅσος δὲ ὑπὲρ τὰς φρένας, ὀνομάζεται ὑπε-
4 ζωκῶς. Ὅτι μὲν οὖν ἡ οὐσία τῶν φρενῶν μῦς ἐστὶ 10
μαρτυρεῖ τὸ φαινόμενον, εἴ τις σχίσας τὸ ζῶον ἐν-
5 τέχνως αὐτόπτης τῆς θέσεως αὐτῶν γένηται. Τὸ δὲ
σχῆμα τῶν φρενῶν περιφερὲς ἐστὶ καὶ ἀνόμοιον· τὸ
μὲν γὰρ ἔνδον αὐτῶν, νευρώδες· τὸ δὲ γύρωθεν τοῦ
νευρώδους, καθ' ὃ προσήρτηται ταῖς νόθοις πλευραῖς 15
6 καὶ τῷ ξιφοειδεῖ χόνδρῳ, σαρκῶδες. Οὐ συμφύονται
δὲ ταῖς νόθοις πλευραῖς κατ' ἄκρον, ἀλλ' ὑπερκύπτει

in exterius cutem induitur, ne ulla particula nuda videatur, neque
altera alteri coalescat; perinde interius membrana quaedam,
omnia animalis vestiens, protenditur: haec communi quidem
nomine *membrana* et *illinens* vocatur; in duas vero partes, infra
septum videlicet, et supra septum, distinguitur; quantumque ejus
infra septum est, [*περιτόναιος*] *peritonaeon* Graeci vocant; quantum
4 vero supra, *succingens membrana* nominatur. Septi quidem essen-
5 tiam musculum esse sensus clare testatur, si quis animal artifi-
ciose dissecans ejus positum ipse oculis cernat. Figura sane
rotunda est et inaequali; ejus namque medium nervosum est;
quod circa est, quo spuriiis costis et gladiali cartilagini con-
6 nectitur, carne constat. Nec extrema ora spuriiis costis [adhae-

2. εἰς ἄλλο] Sic E., καὶ ἄλλο vul.

5. καὶ ὑπαλείφων] καὶ ἐπαλεί-
φων B. An om. καὶ?

6. εἰς τε] εἴτε A.

7. ὑπὲρ] Sic E., ὑπεράνω vul.

8. ὀνομάζεται] ὑπαλείφων ὀνομά-
ζεται E.

10. μὲν οὖν] Sic E., δὲ vul.

16. ξιφοειδεῖ] ξιφοειδῆ B.

ib. Οὐ συμφύονται κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 597;ib. συμφύονται] Sic E., συμφύον
vul.16, 17. Οὐ συμφύονται—ἄκρον] διὰ
τί δὲ οὐκ ἐξ ἄκρων τῶν νόθων πλευ-
ρῶν ἐκπεφύκασιν αἱ φρένες G.

Fabr. p. 852, 53.

τις αὐτῶν μοῖρα καθ' ὑποχόνδριον, οἶον χάραξ, χάρακι γὰρ ταύτην προσεικάσαν· φρουρεῖ γὰρ ὁ χάραξ τὰς νόθους πλευράς, καὶ τὸν ξιφοειδῆ χόνδρον, αὐτάς τε τὰς φρένας, καὶ τὸ ἥπαρ, καὶ αὐτὸ τὸ στόμα τῆς γαστρὸς.

5

- 20 Φρουροῦσι δὲ καὶ οἱ μαστοὶ τὴν καρδίαν ἐπικεί- 853
 μνοι τῷ στέρνω, ἅμα μὲν σκέποντες αὐτὴν ὑποκει-
 μένην ἅμα δὲ καὶ θερμαίνοντες, ἀμοιβὴν τινα αὐτῇ
 βραχείαν ἀποδιδόντες· ὁμοίως τοῖς ἔξωθεν ἐπιτιθε-
 μένοις ἡμῖν ἐρείοις ἐπιβλήμασιν, ἃ ψυχρὰ περιτε- 10
 θέντα τῷ σώματι, κάπειτα ὑπ' αὐτοῦ θερμανθέντα,
 2 μικρὸν ὕστερον ἀντιθερμαίνει. Κατὰ τὸν αὐτὸν οὖν

DE
 THORACE.
 Mammæ
 cor conte-
 gere pariter
 et calore
 fovere.

rescet,*] quin ejus aliqua pars eas secundum præcordia superat, perinde ac vallum quoddam, vallo enim hanc partem assimilant; atque adulterinas costas, gladialem cartilaginem, ipsum septum, jecur, portamque ventriculi defendit.

* adhaeres-
 cens Crass.

- 20 Mammæ utique et ipsæ pectori impositæ cordi præsidio sunt, ipsum subjectum contegentes pariter et calore foventes, reciprocum quoddam licet exiguum beneficium ipsi vicissim retribuentes; instar laneæ texturæ nos exterius prætegentis, quæ frigida corpori imposita, mox ab eo calefacta, paulo post ipsum 2 mutuo calore perfundit. Itaque haud aliter mammarum glandu-

1. καθ' ὑποχόνδριον] πρὸς ὑποχ. G.

2. χάρακι] ἢ χάρακι G.

ib. γὰρ ταύτην προσεικάσαν] προσεικάσαντες αὐτὴν E.G.; εἰρήκαμεν ἤδη καὶ τὴν χρεῖαν add. G.

ib. γὰρ] Sic E.G., δὲ vul.

ib. ὁ χάραξ] Sic E., om. vul., οὗτος ὁ χάραξ G.

3. τὰς—χόνδρον] om. G.

4. αὐτὸ] Sic E., om. vul.

4, 5. καὶ αὐτὸ—γαστρὸς] ἤδη δὲ καὶ τῶν ἄλλων πολλὰ τῶν ἐνταῦθα G.

6. Φρουροῦσι δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 605.

ib. μαστοὶ] Legitur μαστὸς bis, hic et inf. p. 13. l. 10. ed. Must.; μαστὸς novies.

8. ἅμα δὲ καὶ] καὶ om. G.

ib. θερμαίνοντες] ἀντιθερμαίνουσιν G. constructione mutata.

ib. ἀμοιβὴν] ἀμειβὴν A.B.

ib. τινα] om. G.

ib. αὐτῇ] αὐτὴν E.

9. ἀποδιδόντες] ἀποδιδούντες A. B.D., παρέξουσιν G. constructione mutata.

ib. ἐπιτιθεμένοις] ἐπιτιθεμένον A.

10. ἐρείοις] Sic E., ἐρίοις vul., ἐρεοῖς G. Vide Lobeck ad Phryn. p. 147.

ib. ἐπιβλήμασιν] Sic E.G., ὑφάσμασιν vul.

ib. ἃ] Sic E.G., ἃ τινα vul.

12. Κατὰ τὸν αὐτὸν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 605, 6.

DE
THORACE.

τρόπον ἢ κατὰ τοὺς μασθοὺς ἀδενώδης οὐσία σκέ-
πασμά τε ἅμα τῆς καρδίας ἐστὶ, καὶ θερμαινομένη
3 πρὸς αὐτῆς, [ἀντιθερμαίνει]. Ἐμνημονεύσαμεν δὲ
μασθῶν ἐν τῷ παρόντι λόγῳ ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἀναπνευ-
στικοῖς μορίοις ἢ θέσις αὐτῶν τέτακται· τὴν δὲ ἐνέρ- 5
γειαν αὐτῶν καὶ τὴν χρεῖαν ἐρούμεν, ὅταν περὶ τῶν
γεννητικῶν μορίων ἐξηγιῆσθαι μέλλωμεν.

Ossis ypsi-
loidis (vul-
go hyoidis)
usus,

21 Τὸ δὲ καλούμενον ὑοειδὲς ὄστον σμικρὸν μὲν
ἐστὶ τῷ μεγέθει, χρεῖας δὲ μεγίστας καὶ πλείστας
παρέχει τῷ ζῳῷ· οἱ γὰρ τὸν λάρυγγα ἀνοίγοντες 10
καὶ κλείοντες μύες ἐξ αὐτοῦ πεφύκασι, καὶ οἱ κινούν-
τες τὴν γλῶτταν μύες ὡσαύτως, καὶ τινες ἄλλοι

losa substantia simul et cordis quoddam est tegumentum, et ab
3 eo incalescens, contra ei mutuuum calorem elargitur. Mammarum
autem hoc in loco meminimus quoniam earum sedes prope
anhelitus membra collocatur; sed ipsarum officium et usum in-
ferius exponemus [Lib. V. c. 38.], de genitalibus partibus ser-
monem habituri.

21 At os quod a forma ypsili [Υ] literae *ypsiloides* nomina-
tur mole quidem pusillum est, sed ingentia commoda et plu-
rima animali impartitur; musculi enim guttur claudentes ac
reserantes ex eo oriuntur, [itemque linguam moventes,] alii

1. κατὰ τοὺς] Sic E. G., τῶν vul.
ib. μασθοὺς] Sic E., μαστοὺς G.,
μασθῶν vul. Videsup. ad p. 121. l. 6.

2. θερμαινομένη] παρμαινομένη A.
3. [ἀντιθερμαίνει] Sic G., ἀντι-
θερμαίνεται vul.

ib. Ἐμνημονεύσαμεν κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 607, 8.

4. μασθῶν] μασθῶ E., μασθῶν
vul., τῶν μασθῶν G. quod malle.
Vide sup. ad p. 121. l. 6.

6, 7. περὶ—μέλλωμεν] τὰ γεννη-
τικὰ διηγώμεθα μόρια G.

8. Τὸ δὲ καλούμενον κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 591.

8, 9. σμικρὸν—μεγέθει] καίτοι
σμικρότατον ὄν G.

9. χρεῖας δὲ μεγίστας καὶ πλεί-

στας] μεγίστας καὶ πλείστας χρεῖ-
ας G.

10. τῷ ζῳῷ] om. G., τὸ ζῶον E.

10—12. οἱ γὰρ—ὡσαύτως] καὶ
γὰρ καὶ τῶν τῆς γλῶττης μῶν οἱ
πλείους ἐξ αὐτοῦ πεφύκασι, καὶ τῶν
τοῦ λάρυγγος ἢ πρόσθιος συζυγία G.

11. πεφύκασι] Sic vul. et G.,
ἐκπεφύκασι E.

11, 12. καὶ οἱ—ὡσαύτως] Sic E.,
om. vul.

ib. γλῶτταν] γλῶτταν E.

12. ὡσαύτως] ἐξ αὐτοῦ πεφύκασι
add. E., quae, quum e linea supe-
riore repetita viderentur, (suaden-
te Sc.) omisi.

ib. ἄλλοι μύες] Sic E., ἄλλοι G.,
μύες vul.

Fabr. p. 853, 54.

2 μύες πρὸς τοὺς ὠμοπλάτας ἀνατεινόμενοι στενοὶ καὶ
 3 μακροὶ, ἄλλοι δὲ πρὸς τὴν γένυν. Καὶ ὅστις ἂν ἐθέ-
 4 λου καταμαθεῖν, [ἀνατεμνέτω,] εἰ δ' ἀπορήσειεν ἀνα-
 5 τέμνειν, φοιτάτω πρὸς ἀνατομικοὺς, ὅπως μὴ μόνον
 6 τοὺς ἐξ αὐτοῦ ἐκφυομένους μύας ἐκμάθοι, ἀλλὰ καὶ
 7 τὴν οὐσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἰδέαν. Ἔστι μὲν οὖν
 8 κατὰ τὴν οὐσίαν τὸ ὑοειδὲς ὀστοῦν, πῆ μὲν ὀστοῦν,
 9 πῆ δὲ χόνδρος. Διώνυμον δὲ τοῦτο τὸ ὀστοῦν· οὐ
 10 μόνον γὰρ ὑοειδὲς ὀνομάζεται, ἀλλὰ καὶ λαβδοειδὲς,
 11 διὰ τοῦτο [ὅτι] τοῖς δυσὶ γράμμασι ὅμοιον ὑπάρχει
 12 τῷ τε Υ καὶ τῷ Λ. Τὴν δὲ ἰδέαν ἐστὶ τοιοῦτος· αἱ
 13 ταπειναὶ πλευραὶ αὐτοῦ πρὸς τὴν μέσην αὐτοῦ χώραν
 14 ἀνήκουσι, πλάτος ἔχουσιν τῇ αὐτῇ χώρᾳ ἀξιόλογον,

DE
 THORACE.
 (Ad disse-
 candum
 hortatio.)

substantia,

nomina,

et figura.

praeterea ad scapulas pertinentes angusti et longi, item ad
 2 mentum alii. Quod si quis haec certius velit perdiscere,
 aut aliquod animal ipse dissecet, aut, [si id non poterit,] ad
 dissecandi magistros accedat, ut non musculos modo ab eo pro-
 3 deuntes, verum etiam et essentiam et figuram percipiat. Igitur
 os ypsiloides partim ossea, partim cartilaginea natura constat.
 4 Geminaque nomenclatura [hoc os] censetur; non solum enim
 ypsiloides, sed etiam lambdoides nominatur, quod duarum litte-
 5 rarum Υ et Λ similitudinem ostendit. Situs ejus ita se habet;
 humiles costae ad mediam ejus regionem, satis pro loci ratione

1. πρὸς] Sic B.E.G., περὶ vul.
 ib. ὠμοπλάτας] Sic A.B.E.G.,
 ὠμοπλάτεας vul.

2. μακροὶ] καὶ πρὸς τούτοις ἕτερος
 εὔρωστος διφυῆς ὁ πρὸς τὸ στέρνον
 καταφερόμενος add. G.

ib. ἄλλοι δὲ] εἴτ' ἄλλοι δύο μύες
 λοξοὶ G.

ib. γένυν] κατὰ τῷ pr. E., ἐξή-
 κοντες add. G.

ib. ἐθέλου] ἐθέλει B.

3. [ἀνατεμνέτω] Sic bis inf. p. 891.
 1. 13, 16. ed. Fabr., ἀνατεμέτω vul.

ib. εἰ—ἀνατ.] Sic E., ἦ vul.
 ib. ἀπορήσειεν] ἀπορρήσειεν E.

4. ἀνατομικοὺς] ἀνατομικὴ Λ.
 5. τοὺς ἐξ] Sic A.B.E., ἐξ vul.

ib. μύας] μὺς E.

6. ἰδέαν] αὐτοῦ add. E.

9. γὰρ] δὲ E.

10. διὰ τοῦτο] Sic E., ὅμοιον γὰρ
 ἐστὶ vul.

ib. [ὅτι] om. E. et vul.

ib. ὅμοιον ὑπάρ.] Sic E., om. vul.

11. τῷ τε Υ] τὸ Υ E.

ib. τῷ Λ] τὸ Λ E., τῷ λ B., om.
 τῷ vul.

ib. ἰδέαν ἐστὶ τοιοῦτος] Sic E.,
 θέσιν τοιαύτην ἔχει vul. In vers.
 Lat. lege figura ejus &c.

12. πλευραὶ αὐτοῦ] Sic E., om.
 αὐτοῦ vul.

13. τῇ αὐτῇ χώρᾳ] τὴν αὐτὴν
 χώραν E.

DE
THORACE.

- ἀφ' ἧς πάλιν ὀρθαί τινες ἀνατείνονται δύο πλευραὶ παράλληλοι, βραχὺ διεστῶσαι ἀπ' ἀλλήλων, σύνδεσμον ὑμενώδη κατὰ τὴν μεταξὺ χώραν ἔχουσαι.
- 6 Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν μυῶν καὶ τῶν συνδέσμων τῶν ἐκ τοῦ λαβδοειδοῦς ὀστοῦ πεφυκότων ὕστερον εἰρήσεται, ὅταν καὶ περὶ τῆς γλώσσης ἔλθωμεν ἐξηγούμενοι.
- 7 Νυνὶ δὲ ἐνταῦθα καταπαύσω τὸν περὶ τῶν ἀναπνευστικῶν μορίων λόγον.

capacem, perveniunt, ex qua rursum duae quaedam rectae costae aequae distantes, brevi intercapedine separatae, membranosam quandam copulam medio spatio continentes, protenduntur. Caeterum musculos copulasque ex osse lambdali prodeuntes in sequentibus memorabimus, [quum de lingua (Lib. IV. c. 27.) sermonem faciamus].

7 In praesentia de spirabilibus instrumentis sermonem finiamus.

2. παράλληλοι] Sic vul. et inf. p. 130. l. 12.; 131. 3.; παράλληλαι E., παράλληλος A.

6. ὅταν—ἐξηγούμενοι] Sic E., om. vul.

ib. ὅταν] ὅτ' ἂν E.

ib. ἐξηγούμενοι] ἐξηλούμενοι E.

8. ἐνταῦθα καταπαύσω] ἐναῦθα καταπαύσω E., καταπαυστέον vul.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ Δ.

Fabr. p. 854.

1^ο ΟΤΙ μὲν οὖν τρεῖς ἀρχαί εἰσιν αἱ διοικοῦσαι τὸ τοῦ ζώου σῶμα, ἐγκέφαλος, καρδία, ἥπαρ, πᾶσι τοῖς σοφοῖς ἰατροῖς ὡμολόγηται· ὅτι δὲ ὁ μὲν ἐγκέφαλος διὰ τῶν νεύρων χορηγεῖ παντὶ τῷ σώματι αἴσθησίν τε καὶ κίνησιν, ἡ δὲ καρδία διὰ τῶν ἀρτηριῶν ρίπι- 5

PROE-
MIUM.

Cerebrum
per nervos
corpori sen-
sum mo-
tumque lar-
giri, cor
per arterias

THEOPHILI

DE CORPORIS HUMANI FABRICA

LIBER IV.

1 **T**RIA esse principia corpus animalis gubernantia, cerebrum, cor, atque jecur, omnibus [doctis medicis] in confesso est; praeterea per nervos cerebrum in totum corpus sensum motumque diffundere, cor per arterias totum corpus ventilans vitalitatem largiri, jecur

2, 3. πᾶσι—ὡμολόγηται] Sic E., πᾶσιν ἀνωμολόγηται vul.

PROOE-
MIUM.
vitalitatem,
jecur per
venas nu-
tritionem.

De quibus
dictum sit
in libro su-
periore;

ζουσα τὸ πᾶν σῶμα ζωογονεῖ, τὸ δὲ ἦπαρ διὰ τῶν
φλεβῶν, ὡσπερ δι' ὀχετῶν τινων, ἄρδει τοῦ σώματος
τὰ μόρια καὶ τρέφει καὶ αὔξει αὐτὰ, καὶ τοῦτο 855
ὁμολογούμενόν ἐστι, οὐ μόνον σοφοῖς ἰατροῖς, ἀλλὰ
καὶ τοῖς ἰδιώταις. Περὶ μὲν οὖν τῆς καρδίας, καὶ 5
τῶν εἰσαγόντων εἰς αὐτὴν ἀγγείων, ἔτι τε τῶν ἐξα-
γόντων ἀπ' αὐτῆς, ἐν τῷ πρὸ τοῦδε γράμματι αὐτάρ-
κως διήλθομεν· ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἀναπνευστικῶν
μορίων ἐξηγησάμεθα, ὧν εἰ γένηται τις ἐν πείρα p. 51
τῆς διηγήσεως, μεγάλως θαυμάσει τὴν δημιουργίαν 10
τοῦ Θεοῦ, πῶς ἅπαντα τὰ μόρια τοῦ σώματος πρὸς
τὴν ἐκάστου συμφέρουσαν χρείαν [διέπλασεν], εἰ δὲ
καὶ προσελθὼν ἀνδράσιν ἀνατομικοῖς αὐτόπτης τῆς
διαπλάσεως γένηται, ὅπως διάκειται ἐν ἑκάστον αὐ-
τῶν, καὶ ποίαν ἐνέργειαν ἔχει, καὶ ποταπὸν τὸ πρέπον 15
μέγεθος ἐκάστῳ δέδοται, οὐ μόνον θαυμάσει, ἀλλὰ
καὶ ἀνακράξει μεγάλη τῇ φωνῇ τὸ προφητικὸν λό-

per venas, tanquam per canaliculos, corporis membra irrigare,
alere, atque augere, id quoque pro certo habetur, [non solum
2 apud doctos medicos, verum etiam apud imperitos.] De corde
autem, et vasis in ipsum adducentibus reddentibusque, [in superi-
ore libro (c. 2—10.)] satis copiose dissertum est; spirandi etiam
organa supra posuimus [(c. 11—21.), quibus narratione perceptis,
valde quisque artificium Dei admirabitur, qui omnes corporis par-
tes ad suum usum perficiendum formavit, sin autem apud anato-
micos ipse inspiciat, quomodo quaeque jaceat, quam praebeat fun-
ctionem, et qualem habeat magnitudinem, non solum admirabitur,

1. ζωογονεῖ] ζωογονῶ A.	8. διήλθομεν] Sic E., εἴρηται vul.
2. ὡσπερ] Sic E., ὡς vul.	ib. καὶ περὶ] Sic E., τὰ περὶ B.,
4. ὁμολογούμενόν ἐστι] Sic E.,	τὰ μὲν περὶ vul.
προσωμολόγηται vul.	9—p. 127. 7. ὧν—πραγματείας]
4, 5. οὐ—ἰδιώταις] Sic E., om. vul.	Sic E., om. vul.
5. Περὶ] παρὰ A.	9. ἐν πείρα] ἐνπείρα E. Vide
6, 7. ἔτι—αὐτῆς] Sic E., καὶ τῶν	Adnott.
ἐξ αὐτῆς ἐξαγόντων vul.	12. [διέπλασεν] διέπλασεν E.,
7. ἐν—γράμματι] Sic E., om. vul.	ut inf. p. 129. l. 11.

Fabr. p. 854, 55.

γιον τοῦ θεοπάτορος Δαυὶδ, τὸ “Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ
 “ ἔργα Σου, Κύριε, [ὡς] πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.”
 ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τοῦ ἥπατος, καὶ τῶν εἰσαγόντων
 εἰς αὐτὸ ἀγγείων, καὶ περὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ ἐξαγόντων,
 ἅμα καὶ περὶ τῶν θρεπτικῶν ἀπάντων μορίων, τὰ 5
 εἰκότα συνεγραψάμεθα. ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ,
 τετάρτῳ ὄντι τῆς ὅλης πραγματείας, περὶ τοῦ ἐγκε-
 φάλου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ μηνίγγων τὴν ἐξήγησιν
 ποιησόμεθα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀρξάμενοι,
 ἐπειδὴ καὶ οἶκος καὶ κατοικητήριον τοῦ ἐγκεφάλου 10
 αὐτὴ κατεσκευάσθη· βάσταξ δὲ τῆς κεφαλῆς ἐστίν
 3 ὁ τράχηλος. Τί μὲν οὖν ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, καὶ διὰ τί
 γέγονεν, προῖων ὁ λόγος διδάξει· νυνὶ δὲ περὶ τοῦ
 τραχήλου λεκτέον, ἐπειδὴ καὶ βάσταξ καὶ στύλος
 τῆς κεφαλῆς αὐτὸς γέγονεν. 15

PROOE-
MIUM.de quibus
in praesenti
dicendum.

verum etiam magna voce propheticum illud deipatris David ver-
 bum proferet (Ps. CIII. 24.), “Quam magnificata sunt opera Tua,
 “ Domine, omnia in sapientia fecisti;” sic etiam de jocinore, et de
 vasis in ipsum adducentibus reddentibusque, necnon et de omnibus
 nutritivis partibus satis dissertum est:] nunc [autem in praesenti
 libro, totius hujus operis quarto,] ad cerebri [ejusque membrana-
 rum] enarrationem transeamus, a capite initium sumentes, quoniam
 3 tis fulcrum cervix ipsa subjicitur. [Quid autem sit caput, et quare
 factum sit, sermo procedens docebit;] de [cervice autem*] prius
 agendum ducimus, [quoniam sit capitis fulcrum et columna].

* de qua
(sc. cervice)
et prius, &c.
Crass.

1. Δαυὶδ] δαδ E.
 2. σου, Κύριε, [ὡς] σουκέω E.,
 ὡς om. LXX.
 7. τετάρτῳ] τετάρτων E.
 ib. περὶ] τὰ περὶ E., νυνὶ δὲ περὶ
 vul.
 8. καὶ—μηνίγγων] Sic E., om. vul.
 8, 9. τὴν ἐξήγησιν ποιησόμεθα]
 Sic E., διαληπτέον vul.
 9. τὴν ἀρχὴν] Sic E., om. vul.
 ib. ἀρξάμενοι] Sic E., ἀρξαμένων
 ἡμῶν vul.

10. καὶ κατοικητήριον] Sic E.,
 om. vul.
 11. βάσταξ δὲ] Sic E., οἶονεὶ δὲ
 βάσταξ vul.
 ib. ἐστίν] Sic E., ὑπάρχει vul.
 12, 13. τί μὲν—διδάξει] Sic E.,
 om. vul.
 13, 14. νυνὶ—λεκτέον] Sic E.,
 περὶ οὗ καὶ πρότερον λεκτέον vul.
 14, 15. ἐπειδὴ—γέγονεν] Sic E.,
 om. vul.

DE
CAPITE.

2 ἘΠΕΙ οὖν ὁ ἄνθρωπος ζῶόν ἐστι λογικόν, φωνη-
τικόν τε καὶ διαλεκτικόν, ἀπεδείχθη δὲ μὴ γίνεσθαι
φωνήν χωρὶς πνεύμονος· ὁ δὲ πνεύμων ἀποκεχώ-
ρισται τοῦ στόματος· μεταξὺ γὰρ πνεύμονος καὶ
στόματός ἐστιν ὁ λάρυγξ, καὶ ἡ φάρυγξ τὸ ὄπισθεν. 5

Cervicis
positus.

2 Πᾶν δὲ τὸ ἐκ σπονδύλων συγκείμενον, ἐξέχον δὲ
τῶν ὠμῶν ἕως τῆς κεφαλῆς, τοῦτο τραχήλος ὀνο-
μάζεται· τὸ δὲ ὑπερθεῖν τοῦ τραχήλου ἐπικείμενον
σῶμα, τοῦτό ἐστιν ἡ κεφαλή· τὸ μὲν εἶδος αὐτῆς
προμήκει μάλιστα σφαῖρα εἰκὸς, τὸ δὲ μέγεθος πρὸς 10
ἀναλογίαν τοῦ τραχήλου. κεφαλή γὰρ μεγάλη σὺν
καρτερῶ τῶ αὐχένι ἀγαθὴ, κεφαλή δὲ μεγάλη σὺν
ἰσχνῶ τῶ αὐχένι οὐκ ἀγαθὴ· ἡ δὲ μικρὰ κεφαλή
3 κατὰ πάντα ἐξουθενημένη. Εἰ γὰρ ὁ ἐγκέφαλος
ῥωμαλέος ἐστὶ, δῆλον ὡς καὶ ὁ ἀπ' αὐτοῦ πεφυκὼς 15

Capitis po-
situs, for-
ma, et mag-
nitude.

2 [QUUM igitur] homo est animal ratione utens, vocale et ser-
mocinans, [et demonstratum est (c. 12—16.) quod] vox [non nisi]
per pulmones editur; hi a reliquo corpore sejuncti sunt; inter
pulmones enim atque os guttur, et [a tergo] fauces intercedunt.
2 Totum vero id quod ex vertebrae componitur, supra humeros
atque infra caput, id *collum*, seu *cervix*, dicitur; quod illi super-
imponitur, *caput* vocatum est; cujus longitudo pilae oblongae
persimilis est, magnitudo autem collo proportionem aequatur:
siquidem magnum caput cum valida cervice bonum est, at cum
gracili cervice grandius caput non bonum; parvum autem caput
3 omni ex parte repudiatur. Nam si cerebrum robustum est, et
spinae medullam ab eo orientem talem esse constat: quod si

1. Ἐπεὶ οὖν] Sic E., om. vul.

2, 3. ἀπεδείχθη—πνεύμονος] Sic
E., ἡ δὲ φωνὴ διὰ τοῦ πνεύμονος
γίνεται vul.4. στόματος] Sic E., σῶματος vul.
In vers. Lat. lege, *hi ab ore &c.*5. ἐστὶν ὁ λάρυγξ] Sic E., ὁ
λάρυγξ ἐστὶ vul.ib. ἡ φάρυγξ] ἡ φάρυξ E. Vide
sup. ad p. 91. l. 12.

ib. τὸ ὄπισθεν] Sic E., om. vul.

6. ἐκ σπονδύλων συγκείμενον]

συγκείμενον ὑπὸ τῶν σπονδύλων E.

8. τοῦ τραχήλου ἐπικείμενον σῶ-
μα] Sic E., ἐπικ. τῶ τραχήλῳ vul.9. ἐστὶν ἡ κεφαλή] Sic E., κε-
φαλή ὀνομάζεται vul.ib. τὸ μὲν εἶδος αὐτῆς] Sic E.,
ἔχει δὲ τὸ μήκος vul.

12. καρτερῶ] κρατερῶ B.

ib. ἀγαθὴ] κεφαλή add. vul., om.
C., quod (suadente Ad.) omisi.15. ῥωμαλέος] ῥωμαλαῖος A.B.E.
ib. ἐστὶ] Sic E., om. vul.

Fabr. p. 855, 56.

νωτιαίος· εἰ δὲ ἀμφότεροι ῥώμης ἔμπλεοι, δῆλον ὡς καὶ τὰ περιέχοντα τούτοις [ὀστᾶ] εὐρύχωρα. φασὶ γὰρ τῶν ἰατρῶν οἱ σοφώτεροι ὑπὸ μὲν τοῦ ἐγκεφάλου τὴν κεφαλὴν διαπλάττεσθαι, ὑπὸ δὲ τοῦ νωτιαίου⁸⁵⁶ μυελοῦ τοὺς σπονδύλους τῆς ῥάχεως, προστάξει⁵ δηλονότι τοῦ κτίσαντος ἡμᾶς Θεοῦ, εἰ καὶ τοῦτο ἠγνόησαν αὐτοί· λαβόντες γὰρ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὴν σοφίαν, τὸν δεδωκότα οὐκ ἔγνωσαν· ἡμεῖς δὲ καὶ γινώσκουμεν Αὐτὸν, καὶ τὰ ποιήματα Αὐτοῦ κατανοοῦντες ὑπερθαυμάζομεν τὴν φιλανθρωπίαν Αὐτοῦ, καὶ¹⁰ αἰνοῦμεν Αὐτὸν ὅτι οὕτως εὐχρήστως [διέπλασεν] τὸν ἄνθρωπον ὡς πάντα αὐτοῦ τὰ μέρη χρειώδη εἶναι καὶ μάτην κατασκευασθῆναι μηδὲ τὸ σμικρότατον.

3 Τῆς μὲν οὖν κεφαλῆς τὸ τριχωτὸν μέρος καλεῖται¹⁵ κρανίον, συγκείμενον ἐξ ὀστέων ἕξ· εἰσὶ δὲ ταῦτα, τὸ μέτωπον, τὸ ἰνίον, τὰ δύο βρέγματα, καὶ τὰ δύο

utraque talia sunt, et ossa continentia ampla esse necesse est: aiunt enim doctiores medici a cerebro caput, a spinae medulla dorsi vertebrae efformari, ita imperante, qui nos condidit, Deo, [licet ipsi hoc nescirent; quum enim a Deo sapientiam accepissent, tribuentem non agnoverunt; nos autem Eum agnovimus, Ejusque operibus inspectis, Ejus erga homines amorem valde admiramur, et Eum laudamus quod tam utiliter hominem formaverit ut omnes ejus partes utiles sint et ne minima quidem frustra fabrefacta sit.]

3 Pars capitis crinita *calvaria* nominatur, sex ossibus integrata; ea vero sunt, frons, occipitium, duo vocata *bregmata* (hoc est, sinci-

1. ῥώμης ἔμπλεοι] Sic E., om. vul.

2. [ὀστᾶ] ὀστέα vul.

3. ὑπὸ μὲν] Sic E., om. μὲν vul.

4. τὴν κεφαλὴν] Sic B. C. E., om. vul.

6—13. Θεοῦ—σμικρότατον] Sic

E., om. vul.

8. ἔγνωσαν] ἔγωσαν E.

11. αἰνοῦμεν] αἰιοῦμεν E.

ib. [διέπλασεν] διέπλασεν E. ut sup. p. 126. l. 12.

DE
CAPITE.

A cerebro caput, a spinae medulla dorsi vertebrae efformari.

Dei potentia, bonitas, sapientia.

Ossa calvariae sex esse.

DE
CAPITE.
Sutura
coronalis,

lambdalis,

sagittalis,

squa-
mosae.

Capitis su-
turas quin-
que esse.

2 λιθοειδῆ. Ταῦτα τὰ ὀστᾶ ἡμῶν ἦνονται πρὸς ἄλ-
3 ληλα ράφαῖς πριονοειδέσιν. Ἐφορίζει δὲ ἡ μὲν στε-
φανιαία ραφή τὸ μέτωπον, ὅπερ ἐστὶν ἔμπροσθεν τε
καὶ ὀπισθεν μετὰ τοὺς ὄπας κείμενον, (ἐξ οὗ καὶ τὴν
προσωνυμίαν ἔχει μέτωπον) ἡ δὲ λαβδοειδῆς τὸ ἰνίον,
5 ὀπισθεν τε καὶ ὑπερθεν τοῦ πρώτου σπονδύλου κεί-
4 μενον. Ἐνοῖ τὰς δύο ραφὰς πρὸς ἀλλήλας ἢ κατὰ
κορυφὴν μέση ἐπ' εὐθείας κειμένη, ὡς εἰκέναι τὸ τῶν
τριῶν ραφῶν σχῆμα τῷ Η γράμματι· διαχωρίζει δὲ
ἡ κατὰ κορυφὴν ραφή τὰ ὀστᾶ τοῦ κρανίου ὑπερφερῆ
10 5 πάντων ὀστέων ὄντων. Παράκεινται δὲ τῇ κατὰ κορυ-
P. 52
φὴν μέση ραφῇ ἑκατέρωθεν δύο ραφαὶ παράλληλοι
ταύτη, αἱ καλοῦνται λεπιδοειδεῖς· ὡς εἶναι τῆς κεφα-
λῆς ἰδίας ραφὰς πέντε· ἔμπροσθεν μὲν ἡ στεφανια-
αία ἥτις ἐστὶ περιφερῆς, ὀπισθεν δὲ ἡ λαβδοειδῆς 15

2 pitis ossa), duoque lapidea. Haec serratis pectinatim sunt structa
3 compaginibus. At coronalis sutura frontem, qui prius est et ab
aversa parte post oculos positus, (unde et a Graecis [μέτωπον] *me-*
topon cognominatur,) determinat; lambdalis occipitium, posterius
4 et supra primam vertebrae collocatum, circumscribit. Hasce duas
suturas ea, quae medium verticem recta diducit, inter se commit-
tit, sicque harum trium suturarum figura H literam repraesentat;
ea vero quae in vertice est sutura calvariae ossa, [cunctis ossibus
5 superstantia,] disjungit. Verum suturae medium verticem secanti
duae utrinque recta porrectae adjacent, et *squammosae* vocantur;
itaque propriae capitis suturae numero quinque sunt; coronalis
quidem ante in orbem procedens, posterius lambdalis Δ literae

7. Ἐνοῖ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 751.
ib. δύο] β' vul.
ib. Ἐνοῖ—πρὸς] Sic vul., et sic
sup. l. 1., et inf. p. 2. l. 15. ed.
Must.; ἐνοῖ—εἰς E.
8. ὡς εἰκέναι] καὶ γίνεται G.
9. τῷ] παραπλήσιον τῷ G.
10, 11. ὑπερφερῆ—ὄντων] Sic
E., om. vul. An ὄντα?

11. παράκεινται] περίκεινται B.
ib. παράκεινται κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 755.
13. ταύτη] Sic E., om. vul.
14. πέντε] ε' vul.
ib. ἡ στεφανιαία] Sic E., τὴν
στεφανιαίαν vul.
15. ἡ λαβδοειδῆς] Sic E., τὴν
λαβδοειδῆ vul.

Fabr. p. 856, 57.

[ἑοικυῖα] τῷ Λ γράμματι, ἀπὸ δὲ τῆς λαβδοειδοῦς
 ῥαφῆς ἕως τῆς στεφανιαίας ἢ κατὰ κορυφὴν μέση
 ἐπ' εὐθείας [κειμένη], παράλληλοι δὲ ταύτῃ ἐκατέ-
 6 ρωθεν αἱ λεπιδοειδεῖς. Δύο δὲ ἄλλαι κοιναὶ ῥαφαὶ
 τοῦ τε κρανίου καὶ τῆς ἄνω γένυος, ὅπισθεν πρόσω 5
 φερόμεναι τῶν ὠτων ὑπεράνω, ἀποχωρίζουσαι τὰ 857
 λιθοειδῆ ὀστᾶ, δύο ὄντα ἐκατέρωθεν, δεξιὸν τε καὶ
 ἀριστερὸν, καθ' ἐκάτερον οὗς, ὅπισθεν αὐτῶν τε καὶ
 ὑπερθεὶν κείμενα, τρίπλευρα μὲν τῷ σχήματι, λίθῳ δὲ
 παραπλήσια τὴν οὐσίαν, ἐξ οὗ καὶ τὴν προσωνυμίαν 10
 7 ἐκτήσαντο. Τὸ δὲ ἰνίον τρίπλευρον μὲν καὶ αὐτὸ τῷ
 σχήματι, τῇ δὲ σκληρότητι τῶν μὲν λιθοειδῶν ὀστέων
 8 ἀπολειπόμενον, τοῦ μετώπου δὲ περιττεῦον. Αὐτὸ δὲ
 τὸ μέτωπον περιφερὲς μὲν τῷ σχήματι, τῇ δὲ σκλη-
 ρότητι ὅσον ἀπολείπεται τοῦ ἰνίου, περιττεύει τῶν 15
 9 βρεγμάτων. Τὰ δὲ βρέγματα πάντων τῶν τῆς κε-

DE
CAPITE.Ossa lapi-
dea, seu pe-
trosa, (vul-
go ossa tem-
porum,)

os occipitis,

os frontis,

similis, a lambdali ad coronalem usque ea quae per medium
 verticem recta procedit, hinc autem duae utrinque proximae
 adjacent, *squammosae* vocatae. Duae item aliae calvariae et
 6 superioris malae communes, a posteriore parte in priorem supra
 aures pertinentes, atque ossa lapidea discernentes, quae utrinque
 a dextra aure atque sinistra post supraque collocantur, figura
 trilatera, substantia lapidea, unde cognomen etiam adepta sunt.
 7 Verum et occipitium forma trilaterum est, duritia lapideis ossibus
 8 cedit, frontem autem superat. Ipsa quidem frons rotunda est,
 9 quo autem occipitio mollior, tanto sincipitis ossibus durior. At

1. [ἑοικυῖα] ἑοικυῖαν vul.

2. ἢ κατὰ κορυφὴν μέση] Sic E.,
τὴν κατὰ κορυφὴν μέσην vul.

3. [κειμένη] κειμένην vul.

4. αἱ λεπιδοειδεῖς] Sic E., εἰσιν
αἱ λεπιδοειδεῖς vul.

5. γένυος] γένυος E.

6. ἀποχωρίζουσαι] Sic E., ὑπο-

χωρίζουσαι vul.

10. καὶ τὴν προσωνυμίαν] Sic
B.E., om. καὶ vul.

11. αὐτὸ] αὐτῷ E.

13. Αὐτὸ] αὐτὸν A.

15. τῶν βρεγμάτων] τοῖς βρέγ-
μασι E.

16. Τὰ δὲ] τὰ μὲν E.

DE
CAPITE.

Ossa sinci-
pitis, (vulgo
ossa parie-
talia.)

Pluribus
suturis cal-
variam co-
agmentari
ut vaporibus
esset
permeabilis.

Excremen-
torum qua-
tuor genera,

φαλῆς ὀστῶν χαυνότερα καὶ σηραγγώδη, ὡς ὑπερ-
φερῆ, τετράπλευρα τῷ σχήματι, περιεχόμενα ἔμ-
προσθεν μὲν ὑπὸ τῆς στεφανιαίας ῥαφῆς, ὅπισθεν δὲ
ὑπὸ τῆς λαβδοειδοῦς, ἐκατέρωθεν δὲ ὑπὸ τῆς μέσης
4 καὶ τῶν παραλλήλων αὐτῇ. Σοφῶς οὖν ἡ ἀγαθὴ 5
τοῦ Θεοῦ πρόνοια ἐρραμμένον τὸ κρανίον τῆς κε-
φαλῆς κατεσκεύασεν, ὡς εἶναι αὐτὸ εὐδιάπνευστον·
ἅπαντες γὰρ ἀτμοὶ καὶ καπνοὶ καὶ τὰ αἰθαλώδη καὶ
λιγνυώδη περιπτώματα ἀνωφερῆ, καὶ διὰ τοῦτο τὰ
ὑψηλότατα τοῦ κρανίου ὀστᾶ μανά τε καὶ σηραγ- 10
2 γώδη κατεσκευάσθησαν. Εἶδη δὲ περιπτωμάτων
τέσσαρα, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἐν τῷ σώματι ὑγρά τέσσαρα,
αἷμα, φλέγμα, ξανθὴ χολή, καὶ μέλαινα· ἀπὸ μὲν οὖν
τοῦ αἵματος ἀτμοὶ γεννῶνται, ἀπὸ δὲ τοῦ φλέγματος
τὰ λιγνυώδη, ἀπὸ δὲ τῆς ξανθῆς χολῆς καπνοὶ, ἀπὸ 858
3 δὲ τῆς μελαίνης τὰ αἰθαλώδη. Ταῦτα τὰ περιπτώ- p. 53
ματα πορευόμενα πρὸς τὰ ἄνω, εἰ ἐκωλύοντο διαφο-

ossa sincipitis reliquis capitis ossibus inaniora sunt et cavernosa,
utpote aliis superstantia, figura quadrilatera, prius coronali su-
tura terminata, lambdali posterius, utrinque vero media et ab
4 illa aequè distantibus. Itaque bona Dei providentia sapienter
comparatum est ut pluribus suturis capitis calvaria coagmenta-
retur, ipsam enim vaporibus permeabilem esse decuit; quando-
quidem omnes halitus ac fumi et fuliginosa fumidaque excre-
menta sursum petunt, ideoque excelsissima capitis ossa rara et
2 fistulosa natura molita est. Excrementorum autem genera quatuor
sunt, quemadmodum et humores in corpore quatuor numerantur,
sanguis, pituita, flava bilis, atque atra; ex sanguine vapores, ex
pituita fumea exhalatio (quam [λιγνὺν] *lignyn* dicunt), ex bile
3 flava fumi, ex atra fuliginosa excrementa redundant. Haec sane
excrementa superiora corporis petentia, si difflari nequirent, dis-

1. σηραγγώδη] συραγγώδη A.B.

8. τὰ αἰθαλώδη] τὰ τὰ αἰσθαλώδη A.

9. λιγνυώδη] Sic E., τὰ λιγνυώδη vul.

10. σηραγγώδη] συραγγώδη A.

B., σιραγγώδη E.

13. ἀπὸ μὲν οὖν] om. οὖν E.

Fabr. p. 857, 58.

ρεῖσθαι, ἠλίσκετο ἂν ὁ ἄνθρωπος κατάρροις τε καὶ
 κορύζαις δυσιάτοις ἢ καὶ ἀνιάτοις, ἢ καὶ πνιγμῶ,
 ἐπιληψίαις τε καὶ σκοτώσεσιν· ἐκωλύετο δὲ ἐκ παν-
 τοίων θερμῶν βρωμάτων τε καὶ πομάτων, καὶ μά-
 λιστα τοῦ παλαιοῦ οἴνου ὡς ἀτμοὺς γεννῶντος πολ- 5
 4 λούς. Φασὶ δέ τινες ἐν πολέμοις πτωμάτων γεγο-
 νότων ἀποπλυθῆναι τὰ ὀστά τῶ χρόνῳ κείμενα, εὔρε-
 θῆναι δὲ κεφαλὰς ἀρράφους· ἀπαιτεῖ τοίνυν ὁ λόγος
 τὰς τοιαύτας κεφαλὰς εἶναι εὐπαθεῖς καὶ νοσώδεις,
 νοσερούς τε τοὺς τὰς τοιαύτας κεφαλὰς ἔχοντας. 10
 5 Περὶ μὲν οὖν κεφαλῆς τὰ εἰκότα συνεγραψάμεθα.
 5 ὁ δὲ ἐγκέφαλος περιέχεται ὑπὸ τῆς κεφαλῆς, ὡς ὑπό-
 τινος ὀρόφου, κατὰ δὲ τὴν οὐσίαν ἐστὶν ὁμοιότατος
 τοῖς νεύροις, οἷς ἔμελλεν ἀρχὴ γενέσθαι, πλὴν ὅσῳ
 μαλακώτερος αὐτῶν ὑπάρχει· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο 15

DE
 CAPIT. E.
 quae diffilari
 necesse est.

Quaedam
 capita sutu-
 ris carere.

Cerebri
 substantia

tillationibus gravedinibusque homo aut aegre curabilibus aut ex
 toto insanabilibus caperetur, vel etiam strangulatu, comitiali aut
 vertigine; ipsum praeterea esca potuque calidiore, praesertim vino
 vetere utpote multum evaporante, temperare necessum foret.
 4 Nonnulli bellorum temporibus post praelia asserunt ossa longiori
 tempore in campis strata, carne tabescente, nuda apparuisse, in-
 ventaque esse capita suturis carentia; verum hujusmodi capita
 facile vitium pati et morbis esse exposita, facileque hujusmodi
 homines in morbos incidere ratio demonstrat.

5 5 De capite haecenus: at cerebrum capite, tanquam quodam sub
 tecto, continetur, essentia nervorum quam simillimum, quorum
 fons et pater esse debuit, solum ipsis mollius est; idque jure

1. ἠλίσκετο] ἰλίσκετο D., εἰ-
 λίσκετο E.

3. ἐκ παντοίων] καὶ παντοίων
 A. B.

7. εὔρεθῆναι δὲ] Sic E., καὶ εὔ-
 ρεθῆναι vul.

8, 9. ἀπαιτεῖ—εἶναι] Sic E., δια-
 γινώσκει δὲ τὰς τοιαύτας κεφαλὰς ὁ
 λόγος vul.

11. Περὶ μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf.

Gal. p. 636.

ib. τὰ εἰκότα συνεγραψάμεθα]

Sic E., τοσαῦτα vul.

13. κατὰ] om. G.

ib. ἐστὶν ὁμοιότατος] ὁμοιότατός
 ἐστι G.

14. οἷς] ὧν G.

ib. γενέσθαι] γενήσεσθαι G.

15. τοῦτο] τοῦτ' G.

DE
CAPITE.
quare ner-
vis mollior.

Cerebri par-
tem anteri-
orem poste-
riore molli-
orem.

ἔπρεπε τῷ πάσας μὲν τὰς αἰσθήσεις ἐκδεχομένῳ,
πάσας δὲ φαντασίας φαντασιουμένῳ, καὶ πάσας νοή-
σεις νοοῦντι· τὸ γὰρ εὐαλλοιώωτον ἐν πᾶσι τοῖς τοι-
ούτοις ἔργοις τε καὶ παθήμασιν ἐπιτηδειότερον, εὐαλ-
λοιωτότερόν [τε αἰ] τὸ μαλακώτερον τοῦ σκληροτέρου. 5
2 Διὰ ταῦτα μὲν δὴ μαλακώτερός ἐστιν ὁ ἐγκέφαλος 859
τῶν νεύρων· [τῷ] δὲ εἶναι διττὴν τὴν τῶν νεύρων
φύσιν, (τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶ μαλακώτερα, τὰ δὲ
σκληρότερα,) διττὸς καὶ ὁ ἐγκέφαλος ἐγένετο, μαλα-
κώτερος μὲν ὁ ἐμπρόσθιος, σκληρότερος δὲ ὁ ὀπίσθι- 10
ος, ὃς ἐγκράνιος τε καὶ [παρεγκεφαλῖς] ὀνομάζεται·
διαχωρίζει γὰρ τὸν ἐγκέφαλον ἐμπροσθέν τε καὶ τῶν
ὀπίσω ἢ τῇ λαβδοειδεῖ ραφῇ ὑποκειμένη τοῦ ὑμένος
3 χώρησις. Τὸ δὲ σχῆμα τοῦ ἐγκεφάλου οἷον περ καὶ

omnia sensilia accipienti, omnes imagines cogitanti, omnia intel-
lectilia intelligenti, concessum fuit; mobilitas enim omnibus his
functionibus affectibusque aptissima est, quod autem molle est
2 duriore mobilius. Hisce de causis nervis tenerius cerebrum fuit;
caeterum cum gemina sit nervorum natura, (alii enim molliores,
alii duriores,) geminum quoque cerebrum effectum est, mollius in
priori, durius in aversa parte, quod et [ἐγκράνιος] *enocranium*
Graece, (quasi *intra calvariam*,) et *cerebellum* nominatur; cere-
brum enim prius posteriusque lambdali suturae subjecta mem-
3 branae laxitas terminat. Figura cerebri talis est qualis est

1. μὲν] εἰς αὐτὸν add. G.
3. νοοῦντι] νοήσονται G.
ib. πᾶσι] ἅπασιν G.
ib. τοῖς] τοῖς τοῖς B.
4. ἐπιτηδειότερον] -ότατον G.
5. [τε αἰ] Sic G. et fort. C., γὰρ vul.
ib. μαλακώτερον] Sic A. B. D. G.,
μαλακότερον F. M. et fort. E.
6. Διὰ ταῦτα κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 637.
ib. μὲν δὴ] Sic B. E. G., μὲν A.,
μὲν τι vul.
ib. ἐστὶν ὁ ἐγκέφαλος τῶν νεύ-
ρων] τῶν νεύρων ὁ ἐγκέφ. ἐστὶ G.
7. [τῷ] δὲ] τῷ δ' G., τὸ δὲ E.,
διὰ δὲ τὸ vul.

ib. εἶναι] χρῆναι add. G.
ib. τὴν τῶν νεύρων] τὴν om. E.,
ἐκείνων τὴν G.
8, 9. (τὰ μὲν—σκληρότερα)] ὡς
καὶ πρόσθεν εἴρηται G.
9. ὁ ἐγκέφαλος] αὐτὸς G.
10. ἐμπρόσθιος] πρόσθιος G.
ib. ὀπίσθιος] λοιπὸς G.
11. ὃς—ὀνομάζεται] ὃν ἐγκεφα-
λίδα καλοῦσιν οἱ ἀνατομικοὶ G.
ib. ἐγκράνιος] Ἄν ἐγκρανίς?
ib. [παρεγκεφαλῖς] Sic inf. p. 141.
1. 6., παρεγκεφάλος vul.
12. καὶ τῶν ὀπίσω] Sic E., καὶ
ὀπισθεν vul.

Fabr. p. 858, 59.

4 τὸ περιέχον αὐτὸ κρανίον. Μήνιγγες δὲ αἱ περιέ-
χουσαι τὸν ἐγκέφαλον, ὡσπερ τινὰ ἐνδύματα ἢ σκε-
πάσματα αὐτοῦ, εἴσι δύο, ἡ μὲν ἐκτὸς τοῦ κρανίου, ἡ
δὲ ἐντὸς, ἐκτὸς δὲ τῆς ἐτέρας μήνιγγος, σκληρὰ καὶ
παχεῖα οὖσα κατὰ τὴν σύστασιν· παχυτέρα δὲ γίνε- 5
ται κατὰ τὴν μέσην ραφὴν καὶ κατὰ τὴν λαβδοειδῆ
παρὰ τὸ ἄλλο αὐτῆς μέρος ὅσον τετραπλάσιον,
ὥστε τῇ ἐπαναδιπλώσει αὐτῆς τῇ κατὰ τὰς ραφὰς p. 54

5 γινομένη σωλῆνί τινι εἰκέναι. Τοῦτον τὸν σωλῆνα
ὠνόμασαν οἱ περὶ τὸν Ἡρόφιλον πύελόν τε καὶ 10
χώνην· ὡς ἡ μὲν ὑποδεχομένη τοὺς πόρους κοιλότης
ἀπὸ τοῦ σχήματος πύελος ὀνομάζεται, ἀπὸ δὲ τῆς
χρείας, χώνη, τέτρηται γὰρ εἰς τὸ κάταντες αἰσθητῶ
πόρῳ ὡς χώνην μιμείσθαι· καὶ γὰρ κατέρχεται δι'

4 ejus receptaculum calvaria. Membranae ipsum supra subter-
que velantes, ceu quaedam ejus amacula atque operimenta,
duae sunt, una extra calvariam, altera intus, [sed extra
riam matrem vocatam,] dura crassaque materia; sed qua su-
turam mediam lambdalemque tangit, crassescit magis; ejus re-
liqua pars quadrupla est, secundum suturas autem condupli-
5 cata, solio assimilatur. Id Herophilus σωλῆνα Graece (hoc est
pelvim,) infundibulumque nominavit; inanitas meatus admittens
a figura pelvis dicitur, ab ea quam habet utilitatem, infundibulum,
in declive enim sensili foramine terebrata est ut infundibulum

1. δὲ] εἰσιν add. vul., om. C.E.

2. τινὰ] οὖσαι τούτου add. vul.,
om. E.

ib. ἢ] Sic E., καὶ vul.

3. αὐτοῦ] Sic C.E., om. vul.

ib. εἴσι] δὲ add. vul., om. C.

ib. ἡ δὲ ἐντὸς] om. E.

4. ἐκτὸς—μήνιγγος] Sic E., om. vul.

7. παρὰ] Sic E., περὶ vul. In
vers. Lat. lege, tangit, reliqua ejus
parte quadruplo crassior fit, et se-
cundum &c.

8. κατὰ] περὶ F.

9. σωλῆνί τινι] σωλῆνα τινὰ E.

ib. Τοῦτον τὸν σωλῆνα κ. τ. λ.]

In vers. Lat. lege, Hoc solium
Herophilus pelvim &c.

10. ὠνόμασαν] ὀνόμασαν E.

11. ὡς ἡ μὲν ὑποδεχομένη κ.τ.λ.]
Cf. Gal. p. 694.ib. ὡς ἡ μὲν] ὡς μὲν ἡ E., ἡ μὲν
vul., ἡ μὲν οὖν G.

ib. κοιλότης] ἦν οἱ μὲν add. G.

12. πύελος] πύελον G.

ib. ὀνομάζεται] om. G.

ib. ἀπὸ δὲ] οἱ δὲ ἀπὸ G.

13. χώνη] χοάνην ὀνομάζουσιν G.

13, 14. τέτρηται—μιμείσθαι] ἐκ
μὲν τῶν ἄνω μερῶν οἶον δεξαμενῆς
τινος ἐπέχει χρείαν, ἐκ δὲ τῶν κάτω,
καθάπερ αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐνδείκνυται,
χοάνην μιμείται· διατέτρηται γὰρ
εἰς τὸ κάταντες μέχρι τῆς κατὰ τὸν
ἀδένα κοιλίας G.DE
CAPITE.Cerebri
membranae.Herophili
infundibu-
lum.

DE
CAPITE.

Crassae
membranae
(vulgo *du-
rae matris*)
et membra-
nae tenuis
(vulgo *piae
matris*)
usus.

αὐτῆς τὰ περιττώματα πρὸς ὑπερώαν καὶ φάρυγγα.
6 Δικαίως δὲ γέγονε σκληρὰ ἢ παχεῖα μήνιγξ, ὡς
ἀμνυτήριον πρόβλημα ταῖς τοῦ κρανίου [προσβολαῖς]
7 ἐγκείμενον. Ἄλλ' ἢ γε λεπτὴ μήνιγξ τὸ ἔμφυτόν
ἐστὶ σκέπασμα τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ γὰρ δὴ καὶ 860
ἀφέστηκεν αὐτῆς ἢ παχεῖα μήνιγξ· εἰ γὰρ μὴ μέση
κατετάγη ἢ λεπτὴ, ἀλλ' ἀμέσως ἔσκεπε τὸν ἐγκε-
φαλον, ἔθλιβεν ἂν αὐτὸν τῇ σκληρότητι αὐτῆς μα-
8 λακὸν ὄντα. Διὰ τοῦτο, τοῦ κρανίου καὶ τοῦ ἐγκε-
φάλου πόρρω ἀφεστηκότων τῇ θέσει καὶ τῇ οὐσίᾳ, 10
κατέθετο ἐν τῷ μεταξὺ ἢ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ πρόνοια
ἀμφοτέρας τὰς μήνιγγας, τὴν μὲν σκληρὰν ἔσωθεν

imitetur; nam per ipsam recrementa ad palatum faucesque la-
6 buntur. Quamobrem jure optimo crassa membrana dura creata
fuit, tanquam defensorium propugnaculum adversus calvariae
7 percussus oppositum. At membrana tenuis insitum est cerebri
tegumentum, ab ipso enim crassa diducta est; quandoquidem
nisi tenuis intercederet, sed statim durior cerebrum involveret,
8 ejus duritia ipsum molle collideretur. Itaque inter calvariam
cerebrumque, longe positu et natura distantes, optimi Dei consi-
lium medias membranas conjecit, duram sub calvaria, ob ejus

2. Δικαίως κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 659.
ib. ὡς] οἶον G.
3. ἀμνυτήριον] ἀμνυτήριόν τι G.
ib. [προσβολαῖς] Sic G. et sic
vul. septies, προσβολαῖς vul.
4. Ἄλλ' ἢ γε κ.τ.λ.] Cf. Gal.
p. 659.
ib. μήνιγξ] om. G.
ib. ἔμφυτον] ξύμφυτον G.
5. ἐστὶ—ἐγκεφάλου] ἐστὶν ὄντως
αὐτοῦ σκέπασμα G.
6. αὐτῆς] ἀπ' αὐτοῦ C.G., quod
mallet.
ib. μήνιγξ] om. G.
ib. εἰ γὰρ] τοῖς διεκπίπτουσιν
ἀγγείοις μόνοις συνεχομένῃ, καὶ
εἴπερ G.
6, 7. μέση—λεπτῇ] μέσην ἢ φύ-
σις ἐτετάχει τὴν λεπτήν G.
7. ἀλλ'—ἐγκεφάλου] om. G.

ib. ἐγκεφάλου] ἢ παχεῖα add. C.,
quod necessarium videtur.
8, 9. ἔθλιβεν—ὄντα] οὐκ ἂν ἄλυ-
πος ἢ πρὸς τὴν παχεῖαν μήνιγγα
ἐγκεφάλου γειτνίασις ὑπῆρχεν G.
8. τῇ σκληρότητι αὐτῆς] Sic E.,
τῆς σκληρότητος vul.
9. Διὰ τοῦτο κ.τ.λ.] Cf. Gal.
p. 659.
ib. τοῦ κρανίου καὶ τοῦ ἐγκεφά-
λου] ἐγκεφάλου τε καὶ κρανίου G.
10. ἀφεστηκότων—οὐσίᾳ] ταῖς
οὐσίαις διεστηκότων G.
11. κατέθετο ἐν τῷ μεταξὺ] Sic
E., ἐν τῷ μεταξὺ θεῖναι G. con-
structione mutata; κατέθετο ponit
vul. post Θεοῦ, et om. ἐν τῷ μεταξὺ.
12. ἀμφοτέρας τὰς μήνιγγας] Sic
E.G., μέσον τὰς μήνιγγας vul.
ib. ἔσωθεν] μὲν add. E.

Fabr. p. 859, 60.

τοῦ κρανίου διὰ τὴν σκληρότητα αὐτῆς, ἔξωθεν δὲ τὴν λεπτήν, ὡς περιέχεται τὴν λεπτὴν μήνιγγα ὑπὸ τῆς παχείας, αὐτὴν δὲ τὴν λεπτὴν μήνιγγα περιέχει τὸν ἐγκέφαλον· τῆς γὰρ οὐσίας τοῦ ἐγκεφάλου οὐ πόρρω ἀφέστηκεν ἢ οὐσία τῆς λεπτῆς μήνιγγος. 5

9 Ἐστὶν ἄρα τοῦ ἐγκεφάλου πρῶτον σκέπασμα καὶ στήριγμα ἢ λεπτὴ μήνιγξ, συνδούσα καὶ ἐδραιούσα 10 αὐτὸν, ὡς ἀσάλευτον διαφυλάττεσθαι. Ὅσον δὲ ἐστὶν ἢ λεπτὴ μήνιγξ ἐγκεφάλου σκληροτέρα, τοσοῦτον τῆς παχείας μήνιγγος μαλακωτέρα· ὡσαύτως δὲ 10 καὶ ἢ παχεῖα μήνιγξ ὅσον ἐστὶ τῆς λεπτῆς σκληρο- 11 τέρα, τοσοῦτον ὀστοῦ μαλακωτέρα. Ὀνομάζεται δὲ ἢ λεπτὴ μήνιγξ χωροειδῆς, ὡς χωρίον ἀμέσως τοῦ ἐγκεφάλου ὑπάρχουσα.

6 Ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς κεφαλῆς κρανίον σφίγγεσθαι παν- 15 ταχόθεν δέον ἦν, (ἐκ πολλῶν γὰρ ὀστέων σύγκειται,) οὐκ εἴασεν αὐτὸ ἀπρονόητον ἢ τοῦ Θεοῦ δημιουργία·

duritiam, sub ea tenuem, ut crassiore membrana tenuis contineatur, ipsa cerebrum contineat, ab ejus natura non multum aliena.

9 Igitur primum cerebri tegmen et fulcrum tenuis membrana est, ipsum revinciens ac firmans, ut stabile atque inconcussum teneatur. Verum quanto tenuis haec membrana cerebro durior, tanto est crassiore mollior; item crassior quo tenui durior, eo calvariae 10 osse mollior. Vocatur autem tenuis membrana *localis*, utpote 11 locus cerebri proximus.

6 Quoniam vero capitis calvariam omni ex parte coerceri munitique opus erat, (quod ex multis ossibus integratur,) id non

5. οὐσία τῆς λεπτῆς μήνιγγος] Sic E., λεπτὴ μήνιγξ vul.

8. Ὅσον δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 660.

8—12. Ὅσον—ὀστοῦ μαλακωτέρα] ἢ παχεῖα—ὀσον ὀστοῦ μαλακωτέρα, τοσοῦτον τῆς λεπτῆς οὐσα σκληροτέρα· ὀσον δὲ ταύτης ἐστὶν ἢ λεπτὴ μαλακωτέρα, τοσοῦτον ἐκεί-

νης ὁ ἐγκέφαλος G.

9. τοσοῦτον] ἐστὶ add. vul., om. E.

11. ὀσον ἐστὶ τῆς λεπτῆς] ἐγκεφάλου D.

15. Ἐπεὶ δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 661, 62.

17. δημιουργία] δημιουργία B.

DE
CAPITE.
Cerebri
membranae
duae.

Membranae
tenuis (vulgo
piae matris)
substantia,

et nomina.

DE
CAPITE.
Pericranii
formatio.

διαπεράσασα γὰρ τὴν παχεῖαν μήνιγγα διὰ τῶν
 ῥαφῶν τοῦ κρανίου, ὑπὸ κρανίου οὔσαν, ὡς ἐπὶ κρα-
 νίου γενέσθαι, ἐξ αὐτῆς τε συνδέσμους ἀποφύσασα, P. 55
 συμπλέξασά τε τοὺς αὐτοὺς συνδέσμους καὶ εἰς ἓν 861
 συναγαγοῦσα, ἐξύφανεν ἐξ αὐτῶν τὸν περικράνιον 5
 ὀνομαζόμενον χιτῶνα, συνδεῖν τε καὶ περισφίγγειν
 πανταχόθεν τὸ κρανίον, ὡς ἀσάλευτον διαφυλάττειν.
 2 Περιέχουσα δὲ ἡ λεπτὴ μήνιγξ, οὐ μόνον τὸν ἐγκέ-
 φαλον, ἀλλὰ καὶ τὸ χωροειδὲς πλέγμα, (ὅπερ καὶ
 δικτυοειδὲς ὀνομάζεται,) διὰ τοῦτο ἐκλήθη [χωροειδῆς.] 10
 7 Ἔχει δὲ τὸ χωροειδὲς πλέγμα τὴν γένεσιν τοιάνδε.
 2 Τῆς μεγάλης ἀρτηρίας τῆς ἐκφυομένης ἀπὸ τῆς ἀρι-
 στερᾶς κοιλίας τῆς καρδίας, τῆς ὀνομαζομένης πνευ-
 ματικῆς, ἀνερχομένης διὰ τῆς ῥάχεως ἐντὸς ἕως τοῦ
 τραχήλου, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς κοίλης φλεβὸς ἐκ- 15
 φυομένης μὲν ἀπὸ τῶν κυρτῶν τοῦ ἥπατος, ἀνερχο-
 μένης δὲ ἀπὸ κάτω καὶ αὐτῆς ἕως τοῦ τραχήλου,

Texturae
localis (vul-
go *plexus*
choroidis)
formatio.

inconsultum praeteriit Divina sapientia; crassam namque mem-
 branam, sub calvaria positam, per ejus suturas trajiciens, super
 calvariam constituit, ex eaque copulas producens, et easdem com-
 plicans et in unum cogens, ex ipsis membranam *pericranion* vo-
 catam contexuit, quae contineret undique calvariam et colli-
 2 garet, ne ulla ex parte concussa labaret. Caeterum tenue invo-
 lucrum, non cerebrum solum, sed etiam localem texturam,
 (quam et *reticularem* vocant,) ambiens, ideo etiam ipsum *locale*
 7 dictum fuit. Localis autem textura hanc habet sui ortus ratio-
 2 nem. Grandis arteria e sinistro cordis gremio, spirituofo vocato,
 prodiens, secundum spinam interius ad collum usque pertinet;
 pariter et vena cava e convexo jecoris oriens, et ipsa ab inferiori-
 bus partibus ad collum usque ascendens, prope arteriam adjacet,

2. οὔσαν] οὔσης A.

10. δικτυοειδῆς] δικτυοειδῆς A.

ib. [χωροειδῆς] χωροειδῆς vul.

17. ἀπὸ κάτω καὶ αὐτῆς] Sic E.,
καὶ αὐτῆς κάτωθεν vul.

Fabr. p. 850—62.

συμπαρακειμένης τε τῇ αὐτῇ ἀρτηρίᾳ, σχίζονται κατὰ
 τὸν τράχηλον διχῆ, ὡς ἀπὸ πρέμνου ὄρπηκες. αὐται
 δὲ αἱ διχοτομίαι τῶν φλεβῶν ὀνομάζονται σφαγίτιδες
 2 φλέβες. Συσχίζεται δὲ τῇ φλεβὶ καὶ ἡ ἀρτηρία, καὶ
 ἀνερχόμεναι ὁμοῦ ἕως κεφαλῆς κατασχίζονται εἰς 5
 πολλὰ ἀγγεῖα μείζονά τε καὶ ἐλάττονα, οὐ μόνον
 3 ἐπιπολῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ βάθους. Κατασπείρονται
 οὖν ταῦτα τὰ ἀγγεῖα τῶν φλεβῶν τε καὶ τῶν ἀρτη-
 ριῶν εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἐγκεφάλου, συμπλεκόμενα
 4 πρὸς ἄλληλα ὡσπερ δίκτυον. Τοῦτο τὸ δίκτυον 10
 ὀνομάζεται δικτυοειδὲς πλέγμα, καὶ χωροειδές· καὶ
 διὰ τοῦτο καὶ ἡ λεπτὴ μήνιγξ τῆς αὐτῆς προσωνυ-
 μίας τετύχηκεν, ὡς περιεκτικὴ οὖσα τοῦ αὐτοῦ πλέγ- 862
 5 ματος ἅμα καὶ τοῦ σώματος τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐν τῇ
 πρώτῃ οὖν σχίσει τῇ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον κατα- 15
 6 φύεται τις ἀδὴν ὀνομαζόμενος κωνάριον. Ταῦτα τὰ
 ἀγγεῖα τοῦ πλέγματος, τῆς μὲν φλεβὸς τρέφουσι
 τὸ σῶμα τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς δὲ ἀρτηρίας ζωογο-

DE
 CAPIT.
 Venae ju-
 gulares.

Nomina
 plexus cho-
 roidis,

 et pia
 matris.

Conarion
 (vulgo glandula pine-
 alis.)

inde utraque per collum, ut ex trunco surculi, in duas partes
 scinduntur : haec venarum segmenta *jugulares venae* vocatae
 2 fuerunt. Pariter arteria perinde ac vena scinditur, simulque ad
 caput subeuntes in multa majora minoraque vascula sparguntur,
 3 non in superficie modo, verum etiam profundius. Itaque hi
 venarum arteriarumque ramuli per cerebri corpus, inter se retis
 4 instar contexti, disperguntur. Atque hujusmodi rete *reticularis
 textura, localisque* nominatur ; propterea et tenuis membrana,
 quod ad eam texturam simul et cerebri corpus complectitur,
 5 eandem appellationem est assecuta. In prima sane, quae in
 cerebro fit, partitione glandula quaedam, quam *conarion* vocant,
 6 inserta est. Ex his sane vasculis venae cerebri corpori alimen-

1. συμπαρακειμένης] συμπερικειμένης B.

DE
CAPITE.

νοῦσι, ῥιπίζοντα καὶ τὰ λιγνυώδη περιπτώματα ἀπο-
διώκοντα.

Cerebri
substantia.

8 Ἔστι δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἐγκεφάλου τὴν μὲν οὐσίαν
λεπτὸν, καὶ ἄναιμον, καὶ ὑποπίμελον, ὡς ἐξ ἀφροῦ
τινὸς πεπηγός· τῷ κοινῷ δὲ ὀνόματι ὀνομάζεται 5
2 μυελός, ὡσπερ τῷ ἰδίῳ ἐγκέφαλος. Περιέχεται δὲ p. 56
ὑπὸ τῆς κεφαλῆς, ὡς ἐν οἴκῳ τινὶ, πᾶσαν κίνησιν
ἐκπέμπων τῷ σώματι προαιρετικὴν τε καὶ αἰσθη-
τικὴν διὰ τῶν νεύρων, διὰ τοῦ καθήκοντος ἐν αὐτῷ,
ψυχικοῦ πνεύματος δηλονότι· ὄρασιν μὲν, καὶ ὄσφρη- 10
σιν, ἀκοήν τε, καὶ γεῦσιν διὰ τῶν μαλακῶν νεύρων,
πᾶσαν δὲ κίνησιν προαιρετικὴν τῶν μορίων διὰ τῶν
3 σκληρῶν. Πρεπόντως οὖν ὁ ἐγκέφαλος τὸν ὑψηλὸν
τόπον κατέσχηκε τοῦ σώματος τῇ προνοίᾳ τοῦ ἀγα-
θοῦ Θεοῦ, ὅπως, ὡς ἐκ μιᾶς πηγῆς, ἅπαντα τὰ μόρια 15
τοῦ προσώπου ἀρδεύονται ἀφθόνως ὑπὸ τοῦ ψυχικοῦ
πνεύματος· τὰ γὰρ κατωτέρω τοῦ τραχήλου μόρια

Sensum per
molles ner-
vos cere-
brum sup-
peditare,
motum per
duros.

tum subministrant, arteriae vitam largiuntur, ventilantes, fume-
asque sordes propellentes.

8 Cerebri utique corpus substantia tenue est, exangue, et sub-
pingue, veluti ex spuma quadam concretum; communi quidem
2 nomine *medulla* vocatur, proprio *cerebrum*. Id capite, quodam
veluti domicilio, continetur, omnem voluntarium motum sensum-
que corpori per nervos profundens, animabili spiritu tanquam
quodam vehiculo deferente; visum quidem, odoratum, audi-
tumque, et gustatum per molles, omnem vero particularum
3 voluntarium motum per duros nervos impartiens. Decenter
itaque boni Dei providentia excelsissimam corporis sedem cerebro
colendam dedit, ut, ab uno tanquam fonte, omnes faciei partes
uberrime per animabilem spiritum irrigentur; at infra collum ad

5. δέ] οὖν E.

6. Περιέχεται] περιέχονται D.

7. ὑπὸ τῆς κεφαλῆς] Sic E., τῇ
κεφαλῇ vul.11. γεῦσιν] An add. καὶ ἀφήν,
ut inf. p. 144. l. 4, 5?

15. ὡς] om. E.

Fabr. p. 862, 63.

μέχρι τῶν ποδῶν οὐκ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλ' ἐκ τοῦ
νωτιαίου μυελοῦ ἔχει χορηγουμένην κίνησιν τε καὶ
αἴσθησιν.

DE
CAPITE.

- 9 Ἔστι δὲ ὁ νωτιαῖος μυελὸς ὡσπερ τις ἐγκέφαλος
μακρὸς, ἐκφυόμενος μὲν ἀπὸ τοῦ [ὀπισθίου] μέρους 863
τοῦ ἐγκεφάλου, τοῦ ὀνομαζομένου παρεγκεφαλίδος,
κατερχόμενος δὲ διὰ τῆς ράχεως μέχρι τοῦ ἱεροῦ
ὀστοῦ, ὅπως τῇ γειτνιάσει τῆς θέσεως ἀκοπώτερον
2 κινή τὰ κατώτερα μέρη τοῦ σώματος. Διὰ τὸ σφο-
δρὸν οὖν τῶν κινήσεων εὐλόγως ὅ τε ὀπίσθιος ἐγκέ- 10
φαλος καὶ ὁ νωτιαῖος μυελὸς σκληρότεροι τοῦ ἐμ-
προσθίου ἐγκεφάλου γεγόνασιν.

Medulla
spinalis,quare cere-
bro durior.

- 10 Ἰδῶμεν τοίνυν τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος τὸ κατοικη-
κτήριον, εἰ μέλλομεν θαυμάζειν τοῦ Θεοῦ τὰ δημι-
2 ουργήματα. Θεασώμεθα δὲ τοῦτο ἐξ ἀνατομῆς· εἰ 15
γὰρ εὐσχήμως τις ἀτρέμα κλάσας κρανίον ἐξάρει τὰ

Animalis
spiritus do-
micilium.

pedes usque particulae omnes non a cerebro, sed a spinali me-
dulla motum sensumque transmissos exhauriunt.

- 9 Verum spinae medulla ceu quoddam est oblongum cerebrum,
a posteriore cerebri parte, *cerebello* vocata, enascens, indeque per
spinam usque ad sacrum os defluens, ut situs propinquitate in-
2 feras corporis partes minus laboriose promoveat. Quare ob
motus vim nimiam et posterius cerebrum et spinae medulla haud
injuria priori cerebro duriores fuerunt.
- 10 * Age nunc animabilis spiritus domicilium videamus, si Dei
2 opera pro dignitate admirari volumus. Id vero per dissectionem
intuebimur; si quis enim rite et paulatim calvariam frangens

2. ἔχει χορηγ.] χορηγοῦντος E.
ib. κίνησιν τε καὶ αἴσθησιν] Sic
E. et sic inf. p. 144. l. 7., τὴν τε
κίνησιν καὶ τὴν αἴσθησιν vul.

4. Ἔστι δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
T. IV. p. 61.

4, 5. ὡσπερ—μακρὸς] οἶον δεύ-
τερὸς τις ἐγκέφαλος G.

5. [ὀπισθίου] Sic C., et sic sup.

p. 134. l. 10., et inf. l. 10.; ἐμ-
προσθίου vul.

9. κινή] κινεῖ A.B.

13. τοίνυν] Sic E., οὖν vul.

14. μέλλομεν] Sic F. et fort. B.
E., μέλλοιμεν A.D.M.

ib. δημιουργήματα] δημιουργή-
ματα A.B.

16. ἐξάρει] ἐξάρη A.B.

DE
CAPITE.
Cerebri
ventriculi,

in quibus
spiritus ani-
malis ver-
satur.

Spiritus
animalis
quomodo
nutriatur.

Externi aë-
ris pluri-
mum in
pulmones
trahi, reli-
quum in
cerebrum
abire.

ὅστᾱ πάντα, γυμνὸν καταλιπὼν τὸν ἐγκέφαλον, σχί-
σας τε αὐτὸν ἐντέχνως, εὐρήσει κοιλίας ἐν αὐτῷ
ἀποφραττομένας ὑπὸ ὑμένων λεπτοτάτων τε καὶ δι-
αυγῶν, καὶ χωριζομένας ἀπ' ἀλλήλων δεξιά τε καὶ
3 ἀριστερά, ἔμπροσθέν τε καὶ ὀπισθεν. Ἐν ταύταις 5
ταῖς κοιλίαις τοῦ ἐγκεφάλου περιέχεται τὸ ψυχικὸν
πνεῦμα, λεπτομερές τε, καὶ ἀθόλωτον, καὶ καθαρῶ-
4 τατον. Τοῦτο τρέφεται καὶ διαμένει ἔκ τε τοῦ ἐκ τῆς
καρδίας ἀναφερομένου διὰ τῶν ἀρτηριῶν πνεύματος,
καὶ ἐκ τοῦ ἔξωθεν περιέχοντος ἡμᾶς ἀέρος· συστει- p. 57
λόμενος γὰρ καὶ διαστελλόμενος ὁ ἐγκέφαλος, ἐν μὲν
τῇ διαστολῇ τὸν ἔξωθεν ἔλκει ἀέρα διὰ τῶν ῥινῶν,
5 ἐν δὲ τῇ συστολῇ συνέχει. Ἐλκόμενος οὖν ὁ ἔξωθεν
ἀήρ χωρίζεται διὰ τῶν ῥινῶν, ἔνθα τέτρηται ἢ ῥις
πρὸς τὴν ὑπερώαν· καὶ τὸ μὲν πλείστον μέρος τοῦ 15
ἀέρος ἔλκεται ὑπὸ τοῦ πνεύμονος, τὸ δὲ ἄλλο ἀνέρ-
I I χεται πρὸς τὸν ἐγκέφαλον. Καὶ ἔστιν ὁ τῆς ῥινὸς 864
πόρος εἴσοδος τε καὶ ἔξοδος τοῦ ἐγκεφάλου· οὐδὲ

ossa omnia abstulerit, nudum relinquens cerebrum, id rursus
artificiose findens, specus inveniet membranis tenuissimis pellu-
cidisque interseptos, atque inter sese a dextra et a sinistra, prius
3 et posterius, discretos. Intra haec cerebri cava animalis spiritus,
4 tenuis, purus, mundissimusque versatur. Verum spiritu a corde
per arterias ad caput subvolante, et exterius nos cingente aëre
alitur diurnitatemque consequitur; comprimitur enim disten-
diturque cerebrum, per distentionem aërem per nares attrahit, in
5 comprimendo retinet. Igitur externus aër attractus intra nares,
qua ad palatum foramen patet, distribuitur; atque ejus plurimum
I I in pulmones trahitur, reliquum in cerebrum abit. Nasi quidem
cavitas iter quoddam est qua itur ad cerebrum ac disceditur;

3. διαυγῶν] δι' αὐτῶν A.
6. ταῖς κοιλίαις] Sic B. C. E.,
om. vul.

10. ἐκ τοῦ] Sic E., om. ἐκ vul.
13. ἐν δὲ—συνέχει] om. E.

Fabr. p. 863, 64.

γὰρ ἐνδέχεται τόπον εὐθύτερόν τε καὶ κατάντη, πλὴν
 τοῦ τῆς ῥινὸς πόρου, ἐπιτήδειον γενέσθαι πρὸς ἕξοδον
 μὲν τῶν τοῦ ἐγκεφάλου περιπτωμάτων, εἴσοδον δὲ
 2 τῶν τῇ ὀσφρήσει αἰσθητῶν ὀσμῶν. Τὰ γὰρ ἐξ
 ἐγκεφάλου περιπτώματα οὐ μόνον ῥυτὰ καὶ ἐξίτηλα,⁵
 ἀλλὰ καὶ παχέα καὶ πυώδη, ὡς ἐν κατάρροις τε καὶ
 κορύζαις, ἃ δὴ βλέννας μὲν οἱ παλαιοὶ ὀνομάζουσι,
 3 μύξας δὲ οἱ νεώτεροι. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι δύο τινὲς
 ὀχετοὶ κατάντεις, ἐξερευγόμενοι δι' ὑπερώας εἰς τὸ
 στόμα τοῦ παντὸς ἐγκεφάλου τὰ περιπτώματα, ὅταν¹⁰
 γε πλήρης περιπτωμάτων γένηται ὁ ἐγκέφαλος, ἢ
 αὐτὸς ἑαυτοῦ δυσκρατώτερος γένηται· καλῶς γὰρ
 ἔχων ὁ ἐγκέφαλος ἀρκεῖται διαπνεῖσθαι διὰ τῶν δύο
 4 πόρων καὶ μόνων τῆς ῥινός. Πρεπόντως οὖν ὁ ἐγκέ-

DE
CAPITE.Cerebri ex-
crementa,per duos
alios me-
tus in os
descendere.Cerebrum
in capite,

neque alia rectoria via ac declivior, praeter nasi foramina, inveniri
 potuisset, quae cerebri purgamenta educeret, et olfactu sensiles
 2 odores admitteret. Nam cerebri sordes non fluidae modo sunt
 et exiles, sed etiam crassae et purulentae, ut in distillationibus et
 gravedinibus videre licet; eas veteres Graeci *blennas* [βλέννας,]
 recentiores *myxas* [μύξας] (hoc est *mucos*) appellare consueverunt.
 3 Duae aliae cloacae declives sunt, in os per palatum ex toto ce-
 rebro supervacua evomentes, quando excrementis abundaverit
 cerebrum, aut aliqua intemperie affectum fuerit; nam secunda
 utens valetudine ipsum per se valet per nasi vel sola foramina
 4 propria excrementa discutere. Decenter itaque supremum ca-

1. ἐνδέχεται] Sic E., ἐνεδέχετο vul.
 ib. τε] Sic E., ἄλλον vul.

2. ἐπιτήδειον γενέσθαι] om. E.

3. μὲν] om. E.

4. τῇ ὀσφρήσει] τῆς ὀσφρή-
 σεως E.

6. ὡς ἐν κατάρροις κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. T. III. p. 649.

ib. ὡς ἐν κατάρροις τε καὶ κορύ-
 ζαις] τῶν ἄνωθεν περιπτωμάτων ἀ-
 θρόα κένωσις G.

7. βλέννας] βλαίνας A. B.
 ib. παλαιοὶ] καὶ κόρυζαν add. G.

8. Εἰσὶ δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 650.
 ib. Εἰσὶ δὲ] εἰσὶ μὲν G.

10. τοῦ παντὸς ἐγκεφάλου τὰ πε-
 रिπτώματα] τὰ τοῦ παντὸς ἐγκεφά-
 λου περιπτώματα G.

10—14. ὅταν—ῥινός] καὶ ὅταν γε
 τελέως εὐπραγῇ καὶ καλῶς περιγι-
 νηται τῆς τροφῆς ἀρκοῦσιν οὗτοι
 μόνοι G.

11. γένηται] γενόμενος E.

13. διὰ] παρὰ E.

14. καὶ μόνων] Vide sup. ad
 p. 57. l. 9.

DE
CAPITE.

tanquam
domo, se-
dere, sensi-
bus, tan-
quam satel-
litibus, sti-
patum.

φαλος τὸν ὑπέρτατον τόπον τοῦ σώματος ἀπέλαβεν
εἰς κατοικίαν ἑαυτοῦ, ὡς περ τις οἰκοδεσπότης, δορυ-
φόρους ἔχων κύκλωθεν ἀπάσας τὰς αἰσθήσεις, τὴν
ὄρασιν, τὴν ὄσφρησιν, τὴν ἀκοήν, τὴν γεῦσιν, καὶ
τὴν ἀφήν, ἅς τινὰς καὶ ἐκπέμπων καθ' ὅλου τοῦ 5
σώματος αἰσθητικὸν αὐτὸ ἀποτελεῖ, χορηγῶν αὐτῷ
αἰσθησίν τε καὶ κίνησιν διὰ τοῦ ψυχικοῦ πνεύ-
ματος.

Primum
nervorum
par, seu
nervus ol-
factorius.

1 2 Ἐκφύεται μὲν οὖν ἡ πρώτη συζυγία τῶν νεύρων
ἀπὸ τῶν ἐμπροσθίων κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου, κατερ- 10
χομένη πρὸς ἑκατέραν κοιλότητα τῆς ῥινός, δι' ὧν 865
νεύρων καὶ τὴν διάγνωσιν ποιεῖται τῶν ὀσφραντῶν ὁ
2 ἐγκεφάλος. Ἐπεὶ δὲ οἱ πόροι τῆς ῥινός πλησίον εἰσὶ
τοῦ ἐγκεφάλου, ἀνεωγμένοι δὲ οἱ αὐτοὶ πόροι διὰ
παντὸς, ἠκολούθει δὲ ἐκ τούτου μεγάλη βλάβη τοῦ 15
ἐγκεφάλου γίνεσθαι διὰ τὸ ἀθρόως εἰσέρχεσθαι ψυ- p. 58

pitis culmen in suam domum, tanquam dominus, cerebrum sibi
vindicavit, omnibus sensibus, visu, olfactu, auditu, gustatu, tac-
tuque ceu satellitibus undique stipatum, quos et in totum corpus
effundens ipsum sensorium facit, per animabilem spiritum ipsi
motum sensumque suppeditans.

1 2 Primum sane par nervorum ex primis cerebri ventriculis
exiens, ad utrumque nasi foramen discurrit, in causaque est ut
2 odoramenta cerebrum sentiat. Verum enimvero quoniam hi
narium meatus prope cerebrum sunt, semperque patent, ingentia
damna cerebrum acciperet ex aëris frigidi aut vaporis turbulenti

1. τόπον—ἀπέλαβεν] Sic E., τῆς
κεφαλῆς τόπον κατέλαβεν vul.

6. ἀποτελεῖ] Sic B.C.E., ἀποτε-
λοῦσι A.D.M., ἀποτελοῦσα F.

ib. αὐτῷ] αὐτὰ E.

11. τῆς ῥινός] Sic E., τῶν ῥινῶν
vul.

13. Ἐπεὶ δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 651.

15. ἠκολούθει δὲ] ἠκολούθη δὲ E.,
ἐξ ἀνάγκης δ' ἠκολούθει G.

ib. ἐκ τούτου] τῇ τοιαύτῃ κατα-
σκευῇ G.

ib. τοῦ ἐγκεφάλου] Sic E., τῷ
ἐγκεφάλῳ vul., τοῦ κυριωτάτου
σπλάγχχνου ἐγκεφάλου G.

16. γίνεσθαι] Sic E., ἐγγίνεσθαι
vul.

Fabr. p. 864, 65.

χρὸν ἀέρα, ἢ ἀτμὸν θολερὸν τε καὶ ἀκάθαρτον, ἢ
ταχέως κενουῖσθαι τὰ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ὑγρὰ σὺν
τοῖς ἀχρήστοις καὶ τὰ εὐχρηστα· προστίθησιν ἢ τοῦ
Θεοῦ ἀγαθὴ σοφία κατὰ τὴν διέξοδον τοῦ κρανίου
ὅστ᾽ ἀποικίλως κατατετρημένα ὀπαῖς λοξαῖς ὥσπερ
σπογγίαν, ὑπὲρ τοῦ μήτ' ἄλλο τι προσπίπτειν ἔξω-
θεν σκληρὸν σῶμα, μήτ' ἀκραιφνῆ τὴν ψύξιν, εἰσ-
πνεόντων ἡμῶν, εὐθὺ τῶν κατὰ τὸν ἐγκέφαλον εἰσι-
3 εἶναι κοιλιῶν. Ταῦτα τὰ ὅστ᾽ ὠνόμασται παρὰ τῶν
ἀνατομικῶν ἡθμοειδῆ, παρὰ δὲ τῷ Ἴπποκράτει σπογγ- 10
γοειδῆ· καὶ κρείσσω αὕτη ἢ ὀνομασία, οἱ μὲν γὰρ
ἡθμοὶ εὐθύτρητοι, τὰ δὲ ὅστ᾽ αὐτὰ σκολιὰς τὰς
4 ὀπὰς κέκτηνται, δίκην σπογγίᾳς. Μόνη δὲ ἡ σκληρὰ

DE
CAPITE.

Ossis eth-
moidis
functio,

et nomina.

Quare dura
mater

immundique subita irruptione, aut quod simul cum inutilibus succis
boni quoque ex cerebro cito elaberentur; ideo bona Dei sapientia
ossa quaedam varie obliquis cavernulis instar spongiae perforata in
transitu calvariae collocavit, ut ne corpus ullum durius extrinsecus
incideret, aut sincera frigiditas, [inspirantibus nobis,] recta in ce-
3 rebri sinus penetraret. Ossa haec ab incisoriae artis professoribus
Graece [*ethmoidea*] ἡθμοειδῆ, (id est *incerniculi vicem gerentia*,)
ab Hippocrate [*De Loc. in Hom. T. II. p. 103.*] *spongiosa*, et
rectius, appellata sunt; siquidem incernicula rectis foraminibus
pertusa sunt, ossa vero haec in obliquum, ut spongiae, sunt tere-
4 brata. Sola autem dura membrana, cerebrum operiens, cribri

1. θολερὸν τε] Sic E., θολερὸν
vul., θαλερὸν A.

3. προστίθησιν] αὐτῷ add. G.

4. κατὰ—κρανίου] om. G.

5. ὅστ᾽—κατατετρημένα] ὅστοῦν
—κατατετρημένον G.

ib. ὀπαῖς λοξαῖς] om. G.

6. σπογγίαν] σπογγία E.

ib. ὑπὲρ τοῦ] Sic E.G., ὥστε vul.

ib. μήτ'] μήτε E., μηδ' G., μήτ'
ἔξωθεν vul.

ib. ἔξωθεν σκληρὸν σῶμα] Sic
E.G., σῶμα σκληρὸν vul.

7. εἰσπνεόντων ἡμῶν] om. C.

8. εἰσιέναι] ἰέναι G.

9. Ταῦτα τὰ κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 651, 52.

ib. παρὰ τῶν] περὶ τῶν A., πρὸς
τῶν G.

10. ἡθμοειδῆ] ἰσθμοειδῆ A.E.

ib. παρὰ δὲ] περὶ δὲ A.B.

ib. τῷ] Sic A.B.E., τοῦ vul.

ib. Ἴπποκράτει] Sic B.E., Ἴπ-
ποκράτους vul.

11. μὲν γὰρ ἡθμοὶ] μὲν γὰρ ἰσθ-
μοὶ A., ἰσθμοὶ γὰρ E.

13. κέκτηνται] Sic E., ἔχουσι vul.

ib. σπογγίᾳς] σπογγείας D.

ib. Μόνη δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 652.

ib. Μόνη δὲ] Sic C.E., αὐτὴ μὲν
γὰρ G., μόνον δὲ vul.

DE
CAPITE.

recta habeat
foramina,
non tor-
tuosa.

Aëris par-
tem crassio-
rem retro
exire, tenu-
iorem ad
alendum
spiritum
animalem
manere.

μήνιγξ, [ἡ] σκέπουσα τὸν ἐγκέφαλον, διατέτρηται
δίκην ἡθμοῦ· τῷ σκολιῷ γὰρ τῶν κατὰ τὰ ὀστᾶ
διατρήσεων ἐκωλύοντο ἂν ἐκκαθαίρεσθαι τὰ τοῦ ἐγ-
κεφάλου περιπτώματα, εἰ μὴ χρόνῳ παμπόλλῳ κατὰ
βραχὺ διηθούμενα· καὶ ἡ τῶν ἀτμῶν δὲ ἄνοδος οὐδ' 5
ὅλως ἂν ἐγίνετο τῷ πάχει εἰργομένη. Συνεισέρχονται
οὖν οἱ ἀτμοὶ τῷ ἀέρι τῆς εἰσπνοῆς ποδηγούμενοι, τὰ
δὲ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον περιπτώματα συνεξέρχονται
6 τῷ ἀέρι τῆς ἐκπνοῆς. Ὁ γοῦν εἰσπνεόμενος ἀῆρ,
ἐμποδιζόμενος ἐν ταῖς λοξότησι τῶν ἐν τοῖς ὀστοῖς 866
σηράγγων, χλιαίνεται εἰσερχόμενος, καὶ διακρίνεται,
καὶ τὸ παχύτερον ἴσχεται, καὶ παλινδρομεῖ, καὶ οὐκ
εἰσδύνει ἀκάθαρτον ὥστε βλάπτειν τὸ ἐν ταῖς κοι-
λίαις τοῦ ἐγκεφάλου ψυχικὸν πνεῦμα· ἀλλ' εἰσέρ-

more foratur; nam ob tortuosa ossium foramina excrementorum
cerebri exitus impediretur, nisi longiori tempore paulatim per-
colarentur; contra vaporum ascensus crassitudine vetante neuti-
5 quam fieret. Ob id igitur vapores una cum aëre, dum fit inspi-
ratio, ingrediuntur, et cerebri supervacua, dum aër efflatur, simul
6 exeunt. Quamobrem aër attractus, dum inter ossium flexuosos
anfractus reluctatur, calescit evadens, et secernitur, atque ejus
pars crassior retinetur, retroque convertitur, neque faeculenta
succedens intra cerebri ventres animabilem spiritum contaminat;

1. [ἡ] Sic G., om. vul.
2. ἡθμοῦ] ἰσθμοῦ A.B.
- ib. τῷ σκολιῷ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 654.
- 2, 3. τῷ σκολιῷ—ἂν] οὔτε γὰρ G.
2. γαρ] οὖν E.
3. διατρήσεων] τρήσεων E.
- ib. ἐκωλύοντο] ἐκολύοντο A.
- ib. τὰ τοῦ ἐγκεφάλου περιπτώμα-
τα] ταυτὶ τὰ περιπτ. δυνατὸν ἦν G.
4. εἰ μὴ] ὅτι μὴ G.
- ib. παμπόλλῳ] πολλῷ G.
5. διηθούμενα] Sic E.G., διη-
θοῦντο vul.
- ib. ἡ] Sic B.G., om. vul.

- ib. δέ] om. G.
6. τῷ πάχει εἰργομένη] φθανόν-
των δια τὸ βραδὺ τῆς διεξόδου συν-
ίστασθαι τε πρὸς ἀλλήλους καὶ πε-
ριπλέεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι, καὶ
αὐθις εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐπανέρχεσθαι
φύσιν, ἐξ ἧς λεπτυνθείσης ἐγεγό-
νεισαν G.
7. τῆς εἰσπνοῆς ποδηγούμενοι]
Sic E., κατὰ τὴν εἰσπνοὴν vul.
10. ἐν] Sic E., om. vul.
11. σηράγγων] σηράδων A.
12. καὶ τὸ] om. καὶ F., typogr.
fort. errore.
13. βλάπτειν] βλέπειν A.

Fabr. p. 865, 66.

χεται τὸ διακριθὲν χλιαρόν τε, καὶ πεπεμμένον, καὶ
 λεπτομερέστατον εἰς τροφήν καὶ αὔξησιν τοῦ ψυχι-
 13 κοῦ πνεύματος. Διὰ γοῦν ταύτην τὴν ἀσφαλῆ εἰσ-
 οδόν τε καὶ ἔξοδον τοῦ ἀέρος ἐξετέθησαν κάτωθεν τε
 καὶ ἄνωθεν χόνδροι, σύριγγας ἔχοντες παμπόλλους 5
 τῆς αὐτῆς ἕνεκεν χρείας. οὗτοι οἱ χόνδροι ὀνομά-
 2 ζονται μυξωτῆρες. Σκεπάσματα τῶν αὐτῶν μυξω-
 τήρων τὰ ὀστᾶ τῆς ῥινός, δύο ὄντα τὸν ἀριθμὸν,
 δεξιόν τε καὶ ἀριστερόν, ἠνωμένα πρὸς ἄλληλα ἀπὸ p. 59
 ἄνωθεν αὐτῶν ἕως μέσου, ῥάχιν ποιῶντα, ὥστε εἶναι 10
 4 τὸ ἐντὸς κενόν. Ταῦτα τὰ ὀστᾶ οὐκ εἶασεν ἕως ἄκρου
 κατελθεῖν τοῦ μεγέθους τῆς ῥινός ἢ τοῦ ἀγαθοῦ
 Θεοῦ πρόνοια, σφαλερόν γάρ· ἀλλ' ἐξέφυσεν ἔμ-
 προσθέν τε καὶ ὄπισθεν καὶ κάτωθεν χόνδρους κοι-
 λότητας ἔχοντας, δεξιάν τε καὶ ἀριστεράν, ἀποφρατ- 15
 τομένας τὰς αὐτὰς κοιλότητας ἐτέρῳ χόνδρῳ καλου-
 μένῳ παρὰ μὲν τοῖς ἰατροῖς διαφράγματι, παρὰ δὲ

DE
CAPITE.Myxoteres,
(vulgo ossa
spongiosa.)

Nasi ossa,

cartilagine
laterales,cartilago
septi.

sed secreta pars tepida, concocta, et tenuissima ad alendum au-
 13 gendumque animabilem spiritum pervadit. Idcirco propter hunc
 tutiorem introitum aëris et egressum supra subterque cartila-
 gines spiramentis pluribus perviae ad hunc usum positae fuerunt:
 id genus cartilagine Graece [μυξωτῆρες] *myxoteres* appellantur.
 2 Ipsarum tegumenta bina nasi ossa sunt, inter se superne ad me-
 dium usque ferruminata, et dorsum facientia, adeo ut interius
 4 inanis cavitas pateat. Ossa hujusmodi ad extremam nasi magni-
 tudinem descendere optimi Dei providentia non permisit, peri-
 culum enim foret; sed ante, post, subterque cartilagine quasdam
 creavit, dextrum sinistrumque, cavum habentes, et ipsa cava alia
 cartilagine diremit quae a medicis *septum*, a poëtis *columna* seu

10. ῥάχιν] ῥάχην E.
 12. τοῦ μεγέθους] τῷ μεγέθει E.
 14. κάτωθεν] Sic E., κάτω vul.
 ib. χόνδρους] χόνδρον E.
 15. ἀποφραττομένας] καὶ ἀπο-
 φραττομένας F.

16. καλουμένῳ] τῷ pr. vul.,
 om. E.
 17. παρὰ] περὶ A.B., et sic sem-
 per hac in pag.
 ib. διαφράγματι] διάφραγμα E.

DE
CAPITE.
Nasi par-
tium no-
mina.

Quare sit
nasus par-
tim osseus,
partim car-
tilaginosus.

5 τοῖς ποιηταῖς κίονι καὶ στυλίδι. Αἱ δὲ κοιλότητες
παρὰ μὲν τοῖς ἰατροῖς ὀνομάζονται μυκτῆρες, παρὰ
δὲ τοῖς ποιηταῖς θάλαμοι· τὸ δὲ τῆς ῥινὸς πλήρωμα
παρὰ μὲν τοῖς ἰατροῖς ὀνομάζεται ἀκρορρίνιον, παρὰ
δὲ τοῖς ποιηταῖς σφαίριον· τὰ δὲ ἐδάφη τῶν κοιλω- 867
μάτων παρὰ τοῖς ποιηταῖς ὀνομάζονται ληνοὶ, τὰ δὲ
ἐκατέρωθεν μέρη τοῦ χόνδρου τῆς ῥινὸς πτερύγια.
6 Διὰ τί δὲ ὅλη ἡ ῥὶς οὐκ ἐξ ὀστέων σύγκειται, ἀλλὰ
τὸ μὲν ἄνωθεν αὐτῆς μέρος ἕως τοῦ μέσου ἐξ ὀστέων,
τὸ δὲ κάτωθεν ἐκ χόνδρων; ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄνω μέρος 10
τείχος τῶν ὀφθαλμῶν ἐκατέρωθεν ἐγεγόνει; εἰ δὲ
κατήρχετο ἕως ἄκρου τῆς ῥινὸς τὰ δύο ταῦτα ὀστᾶ,
ἐθλῶντο ἂν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν προσβολῶν, ἢ καὶ ἀπε-
θραύοντο ῥαδίως, κραῦρα ὄντα· ἀλλ' οὐδ' ἂν ὑπεπιέ-
ζοντο ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἀνθρώπου τὰ ἐκ τοῦ ἐγκε- 15
φάλου κατερχόμενα ὑγρά, οὐδ' ἂν συνεστέλλοντο καὶ
διεστέλλοντο τὰ πτερύγια τῆς ῥινὸς, τῇ σκληρότητι

5 *columella* vocatur. Cavitates autem apud medicos *narium* voca-
bulum habent, a poëtis *thalami* dicuntur; at nasi acies a medicis
Graece [ἀκρορρίνιον] *acrorrhinion* (quod Latine sonat *nasi extre-*
rum.) nominatur, poëtae [σφαίριον] *sphaerion* (id est *orbiculum*.)
vocant; sed cavitatum pavimenta poëtae *torcularia* appellarunt,
6 at quae nasi cartilagini utrinque adjacent *alas*. Caeterum quare
nasus totus osseus non est, sed pars superior usque ad dimidium
ex ossibus, inferior ex cartilaginibus componitur? an quoniam
pars superior murus oculorum utrinque factus est? verum si
usque ad extremum nasum haec ossa processissent, externis
appulsibus retunderentur, vel etiam, fragilia cum sint, facile per-
fringerentur; praeterea quomodo humores a cerebro delabantes
manibus exprimi possent? item nasi alae contrahi tendique ne-

3. τῆς] τοῖς A.

4. τοῖς ἰατροῖς] om. τοῖς E.

ib. ἀκρορρίνιον] ἀκραρίνιον A.

7. μέρη] Sic E., om. vul.

ib. τοῦ χόνδρου τῆς ῥινὸς] τῆς

ῥινὸς τοῦ χόνδρου E.

14. οὐδ' ἂν ὑπεπιέζοντο] οὐ δὲ
ἀπεπιέζοντο E.

15. ἐκ τοῦ] ἐκ τοῦ ἐκ τοῦ B.

16. οὐδ' ἂν] οὐ δὲ E.

Fabr. p. 866—68.

7 τῶν ὀστέων ἀκίνητα διαμένοντα. Διὰ τοῦτο ἡ δημι-
 ουργικὴ τοῦ Θεοῦ σοφία κατεφύτευσεν ἐν τῷ ἄκρῳ
 τῆς ῥινὸς χόνδρον, ἵνα τὰς τῶν σκληρῶν σωματίων
 προσπιπτούσας προσβολὰς ῥαδίως ὑπομένη τῇ δυσ-
 παθείᾳ αὐτοῦ, καὶ [ὑποπιέζεται] τοῖς δακτύλοις ἐν 5
 τῇ πλημμύρᾳ τῶν ὑγρῶν, καὶ ἵνα διαστέλλωνται τὰ
 πτερύγια τῆς ῥινός· πολλάκις γὰρ ἐν περιπνευμονίαις
 καὶ ἐν φρενίτισι, καύματος πολλοῦ κατὰ τὸν πνεύ-
 μονα ὄντος, δεόμεθα πλείστης ἐμψύξεως· ἢ καὶ διὰ
 δρόμον καὶ παλαίστραν σφοδρότερον ὑπερκινηθέντες 10
 δεόμεθα ἔλκειν πολὺν ἀέρα τὸν ἔξωθεν, καὶ ἀνοίγομεν p. 60
 τὰ πτερύγια τῆς ῥινὸς ὥστε εὐρύχωρα γενέσθαι πρὸς
 τὸ ἱκανῶς ἐμψύξαι καὶ ἀβλαβῆ τὸν ἄνθρωπον φυ-
 8 λάξαι. Πολλοὶ γὰρ στενόρρινοι διαπλασθέντες
 ἀναγκάζονται ἐν τοῖς ἀγῶσιν· ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τοὺς 868
 ἵππους ἔμπειροι ἰατροὶ τὰς ῥίνας αὐτῶν σχίζουσιν εἰ

DE
CAPITE.Alas nasi
dilatare
saepe neces-
se esse.

7 quissent, si ossea duritie immobiles perstitissent. Eam ob cau-
 sam opifex Dei sapientia extremo naso cartilaginem indidit, ut
 durorum corporum incidentes ictus sua firmiore natura facile sus-
 tineat, et humorum defluentium copia dum emungitur nares
 ipsae comprimi valeant, atque ut alae dilatentur; nam plerumque
 inflammato pulmone aut cerebro magnum pulmonis aestum
 abunde refrigerare opus est; praeterea cursu aut lucta vehemen-
 tius fatigati multum extrinsecus aërem ducere cogimur, inde
 nasi alas pandimus ut ad satis refrigerandum incolumitatemque
 8 hominis custodiendam sufficiant. Multi enim angustis naribus
 creati in certaminibus suffocantur; quinetiam circa equorum va-
 letudinem periti medici eorum nares proscindunt si natura arcti-

4. ὑπομένη] ὑπομένει E.

5. αὐτοῦ] αὐτῆς B.

ib. [ὑποπιέζεται] ὑποπιέζεται E.,
ὑποπιέζονται vul.

6. διαστέλλωνται] -λονται B.D.

8. ἐν φρενίτισι] Sic E., om. ἐν vul.

10. παλαίστραν] παλέστραν E.

ib. σφοδρότερον] om. E.

ib. ὑπερκινηθέντες] Sic E., ὑπο-
κινηθέντες vul.11. ἔλκειν πολὺν ἀέρα] Sic E.,
πολὺν ἀέρα ἔλκειν vul.

ib. ἀνοίγομεν] ἀνοίγωμεν B.

12. πρὸς τὸ] om. E.

DE
CAPITE.
Quare nasus tali figura formatus sit.

- φύσει στεναὶ ὦσιν, ἀναγκάζονται γὰρ οἱ στενόρρινοι
 14 τῶν ἵππων ἐν πολλῷ δρόμῳ θερμότατοι ὄντες. Διὰ
 τί δὲ τοιαύτη κατεσκευάσθη ἡ ῥίς, καὶ τοιούτου σχή-
 ματος; ἢ εὐπρεπείας χάριν; πολλάκις γὰρ λωβη-
 θέντες τῆς ῥινός τινες ἀπεκόπησαν τὰ ἄκρα, αἴσχι- 5
 στοι τῇ θεᾷ γεγονότες, ὡς δυσχεραίνειν ἅπαντας τοὺς
 2 ὀρῶντας αὐτούς. Εὐπρεπείας οὖν ἕνεκα κατεσκευ-
 άσθη ἡ ῥίς, ἅμα τε καὶ ὀχετὸς τῆς εἰσόδου τε καὶ
 ἐξόδου τοῦ ἀέρος, διὰ πολλὰς αἰτίας εἰσερχομένου
 αὐτοῦ, ἃς καὶ πρόσθεν ἐγράψαμεν. 10
- 15 Περὶ μὲν οὖν τῆς κατασκευῆς τῆς ῥινὸς ἱκανῶς
 ἡμᾶς ὁ λόγος ἐδίδαξεν· ἐπέλθωμεν οὖν ἐξηγήσασθαι
 περὶ ὀφθαλμῶν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ καθήκοντος νεύ-
 ρου τοῦ ἐξ ἐγκεφάλου τοῦ μαλακοῦ ποιησάμενοι,
 ἐπειδὴ καὶ ταῦτα τὰ νεῦρα ἐκ τῶν ἐμπροσθίων 15

- ores fuerint, quandoquidem equi angustis naribus longo cursu
 14 valde incalentes suffocari consueverunt. Cur autem nasus hoc
 modo, et tali figura formatus est? an ornamenti causa? multi
 enim ferro laceri ac summo naso privati turpissimo spectaculo
 fuere, ut obuius quisque aegre id ferret atque aversaretur.
 2 Quare decoris causa nasum Deus molitus est, ac simul ut in-
 gredientis exeuntisque aëris quaedam fistula esset, ob plures
 quas supra [Lib. III. c. 4. §. 1.] posuimus causas.
- 3 15 De nasi artificio satis ample loquuti fuimus; in praesentia
 oculorum naturam docere opus est, prius nervo molli a cerebro
 veniente declarato, quoniam et hi ex prioribus cerebri cavis pro-

4. λωβηθέντες] λωβωθέντες E., τιν vul.
 τινες λωβηθέντες vul.

5. τῆς] καὶ τὰ pr. vul., om. E.

ib. τινὲς ἀπεκόπησαν τὰ] Sic E.,
 ἀποβαλόντες vul.

ib. ἄκρα] τῆς ῥινὸς add. E.

6. γεγονότες] Sic E., γεγόνασιν
 vul.

7. κατεσκευάσθη ἡ ῥίς] γεγό-
 νασιν E.

8. ὀχετὸς] ὀχετοὶ E., ὀχετός ἐσ-

9. εἰσερχομένου] εἰαερχομένου E.

11, 12. ἱκανῶς—ἐδίδαξεν] Sic E.,
 ἱκανὰ τὰ εἰρημένα vul.

12. ἐπέλθωμεν οὖν ἐξηγήσασθαι]
 Sic E., ῥητέον δὲ καὶ vul.

13. ἀρχὴν] ποιησαμένοις add. vul.,
 ποιησαμένους add. D., om. E.

14. ποιησάμενοι] Sic E., om. vul.

15. τὰ νεῦρα] Sic E., om. vul.

Fabr. p. 868, 69.

κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἐκπεφύκασι χορηγεῖν τοῖς
 2 ὀφθαλμοῖς τὴν ὄρασιν. Μαλακὰ δὲ εἰσι καὶ ταῦτα
 καθάπερ καὶ τὰ εἰς τὴν ῥῖνα καθήκοντα, καὶ εἴτε μίαν
 συζυγίαν ἀμφοτέρας ἐθέλοις ὀνομάζειν, εἴτε δύο,
 πρώτην τε καὶ δευτέραν, οὐχ ἀμαρτήσεις· ἀμφοτέραι 5
 γὰρ ἐκ τῶν ἐμπροσθίων τοῦ ἐγκεφάλου κοιλιῶν ἐκ-
 πεφύκασιν, καὶ ἀμφοτέραι μαλακῶν νεύρων συζυγία
 ἐτάχθησαν· παρὰ γὰρ τῷ Γαληνῷ τῷ σοφῷ ἰατρῷ 869
 οὐ πρώτη συζυγία, ἀλλ' ἀμφοτέραι πρώται ἐκλή-
 θησαν, ὡς ἐξ ἑνὸς τόπου ἐκπεφυκυῖαι, καὶ ὡς μαλα- 10
 3 κῶν νεύρων ἀμφοτέραι οὔσαι ἀρχαί. Ταῦτα τὰ
 μαλακὰ νεῦρα, τὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καθήκοντα
 χορηγεῖν τὴν ὄρασιν, ὀνομάζονται ὀπτικά, (ἐπειδὴ τὸ
 ψυχικὸν πνεῦμα δι' αὐτῶν ἐκπέμπεται, διακρίνον τὰς
 τῶν χρωμάτων ἐκάστου ιδιότητας, τῷ πρώτῳ ὀργάνῳ 15

DE
CAPITE.

Nihil inter-
 esse si ner-
 vus opticus
 et nervus
 olfactorius
 unum par
 aut duo no-
 minentur.

Nervus vi-
 sorius (vul-
 go opticus.)

2 deutes, ut visum oculis suggerant, natura consuluit. Sunt qui-
 dem et hi molles quales etiam nervi ad nasum descendentes,
 quod si utrosque unum par, aut duo, primum et secundum, nomi-
 nare velis, nihil erraveris; utrumque enim ex prioribus cerebri
 ventribus enascitur, et utrumque mollium nervorum par statuitur;
 nam apud Galenum medicum sapientissimum non primum par,
 sed utrumque primum vocatum est, cum ab eadem radice utrum-
 3 que pullulet, et mollium nervorum utrumque sit initium. Hi
 molles nervi, oculos petentes ut in ipsos visibilem vim irrigent,
 visorii nominantur, quoniam ab anima cognominatus spiritus,
 coloris cujusque differentias distinguens, per ipsos primo oculi

1. κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου] Sic
 E., τοῦ ἐγκεφάλου κοιλιῶν vul.

ib. ἐκπεφυκασί] Sic E., προϊόντα
 πεφύκασι vul.

3. καθήκοντα] Sic E., φερόμενα
 vul.

6. ἐκ τῶν] Sic E., om. ἐκ vul.

8. παρὰ] περὶ B.

ib. τῷ Γαληνῷ τῷ σοφῷ ἰατρῷ]
 Sic E., τοῦ Γαληνοῦ τοῦ σοφοῦ
 ἰατροῦ vul.

9. οὐ—ἐκλήθησαν] οὐ πρώτην
 συζυγίαν, ἀλλὰ ἀμφοτέρας πρώτας
 ἐκάλεσεν E.

10. ἐξ] Sic E., om. vul.

ib. ἐκπεφυκυῖαι] ἐκπεφυκυίας E.

11. ἀμφοτέραι οὔσαι ἀρχαί] ἀμ-
 φοτέρας εἶναι ἀρχάς E.

13. χορηγεῖν τὴν ὄρασιν] Sic E.,
 εἰς τὸ τὴν ὄρασιν (ὄρασην D.) χο-
 ρηγείν vul.

DE
CAPITE.
Oculi tres
esse humo-
res.

τοῦ ὀφθαλμοῦ,) προσομιλοῦντα τῷ κρυσταλλοειδεῖ·
ἐν γὰρ τῷ ὀφθαλμῷ τριῶν ὑγρῶν ὄντων, τοῦ κρυ- p. 61
σταλλοειδοῦς, τοῦ ὑελοειδοῦς, καὶ τοῦ ὠοειδοῦς, πρῶ-
τον ὄργανον ὀρατικὸν τὸ κρυσταλλοειδὲς ἐγένετο, τὰ
δὲ ἄλλα τροφῆς ἕνεκεν. 5

Oculi
figura,

- 16 Λέξωμεν τοιγαροῦν τοῦ ὀφθαλμοῦ τό τε σχῆμα,
καὶ αὐτὴν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, τὴν τε θέσιν, καὶ τὸ
2 μέγεθος, καὶ τὴν ἐνέργειαν. Ἔστι δὲ ὁ ὀφθαλ-
μὸς τῷ μὲν σχήματι σφαιροειδῆς, ἐπειδὴ καὶ τὸ
σφαιροειδὲς σχῆμα εὐπρεπέστερον καὶ εὐκίνητοτε- 10
ρον τῶν ἄλλων σχημάτων ἐστίν, ἔοικε δὲ κωδύα
τῇ βοτάνῃ· τῇ δὲ οὐσίᾳ ῥυτὸς, ἐξ ὑγρῶν γὰρ ἡ
σύνθεσις αὐτοῦ· τῷ δὲ μεγέθει ἡλικὴ καὶ ἡ κοίτη
3 αὐτοῦ κατεσκευάσθη. Ἐπεὶ δὲ “ λύχνος τοῦ σώ-
“ ματός ἐστίν ὁ ὀφθαλμὸς,” καθὼς φησιν ὁ κύριος 15

substantia,
magnitudo,
positus.

instrumento, crystallino videlicet inhaerentes, emittitur; siquidem cum in oculo tres sint humores, crystallinus, vitreus, et ovorum albo similis, primum visionis instrumentum crystallinus est, reliqui alimento sunt.

- 16 [Dicamus igitur oculi figuram, substantiam, positum, mag-
2 nitudinem, et functionem.] At oculus figura est globosa, ea enim caeteris est decentior et mobilior, atque herbae *codyae* vocatae (id est *capitis papaveris*,) similitudinem refert; et labili est materia, siquidem ex humoribus componitur; magnitudine autem tanta est quantum est ejus conceptaculum.
3 Verum quoniam “ corporis lucerna est oculus,” ut Jesus

1. κρυσταλλοειδεῖ] κρυσταλλοειδεῖ
A. B., et sic fere semper.

2. τοῦ κρυσταλλοειδοῦς] Sic E.,
om. τοῦ vul.

ib. κρυσταλλ.] κρυσταλλ. A.

3. τοῦ ὑελοειδοῦς] Sic E., om.
τοῦ vul.

ib. καὶ τοῦ] Sic E., om. vul.

ib. ὠοειδοῦς] om. A., ὠοειδοῦς E.

4. κρυσταλλ.] κρυσταλλ. A.

5. ἕνεκεν] Sic E., ἕνεκα vul.

6—8. Λέξωμεν—ἐνέργειαν] Sic
E., om. vul.

6. τοιγαροῦν] τοῦ γὰρ οὖν E.

9. τῷ μὲν σχήματι] Sic E., κατὰ
τὸ σχῆμα vul.

ib. σφαιροειδῆς] Sic A. E., σφαι-
ροειδὲς vul.

ib. ἐπειδὴ καὶ τὸ] Sic E., τὸ
γὰρ vul.

11. κωδύα] An κωδεία, vel κωδία?

14. λύχνος] ὁ pr. Matt., Luc.

Fabr. p. 869, 70.

ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τοῖς ἀγίοις εὐαγγελίοις, ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν· ὁ δὲ λύχνος οὐκ ἐπ' ἐδάφους ἔχει τὴν θέσιν, οὐδ' ἐν μέσῳ τόπῳ, ἀλλ' ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου κείται, εἰ μέλλοι φωτίζειν τὸν τε οἶκον ἅπαντα καὶ τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ Τούτου 5 δημιουργικὴ σοφία, εἰδυῖα ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου λαμβάνειν τὴν ὄρασιν τοὺς ὀφθαλμοὺς, πλησίον τοῦ ἐγκε- 3 φάλου τὴν θέσιν αὐτῶν ἐτεχνήσατο. Καὶ ἐπειδὴ ἡ 870 περιπάτησις τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν βαίνει, τὸν ἔμπροσθεν τόπον ἐξελέξατο· καὶ δύο τὸν ἀριθμὸν 10 αὐτοὺς ἐποίησε διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους Αὐτοῦ, ὥστε ποτὲ, τοῦ ἐνὸς ἀμαυρωθέντος, διοικεῖσθαι τὸν ἀνθρώπον μετὰ τοῦ ἐνός· πολλοὶ γὰρ διὰ δριμὺν ρεῦμα ἢ ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπώλεσαν ἢ τὸν ἕνα, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμοις ἄλλοι καὶ ἐν [παιγνίῳ] 15 ἕτεροι τὸν ἕνα [πηρωθέντες] μετὰ τοῦ ἐνός ἐνεργού- 4 σιν. Καὶ ἄλλως δὲ χρήσιμον τὸ δύο εἶναι τοὺς ὀφθαλμούς· οὐ μόνον γὰρ τὰ ἔμπροσθεν ὄραν χρή,

Christus, verus Deus noster, in sanctis Evangeliiis (Matt. VI. 22. Luc. XI. 34.) testatur; at lucernae sedes non in pavimento, non medio, sed altissimo loco est, si totam domum domusque incolas splendore perfundere debeat; itidem et Ejus artificiosa sapientia, ex cerebro visoriam facultatem oculos haurire 3 cognoscens, eos prope cerebrum collocavit. Cumque hominis ambulatio in priora tendat, priorem etiam oculis locum delegit; geminosque fecit ob Ejus miserationis ubertatem, ut, uno interdum captus oculo, altero regi homo posset; plerique enim ob acrem fluxionem aut ambos aut unum saltem oculum amiserunt, [et in proeliis quoque et in lusibus alii uno oculo capti alterum 4 operibus adhibent.] Et binos alioqui esse oculos utile est; quoniam non priora solum cernere, sed etiam in obliquum et a tergo

DE
CAPITE.
Quare oculi
prope cere-
brum collo-
cati sint,

quare in
priora spec-
tent,

quare bini
sint.

1. εὐαγγελίοις] εὐαγγελικοῖς A.
15, 16. ἀλλὰ—ἐνεργούσιν] Sic

15. [παιγνίῳ] παιγνιδίῳ E.
16. [πηρωθέντες] πειρωθέντες E.
E., om. vul.

DE
CAPITE.

ἀλλὰ καὶ τὰ πλάγια καὶ τὰ ὀπίσω σκοπεῖν. τῇ
περιστροφῇ οὖν τῆς χειρὸς δεξιὰ τε καὶ ἀριστερὰ τὸ
5 ἔργον εὐθὺς ἐπηκολούθησεν. Διὰ τοῦτο αἰνοῦμεν τὸ
φιλόανθρωπον Αὐτοῦ, ὅτι οὕτως ἐκαλλώπισεν τὸν
ἄνθρωπον, ὡς [ἀνελλιπῇ] εἶναι πάντων τῶν ἀγαθῶν. 5

Oculi quo-
modo val-
lentur.

17 Ῥυτοὺς δὲ ὄντας κατ' οὐσίαν τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐκ
εἶασε γυμνοὺς, οὐδ' ἐπιπολῆς κείσθαι, ἀλλὰ χώρας
αὐτοῖς κατεσκεύασεν ἐξοχὰς ἐχούσας, ὥσπερ χάρα-
κας, ἐκ τῶν ἄνω μερῶν τὰς ὀφρύδας, ἐκ δὲ τῶν κάτω
ἀνατέτακται τὰ τοῦ προσώπου μῆλα, μέσον δὲ τῶν 10
δύο ὀφθαλμῶν τὰ ὀστᾶ τῆς ῥινὸς, ἐκατέρωθεν δὲ
αὐτῶν δεξιὰ τε καὶ ἀριστερὰ τὰ δύο ζυγώματα, τὰ

Palpebrae.

2 ἀποτειχίσματα τῶν κροταφιδῶν μυῶν. Ἔμενεν οὖν
τὸ πρόσωπον τῶν ὀφθαλμῶν γυμνὸν καὶ ἄσκεπον·
ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀπρονόητον κατέλιπεν ἢ ἀγαθότης 15

aspicere necesse est: [igitur manuum dextrorsum aut sinistror-
5 sum flexioni statim succedit actio. Quare Ejus erga homines
amorem laudamus, quod hominem sic ornaverit, ut ei nullum bo-
17 num deesset.] Ipsos praeterea fluxili materia constantes nudos,
aut in summa cute expositos nequaquam dimisit, sed intra con-
cavas sedes reposuit, et excelsis undique partibus vallavit, pri-
mum enim superiora superciliis obducuntur, genae deinde ab
inferiori parte tutantur, nasi ossa oculis interjecta sunt, utrinque
vero a dextra et a laeva bina sunt vocata *juga*, ceu temporalium
2 musculorum propugnacula. [Restabat igitur oculorum pars ante-
rior nuda et intecta; sed ne hoc quidem inconsultum bonitas Dei

1. τὰ πλάγια καὶ τὰ] τῶν πλα-
γίων καὶ τῶν E.

1—5. Τῇ περιστροφῇ—ἀγαθῶν]
Sic E., om. vul.

5. [ἀνελλιπῇ] ἀνελλιπῇ E.

9. ἐκ τῶν ἄνω κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 633, 790.

ib. ἐκ τῶν ἄνω μερῶν τὰς ὀφρύδας]
ἄνωθεν μὲν τὰς ὀφρῦς G.

ib. ἐκ δὲ τῶν κάτω] κάτωθεν δὲ G.

10. ἀνατέτακται] Sic D.M., ἀνα-
τέτακτε A., ἀνατέτακε B., ἀνατέτα-
ται F. et fort. E.

13. ἀποτειχίσματα] πολεχίσμα-
τα A., προτειχίσματα B.

ib. κροταφιδῶν] κροταφιδῶν A.

13—p. 155. l. 1. Ἔμενεν—Θεοῦ]
Sic E., om. vul.

Fabr. p. 870, 71.

τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐνέδυσεν αὐτοὺς χιτῶνας εἰς σκέπην,
 18 οἳ τινες ὀνομάζονται βλέφαρα. Κλείονται μὲν οὖν
 ὑπὸ δύο μυῶν, ἀνοίγονται δὲ ἀπὸ μυὸς ἑνός· καὶ
 τοῦτο πρεπόντως, οὐ γὰρ ὑπὸ δύο ἡνιόχων ἀναχαι- p. 62
 2 τίζεται εἰς ἵππος. Μᾶλλον μὲν οὖν, ὥσπερ τις ἡνί- 5
 οχος δι' ἑνὸς χαλινοῦ περιάγει δύο ἵππους ἢ τέσ-
 σαραι, οὕτως τοὺς δύο μύας τοὺς κλείοντας τὸ
 3 βλέφαρον ἀνοίγει εἰς μῦς. Τοῦτο δὲ φησι καὶ
 Ἰπποκράτης ἐν τῷ Προγνωστικῷ ῥικνὸν βλέφαρον·
 τῶν γὰρ κλείοντων τοῦ ἑνὸς παθόντος, ὁ εἰς ἐνεργεῖ, 871
 καὶ γίνεται μέσον κλάσις κατ' εὐθεΐαν γραμμῆν,
 4 τοῦτό ἐστιν τὸ ῥικνόν. Καλεῖται δὲ τὸ βλέφαρον
 παρὰ τοῖς ποιηταῖς κάλυμμα καὶ ἐπικοιλίς· ὅγε μὴν
 ἔγκοιλος τῶν βλεφάρων περιδρομος κόγχος καλεῖται·
 αἱ δ' ἐν αὐτῷ γραμμαὶ παρὰ μὲν τοῖς ἰατροῖς ῥυτίδες 15

DE
 CAPITE.
 Palpebra-
 rum mus-
 culi.

Quid sit
 apud Hip-
 pocratem τὸ
 ῥικνὸν βλέ-
 φαρον.

Palpebra-
 rum no-
 mina.

reliquit, sed] oculos praeterea membranis vestivit, quas *palpebras*
 18 appellant. Has vero duo musculi claudunt, unus tantum aperit;
 neque id absurde factum est, non enim a duobus aurigis unus
 2 equus compescitur. Contra potius, ut unus auriga uno freno duos
 aut plures circumagit equos, sic et binos palpebram claudentes
 3 musculos unus tantum recludere valet. Hanc autem et in libro
 Praesensionum [(vulgo *Praenotionum*, aut *Prognosticorum*) T. I.
 p. 91.] *retortam palpebram* Hippocrates appellavit; nam clauden-
 tium musculorum altero affecto, unus tantum in officio manet, fit-
 que secundum rectam lineam medium, quod *κλάσις* [*clasis*] Graece
 dicitur, *fractio* a Latinis dici potest; haec est ab Hippocrate *retorta*
 4 *palpebra* appellata. [Vocatur palpebra] a poëtis *operimentum* et
 [ἐπικοιλίς] *epicoele*, (id est *subconcaua*;) concavus quidem palpe-
 brarum ambitus *concha* vocatur; sed ipsius lineae a medicis *rugae*,

1. ἀλλ' ἐνέδυσεν] Sic E., ἐνέ-
 δυσε δὲ vul.

ib. αὐτοὺς] Sic E., τούτους καὶ
 A.B., τούτοις καὶ vul. Legitur ἐν-
 δύο cum dupl. accus. inf. p. 893.
 l. 5. ed. Fabr.

ib. εἰς σκέπην] Sic E., om. vul.

8. Τοῦτο δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 805, 6.

9. ῥικνόν] καμπύλον G.

11. κλάσις] κλάσης A.

13. παρὰ] περὶ A.B.

ib. ὅγε] ὅτε A.

DE
 CAPIT. ὀνομάζονται, παρὰ δὲ τοῖς ποιηταῖς ἴλιγγες· τὸ δὲ
 κάτωθεν τῶν βλεφάρων τὸ ἀσάλευτον, τὸ ὅμοιον
 αὐτοῖς, παρὰ μὲν τοῖς ἰατροῖς ταρσὸς καλεῖται, παρὰ
 Ciliorum 5 δὲ τοῖς ποιηταῖς κοιλίς. Ἐπεὶ δὲ πολλάκις ὄδοιπο-
 ρούντων ἀνθρώπων, ἀνέμου πνεύσαντος σφοδροῦ, 5
 διασκορπίζονται ἐν τῷ ἀέρι κονίαι, καὶ κάρφη, καὶ
 κυρήβια, καὶ ψήγματα, ὡς μὴ δύνασθαι βλέπειν τοὺς
 ἀνθρώπους, ἐπείγεται σπεύδοντας τῆς ὁδοῦ, [ἀλλ'
 positus, αὐτοῦ] μένειν [μύσαντας] τοὺς ὀφθαλμούς· ἐξέφυσεν
 ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ τρίχας ἀναυξήτους κατὰ τῶν 10
 βλεφάρων τὸν περιδρομον καὶ τοῦ ὑποκειμένου τῷ
 et usus. βλεφάρῳ ταρσοῦ, ὡσπερ τινὰ ἄγανα, διαφυλάττειν
 τοὺς ὀφθαλμούς ἀσινεῖς τῶν ἕξωθεν προσπιπτόντων
 σωμάτων ἐν ταῖς ὄδοιπορίαις, καὶ βαίνειν τοὺς ἀν-
 θρώπους τὴν ὁδὸν αὐτῶν, μήτε [πληρῶς] ἀνεωγμένους 15
 ἔχοντας τοὺς ὀφθαλμούς, μήτε κεκλεισμένους [ἐσχά-

a poëtis *vertigines* dicuntur; inferior palpebrarum pars quae im-
 mota jacet apud medicos [ταρσὸς] *tarsos* vocatur, apud poëtas
 5 [κοιλίς] *coelis*. Caeterum quoniam plerumque [in itineribus,]
 violentiore spirante vento, pulvis, festucae, conchulae, et minuta
 cujusque rei fragmenta per aërem disjecta oculos infestare solent,
 [adeo ut eos, dum in itinere festinant, homines aperire nequeant,
 sed conniventes sistere cogantur;] pilos quosdam nihilo magis au-
 gescentes palpebris subjectoque palpebris tarso Divina Providentia
 in orbem consevit, [sicut vallos, ut oculos protigerent contra ex-
 terna damna in itineribus, et ut homines procedere possent, oculis

1. ἴλιγγες] ἴλυγγες A. B., ἴλιγ-
 κες D.

2. τὸ ὅμοιον αὐτοῖς] Sic E., om.
 vul.

4. ὄδοιπορούντων ἀνθρώπων] Sic
 E., om. vul.

7. κυρήβια] κηρύκια A., κηρύβια B.

7—9. ὡς μὴ—ὀφθαλμούς] Sic
 E., καὶ τοὺς ὀφθαλμούς καταβλά-
 πτουσιν vul.

8. [ἀλλ' αὐτοῦ] Sic Sc., ἀμάτους E.

9. [μύσαντας] μίσαντας E.

9, 10. ἐξέφυσεν—ἀναυξήτους]
 Sic E., ἐξέφυσε τρίχας ἀναυξήτους
 ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ vul.

10. πρόνοια] πρόνια E.

12—16. ὡσπερ—[ἐσχάτως] Sic
 E., om. vul.

15. [πληρῶς] πλήρης E.

16. [ἐσχάτως] ἐσχάτος E.

Fabr. p. 871, 72.

6 τως. Ὑπήλειφε] δὲ ἀμφότερα τὰ βλέφαρα, τὸ μὲν
 ἄνω ὁ περιόστειος ὑμὴν ἐκφυόμενος ἀπὸ τῶν ὀφρύων,
 7 τὸ δὲ κάτω ἐκφυόμενος ἀπὸ τῶν μῆλων. Ἄλλα καὶ
 διὰ τοὺς ρέοντας ἰδρῶτας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ
 μετώπου, ἵνα μὴ πρὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς καταρρέωσιν,⁵
 ἐξέφυσε κατὰ τὰς ὀφρύας ἐτέρας τρίχας ἀναυξεῖς,
 κάμψασα τὸ ἄθροισμα τῶν τριχῶν τῶν ὀφρύων ἐπὶ
 ῥίνα καὶ κροτάφους, ὡς καμαροειδεῖς γενέσθαι τοὺς
 ὀφρύας· ἅμα μὲν ποδηγεῖσθαι πρὸς ῥίνα καὶ κροτά-
 φους τοὺς ἰδρῶτας, ἅμα καὶ εὐπρέπειαν τῷ προσώπῳ¹⁰
 8 χαρίζεσθαι. Τοιαῦτα τὰ πολυωρήματα τοῦ ἀγαθοῦ
 Θεοῦ ἡμῶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις.

9 Ἄλλα περὶ μὲν τοῦ σχήματος τῶν ὀφθαλμῶν,
 ἀλλὰ θέσεως ἱκανὰ τὰ εἰρημένα· καιρὸς οὖν λοιπὸν
 ἐξηγήσασθαι καὶ περὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, ὅπως¹⁵
 τε ἐνεργοῦσι, καὶ ἐκ τίνων καὶ πόσων συνετέθησαν. 872

6 neque plene apertis, neque clausis.] Utramque autem palpebram
 membranae vestiunt, superiorem membrana os ambiens a superci-
 7 liis nascens, inferiorem a genis prodiens. Quinetiam ob sudorem
 a capite et fronte defluentem, ne in oculos feratur, pilis incremento
 carentibus supercilia munita sunt, horumque pilorum in super-
 ciliis agmen in nasum et tempora curvatum est, ut arcum quen-
 dam fornicemve repraesentent; cum ut sudorem ad nasum et
 tempora divertant, tum ut decorem et venustatem faciei largi-
 8 antur. [Talis est summa boni nostri Dei erga homines cura.

9 Sed de oculorum figura, et positu satis dictum est; reliquum
 est ut de eorum officio disseramus, et quomodo eo fungantur, et

1. [Ὑπήλειφε] Sic C., et sic Ermerins (Anecd. Med. Gr., p. 164.) corr. vul. ὑπείληφε.

ib. [Ὑπήλειφε κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 792.

2. περιόστειος] περιόστιος G.

3. Ἄλλα καὶ διὰ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 794.

4. τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ μετώπου] τοῦ μετώπου τε καὶ τῆς κεφαλῆς G.

5. ἵνα] om. E.

11. χαρίζεσθαι] χαριζομένη E.

11—16. Τοιαῦτα—συνετέθησαν] Sic E., om. vul.

14. ἀλλὰ] Conj. Sc. ἅμα καὶ, quod mallet.

DE
CAPITE.Superci-
liorum

positus,

et usus.

DE
CAPITE.

10^ο Ὅτι μὲν οὖν ὀφθαλμοῦ ἐνέργειά ἐστι τὸ βλέπειν πᾶσι δῆλον· πῶς δὲ [βλέπει,] καὶ τίς ἡ αἰτία τοῦ βλέπειν αὐτὸν, καὶ ὑπὸ τίνων χιτώνων ἢ σύνθεσις αὐτοῦ, καὶ πόσα ὑγρά ἐν τοῖς χιτώσιν αὐτοῦ περιέχονται, ἐγὼ φράσω, ὁδηγὸν τὸν Θεὸν 5 ἰκετεύων γενέσθαι τῆς δυσκολίας τοῦ διηγήματος.

Nervi opti-
ci origo.

19^η Ἀρξομαι τοίνυν τῆς κατασκευῆς τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπὸ τοῦ καθήκοντος ἐξ ἐγκεφάλου νεύρου, τοῦ ὀπτι-
2 κοῦ καλουμένου. Ἐκφύεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἔμ-
προσθεν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώ- p. 63
ματος αὐτοῦ, συζυγία τις νεύρων μαλακῶν, συμπαρα-
κειμένη τῇ τῆς ῥινὸς συζυγία, ἐκατέρωθεν νεῦρον, ἐν
ἐκ δεξιῶν, καὶ ἐν ἐξ ἀριστερῶν· τὴν ἐξήγησιν δὲ ποι-
3 ῆσομαι περὶ θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν. Τούτῳ οὖν τῷ
ὀπτικῷ νεύρῳ ἐξερχομένῳ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου συν- 15

10 ex quibus et quot partibus constent.] Itaque in oculis esse cernendi munus omnes dilucide noverunt; sed quomodo cernant, quaeque cernendi causa, ex quibus constent tunicis, quotque intra eas humores includantur, jam explicare tentabo,

19 [Deo prius invocato ut narrationis explicet difficultates. Oculorum igitur descriptionem incipiam a nervo e cerebro procedente, *optico* vocato.] Itaque a prioribus cerebri sinibus, ex ipsa videlicet ejus materia, quoddam nervorum mollium conjugium, nasi nervis adjacens, utrinque porrigitur, unusque in dexteriore parte, alter in sinistra est; [unum autem ex oculis describam.] Cum hoc visivo nervo ex cerebro nascente simul et

1. ὀφθαλμοῦ—βλέπειν] Sic E., ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐστὶν ἡ τοῦ βλέπειν ἐνέργεια vul.

2. [βλέπει] βλέπουσι vul.

3. αὐτὸν] Sic E., αὐτοὺς vul.

ib. ὑπὸ] Sic E., ἀπὸ vul.

4. αὐτοῦ] Sic E., αὐτῶν vul.

5. αὐτοῦ] Sic E., αὐτῶν vul.

ib. ἐγὼ φράσω] Sic E., ῥητέον vul.

5—9. ὁδηγὸν—καλουμένου] Sic E., om. vul.

9. Ἐκφύεται μὲν οὖν ἀπὸ] Sic E., ἀπὸ τοίνυν vul.

10. ἐξ αὐτοῦ] δηλαδὴ add. vul., om. E.

11. μαλακῶν συμπαρακειμένη] Sic E., παρακ. (περικ. B.) μαλ. vul.

12. νεῦρον] Sic E., παρατέταται vul.

13. καὶ ἐν ἐξ] τε καὶ E.

13, 14. τὴν—ὀφθαλμῶν] Sic E., om. vul.

14. Τούτῳ οὖν τῷ ὀπτικῷ] οὖν om. vul., τῷ οὖν ὀπτικῷ σμούτῳ E.

15. ἐξερχομένῳ ἐκ] Sic E., ἐκφυομένῳ vul.

Fabr. p. 872, 73.

εκφύονται ἢ τε λεπτὴ μήνιγξ καὶ ἢ παχεῖα, καὶ
 διαπεράσασαι ἄμφω σὺν τῷ νεύρῳ τὸ τρῆμα τοῦ
 4 ὀστού, κατέλαβον τὴν χώραν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Εἶτα
 τὸ μὲν νεῦρον πλατύνεται περιλαμβάνον τὸ κρυσταλ-
 λοειδὲς ὑγρὸν· ἢ δὲ λεπτὴ μήνιγξ σὺν τῷ νεύρῳ 5
 πλατυνομένη γεννᾷ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ χιτῶνα.
 ἐπεκτεινόμενος δὲ ὁ ἀμφιβληστροειδῆς χιτῶν περι-
 ἔχων καὶ τὸ ὑελοειδὲς ὑγρὸν συμπαραλαμβάνει τὸν
 ῥαγοειδῆ χιτῶνα, περιέχοντα τὸ κρυσταλλοειδὲς
 ὑγρὸν, καὶ μέρος τι τοῦ ὑελοειδοῦς εἰς τροφήν τοῦ 10
 5 κρυσταλλοειδοῦς. Εἶτα ἀνέρχεται μὲν ὁ ἀμφιβλη-
 στροειδῆς ἕως τῆς στεφάνης, τῆς ὀνομαζομένης ἱριδος,
 κακεῖ ἐνοῦται τῷ περιστείῳ χιτῶνι τῷ λευκῷ· ἐκφυ-
 ὄμενος γὰρ ὁ λευκὸς χιτῶν ἀπὸ τῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ
 ὀστῶν ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ μεγάλου κανθοῦ καὶ ἀπὸ 873
 τοῦ μέρους τοῦ μικροῦ κανθοῦ, πλατύνεται, ἐπικεί-
 μενος πᾶσι τοῖς ὀφθαλμοῦ μορίοις, ἐπεκτεινόμενος

DE
CAPITE.Humor
crystal-
loides,

vitreus.

Tunica
alba (vulgo
albuginea.)

tenuis et crassa membrana oriuntur, utraque cum nervo ossis
 4 foramen pervadentes, in oculi regionem perveniunt. Ibi nervus
 dilatatur, humoremque (a *crystalli similitudine*) [κρυσταλλοειδῆ]
crystalloidem Graece vocatum complectitur; tenuis vero tunica
 cum nervo ampliata reticularem membranam facit: haec magis
 extenta et vitreum humorem includens, simul et tunicam [ῥαγο-
 ειδῆ] *rhagoidem* a Graecis (*ex uvae acini similitudine*) dictam,
 continet; haec rursus crystallinum humorem, partemque vitrei
 5 nutrimentum crystallino subministrantis amplectitur. Inde reti-
 cularis tunica usque ad appellatam Graece [στεφάνην] *stephanam*,*
 (Latine *coronam*,) quae et *iris* dicitur, ascendit, ibique cum alba
 membrana os ambiente in unum coit; siquidem alba membrana
 ab oculi ossibus veniens ex parte magni et ex parte parvi anguli,
 dilatatur, omnibus oculi partibus inhaerens, et usque ad iridem

* *stephanen*
Crass.

4. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A.B. εἰδοῦς A.B., ὑελοειδοῦς E.
 9. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A.B. 17. ὀφθαλμοῦ] Sic F. et fort.
 11. κρυσταλλοειδοῦς] κρυσταλο- B.E., ὀφθαλμοῖς A.D.M.

DE
CAPITE.
-Iris.

μέχρι τῆς στεφάνης· κακεῖ ἐνοῦται αὐτὸς τοῖς λοιποῖς
6 χιτῶσιν. Αὕτη γὰρ ἡ στεφάνη ἔνωσίς ἐστι καὶ
κοινὸς ὄρος πάντων τῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ χιτῶνων·
καλεῖται δὲ καὶ ἴρις, καὶ κύκλος τοῦ ὀφθαλμοῦ.

7 Περιεκτικωτέρα οὖν ἡ παχεῖα μήνιγξ τῆς λεπτῆς 5
οὔσα καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, συνέξελθοῦσα
τῷ ὀστέῳ πλατυνομένη περιέχει τὸ ὠοειδὲς ὑγρὸν, ἐξ

Lacrymae
quomodo
fiant.

8 οὗ γίνονται τὰ δάκρυα. Γίνονται δὲ τὰ δάκρυα,
ἐκπιεζομένου τοῦ ὀφθαλμοῦ ἢ διὰ ψύξιν, ἢ διὰ

20 θλίψιν. Φήσει δέ τις “διὰ τί οὐ πληροῦνται;” 10
πρὸς αὐτὸν ἐρεῖς χορηγεῖσθαι ἀπὸ τῶν ὑγρῶν τοῦ
ἐγκεφάλου, κακεῖνα ἐκ τῶν πλησιαζόντων μορίων,
αὐθις δὲ ἐκεῖνα ἐξ ἄλλων, κατὰ τὸ Ἱπποκράτους
ρήτῶν, “Πάντα ἐκ τούτων, ξύρροια μία, καὶ ξύμ-
2 “πνοια μία, καὶ πάντα [ξυμπαθέα.]” Ἀνέρχεται δὲ 15

6 se diffundens; ibique cum caeteris tunicis jungitur. Iris enim
quid aliud est quam coitus communisque omnium oculi tunica-
7 rum finis? vocatur vero corona *iris*, et *oculi circulus*. Igitur
crassa tunica tenui et visorio nervo capacior, ossis foramen
egressa et latius se pandens, humorem ovi albo similem continet,
8 ex quo lacrymae profluunt. Fiunt autem, frigore aut compressu
20 oculum urgente. At si quis rogaverit, “unde iste humor in
“dolore tam foecundus et paratus?” respondebimus a cerebri
humoribus materiam suggeri, illisque a propinquis partibus, rur-
sumque et illis ab aliis, juxta Hippocratis dictum, [*De Alim.*
T. II. p. 20.] “Omnia ex iis, confluxus unus, et conspiratio
2 “una, et omnia simul patibilia.” Eadem membranula sub iride,

1. αὐτὸς] Sic E., om. vul.

2. στεφάνη ἔνωσίς] στεφαίησί
ἔνωσ M., typogr. scil. errore, στε-
φάνη ἔνωσ D.

7. τῷ ὀστέῳ] Sic E., τὸ ὀστοῦν vul.

ib. περιέχει] περιέχουσα E.

10. Φήσει δέ τις] Sic E., εἰ δέ
τις φήσει vul.

11. πρὸς αὐτὸν ἐρεῖς] Sic E.,
φάμεν διὰ τὸ vul.

ib. τοῦ ἐγκεφάλου] Sic C.E., τῷ
ἐγκεφάλῳ vul.

14. Πάντα ἐκ τούτων] om. H.
Ἄν πάντα ἐκ πάντων? Cf. Gal.
p. 491., ubi laudat ex Hipp. ἐν
ἅπασιν πάντ' ἐστί.

ib. καὶ ξύμπνοια μία] Sic B.C.
E.H., om. vul.; om. καὶ H.

15. πάντα [ξυμπαθέα] ξυμπαθέα
πάντα H., πάντα συμπαθέα vul.

Fabr. p. 873, 74.

μέχρι τῆς στεφάνης ἢ αὐτὴ μῆνιγξ ἐντὸς τῆς στε-
 φάνης λεπτυνομένη καὶ διαυγῆς ἀποτελουμένη, καὶ
 λειοτάτη γενομένη, ὥσπερ τι κεράτιον ἐξεσμένον·
 καὶ ἀναπληροῖ τὴν ἐντὸς εὐρυχωρίαν τοῦ κύκλου,
 3 γεννώσα τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα. Οὗτος ὁ κερατο- 5
 ειδῆς χιτῶν, πάντων ἐκτὸς κείμενος, τῷ λεπτῷ τῆς
 οὐσίας αὐτοῦ ἀπερρήγνυτο ἂν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν προσ-
 πιπτόντων σωμάτων· διὰ τοῦτο ἢ δημιουργία τοῦ
 Θεοῦ συνέθηκε τῷ χιτῶνι τούτῳ καὶ ἕτερα τοιαῦτα
 λεπτὰ καὶ διαυγῆ σώματα, ὥσπερ πτύχας τινάς· ὡς 874
 τετραπλάσιον γενέσθαι τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα, ἵνα
 τῷ μὲν διαυγεί τῶν σωμάτων ἀνεμπόδιστος γένηται
 τοῦ ὀρατικοῦ πνεύματος ἢ εἴσοδος, τῇ δὲ συνθέσει
 τῶν κτηδόνων (οὕτω γὰρ αὐτὰ ὀνομάζουσιν οἱ ἀνα-
 4 τομικοὶ,) ἀσινῆς ἢ τῶν ἔξωθεν προσβολῶν. Ἔστι 15
 δὲ ἢ τάξις τῶν χιτῶνων αὕτη· πρῶτος ὁ κερατοειδῆς,
 δεύτερος ὁ ῥαγοειδῆς, τρίτος ὁ ἀμφιβληστροειδῆς,
 5 καὶ τέταρτος ὁ ἐπιπεφυκῶς, ὁ λευκός. Ὁ δεύτερος

DE
CAPITE.

Cornea.

Tunica con-
junctiva.Oculi tuni-
carum ordo.

extenuata et pellucida, laevissimaque effecta, instar cujusdam
 perpoliti corniculi, interius circuli inane complet, corneam tuni-
 3 cam efficiens. Verum tunica haec cornea, omnium externa cum
 sit, tenuisque corpusculo, ab exterius incursantibus rescindi potu-
 isset; idcirco Divina Ars huic tunicae alia hujusmodi gracilia
 nitidaque corpora, veluti plicas quasdam, composuit; atque inde
 quadrupla fit cornea tunica, ut corporum perspicuitate expeditum
 sit visorii spiritus iter, sed corporum eorum appositu (quae [κτη-
 δόνες] ctedones a dissectionis magistris vocantur,) externis injuriis
 4 minime sit obnoxia. Tunicarum ordo is est; prima cornea, se-
 cunda uvea seu acinalis, tertia aranealis sive reticularis, quarta
 5 superinhaerens, alba appellata. Igitur secunda, acinalis, figura

3. κεράτιον] κέρατον A.B.

7. ἀπερρήγνυτο] ἀπερήγνυτο A.

12. διαυγεί] διαυγή A.

15. ἢ] ἔσται A.B.E.

ib. τῶν] Sic E., ταῖς vul., τοῖς B.

ib. προσβολῶν] Sic E., προσ-
βολαῖς vul.17. ἀμφιβληστροειδῆς] ἀμφιβλο-
στροειδῆς A.

DE
CAPITE.

Tunica acin-
nalis (vulgo
choroides.)

Qui colores
oculis ju-
cundissimi
sint.

Quomodo
Dionysius,
Siciliae ty-
rannus, reos
cruciaret.

οὖν, ὁ ῥαγοειδῆς, σφαιροειδῆς μὲν τῷ σχήματι, (ῥαγὶ γὰρ σταφυλῆς ἔοικε,) μέλας δὲ τὴν χροιάν, διὰ τὸ περιέχειν τὸ κρυσταλλοειδὲς ὑγρὸν· τοῖς γὰρ ὀφθαλμοῖς ἥδιστα χρώματα τὰ προσεγγίζοντα τῷ μέλανι χρώματι, (καθάπερ εἰσὶ τὰ τε φαῖα καὶ τὰ κυανᾶ,) 5
6 λυπηρὰ δὲ τὰ λαμπρά. Τὸ γὰρ κρυσταλλοειδὲς ὑγρὸν διαυγέστατόν τε καὶ λαμπρὸν, καθάπερ ὁ κρύσταλλος, πρεπόντως τοῦ τοιούτου τετύχηκε περι-
7 βλήματος. Τοιοῦτόν τι μηχανήμα πονηρὸν πεποίηκε Διονύσιος, ὁ τῆς Σικελίας τύραννος, ἀμυντήριον τοῖς 10
κολαζομένοις. δεσμοτήριον κατεσκεύασεν ἀδιάπνευστον, πανταχόθεν σκότους ἔμπλεων· πλησίον δὲ τοῦ δεσμοτηρίου κατεσκεύασεν ἕτερον οἶκον λαμπρότατον, τιτάνῳ κεχρισμένον· χρονισάντων δὲ τῶν δεσ-
μωτῶν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, ἀθρόως ἐκβάλων αὐτοὺς 15

est rotunda, (nam uvae acino similis est,) colore atra, quoniam crystallinum humorem claudit; colores enim in atrum vergentes oculis jucundissimi sunt, (ut fuscus et cyaneus,) molesti sunt
6 splendidi. Itaque crystallinus humor perspicuus, ut crystallus,
7 fulgensque, jure hujusmodi septo cinctus est. Id genus quandam atrocem machinam Dionysius, Siciliae tyrannus, in reorum supplicium excogitavit: carcerem quendam difflabilem sane, sed undique tenebricosum, extruendum curavit; prope hunc alterum domicilium luce clarissimum, et calce illitum, aedificari jussit; atque ita rei, diu in carcere macerati, postea in splendidissimam

3. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A.B.

5. κυανᾶ] κοιανᾶ E.

6. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A.B.

7. διαυγέστατόν τε] Sic E., δι-
αυγές τε ὅν vul.

8. κρύσταλλος] κρύσταλος A.B.

9. Τοιοῦτόν τι κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 775.

11, 12. δεσμοτήριον—ἔμπλεων]
om. G.

11. δεσμοτήριον] δεσμοτήριον A.
ib. ἀδιάπνευστον] In Vers. Lat.

lege, minime difflabilem et undi-
que ὄσc.

12. ἔμπλεων] ἔμπλεον A.

12, 13. πλησίον—οἶκον] οἶκον
ὑπὲρ τοῦ δεσμοτηρίου κατεσκευά-
σατο G.

13. λαμπρότατον] τὰ τ' ἄλλα
φανώτατον καὶ πάνυ λαμπρότατον G.

15. ἀθρόως—αὐτοὺς] Sic E.,
εἶτα vul.

ib. ἀθρόως] ἀθρόως E.

Fabr. p. 874, 75.

πρὸς τὸν λαμπρότατον οἶκον ἐπανήγαγεν· διασκε-
 δασθέντος οὖν τοῦ ὀρατικοῦ πνεύματος ὑπὸ τῆς λαμ-
 πρᾶς αὐγῆς τοῦ οἴκου ἐπηροῦντο τοὺς ὀφθαλμούς.

DE
CAPITE.Humoris
crystallini
figura.

8 Περιφερὲς δέ ἐστι τὸ σχῆμα τοῦ κρυσταλλοειδοῦς
 ὑγροῦ, ἀπολειπόμενον τῆς σφαίρας, τὸ γὰρ ἔμπροσθεν 5
 αὐτοῦ μέρος ὡσπερ φακός· τέτρηται δὲ κατὰ τοῦτο 875
 τὸ μέρος ὃ δὲ ῥαγοειδῆς χιτῶν, κατὰ κύκλον ἐπί-
 βλημα ἔχων ἔξωθεν τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα καὶ μό- p. 65
 9 νον. Ὅπως δὲ μὴ προσψαύσῃ ὁ κερατοειδῆς χιτῶν,
 κατὰ τοῦτο τὸ τρήμα, τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ, 10
 προενοήσατο ἡ δημιουργικὴ σοφία τοῦ Θεοῦ· ἅμα
 μὲν ἐπὶ πλεον ἄγαγούσα ἐκτὸς τὴν κατ' εὐθὺ τοῦ
 τρήματος κειμένην μοῖραν τοῦ κερατοειδοῦς, ἅμα δὲ
 ὑγρὸν λεπτὸν καὶ καθαρὸν, οἷόν περ τὸ ἐν τοῖς ὠοῖς
 10 ἐστι, περισχοῦσα τὸν κρυσταλλοειδῆ. Καὶ τρίτον 15
 ἐπὶ τούτοις αἰθεροειδοῦς τε καὶ ἀγγοειδοῦς πληρώ-

domum ducti occaecabantur, [spiritu visorio clarissima luce
 8 dissipato.] Rotunda est autem crystallini humoris figura, a globo
 deficiens, ejus enim prior pars instar lentis compressa est; ea
 parte acinalis membrana rotundo foramine cava est, extra super-
 9 veniens sola cornea, veluti quoddam operculum, includit. Caete-
 rum ut ne crystallinum humorem cornea membrana contingeret,
 Divina cavit Sapientia; nam simul et corneae particulam e directo
 foramini adversam latius tendens, et humore tenui ac mundo,
 10 ovi albo simili, crystallinum circumfundens. Ad haec tertio
 aethereo luminosoque spiritu locum totum pupillae refarciens,

1. λαμπρότατον] Sic C.E., λαμ-
 πρὸν vul.

ib. ἐπανήγαγεν] ἐπανήγογεν E.,
 ἀνήγεν G., ἠγμένων vul.

1—3. διασκεδασθέντος—ὀφθαλ-
 μούς] Sic E., τύφλωσις ἐγένετο vul.

3. ἐπηροῦντο] ἐπηρῶντο E.

4. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A.B.

5. τῆς σφαίρας] σφαῖρα E.

7. ὃ δὲ] An ὅδε, vel om. δέ?

8. καὶ μόνον] Vide sup. ad p. 57.

1. 9.

9. προσψαύσῃ] ψαύσῃ D.

10. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A.B.

14. ὑγρὸν λεπτὸν] Sic E., ὑγρῶ
 λεπτῶ vul.

ib. καθαρὸν] Sic E., καθαρὰ A.,
 καθαρῶ vul.

15. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A.B.

DE
CAPITE.Tunica
aranealis
(vulgo cap-
sula lentis.)Unde varii
fiant oculi
colores.

σασα πνεύματος ἅπασαν τὴν χώραν τῆς [κόρης,] τὸ
βλέπειν ἀπειργάσατο· τὸ γὰρ ὀπτικὸν πνεῦμα τὸ ἐξ
ἐγκεφάλου κατερχόμενον, διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ μαλακοῦ
νεύρου μέχρι τοῦ κρυσταλλοειδοῦς ὑγροῦ καὶ τῆς
11 [κόρης] κατέρχεται ἀνεμποδίστως. Ἐνδέδυται δὲ τὸ 5
μὲν πρὸς τῷ τρήματι μέρος τοῦ κρυσταλλοειδοῦς
ὑγροῦ χιτῶνα ἀραχνοειδῆ, λευκόν τε καὶ λαμπρὸν,
12 ἐκ τοῦ μαλακοῦ νεύρου γεννηθέντα. Τὸ γοῦν εἶδωλον
τῆς [κόρης,] ὡς ἐν κατόπτρῳ τινί, τούτῳ τῷ χιτῶνι
συνίσταται, στιλπνῶ καὶ λείῳ ὄντι ὑπὲρ ἅπαντας. 10
21 Ὑγρότητος οὖν δαψιλοῦς ἐν τῷ ῥαγοειδεῖ χιτῶνι
περιεχομένης, μέλανές εἰσιν οἱ ὀφθαλμοί ὥσπερ εἰ
2 ὀλίγη ἐστὶν ἢ ὑγρότης, γλαυκοί. Διὰ ταύτην οὖν
τὴν αἰτίαν οἱ γλαυκόφθαλμοι πρὶν εἰς γῆρας ἐλθεῖν
3 τυφλοῦνται. Μέσης δὲ τῆς ὑγρότητος οὔσης, τοι- 15
αύτης ιδέας εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοὶ καθάπερ τῶν ἱεράκων.

videndi facultatem suppeditat; visorius namque spiritus e cerebro
veniens, per mollis nervi fistulam in crystallinum usque humorem
11 ac pupillam patenti calle perlabitur. At crystallini humoris pars
pupillam spectans tenuissima tunica, (quae inde *aranealis* dicitur,)
12 candida fulgentique, ex molli nervo genita involvitur. Igitur
pupillae imago, ceu quodam in speculo, in hac membrana, splen-
21 dida omniumque laevissima, consistit. Quando vero humor co-
piosior acinali tunica continetur, nigri sunt oculi; contra si
2 paucus, glauci. Atque id est in causa ut eos habentes oculos
3 ante senectutem coeci evadant. Si moderata insit humiditas,
ejusmodi sunt oculi quales habent accipitres: [quare qui tales

1. [κόρης] Legitur κόρρη vul.
decies; κόρη habet E. semel, inf.
p. 173. l. 7., et G. semper.

4. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A. B.

5. [κόρης] κόρρης vul.; vide
sup. ad l. 1.

6. τρήματι] τρήμα E.

ib. κρυσταλλ.] κρυσταλ. A. B.

9. [κόρης] κόρρης vul.; vide

sup. ad l. 1.

11. οὖν] Sic E., δὲ vul.

ib. ῥαγοειδεῖ] ῥαγοειδῆ A. B. D.

13. γλαυκοί] Sic E., γλαυκότης
ἐγγίνεται vul., quod fort. prae-
stantius.

ib. οὖν] τοιγαροῦν E.

16. καθάπερ] Sic E., ὁποίας ἢ
vul.

Fabr. p. 875, 76.

τοὺς τοιοῦτους οὖν ὀφθαλμοὺς ἔχοντας ἢ κοινὴ συνή-
θεια ὀνομάζει ἱερακομμάτους.

DE
CAPITE.

- 22 Ἐπεὶ οὖν κατ' εὐθείαν γίνεται ἡ ὄρασις, ἐλλιπῆς 876
ἂν ὑπῆρχεν εἰ ἀκίνητοι ἔμενον οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ παν-
2 τᾶσιν ὀλίγιστα ἂν ἑώρων οἱ ἄνθρωποι. Τούτου 5
χάριν ἄχρι πλείστου περιάγεσθαι ὁ Δημιουργὸς Θεὸς
ἡμῶν πεποίηκε, καὶ σὺν αὐτοῖς ὅλον εὐκίνητον ἀπειρ-
γάσατο τὸν τράχηλον· καὶ δύο αὐτοὺς διὰ ταύτην τὴν
αἰτίαν ἐποίησε διεστῶτας ἀπ' ἀλλήλων ἀξιολόγως.
23 Εἴπερ οὖν ἐχρῆν μὲν αὐτοὺς κινεῖσθαι, διὰ μυῶν δὲ 10

Quare mo-
biles sint
oculi,

et bini.

habent oculos ἱερακομάτους Graece (id est accipitris oculos habentes) dicuntur.]

- 22 Quoniam autem visio indirectum fit, manca utique esset ac
deficiens si rigentes atque immobiles essent oculi, prorsusque
2 paucissima viderent homines. Propterea Opifex nostri Deus
lubricos eos, plurimumque circummagi, et cum ipsis pariter totam
cervicem converti voluit; hanc eandem ob causam binos et satis
23 magno intervallo inter se discretos esse curavit. Itaque si eos
motu cieri oportuit, et per musculos omnis fit motio, musculos

1, 2. τοὺς—ἱερακομμάτους] Sic E., om. vul.

1. οὖν] Sic E., δὲ vul.

2. ἱερακομμάτους] ἱερακομάτους E.

3. γίνεται ἢ ὄρασις] Sic E., ἢ ὄρασις γίνεται vul.

4. εἰ ἀκίνητοι κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 795, 96.

ib. ἀκίνητοι] τελέως add. G.

ib. ἔμενον] καὶ κατ' εὐθὺ μόνον ὀρῶντες ἐγεγόνεισαν G.

5. ὀλίγιστα—ἄνθρωποι] ἂν ἑώρων ὀλίγιστα G.

ib. ἂν] om. E.

ib. Τούτου χάριν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 796.

ib. Τούτου χάριν] Sic E., τούτου δὲ χάριν αὐτοὺς τε δυνατοὺς G., διὰ τοῦτο οὖν vul.

6. χάριν] Quaedam hic desunt, quae in suo Cod. invenit Crass.

ib. πλείστου] Sic E.G., πλεί-

στον vul.

6, 7. ὁ δημιουργὸς—πεποίηκε] om. G.

6. δημιουργὸς] δημιουργὸς B.

8, 9. δύο—ἐποίησε] διὰ τοῦτο μάλιστα καὶ δύο γεγόνασι G.

9. διεστῶτας] Sic B., διεστῶτων vul., διεστῶτες G. constructione mutata.

ib. ἀπ' ἀλλήλων] ἀπ' om. G.

ib. ἀξιολόγως] ἀξιόλογον G., et add. οἱ γοῦν θατέρω τυφλοὶ τὰ κατ' ἐκείνον τὸν ὀφθαλμὸν οὐχ ὀρῶσιν, οὐδ' εἰ πλησιάζοντα τύχοιεν.

10. Εἴπερ οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 796.

ib. κινεῖσθαι] κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁρμὴν add. G.

10—p. 166, 1. διὰ—γίνεται] ἀπασαι δὲ αἰ τοιαῦται κινήσεις διὰ μυῶν γίνονται G.

DE
CAPITE.Quot sint
oculorum
motus,quot mus-
culi.

ἅπαντα κίνησις γίνεται, δῆλον ὡς καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς
 μύες ἐτέθησαν πρὸς κίνησιν. ἐξηγησώμεθα οὖν ἡμεῖς
 αὐτῶν τῶν μυῶν τό τε μέγεθος, καὶ τὸν ἀριθμὸν, καὶ
 2 τὴν θέσιν. Αἱ μὲν οὖν κινήσεις τῶν ὀφθαλμῶν εἰσιν
 ἕξ· μία μὲν ἔσω πρὸς τὴν ρίνα, ἄλλη δὲ ἔξω πρὸς 5
 τὸν μικρὸν κανθόν, ἄλλη δὲ ἄνω ὡς ἐπὶ τὰς ὀφρύδας, p. 66
 ἄλλη δὲ κάτω πρὸς τὰ μῆλα, ἄλλη δὲ περιστρέ-
 3 φουσα, ... Διὸ καὶ εὐλογον ἦν καὶ τοὺς ἡγε-
 μόνας τῶν κινήσεων μῦς ἴσους τῷ ἀριθμῷ εἶναι· καὶ
 δὴ γεγόνασι δύο μὲν ἐκ τῶν πλαγίων, [εἰς καθ'] 10

oculis movendis esse concessos nemo est qui dubitet: [dicamus
 2 igitur eorum magnitudinem, numerum, ac situm.] Motus plane
 oculorum seni sunt numero; primus introrsum ad nares, alter
 extra ad parvulum angulum, tertius sursum ad supercilia, quartus
 deorsum in genas, quintus circumvolvens, sextus sistens et re-
 3 tinens. Quare et ratio exegit totidem esse musculos harum
 motionum opifices, duos ex obliquo secundum utrumque angu-

1, 2. τοῖς—κίνησιν] τῷ δημιουργῶ μὲν περιθεῖναι μῦς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἢ προσῆκον G.

2—4. ἐξηγησώμεθα—θέσιν] Sic E., om. vul., καὶ ἡμῖν δ' οὐχ ἀπλῶς οὕτως εἰπεῖν αὐτῶν τὴν χρεῖαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐξηγήσασθαι, καὶ τοῦ μεγέθους τε καὶ τῆς θέσεως μνημονεῦσαι G.

3. τῶν μυῶν] τῷ μυῶν E.

4. Αἱ μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 796.

ib. Αἱ μὲν οὖν] Sic E., ἐπεὶ τοίνυν αἱ G., αἱ τοίνυν vul.

ib. εἰσιν ἕξ] τέτταρες εἰσιν G.

5. μία μὲν ἔσω] ἡ μὲν εἶσω G.

ib. ρίνα] προσαγομένων add. G.

ib. ἄλλη δὲ ἔξω] ἡ δὲ ἔξω G., ἄλλη δὲ ἔξωθεν E.

6. κανθόν] ἀπαγομένων add. G.

ib. ἄλλη δὲ ἄνω ὡς] Sic E., ἡ δὲ ὡς G., ἄλλη δὲ ἄνωθεν vul.

ib. τὰς ὀφρύδας] τοὺς ὀφρύδας E., τὰς ὀφρῦδας ἀνατεινομένων G.

7. ἄλλη] ἐτέρα E., ἡ G.

ib. κάτω πρὸς] ὡς ἐπὶ G.

ib. μῆλα] κατασπωμένων add. G.

ib. ἄλλη δὲ περιστρέφουσα κ. τ.

λ.] Cf. Gal. p. 797.

ib. ἄλλη] Sic E., ἐτέρα vul.

ib. περιστρέφουσα] Quaedam hic desunt, quae in suo Cod. invenit Crass.

8. Διὸ καὶ εὐλογον κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 796, 97.

ib. Διὸ καὶ] om. E.G.

ib. καὶ τοὺς] Sic E.G., om. καὶ vul.

ib. ἡγεμόνας] ἐξηγησομένους G.

9. μῦς] Sic E.G., μύας vul.

ib. ἴσους—εἶναι] Sic E., ἴσους εἶναι κατ' ἀριθμὸν vul., ἰσαριθμούς γενέσθαι G.

ib. εἶναι] ταῖς τοιαύταις κινήσεσι add. vul., om. E.G.

10. [εἰς καθ'] Sic G., εἰς vul. In Vers. Lat. lege, alterum in altero angulo.

Fabr. p. 876, 77.

ἐκάτερον κανθόν, ἄλλος δὲ ἄνωθεν, ἄλλος δὲ κάτωθεν, ἄλλος δὲ περιστρέφων τὸν ὀφθαλμὸν, ἄλλος δὲ μέγας κατ' αὐτὴν τὴν ρίζαν τοῦ νεύρου στηρίζων καὶ σφίγγων τὸν ὀφθαλμὸν μὴ προπετῆ ποτε γενέσθαι.

4 Οὗτοι οἱ ἐξ μῦες οὐ μόνον τὰς κινήσεις ἀποτελοῦσιν, 5 ἀλλὰ καὶ τὰς χώρας τῶν περιεχόντων ὀστέων τοὺς 5 ὀφθαλμοὺς ἀναπληροῦσι. Κατασπείρεται δὲ ἡ δευτέρα συζυγία τῶν ἀπ' ἐγκεφάλου νεύρων ἢ σκληρὰ εἰς τοὺς μῦς τούτους, χορηγοῦσα αὐτοῖς τὴν κίνησιν 877 διὰ τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος.

24 Ἐστω δὴ τις κύκλος ὁρώμενος ὑπὸ θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν, ἔτι θατέρου συγκεκλεισμένου· ἀπὸ δὲ τοῦ κέντρου μέχρι τῆς ὁρώσης αὐτὸν [κόρης] ὁδὸς εὐθεία

lum, tertium superius, quartum inferius, quintum oculum circumagentem, sextum majorem in ipsa nervi radice stabilientem coercentemque oculum ne quando extra sedem prosiliat. Igitur seni hi musculi non solum motus auctores sunt, verum etiam ossium 5 oculos continentium inanes cavitates implent. Verum secundum nervorum durorum conjugium e cerebro exoriens per hosce musculos spargitur, in ipsos movendi potentiam per animabilem spiritum derivans.

24 Esto sane circulus aliquis ab uno tantum oculo, adhuc altero clauso, inspectus; ab ejus centro usque ad pupillam ipsum viden-

1. ἄλλος—κάτωθεν] ἄλλοι δὲ δύο, κάτωθεν μὲν θάτερος, ἄνωθεν δ' ὁ λοιπὸς G.

ib. ἄλλος δὲ κάτωθεν] Sic F. et fort. A.B.D.E., ἕτερος M.

2. ἄλλος—ὀφθαλμὸν] alia apud G. ib. ἄλλος δὲ] ἔστι δὲ καὶ ἄλλος τις μῦς G.

3. κατ'—νεύρου] περὶ τὴν ρίζαν αὐτῶν G.

ib. στηρίζων καὶ σφίγγων] σφίγγων μὲν καὶ φρουρῶν G.

5. Οὗτοι] τοιγαροῦν add. vul., om. E.

9. μῦς] Sic E., μύας vul.

11. Ἐστω δὴ τις κ. τ. τ.] Cf. Gal. p. 815.

12. συγκεκλεισμένου] κύκλον δὲ δηλονότι καλῶ τὸ ἐκ μέσου πάντη ἴσον add. G.

ib. τοῦ κέντρου] τῆς μέσης ταύτης στιγμῆς τῆς κατὰ τὸν κύκλον, ἢ δὴ καὶ κέντρον αὐτοῦ καλεῖται G.

13. αὐτὸν] αὐτὴν G.

ib. [κόρης] Sic G., κόρρης vul.; vide sup. ad p. 164. l. 1.

ib. ὁδὸς εὐθεία] Sic E.G., om. ὁδὸς vul.

DE
CAPITE.Secundum
nervorum
par (vulgo
tertium) iis
motum
dare.

10

Visus ma-
thematica
et optica
explicatio.

DE
CAPITE.
Visus ma-
thematica
et optica
explicatio.

σοι νοεῖσθω μηδαμόθεν παρεκκλίνουσα μηδὲ τρεπο-
2 μένη τῆς κατ' εὐθὺ στάσεως. Ἐπινοεῖ μοι δὴ πάλιν
ἀπὸ τῆς [κόρης] ἐπὶ τὴν περιορίζουσαν τὸν κύκλον
γραμμὴν (ἣν δὴ καὶ περιφέρειαν [αὐτοῦ] καλοῦσιν,) ἄλλας εὐθείας γραμμὰς [παμπόλλας] ἐφεξῆς ἀλ- 5
λήλαις ἐκτεταμένας, καὶ τὸ μὲν ὑπὸ τε τῶν εὐθειῶν
τούτων ἀπασῶν καὶ τοῦ κύκλου περιοριζόμενον
σχῆμα κῶνον ὀνόμαζε· κορυφὴν δὲ τοῦ κώνου νοεῖ
τὴν [κόρην,] καὶ βάσιν τὸν κύκλον· τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ
κέντρου τοῦ κύκλου τεταμένην εὐθείαν, ἀπασῶν τῶν 10
ἄλλων εὐθειῶν καὶ παντὸς τοῦ κώνου μέσσην ὑπάρ-
χουσαν, ἄξονα κάλει, ἐπιφάνειαν δὲ τὸ ἄνω πέρασ

tem recta tibi linea nullam in partem declivis neque a recto
2 positu deflectens cogitetur. Rursum a pupilla usque ad lineam
circulum claudentem (quae a Graecis [περιφέρεια] *peripheria* ap-
pellatur,) alias complures rectas lineas deinceps inter se collo-
catas pertinere animo concipias, figuramque ab hisce rectis lineis
et circulo circumscripam *conum* appellato; ejus aciem pupillam
ponito, basim vero circulum; sed rectam a circuli centro exe-
untem, et inter alias rectas totumque conum, *medium axem* di-
cito, item *superficiem* hujusce figurae superiorem extrema-

1. μηδαμόθεν] μηδαμόσε G.
ib. παρεκκλίνουσα] παρεγκλίν. G.
ib. μηδὲ τρεπομένη] μηδ' ἐκτρε-
πομένη G., quod mallet.
2. στάσεως] τάσεως G., (quod
mallet,) et add. ἀλλ' ὥσπερ εἰ καὶ
τρίχα λεπτήν ἢ ἀράχνην ἀκριβῶς
διατεταμένην ἀπὸ τῆς κόρης ἐπὶ τὸ
κέντρον τοῦ κύκλου νοήσεις, οὕτω
καὶ τὴν εὐθείαν γραμμὴν ἐκείνην.
ib. Ἐπινοεῖ μοι κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 815, 16.
ib. δὴ] Sic B.D.G., δὲ vul.
3. [κόρης] Sic G., κόρρη vul.;
vide sup. ad p. 164. l. 1.
4. [αὐτοῦ] Sic G., αὐτὴν E.,
om. vul.
5. [παμπόλλας] Sic G., παμπόλ-

λους vul.; vide sup. ad p. 60. l. 1.:
ὥσπερ ἀράχνας τινὰς λεπτὰς add. G.
ib. ἀλλήλαις] ἀλλήλων G.
6. ὑπὸ τε] om. τε G.
7. τούτων—κύκλου] τοῦ κύκλου
καὶ τούτων ἀπασῶν G.
ib. ἀπασῶν] Sic E.G., om. vul.
8. τοῦ κώνου] αὐτῷ G.
9. [κόρην] Sic G., κόρρη vul.;
vide sup. ad p. 164. l. 1.
ib. ἀπὸ τοῦ κέντρου] ἀπὸ τὸ κέν-
τρον E., ἀπὸ τῆς κόρης ἐπὶ τὸ κέν-
τρον G.
10. τῶν] τε τῶν G.
12. κάλει] Lin. quatuor hic om.
Theoph.
ib. ἐπιφάνειαν δὲ] ἐπίπεδον δὴ
μοι κάλει ἐπιφάνειαν G.

Fabr. p. 877.

3 τοῦ τοιοῦτου χωρίου. Μετὰ δὲ ταῦτα τότε μοι νόει
 τὸ κατὰ τὸν ἄξονα τοῦ κώνου, τὸν ἀπὸ τῆς [κόρης]
 ἐπὶ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου διὰ τοῦ ἀέρος [τεταμένον,]
 αἰωρεῖσθαι τινα κέγχρον, ἢ τι τοιοῦτον σμικρόν· ἐπι-
 σκοτίσει δὲ τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, κωλύσει δὲ τὴν 5
 4 [κόρην] ὄραν αὐτό. Καὶ εἶπερ δὲ καὶ τοῦτο ἐνόησας,
 ῥᾶστον ἂν εἴη συνιέναι πᾶν ὀτιοῦν σῶμα τεθὲν ἐν τῷ
 μεταξὺ τοῦ τ' ἐκτὸς ὀρωμένου καὶ τῆς ὀρώσης ὄψεως
 [ἐπισκοτίσειν,] καὶ [κωλύσειν] ἐπιβλέπεσθαι τὸ προ- p. 67
 τεταγμένον, ἀρθέντος δ' αὐτοῦ τελείως, ἢ παραχθέντος 10

DE
 CAPIT. E.
 Visus ma-
 thematica
 et optica
 explicatio.

3 tem. His demum positis, in axe conii, a pupilla ad circuli cen-
 trum per aërem medium pertinentis, milium, aut tale quippiam
 exiguum suspendi imaginatur; id sane orbis centrum occultabit,
 4 pupillamque ab ejus visione penitus arcebit. [Jam vero, si haec
 intellexisti, deinceps facillimum tibi fuerit intelligere quomodo]
 quodcunque * corpus inter externum visionis objectum et oculum
 interponitur, impedit, neque rite objectum videri permittet; id
 si aut penitus amoveatur, aut in latus propellatur, rursus ob-

* quodcun-
 que enim
 &c. Crass.

1. τοῦ τοιοῦτου] τούτου τοῦ G.
 ib. Μετὰ δὲ ταῦτα κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 816, 17.
 ib. Μετὰ δὲ] μετὰ δὲ δὴ G.
 2. τὸ κατὰ] om. τὸ G., et abesse
 mallet.
 ib. [κόρης] Sic G., κόρρης vul.;
 vide sup. ad p. 164. l. 1.
 3. [τεταμένον] Sic G., τεταμένοις
 A., τεταμένου vul.
 4. ἢ τι] ἦτοι B.
 ib. σμικρόν] ἕτερον μικρόν G.
 ib. ἐπισκοτίσει] Sic C. E., οὐκ
 ἐπισκοτίσει vul., ἐπισκοτήσει G.
 5. δὲ] Sic E. G., δηλαδὴ vul.
 ib. τὸ κέντρον] τῷ κέντρῳ G.
 ib. κωλύσει δὲ] καὶ κωλύσει G.
 6. [κόρην] Sic G., κόρρη vul.;
 vide sup. ad p. 164. l. 1.
 ib. αὐτό] πάντως add. vul., om.
 E. G.
 ib. Καὶ εἶπερ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 817.
 6, 7. καὶ εἶπερ—πᾶν] Sic E. G.,
 om. vul.

6. δὲ] ἤδη G., ut inf. p. 170. l. 2, 6.
 ib. ἐνόησας] νενόηκας G., ut inf.
 p. 170. l. 2, 6.
 7. ῥᾶστον ἂν] ἐξῆς ἂν σοι ῥᾶ-
 στον G.
 ib. ὀτιοῦν] γὰρ add. vul., om. E. G.
 ib. ἐν τῷ] Sic E. G., om. vul.
 8. τοῦ τ'] Sic E. G., τοῦ τῆς A. B.,
 τοῦ vul.
 ib. ἐκτὸς] ἐντὸς B. F.
 ib. ὀρώσης] ὀρώσεις A.
 9. [ἐπισκοτίσειν—προτεταγμένον]
 Sic E. G., ἐπικωλύσει καὶ οὐκ εἶσει
 καλῶς ὀραθῆναι τὸ ὑποκείμενον vul.
 ib. [ἐπισκοτίσειν] ἐπισκοτήσειν τε
 G., ἐπισκοτίσει vul.
 ib. [κωλύσειν] Sic G., -σει vul.
 ib. ἐπιβλέπεσθαι] ἔτι βλέπεσθαι
 G., quod mallet.
 10. ἀρθέντος—τελείως] Sic E. G.,
 τούτου δὲ ἢ τελείως ἀρθέντος vul.
 ib. τελείως] τελέως G.
 ib. ἢ παραχθέντος] ἢ πραχθέντος
 A. D., ἢ καὶ παραχθέντος G.

DE
CAPITE.
Visus ma-
thematica
et optica
explicatio.

5 εἰς πλάγια, πάλιν ὀράσθαι αὐτὸ συμβαίνειν. Καὶ 878
εἶπερ ἤδη καὶ τοῦτο νενόηκας, ὥρα σοι συλλογί-
ζεσθαι ἀνεπισκότητον εἶναι τὸ μέλλον ὀφθήσεσθαι,
μηδενὸς ἐν τῷ μεταξὺ τεταγμένου κατὰ τὴν ἀπὸ
6 τῆς ὄψεως ἐπ' [αὐτὸ] τεταγμένην εὐθείαν. Καὶ 5
εἶπερ καὶ τοῦτο ἤδη νενόηκας, οὐκ ἂν σοι [δόξ-
ειεν] ἀλόγως ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἀποφύνασθαι
7 κατ' εὐθείας γραμμὰς ὀράσθαι τὰ ὀρώμενα. Κάλει
οὖν μοι τὰς εὐθείας ταύτας ὄψεις, καὶ τὴν περιφέ-
ρειαν τοῦ κύκλου δι' ἐκείνων τῶν ὄψεων ὀράσθαι 10
λέγε, τὸ δὲ κέντρον αὐτοῦ δι' ἑτέρας ὄψεως κατὰ δὴ
τὸν ἄξονα τοῦ κώνου τεταγμένης, τὸ δὲ σύμπαν ἐπί-

5 jectum visu percipietur. [Quod si id quoque jam intellex-
isti, colligas nunc oportet rem videndam omni caligine carere,
quum nihil medium in linea, quae recta ab oculo ad ipsam
6 est extensa, interponatur.] Haec quispiam rite condocerfactus
nonne sapienter mathematicos tradidisse asseverabit visilia
7 cuncta secundum rectas lineas videri? Igitur has rectas visiones
appella, et orbis circumferentiam, ut ita dixerim, illis visionibus
cerni dicito, sed ejus centrum alia visione sentiri quae per conī
videlicet axem perficitur, totum vero circuli planum compluribus

1. πλάγια] Sic E., τὰ πλάγια G.,
πλάγιον vul.

ib. πάλιν ὀράσθαι] Sic E. G.,
ὀράσθαι πάλιν vul.

ib. αὐτὸ συμβαίνειν] Sic E., συμ-
βαίνειν αὐτὸ G., αὐτὸ συμβαίη vul.

ib. Καὶ εἶπερ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 817.

1—5. Καὶ—εὐθείαν] Sic E. G.,
om. vul.

2. ἤδη καὶ τοῦτο] καὶ τοῦτ' ἤδη G.
ib. ὥρα σοι] Sic G., ὄρασοι E.

3. ἀνεπισκότητον] τὸ δεῖν pr. G.

5. ἐπ' [αὐτὸ] Sic G., ἐπ' αὐτόν E.
ib. τεταγμένην] τεταμένην G.

ib. Καὶ εἶπερ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 817.

5, 6. Καὶ εἶπερ—νενόηκας] εἰ δὲ
καὶ τοῦτ' ἤδη νενόηκας G., ταῦτα
τοῖνυν καταμαθῶν vul.

6. σοι [δόξειεν] Sic G., σοι

δόξειαν E., δόξειας vul.

7. ἀλόγως] Sic G., ἀλόγος E.,
εὐλόγως vul.

ib. ἀπὸ τῶν μαθημάτων] Sic E.
G., τοὺς μαθηματικούς vul.

8. εὐθείας γραμμὰς] Sic E. G.,
εὐθείαν γραμμαῖς A., εὐθείαν γραμ-
μὴν vul.

ib. Κάλει οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 817.

9. οὖν] δὴ G.

ib. ὄψεις] καὶ τὰς λεπτὰς ἀρά-
χνας ἐκείνας, τὰς ἀπὸ τῆς κόρης ἐπὶ
τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου τετα-
μένας, μηκέτ' ἀράχνας, ἀλλ' ὄψεις
add. G.

11. τὸ δὲ κέντρον] καὶ τὸ κέν-
τρον G.

ib. κατὰ δὴ] δὴ om. G.

12. τὸ δὲ σύμπαν] καὶ τὸ σύμπαν G.

Fabr. p. 878.

πεδον τοῦ κύκλου διὰ παμπόλλων ἄλλων ὄψεων
 8 ἐπ' αὐτὸ διηκουσῶν. Ὅσαι δ' ἂν τούτων γε τῶν
 ὄψεων ἴσον τούτου ἄξονος ἀπέχουσι καὶ καθ' ἐν
 ὀτιοῦν [ἐπίπεδον] ὦσιν, ὁμοταγεῖς ὀνόμαζε· οὕτω γὰρ
 ἀπὸ κέντρου τῆς [κόρης] ἐξερχόμενον τὸ ὀπτικὸν 5
 πνεῦμα ἐπερείδεται τῷ ἀέρι, ὥσπερ τις κῶνος, πλα-
 τύνεται δὲ πρὸς τὸ τοῦ ὀρωμένου μέγεθος, καὶ κατὰ
 9 τὸν αὐτὸν τρόπον γίνεται ἡ ὄρασις. Εἶδες δέ μοι καὶ
 δι' ὀπῆς στενῆς ἀκτῖνας ἡλίου διαπεμπομένας τε καὶ
 πρόσω φερομένας, οὐδαμόθεν κεκλιμένας οὐδὲ καμ- 10
 πτομένας, ἀλλ' ἀκριβῶς εὐθειάν τε καὶ ἀκλινῆ βαδι-
 10 ζούσας ὁδόν. Τοιαύτην μοι νόει καὶ τὴν τῶν ὄψεων
 ὁδὸν ὑπάρχειν.

DE
CAPITE.Visus ma-
thematica
et optica
explicatio.

8 aliis in ipsum pervenientibus visionibus. At quaecunque visiones
 aequae ab axe distant et in aliqua plani parte consistunt, *ejusdem*
ordinis appellantur, Graece ὁμοταγεῖς; ita namque e pupillae
 centro visorius spiritus egrediens aëri,* tanquam conus quidam,
 innititur, et ad visilis rei magnitudinem ampliatur, atque ad
 9 eundem modum efficitur visio. Verum enimvero vidistine un-
 quam solis radios per angustum foramen ingressos proculque
 tendentes, nullam in partem declinantes neque deflexos, sed di-
 10 rectissime procurrentes? Talem tu visionum rectum incessum
 mente concipito.

* Aëri, Ed.
1581; aëre,
Edd. 1537,
1540, 1551;
aëra, Fabr.1. παμπόλλων ἄλλων] πολλῶν
τινων G.

2. διηκουσῶν] καθηκουσῶν G.

ib. Ὅσαι κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 817.

ib. γε] om. G.

3. τούτου] τε τοῦ G., quod
mallem.ib. ἀπέχουσι] ἀπέχουσα E., ἀπέ-
χουσι G.

ib. καθ' ἐν] Sic E.G., καθ' vul.

4. [ἐπίπεδον] Sic G., ἐπιπέδω E.,
ἐν τῷ ἐπιπέδω vul.

ib. ὦσιν] Sic E.G., εἰσιν vul.

ib. ὀνόμαζε] ὅσαι δ' ἄλλως, ἀνο-
μοιοταγεῖς add. G.

4—8. οὕτω—ὄρασις] om. G.

5. [κόρης] κόρησ vul.; vide
sup. ad p. 164. l. 1.8. Εἶδες δέ μοι κ.τ.λ.] Cf. Gal.
p. 817, 18.ib. Εἶδες δέ μοι] ἰδεῖν σε οἶμαι
ποτε G.9. διαπεμπομένας] διεκπιπούσας
G.

ib. τε] Sic E.G., om. vul.

10. κεκλιμένας] ἐγκλινομένας G.

11, 12. εὐθειάν—ὁδόν] Sic E.G.,
κατ' εὐθειάν προΐούσας vul.13. ὁδὸν ὑπάρχειν] Sic E.G.,
εὐθυπορίαν vul.

DE
CAPITE.
Visus ma-
thematica
et optica
explicatio.

25 Ἐπὶ τούτοις δὴ σαφῶς γινωσκομένοις, (εἴ γε γινώσκεις αὐτὰ, εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' αὐθις ἐπαναλαμβάνων, ἐπειδὴν ἀκριβῶς ἐκμάθεις,) ἐπὶ τὰ μετὰ ταῦτα γεγραμμένα παραγενόμενος, ἐν [δῆ] μοι καὶ πρῶτον τόδε προσμανθάνειν, ὡς ἕκαστον τῶν ὀρωμέν ν οὐ⁵ μόνον [οὐδὲ ψιλῶς,] ἀλλὰ πάντως παρά τινος φαίνεται τῶν ὄψεων τῶν [περιλαμβανουσῶν αὐτὸ], προσπιπτουσῶν ἐνίοτε μὲν τινι τῶν ἐπέκεινα τοῦ βλεπομένου σώματος, ἐνίοτε δὲ τῶν ἐπὶ τάδε· δεύ-
τερον δὲ, ὡς τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ δεξιουῦ μόνου βλεπόμενον¹⁰ ὀφθαλμουῦ, [τὸ] μὲν ἐγγυτέρω μᾶλλον [πως] ἐν τοῖς 879

25 [Quae postquam plane intelligis, (si revera ea intelligis, sin autem minus, illa iterum repete, et ubi exacte perdidiceris,) ad ea quae postea sunt scripta aggressus, unum quidem hoc ac primum mihi insuper discas, quod] * visile quodque [neque solum, neque nudum, sed] ab aliqua in ipsum incidente visione prorsus aspicitur; interdum quidem ultra visile corpus visio protenditur, interdum ad citeriora contrahitur: item quod alterutro oculorum cernitur, si dextro et in propinquo fit, in sinistra parte esse vide-

* Quamob-
rem visile
sc. Crass.

1. Ἐπὶ τούτοις κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 818, 19.

1—5. Ἐπὶ—προσμανθάνειν] Sic E.G., om. vul.

1. δῆ] δ' ἤδη G.

ib. γινώσκεις] γινώσκεις G.

2. αὐθις] καὶ αὐθις add. G.

3. ἐκμάθεις] ἐκμάθεις G.

4. [δῆ] δέ E.

ib. [δῆ]—τόδε] μὲν καὶ πρῶτον τόδε G.

5. προσμανθάνειν] προμάνθανε G.

5—p. 173. l. 8. ὡς ἕκαστον—φαινόμενα] Sic E.G., vul. quae sequuntur: Ἐκαστον οὖν τῶν ὀρωμένων πάντως, παρά τινος τῶν προσπιπτουσῶν αὐτῷ καταφαίνεται ὄψεων. ἐνίοτε μὲν οὖν ἐπέκεινα τοῦ ὀρωμένου σώματος ἢ ὄψις ὑπερεκτείνεται, ἐνίοτε δὲ πρὸς τᾶνδον ὑπάγεται· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ καθορώμενον θατέρω τῶν ὀφθαλμῶν, τῷ δεξιῷ μὲν, εἰ μὲν ἐγγυόν ποι κείται,

ὡς ἐν ἀριστεροῦ μέρεσιν κείσθαι φαντάζεται, εἰ δὲ πόρρω ποι μᾶλλον, ἐν δεξιοῖς, τῷ εὐωνύμῳ δὲ, τὸ μὲν πλησίον ἐν δεξιοῖς κείσθαι δοκεῖ, τὸ δὲ πόρρω ἐν ἀριστεροῖς· τὸ δ' ὑπ' ἀμφοῖν, μεταξύ. εἰ (ἦν Α.), δέ γε ἢ κόρρης (κόρρη Β.) ἄνω τυχόν, ἢ κάτω παραληφθείσα παραχθείη (πραχθείη Β. F.), διπλᾶ δοκεῖ καθορᾶσθαι τὰ ἀπλᾶ.

5. οὐ μόνον] οὐδὲ μόνον ὀράται G.

6. [οὐδὲ ψιλῶς] οὐδὲ ψιλὸν G., οὐ δαψιλῶς E.

ib. παρά τινος φαίνεται] τι περιφαίνεται G.

7. [περιλαμβανουσῶν αὐτὸ] Sic G., περιλαμβανοῦς αὐτῷ E.

9. σώματος] σωμάτων E.

11. [τὸ] Sic G., τῷ E.

ib. ἐγγυτέρω] ἐγγύτερον G.

11. [πως] Sic G., et sic inf. p. 173. l. 2., ὡς E.

Fabr. p. 878, 79.

ἀριστεροῖς μέρεσι κείσθαι φαντάζεται, [τὸ] δὲ πορρωτέρω μᾶλλον πως ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μόνον βλεπόμενον, ἐν μὲν τοῖς δεξιοῖς τὸ πλησιέστερον μᾶλλον, ἐν δὲ τοῖς ἀριστεροῖς [τὸ] πορρωτέρω, τὸ δ' ὑπ' ἀμφοῖν ἐν τῷ μεταξύ· καὶ 5 τρίτον ἐπὶ [τούτοις] μαθεῖν, ὅτι παραληφθείσης καὶ παραχθείσης τῆς κόρης ἦτοι ἄνω ἢ κάτω τοῦ θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν, διπλᾶ φαίνεται τὰ τέως ἀπλᾶ φαινόμενα.

- 26 Ἐπέλθωμεν οὖν ἐξηγήσασθαι περὶ τῶν συζυγιῶν 10 τῶν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου νεύρων, τοῦτο γὰρ ἡμῖν προὔκειτο. Περὶ μὲν οὖν τῶν μαλακῶν νεύρων, ὅτι ἐκ τῶν ἐμπροσθίων κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου φύονται, καὶ 68 ὡς ἡ μὲν μία χορηγεῖ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν ὄρασιν, ἡ δὲ ἄλλη ταῖς ῥισὶ τὴν ὄσφρησιν, ἰκανῶς ἀπεδείξαμεν· 15

bitur, si procul magis, in dextra; quod sinistro autem spectatur, propius in dextra, longinquius in sinistra magis positum creditur; at quod utroque sentitur, medium tenere locum existimatur: quod si forte pupilla sursum versum aut deorsum a propria sede pellatur, omnia sese oculis duplicia repraesentabunt.

- 26 Jam vero tempus instat nervorum conjugia e cerebro nascentia 2 recensere, [id enim nobis propositum fuit.] Sed molles nervos e cerebri prioribus cellulis emanare, eorumque par unum ad oculos visivam facultatem, alterum ad nares olfactoriam subvehere,

1. [τὸ] δὲ] Sic G., τῷ δὲ E.
 ib. πορρωτέρω] πορρώτερον G.
 3. μόνον] μόνου G.
 4. πλησιέστερον] πλησιαίτερον G., ut sup. p. 32. l. 10.
 ib. ἐν δὲ] δ' ἐν G.
 ib. [τὸ] Sic G., τῷ E.
 5. πορρωτέρω] πορρώτερον G.
 6. [τούτοις] Sic G., τοῦτο E.
 ib. παραληφθείσης] θλιφθ. G.
 7. τῆς κόρης ἦτοι ἄνω] ἦτοι γ' ἄνω τῆς κόρης G.
 ib. κόρης] Vide sup. ad p. 164. l. 1.

ib. τοῦ θατέρου] θατέρου G.
 10. Ἐπέλθωμεν οὖν ἐξηγήσασθαι] Sic E., ἀλλὰ ῥητέον ἤδη vul.
 11. τῶν ἐκ] om. E.
 ib. νεύρων] om. E.
 ib. τοῦτο γὰρ ἡμῖν προὔκειτο] Sic E., om. vul.
 14. τοῖς ὀφθαλμοῖς] τοὺς ὀφθαλμοὺς E.
 15. ταῖς ῥισὶ] τὰς ῥίνας E.
 ib. ἀπεδείξαμεν] ἀπεδείξαμεν E., εἴρηται vul.

DE
CAPITE.
Visus ma-
thematica
et optica
explicatio.

DE
CAPITE.Tertii ner-
vorum paris
origo,

divisiones,

ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐκ τῶν αὐτῶν ἐμπροσθίων κοιλιῶν
ἄλλη τις ἐκφύεται σκληρὰ, τῇ τάξει δευτέρα, χορη-
γοῦσα τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν κίνησιν, καὶ τοῦτο ἀκρι-
3 βῶς ἐξηγησάμεθα. Ἀρξώμεθα οὖν ἀπὸ τῆς τρίτης
4 συζυγίας. Ἡ τρίτη οὖν συζυγία, ἐκφυομένη μὲν καὶ 5
αὐτὴ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου πλησίον τῆς δευτέρας, κατα-
φύεται διὰ τῆς βάσεως τοῦ ὀστοῦ τοῦ ὑποκειμένου
τῷ ἐγκεφάλῳ, τοῦ ὀνομαζομένου σφηνοειδοῦς· κατα-
σπείρεται δὲ εἰς τὰ κατὰ πρόσωπον μόρια, καὶ εἰς
τὴν γλώτταν, καὶ εἰς τὰ παρακείμενα τῇ γλώττῃ 10
μόρια, καὶ εἰς τὸν ὑπαλείφοντα χιτῶνα τὸ στόμα, καὶ
τὸν φάρυγγα, τὴν ἐπιγλωττίδα τε, καὶ τὸν λάρυγγα,
5 καὶ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, καὶ τὸν στόμαχον. Τοῖς μὲν

satis dilucide supra positum est, [c. 15.]; praeterea ex iisdem
prioribus cavis alium, [i. e. secundum] nervorum durorum ordinem
3 oculis motum irrigantem oriri docuimus [c. 23. § 5.]. Sed initium
4 a tertio conjugio faciamus. Itaque tertius nervorum ordo ex
cerebro et ipse prope secundum nascitur, ossis basi subter cere-
brum positi, *cunealisque* vocati adhaerescens; sed per faciei partes,
et linguam, linguaeque finitima loca dissipatur, adhuc et in mem-
branam, os, fauces, epiglottida, guttur, asperam arteriam, gulam-
5 que vestientem diducitur. Faciei sane partibus, praeterea tem-

1. ἀλλὰ καὶ] Sic E., καὶ vul.

ib. ἐμπροσθίων] τοῦ ἐγκεφάλου
add. vul., om. E.2. ἄλλη τις ἐκφύεται] Sic E.,
φύεται vul.ib. τῇ τάξει δευτέρα] Sic E.,
ἑτέρα τάξις νεύρων vul.3. τοῖς ὀφθαλμοῖς] τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς E.ib. καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἐξηγησά-
μεθα] Sic E., om. vul.4. Ἀρξώμεθα] Sic E., ἀρκτέον
vul.

ib. ἀπὸ] Sic E., om. vul.

5. ἐκφυομένη] Sic E., ἐκφύεται
vul.ib. καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου]
Sic E., τοῦ ἐγκεφάλου καὶ αὐτῆ
vul.6. καταφύεται] Sic E., καταφυο-
μένη vul.

10. παρακείμενα] περικείμενα B.

11. καὶ εἰς] Sic E., om. καὶ vul.

ib. ὑπαλείφοντα] παραλείφον-
ται D.12, 13. τὸν φάρυγγα—στόμαχον]
τῇ φάρυγγι, (Vide sup. ad p. 91.1. 12.) τῇ ἐπιγλωττίδι τε, καὶ τῷ
λάρυγγι, καὶ τῇ τραχεῖα ἀρτηρίᾳ E.12. τὴν ἐπιγλωττίδα τε] Ἄν τὴν
τε ἐπιγλωττίδα ut inf. p. 175. l. 5?

Fabr. p. 879, 80.

οὖν κατὰ πρόσωπον μορίοις χορηγεῖ αἰσθησίν τε καὶ
κίνησιν, ἤγουν τοῖς κροταφίταις μυσὶ, καὶ τοῖς μασ- 880
σητήρσι, καὶ τοῖς χείλεσι, καὶ τοῖς τῆς ῥινὸς πτερυ-
γίοις· τῇ δὲ γλώττῃ, καὶ τῷ στόματι, καὶ τῷ φά-
ρυγγι, τῇ τε ἐπιγλωττίδι, καὶ τῷ λάρυγγι, καὶ τῇ 5
τραχείᾳ ἀρτηρίᾳ, καὶ τῷ στομάχῳ αἰσθησιν καὶ
μόνην· ἢ γὰρ κίνησις τούτοις ἀπὸ τῆς ἕκτης ἐστὶ
συζυγίας.

DE
CAPITE.
et functio.

27 Ἔστι δὲ ἡ γλῶσσα τῇ μὲν οὐσίᾳ μυώδης· τὸ δὲ
μέγεθος αὐτῆς πρὸς τὴν εὐρυχωρίαν τοῦ στόματος· 10
τὸ δὲ σχῆμα προμήκης, κατὰ δὲ τὸ ἄκρον αὐτῆς
2 περιφερῆς. Ὅργανον δὲ ἐστὶ διαλεκτικόν τε καὶ
γευστικόν, τὴν κίνησιν χορηγουμένη ἀπὸ τῆς ἐβδό-
μης συζυγίας τῶν ἀπ' ἐγκεφάλου πεφυκότων νεύρων.
3 Ἡ δὲ ἔκφυσις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ὑοειδοῦς ὀστοῦ γίνεται, 15
καὶ ἐστὶ συνδεδεμένη τῇ ῥίζῃ τῆς γλώττης.

Linguae
materia,
magnitudo,
figura,
functio,

28 Ὅτι δὲ τοῦ στόματος δύο γέννες εἰσὶν, ἢ μὲν ἄνω,

Maxillas
duas esse,

porum et maxillaribus musculis, labiis, et nasi alis sensionem motumque impartitur; linguae vero, ori, faucibus, epiglottidi, gutturi, asperae arteriae, et gulae solam sentiendi potentiam invehit; motum enim a sexto nervorum ordine haec membra suscipiunt.

27 Lingua vero materia quidem est musculosa; magnitudinem vero oris portione consequitur; figura oblonga est, tereti mucrone. Locutionis gustatusque instrumentum est; motus ei a septimo nervorum e cerebro fluentium conjugio subministratur. 3 Ejus excessui ab osse ypsili elementi formam habente ortus est; is et linguae radici colligatur.

28 Oris profecto duas esse maxillas, unam supra, alteram infra,

2. ἤγουν] ἡ γουν E., ἡ A., ἕως B., ἤως D., ὡς F., ἠὼς M. Cf. inf. p. 192. l. 8.

ib. μασσητήρσι] μασιτήρσι E., ut inf. p. 179. l. 12.

6. καὶ μόνην] Vide sup. ad p. 57. l. 9.; καὶ κόναν A.

11. προμήκης] Ἀν πρόμηκες?

12. περιφερῆς] Ἀν περιφερές?

13. τὴν κίνησιν χορηγουμένη] Sic E., τῆς κινήσεως χορηγουμένης αὐτῇ vul.

17. γέννες] Sic A., γένυς vul.

DE
CAPITE.

quarum in-
ferior mo-
vetur, supe-
rior immota
manet.

Maxilla in-
ferior quo-
modo de-
trahatur.

Musculosa
latitudo
(vulgo *plati-
sma myo-
ides*.)

2 ἡ δὲ κάτω, φανερόν [παντί.] Κινεῖται δὲ μόνη ἡ κάτω
διὰ τὸ λεαίνεσθαι τὰς τροφὰς, μένει δὲ τὸ ἐν ἀκί-
νητον· εἰ γὰρ τὰ δύο ἐκινουῦντο, ἔμειναν ἂν τὰ ἀμφό-
3 τερα ἀνερέγητα. Ἄλλ' ὥσπερ ἐπὶ τῶν δημητριακῶν
λίθων ὀρώμεν ὅτι λεαίνεται ὁ σῖτος, τοῦ κάτω μένου- 5
τος ἀσαλεύτου, τοῦ δὲ ἄνω κινουμένου, ἀνάπαλιν
γίνεται ἐπὶ τῶν ζώων· εἰ γὰρ τὸ ἄνω τῆς γέννος
ἐκινεῖτο, ἐσαλεύετο ἂν ὁ ἐγκέφαλος, βλάβην οὐ τὴν p. 69
4 τυχοῦσαν προσφέρων. Τὸν ἄνθρωπον [δὲ ἡ] τοῦ
ἀγαθοῦ Θεοῦ πρόνοια πρὸς τὸ συμφέρον ἀπενείματο· 10
κατασπάται δὲ ἡ κάτω γέννος ὑπὸ τοῦ μυώδους πλα-
τύσματος, [ἐκφυομένου] μὲν ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν
ἀκρωμίων, [καταφυομένου] δὲ πρὸς τὸ κάτω μέρος 881
5 τῆς γέννος ἕως τοῦ ἄκρου αὐτοῦ. Ἔοικε δὲ τὸ μυώδες

2 omnibus clarum est. At sola inferior cibi exterendi causa
movetur, altera immobilis manet; nam si utraque moveretur,
3 utraque inutilis et ociosa foret. Sed quemadmodum in mol-
laribus lapidibus videmus frumentum inferiore immoto, [supe-
riore autem moto,] confringi, ita et in nobis, sed contra fit;
quandoquidem animantibus si maxilla superior moveretur, non
4 vulgare nocumentum cerebro ex concussu ingrueret. [Homi-
nem autem boni Dei providentia bene disposuit; et maxilla]
inferior sane musculosa latitudine detrahatur, quae ex poste-
rioribus capitis excessibus (*acromia* [ἀκρώμια] Graeci vocant)
enascitur, et infimae maxillae parti usque ad ipsam summam
5 inseritur. Similis est haec musculosa amplificatio muliebri phi-

1. [παντί] Sic fort. C., et sic
sup. p. 13. l. 8., πάντη E., om. vul.

3. ἂν] om. E.

ib. τὰ ἀμφότερα ἀνερέγητα] Sic
E., ἀνερέγητα καὶ ἀμφότερα vul.

6. τοῦ δὲ ἄνω κινουμένου] Sic
E., om. vul.

ib. ἀνάπαλιν] Sic E., οὕτω κἀν-
ταῦθα vul.

7. ἐπὶ] εἰ δ' pr. vul., om. E.

ib. εἰ γὰρ] Sic E., om. vul.

ib. τῆς γέννος] Sic A.D., τῆς

γέννος vul., om. E.

8, 9. ἐσαλεύετο—προσφέρων] Sic
E., οὐχ ἡ τυχοῦσα βλάβη τοῦτοις
ἂν προσεγίνετο τοῦ ἐγκεφάλου σα-
λευομένου vul.

9. προσφέρων] προσφένων E.

9, 10. Τὸν—ἀπενείματο] Sic E.,
om. vul.

9. [δὲ ἡ] Sic Sc., διὰ E.

10. συμφέρον] συμφέρων E.

12. [ἐκφυομ.] Sic C., -όμενος vul.

13. [καταφ.] Sic C., -όμενος vul.

πλάτυσμα γυναικείῳ φιαλίῳ, τῷ ὀνομαζομένῳ παρὰ
6 τῇ κοινῇ συνηθείᾳ στομομανίκῳ. Κλείεται δὲ ἡ κάτω
γένυς ὑπὸ τῶν κροταφίτων μυῶν ἀμφοτέρων· μασ-
σᾶται δὲ τὰς τροφὰς κινουμένη μυλοειδῶς ὑπὸ τῶν
μασσητήρων μυῶν. 5

29 Περιέχουσι δὲ αἱ γένυες ἀμφοτέρους τοὺς ὀδόντας Must. Dentium
σὺν τοῖς φατνίοις αὐτῶν. ἑκατέρα τῶν γενύων ὀδόν- P. I. numerus.
τας ἑξκαίδεκα· ἔμπροσθεν μὲν [τοὺς] τομείς, τὸν
ἀριθμὸν [τέσσαρας], ὀξείς καὶ πλατεῖς, οἷους ἑνδα-
κόντας ἀποτεμεῖν· ἐξῆς δὲ τοὺς κυνόδοντας, ἑκατέ- 10
ρωθεν ἓνα, πλατεῖς μὲν τὴν κάτω βάσιν, ὀξείς δὲ

alae, quam vulgo Graeci [στομομάνικον] *stomomanicon* appellant.

6 Ab utrisque vero temporaneis * musculis inferior mandibula clau-
ditur; eadem instar molaris lapidis a mansoribus musculis agi-
tata escas atterit atque comminuit.

29 Maxillae utrosque dentium ordines cum sedibus suis (quas
Graeci [φάτνια] *phatnia*, nos *praesepia* dixerimus,) continent:
earum singula sexdecim dentes exigit; ex iis quaterni primi
(quia *secant*,) a Graecis *τομείς*, [Latine *incisores*,] nominantur,
acuti et lati, ut mordicus secent idonei; hi deinde quatuor
caninis dentibus, singulo utrinque, cinguntur, secundum basin

DE
CAPITE.

Maxilla in-
ferior quo-
modo clau-
datur, quo-
modo escas
atterat.

Must. Dentium
numerus.

Dentes
incisores,

canini,

* *tempora-
neis* Edd.
1537, 1540,
1548, et
1581; *tem-
porum* Fabr.

1, 2. ὀνομαζομένῳ—συνηθείᾳ] Sic
E., κοινῶς λεγομένῳ vul.

2. στομομανίκῳ] στομομάνικον E.

3. ὑπὸ—ἀμφοτέρων] Sic E., ὑπ'
ἀμφοτέρων τῶν κροταφίτων μυῶν
vul.

4. κινουμένη] κινουμένης E.

6. Περιέχουσι] Inc. fragm. prim.
ap. Must.

ib. Περιέχουσι κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 868, 69.

6—8. Περιέχουσι—ἑξκαίδεκα]
διὰ τί δύο καὶ τριάκοντα τοὺς πάν-
τας ὀδόντας ἔχομεν, ἐφ' ἑνὸς στοί-
χου καθ' ἑκατέραν τὴν γένυν ἑξκαί-
δεκα τεταγμένους G.

7. φατνίοις αὐτῶν] Sic E.M.,
τούτων φατνίοις vul.

8. μὲν] οὖν εἰσὶν add. vul., om.
E. G. M.

ib. [τοὺς] Sic G.M., οἱ vul.

ib. τομείς] ὀνομαζομένους add. G.

ib. τὸν ἀριθμὸν [τέσσαρας] om.
G.

9. [τέσσαρας] Sic M., τέσσαρες
vul.

ib. οἷους ἑνδακόντας] Sic E.G.M.,
οἷοι ἑνδακόντες vul.

10. ἀποτεμεῖν] ἀποτέμειν G.,
quod mallem.

ib. τοὺς κυνόδοντας] Sic G.M.,
τοὺς κυνώδοντας E., οἱ κυνώδοντες
vul.

ib. ἑκατέρωθεν ἓνα] om. G.

11. ἓνα] Sic E.M., εἷς vul.

Mor. p. 69.

Fabr. p. 881.

DE
CAPITE.
molares,

ἄνω, καθάπερ οἱ τῶν κυνῶν, ἐπιτηδείους δὲ εἰς τὸ
κλᾶν τὰ σκληρὰ τῶν σωμαίων· ἐφεξῆς δὲ τούτων
ἐκατέρωθεν πέντε, [τοὺς γομφίους,] (οὓς καὶ μύλας
ὀνομάζουσιν,) πλατεῖς καὶ σκληροὺς καὶ μεγάλους
καὶ τραχεῖς, ἐπιτηδείους πρὸς λέανσιν. Μονόρριζοι
μὲν οὖν εἰσιν οἱ τομεῖς, δυοῖν δὲ ρίζῶν οἱ κυνόδοντες,
τρίρριζοι δὲ τῶν μυλῶν οἱ ἔμπροσθεν, τετράρριζοι δὲ
οἱ πάντων ἔσωθεν, οὓς καὶ σωφρονιστῆρας ὀνομά-
ζουσιν. Εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν τέσσαρες· ἄνωθεν δύο,
ἐκατέρωθεν εἷς, καὶ κάτω δύο, ἐκατέρωθεν εἷς. Τού-
τους φασὶν ἰατροὶ φύεσθαι μετὰ δεκατέσσαρα ἔτη·
ὡς ὅσοι ἔφθασαν εὐνοῦχοι γενέσθαι ἔσωθεν τῶν

genuini.

Eunuchi et
foeminae
quot habe-
ant dentes.

latioribus, superius acuminatis, quales cernuntur in canibus; hi ad
dura ossa conterenda apti sunt; ultra quos ab omni parte [quinque]
maxillares, (quos et *molares* vocamus,) lati, duri, grandes, asperi,
idonei [ad laevigationem. Unam radicem habent incisores, duas
canini, tres molarium priores, quatuor omnium interiores, qui
genuini (seu *dentes sapientiae*,) appellantur. Hi quatuor sunt nu-
mero; in maxilla superiore duo, ex utraque parte unus, itemque
duo in inferiore, ex utraque parte unus. Hos aiunt medici post
annum decimum quartum nasci; adeo ut quicumque eunuchi ante

1. ἄνω] τὸ ἄνω πέρασ G.
ib. καθάπερ—κυνῶν] om. G.
1, 2. ἐπιτηδείους—σωμάτων] οἷ-
ους, εἰ μὴ τέμνοιτό τι πρὸς ἐκείνων
διὰ σκληρότητα, τοῦτ' αὐτοὺς θλᾶν
δύνασθαι G.
1. ἐπιτηδείους] Sic E.M., ἐπιτή-
δειοι vul.
2. κλᾶν] κλάνειν E.
ib. σωμαίων] Sic E.M., ὀστῶν vul.
2, 3. ἐφεξῆς—ἐκατέρωθεν] καὶ
τούτων ἐξῆς G.
2. ἐφεξῆς] ἐφ' ἐξῆς E.
ib. τούτων] Sic E.M., om. vul.
3. πέντε] Sic E.M., om. G. et vul.
ib. [τοὺς γομφίους] Sic G., οὓς
γομφίους M., οἱ γόμφιοι vul., οἱ
γόμφιοι B.
ib. οὓς καὶ] οὓς δὴ καὶ G.
4. ὀνομάζουσιν] Sic E., ὀνομά-

- ζουσι G.M., ὀνομάζομεν vul.
ib. πλατεῖς] τραχεῖς καὶ πλατεῖς G.
ib. σκληροὺς καὶ μεγάλους] Sic
E.G.M., σκληροὶ καὶ μεγάλοι vul.
5. καὶ τραχεῖς] hic om. G.
ib. ἐπιτηδείους] Sic E.M., ἐπι-
τήδειοι vul.
ib. ἐπιτηδείους πρὸς λέανσιν] οἷ-
ους τὰ τμηθέντα πρὸς τῶν τομέων,
ἢ θλασθέντα πρὸς τῶν κυνοδόντων,
αὐτοὺς λειοῦν ἀκριβῶς G.
5—p. 183. l. 13. πρὸς—σκληρῶ]
Sic E.M., om. vul.
5. Μονόρριζοι] Sic M., μονόριζ. E.
7. τρίρριζοι] Sic M., τρίριζοι E.
ib. τετράρριζοι] Sic M., τετράριζ. E.
8. πάντων] πάντες M.
9. τέσσαρες] Sic M., -ρεν E.
ib. ἄνωθεν] ἄνω M.
10. κάτω] Ἄν κάτωθεν?

Must. p. 1, 2.

δεκατεσσάρων χρόνων, τοὺς σωφρονιστήρας ὀδόντας οὐκ ἔχουσιν, ἀλλ' ἔχουσιν οὗτοι ὀδόντας τὸν ἀριθμὸν 5 ὀκτῶ καὶ εἴκοσι, καθάπερ καὶ τὸ θῆλυ. Ἐκαστος δὲ τῶν ὀδόντων ἐμπέπηκται ἐν τῷ [αὐτοῦ] φατνίῳ· καὶ αὐτὰ τὰ φατνία ἐκπεφύκασιν ἐξ ἑκατέρας γέννος, 5 ὅστ' ἄ ὄντα καὶ αὐτὰ λεπτὰ, καὶ κοῖλα πρὸς ὑποδοχὴν 6 τῶν ὀστῶν κατασκευασθέντα. Ὑπαλείφει δὲ αὐτὰ κατὰ τὰς ρίζας τῶν ὀδόντων καὶ χορηγεί [αὐτοῖς] αἴσθησιν τὰ ἐκ τῆς τρίτης συζυγίας νεῦρα· καὶ διὰ p. 2 τοῦτο οἱ ὀδόντες εἰσὶν [αἰσθητικὰ] ὅστ' ἄ, πάντων 10 ὀστῶν ἀναισθητῶν ὄντων.

7 Ἐν δὲ τῷ ἐν ταῖς [γένυσιν ἀμφοτέραις μυῶδει 15 δέρματι], ὅπερ καὶ γνάθος ὀνομάζεται, ἐκπεφύκασιν τρίχες ἀπὸ τῶν κροτάφων καὶ τῶν [μασσητήρων] ἕως τοῦ πώγωνος καὶ τῶν χειλέων, σκέπουσαι μὲν

DE
CAPITE.Dentium
praesepia.Dentes un-
de sensum
trahant.Genas et
labra pilis
operta esse,

eum annum facti sint, dentes genuinos non habeant, sed viginti 5 octo tantum, sicut foemina. Singuli autem dentes in proprio praesepi infixi sunt; ipsa quoque prasepia ab utraque maxilla oriuntur, ossaque sunt levia, et, ut alia ossa reciperent, cavata. 6 Ea ad dentium radices vestiunt et sensum iis deferunt tertii paris nervi; quare dentes sunt ossa sensilia, reliqua autem ossa minime sentiunt.

7 In cute autem musculosa utriusque maxillae, quae et *bucca* appellatur, nascuntur pili a musculis temporalibus et masticatoriis (vulgo *masseteribus*,) usque ad genas et labra, qui non

3. ὀκτῶ καὶ εἴκοσι] κη E., κή M.

4. [αὐτοῦ] Sic M., αὐτοῦ E.

5. γέννος] γέννους E.

8. [αὐτοῖς] Sic M., αὐτὰ E.

Legitur χορηγέω cum dat. decies;

E. autem habet accus. quater sup.

p. 144. l. 6: 173. 14, 15: 174. 3.

10. [αἰσθητικὰ] Sic M., τικοῖ E.

ib. πάντων] τῶν add. M.

12. Ἐν δὲ τῷ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 899.

12—13. Ἐν δὲ—χειλέων] καὶ γὰρ οὖν καὶ αἱ κατὰ τὰ γένεα τρίχες G.

12. [γένυσιν ἀμφοτέραις] Sic M., γέννες ἀμφοτέρες E.

ib. [μυῶδει] μυῶδες E., μυῶδι M.

13. [δέρματι] Sic M., δέρμα E.

14. [μασσητήρων] μαστήρων E.

ut sup. p. 175. l. 2., μαστήρων M.

15—p. 180, 1. σκέπουσαι—σιανόνας] οὐ μόνον σκέπουσι τὰς γέννας G.

DE
CAPITE.non item
nasum et
genas.

ἀμφοτέρας τὰς σιαγόνας, ἅμα δὲ καὶ εὐπρέπειαν τῷ
προσώπῳ χαριζόμεναι, εἰ αὐτάρκως ἔφυσαν· αἱ γὰρ
8 ὑπερβολαὶ καὶ ἐλλείψεις ἀπρεπεῖς. Τὰ δὲ μῆλα τοῦ
προσώπου καὶ αἱ ῥίνες ἀτριχῶτοι διαμένουσιν· εἰ γὰρ
καὶ ταῦτα τετριχωμένα ἐτύγχανον, ἄγριον ἂν τὸ 5
πρόσωπον ἐφαίνετο καὶ ἀγρίου ζώου, οὐχ ἡμέρου τε
καὶ πολιτικοῦ οἴος ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος.

Maxillae
inferioris
symphysis,
et processus
duo.Processus
coronoides.

9 Τὰ ὀστᾶ δὲ τῆς κάτω γένυος ἤνωνται πρὸς ἄλληλα
κατὰ μὲν τὸ κάτω μέρος κατὰ σύμφυσιν· ἐν δὲ τῷ
ἄνω μέρει τῆς κάτω γένυος δύο ἀποφύσεις εἰσὶν, ἡ 10
10 μὲν ἀνχήν, ἡ δὲ [κορώνη.] Ὑποδύεται μὲν οὖν ἡ
κορώνη ἐν τῷ ὀστέῳ τῆς ἄνω γένυος τῷ καλουμένῳ
ζυγώματι, εὐμήκης οὖσα, ὅπως ἐν μεγάλαις χάσμασι
μὴ [ὀλισθαίνῃ], καὶ [μένῃ] τὸ ζῶον [κεχηνὸς]

modo ambas maxillas operiunt, verum etiam decorem faciei
afferunt, si modice creverint; excessus enim et defectus indecori
8 sunt. Malae autem faciei et nares pilorum expertes sunt; si
enim hae quoque partes hirsutae fuissent, efferata facies fuisset,
et fere animali potius conveniens quam mansueto ac civili qualis
est homo.

9 Ossa autem maxillae inferioris per symphysin ab inferiore parte
inter se connectuntur; in superiore autem duo sunt processus,
10 quorum unus *cervix*, alter *coronoides* appellatur. Coronoides igitur
longus est et inseritur ossi maxillae superioris *jugali* vocato,
ne quando in violentis motibus prolabatur, neve animal invite de-

1, 2. ἅμα—χαριζόμεναι] ἀλλὰ καὶ
πρὸς κόσμον συντελοῦσι G.

2, 3. εἰ—ἀπρεπεῖς] om. G.

3. ἀπρεπεῖς] Lin. duas hic om.
Theoph.

ib. Τὰ δὲ μῆλα κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 899, 900.

3—7. Τὰ—ἄνθρωπος] καὶ διὰ
τοῦτο τὰ τε μῆλα καλούμενα καὶ τὴν
ῥίνα ψιλὰ καὶ γυμνὰ τριχῶν ἢ φύσις
ἀπέλιπεν· ἄγριον γὰρ ἂν οὕτω καὶ
θηριῶδες ὄλον ἐγένετο τὸ πρόσωπον,

οὐδαμῶς οἰκείον ἡμέρῳ καὶ πολιτικῷ
ζῳῳ G.

8. γένυος] Sic M., γένυος E.

10. γένυος] Sic M., γένυος E.

11. [κορώνη] Sic M., κρόνη E.

ib. Ὑποδύεται] Sic M., -ύετα E.

12. γένυος] Sic M., γένυος E.

13. ζυγώματι] Sic M., ζυγόμε. E.

14. [ὀλισθαίνῃ] Sic M., ὀλισθαί-
νει E.

ib. [μένῃ] Sic M., μένει E.

ib. [κεχηνὸς] Sic M., κεχηνηῶς E.

Must. p. 2, 3.

ἀπροαιρέτως καὶ μὴ δυνάμενον σφαλίσαι τὸ ἑαυτοῦ
 11 στόμα. Ἀποκρατεῖ δὲ καὶ ὁ αὐχὴν τῆς κάτω γένυος
 κατὰ τὴν αὐτὴν τοῦ ζυγώματος ἐπίβασιν, ἵνα ἡ
 [κλείσις] καὶ ἡ [ἄνοιξις] τοῦ στόματος εἴη σύμμε-
 12 τρος. Τὸ δὲ ζύγωμα τὸ ὀστοῦν ἐστὶ μὲν πρόβλημα
 τοῦ κροταφίτου μυός, ἐκφύεται δὲ ἐκ τόπων δύο, ἐκ
 μὲν τῶν πρόσω μερῶν ἀπὸ τοῦ μικροῦ κανθοῦ τοῦ
 ὀφθαλμοῦ, ἐκ δὲ τῶν ὀπίσω ἀπὸ τοῦ ὀστοῦ τοῦ ὠτός·
 13 ἐνούται δὲ κατὰ τὸ μέσον ραφῆ ἰοξῆ. Στηρίζεται δὲ
 ἡ κεφαλὴ ἐκ τῶν ὀπισθεν, καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, καὶ 10
 ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πλαγίων, ὥσπερ καὶ τὸ τῆς ἐπο-
 χῆς ὄρθιον ξύλον, τὸ ὀνομαζόμενον τράνα. ὁ γὰρ τὴν p. 3
 [ράχιν] συνδῶν νευροχονδρώδης σύνδεσμος ἀνέρχεται
 διὰ τοῦ τραχήλου ἕως τοῦ ἰνίου πρὸς στηριγμὸν τῆς
 κεφαλῆς· ἀπὸ δὲ τοῦ δεξιοῦ ἀκρωμίου ἀποφύεται τις 15
 μὺς ἀνερχόμενος διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ τραχήλου
 ἕως τῶν λιθοειδῶν ὀστέων καὶ τοῦ ἰνίου, ὡσαύτως δὲ
 καὶ ὁ ἀριστερὸς ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ἀκρωμίου ἕως τοῦ

DE
CAPITE.
Cervix.Os jugale
(vulgo ar-
cus zygo-
maticus.)Quomodo
firmetur
caput

a tergo,

ab utroque
latere,

11 hiscens et os claudere impotens maneat. Cervix etiam inseritur
 in eadem ossis jugalis basi, ut fauces juste claudantur et aperi-
 12 antur. Os autem jugale est musculi temporalis propugnaculum,
 ex duobus locis exoriens, a fronte ex parvo oculi angulo, a tergo
 ex auris osse, et obliqua sutura medias partes inter se committit.
 13 Firmatur autem caput a fronte, a tergo, et ab utroque latere, non
 secus atque epochae rectum lignum, quod τράνα appellatur: liga-
 mentum enim inter nervum cartilaginemque medium quod spinam
 connectit ascendit per cervicem usque ad occipitium ut caput
 firmet; a dextro humero exoritur musculus qui per dextram cer-
 vicis partem ascendit usque ad ossa lapidea et occipitium, item-
 que sinister musculus a sinistro humero usque ad os lapideum

1. δυνάμενον σφαλίσαι] σφαλί-
σαι δυνάμενον M.

2. γένυος] Sic M., γένυος E.

4. [κλείσις] Sic M., κλείσις E.

ib. [ἄνοιξις] Sic M., ἄνοιξις E.

6. δύο] δύο M.

12. τράνα] om. M.

13. [ράχιν] ράχην E.M., ut sup.
p. 147. l. 10., inf. p. 194. l. 5.14. στηριγμὸν] Sic M., στιριγ-
μὸν E.

DE
CAPITE.
et a fronte.

Meatus
auditorius
quare tor-
tuosus.

Auris pin-
nae forma,

positus,

λιθοειδοῦς ὀστοῦ καὶ τοῦ ἰνίου· ἐκ δὲ τῶν ἔμπροσθεν
στηρίζει τὴν κεφαλὴν ἢ [ἀνάτης] ἀπόφυσις τοῦ
[δευτέρου] σπονδύλου.

- 30 Τὸ δὲ τῶν ὠτων ὀστοῦν, [ἐν καθ' ἑκάτερον οὖς,] οὐκ
[εὐθύτητον] ἔχει τὸν ἀκουστικὸν πόρον, ἀλλὰ σκο- 5
λιὸν, διὰ τὸ πλησίον τοῦ ἐγκεφάλου [κεῖσθαι] ἀμφο-
τερα τὰ ὠτα· εἰ γὰρ [εὐθὺς] ὁ πόρος τῶν ὠτων ἦν,
εἰκότως ἂν ἐδέχετο ὁ ἐγκέφαλος τὴν βλάβην ἀπὸ
τῶν ἔξωθεν προσβολῶν, ἢ ὑπὸ ψύξεως, ἢ ὑπὸ θάλ-
ψεως, ἢ ὑπὸ κόνεως, ἀλλ' οὐδὲ τὸ σφοδρὸν τῶν 10
2 [τόνων] ἤνεγκεν ἂν ἀβλαβῶς ὁ ἐγκέφαλος. Διὰ
τοῦτο οὖν ἡ σκολιὰ θέσις τοῦ πόρου τῶν ὠτων γέ-
3 γονεν. Διὰ τὰς αὐτὰς οὖν αἰτίας καὶ ἔξωθεν τοῦ
πόρου πρόβλημά τι χονδρῶδες [προσέπλασεν] ἢ τοῦ
Θεοῦ ἄφατος δημιουργία, καὶ αὐτὸ σκολιὸν, τῇ θέσει 15
πλησίον τοῦ πόρου· τὸ γὰρ ἐξέχον τοῦ [ὠτὸς χον-

et occipitium ascendit; a fronte autem secundae vertebrae pro-
cessus acclivis caput firmat.

- 30 Aurium autem ossa, ab utroque latere unum, non rectum ha-
bent meatum auditorium, sed tortuosum, quia ambae aures cere-
bro adjacent; si enim aurium meatus rectus fuisset, non modo
damnum facile accepisset cerebrum ab externis injuriis, aut fri-
gore, aut calore, aut pulvere, verum etiam ne sonos quidem ve-
2 hementiores tulisset. Ob hanc igitur causam aurium meatus tor-
3 tuosus factus est. Ob easdem causas extra meatum propugna-
culum cartilagosum insuper Dei ineffabilis sapientia fecit, id
ipsum tortuosum, meatuique vicinum; eminens enim auris car-

2. [ἀνάτης] Sic inf. p. 190. l. 11:
191. 4., ἀναντις E., ἔναντις M.

3. [δευτέρου] Sic M., δευτέρα E.
1b. σπονδύλου] Sic M., σπον-
δίου E.

4. [ἐν—οὖς] Sic Sc., ἐν καθ' ἑτε-
ρον οὖς M., ἐν καθέρον οὖς E.

5. [εὐθύτητον] Sic M., ἀθύτη-
τον E.

6. [κεῖσθαι] Sic M., εἶσαι E.

7. [εὐθὺς] Sic M., εὐθῆς E.

9, 10. ὑπὸ—κόνεως] ὑποψύξεως
ἢ ὑποθάψεως ἢ ὑποκόνεως E.

11. [τόνων] Sic M., ψόνων E.;
an ψόφων?

12. γέγονεν] γέγονε M.

14. [προσέπλασεν] Sic M., προσ-
εώλασεν E.

16. [ὠτὸς χονδρῶδες] Sic M.,
ὠτὸς χονδρῶ δ' E.

Mor. p. 69.

Fabr. p. 881.

δρῶδες,] ὅπερ καὶ κόγχος καλεῖται, εὐπρεπείας χάριν γέγονεν, συνεργῶν καὶ ἐν τῇ εἰσόδῳ τῶν φωνῶν, ὡς 4 κύμβαλον γὰρ ἀλαλάζει. Περιφερὲς γὰρ τῷ σχήματι, καὶ ποικίλον καὶ ἀνώμαλον τῇ συνθέσει· τὸ γὰρ ἄνω μέρος αὐτοῦ (ὅπερ καὶ πτερύγιον ὀνομά- 5 ζεται,) καμπύλον ἐστίν, τὸ δὲ κάτω (ὃ καὶ λοβὸς καλεῖται,) εὐθύ, τὸ δὲ μέσον τε καὶ ἔνδον (ὅπερ ὀνο- 5 μάζεται κυψέλη,) κοῖλον καὶ σκολιόν. Ἐτριχωμένος δὲ ἐστίν ὁ πόρος διὰ τὰς προρρηθείσας αἰτίας· τὴν δὲ αἴσθησιν τῆς ἀκοῆς ἀποτελοῦσιν τὰ ἐκ τῆς πέμ- p. 4 πτης συζυγίας τοῦ ἐγκεφάλου κατασπειρόμενα νεῦρα. 6 Τὸ δὲ ὑπεράνω καὶ ἔμπροσθεν τῶν ὠτῶν, ὃ καλεῖται μέτωπον, ἐνδέδυται δέρμα τι [σκληρὸν] καὶ περι- p. 69 881 τεταμένον, καὶ διὰ τοῦτό ἐστίν αὐτὸ ἄτριχον· εἰ γὰρ λάσιον ἦν, οὐ μόνον δυσθεώρητον τὸ πρόσωπον ἐγέ- 15 νετο, ἀλλὰ καὶ ἄγριον, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκώλυεν

DE
CAPITE.

Ejus partes,

ala,

lobus,

alveare.

Qui nervi
auditum
efficiant.Frons quare
pilorum
expers.

tilago, quae *concha* vocatur, decoris quidem gratia facta est, sed etiam vocum introitum adjuvat, quum sicut cymbalum tinniat.

4 Forma enim rotunda est, varia et inaequali compositione; pars enim superior (*ala* vocata,) curva est, inferior (*lobus* vocata,) recta, media autem et interior (*alveare* vocata,) cava et tortuosa. 5 Pilis munitus est meatus ob antedictas causas (§. 1.); audiendi sensum efficiunt nervi e quinto cerebri pare prodeuntes.

6 Quod autem super et ante aures jacet, quod *frons* vocatur, cute vestitum est dura] et circumtenta, proptereaque glabra est; nam si hirta esset, non solum aspectu foeda, sed etiam efferata facies videretur, oculorumque munus prohiberetur: permota vero

2. γέγονεν] γέγονε M.

3. ἀλαλάζει] Sic M., ἀλλαλάζει E.

4. ἀνώμαλον] Sic M., ἀνόμαλον E.

5. ὅπερ καὶ] om. καὶ M.

6. ἐστίν] ἐστὶ M.

9. προρρηθείσας] Sic M., προρρηθείσας E.

10. ἀποτελοῦσιν] ἀποτελοῦσι M.

13. δέρμα τι] Sic Sc., δέρματι E. M. Legitur ἐνδύομαι cum accus.

ter sup. p. 81. l. 3: 119. 14: 164. 7.

ib. [σκληρὸν] σκληρῶ E. M.

ib. περιτεταμένον] Sic vul., περιτεταμένω E. M.

14. αὐτὸ] Sic E. M., om. vul.

15. δυσθεώρητον] Sic E. M., δυσθεώρητος vul.

ib. ἐγένετο] ἐγίνετο M.

16. ἐκώλυεν] Sic E., ἐκώλυε M. et vul.

Must. p. 4.

Mor. p. 69, 70.

DE
CAPITE.

τοῦ βλέπειν. κινούμενον δὲ τὸ τοῦ προσώπου δέρμα
γραμμὰς ἀποτελεῖ, τὰς ὀνομαζόμενας στολίδας.

- 3¹ Αἱ οὖν ὑπὸ τοῦ μετώπου περιεχόμεναι ἐμπρόσθια 882
κοιλίαι τοῦ ἐγκεφάλου τὸ φανταστικὸν μέρος περιέ-
χουσι· τριῶν γὰρ καθόλου ἐνεργειῶν ὑπὸ τοῦ ψυχι- p. 70
κοῦ πνεύματος ἀποτελουμένων, φαντασίας, μνήμης
τε, καὶ διανοίας, τρεῖς καὶ ἀφορίζονται τόποι τοῦ
ἐγκεφάλου εἰς κατοικίαν αὐτῶν, ὁ ἔμπροσθεν, καὶ ὁ
2 ὀπίσθεν, καὶ ὁ μέσος. Ἐν μὲν οὖν τῷ ἔμπροσθεν
τόπῳ ἡ φαντασία κατοικεῖ, ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἡ διάνοια, 10
3 ἐν δὲ τῷ ὀπίσθῳ ἡ μνήμη. Εὐλόγως δὲ ταύτης ἔτυχον
τῆς τάξεως· πρότερον γὰρ φαντάζεται ὅπερ ἕκαστον
ἔχει τῶν ἐμφαντικῶν, κἄπειτα τὰ ὀπωσοῦν δόξαντα,
οἰονεὶ φρουρίῳ, τῇ μνήμῃ ἐναποτίθενται, ἵνα, καιροῦ
4 καλοῦντος, πρὸς τὸ χρειῶδες ἀναλαμβάνωνται. Πῶς 15
δὲ καὶ τίνα πρόπον ὁ Ὅμηρος λέγει ἐν τῇ καρδίᾳ τὸ
ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πλείστοι

facie cutis rugas efficit, quae a Graecis [στολίδες] *stolides* nomi-
nantur.

- 3¹ Igitur priores cerebri ventriculi fronte contenti imaginatricem
animae partem possident; tres enim cum sint ab animabili spi-
ritu procedentes functiones, imaginatio, memoria, et cogitatio,
tria similiter in cerebro tanquam hospitia discreta sunt, prior,
2 posterior, mediusque ventriculus. In priori imaginandi potentia
3 inhabitat, in medio cogitandi, in postremo memoria. Non sine
summa autem ratione hunc ordinem habuerunt; prius enim quic-
quid in quolibet evidens est imaginationes excitat, deinde quae
utcumque cogitata fuerint in memoria, veluti in quadam custodia,
reconduntur, ut, occasione invitante, ad usus nostros deproman-
4 tur. Caeterum cur poeta Homerus, et plerique alii Graeci scrip-
tores, animae principatum in corde esse prodiderunt? quin etiam

2. στολίδας] expl. fragm. prim.
ap. Must.

3. περιεχόμεναι] περιεχόμενα A.

13. τὰ] τοὺς A.

17. ἄλλοι πλείστοι Ἕλληνες] ἄλ-
λων πολλῶν Ἑλλήνων E.

Animalis
spiritus tres
esse functi-
ones, item-
que tres ce-
rebri ven-
triculos.

In priore
ventriculo
imaginatio-
nem esse, in
medio cogi-
tationem, in
posteriore
memoriam;
et quare.

Fabr. p. 881—883.

Ἑλληνας, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ θεῖον Εὐαγγέ-
 λιον, (“διὰ τί” γάρ φησιν, “ἀναβαίνουσι διαλο-
 “γισμοὶ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;”) οὐκ ἔχω εἰπεῖν·
 πολλὰ γὰρ οἱ ἰατροὶ ψηλαφήσαντες περὶ λογισμοῦ
 καὶ μνήμης ἀπωλείας, ποίου τόπου πάσχοντος γίνε- 5
 5 ται, οὐδένα εὔρον πλὴν τοῦ ἐγκεφάλου. Διὰ τοῦτο
 οὖν καὶ τὰ ἀρμόδια πρὸς θεραπείαν ἐπιθέματα, καὶ
 πυρίας, καὶ τὰ ἄλλα βοηθήματα τῇ κεφαλῇ προσ-
 φέρουσιν, οὐ τῇ καρδίᾳ· μώρωσις γάρ, καὶ μελαγ-
 χολία, μανία τε, καὶ ἐπιληψία, καὶ κάρως, καὶ φρε- 883
 νίτις, κατοχή τε, καὶ λήθαργος, καὶ παραφροσύνη,
 καὶ ἐπιλησμοσύνη, ἀποπληξία τε, καὶ παραπληγία,
 πάντα γίνεται ἐγκεφάλου πάσχοντος, ἢ θερμανθέν-
 τος, ἢ ψυχθέντος, ἢ ξηρανθέντος, ἢ ὑγρανθέντος τοῦ
 σώματος αὐτοῦ, ἢ καὶ τῶν περιεχουσῶν αὐτὸν μηνίγ- 15
 γων, ἢ διὰ τινος αἰτίας ἐμφραχθέντων τῶν ἀπ’ αὐτοῦ

DE
CAPITE.Cerebrum,
non cor,
memoriae
sedem esse.Morbi e ce-
rebro vitiatō
nascentes.

et ipsum divinum Evangelium huic sententiae clarissime accedit;
 “quare” enim inquit, (Luc. XXIV. 38.) “cogitationes ascen-
 “dunt in corda vestra?” Hanc ego quaestionem dissolvere
 nequeo; medici namque cum multas de ratiocinii memoriaeque
 interitu disputationes agitaverint, quo loco passio fieret, nullum
 5 alium praeter cerebrum invenire potuerunt. Quocirca et accom-
 modata ad curationem epithemata, fomenta, aliaque auxilia non
 cordi, sed capiti applicuerunt; siquidem stultitia, atra bilis, furor,
 comitialis, morbosus sopor, insania, occupatio, lethargus, deli-
 rium, oblivio, nervorum resolutio aut omnis corporis aut partis,
 omnia haec vitia affecto cerebro eveniunt, ejus videlicet corpore
 aut incalescente, aut refrigerato, aut arefacto, aut humescente,
 vel etiam membranis ipsum vestientibus itidem vitiatis, seu ner-

1. οὐ μὴν δὲ] Sic E., om. vul.

2. ἀναβαίνουσι διαλογισμοὶ] δια-
λογισμοὶ ἀναβαίνουσι Luc.

11. λήθαργος] λίθαργος A.B.

12. παραπληγία] Sic B.E., πα-
ραπληξία A., παραπληξία vul.

15. αὐτὸν] αὐτῷ E.

DE
CAPITE.

6 ἐκφυομένων νεύρων. Ἄλλα ταῦτα μὲν εἰ θέλει τις ἀκριβῶς διαγνῶναι, τὸ τρίτον τε καὶ τέταρτον βιβλίον τῆς Διαγνωστικῆς τοῦ Γαληνοῦ κατατριψάτω· οὐ γὰρ χρεὼν ἐνταῦθα περὶ αὐτῶν λέγειν, οὐ γὰρ διαγνώσεις καὶ θεραπείας ἐν τῷ παρόντι λόγῳ προυθέ- 5 μεθα λέγειν, ἀλλὰ περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου.

7 Καὶ περὶ μὲν τῆς κεφαλῆς ἀρκεῖ καὶ ταῦτα λέγειν.

6 vis ab ipso prodeuntibus ob aliquas causas obturatis. [Haec autem si quis accurate dignoscere cupiat, tertium et quartum librum Galeni Diagnosticae legat; non enim hic de iis dicendum est, quum non de dignotione neque curatione in praesenti libro dicere proposuerimus, sed de hominis fabrica.]

7 De capite haec enarrasse satis fuerit.

1—6. Ἄλλα—ἀνθρώπου] Sic E., μὲν οὖν vul.
om. vul. ib. ἀρκεῖ καὶ ταῦτα λέγειν] Sic
8. Καὶ περὶ μὲν] Sic E., περὶ E., τοσαῦτα vul.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ε.

Fabr. p. 883.

Ι ΠΕΡΙ μὲν οὖν τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ μηνίγγων, ἐτί τε τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν τοῦ προσώπου μορίων ἀπάντων, ὁ πρὸ τοῦδε λόγος αὐτάρκως ἐξηγήσατο, ἅμα καὶ περὶ πασῶν τῶν αἰσθήσεων. περὶ δὲ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ πεφυκότων νεύρων, ἐτί δὲ τῆς κατασκευῆς ἀπάντων

PROE-
MIUM.

De quibus
dictum sit
in libro su-
periore ;

de quibus
in praesenti
dicendum.

THEOPHILI

DE CORPORIS HUMANI FABRICA

LIBER V.

Ι [DE structura cerebri ejusque membranis, et de capite omnibusque faciei partibus, in superiore libro satis copiose dissertum est, necnon et de omnibus sensibus:] de spinae dorsi medulla, ortisque ab ea nervis, praeterea de omnium genitalium partium

1—4. ΠΕΡΙ—αἰσθήσεων] Sic
E., om. vul.

2. ἐν αὐτῷ] ἐν αὐτῶν E.

ib. μηνίγγων] μηνίγγων E.
ib. ἐτί τε] An ἐτί δέ?

PROOE-
MIUM.

τῶν γεννητικῶν μορίων, ἐν τῷ παρόντι λόγῳ, πέμπτῳ ὄντι τῆς ὅλης πραγματείας, τὴν ἐξήγησιν ποιησό-
2 μεθα. Ἐπειδὴ δὲ κοινὰ μόριά εἰσι τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου, δι' ὧν ἀνανεύομεν καὶ ἐπινεύομεν, καὶ περιάγομεν αὐτὴν εἰς τὰ πλάγια, δέον ἐκ τῶν τοιού- 5 των ἄρξασθαι, ἐπειδὴ πρῶτως ταῦτα διήρθρωνται τῇ κεφαλῇ καὶ ἀλλήλοις.

DE
SPINA.

2 ὍΤΙ μὲν οὖν κίνησις οὐδεμία ὀστέων γίνεται χωρὶς τοῦ διηρθρῶσθαί τε ἅμα καὶ διὰ μυῶν συνάπτεσθαι, δέδεικται πολλάκις· ὡς χρὴ πάντως εἶναι μὲν τὸ 884 κινεῖν αὐτὰ μῦν, τὸ δὲ κινούμενον τὴν τῶν ὀστέων σύνθεσιν, ὅτι δὲ ἡ κίνησις τῶν ἄρθρων διὰ συνδέσμων εὐρώστων τε ἅμα καὶ μετρίως σκληρῶν γίνεται, δέδεικται καὶ τοῦτο· καὶ ὡς χρὴ τοὺς συνδέσμους περιλαμβάνειν κυκλοτερῶς τὰ κινούμενα τῶν 15 ὀστέων ἄρθρα, ὅπως μὴ ἐξίσταται τὸ ἕτερον ἐκ τοῦ

formatione, sermo noster in praesenti volumine [totius hujus
2 operis quinto,] disputabit. Quoniam vero communes capiti colloque partes sunt, per quas annuimus, renuimus, ipsumque caput ad obliqua circumagimus, ab istis initium facere opus est, quoniam primum hae capiti atque inter se committuntur.

2 NULLUM sane ossium motum fieri nisi artus constituent et per musculos cohaerescant, plerumque ostensum est; prorsumque oportere motorem esse musculum, et quod moveatur ossium compagem, item artuum motiones praevaletentes juxta et moderate duras copulas fieri, id quoque docuimus; ad haec necessario copulas ossium motos artus in orbem cingere, ne unum ab altero distet,

1. γεννητικῶν] γενητικῶν D.
1, 2. πέμπτῳ—πραγματείας] Sic E., om. vul.
3. Ἐπειδὴ] Sic E., ἐπεὶ vul.
8. κίνησις] κίνησιν A.
ib. οὐδεμία] οὐδεμίαν A.B.E.
ib. γίνεται] γενέσθαι A.E.

10. ὡς] καὶ pr. vul., om. A.B.E.
11. αὐτὰ] Sic E., om. vul.
ib. μῦν] ὁ μῦς E.
12. σύνθεσιν] σύνθεσις E.
13. μετρίως] μητρίως B.
16. ἐξίσταται] An ἐξίστηται?
ib. ἐκ τοῦ] Sic E., om. ἐκ vul.

Fabr. p. 883, 84.

ἐτέρου, καὶ τοῦτο ἀποδέδεικται· καὶ ὅτι ὁ μῦς σύνθετον σῶμά ἐστιν ἐξ ἀπλῆς σαρκὸς συγκεείμενος καὶ νεύρου, καὶ ὅτι τὴν κίνησιν πᾶς μῦς ἐκ τοῦ νεύρου ἔχει, καὶ τοῦτο διαφόρως ἀποδέδεικται.

DE
SPINA.

- 3 Ἀρχὴ μὲν οὖν πάντων τῶν νεύρων ἐστὶν ὁ ἐγκέ- 5
φαλος, κατασπαρείσης εἰς αὐτὸν, οἷον εἰς ἄρουράν
τινα, τῆς λογικῆς ψυχῆς, ἢ πρώτως ἢ διὰ μέσου τοῦ
νωτιαίου· ὁ γὰρ νωτιαῖος μυελὸς ἐκφύεται μὲν ἀπὸ
τοῦ ὀπισθίου ἐγκεφάλου, κατέρχεται δὲ διὰ τῆς ρά-
χεως ἕως τοῦ ἱεροῦ ὀστού, τὴν οὐσίαν ὁμοίως ὢν κατὰ 10
πάντα τῷ ἐγκεφάλῳ. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ μακρὸν P. 72
2 ἐγκέφαλον οἱ ἰατροὶ ὀνομάζουσι. Πάμπολλα δὲ νεῦρα
ἐκφύεται ἐξ αὐτοῦ, εἰς ἀποβλαστήματα μεριζόμενα
μυρία· σύμπαν δὲ τὸ σῶμα μεταλαμβάνει δι' αὐτῶν
πρῶτον μὲν κινήσεως, ἐπὶ ταύτῃ δὲ αἰσθήσεως. 15

Omnium
nervorum
radicem
cerebrum
esse.Medullae
spinalis ori-
go, cursus,
substantia.Multos ex
ea nervos
oriri.

[id quoque (Lib. I. c. 8.) ostensum est;] et musculum corpus esse ex simplici carne nervoque conflatum, denique musculo a nervo motus facultatem praestari, omnia haec superius enucleavimus.

- 3 Omnium nervorum radix cerebrum est, in ipso, tanquam in agro quodam, rationabili anima consita, aut primo aut per mediam spinae medullam; quae a posteriore cerebro nascitur, per spinam autem dorsi ad sacrum usque os delabitur, materia cerebro omnino simili constans: quocirca et *longum cerebrum* eam medici 2 nominaverunt. Permulti ex hac nervi oriuntur, in germina infinita diducti; per istos omne corpus primum quidem motu, deinde et sensione participat.

1. καὶ τοῦτο ἀποδέδεικται] Sic E., om. vul.

4. καὶ — ἀποδέδεικται] Sic E., om. vul.

ib. ἀποδέδεικται] ἀποδέδεικται E.

5. Ἀρχὴ κ. τ. λ.] Cf. Gal. T. IV. p. 11.

ib. οὖν—νεύρων] γὰρ αὐτῶν G.

ib. ἐστὶν ὁ ἐγκέφαλος] ὁ ἐγκέφαλος ἐστὶ G.

6. κατασπαρείσης εἰς αὐτὸν] καὶ τὰ πάθη εἰς αὐτὸν φέρει G.

7. λογικῆς] λογιστικῆς G.

12. ἐγκέφαλον] αὐτὸν add. vul., om. E.

ib. Πάμπολλα κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 11, 12.

12, 13. Πάμπολλα—αὐτοῦ] καὶ τούτου τοῦ πρέμνου δι' ὅλης τῆς ράχεως ἐκτεταμένου, πάμπολλα μὲν ἀποσχίζονται νεῦρα, καθάπερ κλάδοι τινές G.

13. μεριζόμενα] μεριζόμενοι G.

14. δέ] δ' οὕτω G.

15. πρῶτον μὲν] πρώτης μὲν καὶ μάλιστα G.

DE
SPINA.
Capitis ar-
tus firmi-
tudo,
et unde
oriatur.

Quomodo
caput cum
prima ver-
tebra com-
mittatur,
quomodo
cum se-
cunda.

Usus
vertebrae
secundae,

4 Τὸ δὲ τῆς κεφαλῆς ἄρθρον, ὡς ἂν τὴν ρίζαν ἀπάν-
των τῶν κινούντων τὰ κάτω τοῦ ζώου μόρια νεύρων
ἐν ἑαυτῷ περιέχον, ἀσφαλεστάτην ἀπάντων τῶν ἄρ-
θρων εὐλόγως ἔχει τὴν κατασκευὴν. ἡ δὲ ἀσφάλεια
διὰ τε τοῦ πάχους τῶν συνδέσμων, καὶ τοῦ πλήθους 5
τῶν μυῶν, καὶ αὐτῆς τῆς κατὰ τὴν σύνθεσιν ἀκρι- 885
2 βείας ἐγένετο. Διήρθρωται οὖν ἡ κεφαλὴ τῷ πρώτῳ
σπονδύλῳ καὶ τῷ δευτέρῳ· τῷ μὲν πρώτῳ κατὰ τὰς
κοιλότητας αὐτοῦ ἀντεμβαινουσῶν τῶν κυρτοτήτων
τῆς κεφαλῆς, περιλαμβανούσας ἐκατέρωθεν μίαν· ὁ 10
δὲ δεύτερος σπόνδυλος ἀπόφυσίν τινα ἔχων ἀνάτη
τε καὶ προμήκη, διὰ ῥωμαλεωτάτου συνδέσμου κατὰ
3 ταύτην τὴν ἀπόφυσιν τῇ κεφαλῇ συνάπτεται. Διὰ
ταύτης οὖν τῆς πρὸς τὸν δεύτερον σπόνδυλον συνα-

4 Caeterum capitis artus, utpote nervorum omnium inferiora
animalis membra moventium fontem in seipso continens, tutissi-
mam inter omnes artus molitionem jure adeptus est: tutela sane
atque stabilitas copularum crassitudine, musculorum copia, toti-
2 usque coagmentationis firmitate praestatur. Igitur caput cum
prima secundaque vertebra committitur; cum prima tuberosis
capitis processibus in ipsarum foramina sese insinuantibus, sin-
gulo utrinque complectente; at secunda vertebra processum
quendam acclivem oblongumque exigens, per ipsum valentissima
3 copula capiti annectitur. Per hanc utique ad secundam vertebrae

1. Τὸ δὲ τῆς κεφαλῆς κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 12.

3. ἀσφαλεστάτην] Sic E.G., ἀσφαλεστάτου vul.

ib. τῶν ἄρθρων] τῶν om. G.

4. εὐλόγως] om. G.

6. σύνθεσιν] τῶν ὀστέων add. G.

7. ἐγένετο] Sic E.G., ἐστὶ vul.

ib. Διήρθρωται κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 22, 23.

7—9. Διήρθρωται—κυρτοτήτων] ἀλλ' εἴπερ διπλῆν εἶναι χρὴ τὴν δι-
άρθρωσιν, καλῶς ἔφαμεν ἀπειργά-

σθαι τῇ φύσει τοῦ μὲν πρώτου δι-
τὴν κοιλότητα, τὰς κυρτότητας G.

10. περιλαμβανούσας] -ουσαν G.

ib. μίαν] ἀπόφυσιν add. G.

10—12. ὁ δὲ—προμήκη] ἀνάτη
τε καὶ προμήκη τοῦ δευτέρου G.

12, 13. κατὰ—ἀπόφυσιν] om. G.

13. τῇ κεφαλῇ συνάπτεται] συν-
απτομένην τῇ κεφαλῇ G.

ib. Διὰ ταύτης κ.τ.λ.] Cf. Gal.

p. 23.

14. οὖν] μὲν γὰρ G.

ib. τῆς—συναφείας] om. G.

Fabr. p. 884, 85.

φείας ἢ κεφαλὴ κατανεύει καὶ ἀνανεύει, ἐπὶ δὲ τὰ
 πλάγια κινεῖται ἢ κεφαλὴ διὰ τῆς πρὸς τὸν πρῶτον
 σπόνδυλον διαρθρώσεως, στηρίζεται δὲ διὰ μυῶν καὶ
 4 τεινόντων. Ὀνομάζεται μὲν οὖν ἢ ἀνάτης ἀπόφυσις
 τοῦ δευτέρου σπονδύλου ὑπὸ μὲν τῶν νεωτέρων ἰα- 5
 τρῶν πυρινοειδῆς, ὑπὸ δὲ τῶν παλαιῶν ὀδοῦς καλεῖ-
 5 ται· καὶ Ἴπποκράτης οὕτως αὐτὴν ὠνόμασεν. Ἀπε-
 δείχθη δὲ μὴ γίνεσθαι κίνησιν χωρὶς μυῶν· κινεῖται
 ἄρα ἢ κεφαλὴ ἄνω τε καὶ κάτω, δεξιά τε καὶ ἀρι-
 στερά διὰ μυῶν· καὶ ὅστις αὐτοὺς ἀκριβῶς θέλει 10
 γνῶναι, ἀνατεμέντω πολλὰ καὶ πολλάκις· ἐν γὰρ τῷ
 Περὶ τῆς τῶν Τεθνεώτων Ἀνατομῆς βίβλῳ Γαληνοῦ
 6 ταῦτα πάντα καλῶς εἴρηται. Νυνὶ δὲ οὐ περὶ αἰτίων
 καὶ κινήσεων ὁ λόγος διδάσκει, ἀλλὰ περὶ τῆς κατα-

DE
SPINA.item
primae.Processus
specillaris,
sive den-
tatus.Ad disse-
candum
hortatio.

adhaesionem annuit caput renuitque, ad latera autem per primae
 vertebrae commissuram convertitur, sed per musculos tendones-
 4 que firmatur. Acclivis secundae vertebrae processus a recentio-
 ribus medicis *specillaris*, a vetustioribus *dens* appellatur; sic ipsum
 nominavit Hippocrates [*De Morb. Vulgar.* Lib. II. §. 2. T. III.
 5 p. 441, 42.]. Demonstratum vero est [Lib. IV. c. 23.] absque
 musculis motum non dari; itaque sursum versum, deorsum, in
 dextrum, in sinistrum, per musculos caput commovetur; [quod
 si quis eos accurate cupiat discere, multum et saepe dissecto;
 nam in Galeni libro De Mortuorum Dissectione haec omnia bene
 6 explicata sunt. Non autem de causis et motibus in praesenti ser-

1. ἢ κεφαλὴ—ἀνανεύει] ἔμελλεν
 ἐπινεύσειν τε καὶ ἀνανεύσειν G.

ib. ἐπὶ] ἐπεὶ A.

2. κινεῖται ἢ κεφαλὴ] κινήθη-
 σεσθαι G.

2, 3. τὸν—διαρθρώσεως] τὸ πρῶ-
 τον ἄρθρον G.

3, 4. στηρίζεται—τεινόντων] om. G.

4. Ὀνομάζεται κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 24.

ib. ἀνάτης] om. G.

5. τοῦ δευτ. σπονδύλου] αὕτη G.

5, 6. ὑπὸ—πυρινοειδῆς] πυρινο-
 ειδῆς ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἰατρῶν G.

6. ὑπὸ—παλαιῶν] ἐπεὶ πρὸς γε
 τῶν παλαιότερων G.

ib. καλεῖται] Sic E., ἐκαλεῖτο G.,
 om. vul.

7. αὐτὴν] αὐτὸ E., om. G.

ib. ὠνόμασεν] ὀνόμασεν A.

10—p. 192. 3. καὶ—αὐτῶν] Sic
 E., om. vul.

DE
SPINA.

σκευῆς τῶν μορίων, ὅπως τε διάκεινται, καὶ τί τὸ σχῆμα, καὶ ποταπὸν τὸ μέγεθος, καὶ τίς ἡ ἐνέργεια αὐτῶν.

Vertebrae
cervicales
septem esse,dorsales
duodecim,lumbares
quinque.Vertebra-
rum forma.

5 Εἰσὶ δὲ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ σπόνδυλοι τὸν ἀριθμὸν εἰκοσιτέσσαρες. ἀπὸ μὲν τῆς κεφαλῆς, καθ' ὃ διαρ- 5
θροῦται πρὸς τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον σπόνδυλον, ἕως τῆς ἀρχῆς τῶν τοῦ θώρακος σπονδύλων, ἑπτὰ, ἤγουν τοῦ †νώτου† αὐτοῦ δὲ τοῦ θώρακος σπόνδυλοι τὸν ἀριθμὸν [δώδεκα,] ἐπειδὴ καὶ παγίδες ἑκατέρας πλευρὰς [δώδεκα,] (ἀνόμοιοι δὲ οἱ τοῦ †νώτου† σπόν- 886
δυλοι τοῖς τοῦ θώρακος*) κατωτέρω δὲ τῆς ράχεως P. 73

2 σπόνδυλοι τὸν ἀριθμὸν πέντε. Ἄπαντες δὲ οἱ σπόν-
δυλοι κοῖλοι μὲν εἰσιν ἐντὸς ἑαυτῶν, προσήρτηνται
δὲ ἀλλήλοις διὰ συνδέσμων εὐρώστων τε καὶ μετρίως
σκληρῶν, περιέχουσαι κατὰ τὴν ἐντὸς κοιλότητα τὸν 15
3 νωτιαῖον μυελόν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ κύπτειν ἔμελλεν ὁ
ἄνθρωπος, καὶ ἀνανεύειν, οὐκ ἠρκέσθη ἡ ἀγαθὴ τοῦ
Θεοῦ πρόνοια εἰς μόνους τοὺς κατὰ μέρος συνδούντας

mone disseritur, sed de partium fabrica, quomodo se habeant, quae sit earum forma, qualis magnitudo, et quae functio.]

5 Vertebrae in homine sunt quaternae vicinae: a capite quidem, ubi primae secundaeque vertebrae committitur, usque ad vertebrarum thoracis initium, septem, quae cervicis sunt; ipsius thoracis duodecim, quandoquidem et utriusque lateris nexus sunt duodecim, (sed cervicis thoracisque vertebrae dissimiles sunt;) 2 in inferiore dorso vertebrae sunt quinque. At omnes sunt mediae perforatae, validis ligamentis et mediocriter duris cohaerentes, 3 spinaeque medullam cavis tenuibus continentes. Verum quoniam curvare se homo ad necessaria opera, et supinum reflectere debuerat, Divina Providentia non solis copulis privatim vertebrae

5. εἰκοσιτέσσαρες] κδ' vul.

ib. καθ' ὃ] καθ' ὃν D.

7. ἑπτὰ] ζ' vul.

8. ἤγουν] ἡ γουν E., ἕως F., ἥως M., ἥως D. Cf. sup. p. 175. l. 2.

8—10. †νώτου†] Uterque locus corrupt.; τραχήλου C., quod necessarium videtur.

9, 10. [δώδεκα] δυοκαίδεκα vul.

12. πέντε] ε' vul.

Fabr. p. 885, 86.

δεσμούς τοὺς σπονδύλους, (ἀναγκαία γὰρ ἐστὶ καὶ
 ἰσχυρὰ ἢ χρεία,) ἀλλ' ἔξωθεν μὲν τῆς ἀκάνθης τῆς
 ῥάχεως ἐπέθηκε σύνδεσμον, ξανθὸν μὲν τῇ χροιά
 νευροχονδρώδη δὲ τῇ οὐσίᾳ, ἀπὸ κεφαλῆς ἕως τῆς
 οὐρᾶς συνδέοντα ἀπάσας τὰς διαρθρώσεις τῶν σπον- 5
 4 δύλων κοινὸν σύνδεσμον. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκατέ-
 ρωθεν τοῦ συνδέσμου τοῦδε κατέστρωσε τοὺς ῥαχίτας
 μύας τῆς αὐτῆς ἕνεκα χρείας, ἅμα καὶ ἀναπλήρωσιν
 τῶν κενῶν τόπων ἐκάστου σπονδύλου, ἀπὸ τοῦ πρώτου
 ἕως τοῦ εἰκόστου καὶ τετάρτου. τούτους τοὺς ῥαχίτας 10
 5 μύας ὀνομάζει ἢ κοινῇ συνήθεια ἀπάκια. Κατωτέρω
 οὖν πάντων τῶν σπονδύλων τὸ ἱερὸν ὄστούν κεῖται,
 ὡσπερ κρηπίς τις καὶ βᾶσις τῶν σπονδύλων οὖσα.
 6 Συνδούμενοι δὲ οἱ σπόνδυλοι πρὸς ἀλλήλους, καὶ
 ἔξοχάς τινας, ὡσπερ ἄμβωνας, κατὰ τὸ μέρος τῆς 15
 ἀκάνθης κέκτηνται, ὅπως μὴ ἀνακλᾶται εἰς τοῦπίσω
 7 ἡ ῥάχις. Ἐπειδὴ δὲ ἐπίκειται τῇ ῥάχει ἢ τε κοίλη

DE
SPINA.

Quomodo
omnes ver-
tebrarum
spinae inter
se connec-
tantur.

Musculo-
rum dorsa-
lium posi-
tus, usus,

et nomen.

Ossis sacri
positus et
usus.

Vertebrae
quare habe-
ant proces-
sus ;

inter se colligantibus contenta fuit, (necessaria est enim ingens-
 que utilitas,) sed extrinsecus aliam copulam, colore flavo, materia
 inter nervum cartilaginemque media, superdedit, omnes verte-
 brarum artus [a capite ad caudam] communi vinculo continen-
 4 tem. Neque id ei satis fuit, sed utrinque a lateribus copulae
 dorsales musculos ad eundem usum, utque etiam vertebrarum
 inania spacia farcirent, collocavit: hos dorsales musculos com-
 5 munis loquendi consuetudo *apacia* [ἀπάκια] nominat. Sub [om-
 nibus] vertebris sane sacrum os, ceu fulcrum quoddam et basis.
 6 subjicitur. Inter se autem vertebrae deligatae, processus quos-
 dam, jugorum montis instar, secundum spinae regionem exigunt,
 7 ne in posterius spina recurvetur. Praeterea cum vena cava et

4. ἕως τῆς οὐρᾶς] Sic E., οὐρᾶς πληρώσεως vul.
 A., τῆς οὐρᾶς B., ἄκρας vul.

5. συνδέοντα] Sic A.B.E., συν-
 δούντα vul.

ib. τὰς] Sic E., om. vul.

8. ἀναπλήρωσιν] Sic E., ἀνα-

9. τοῦ πρώτου] om. τοῦ E.

10. εἰκόστου καὶ τετάρτου] κδ
 vul.

12. πάντων] Sic E., om. vul.

17. Ἐπειδὴ] Sic E., ἐπεὶ vul.

DE
SPINA.

quare interius sinuatae.

φλέψ καὶ ἡ ἀρτηρία ἢ μεγάλη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω, εὐλόγως σιμοὶ κατὰ τὰ ἐντὸς γεγόνασιν, ὅπως μὴ, ἐπικλινομένων τῶν ἀνθρώπων περιφεροῦς τῆς ράχεως γινομένης, θλίβονται τὰ ἀγγεῖα ταῦτα.

6 Διὰ τί δὲ ἐκ πολλῶν ὀστέων ἢ ράχιν συντέθειται, 887
καὶ οὐκ ἐξ ἑνὸς ὀστοῦ γέγονε; καὶ διὰ τί οὐκ ἐκ τριῶν ἢ τεττάρων μεγάλων, ἀλλ' ἐκ πολλῶν καὶ σμικρῶν;

Quare non ex uno tantum osse spina constat;

2 Εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἑνὸς ὀστοῦ γέγονεν, ἀκλινεῖς ἂν καὶ ἄκαμπτοι οἱ ἄνθρωποι διὰ παντὸς ἦσαν, καθάπερ ξύλον· εἰ δὲ καὶ ἠναγκάζοντο κάμπτεσθαι ἐν ταῖς 10 ἐπινεύσεσιν ἅμα τε καὶ ἀνανεύσεσιν, ἐκλῶντο ἂν τὰ

quare non ex tribus quatuorve magnis.

3 ὀστᾶ, κραῦρα ὄντα καὶ θραυστῆς φύσεως. Εἰ δὲ ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων μεγάλων ὀστέων συνδεθέντων ἀλλήλοις ἢ ράχιν ἐγένετο, ἐθλάτο ἂν ὁ νωτιαῖος μυελὸς p. 74 περιεχόμενος ἐν ταῖς κοιλίαις τῶν ὀστέων, ἐπικλινο- 15 μένων τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἐκτός· κατὰ γὰρ ὀρθὰς γωνίας ἢ κλάσις τῶν ἄρθρων ἐξ ἀνάγκης ἐγεγόνει ἂν,

grandis arteria a superioribus ad inferiora descendentes spinae adhaerescant, prudenter vertebrae interius paulum sinuatae fuerunt, ut ne, cum se inclinant homines spinaque in orbem flectitur, ea vasa collidantur.

6 Caeterum cur spina ex multis ossibus integratur, neque ex uno tantum osse constat? aut cur non ex tribus quatuorve magnis 2 ossibus, sed ex pluribus minutisque? [At]* si ex uno tantum osse constaret, nequiquam se inclinare neque ullam in partem deflectere, instar ligni, homines potuissent. quod si curvari interdum dum annuunt renuuntque cogerentur, ossa friabilia fragibilisque 3 naturae, in plura fragmenta dissilirent. At si ex tribus quatuorve grandioribus ossibus effecta esset, ipsius medulla in ossium foraminibus recondita, dum homo ad necessaria negotia curvatur, disjiceretur; articulorum enim flexio ad rectos angulos fieret,

*An Crass., ut inf. p. 201, 217.

2. τὰ] Sic E., τὸ vul.

4. γινομένης] γενομένης D.

5. ράχιν] ράχη E., ut sup. p. 147.

1. 10: 181. 13.

7. σμικρῶν] μικρῶν D.

9. ἄκαμπτοι] ἄκαμποι A.

10. κάμπτεσθαι] κάμπεσθαι B.

11. ἅμα τε] Sic E., ἅμα vul.

Fabr. p. 886, 87.

4 καὶ διὰ τοῦτο ἐπηκολούθησεν ἂν θάνατος. Οὐκ ἄρα
 ἐξ ἑνὸς τὴν ράχιν, οὐδὲ ἐξ ὀλίγων καὶ μεγάλων, ἀλλ'
 5 ἐκ πολλῶν καὶ σμικρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ δημιουρ-
 γικὴ τοῦ Θεοῦ σοφία τὸ τέχνημα τοῦτο κατεσκεύα-
 σεν, ὅπως καὶ καμπτομένων τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς 5
 πλάγια περιφερομένων, τῆς ράχεως περιφεροῦς γενο-
 μένης, ἄθλιπτος ὁ νωτιαῖος [διαφυλάττηται.]

7 Διὰ τί δὲ οἱ κάτωθεν σπόνδυλοι τῶν ἄνω μείζους
 κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν αὐτῶν εἰσὶν; ὅτι καὶ τὸ
 2 βαστάζον τοῦ βασταζομένου μείζον χρὴ εἶναι. Διὰ 10
 τοῦτο καὶ μέγιστον ἀπάντων ἡ φύσις ἐποίησε τῶν
 ὀστέων τὸ κατωτάτω, καθάπερ τινὰ κρηπίδα πᾶσι τοῖς
 σπονδύλοις ὑποβαλλομένην· δεύτερος δὲ τῶ μεγέθει

DE
SPINA.Quare ver-
tebrae infe-
rioribus supe-
rioribus ma-
jores sint;

4 atque ita mors cita sequeretur. [Non igitur ex uno tantum osse
 spina constat, neque ex paucis iisque magnis ossibus, sed ex
 5 pluribus minutisque.] Nunc autem [ob hanc causam Divina
 Sapientia eam ita fabrefecit; ideoque] curvatis hominibus, et ad
 latera conversis, spina in orbem reflexa, medulla illaesa invio-
 lataque servatur.

7 Sed quare inferiores vertebrae, eodem ordine positae, superio-
 ribus majores sunt? an quia ferens, quam id quod fertur, majus
 2 esse necesse est? Ideo et natura imum os omnium maximum
 molita est, quod vertebrae omnibus tanquam fundamentum sub-
 sternitur; magnitudine secunda est illi contigua vertebra, vice-

1. ἐπηκολούθησεν ἂν θάνατος] ἐπακολουθῆσαι θάνατον E. Ἀπ ὡς ἐπακολουθῆσαι θάνατον, ut sup. p. 118. l. 1., et om. καὶ διὰ τοῦτο?

1—4. Οὐκ ἄρα—κατεσκεύασεν] Sic E., om. vul.

5. ὅπως] Sic E., νῦν δὲ vul.

ib. καμπτομένων] καμπτομένων B.

7. [διαφυλάττηται] —τεται vul.

8. Διὰ τί κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 55.

8—10. Διὰ—εἶναι] διότι δὲ καὶ πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ἀπάντων σύνταξιν ἄμεινον ἦν ἐλάττους αἰεὶ γίνεσθαι τοὺς ἀνωτέρους, καὶ τοῦτ', οἶμαι, δῆλον, εἴ γε δὴ τὸ βασταζόμε-

νον ὑπὸ του μικρότερον εἶναι χρὴ τοῦ βαστάζοντος G.

8. μείζους] Sic vul. septies, μείζονες E. et sup. p. 32. l. 3: 37. 7.

9. αὐτῶν] Sic E., om. vul.

ib. ὅτι] ἢ ὅτι C., ut alibi passim.

10. Διὰ τοῦτο κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 55, 56.

11. καὶ] Sic E., om. G., οὐν καὶ vul.

ib. μέγιστον] μὲν add. G.

ib. τῶν] κατὰ ράχιν add. G.

12. τὸ κατωτάτω] om. τὸ E.

13. ὑποβαλλομένην] —μένη G.

ib. δεύτερος] δεύτερον G.

ib. τῶ μεγέθει] τὸ μέγεθος G.

DE
SPINA.

ἔστιν ὁ συνταπτόμενος αὐτῷ σπόνδυλος, ὁ εἰκοστός
καὶ τέταρτος· [καὶ] τοῦτ' αἰεὶ μέχρι τῆς κεφαλῆς
γίνεται, πλὴν εἴπου τις παρεμπίπτει βραχὺ [μείζων]
3 διὰ χρείαν μεγάλην. Διὰ τί δὲ οἱ ἄνωθεν τῶν κάτω
εὐρυχωρότεροι κατὰ τὰς ἑαυτῶν κατεσκευάσθησαν 888
κοιλότητος; κατὰ μὲν πρῶτον λόγον, διὰ τὴν ἔκ-
φυσιν τοῦ νωτιαίου, ὡς εἶναι αὐτὸν κατὰ τὰ ἀνώτερα
μέρη αὐτοῦ ἀδρότερον παρὰ τὰ κάτω· κατὰ δὲ δεύ-
τερον λόγον, διὰ τὸ εἶναι τοὺς ἄνω σπονδύλους κου-
4 φοτέρους τῶν κάτω. Τὸ δὲ ἱερὸν ὀστούν, ὑποκείμενον 10
πᾶσι τοῖς σπονδύλοις εὐλόγως πάντων ῥωμαλεώτερον
ἐγένετο καὶ ναστὸν, ὡς κρηπίς καὶ βάσις οὕσα τῶν
σπονδύλων.
5 Καιρὸς οὖν τὰ κατὰ τὰς ὠμοπλάτας ὀρίσασθαι

quare ina-
niores et
capaciores.Os sacrum
quare omni-
bus verte-
bris robus-
tius.

sima quarta; idemque ad caput usque ascendens semper invenies,
[nisi forte aliqua paulo major sit interjecta, idque cum magno
3 usu.] Cur vero superiores vertebrae inferioribus inaniores capa-
cioresque sunt? in primis sane, propter medullae spinalis exor-
tum, ut ejus summae partes inferioribus solidiores essent; se-
cundo, ut superiores vertebrae, inferioribus leviores, non adeo
4 ipsas pondere fatigarent. Sacrum os autem, cunctis vertebris
substratum, rite omnibus robustius firmiusque factum est, utpote
basis sustentaculumque vertebrarum.

5 Jam ad partes prope [ὠμοπλάτας] *omoplatas* a Graecis vocatas

1. ὁ εἰκοστός καὶ τέταρτος] ὁ κδ
vul., εἰκοστός μὲν καὶ τέταρτος G.,
et add. ἀπὸ τοῦ πρώτου κείμενος,
αὐτῶν δὲ τῶν κατὰ τὴν ὀσφὺν τῇ
τάξει πέμπτος. Lin. septem hic
om. Theoph.

2. [καὶ] Sic C.G., διὰ vul.
ib. κεφαλῆς] αὐτῆς add. G.

3, 4. πλὴν—μεγάλην] Sic E.G.,
om. vul.

3. παρεμπίπτει] παρεμπίπτει G.
ib. [μείζων] Sic G., om. E.; τῶν
παρακειμένων add. G.

4. διὰ χρείαν μεγάλην] οὐδ' αὐτὸς
ἄνευ χρείας μεγάλης G.

8. παρὰ] περι B.

10. κάτω] Quaedam hic in suo
Cod. invenisse videtur Crass. quae
vul. desunt.

11. ῥωμαλεώτερον] ῥωμαλαιώτε-
ρον A.B.

14. Καιρὸς οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 119.

ib. οὖν] ἤδη add. G.

ib. ὀρίσασθαι] προχειρίζεσθαι G.

Fabr. p. 887, 88.

6 μόρια, καὶ δεῖξαι τὴν χρεῖαν αὐτῶν. Ἐπεὶ οὖν ἡ
κεφαλὴ τοῦ βραχίονος δεῖται πάντως ἐπιβαίνειν
8 [κοιλότητι] πρὸς τὸ κινεῖσθαι, ταύτης ἕνεκα τῆς
κοιλότητος ὃ τε αὐχὴν τῆς ὠμοπλάτης ἐκπέφυκε, καί
τις ἐπ' αὐτῷ κατὰ τὸ πέρασ ἐγγέγλυπται κοιλία, 5
τηλικαύτη τὸ μέγεθος ἡλική μάλιστα ἐπιτήδειός
2 ἐστὶν διαρθρωθῆναι τῇ κεφαλῇ τοῦ βραχίονος. Αὕτη
μὲν ἡ χρεῖα πρώτη ἐστὶν καὶ μεγίστη δι' ἣν αἱ ὠμο-
πλάται κατεσκευάσθησαν· δευτέρα δὲ διὰ τὸ φρου-
ρεῖν αὐτὰς τὰ ὄπισθεν τοῦ θώρακος, καὶ δι' αὐτῶν 10
καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ταμείον, τὴν καρδίαν. ἐκεῖ γὰρ
πλεῖον ἡσφάλισται ἐν οἷς τῆς ἐκ χειρῶν ἀμοιρείρ. 75
9 βοηθείας. Δι' αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ ῥάχιν ἰδίαν

(a nostris *scoptula aperta*), positas declarandas, ipsarumque utili-
8 tates indicandas transeamus. Itaque quoniam humeri caput in
aliquo cavo, ut mobilis esset, omnino inseri debuit, hujusce cavi
gratia processus quidam cervicis instar a lato scapularum osse
exigitur, isque summo vertice sinuatur ut superius humeri caput
2 possit recipere. Haec est prima summaque utilitas ob quam lata
scapularum ossa creata sunt; altera est ut aversas pectoris partes,
per easque animae promptuarium, cor videlicet, tueantur: ille
namque locus optime munitus est quod manuum subsidio defendi
9 non potest. Idcirco et propriam spinam ab utroque scapularum

1. δεῖξαι—αὐτῶν] δεικνύναι καὶ
τὴν ἐν τούτοις τέχνην τῆς φύσεως G.
ib. Ἐπεὶ οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 119, 20.

1, 2. Ἐπεὶ—βραχίονος] εἰ δὴ νο-
ήσαις ἐξηρημέναις αὐτὰς τοῦ ζώου
καὶ μηκέτ' οὔσας, οὐχ ἕξεις ὅπως
γεννήσεις τῷ λόγῳ τὸ κατ' ὄμον ἄρ-
θρον· ἡ γὰρ τοῦ βραχίονος κεφαλὴ G.

3. [κοιλότητι] Sic G., κοιλότητα
E., κοιλότητος vul. Legitur ἐπι-
βαίνω cum dat., sup. p. 114. l. 7.

ib. τὸ κινεῖσθαι] τὸ μὴ κινεῖσθαι
E., τὴν γένεσιν αὐτοῦ G.

ib. ταύτης] καὶ pr. G.
4. τῆς ὠμοπλάτης] τῶν ὠμοπλα-
τῶν G.

ib. ἐκπέφυκε] ἀποπέφυκε G.
7. ἐστὶν] ἐστὶ G.

ib. Αὕτη μὲν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 120.

8. ἐστὶν] τέ ἐστι G.

ib. μεγίστη] Sic E. G. et fort.
C., μεγάλη vul.

ib. αἱ ὠμοπλάται κατεσκευάσθη-
σαν] ὠμοπλάτας ἢ φύσις ἐποίησεν G.

9, 10. δευτέρα—θώρακος] ἐξ ἐπι-
μέτρου δ' ἄλλη προσέρχεται τις, οὐδ'
αὐτὴ σμικρὰ, τῶν ταύτη τοῦ θώρα-
κος μερῶν ἢ φρουρὰ G.

10—13. καὶ δι'—βοηθείας] Alia
et longiora ap. G.

13. Δι' αὐτὸ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 121, 22.

ib. Δι'—τοῦτο] Sic E., δι' αὐτὸ
γὰρ τοι τοῦτο G., διὰ τοῦτο γὰρ vul.

ib. ἰδίαν] Sic B. E. G., ἰδίας A.,
ιδίως vul.

DE
SPINA.Scapularum
usus duo.

DE
SPINA.Acromii
formatio,
et usus.

ἐκατέρας τῶν ὠμοπλατῶν ἢ τοῦ Θεοῦ πρόνοια ἀπέ-
φυσε· βραχὺ γὰρ [ἐπαυξήσασα] τὸ ἄνω πέρασ τῆς
ὠμοπλάτης, ἐπὶ τὸ ὄρθιόν τε ἀνατείνασα, κἀνταῦθα 889
τῇ κλειδί συνάψασα, τὸ καλούμενον ἀκρόμιον ἐγέν-
νησεν, ἅμα μὲν σκέπην καὶ φρουρὰν ἐσόμενον τῆς κατ' 5
ὠμον διαρθρώσεως, ἅμα δὲ καὶ [κωλύσον] ἐκπίπτειν
ἄνω τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος, εὐθὺς δὲ καὶ τὴν
ὠμοπλάτην αὐτὴν ἀφεστηκυῖαν τοῦ θώρακος [φυ-
2 λάξον.] Εἰ γὰρ ἐνταῦθα μηδὲν προϋτέτακτο τῆς
διαρθρώσεως, εἰοίμως ἂν ὑπὸ παντὸς τοῦ προσπίπ- 10
τοντος ἔξωθεν ἐβλάπτετο, ῥαδίως δ' ἂν ὑπερέβαινε
ἢ κεφαλὴ τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸν αὐχένα τῆς ὠμο-
πλάτης, ὡς ἂν μήτε κοτύλην βαθείαν ἐφ' ἑαυτὴν
3 ἔχοντα μήτε ἄμβωνας μεγάλους. Εἰ γὰρ μὴ συνήπτο

lato osse Divina Providentia exeruit; hujus enim ossis summum
verticem modice adaugens, et in rectum attollens, ibique jugulum
connectens, id, quod a Graecis [ἀκρόμιον] *acromion* nominatur,
efficit, tegmentum pariter humeralis articuli praesidiumque futu-
rum, nec non et humeri caput sursum prolabi non permissurum,
protinusque ipsum scapularum latum os longius a thorace dis-
2 cedens retenturum. Nam hoc loco si nihil ad articuli custodiam
poneretur, facile a quocunque deforis incursante laederetur, ac
facile humeri caput ad lati ossis scapularum excessum prosiliret,
utpote neque profundum sinum neque altiora supercilia haben-
3 tem. Nisi enim cum hoc jugulum connecteretur, nihil vetaret

1. ἐκατέρας] Sic E., ἐκατέρα G.
quod mallet, ἐκατέραν vul.

ib. ἀπέφυσε] Lin. duas hic om.
Theoph.

2. [ἐπαυξήσασα] Sic G., ἐπαυξ-
ήσας vul.

ib. τῆς ὠμοπλάτης] αὐτῆς G.

3. ἐπὶ τὸ ὄρθιόν τε] καὶ ἐπὶ τὸ
ὄρθιον G.

5. σκέπην] τε add. G.

ib. ἐσόμενον] ἐσομένην E.

6. διαρθρώσεως] ἐναρθρώσεως G.

ib. [κωλύσον] Sic C.G., κωλύον
vul., κωλύειν E.

8. ὠμοπλάτην] ὠμοπλατοῦ B.

ib. [φυλάξον] Sic C.G., om. vul.

9. Εἰ γὰρ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 122.

ib. Εἰ—μηδὲν] εἴτε γὰρ μηδὲν
ἐνταῦθα G.

10. εἰοίμως] μὲν add. G.

11. δ' ἂν] δὲ E.

13. βαθείαν ἐφ' ἑαυτὴν] Sic E.,
ἐν ἑαυτῷ βαθείαν G., om. ἐφ' ἑαυ-
τὴν vul.

14. Εἰ γὰρ μὴ κ.τ.λ.] Cf. Gal.
p. 122.

ib. Εἰ γὰρ] εἴτε G.

Fabr. p. 888—90.

κατὰ τοῦτο ἢ κλείς, οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν αὐτὴν τὴν
 ὠμοπλάτην, ἀστήρικτον οὖσαν, ἐπιπίπτειν τῷ θώ-
 ρακι, καὶ στενοχωρεῖν ἐνταῦθα τὸ κατ' ὤμον ἄρθρον,
 καὶ πολλὰς τῶν τοῦ βραχίονος ἐμποδίζειν κινήσεων·
 ἐν γὰρ τῷ πλείστον ἀφεστάναι τοῦ θώρακος, τὸ 5
 4 πολυειδῶς αὐτῷ κινεῖσθαι μάλιστα ὑπάρχει. Εἰ δέ
 γε ἔψαυε τῶν πλευρῶν ἢ ὅλως ἐγγὺς ἐτέτακτο, κα-
 θάπερ ἐπὶ τῶν τετραπόδων ἔχει, τὰς περὶ τὸ στέρνου
 τε καὶ τὸν ἀντικείμενον ὤμον, ἐπωμίδας τε καὶ τρά-
 χηλον, οὐκ ἂν οἶόν τε ἦν ποιεῖσθαι περιφορὰς τῶν 10
 χειρῶν, ὥσπερ οὐδ' ἐπειδὴν ἐξαρθήσας ὁ βραχίων
 προσπέσῃ ταῖς πλευραῖς· πρὸς οὐδὲν γὰρ τῶν ἀντι-
 κειμένων μερῶν ἐν τοῖς τοιούτοις παθήμασιν ἀνα-
 τεῖναι δυνάμεθα τὰς χεῖρας, ὡς ἂν προσπιπτούσης
 μὲν τῷ βραχίονι τῆς τῶν πλευρῶν κυρτότητος, ἀπω- 890

DE
SPINA.Quare hu-
merus cos-
tas non at-
tingat.

quin latum os scapularum, [quod instabile esset,] super thoracem
 incideret, et humeri articulum angustiozem efficeret, multasque
 ipsius humeri motiones impediret; eo quod enim longissime a
 4 pectore distat, ipsi potissimum multiformis datur mobilitas. Nam
 si costas attingeret aut prorsus proxime situs esset, quemadmo-
 dum in quadrupedibus, juxta os pectoris (*sternon* [στέρνου] dic-
 tum,) oppositumque tergum, *epomidas* [ἐπωμίδας] vocatas et col-
 lum habuit, nullo pacto manuum in orbem motiones fieri valerent,
 quemadmodum nec quando luxatus humerus super costas ceci-
 derit; ad nullam enim oppositarum partium in id genus affectibus
 manus tendere possumus, costarum convexo humero sese objici-

1, 2. αὐτὴν—οὖσαν] ἀστήρικτον
 οὖσαν ὄλην τὴν ὠμοπλάτην G.

2. τῷ] τε τῷ G.

3. ἐνταῦθα] Sic E. G., ἐντεῦθεν vul.

4. ἐμποδίζειν κινήσεων] κινήσεων
 ἐμποδίζειν G.

6. αὐτῷ] αὐτὸ G., quod mallet.

ib. μάλιστα] μάλισθ' G.

ib. Εἰ δέ γε κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 122, 23.

7. τῶν] αὐτοῦ τῶν G.

8. περὶ] παρὰ G.

9. ἐπωμίδας] ἐπωμίδα G.

10. ἦν] εἶν D., ἐστὶ E., οὖν F.;

ἡμῖν add. G.

11. οὐδ'] οὐδὲ νῦν G.

ib. ἐξαρθήσας] Sic E. G., ἐξαρ-
 θρωθεῖς vul.

12. προσπέσῃ] προσπέσει E.

15. πλευρῶν] ἐν τοῖς τοιούτοις
 παθήμασιν add. G.

DE
SPINA.

θουμένης τε αὐτὸν εἰς τε τὰ ἐκτὸς καὶ τὰ πλάγια.

5 Ταῦτ' οὖν ἐγένετο ἂν ἡμῖν τὰ παθήματα κὰν τῷ
κατὰ φύσιν ἔχειν τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ πλείστον μὲν

Juguli (vul-
go clavicu-
lae) positus,

10 ἀπήχθη τοῦ στέρνου τὸ ἀκρόμιον. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ,
καθάπερ στήριγμα, τὴν κλεῖν ἢ τοῦ Θεοῦ δημιουργία 5

κατέθετο· τῷ μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ, δίποδι καὶ ὀρθοπερι- p. 76
πατητικῷ ζῴῳ ὄντι, πλατὺν μὲν τὸν θώρακα ἐποίησε,
τὸ κατ' ὦμον δὲ ἄρθρον ἐξωτέρῳ τούτου κατέθετο.

et usus.

2 Τῆς δ' αὐτῆς ἔχεται προνοίας καὶ ἡ τῆς κλειδὸς
γένεσις· ἐπεὶ γὰρ ἀνατρέπεσθαι πρὸς τοῦκτὸς ἔδει 10
τὰς ὠμοπλάτας, ἐκατέρας τῶν κλειδῶν ἐν τῷ μεταξὺ
τοῦ τε κατὰ τὸ στέρνον ὀστοῦ καὶ τοῦ πέρατος τῆς
ἐν ταῖς ὠμοπλάταις ῥάχεως κατέθετο, τὰς δὲ κενὰς

5 ente, ipsumque extrorsum et in latera protrudente. Igitur iidem
nobis ad hunc modum naturaliter habentibus affectus obvenirent,
nisi humeri cum scapula nexus (*acromion* [ἀκρόμιον] Graeci no-

10 minant,) longissime a pectore abesset. In medio intervallo, ceu
firmamentum quoddam, jugulum Divina Sapiencia collocavit;
siquidem homini, bipedi animali et erecto ingredienti, latum sane
pectus constituit, at humeralem articulum exterius molita est.

2 Eandem providentiam et juguli creatio testatur; cum enim lata
ossa scapularum in exteriorem partem recurvari necesse esset,
utrumque jugulum inter pectorale os et extremam latorum sca-
pularum ossium spinam situm est, sed vacua ossium istorum

1. τε] Sic E., δὲ G. et vul.

2. Ταῦτ' οὖν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 123.

ib. ἐγένετο] ἐγένητο B.

3. τὸν ἄνθρωπον] om. G.

ib. εἰ—μὲν] πλείστον μὲν γὰρ G.

4. Ἐν δὲ τῷ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 123, 24, 25.

5. δημιουργία] δημιουργία A. B.

6. κατέθετο] Lin. viginti hic
om. Theoph.

ib. τῷ μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ] φαίνε-
ται γοῦν κὰνταῦθα, καθάπερ κὰν τοῖς
ἄλλοις ἅπασιν, ἀκριβῶς ἢ φύσις δι-
καία, τῷ μὲν G.

ib. ὀρθοπεριπατητικῷ] περιπατη-

κῷ B., ὀρθῷ G.

7. ὄντι] om. G.

ib. ἐποίησε] ποιήσασα G.

8. ἐξωτέρῳ—κατέθετο] ἔξωθεν
καταθείσα G., et add. τοῖς δ' αὐτῷ τε-
τράποσιν ὁξὺν μὲν ἐργασαμένη τὸν
θώρακα, συνάψασα δ' αὐτῷ τὰς ὠμο-
πλάτας, ὑπερερείσασα δὲ τὰ σκέλη.

9. τῆς δ' αὐτῆς κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 125.

11. ἐκατέρας] ἐκατέραν G., quod
mallet.

ib. τῶν κλειδῶν] αὐτῶν ἢ φύσις G.

13. ταῖς ὠμοπλάταις] ἐκείναις G.

13—p. 201, 2. τὰς—ἄρθρον] om. G.

Fabr. p. 890, 91.

DE
SPINA.

Quare clavicula non directa a sterno ad scapulam producatur.

Quare superius humeri caput rotundum sit, ipsum recipiens sinus modice cavus.

*An Crass.,
ut sup. p.
194, et inf.
p. 217.

χώρας τῶν ἐκατέρωθεν τῆς ράχεως ὠμοπλατῶν διὰ
 μυῶν ἀνεπλήρωσε τῶν κινούντων τὸ κατ' ὤμον ἄρ-
 3 θρον. Διὰ τί δὲ οὐκ ὀρθὴν ἀπὸ τοῦ στέρνου τὴν
 κλεῖν ἐπὶ τὰς ὠμοπλάτας ἐξέτεινεν, ἀλλὰ πῆ μὲν
 κυρτὴν, πῆ δὲ σιμὴν; εἰ γὰρ ὀρθαὶ αἱ κλεῖδες πρὸς 5
 τὰς ὠμοπλάτας ἐξετάσθησαν, οὐκ ἂν ὁ θώραξ ἀξι-
 11 ὀλογον ἔσχε διάτασιν. Διὰ τί δὲ ἡ κεφαλὴ τοῦ
 βραχίονος περιφερῆς κατεσκευάσθη, καὶ ἡ ὑποδεχο-
 μένη ταύτην κοιλότης γλυμὴ; ἢ ὅτι ἐν πολλαῖς ἅμα
 καὶ ποικίλαις κινήσεσιν ἡ ξύμπασα χεὶρ παρασκευα- 891
 ζομένη, τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος ἐδεῖτο περιφερῆ
 κεκτῆσθαι, τὴν δὲ ὑποδεχομένην αὐτὴν κοιλότητα
 μήτε βαθεῖαν ἰκανῶς μήτε εἰς ὀφρύδας μεγάλας τε-
 spacia ab utroque spinae latere musculis humeralem articulum
 3 cientibus replentur. At quare non directum ab osse pectoris
 jugulum ad ossa lata scapularum natura produxit, sed alibi gib-
 berosum, alibi sinuatum? [at]* si directe jugula ad scapularum lata
 11 ossa pertinerent, non satis ample pectus posset dilatari. Quare
 autem superius humeri caput rotundum est, ipsum recipiens sinus
 modice cavus? an quoniam tota manus ad multos juxta variosque
 ciendos motus idonea, humeri caput rotundum, et id recipientem
 cavitatem haud ita profundam superciliisque humilioribus cinc-

1. τῶν—ὠμοπλατῶν] Ἀν ἐκατέ-
 ρωθεν τῆς ράχεως τῶν ὠμοπλατῶν?
 3. Διὰ τί δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 127, 28.

ib. Διὰ τί δὲ] τί δὴ ποτε γὰρ G.

4, 5. πῆ μὲν—σιμὴν] πρὸς αὐτὴν
 μὲν τῆ σφαγῆ κυρτὴν μὲν τάκτος,
 τὰ δ' ἐνδον κοιλὴν, ἐφεξῆς δ' ἔμπα-
 λιν ἐξῶθεν μὲν ἀτρέμα κοιλὴν, ἔσω-
 θεν δὲ κυρτοτέραν G.

5, 6. εἰ γὰρ—ἐξετάσθησαν] Alia
 et plura ap. G.

6, 7. οὐκ ἂν—διάτασιν] τὴν πρὸς
 τὸν θώρακα διάτασιν ἀξιόλογον
 οὐκ ἂν ἔσχε G.

6. ἀξιόλογον] ἀβιόλογον A.

ib. Διὰ τί δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 129, 30.

7—9. Διὰ τί—γλυμὴ] τοῦ μὲν δὴ

τὴν κεφαλὴν τοῦ βραχίονος γενέσθαι
 περιφερῆ, καὶ τὴν κοιλότητα τῆς
 ὠμοπλάτης ἐπιπολῆς τε ἅμα καὶ
 ὑπίαν, ἢ χρεῖα πρόδηλος, εἴ τις
 τῶν ἐν τοῖς πρώτοις γράμμασιν εἰ-
 ρημένων μνημονεύει G.

9. ταύτην] Ἀν αὐτὴν?

ib. γλυμὴ] γλινὴ B.

ib. ἢ ὅτι ἐν πολλ.] πολλ. τε γὰρ G.

10. ξύμπασα] σύμπασα G.

ib. παρασκευαζομένη] περισκευα-
 ζομένη B., παρεσκευασμένη G.

11. τὴν κεφαλὴν] τὴν μὲν κεφ. G.

12. κεκτῆσθαι] τούτου γὰρ οὐδὲν
 ἂν εὔροιμεν ἐπιτηδειότερον σχῆμα
 πρὸς ἐτοιμότητα κινήσεως add. G.

ib. ὑποδεχομένην αὐτὴν] ὑποτε-
 ταγμένην αὐτῇ G.

13. ὀφρύδας] ὀφρῦς G.

DE
SPINA.Ad disse-
candum
hortatio.

2 λευτῶσαν ; Συνδέεται μὲν τὸ κατ' ὦμον ἄρθρον
συνδέσμοις ὑμενώδεσι πολλοῖς τε καὶ ἰσχυροῖς· κινεῖ-
ται δὲ ὑπὸ μυῶν τε καὶ τενόντων ἄνω τε καὶ κάτω,
3 δεξιά τε καὶ ἀριστερά, ἔσω τε καὶ ἔξω. Ὅστις δὲ
θέλει διαγνωστικὸς εἶναι τῶν τοιούτων συνδέσμων, 5
μυῶν τε καὶ τενόντων, ἀνατεμνέτω (εἰ μὲν εὐπορεῖ,)
πιθήκους· εἰ δὲ μὴ πάρεισι πίθηκοι, ἄρκτους· εἰ δὲ
ἀπορεῖ καὶ τούτων, ἐν τοῖς τυχοῦσι ζώοις· πάντως
δὲ ἀνατεμνέτω.

1 2 Μεταβῆναι δὲ καιρὸς ἐπὶ τὸ κατ' ἰσχίον ἄρθρον, 10
καὶ δεῖξαι τὴν τοῦ Θεοῦ δημιουργικὴν σοφίαν, ποία
τίς ἐστὶν καὶ θαυμαστὴ, περὶ τὴν σύνθεσιν τῶν ὀσ-
2 τῶν τούτων. Ἀποπερατώσασα γὰρ τὴν σύνθεσιν
τῆς ράχεως, προσέφυσεν ἐπὶ τῷ πέρατι αὐτῆς τὸ
καλούμενον ἱερὸν ὀστοῦν· ἐκατέρωθεν δὲ τῶν πλα- 15
γίων αὐτοῦ συνέφυσε δύο ὀστᾶ, τῷ μεγέθει τοῦδε
πολυπλάσια, τῷ δὲ σχήματι πολυειδέστατα, πρὸς

Os sacrum.

Ossa inno-
minata.

2 tam, habere debuit? Igitur humeralis articulus multis et validis
membranosis copulis deligatur; at sursum versus et deorsum, in
dextrum et in sinistrum, introrsum juxta et extrorsum, per mus-
3 culos tendonesque movetur. Quicumque vero id genus copulas,
musculos et tendones cupit dignoscere, simias (si in promptu
dentur,) dissecato; harum si copiam non habeat, ursos; si et his
careat, obvia quaeque animalia, dummodo aliqua dissecet.

1 2 De coxae articulo deinceps dicemus, artificiosamque Dei sapi-
entiam, [qualis sit et quam mirabilis,] circa horum ossium com-
2 pagem ostendemus. Natura spinae compositionem absolvens,
ejus fini *sacrum* vocatum os adjecit; cujus a lateribus ossa duo,
longe majora, et figura multiformia, collocavit, ad ilia usque

1. μὲν] οὖν add. vul., om. E.

3. ἄνω τε] Sic E., om. τε vul.

4. δεξιά τε] Sic E., om. τε vul.

ib. ἔσω τε] Sic E., ἔσω ἅμα vul.

7. πιθήκους] τιθήκους A.

ib. πάρεισι] παρῶσιν E.

12. καὶ θαυμαστὴ] Sic E., om.
vul.

ib. περὶ] παρὰ A.

Fabr. p. 891, 92.

μὲν τὰς λαγόνας ἀνατείνασα τῷ μεγίστῳ μέρει σφῶν p. 77
 αὐτῶν, (ταῦτα δὲ καλοῦνται λαγόνος ὅστ᾽) εἰς δὲ
 τὰ πλάγια καὶ τὰ κάτω βραχὺ προτείνουσα, ἅπερ
 3 ὀνομάζονται ἰσχία. Θαυμαστάς τινας κοιλότητας ἐν
 ἀμφοτέροις ἢ δημιουργία τοῦ Θεοῦ κατεσκεύασεν, 5
 κυκλοτερεῖς καὶ βαθείας, ὡς ὑποδεξομένας τὰς κεφα-
 4 λὰς τῶν μηρῶν. Αὗται αἱ κοιλότητες ὀνομάζονται 892
 κοτύλαι, τὸ δὲ περιέχον αὐτὰς ὀστοῦν ἰσχίον, καθά
 φησι καὶ ὁ Ὅμηρος,

“ Ἴσχιῳ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσιν.” 10

13 Ἐπεὶ οὖν ἔργον μέγιστον κατὰ τοῦτο τὸ ἄρθρον
 ἔμελλε γίνεσθαι, (σκέλος γὰρ μακρὸν καὶ βαρὺ,
 συγκείμενον ἐξ ὀστέων, ὑπὸ συνδέσμων δεδεμένον,
 καὶ μυσὶ περιβεβλημένον, ἐκτείνεσθαί τε καὶ κάμ-
 πτεσθαι δεόμενον, καὶ βαδίσεως ὄργανον εἶναι) οὐκ 15

maximam illorum partem producens, (appellantur autem *ilium*
 ossa;) ad latera etiam et deorsum versus paulatim extendens;
 3 id genus ossa *coxae* nominantur. [Haec ambo mirabiles quosdam]
 sinus, verticillatos profundosque, habentia, [Divina Sapiencia fa-
 4 brefecit,] in quos femorum capita conjici debeant. Hujusmodi
 cavitates a Graecis [κοτύλαι] *cotylae* vocantur, (a Latinis *heminae*
 dici possunt,) continenti eas ossi *coxae* vocabulum est; unde in-
 quit Homerus, (Il. ε. v. 306.)

“ Vertitur in coxa, nostri et dixere *cotylam*.”

13 Igitur quandoquidem maximum opus ab hac commissura prae-
 stari debuit, (crus enim longum et grave est, ex ossibus con-
 stans, copulis alligatum, musculis vestitum, tentione curvatuque
 indigens, utpote ambulatus organum futurum;) solus autem

2. ταῦτα δὲ] δὲ om. E.
 ib. λαγόνος] λαγόντος A.
 3. βραχὺ] κατὰ pr. vul., om. E.
 ib. προτείνουσα] προΐοντα E.
 ib. ἅπερ] ὅσπερ A.
 4, 5. Θαυμαστάς—κατεσκεύασεν]
 Sic E., om. vul.
 6. κυκλοτερεῖς] κυκοτερεῖς E.

ib. βαθείας] βαθεῖς E.; κοιλότη-
 τας ἔχοντα add. vul., om. E.
 ib. ὡς ὑποδεξομένας] Sic E., εἰς
 τὸ ὑποδέχεσθαι vul.
 9. ὁ Ὅμηρος] Sic E., om. ὁ vul.
 15. καὶ—εἶναι] Sic E., ὡς—ἐσό-
 μενον vul.

DE
 SPINA.
 Ilium.
 Ischium.
 Cotyla (vul-
 go acetabu-
 lum.)

DE
SPINA.Ligamen-
tum teres.Ligamen-
tum cap-
sulare.In quatuor
loca femoris
caput lux-
ari.

ἤρκει δὲ ἡ κοιλότης μόνη, ἡ ὑποδεχομένη τὴν κεφαλὴν
 τοῦ μηροῦ, ἀπαντᾶν πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο, (ἐδεῖτο γὰρ
 πολλῶν τῶν συνδούντων) τούτου χάριν ἡ τοῦ Θεοῦ
 φιλανθρωπία τε καὶ δημιουργία ἐκ μὲν τοῦ πυθμένος
 τῆς κοτύλης ἐξέφυσε στρογγύλον νεῦρον, χονδρώδη 5
 σύνδεσμον καταφύντα εἰς τὴν τοῦ μηροῦ κεφαλὴν,
 συνδούντα αὐτὴν τοῦ μὴ ἐξόλισθον γίνεσθαι· ἀλλὰ
 καὶ εἰς τὰς ὀφρύας τῆς κοτύλης ἐξέφυσεν ἄλλους
 συνδέσμους, συνδούντας κυκλοτερῶς ἅπασαν τὴν κε-
 φαλὴν τοῦ μηροῦ, οὐ στρογγύλους καὶ μονωτάτους, 10
 (καθάπερ ἡ ἐκ τοῦ πυθμένος αὐτῆς ἐκφυσις,) ἀλλὰ
 πλατεῖς, καὶ ἀσφαλῶς περιθέοντας τὰς ὀφρύας τῆς
 2 κοτύλης πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ ἄρθρου. Ὅταν οὖν
 οὗτοι οἱ σύνδεσμοι καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ πυθμένος ἐκφυό-
 μενος ὑγρανθῶσι διὰ τι ρεῦμα, ὀλισθαίνειν αὐτὸ συγ- 15
 χωροῦσιν εἰς τέσσαρας τόπους, ἢ ἔξω, ἢ ἔσω, ἢ ἔμ-

coxae sinus, femoris tuberosum caput recipiens, tanto muneri satis
 non fuit, (multis enim colligantibus opus erat;) Dei erga homines
 amor [et sapientia] ex heminae fundo teretem nervum promisit,
 cartilagosum vinculum femoris capiti insertum, adstringensque
 ne facile elabatur; inde ex heminae oris aliae copulae oriuntur,
 totum femoris caput in orbem constringentes, non teretes et
 solae, (qualis quae ex fundo porrigitur,) sed latae, valenterque
 heminae oras ad commissurae praesidium ambientes. Itaque
 2 cum id genus vincula illudque etiam quod de fundo exoritur
 aliqua fluxione maduerint, femoris caput in quatuor loca exilire
 permittunt, aut extrorsum versus, aut introrsum, aut in priores

1. ἤρκει] ἤρκει E.

2. ἐδεῖτο] ἐδεῖτο E.

4. φιλανθρωπία] φιλανθρωπία E.

ib. τε καὶ δημιουργία] Sic E.,
om. vul.7. αὐτὴν] Sic B., αὐτὰ A., αὐτὸν
E., αὐτὰς vul.

ib. ἐξολισθόν] ἐξολιστόν B.

7, 8. ἀλλὰ—ὀφρύας] Sic E., ἐκ
δὲ τῶν ὀφρῶν vul.10. καὶ μονωτάτους] Vide sup.
ad p. 57. l. 9.

15. ὀλισθαίνειν] ὀλισθάνειν E.

ib. αὐτὸ] Sic E., αὐτὸν B., αὐ-
τῶν vul.

Fabr. p. 892, 93.

προσθεν, ἢ ὀπισθεν· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς αὐτοὺς συν-
δέσμους σκληροτέρους καὶ ξηροτέρους ἀπειργάσατο.

DE
SPINA.

14 Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἤρκει μόνον ἡ σύνταξις τῶν ὀστέων 893

πρὸς βάδισιν ἢ πρὸς στάσιν, ἀλλὰ καὶ κεῖσθαι, καὶ
περιπατεῖν, καὶ ἴστασθαι ἀσφαλῶς ἔδει τὸν ἄνθρω- 5

πον, ὀρθοπεριπατητικὸν ὄντα· ἐνέδυσεν ἡ τοῦ Θεοῦ
διαπλαστικὴ δημιουργία τὰ ὀστά τοῦ σκέλους ἀπὸ

Femoris
musculi,

τῆς κοτύλης μέχρι τοῦ γόννου μύας μείζους τε καὶ
πολλοὺς κύκλωθεν εἰς ἀπονευρώσεις τελευτῶντας, καὶ

πάλιν ἐτέρους ἀπὸ τῆς κατὰ τὸ γόνυ διαρθρώσεως p. 78 item surae.

[μέχρι] ἀστραγάλων καὶ πτέρνης μύας πολλοὺς τε
καὶ παχεῖς, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ ὀπισθεν τοῦ σκέ-

2 λους μέρη, ἃ γαστροκνημίας ὀνομάζομεν. Τούτους

ἅπαντας πρὸς τε τὴν κίνησιν τῶν κατὰ τὸ σκέλος
ἄρθρων ἡ δημιουργία τοῦ Θεοῦ κατεσκεύασε, καὶ 15

πρὸς ῥώμην τοῦ αὐτοῦ σκέλους καὶ εὐπρέπειαν, ὥσ-
περ τινὰ ἐνδύματα περιθεῖσα πανταχόθεν τοῖς σκέ-

partes, aut in posteriores; propterea has easdem copulas duriores
aridioresque Divina Sapientia condidit.

14 Quoniam vero ossium structura non ad ambulandum solum et
ad standum satis erat, verum etiam et jacere, et stare, et ambu-
lare [tuto] hominem erecto corpore oportebat; cruris ossa ab
hemina ad genu majoribus multisque musculis in nervosam na-
turam desinentibus [Dei artificiosa sapientia] undique stipavit,
itemque a genu commissura ad malleolos usque et calcaneum aliis
frequentibus crassisque musculis ossa illa, potissimum posteriores
2 partes quas *suras* appellamus, communivit. Istos omnes et ad
cruris artus movendos, et ad vim decoremque sibi addendos,
summa Dei providentia creavit; ceu quaedam enim amacula eos

1. ἀπειργάσατο] Θεός pr. vul., E., ἐνέδυσσε vul.
om. E.

4, 5. καὶ περιπατεῖν—ἀσφαλῶς]
Sic E., καὶ ἴστασθαι καὶ βαδίζειν
vul.

6, 7. ἐνέδυσσε—δημιουργία] Sic

10. κατὰ τὸ] κάτω E.

11. [μέχρι] μέχρις hic et inf.
p. 15. l. 17. ed. Must., nec usquam
alibi. Vide sup. ad p. 63. l. 1.

14. τὸ σκέλος] τῶν σκέλλους E.

DE
SPINA.

15 λεισι. Καὶ ἀνωτέρω τούτων πάντων τὸ πᾶν φρον-
 τιστικὸν Αὐτῆς καὶ ὠφελιμώτατον τῇ τῶν ἀνθρώπων
 καθέδρα κατεσκεύασεν· ἀνωτέρω γὰρ ἀμφοτέρων τῶν
 σκελῶν, κάτωθεν δὲ καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ ἱεροῦ τοῦ
 πλατέος ὀστοῦ (ἐπειδὴ πρὸς ὀρθὰς γωνίας ἐν τῷ 5
 καθέζεσθαι τὸν ἄνθρωπον τὸ τῆς κοτύλης ἄρθρον κα-
 τεσκεύαστο, ἐδεῖτο δὲ προβλημάτων πολλῶν, [τῶν]
 μὲν εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν κενῶν χωρίων ἀμφοτέρων
 τῶν ἄρθρων, τῶν δὲ πρὸς εὐπρέπειαν, τῶν δὲ εἰς
 μόνιμον ἔδραν τῆς τῶν ἀνθρώπων καθήσεως·) κατέ- 10
 φυσε μύας πολλοὺς ἀδροὺς καὶ τῇ θέσει ποικίλους,
 ἄλλους μὲν λοξοὺς, ἄλλους δὲ ἐγκαρσίους· ἄλλους δὲ
 εὐθεῖς συγκατέμιξεν κατὰ τὰς πυγὰς εἰς ἀμφοτέρων 894
 τῶν ἐνεργειῶν ἀναπλήρωσιν, ἰσταμένων μὲν τῶν ἀν-
 θρώπων εὐπρέπειαν, καθημένων δὲ ἀνωδυνίαν καὶ 15
 ἀσφαλῆ ἔδραν, χωριζομένην κατὰ τὴν πυγὴν δεξιὰ

Nates quo-
modo for-
mentur.

15 cruribus circumposuit. Verum super haec omnia Ejus consilium
 atque utilitas in comparanda homini sede apparuit; nam supra
 utraque crura, sed infra sacrum os et ab utroque latere (quoniam
 ad rectos angulos in sedendo heminae commissura curvatur, mul-
 tisque tegmentis cum ad inania amborum artuum spacia replenda,
 tum ad decorem augendum, stabilitatemque sedenti homini prae-
 standam, opus erat;) multos solidos musculos et situ diversos,
 alios obliquos, alios transversos collocavit; rectos alios secundum
 clunes interposuit ad utrumque munus obeundum, ut stantibus
 scilicet ornamentum, sedentibus indolentiam tutamque sedem,
 secundum clunes in dextrum et sinistrum bipartitas, compararent.

2. Αὐτῆς] Sic B.C.E., αὐτοῖς vul.

ib. ὠφελιμώτατον] ὠφελιμώτα-
τον E., ὠφέλιμον vul.

4. ἱεροῦ] ἰθλοῦ A.

ib. τοῦ πλατέος] Haec e margine
irrepsisse videntur.7. προβλημάτων] Sic E., περι-
βλημάτων vul.ib. [τῶν] Sic inf. l. 9., το E.,
om. vul.

9. τῶν δὲ εἰς] τὸ δὲ εἰς E.

13. εὐθεῖς] εὐθυσεῖς A., εὐθυσ
(sic) B.ib. συγκατέμιξεν] συγκατεμήξεν
E., ἐγκατέμιξε vul.

Fabr. p. 893, 94.

16 τε καὶ ἀριστερά. Κατὰ δὲ τὰ πρόσω μέρη κυκλοτε-
 ρέσιν ἀποφύσεσιν ἀξιολόγοις τὸ μέγεθος εἰς ταῦτὸν
 ἀλλήλοις ἴοντα τὰ καλούμενα ἤβης ὄστα, σιμὰ κατὰ
 τὴν ἔνδον αὐτῶν ἐπιφάνειαν ὄντα, συνήρμοσε αὐτὰ
 διὰ χόνδρου, ὡς μίαν κοιλότητα γενέσθαι μεγάλην, 5
 καλύπτουσάν τε ἅμα καὶ φρουροῦσαν τῇ τε κύστει,
 2 καὶ τῇ μήτρᾳ, καὶ τῷ ἀπευθυσμένῳ ἐντέρῳ. Ὑπέρ-
 κειται μὲν οὖν ἡ [κύστις] τοῖς δυσί· τὸ δὲ ἀπευ-
 θυσμένον ἔντερον ὑπόκειται· ἡ δὲ μήτρα μέσον ἀμ-
 φοτέρων κείται, τῷ μὲν γὰρ ἀπευθυσμένῳ ἐντέρῳ 10
 ἐπίκειται, τῇ δὲ κύστει ὑπόκειται.

DE
 GENITA-
 LIBUS.

Ossa pubis.

Pelvis.

Situs vesic-
 cae, uteri,
 et recti.

17 Εἶπωμεν οὖν πρῶτον περὶ τῆς θέσεως αὐτῆς, ὡς
 κρείττων τόπος οὐκ ἦν εὑρεθῆναι τῇ ὑστέρα πλὴν
 ἔνθα κατετέθη· οὗτος γὰρ καὶ πρὸς ἀφροδίσιον ὁμι- p. 79
 λίαν ἐπιτήδειος, καὶ πρὸς τὴν τοῦ σπέρματος ὑπο- 15
 δοχὴν, καὶ προσέτι τὴν τοῦ κυήματος αὔξησιν· ἐπὶ

Uteri situm
 optimum
 esse.

16 A prioribus autem partibus, rotundis processibus insignem mag-
 nitudinem habentibus vocata *pubis* ossa in unum coeuntia, et in
 exteriora recurvata, per cartilaginem committuntur, unamque
 spaciosam concavitatem faciunt, vulvam, vesicam, rectum intes-
 2 tinum contegentem juxta atque tuentem. Duobus superior vesica
 est; rectum intestinum subjacet; vulva medium locum tenet,
 nam super intestinum, subter vesicam est.

17 Igitur primum situs ejus rationem exponamus; nullus sane
 locus vulvae aptior quam iste inveniri potuit, et ad venereos am-
 plexus, et ad semen recipiendum, et ad foetus incrementum;

2. εἰς] ἐς B.

4. αὐτὰ] Sic E., om. vul.

8. μὲν] οὖν add. vul., om. E.

ib. [κύστις] Sic C., μήτρα vul.

ib. τοῖς δυσί] Sic E., τῶν δύο
 vul.; vide sup. ad p. 67. l. 3.

13. τῇ ὑστέρα] τὰς ὑστέρας E.

14. κατετέθη] κατετέθησαν E.

ib. οὗτος γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 145, 46.

ib. οὗτος γὰρ] ἐν μὲν γὰρ τῷ θή-
 λει γένει τὰς ὑστέρας ὑπέθηκε τῇ
 γαστρὶ, χώραν ταύτην ἀρίστην ἐξ-
 ευροῦσα G.

ib. καὶ πρὸς] πρὸς τε τὴν G.

15. ἐπιτήδειος] om. G.

16. τὴν] τὴν τε G.

16—p. 208, 3. αὔξησιν—ἐξόδου]
 αὔξησιν καὶ τὴν τοῦ τελεωθέντος
 ἀποκύησιν. οὐδὲ γὰρ ἂν εὔροις ἐπι-

DE
GENITALIBUS.

Os uteri
quando
aperiatur.

πλείστον γὰρ ἀλύπως διαστέλλεσθαι πέφυκεν ἢ
ὑστέρα εἰς τὴν τοῦ τελειωθέντος ἐμβρύου ἀποκύησιν
χρηστοτάτης ἐξόδου, ὡς ἂν εἰς τὰ κάτω τε καὶ πρὸς
τὰ σκέλη τῆς ἐξόδου τοῦ κυηθέντος ῥᾶον ἐσομένης.
2 Ὁ γὰρ τῆς ὑστέρας αὐχὴν εἴσοδος μὲν ἐστὶ τοῦ 5
σπέρματος, ἐξοδος δὲ τοῦ τελειωθέντος ἐμβρύου· τὸ
γὰρ γυναικίον αἰδοῖον διανοίγεται μὲν ἐν ταῖς συν-
ουσίαις, τοσοῦτον ἐντεινόμενον ὡς δι' εὐρείας ὁδοῦ
φερόμενον τὸ σπέρμα ἀθρόον ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὰς 895
κοιλίας τῶν ὑστερῶν· συλλήψεως δὲ γεγυμνασίας, εἰς 10
τοσοῦτον μέμυκεν ὡς ἄβατον εἶναι πρὸς τε τὰ ἔσω
καὶ τὰ ἔξω· τελειωθέντος δὲ τοῦ κυήματος, ἐπὶ πλεί-

vulva enim in maximum tumorem ad absolutum foetum parien-
dum naturaliter distendi potest, ut deorsum versus et ad crura
2 facilius sit foetus emissio. Nam vulvae cervix seminis est in-
troitus, et jam absoluti foetus ad exitum via: muliebri namque
genitale in concubitu adeo distentum patescit ut recta injectum
semen subito atque affatim in uteri ventriculos subeat; facto
conceptu, tam arcte occluditur ut internis aequae atque externis
penitus inaccessum sit; foetu perfecto, latissime dehiscit ut totus

τηδειότερον ἕτερον χωρίον ἐν ἅπαντι
τοῦ ζῶον τῷ σώματι πρὸς οὐδὲν τῶν
εἰρημένων· ἀλλ' εἰς τε τὴν συνουσίαν
ἄριστον τοῦτο, πόρρω τῶν κατὰ τὸ
πρόσωπον ὀργάνων ἀποκισμένον· καὶ
πρὸς τὴν τοῦ κυήματος αὔξησιν ἐγ-
καιρότατον, ἐπὶ πλείστον ἀλύπως
διαστέλλεσθαι πεφυκός· εἰς τε τοὺς
τόκους χρηστότατον G.

1. πέφυκεν ἢ ὑστέρα] πέφυκεν ἢ
ὑστεραία A., πεφυκυίας τὰς ὑστέ-
ρας E.

3. χρηστοτάτης ἐξόδου] Sic E.,
om. vul.

ib. εἰς] Sic E.G., ἢ πρὸς M.,
πρὸς F. et fort. A.B.D.

4. τῆς ἐξόδου] Sic E.G., ἐξοδος
vul.

ib. τοῦ κυηθέντος] τῷ κυηθέντι G.

ib. ῥᾶον] Sic E.G., ῥάων vul.

ib. ἐσομένης] Sic E.G., ἢ vul.,

ἔσται A.B.

5. Ὁ γὰρ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 146.

ib. γὰρ] γὰρ τοι G.

ib. τῆς ὑστέρας] τῶν ὑστερῶν G.

ib. εἴσοδος μὲν ἐστὶ] ὅν ὁδὸν εἴσω
μὲν G.

6. ἐξοδος] ἐξωθεν G.

ib. τελειωθέντος] τελεωθέντος G.

6—12. τὸ γὰρ—κυήματος] παρε-
σκεύασεν ἢ φύσις, εἰς τὸ γυναικίον
αἰδοῖον τελευτᾷ· μεμυκὸς μὲν, ἐπει-
δὲν κύη τὸ ζῶον, οὕτως ἀκριβῶς, ὡς
μηδὲ τοῦλάχιστον ἢ ἔσωθεν ἔξω χα-
λᾶν, ἢ ἔξωθεν ἔσω παραδέχεσθαι,
διοιγόμενος δὲ καὶ τεινόμενος ἐν ταῖς
συνουσίαις εἰς τοσοῦτον, ὡς δι' εὐ-
ρείας ὁδοῦ φερόμενον τὸ σπέρμα
ῥαδίως ἀφικνεῖσθαι τοῦ κύτους τῶν
ὑστερῶν, ἐν δὲ δὴ τοῖς τόκοις G.

7. αἰδοῖον] αἰδείον A.B.

8. ἐντεινόμενον] ἐκτεινόμενον B.

Fabr. p. 894, 95.

στον διίσταται ὡς ὅλον ταύτη διέρχεται τὸ ἔμβρυον.

- 18 Εὐλόγως ἄρα νευρώδες ἅμα καὶ σκληρὸν μετρίως
 2 κατεσκευάσθη. Τὸ δὲ κύτος τῶν ὑστερῶν μερίζεται
 εἰς κόλπους δύο, ἓνα ἐν τοῖς δεξιοῖς, καὶ ἓνα ἐν τοῖς
 ἀριστεροῖς· καθὼς καὶ Ἱπποκράτης λέγει, “Ἐμβρυα
 5 “ τὰ μὲν ἄρρενα ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖς
 3 “ ἀριστεροῖς μάλλον.” Ἐοικε δὲ ἡ μήτρα τῷ Τ
 γράμματι, ὡς εἶναι [τὸ] μὲν ι τοῦ τ κατὰ τὸ ἄκρον
 τοῦ γυναικείου αἰδοίου, τὸ δὲ ἄνωθεν ὁ τράχηλος τῆς
 μήτρας· ἡ δὲ μίξις τοῦ ι μετὰ τοῦ τῆς κεφαλῆς
 10 ἐγκαρσίου ἔστι τὸ κύτος τῆς μήτρας· εἶναι δὲ χρὴ τὸ
 ἐγκάρσιον ι τῆς κεφαλῆς τοῦ τ ἀμφίκυρτον, ὡς εἶναι
 τὰς ἐκατέρωθεν κυρτότητας τὰς κεραίας τῆς μήτρας.

- 18 infans isthac pervadere possit. Igitur non inconsulto nervosa
 2 modiceque dura est uteri substantia. Interius autem uteri cavum
 in duos sinus distinguitur, a dextra unum, alterum a laeva; pro-
 inde “ masculos foetus in dextra, foeminas in sinistra magis con-
 “ cipi” dicebat Hippocrates [*Aphor.* §. 5. 48. T. III. p. 745.].
 3 Uterus sane T literae imaginem refert, ita tamen ut hujus literae
 pediculus in muliebris genitalis summo collocetur, superior vero
 uteri pars ejus cervix est; at pediculi cum transverso capite con-
 nexio uteri cava laxitas est; verum transversam T literae virgu-
 lam utrinque recurvam esse necesse est, ut utrobique facta cur-

1. διίσταται] διϊστάμενον E., δι-
 ἰστάμενος G.

2. Εὐλόγως κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 146.
 ib. ἄρα] τε οὖν G.

ib. νευρώδες] νευρώδης G.

ib. σκληρὸν] σκληρὸς G.

ib. μετρίως] om. G.

3. κατεσκευάσθη] ὑπὸ τῆς φύ-
 σεως ἐγένετο G.

ib. Τὸ δὲ κύτος κ.τ.λ.] Cf. Gal.
 p. 150.

4. ἓνα—καὶ ἓνα] ὁ μὲν—ὁ δ' G.,
 constructione mutata.

5. καθὼς κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 153.

ib. καθὼς] κάτωθεν A., οὕτως
 γοῦν G.

ib. καὶ Ἱπποκράτης λέγει] Sic E.,
 καὶ Ἱπποκράτης ἔλεγε C.G., φησι
 καὶ Ἱπποκράτης vul.

6. ἄρρενα] ἄρσενα H.

ib. τοῖς δεξιοῖς] τοῖσι δεξιοῖσι
 G. H.

ib. θήλεα] θήλεια H.

ib. τοῖς] τοῖσι G., τοῖσιν H.

7. ἀριστεροῖς] ἀριστεροῖσι G. H.

ib. Τ] Sic A.B., ταῦ vul.

8. [τὸ] μὲν] τῷ μὲν vul.

9. τοῦ γυναικείου αἰδοίου] τὸ αἰ-
 δοῖον τὸ γυναικείου E.

ib. αἰδοίου] αἰδείου A.B.

10, 11. τοῦ—ἐγκαρσίου] τὸ—ἐγ-
 κάρσιον E.

E e

DE
GENITA-
LIBUS.Uteri sub-
stantia.Uteri duos
esse sinus,
quorum in
dextro ma-
res, in sini-
stro foemi-
nas plerum-
que concipi.Uteri
forma.

DE
GENITALIBUS.

Foeminae
testium
(vulgo ovariorum) positus,
magnitudo,
forma.

Quomodo
in utero fiat
graviditas.

Maris semen cum
foeminae permisceri;

uterum
celeriter
contrahi,

4 Πλησίον δὲ τῶν κεραιῶν ἀμφοτέρων κείνται τῆς θηλείας οἱ ὄρχεις, ὡς πρὸς ἐκάτερον λαγόνα βάλλοντες τὸ σπέρμα, ἐκάτερος εἰς ἐκατέραν τῶν κεραιῶν· οὐχ ὅμοιοι δὲ τῷ σχήματι ὡς ἐπὶ τῶν ἀρρένων, οὐδὲ μείζους ὁμοίως, ἀλλὰ καὶ μικρότεροι καὶ σκληρότεροι 5 καὶ πλαδαρώτεροι, ὡς φακοειδεῖς εἶναι τῷ σχήματι.

19 Γίνεται δὲ ἡ σύλληψις τὸν τρόπον τοῦτον. ὅταν ὑπὸ τοῦ συμφύτου πνεύματος ἢ τοῦ σπέρματος ὑγρότης ἀκοντιζομένη, τοῖς τῶν ὑστερῶν ἐμπέση χιτῶσι, 896 τραχέσι οὖσι, συναναμίγνυται τῷ τῆς θηλείας σπέρ- p. 80 ματι, γλίσχρῳ καὶ αὐτῷ ὄντι· καὶ, ὡς ἂν αὐτὴ τε γλίσχρος ὑπάρχουσα, καὶ τραχέσι ὁμιλήσασα σώ- 2 μασι, δίκην ἀλοιφῆς ἐτοίμως κολλᾶται. Κάντεῦθεν ἤδη μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ πολλὰ γίνεται θαυμαστὰ ἔργα ὑπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς 15 τοῦ ζώου διαπλάσεως· αὐτὰς μὲν τὰς μήτρας ταχέως

4 vitas uteri cornua repraesentet. Prope utrumque cornu foeminae testes siti sunt, utpote ab utroque latere semen, uterque in utrumque cornu, jacentes; neque figura similes marium testibus sunt, nec aequae grandes, sed minores, duriores, imbecilliores, lenticularique forma praediti.

19 Ad hunc sane modum in utero fit graviditas: quando ab ingenito spiritu seminis humor intra vulvae tergora, natura asperiora, detrusus inciderit, cum muliebri semine, et ipso tenaciore, permiscetur; ipse etiam, utpote viscidus, asperaque contingens 2 corpora, facile instar unguinis adhaerescit. Inde jam unico temporis momento multa admirabilia opera a summo Artifice Deo initio creandi animalis perficiuntur; vulva celeriter circa semen

4. ὡς] An τοῖς?

7. Γίνεται κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 147.

9. ἀκοντιζομένη] φερομένη G.

10, 11. τραχέσι—ὄντι καὶ] om. G.

11. γλίσχρος] Sic A. B. G., γλίσχρῳ vul.

12. τραχέσι] Sic E. G., σκληροῖς vul.

ib. ὁμιλήσασα] ὁμιλησοῦσα G.,

quod malle.

13. ἐτοίμως] om. G.

ib. Κάντεῦθεν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 147, 48.

14. καιροῦ ῥοπῇ] ῥοπῇ καιροῦ G.

16. διαπλάσεως] διπλάσεως A., γενέσεως G.

16—p. 211, 1. τὰς—συσταλῆναι] συσταλ. τὰς μήτρας ὅτι τάχιστα G.

Fabr. p. 895, 96.

συσταλῆναι περὶ τὸ σπέρμα· μῦσαι δὲ σύμπαντα τὸν
 αὐχένα, καὶ μάλιστα τὸ ἔνδον στόμιον αὐτοῦ· τὴν δὲ
 ἀλείφουσιν ὑγρότητα τὰς τραχύτητας τῶν ὑστερῶν,
 ὑπὸ τὴν ἐντὸς ἅπασαν αὐτῶν ταθεῖσαν, ὑμένα λεπτὸν
 ἀποτελεσθῆναι, τὸν καλούμενον ἀμνείον, ὃν τινὰ φα- 5
 σιν ὑποδέχεσθαι τὸν οἶον ἰδρῶτα τοῦ κυομένου· ἐξ
 αὐτοῦ δὲ τοῦ σπέρματος καὶ τὸν ἀλλαντοειδῆ χιτῶνα
 γενέσθαι, ὃν εἰς τὴν κύστιν αὐτοῦ συντετρημένον
 ὄντα ἀθροίζειν ἐν ἑαυτῷ ἄχρι τῆς ἀποκνήσεως τὸ
 3 οἶον οὖρον τοῦ κυομένου. Τούτοις δὲ ἔξωθεν ἐν 10
 κύκλῳ περιβέβληται τὸ χωρίον, χιτῶν τις καὶ αὐτὸς
 ὑπάρχων τρίτος, διὰ τινος πόρου δὲ συντέτρηται πρὸς

DE
GENITA-
LIBUS.et ejus cer-
vicem con-
cludi; tres
formari
membranas,
amnion,

allantoidea,

chorion.

contrahitur; tota cervix, potissimum tamen interius ejus ostiolum,
 diligenter concluditur; humor interiorem vulvae faciem inungens,
 et ejus asperitudinem laevigans, [tenuis] membrana fit, quam
 Graeci [ἀμνείον] *amnion* vocant, hanc aiunt eum, qui foetus veluti
sudor est, recipere; ex ipso autem semine altera membrana gigni-
 tur, eam Graeci (*a farciminis similitudine*) [ἀλλαντοειδῆ] *allantoidea*
 nominarunt, haec foramine in vesicam pertinente cava intra se
 3 infantis veluti *lotium* usque ad partus tempora colligit. Extra
 has in orbem tertia quaedam membrana superdatur, quam Graeci
 [χωρίον] *chorion* (Latini *secundas*.) dixere, et per iter quoddam

1. σπέρμα] συμβαίνει add. G.
 ib. σύμπαντα] σύμπαντά τε G.
 2. ἔνδον] ἐντὸς G., quod mallet.
 ib. δὲ ἀλείφουσιν] δ' ὑπαλεί-
 φουσιν G.
 4. ἅπασαν] ἐπιφάνειαν add. G.,
 quod necessarium videtur.
 5. ἀποτελεσθῆναι] γενέσθαι G.
 ib. τὸν καλούμενον κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 224.
 ib. τὸν καλούμενον ἀμνείον] ὃν
 ἄμνιον ὀνομάζουσιν G.
 ib. ὃν τινὰ φασιν ὑποδέχεσθαι]
 ἐκδεχόμενος G., constructione mu-
 tata.

6. κυομένου] κυουμένου G.
 6—8. ἐξ αὐτοῦ—ὃν] τούτῳ δ' ἔξ-
 ωθεν ἕτερος ἐπίκειται λεπτότερος,

ὃν ἀλλαντοειδῆ προσαγορεύουσιν G.
 7. δὲ τοῦ] om. τοῦ D.
 ib. ἀλλαντοειδῆ] ἀλαντοειδῆ B.
 D., ἀχανοειδῆ A.
 8. κύστιν] κύστην D.E.
 ib. συντετρημένον] συντετρημέ-
 νος G.
 9. ὄντα] Sic E., om. vul.
 ib. ἀθροίζειν] ἀθροίζων G.
 ib. ἄχρι] καὶ οὗτος ἄχρι G.
 10. κυομένου] κυουμένου G.
 ib. Τούτοις κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 224.
 ib. Τούτοις δὲ] τούτῳ δ' G.
 11. χώριον] χόριον G.
 11—p. 212, 1. χιτῶν—κύστιν]
 Alia ap. G.

12. διὰ] Sic A.B.E., καὶ διὰ vul.
 ib. πόρου δὲ] Sic E., om. δὲ vul.

DE
GENITA-
LIBUS.

Chorii duas
esse arteri-
as, et duas
venas.

Urachus.

Funiculus
umbilicalis.

4 τὴν τοῦ κυομένου κύστιν. Οὕτως αἱ κατὰ τὸ χωρίον
ἀρτηρίαὶ καὶ φλέβες ἅπασαι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον
ἐκφύονται τῷ κυομένῳ, τέσσαρες γινόμεναι, καθάπερ
ἐκ ριζῶν πολλῶν ἀθροιζόμενα πρέμνα, δύο μὲν ἀρτη-
ρίαὶ, δύο δὲ φλέβες· μέσον δὲ αὐτῶν περιέχουσι τὸν 5
οὔραχον, (οὕτως γὰρ αὐτὸν ἔθος ὀνομάζειν τοῖς ἀνα-
τομικοῖς,) τὸν ἐκ τοῦ πυθμένος ἐξοχετεύοντα τὸ οὔρον 897
εἰς τὸν ἀλλαντοειδῆ χιτῶνα· ἐφ' ἐκάστῳ γὰρ δὴ στό-
ματι τῶν εἰς τοῦτο ἐχόντων ἀγγείων, δι' ὧν καὶ τὸ
καταμήνιον ἐφέρετο, αὐταὶ γεννῶνται παρὰ τὸν τοῦ 10
5 κύειν καιρόν. Συνδεῖ δὲ αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας λεπτὸς

4 usque ad infantis vesicam perforatur. Hoc in meatu secundarum
venae arteriaeque omnes infanti eo more quatuor enascuntur, quo
ex multis radicibus collecti caudices oriuntur; duae sunt arteriae,
duae venae, quarum medius est urinae canalus, (*urachos* [οὔραχος]
inde apud anatomicos appellatus,) e vesicae specu lotium in allan-
toidea tunicam derivans; ab singulo enim vasorum in uterum
5 venae arteriaeque circa concipiendi tempora gignuntur. Iastas

1. κύστιν] κύστην E., ut sup.
p. 85. l. 5: 211. 8.

ib. Οὕτως αἱ κατὰ κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 226.

3. ἐκφύονται] ἐμφυόμενα G., con-
structione mutata; vellem ἐμφύ-
ονται. Cf. inf. p. 213. l. 3.

ib. κυομένῳ] κυομένῳ G.

ib. γινόμεναι] γινόμεναι D.

4. δύο μὲν ἀρτηρίαὶ κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 231.

5. δὲ αὐτῶν περιέχουσι] ἐαυτῶν
ἔχοντες G.

6. οὔραχον] οὔραχον G.

ib. οὕτως] οὕτω G.

ib. γὰρ—ὀνομάζειν] Sic E., γὰρ
ὀνομάζειν ἔθος G., ὀνομασμένον vul.

7. πυθμένος] τῆς κύστεως πόρον
add. G.

ib. τὸ οὔρον] τὸν οὔρον A.

8. εἰς—χιτῶνα] εἰς τὸν ὀλίγον
ἐμπροσθεν εἰρημένον χιτῶνα τὸν ἀλ-

λαντοειδῆ G.

ib. ἀλλαντοειδῆ] ἀλαντ. A.B.D.

ib. ἐφ' ἐκάστῳ γὰρ κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 224, 25.

ib. γὰρ] om. G.

9. τοῦτο ἐχόντων] τοῦντὸς τῆς
μήτρας ἀφηκόντων G.

ib. ὧν] ὧν περ G.

10. ἐφέρετο] εἰς αὐτὴν ἐφέρετο G.

ib. αὐταὶ γεννῶνται] γεννᾶται G.

ib. παρὰ] Sic E.G., περὶ vul.

11. καιρόν] ἕτερον ἀγγεῖον, ἀρτη-
ρία μὲν ἐπὶ τῷ τῆς ἀρτηρίας στό-
ματι, φλέψ δ' ἐπὶ τῷ τῆς φλεβὸς,
ὥστ' εἶναι τὸν ἀριθμὸν ἴσα τὰ γεν-
νώμενα τοῖς εἴσω τῆς μήτρας περαι-
νουσι στόμασι add. G.

ib. Συνδεῖ δὲ αὐτὰς κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 225.

ib. δὲ αὐτὰς] δ' αὐτὰ G.

ib. ἀλλήλας] ἀλλήλα G.

Fabr. p. 896, 97.

ὕμην, ἀλλ' ἰσχυρὸς, ὃς περιφυόμενος ἅπασι μὲν τοῖς ἀγγείοις ἔξωθεν, τῶν ὑστερῶν δὲ τοῖς ἐντὸς μέρεσιν ἐκφυόμενος, σκέπει καὶ φρουρεῖ καὶ συνδεῖ ἅπαντα τὰ ἀγγεῖα καὶ αὐτὰς τὰς ὑστέρας. Ταῦτα τὰ ἀγγεῖα προέρχονται κατὰ τὸν ὀμφαλὸν τοῦ ἐμβρύου· ἐκ δ' 5 αὐτοῦ τοῦ ὀμφαλοῦ μία μὲν φλέψ ἐκ τῶν δύο συντεθείσα ἀνήκει μέχρι τῶν σιμῶν τοῦ ἥπατος, τροφήν τῷ ἐμβρύῳ προσάγουσα· αἱ δὲ ἀρτηρίαι, τὸ μῆκος τῆς θέσεως τῆς καρδίας ἐκφυγοῦσαι, τῇ κατὰ ράχιν ἀρτη- 81 ρία συμφύονται, καὶ δι' αὐτῆς προσάγουσι τῇ καρδίᾳ 10 τὸ πνεῦμα. πᾶσα γὰρ τροφή καὶ ζωὴ τῷ ἐμβρύῳ διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ προσφέρεται παρὰ τῆς μητρός.

20 Εἰ λαβὼν οὖν τις ἐγκύμονα αἶγα σχίσας τε αὐτὴν ἐντέχνως βουληθείη γνῶναι, εὐρήσει τὸ μὲν ἔμβρυον

inter se tenuis membrana, sed valida, connectit, quae exterius vasis omnibus adhaerescens, et ex penitioribus uteri partibus oriens, vascula omnia ipsumque uterum operit, colligat atque 6 tuetur. Id genus vasa ad infantis umbilicum procedunt; rursus ab umbilico una ex duabus vena composita usque ad jecoris cava, foetui alimentum subvehens, perlabitur; arteriae vero, cordis longinquitatem evitantes, cum spinali arteria coalescunt, per ipsamque in cor spiritum transmittunt: omnis enim alimonia et vita infanti per umbilicum [a matre] suggeritur.

20 Igitur si quispiam gravidam capram accipiens et ipsam artificiose rescindens notitiam capere voluerit, in humore intra vulvam

1. ὕμην, ἀλλ' ἰσχυρὸς] μὲν, ἰσχυρὸς δ' ὕμην G.

ib. ὃς] om. E., et G. constructione mutata.

1, 2. περιφυόμενος—ἔξωθεν] ἔξωθεν τε περιφυόμενος ἅπασι τοῖς ἀγγείοις G.

1. μὲν] Sic E., om. vul.

2. τῶν ὑστερῶν δὲ] καὶ τῶν ὑστερῶν G.

ib. ἐντὸς] Sic G., ἐνδὸς E., ἔνδον vul.

3. ἐκφυόμενος] ἐμφυόμενος G., quod mallet. Cf. sup. p. 212. l. 3.

3, 4. σκέπει—ὑστέρας] Alia et longiora ap. G.

3. ἅπαντα τὰ ἀγγεῖα] ἅπασι μὲν τοῖς ἀγγείοις E.

4. αὐτὰς] om. G.

5. τὸν ὀμφ.] μόνον τὸν ὀμφ. E.

8. ἀρτηρίαι] Expl. Cod. D. cum hac nota: "Quatuor desunt paginae a pag. 81 ad finem editionis Morelianae, Paris. 1555. 8°."

ib. τῆς θέσεως] Sic E., om. vul.

12. παρὰ τῆς μητρός] Sic E.,

περὶ τῆς μήτρας A.B., om. vul.

14. βουληθείη γνῶναι] om. E.

DE
GENITALIBUS.

Cursus venae umbilicalis,

et arteriarum umbilicalium.

DE
GENITA-
LIBUS.Liquor
amni.Usus
amni,

allantoidis,

urachi.

νηχόμενον ἐν τῷ περιεχομένῳ ὑγρῷ ὑπὸ τῆς μήτρας,
 τῷ συναχθέντι ἀπὸ τοῦ ἰδρώτος τοῦ ἔμβρυου, (ὡς
 ἀποίῳ καὶ μηδὲν βλάπτουσι τὸ αὐτῆς ἔμβρυον,) βασ-
 ταζόμενον δὲ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ διὰ τῶν ἀγγείων τῶν
 2 προσαγόντων τὸ τε αἷμα καὶ πνεῦμα. Πάντες μὲν 5
 οὖν οἱ χιτῶνες οἱ περιέχοντες τὸ ἔμβρυον ἐντὸς τῆς
 3 μήτρας κεῖνται. Ὁ μὲν οὖν ἀμνιὸς, ἀμέσως περι-
 έχων τὸ ἔμβρυον, ὑποδέχεται τὸν ἐκ τοῦ ἔμβρυου
 4 συναγόμενον ἰδρῶτα. Ὁ δὲ ἀλλαντοειδῆς συν- 898
 τέτρηται μὲν κατὰ τὸ αἰδοῖον τοῦ ἔμβρυου, (καθὼς 10
 ἀνώτερον εἶρηται,) ὑποδέχεται δὲ τὸν οὐραχὸν κατ'
 αὐτὸ τὸ τρήμα, ἐξάγοντα εἰς αὐτὸ τὸ τοῦ ἔμβρυου
 οὔρον ὅπως μὴ μιχθῇ τῷ τοῦ ἰδρώτος ὑγρῷ· τὸ μὲν
 γὰρ οὔρον, δριμὺ ὄν, διεβρώσεν ἂν τὸ ἔμβρυον τῇ
 5 δριμύτητι. Διὰ τοῦτο οὖν ἡ φιλόσοφος τοῦ Θεοῦ 15
 δημιουργία πολλοὺς κατεσκεύασε χιτῶνας κατ' αὐτὸν
 τὸν καιρὸν τῆς κνήσεως πρὸς ὑποδοχὴν τῆς διαφορᾶς
 6 τῶν ὑγρῶν. Τρίτος δὲ χιτῶν τὸ χωρίον κατεσκευ-

contento, ex foetus sudore manante, (utpote omni qualitate ca-
 rente ac minime noxio,) infantem natate, et ex umbilico per con-
 ceptacula tunc sanguinem spiritumque advehentia sustentari,
 2 comperiet. Itaque membranae omnes foetum involventes intra
 3 vulvam sunt positae. Amnius, foetui contiguus, sudorem ab
 4 ipso defluentem colligit. Sed vocatus *allantoides* versus infantis
 genitale foratur, (ut supra posuimus, [c. 19. §. 2.]) et urinae iter,
 quod *urachon* vocavimus, intra foramen recipit; illud vero in-
 fantis lotium educit ne cum sudoris humore misceatur; urina
 enim, acris cum sit, tenerum foetum acrimonia sua corrosisset.
 5 Quapropter Divina Sapia, summo homines amore complec-
 tens, ipso foeturae tempore plures tunicas diversis humoribus
 6 suscipiendis machinata est. Tertia membrana, quam *secundas*

1. ὑπὸ τῆς] ὑπὸ ὑπὸ τῆς B.

3. βλάπτουσι] βλάπτουσι E.

ib. αὐτῆς] Sic E., om. vul.

5. μὲν οὖν] Sic E., οὖν vul.

9. συναγόμενον] Sic B., συνασ-
 σόμενον vul. An συνασσομένονον?

ib. ἀλλαντοειδῆς] ἀλλαντοειδῆς

A. B.

Fabr. p. 897, 98.

ἀσθη, [ἐντὸς] μὲν τῆς μήτρας κείμενος, πόρρω δὲ τοῦ ἔμβρυου, κατεσπαρμένα ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὰ ἀγγεῖα τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν δι' ὧν τρέφονται πάντα τὰ μόρια τὰ ἐντὸς τῆς μήτρας· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὴν ὀνομασίαν ἐκτίθησάτο, ἐκ τοῦ πάντα τὰ κατὰ τὸ ἔμβρυον γινόμενα περιέχειν. Ὁ δὲ ἀλλαντοειδῆς χιτῶν ἐκ τῆς πρὸς τοὺς ἀλλάντας ὁμοιότητος τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκε. Τὰ γοῦν εἰς τὴν μήτραν καθικνούμενα τῶν ἀγγείων στόματα ὀνομάζονται κοτυληδόνας. ταῦτα εἰ μὲν στερρὰ καὶ ξηρὰ εἰσι, κατέχουσι τὸ ἔμβρυον, καὶ βαρὺ ἦ, ἐστ' ἂν τελεσθῆ· εἰ δὲ κάθυγρα καὶ γλίσχρα, ἀδυνατοῦσι μὲν κρατεῖν τὸ ἔμβρυον, συγχωροῦσι δὲ αὐτὸ ἀμβλωθρίδιον γίνεσθαι. Τοῦτο σκοπήσας πολλὰ καὶ πολλάκις Ἴπποκράτης

DE
GENITALIBUS.

Chorii usus,

et nomen.

Allantoidis
nomen.

Acetabula;

quae, si humida sint, foetum sustinere non posse.

p. 82

nominant, effecta est, intra vulvam quidem sita, procul tamen a foetu, ex venis arteriisque contexta per quas omnia intra vulvam membra nutriuntur; inde quoque appellationem hanc (*chorion* [χωρίον] apud Graecos,) adepta est, quod omnia ad foetum pertinentia contineat. Allantoides vero membrana ab intestini similitudine vocabulum habet, quasi *intestinalis*. Vasculorum sane ostiola in uterum subeuntia *acetabula* nominantur: ea si firma aridaque sint, foetum, quamvis gravem, usque dum absolvitur, retinent; si madentia lentoque humore viscida fuerint, foetum retentare nequeunt, sed abortivum partum fieri permittunt. Id Hippocrates, medicinae Prometheus, contemplatus, in Aphorismo

1. [ἐντὸς] Sic C. et sic sup. p. 214. l. 6., ἐκτὸς vul.

ib. κείμενος] κείμενον E.

6. Ὁ δὲ ἀλλαντοειδῆς κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 231.

6, 7. Ὁ δὲ—ἐκ] καλεῖται γὰρ οὕτως ἀπὸ G.

6. ἀλλαντοειδῆς] ἀλαντ. A.B.

7. ἀλλάντας] ἄλαντας A.B.

ib. ὁμοιότητος] κατὰ σχῆμα add. G.

ib. τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκε] om. G.

8. Τὰ γοῦν εἰς τὴν κ. τ. λ.] Cf.

Gal. p. 233.

ib. εἰς] πρὸς B.

8, 9. Τὰ—κοτυληδόνας] κοτυληδόνας μὲν ὀνομάζων τῶν εἰς τὰς μήτρας καθικόντων ἀγγείων τὰ στόματα G.

14. Τοῦτο σκοπήσας κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 233.

14—p. 216, 2. Τοῦτο—οὕτως] ἀπὸ γοῦν τῆσδε τῆς γνώμης καὶ ὁ Ἴπποκράτης ἔλεγεν G.

14. πολλὰ καὶ πολλάκις] Sic E., καὶ vul.

DE
GENITA-
LIBUS.

κράτης, ὁ τῆς ἰατρικῆς Προμηθεὺς, ἔγραψεν ἐν Ἀφο-
ρισμῶ οὕτως· “Ὅπόσαι ἐν γαστρὶ ἔχουσαι ἐκτιτρώ-
“ σκουσι δίμηνα καὶ τρίμηνα ἄνευ [φανερᾶς] προφά-
“ σεως, ταύταις αἱ κοτυληδόνες τῆς μήτρας μύξης 899
“ μεσταί εἰσι, καὶ οὐ δύνανται κρατεῖν ὑπὸ [τοῦ 5
“ βάρους] τὸ ἔμβρυον, ἀλλ’ ἀπορρήγνυνται.”

A duobus,
(patre scil.
ac matre,)
hominem
gigni,

ideoque pu-
denda bina
esse.

21 Ἐπεὶ τοίνυν ἡ παροῦσα διδασκαλία περὶ κατα-
σκευῆς ἀνθρώπου προῆκται διδάσκειν, ζωογονεῖται δὲ
ὁ ἄνθρωπος ἐκ δύο, πατρός τε καὶ μητρὸς, (προσ-
τάξει τοῦ πάντα δημιουργήσαντος Θεοῦ ἡμῶν·) διὰ 10
τοῦτο καὶ τὰ γεννῶντα μόρια ἐξ ἀνάγκης δύο βέλτιον
γενέσθαι· τὸ μὲν ἐν τοῦ ἄρρενος, τὸ δὲ ἕτερον τῆς
θηλείας εἰς ὑποδοχὴν. ὀνομάζονται δὲ ἀμφότερα αἰ-
2 δοῖα. Εἴπωμεν οὖν πρότερον περὶ τοῦ κατασκευα-

quodam ita scriptum reliquit; [*Aphor.* §. 5. 45. T. III. p. 745.]
“Quaecunque uterum gerentes citra evidentem causam bimestres
“aut trimestres abortiuntur, his uteri acetabula mucii plena sunt,
“neque prae gravitate foetum sustinere valent, sed abrum-
“puntur.”

21 Igitur quoniam praesens hic liber hominis fabricam docere
proposuit, a duobus autem, patre scilicet ac matre, homo gigni-
tur, (ita enim praecepit effector et conditor mundi Deus;) idcirco
et genitales partes necessario duas esse melius fuit; unam maris,
alteram foeminae ad recipiendum idoneam: utraque *pudenda* no-
2 minantur. [Dicamus igitur primum de maris pudendo, qualis

1. ὁ τῆς] Sic E., om. vul., ὁ τῆς τῆσιν vul.
 2. Ὅπόσαι] Sic A. B., ὀκόσαι vul.
 ib. ἐν γαστρὶ] δὲ μετρίως τὸ σῶμα H.
 ib. ἐκτιτρώσκουσι] ἐκτιτρώσκουσαι E., ἐκτιτρώσκονται G.
 3. ἄνευ] ἄτερ G. H.
 ib. [φανερᾶς] προφάσεως] φανε-
 ρῆς προφάσεως E., φανερᾶς προ-
 φάσιος G., προφάσιος φανερῆς H.,
 φανερῆς προφάσιος vul.
 4. ταύταις] Sic E., ταῦτ' A., ταύ-
 ib. τῆς μήτρας] om. G. H.
 5. εἰσι] εἰσιν H.
 ib. κρατεῖν] κρατέειν G.
 ib. ὑπὸ] Sic E. G. H., διὰ vul.
 ib. [τοῦ βάρους] Sic H., βάρους
 G., τὸ βάρος vul.
 6. ἀπορρήγνυνται] -ρήγνυνται H.
 12. ἄρρενος] Adderem libenter
 εἰς ἔκκρισιν σπέρματος e Gal.
 p. 212.
 14—p. 217, 2. Εἴπωμεν—δέξασ-
 θαι] Sic E., om. vul.

Fabr. p. 898, 99.

σθέντος αἰδοίου τῷ ἄρρεινι, ποῖος τόπος ἔμελλεν αὐτὸ
 3 δέξασθαι. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἦν βελτίων τόπος εἰς
 κατάθεσιν τοῦ ἄρρενος αἰδοίου πλὴν ἵναπερ καὶ κα-
 τετέθη, ἐκ τῶνδ' ἂν μάθοις. πότερον οὖν ἐγγυτέρω
 τῆς ἔδρας ἔδει τεθῆναι; ἀλλ' ἀποπατοῦσι δύσχρη- 5
 στον· ἀλλ' ἀνωτέρω πρὸς τὸ ὑπογάστριον τὴν θέσιν
 σχεῖν, οὐ μόνον ἀπρεπές, ἀλλὰ καὶ δύσχρηστον, καὶ
 22 ῥάδιον πάσχειν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν προσβολῶν. Πάλιν,
 πότερον τεταμένον εἶναι διὰ παντὸς, ἢ χαλαρὸν, ἢ
 ἐν μέρει τούτων, καθὼς νῦν ἐστίν; εἰ μὲν γὰρ διὰ 10
 παντὸς ἐντεταμένον ἦν, οὐ μόνον ῥάδιον πρὸς τὸ

DE
GENITALIBUS.

Sedem ad virilis pudendi (vulgo penis) situm aptiorem non esse quam ubi nunc est.

Penis quare neque semper rigidus sit,

3 locus ad id recipiendum erat idoneum.] Sedem ad virilis pudendi situm aptiorem non esse quam ubi nunc est, ex his discere facile fuerit: num propius ano ipsum poni oportuit? [at] * alvum exonerantibus id esset incommodum; sed sursum versus ad abdomen collocari, non deforme solum, verum etiam inutile foret, et
 22 facile ab exterius incidentibus vim pateretur. Item, num semper rigens protentumque, aut contra laxum semper et flaccidum, aut vicissim, quemadmodum nunc habet, esse debuit? primum si continenter arrectum esset, a quaque levi causa laederetur, esset

*An Crass., ut sup. p. 194, 201.

2. Ὅτι μὲν] Sic E., om. μὲν vul.

4. πότερον οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 213.

ib. πότερον] ποῦ δὴ καὶ βούλει μετατεθῆναι τὸ τοῦ ἄρρενος αἰδοίου; (ἀπὸ τούτου γὰρ ἄρξομαι) πότερον G.

ib. οὖν] Sic E., om. G. et vul.

5. ἔδει τεθῆναι] ἢ νῦν ἐστίν G.

ib. ἀλλ'] ἀλλὰ κατ' αὐτῆς ἐκείνης ἂν ἐπέκειτο, καὶ ἦν G.

6—8. ἀλλ'—προσβολῶν] Paulo diversa ap. G.

6, 7. ἀνωτέρω—σχεῖν] ἀνωτέρον που τετάχθαι κατὰ τὸ ἐπίσειον ἢ τὸ ὑπογάστριον G.

6. πρὸς τὸ] τὸ om. E.

7. ἀπρεπές] Sic E., ἀπρεπές τούτο vul.

ib. δύσχρηστον] -χρηστόν τε G.

8. ῥάδιον πάσχειν] ῥαδίως πάσχειν A. B. E., ῥαδίως πάσχον G., quod mallet, nisi legatur ῥάδιον πρὸς τὸ πάσχειν, ut inf. l. 11.

ib. Πάλιν πότερον κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 213, 14.

ib. Πάλιν] προστίθει πάλιν ἐνταῦθα G.

9. τεταμένον] ἐντεταμένον G.

ib. εἶναι—χαλαρὸν] ἢ χαλαρὸν ὑπάρχον διὰ παντὸς G.

ib. ἐν μέρει τούτων] τούτων ἐκότερον ἐν μέρει γίνεσθαι δυνάμενον G.

10. καθὼς νῦν ἐστίν] om. G., καθὼς οὖν ἐστίν A.

10, 11. εἰ—ἦν] ἀλλ' ἐντεταμένον μὲν αἰὲν G.

11. οὐ—τὸ] πρὸς τῷ ῥαδίως αὐτὸ G.

DE
GENITA-
LIBUS.

neque sem-
per flac-
cidus ;

quare du-
rus, cavus,
fistulosus.

πάσχειν, ἀλλ' ἔτι καὶ δύσχρηστον ἂν ἦν καὶ ἀπρεπὲς ἐν παντὶ τῷ λοιπῷ βίῳ· εἰ δὲ κεχαλασμένον ἦν διὰ παντὸς, ἄχρηστον ἂν ὑπῆρχεν, οὐ χάριν ἐγένετο μηδέ ποτε ἐργάσασθαι δυνάμενον· εἰ δὲ ἐν μέρει μὲν χαλαρὸν, ἐν μέρει δὲ ἐντεταμένον, αὐτὸ δὴ τοῦτο ἄξιον θαυμά- 5 ζειν, ὅτι, οἷον αὐτὸ ὁ λόγος ἐξεῦρε χρῆναι γεγόνεναί, 900

23 τοιοῦτον καὶ φαίνεται νῦν ὑπάρχον. Ἐπεὶ τοίνυν σκληρόν τε ἅμα καὶ κοῖλον καὶ σηραγγῶδες εἶναι χρὴ τὸ τοῦ αἰδοίου ἴδιον σῶμα, φαίνεται μὲν ἐξ ὅστου τὴν γένεσιν ἔχον, καθάπερ οἱ λοιποὶ σύν- 10 δεσμοὶ, κοῖλον δὲ καὶ σηραγγῶδες μόνον ἐξ ἀπάντων, ὡς ἡ χρεία κελεύει, ἵνα ὀρθιόν τε καὶ

deinde [in omni reliqua vita] incommodum atque deforme ; at si flaccescens langueret assidue, prorsus esset supervacuum, id, cujus causa creatum fuit, praestare non potens ; quod si alternis modo laxum, modo rigens sit, id ipsum certe omni admiratione dignum extiterit, quod, quale ipsum debere esse ratio cogitavit,

23 talem nunc esse reperitur. Quamobrem cum genitalis membri corpus durum juxta et cavum esse fistulosumque debuerit, ex osse quidem, ut reliquae copulae, oriri cernitur, at concavum et fistulosum ex omnibus solum est, taleque ipsum esse utilitas postulavit, ut rectum nullamque in partem declinans in venereo

1. ἀλλ' ἔτι] Sic E., ἀλλὰ vul., ἔτι G.

ib. ἂν ἦν] ἂν om. G.

ib. καὶ ἀπρεπὲς] om. G.

2. ἐν—βίῳ] Sic E., om. vul., ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ G., et add. καθ' ἕνα μόνον τὸν τῆς συνουσίας καιρὸν χρῆσιμον γενόμενον.

ib. εἰ δὲ κεχαλασμένον] κεχαλασμένον δ' εἴπερ G.

ib. ἦν] ἀεὶ add. E., om. G. et vul.

3. ὑπῆρχεν] Sic E., οὕτω γε πάντα πασιν ὑπῆρχεν G., ἦν vul.

ib. ποτε] πρόποτε G.

5. αὐτὸ] πρῶτον μὲν αὐτὸ G.

ib. ἄξιον θαυμάζ.] θαυμ. ἄξιον G.

6. ὅτι] εἰ G.

ib. αὐτὸ—ἐξεῦρε] ὁ λόγος ἐξεῦρεν αὐτὸ G.

7. τοιοῦτον καὶ] τοιοῦτο G.

ib. ὑπάρχον] Lin. duas add. G.

ib. Ἐπεὶ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 218, 19.

ib. Ἐπεὶ τοίνυν] εἰ δὲ γ' ἦμεν ὄντως φυσικοὶ πάντως ἂν ἐνόησαμεν ὡς ἐπειδὴ G.

8. καὶ σηραγγῶδες] om. G., καὶ συρραγγῶδες A., καὶ σιραγγῶδες B.

9. τοῦ αἰδοίου] τῶν αἰδοίων G.

9, 10. φαίνεται—ἔχον] φύεται μὲν ἐξ ὅστου G.

10. ἔχον] ἔχειν E.

ib. λοιποὶ] πάντες add. G.

11. δὲ] δ' ἔσται G.

ib. καὶ σηραγγῶδες] om. G., καὶ συρραγγῶδες A., καὶ σιραγγῶδες B., καὶ σηραγγῶδες εἶναι E.

12. κελεύει] Lin. duodecim hic om. Theoph.

Fabr. p. 899, 900.

2 ἀκλινὲς ἐν ταῖς συνουσίαις φυλάττοιτο. Ἄλλα καὶ
διίστασθαι καὶ ἀνευρύνεσθαι τὸν πόρον χρήσιμον,
ἵνα καὶ ἐπὶ πλείστον καὶ πόρρω καὶ κατ' εὐθὺ ἐξα-
κοντίζηται τὸ σπέρμα πρὸς τοὺς κόλπους τῆς μήτρας. p. 83

3 Τοῖς γοῦν ὑποσπυδαίοις ὀνομαζομένοις, ἐπειδὴ ὁ 5
πόρος τοῦ καυλοῦ ἐν τῷ τέλει διέστραπται, οὐ [δύ-
νατον] γεννᾶν. δηλοῖ δὲ τοῦτο ἡ ἴασις τμηθέντος

24 γὰρ τοῦ δεσμοῦ, γεννῶσι. Διατείνεται οὖν τὸ
αἰδοῖον ὑπὸ πνεύματος, παράκεινται δὲ αὐτῷ ἐκα-
τέρωθεν δύο μύες, τείνοντες τὸν πόρον, ὥσπερ τι- 10
νὲς χεῖρες, ἐν τῇ ἀποκρίσει τοῦ σπέρματος, εἰ μέλ-
2 λοι πολὺ ἐξακοντίζεσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἡ οὐρηδόχος

2 congressu perduraret. Verum distendi etiam spaciosiusque reddi
ejus iter oportuit, ut quamplurimum semen quam longissime rec-
3 taque in uteri sinus profundatur. Quare vocati [ὑποσπυδαίοι]
hypospadiæi, (id est, quasi *spadones et oblaesi*), cum colis meatus
in fine retorqueatur, generare non possunt: id vero curatio de-
clarat; rescisso enim vinculo, apti ad generandum efficiuntur.

24 Igitur pudendum spiritu distenditur, binique ab utroque ejus
latere musculi adjacent, meatum in seminis missione, si multum
2 ejiciendum sit, veluti quaedam manus, distendentes. Caeterum

1. ἐν ταῖς συνουσίαις] om. G.
ib. φυλάττοιτο] τὸ σύμπαν αἰ-
δοῖον add. G.
ib. Ἄλλα κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 221.
ib. Ἄλλα καὶ] οὐ γὰρ, ὡς ἂν οἰη-
θεῖη τις ἴσως, ἕνεκα τῆς συνουσίας
μόνης, ἀλλὰ καὶ τοῦ G.
2. ἀνευρύνεσθαι] εὐρύνεσθαι G.
ib. χρήσιμον] om. G.
3. ἵνα καὶ ἐπὶ] ἵν' ἐπὶ G.
ib. καὶ πόρρω—εὐθὺ] om. G.
4. πρὸς—μήτρας] χρήσιμον ἀκρι-
βῶς τετάσθαι τὸ αἰδοῖον G. Lin.
duas hic om. Theoph.
5. Τοῖς γοῦν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 221.
ib. γοῦν] γὰρ οὖν G.
5, 6. ὁ πόρος—τέλει] διὰ τὸν ἐν τῷ
τέλει τοῦ καυλοῦ δεσμὸν ὁ πόρος G.
6. οὐ [δύνατον] γεννᾶν] γεννᾶν
ἀδύνατον G., οὐ δύναται γεννᾶν vul.

Lin. duas hic om. Theoph.
7. δηλοῖ δὲ τοῦτο] ὁμολογεῖ δὲ
τῷ λόγῳ καὶ G.
ib. τμηθέντος γὰρ] εἴ γε δὴ τμηθ. G.
8. γεννῶσι] Lin. septem hic om.
Theoph.
ib. Διατείνεται κ.τ.λ.] Cf. Gal.
p. 222.
ib. Διατείνεται—πνεύματος] om.
G.
9. παράκεινται—ἐκατέρωθεν] τού-
τῳ (sc. τῷ τοῦ σπέρματος πόρῳ) δ'
ἐπίκειται τὸ κοῖλον νεῦρον, ἐκατέρω-
θεν δ' αὐτῶν G.
10—12. τείνοντες—ἐξακοντίζε-
σθαι] Alia et plura ap. G.
12. ἐξακοντίζεσθαι] ἐξανκοτίζ. B.
ib. Ἐπεὶ δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 222.
ib. Ἐπεὶ δὲ] καὶ add. G.
ib. οὐρηδόχος] om. G.

F f 2

DE
GENITA-
LIBUS.

Spadones
quare gene-
rare non
possint,

quomodo
sanentur.

Penis mea-
tus (vulgo
urethra)
quomodo
distendatur.

Semini et
urinae
unum esse
meatum.

DE
GENITALI-
LIBUS.

κύστις ἐτέτακτο πλησίον, ἕτερον οὐκ ἦν ἄμεινον ἐκκρίσεως πόρον ἐργάσασθαι, ἀλλ' ᾧ καὶ αὐτὸ τὸ σπέρμα χρῆται· εὐλόγως οὖν καὶ ὁ ταύτης αὐχὴν ἅπαν κατείληφε τὸ τοῦ περιτοναίου χωρίον, ἀναφε- 901
ρόμενος ἀπὸ τῆς ἕδρας, [ἐφ'] ἧς ἐξ ἀρχῆς ἔκειτο, 5
μέχρι τῆς κατὰ τὸ αἰδοίου ἐκφύσεως.

Urethram
muliebrem
neque ita
flexuosam
ut in viris,
neque tam
longam
esse.

3 Ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν, ἅτε οὐκ ὄντος αἰδοίου προ-
πετοῦς, τὴν τοιαύτην ἀπόφυσιν ὁ τῆς κύστεως αὐχὴν
οὐκ ἔτι ἔσχευ· ἀλλὰ τὸ μὲν αἰδοῖον τὸ γυναικίον ἐπί-
κειται κατὰ τῆς ἕδρας, ἐπὶ δὲ τὸ ἄνω πέρασ αὐτοῦ τῆς 10
κύστεως ὁ τράχηλος τελευτᾷ, κἀνταῦθα προχεῖται τὸ
οὔρον, οὔτε ἰκανῶς καμπύλος ὡς ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν,

Labia pu-
dendi muli-
ebris, penis
praepu-
tium.

25 οὔτε οὕτως μακρὸς γενέσθαι δεηθείς. Αἱ δὲ τοῦ δέρ-
ματος ἐπιφύσεις ἐπὶ τοῖς πέρασι τῶν αἰδοίων ἑκα-

quoniam urinae vesica prope sita est, nullum aliud expellendae
urinae iter, quam quo et semen utitur, excogitari potuit; itaque
non injuria et ipsius cervix omnem peritonaei membranae locum
occupavit, ab ano, cui a principio insedit, ad eam quae apud
virile est germinationem, ascendens.

3 At in mulieribus, cum genitale non propendeat, hujusmodi pro-
cessum vesicae cervix non itidem habuit; sed muliebre pudendum
sedi incumbit, ad superiorem autem ejus finem vesicae collum ter-
minatur, itaque inde urina profunditur, cum neque ita flexuosum
25 ut in viris, neque ita longum esse debuerit. Pelliculosae vero ap-
pendices extremis utriusque genitalibus adjectae, in muliebribus

2. ἐκκρίσεως] οὔρου add. G., et
fort. C.

ib. πόρον ἐργάσασθαι] ἐργάζε-
σθαι πόρον ἄλλον G.

2, 3. ἀλλ' ᾧ—χρῆται] ἢ συγχρή-
σασθαι τῷ τοῦ σπέρματος G.

2. ἀλλ' ᾧ] ἀλλ' ὄν E., ἀλλὰ ᾧ vul.

3. χρῆται] χρᾶται E.

ib. οὖν] Sic B.C.G.M., om. E.F.
et fort. A.

4. ἀναφερόμενος] ἀναφερόμενον G.

ib. [ἐφ']] Sic C.G., ἀφ' vul.

7. Ἐπὶ δὲ τῶν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 222, 23.

ib. προπετοῦς] προμήκους G.

8. τὴν τοιαύτην] τὰ τοιαύτ' A.

9. οὐκ ἔτι] οὐκέτ' G.

ib. αἰδοῖον] αὐτὸ add. G.

11. κἀνταῦθα] Sic E.G., κἀντεῦ-
θεν vul.

ib. προχεῖται] προχεῖ G., quod
mallem.

12, 13. οὔτε—οὔτε] οὔθ'—οὔθ' G.

13. οὔτως] οὔτω G.

ib. Αἱ δὲ τοῦ δέρματος κ. τ. λ.]

Cf. Gal. p. 223.

14. ἐπιφύσεις] ἀποφύσεις G.

ib. ἐκατέρων] Sic B.G., om. vul.

Fabr. p. 900, 901.

τέρων, ἐν μὲν ταῖς γυναιξὶ κόσμου χάριν ἐγένοντο, καὶ τοῦ μὴ καταψύχεσθαι τὰς ὑστέρας σκεπάσματα προβέβληνται· τοῖς δὲ ἀνδράσι, πρὸς [τῷ] κόσμον τινὰ φέρειν, καὶ ἀδύνατον ἦν μηδ' ὅλως ἔχειν αὐτά.

2 Πάντα οὖν ὅσα τοῖς ἀνδράσιν ὑπάρχει μόρια, ταῦτα 5 καὶ ταῖς γυναιξὶ, καθ' ἐν μόνον διαφέροντα, ὡς ἔνδον μὲν ἐστὶ τὰ τῶν γυναικῶν μόρια, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἔξω.

26 Φασὶν οὖν οἱ ἰατροὶ ὅτι ἀνὴρ γυναικὸς τελειότερος· ἡ δὲ αἰτία, τῆς θερμότητος ἢ ὑπεροχῆ· ψυχρότερον γὰρ ὄν τὸ θῆλυ οὐκ ἴσχυσεν προπετῆ ποιῆσαι τὰ 10 2 γεννητικὰ μόρια. Ἀληθέστερον δ' εἰπεῖν ὅτι διὰ τὴν

quidem ornamenti causa procreatae sunt, utque ne vulvae refrigerescant tanquam operimenta objiciuntur; in viris autem, praeterquam quod ornamentum addunt, neutiquam ipsis carere 2 mas potuit. Igitur omnes quas viri habent particulas, eadem et in mulieribus conspiciuntur, eo solum differentes, quod mulierum genitalia intus delitescunt, virorum extrinsecus pendent.

26 Quocirca medici perhibent virum esse muliere perfectiorem; hujusce rei causam, caloris excessum tradiderunt; foemina enim, cum sit frigidior, generationis membra foras propellere non potuit. Verius tamen dictum fuit ad generis propagationem in

1. κόσμον] κόσμου τε G.

2. καταψύχεσθαι] ψύχεσθαι G.

3. πρὸς [τῷ] Sic C. G., πρὸς τὸν vul.

4. καὶ] ἔτι καὶ G.

ib. μηδ' ὅλως] Sic G., μηδὲ ὅλως vul. Cf. sup. p. 92. l. 4.

ib. αὐτά] αὐτὰς G., quod mallem.

5. Πάντα οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 158.

6. καὶ ταῖς γυναιξὶ] Sic B. E., om. καὶ vul., κὰν ταῖς γυναιξὶ ἰδεῖν ἐστὶν G.

ib. καθ'—διαφέροντα] ἐν ἐνὶ μόνῳ τῆς διαφορᾶς οὔσης αὐτοῖς, οὐ παρὰ πάντα χρὴ μεμνήσθαι τὸν λόγον G.

7. ἐστὶ—γυναικῶν] τὰ τῶν γυναικῶν ἐστὶ G.

ib. τῶν δὲ] τὰ δὲ τῶν G.

8. Φασὶν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 161.

ib. Φασὶν—τελειότερος] καθάπερ οὖν ἄνθρωπος ἀπάντων ζώων ἐστὶ τὸ τελειώτατον, οὕτως ἐν αὐτῷ τούτῳ πάλιν ἀνὴρ γυναικός G.

9. ἡ δὲ αἰτία] ἡ δ' αἰτία τῆς τελειότητος G.

ib. τῆς θερμότητος ἢ] ἡ τῆς θερμότητος G.

9—11. ψυχρότερον—μόρια] Alia ap. G.

10. ὄν] ὄν E.

ib. ἴσχυσεν προπετῆ] Sic C. E., ἴσχυσε vul.

11. Ἀληθέστερον κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 163, 64.

11—p. 222, 1. Ἀληθέστερον—κατεσκευάσθη] Alia ap. G.

11. διὰ τὴν] εἰς τὴν G.

DE GENITALIBUS.

Omnes quae viris insunt partes, easdem mulieres habere.

Foeminam, quia mare frigidior sit, non idcirco imperfectiorem.

DE
GENITALIBUS.Foeminae
partes viri-
libus mi-
nores,ejusque se-
men infir-
mius et fri-
gidius.Motus tria
esse genera,
naturalem,
voluntari-
um, mix-
tum.

τοῦ γένους διαδοχὴν τοιοῦτον τὸ θῆλυ κατεσκευάσθη,
πρὸς τὸ δέξασθαι καὶ κατασχεῖν σπέρμα, καὶ θρέψαι

3 καὶ τελειῶσαι τὸ κνόμενον, ἐπιτήδειον ὄργανον. Τὸ
ἄρρεν δὲ τοῦ θήλεος εὐλόγως θερμότερον, καὶ τὰ
μόρια εὐρύτερα καὶ μείζονα ἔσχηκε, καὶ εὐκινήτοτερα. ⁹⁰²

4 Εὐθύς δὲ δήπου καὶ τοὺς ὄρχεις ἔμελλε τὸ θῆλυ
μικροτέρους καὶ ἀσθενεστέρους ἔχειν, καὶ τὸ σπέρμα
τὸ κατ' αὐτοὺς ἔλασσόν τε καὶ ἀσθενέστερον καὶ
ψυχρότερον· ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ αἰδοῖον καὶ σκλη-
5 ρότερον καὶ σηραγγῶδες. † Πρὸς δὲ τὸ ἄκρον αὐτοῦ ¹⁰
ἐπιδερματὶς κρέματα, ἧ τις ὀνομάζεται ποσθῆ, ὅπερ
ἐκτέμνεται ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ. †

27 Εἴπωμεν τοίνυν κατὰ ποῖον εἶδος κινεῖται τὸ ἀν-
δρικόν αἰδοῖον· τριῶν γὰρ οὐσῶν κινήσεων ἐν τοῖς
μορίοις τοῦ σώματος, τῶν μὲν φυσικῶν, τῶν δὲ προ- ¹⁵

hunc modum foeminam fuisse creatam, ad recipiendum continen-
dumque semen, praeterea ad alendum percipiendumque foetum,
3 idoneum instrumentum. Idcirco mas, foemina calidior, merito
4 membra ampliora, grandiora, mobiliaque possidet. Statim sane
et mulieris testes exiliores, imbecilliores, ac frigidiores esse debu-
erunt, eorum pariter semen paucius, infirmius et frigidius; aequē
5 autem genitale durius et cavernosum. † In cujus extremo pelli-
culosum additamentum suspenditur, quod *praeputium* appellatur;
id in cunni percussione rescinditur. †

27 Nunc utique quo motus genere virile creatur doceamus; tres
[enim] cum sint in corporis particulis motiones, naturales, electo-

2. πρὸς τὸ] om. G.

3. κνόμενον] κνούμενον G.

3—5. Τὸ ἄρρεν—εὐκινήτοτερα] om. G.

6. Εὐθύς δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 164.

7. καὶ ἀσθενεστέρους] τε καὶ ἀτε-
λεστέρους G.

ib. ἔχειν] ἴσχειν G.

8. ἔλασσον] γεννηθησόμενον ἔ-
λαττον G.

ib. ἀσθενέστερον καὶ ψυχρότερον]

ψυχρότερον καὶ ὑγρότερον G.

9, 10. ὡσαύτως—σηραγγῶδες] om. G.

10. σηραγγῶδες] συρραγγῶδες A.,
σιραγγῶδες B.E.

10—12. † Πρὸς—ἀκροβυστία †]
Locus corrupt. Vide Adnott.

11. ποσθῆ] ποσθῆ A.B.

13. ἀνδρικόν] Sic E., τοῦ ἀνδρὸς
vul.

Fabr. p. 901—903.

αιρετικῶν, τῶν δὲ μικτῶν, εἴπωμεν κατὰ ποίαν κίνη-
 2 σιν κινεῖται τὸ αἰδοῖον. Εἰ μὲν προαιρετικῶς ἐκινεῖτο,
 οἱ νεογενεῖς παῖδες, χωρὶς προαιρέσεως ὄντες, ἀκίνητοι
 ἂν ἔμενον κατὰ τοῦτο τὸ μόριον· ἀλλὰ μὴν θεω-
 ροῦμεν αὐτοὺς κινουμένους, καὶ ἡμῖν δὲ αὐτοῖς καθ' 5
 ὕπνου τὸ αὐτὸ συμβαίνει. ὥστε φυσικὴ ἢ κίνησις
 3 τοῦ αἰδοῖου, καὶ οὐ προαιρετικὴ. Πάλιν δὲ, πολλῶν
 (ἡσυχάζοντων σωμάτων καὶ ἀκινήτων μερόντων,)
 βλεψάντων ἢ ἀψαμένων ἐτέρων σωμάτων γυμνῶν ἢ
 γυναικείων ἢ ἀνδρείων, εὐθὺς ἢ κατὰ τοῦτο σύντομος 10
 ἐπηκολούθησε κίνησις· ὥστε προαιρετικῶς κινεῖσθαι,
 4 καὶ οὐ φυσικῶς. Λείπεται οὖν κινεῖσθαι τὸ τρίτον
 εἶδος τῆς κινήσεως· ὡς μὲν γὰρ ὑπὸ μυῶν, κινεῖται
 κατὰ προαίρεσιν, (πᾶσα γὰρ κίνησις διὰ μυῶν γινο-
 μένη προαιρετικὴ ἐστίν·) ὡς δὲ ἀπὸ πνεύματος, φυ- 903
 σικῆ. κινεῖται ἄρα τὸ αἰδοῖον καὶ φυσικῶς καὶ προ-
 αιρετικῶς.

DE
GENITA-
LIBUS.Penem ne-
que prorsus
voluntari-
um motum
habere,neque prorsus natura-
lem,sed ex
utrisque
mixtum.

riae sive voluntariae, [et] ex utrisque mixtae, qua istarum trium
 2 virile moveatur declaremus. Primum si electoria, proxime nati
 infantes, electione carentes, immobiles hac parte permanerent;
 contra vero ipsis arrigi videmus, identidem et nobis secundum
 quietem accidit: quare hinc efficitur ut naturalis sit pudendi motio,
 3 non electoria. In contrarium autem, multis (corporibus quiescen-
 tibus prorsumque immobilibus,) alia nuda mulierum virorumve
 corpora intuentibus aut tangentibus, protinus ac repente virile
 commovetur; igitur electorie, non naturaliter commoveri videtur.
 4 Relinquitur sane tertium, ut mixto scilicet genere moveatur; nam
 quatenus musculis mobile, voluntario movetur, (omnis enim per
 musculos motio electoria est;) quatenus vero a spiritu, natura-
 liter: itaque virile et naturalem et electorium motum habet.

4. ἂν ἔμενον] Sic E., ἀνέμενον
vul.

5. ἡμῖν δὲ αὐτοῖς] ἡμᾶς αὐτοὺς E.

9. βλεψάντων] Sic B.E., καὶ
βλεψάντων vul.11. κινεῖσθαι καὶ οὐ φυσικῶς]
Sic E., οὐ φυσικῶς κινεῖσθαι vul.13. μυῶν] κινουμένη add. vul.,
om. E.

16. αἰδοῖον] αἰδεῖον B.

Mor. p. 84.

Fabr. p. 903.

DE
GENITALIBUS.

Viriles testes foemineis majores.

Eorum materia,

forma,

- 28 Οἱ δὲ ὄρχεις τῶν ἀνδρῶν, εἰς ὅσον μὲν ἔστι τὸ Must. ἄρρεν τοῦ θήλεος θερμότερον, εἰς τοσοῦτον μείζους P. 4. καὶ οἱ ὄρχεις ἐγένοντο· εἴπωμεν τοίνυν περὶ τῆς οὐσίας αὐτῶν καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τοῦ σχήματος, καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς καθηκόντων πόρων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν 5 πεφυκότων. Ἡ μὲν οὖν οὐσία τῶν ὄρχεων ἀδὴν ἔστι, λευκὸς μὲν τὴν χροιάν, σομφὸς δὲ καὶ ψαφαρὸς τὴν σύστασιν, ἀγγεῖα πολλὰ τριχοειδῆ καὶ ἀραχνοειδῆ κατεσπαρμένα κατ' αὐτὸν τὸν ἀδένα ἔχοντες.
- 3 Τὸ δὲ σχῆμα ὠοειδές, πρὸς τὰ ἐντὸς δὲ μέρη [σιμόν]· 10 ἔχοντες ἐν τῷ ἄκρῳ αὐτῶν ἐπικειμένην τὴν ἐπιδιδυμίδα, ἐν ᾗ πρῶτως καὶ τὸ σπέρμα λευκαίνεται, ἐν γὰρ [τοῖς] κισσοειδέσι παραστάταις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ

- 28 At viriles testiculi, quo mas foemina calidior, eo foemineis majores sunt; quare de ipsorum materia, magnitudine et figura, praeterea de canalibus ad eos pertinentibus, deque ab illis germinantibus, in praesentia disseramus. Igitur testium materia glandulosa est, colore alba, fungosa levisque, vascula multa capillacea 2 aranealique tenuitate per ipsam glandulam sparsa. Figura quidem rotunda oblongaque formati sunt, [ab interiore parte compressi; in summa ora *supergeminalem* (quae vocatur) aut *epididymidem* (ἐπιδιδυμίδα) habentes, in qua praecipue semen exalbescit, quod neque in varicosis assessoribus neque in ipso testium corpore

1. Οἱ δὲ ὄρχεις] Inc. fragm. secund. ap. Must.

ib. Οἱ δὲ ὄρχεις κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 164.

ib. Οἱ δὲ] αἱ δὲ E.

ib. Οἱ δὲ—ἀνδρῶν] om. G.

1, 2. εἰς—θήλεος] τὸ δ' ἄρρεν εἰς ὅσον ἔστι G.

1. μὲν ἔστι] Sic E.M., ἔστὶ vul.

2. θήλεος] θήλεως M.

ib. μείζους καὶ οἱ ὄρχεις] Sic E.M., om. καὶ οἱ ὄρχεις vul., καὶ οἱ ὄρχεις αὐτοῦ μείζους G.

3. ἐγένοντο] Sic M., γέγοντο E., ἀπετελέσθησαν G., γεγόνασιν vul.

ib. τοίνυν] Sic E.M., οὖν vul.

6. οὖν] om. M.

7. ψαφαρὸς] ψαθαρός M.

9. αὐτὸν τὸν] Sic B.E.M., om. τὸν vul.

ib. ἔχοντες] ἐχόντων M.

10. σχῆμα] Expl. codd. A.B., et edd. Fabr. Mor.

10—p. 230. l. 5. ὠοειδές—ἐπ' αὐτὰ] Sic E.M., om. C.

10. μέρη [σιμόν] μέρησιμοῖον E., μερισμοῖ M.

11. ἐν τῷ ἄκρῳ] ἐκ τῶν ἄκρων M.

13. [τοῖς] κισσοειδέσι] Sic M., om. τοῖς E.

Must. p. 4, 5.

σώματι τῶν ὄρχεων οὔτε [πρώτως] οὔτε καθόλου.
 4 Καὶ διὰ τοῦτο, ἐξερχομένων τῶν ὄρχεων ἐν τοῖς εὐ-
 νούχοις, συνεξέρχονται καὶ αἱ ἐπιδιδυμίδες· καὶ διὰ
 τοῦτο λαγνεύουσι μὲν καὶ οἱ εὐνούχοι ποτε κινηθέντες,
 5 ἀλλ' ἄχρηστον τε καὶ ἄγονον. Περιέχονται οὖν οἱ 5
 ὄρχεις ὑπὸ τινος δέρματος ἐοικότος θυλάκῳ· τοῦτο
 βαλάντιον ὀνομάζεται, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνατομικῶν ἰατρῶν
 6 ὄσχεος. Ἐκ τούτου τοῦ [κατὰ τῆς γαστρὸς ἐπικει- p. 5
 μένου δέρματος, ὃ συνεχές ἐστι τῷ] κατὰ τὸν ὄσχεον,
 συγκατέρχονται τινες ὑμένες τῷ δέρματι μέχρι τῶν 10
 ὑποκειμένων μυῶν, οἱ καθήκειν εἰς τοὺς ὄρχεις ὁρῶν-
 ται σαφῶς, ἐν κύκλῳ περιλαμβάνοντες τὸν πόρον, ὃν
 7 ἔνιοι σωλήναιον ὀνομάζουσιν. Οὗτοι οἱ μύες ἐκφύ-
 ονται ἀπὸ τῶν τῆς ἥβης ὀστέων· ἀλλὰ καὶ ὁ [ἐλυτρο-
 ειδῆς] χιτῶν ὡσαύτως ἀπ' αὐτῶν ἐκφύεται· καὶ ἀγγεῖα 15
 δὲ πολλὰ φλεβώδη συγκατέρχονται πρὸς τε τὸν ὄρ-
 χιν καὶ τὴν ἐπιδιδυμίδα, ἐλιπτόμενα πολλαῖς ἔλιξι,

DE
GENITA-
LIBUS.Eunuchi
quare ste-
riles.

Scrotum.

Musculus
cremaster.Tunica
elytroides,
(vulgo tu-
nica vagi-
nalis.)

4 aut praecipue fit aut omnino. Quamobrem in eunuchis una cum
 testibus extractis extrahuntur simul supergeminales; iique eam ob
 causam venerem quidem interdum incitati exercent, sed inutiliter
 5 et steriliter. Continentur igitur testes cute quadam sacco si-
 mili; haec vulgo *bursa* appellatur, a medicis autem anatomicis
 6 *scrotum*. A cute igitur quae ventri superjacet et scroto connec-
 titur, descendunt membranae quaedam una cum cute usque ad
 musculos subjacentes, qui ad testes tendere plane videntur, me-
 tum, quem nonnulli *σωλήναιον* (i. e. *canalem*) vocant, cingentes.
 7 Hi muscoli a pubis ossibus oriuntur; itemque ab iis oritur mem-
 brana *ἐλυτροειδῆς* (sive *vaginalis*,) vocata; et simul ad testem et
 supergeminalem descendunt multa venosa vascula, multis gyris

1. [πρώτως] Sic M., πρώτος E.

4. λαγνεύουσι] Sic M., λεχνεύ-
ουσι E.

5. ἄχρηστον τε] om. τε M.

8, 9. [κατὰ—τῷ] Sic M., om. E.,
(nisi potius sit collatoris error.)

11. καθήκειν] καθήκοντες M.

14. [ἐλυτροειδῆς] ἐλυτροειδῆς E.,
ἐλυτροειδῆς M. (mendo sc. typogr.)16. συγκατέρχονται] Sic M.,
συνκατέρχονται E.

17. ἐλιπτόμενα] Sic M., ἐλιτυ. E.

DE
GENITALIBUS.Sanguinem
in epididymide exal-
bescere.

ἐν αἷς καταβραχὺ ἐκλύεται ἢ τοῦ αἵματος χροιά. τὸ
[περιεχόμενον] δὲ αἷμα ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὸ λευκότερον
τρέπεται, παρασκευαζόμενον εἰς τὴν τοῦ σπέρματος
γένεσιν.

- 29 Ἡ δὲ ἐν αὐτοῖς τοῦ σπέρματος γένεσις, εἰς ἄκρον 5
ἤκουσα πέψεως, ἀρχὴ δραστικὴ τῆς τοῦ ζώου γενέ-
σεως γίνεται. Αὐτὸ γὰρ τὸ σπέρμα τῶν ἀνδρῶν, καὶ
πολὺ καὶ παχὺ καὶ θερμὸν ἀπεργασθὲν, καὶ εἶδους
καὶ ὕλης λόγον ἐπέχει, εἶδους μὲν μᾶλλον, ὕλης δὲ
ἦττον· τὸ δὲ τῆς θηλείας, εἰς ὅσον μὲν τὸ θῆλυ τοῦ 10
ἄρρενος ψυχρότερον, εἰς τοσοῦτον καὶ τὸ κατ' αὐτὰς
σπέρμα οὐ μόνον ψυχρὸν, ἀλλὰ καὶ ὑγρὸν καὶ ὀλίγον
καὶ ἀτελέστερον· ἐπέχει δὲ καὶ αὐτὸ καὶ εἶδους καὶ
ὕλης [λόγον, ὕλης] μᾶλλον [ἤπερ] εἶδους. ὥστε τὸ

Maris se-
men formae
magis quam
materiae,
foeminae
materiae
magis quam
formae ra-
tionem ob-
tinere.

convoluta, in quibus paulatim sanguinis color dissipatur: sanguis
autem qui in vasculis continetur exalbescit, ad seminis generatio-
nem paratus.

- 29 Semen autem quod in ipsis generatur, quum sit summe coc-
tum, principium est animalis generationis effectivum. Marium
enim semen, quum sit multum et crassum et calidum factum,
formae et materiae rationem obtinet, hujus quidem minus quam
illius; foemina autem quanto mare frigidior, tanto ejus semen
non modo frigidius, verum etiam humidum et paucum et imper-
fectum; id ipsum quoque formae et materiae rationem obtinet;
hujus autem magis quam illius: adeo ut semen imperfectius in

1. ἐκλύεται] Sic M., ἐκλύσται E.

2. [περιεχόμενον] Sic M., περι-
σχόμενον E.

5. Ἡ δὲ ἐν αὐτοῖς κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 164.

6. τῆς τοῦ] om. G.

ib. γενέσεως] Sic M., γενήσεως
E., om. G.

7. γίνεται] γέγονεν G. Lin. no-
vem hic om. Theoph.

ib. Αὐτὸ γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 165.

ib. γὰρ] τε G., constructione
mutata.

ib. τῶν ἀνδρῶν καὶ] om. G.

10. ἦττον] Sic M., ἦτγον E.

8. ἀπεργασθὲν] ἀπεργασθῆναι G.

8—14. εἶδους—εἶδους] Alia ap. G.

10, 11. εἰς] Sic M., καὶ εἰς E.

14. ὕλης [λόγον, ὕλης] ὕλης, ὕλης

λόγον E.M.

ib. [ἤπερ] εἴπερ E.M.

ib. ὥστε] ἀλλ', ὡς εἴρηται νῦν
G.

Must. p. 5, 6.

μὲν ἀτελέστερον ἐν τῇ κινήσει θῆλυ, τὸ δὲ τε-
 3 λειότερον ἄρρεν γίνεται. Εἰ μὲν γὰρ καὶ τὸ τοῦ
 ἄρρενος σπέρμα καὶ τὸ τῆς θηλείας δυοῖν ἀρχῶν
 λόγον ἐπέχουσιν, ὑλικῆς τε καὶ δραστικῆς, ἀλλὰ
 πρὸς ζῶου γένεσιν . . . . . καὶ ἀτελέ- 5
 στατα καταμόνας· εἰ μὴ γὰρ ἀμφότερα κερασθῶσιν
 πρὸς ἄλληλα, καὶ ἀμφότερα ἂν μείνωσιν ἄγονα.

4 Τοῦτο γὰρ ἢ ἄφατος τοῦ Θεοῦ δημιουργία προ-
 επισταμένη, οὐκ ἄνδρα μόνον ἐδημιούργησεν, οὐδ'
 ἄνδρας δύο, πρὸς τὴν τοῦ γένους διαδοχὴν, οὐδὲ γυ- 10
 ναῖκα μίαν ἢ δύο, [ἀνεπιτήδειος] γὰρ ἢ μίξις· ἀλλ' p. 6
 ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ἀμφότερα γὰρ πρὸς μίξιν ἐπι-
 5 τήδεια. Διὰ τοῦτο καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς πρὸς τὴν
 τῶν ἀνθρώπων γένεσιν, εἰπὼν, “ Αὐξάνεσθε καὶ
 6 “ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν.” Ἄρχῃν 15

3 motu foemina, perfectius vero mas efficiatur. Quamquam enim
 maris et foeminae semen duorum principiorum, materialis scilicet
 et effectivi, rationem obtineant, ad animalis tamen generationem
 utrumque necessarium, et utrumque solum imperfectissimum
 est; nisi enim ambo commisceantur, ambo sterilia restabunt.
 4 Hoc enim quum Dei ineffabilis sapientia praevideret, non ho-
 minem solum fecit ad genus humanum continuandum, neque
 homines duo, neque foeminam unam aut duas, talis enim mistura
 inepta fuisset; sed hominem et foeminam, quum ambo ad com-
 5 mixtionem apta sunt. Quamobrem etiam benedixit illis ut ho-
 mines procrearent, et ait, (*Gen. I. 28. IX. 1.*) “ Crescite et
 6 “ multiplicamini, et replete terram.” Satius igitur est maris

1. θῆλυ] Sic G.M., καὶ pr. E.
 ib. τελειότερον] τελεώτερον G.
 5. γένεσιν] Quaedam hic deesse
 videntur, quae in vers. Lat. e con-
 ject. supplēvi.

5, 7. καὶ] om. M.
 7. ἂν] Sic M., ἄνον E.
 ib. μείνωσιν] μείνειεν M.
 8. προεπισταμένη] προσεπιστ. M.
 11. [ἀνεπιτήδειος] Sic M., ἀνε-
 πιτηδία E.

ib. μίξις] Sic M., μήξησι E.
 12. μίξιν] Sic M., μήξιν E.
 14. εἰπὼν] om. M.
 ib. Αὐξάνεσθε] Sic E. et LXX.,
 ἐπανξάνεσθε M.
 15. Ἄρχῃν μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 168, 69.
 ib. Ἄρχῃν μὲν οὖν] βέλτιον οὖν
 ἀρχῇν μὲν G., quod necessarium
 videtur.

DE
GENITA-
LIBUS.Semen ma-
ris aut foe-
minae soli-
us imper-
fectum.Quare ma-
rem et foe-
minam De-
us creaverit.

DE
GENITALIBUS.

Primo tempore non posse dignosci sitne mas an foemina quod conceptum est.

μὲν οὖν ποιητικὴν ὑποτίθεται τὸ τοῦ ἄρρενος σπέρμα, συντελεῖν δὲ [αὐτῷ] πρὸς τὴν τοῦ ζώου γένεσιν ὑπολαμβάνειν καὶ τὸ τοῦ θήλεως. ἐκ γὰρ τῆς μιᾶς ἀρχῆς ταύτης [οὐκ] εὐθὺς μὲν ἅμα τῷ καταβληθῆναι τὸ σπέρμα, καὶ μέχρι πολλοῦ, μάθοις ἂν ἐξ αὐτῶν 5 τῶν [ἀνατομικῶν] ὡς οὐπω [διαπέπλασται] τῶν αἰδοίων οὐδέτερον, οὐδ' ἔστι δῆλον οὔτε εἰ ἄρρεν ἐστὶν αὐτὸ τὸ κνούμενον, οὔτε εἰ θῆλυ· χρόνῳ δὲ ὕστερον φωρᾶται καὶ κατάδηλον γίνεται, τὴν μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ σπέρματος [ἔχον,] τὴν δὲ ἐκ τῆς μήτρας ἐπι- 10 σπώμενον.

7 Ὅπως δὲ ἐκάτερον αὐτῶν τὴν μὲν ἐξ ἀρχῆς αὐτῶν

semen effectivum principium supponere, foeminae vero ad animalis generationem existimare ipsi aliquid conferre : ut enim anatomici ipsi nos docent, ab uno hoc principio statim ut semen in uterum est coniectum, et certe diutissime post, neutrum pudendorum adhuc formatur, ignorabisque sitne mas an foemina quod conceptum est ; postea vero tandem deprehenditur fitque perspicuum ; causam autem partim quidem ex semine habet, partim autem ab utero trahit.

7 Quo pacto autem ipsarum causarum utramque hanc quidem

1. ποιητικὴν] κινητικὴν G.

2. [αὐτῷ] Sic G. M., αὐτὸ E. ;
τι add. G.

3. ὑπολαμβάνειν καὶ] om. καὶ G.,
ὑπολαμβάνει καὶ M. Duas lin. hic
om. Theoph.

ib. θήλεως] Sic E. M. et sic p.
234. l. 8 : 236. 6 : 247. 3., θήλεος
G. et sic 222. 4 : 224. 2 : 232. 4.
Vide Lobeck ad Phryn. p. 247.

4. [οὐκ] Sic G., om. E. M.

ib. εὐθὺς] εὐθὺ G.

5. πολλοῦ] παμπόλλου γε χρό-
νου G.

6. [ἀνατομικῶν] Sic G. M., ἀνα-
τομῶν E.

ib. [διαπέπλασται] Sic G., δια-

πεπλᾶσθαι E. M.

9. φωρᾶται] τε add. G.

ib. γίνεται] τὴν αἰτίαν τοῦ τοιοῦ-
τον γίνεσθαι add. G., quod neces-
sarium videtur.

ib. τὴν μὲν] αἰτίαν add. M.

ib. ἐξ αὐτοῦ] Sic G., ἐξ αὐτοῦ E.,
ἐξ om. M.

10. [ἔχον] Sic G., ἔχειν E. M.

ib. μήτρας] μητρὸς G.

12. Ὅπως δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 169.

ib. ἐξ ἀρχῆς] Sic G., ἐξ ἀρχῆς
E. M.

ib. ἀρχῆς αὐτῶν] om. αὐτῶν G.,
quod abesse mallet.

Must. p. 6.

εὐθὺς ἔχει, τὴν δὲ ὑστερον λαμβάνει, μαθεῖν ἔστι ἐξ
 8 αὐτῆς τῆς ἀνατομῆς. Ἡ γὰρ κοίλη φλέψ, ἵνα περ
 πρῶτον ἐκφυομένη τοῦ ἥπατος ἔτι μετέωρος ἐπὶ τὴν
 ῥάχιν κατακάμπτεται, τὸν δεξιὸν ἔχει νεφρὸν ἐκ τῶν
 δεξιῶν αὐτῆς μερῶν παρακείμενον, εἶτα ἐφεξῆς ὑπο- 5
 κάτω μικρὸν ἐκ τῶν ἀριστερῶν αὐτῆς μερῶν τὸν
 9 ἀριστερόν. Ἐκφυσις δὲ [ἐξ] αὐτῆς εἰς ἐκάτερον τῶν
 νεφρῶν ἀγγείου μεγίστου φλεβώδους· καὶ μὲν γε καὶ
 τούτων ἐκατέρου κάτωθεν ἐτέρων ἀγγείων ὁράται ζευ-
 γος ὁμοίως μεγάλων, ἐκ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας τῆς 10
 ἐπικειμένης τῇ ῥάχει [φερόμενον], ὁμοίως ταῖς φλεψὶ,
 10 καὶ εἰς τοὺς νεφροὺς [ἐμφυόμενον]. Ἄτε δὲ τοῦ μὲν
 δεξιοῦ νεφροῦ πλησίον κειμένου τῷ ἥπατι, τοῦ δὲ

DE
GENITA-
LIBUS.

“Spermatikas
 dextras, tam
 venas, quam
 arterias, ori-
 ri ex ipso
 venae cavae
 et arteriae
 magnae
 trunco, infra
 emulgentes,

jam inde ab initio habeat, aliam autem post assumat, ex ipsa
 8 anatomia discendum est. Nam vena cava, qua primum adhuc
 e jecore emergens sublimis ad spinam flectitur, dextrum habet
 renem ad dextram sibi adjacentem, tum deinceps paulo infra ad
 9 sinistram sinistrum. Producitur autem ex ipsa vas venosum maxi-
 mum in utrumque renem; atque etiam sub utroque horum vaso-
 rum videas alia duo vasa aequae magna, a magna arteria, quae
 spinae incumbit, profecta, non aliter quam venas, et in renes
 10 inseri. Quum autem ren dexter prope jecur sit locatus, sini-

1. ἔχει] ἴσχει G., ἔχειν M.

1, 2. μαθεῖν—ἀνατομῆς] δοκῶ μοι
 δείξειν οὐ λόγοις πιθανοῖς, ἀλλ' ἐναρ-
 γέσιν ἀποδείξεσιν ἐκ τῶν ἀνατομικῶν
 εὐρισκομέναις G. Lin. duas hic
 om. Theoph.2. Ἡ γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 169.

ib. Ἡ γὰρ] τοι add. G.

ib. ἵνα περ] ἵνα G.

4. κατακάμπτεται] κατακάμπτηται
 M., κάμπτεται G.

5. αὐτῆς] ἐαυτῆς G.

ib. εἶτα ἐφεξῆς] εἶτ' ἐφεξῆς G.,
 εἶτα ἐφ' ἐξῆς E., εἶτ' ἐφ' ἐξῆς M.

6. μικρὸν] σμικρὸν G.

ib. αὐτῆς] αὐ G.

7. Ἐκφυσις κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 169.

ib. [ἐξ] Sic G.M., om. E.

8. ἀγγείου μεγίστου] ἔστιν pr.
 G., μέγιστου ἀγγείου M.10. ἐκ τῆς μεγάλης] ἐκ μὲν τῆς
 μεγίστης G.11. [φερόμενον] Sic G.M., φε-
 ρόμενος E.

ib. ὁμοίως] δὲ add. G.

12. καὶ εἰς] καὶ om. G.

ib. [ἐμφυόμενον] Sic G.M., ἐμ-
 φυόμενα E.ib. Ἄτε δὲ τοῦ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 169, 70.

Fabr. p. 903.

Must. p. 6, 7.

DE
GENITALIBUS.

hoc est, circa
regionem
renum: si-
nistras ex
ipsis emul-
gentibus.
Verisimile
autem esse,
immo ne-
cessarium,

ἀριστεροῦ κατωτέρω, τοσοῦτον καὶ ἡ τῶν εἰς αὐτὸν
ἀγγείων ἔκφυσις ὑψηλότερα τῆς [εἰς] τὸν ἀριστερόν
ἱΙ ἔστιν. Ἐπεὶ τοίνυν ἐφεξῆς τούτων τὰ γεννητικὰ
μόριά ἐστι, ζευγος ἀρτηριῶν τε καὶ φλεβῶν φέρεται p. 7
ἐπ' αὐτὰ, οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων, ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς 5
τὴν δεξιὰν κοιλίαν τῆς μήτρας καὶ τὸν [ταύτη ὄρχιν]
ἴοντα, ἐκ τῶν μεγάλων ἀγγείων ἀφώρμηνται τῶν ἐπὶ
τὴν [ράχιν,] φλέψ μὲν ἀπὸ τῆς κοίλης φλεβὸς, ἀρτη-
ρία δὲ ἀπὸ τῆς μεγάλης ἀρτηρίας· ὅσα δὲ εἰς τὸν ἀρι-
στερόν [ὄρχιν] ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἢ τὴν ἀριστερὰν μή- 10
τραν ἐπὶ τῶν γυναικῶν [ἀφικνοῦνται, (δύο δὲ ἐστιν
καὶ ταῦτα, μία μὲν ἀρτηρία, μία δὲ φλέψ,)] οὐκ ἐξ
αὐτῶν τῶν μεγάλων ἀγγείων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπὶ τοὺς

ster autem inferius, tanto et vasorum, quae in ipsum inseruntur,
ἱΙ productio, ea est altior quae in alterum inseritur. Quoniam igitur
post haec partes genitales sitae sint, par arteriarum et venarum
in ipsas fertur, non ex loco eodem, sed vasa ipsas]* ineuntia ita 903
se habent; quae in dextrum viri testem dextramque in muliere
vulvam feruntur, a magnis canalibus spinae adhaerentibus supra
renes oriuntur, vena a cava vena, arteria a grandi arteria; quae
vero ad sinistrum testem in viris sinistramque in mulieribus vul-
vam perveniunt, (bina sunt et haec, una arteria, altera vena,) non
item a magnis conceptaculis, sed a ramis in renes subeun-

* Porro va-
sa ipsos ἔχ.
Crass.

1. κατωτέρω] Octo lin. hic om. Theoph.

2. [εἰς] Sic G., om. E.M.

ib. ἀριστερόν] ἕτερόν G.

3. Ἐπεὶ τοίνυν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 170, 71.

ib. τούτων] Hic G., post μόρια E.M.

ib. τὰ γεννητικὰ] ἐπὶ pr. G.

ib. ἐστι] om. G.

5. ἐπ' αὐτὰ] om. G.

ib. οὐκ—τόπων] pro his, quin-
que lin. ap. G., sententiae forma
mutata.

ib. εἰς τὴν] εἰς τε τὴν G.

6. κοιλίαν τῆς μήτρας] μήτραν

C. G.

ib. [ταύτη] Sic G. et sic inf.
p. 232. l. 2., ταύτης E.M.

ib. [ὄρχιν] Sic G., ὄρχην E.M.

7. ἐκ τῶν] ἐκ om. G.

ib. ἀγγείων] αὐτῶν add. G.

ib. ἀφώρμηνται] ἀφώρηται G.

ib. τὴν [ράχιν] τὴν ράχην E.M.,
ράχιν G.

10. [ὄρχιν] Sic G.M., ὄρχην E.

ib. ἀριστερὰν] ταύτη G.

11, 12. [ἀφικνοῦνται—φλέψ] Sic
C.G., om. E.M.

11. [ἀφικνοῦνται] ἀφικνεῖται G.

12. οὐκ] οὐκέτ' G.

Fabr. p. 903.

- 30 νεφροὺς φερομένων ἀφώρμηται. Δῆλον οὖν ὡς ἀκάθαρτον καὶ περιττωματικὸν, ὑγρὸν καὶ ὀρρώδες, ὃ τε ἀριστερὸς ὄρχις ἐπὶ τῶν ἀρρένων, ἢ τε ἀριστερὰ κοιλία τῆς μήτρας ταῖς γυναιξὶ δέχονται τὸ αἷμα.
- 2 Καὶ τούτου συμβαίνει [καὶ αὐτοῖς τοῖς δεχομένοις 5 ὀργάνοις] οὐχ ὁμοίως γίνεσθαι τὴν κρᾶσιν· ὡς γὰρ τὸ καθαρὸν αἷμα θερμότερον τοῦ περιττωματικοῦ ἐστίν, οὕτως καὶ τὰ πρὸς αὐτοῦ τρεφόμενα μόρια, θερμότερα ἄρα τὰ δεξιὰ τῶν ἀριστερῶν ἀποτελεῖται.
- 3 [Δέδεικται] δὲ καὶ τοῦτο ὑφ' Ἱπποκράτους, ὅτι τὰ 10 κατ' εὐθὺ κείμενα μόρια πλέον [ἀλλήλων] ἀπολαύειν

30 tibus expullulant. Quamobrem jam neminem fugit sinistrum testem in viris, sinistramque vulvam in mulieribus [impurum,] 2 faeculentum, dilutum, serosumque haurire sanguinem. Atque inde recipientes quoque particulas absimili* temperamento esse necesse est; nam sicut purus sanguis faeculento calidior est, ita et eo vescentia membra, dextra scilicet, sinistris calidiora sunt; alia quoque ratione magis calorem participantia, quod ab jecore 3 collocantur. Id enim ab Hippocrate recte saepius inculcatum est, membra e regione posita necessario magis reciproco muneri

DE GENITALIBUS.

vasa dextra ex ipso trunco haurire sanguinem purum calidumque; sinistra ex emulgentibus non nisi

* non absimili &c. Crass.

1. ἀφώρμηται] ἀφώρμηται G.
ib. Δῆλον οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 171.

ib. ἀκάθαρτον] om. C., ἔτι add. G.

2. περιττωματικὸν] Sic G.M., περιττωματικὸν E.

ib. ὑγρὸν] καὶ ὑγρὸν G.M.,
ib. ὀρρώδες] Sic G.M., ὀρρώδες E.

3. ὃ τε] ὄντε M., typogr. fort. errore.

4. κοιλία τῆς μήτρας] μήτρα C.G.

5. Καὶ τούτου κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 171.

5, 6. [καὶ—ὀργάνοις] Sic C.G., om. E. M.

ib. ὁμοίως] ὁμοίους G.
7. περιττωματικοῦ] Sic G.M., περιττωματικοῦ E.

8. ἐστίν] om. G.

ib. οὕτως] οὕτω G.M.

9. θερμότερα ἄρα τὰ δεξιὰ] τὰ δεξιὰ θερμότερα G., quod mallet.

ib. ἀποτελεῖται] καίτοι καὶ τῆς φύσεως ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς ἐπλεονέκτει

add. G. Quaedam hic add. C. quae inf. p. 232. l. 2, 3. leguntur.

10. [Δέδεικται] δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 171.

ib. [Δέδεικται] δὲ] Sic M., δέδεικται γὰρ C.G., δέδεικται δὲ E.

ib. τοῦτο ὑφ' Ἱπποκράτους] τοῦθ' ἡμῖν πολλάκις ὑφ' Ἱπποκράτους ὀρθῶς εἰρημένον G.

ib. ὅτι τὰ] ὡς τὰ G.

11. κατ' εὐθὺ] Sic G.M., κατ' εὐθὺ E.

ib. [ἀλλήλων] Sic C.G., τῶν ἀλλήλων E.M.

DE
GENITALIBUS.

serosum
frigidum-
que. Quare,
prout mate-
ria seminis,
ita semen
ipsum.”
Casp. Hoff-
mann.

4 ἀνάγκη. Μὴ τοίνυν [ἔτι] θαυμάζειν εἰ τῶν μητρῶν
ἢ δεξιὰ κοιλία, καὶ τῶν ὄρχεων ὁ ταύτη κείμενος, κατ'
εὐθὺ τοῦ ἥπατος τεταγμένος, θερμότερα τῶν ἀριστε-
5 ρῶν εἰσί. Συνεχωρεῖτο δὲ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος εἶναι
θερμότερον, ἀνάγκη ἄρα τὰ μὲν δεξιὰ μόρια τῶν ἀρ-5
ρένων εἶναι γεννητικὰ, τὰ δὲ ἀριστερὰ τῶν θήλεων.
6 Οὕτως γοῦν καὶ πρὸς Ἱπποκράτους ἐλέγεται, “ Τρά-
“ γος ὀπότερον [ἂν φανῆ] ἔξω, ὄρχις δεξιὸς, ἄρρεν·
7 “ ἀριστερὸς, θήλυ.” Ὀπότεν γὰρ [πρῶτον ἐξαίρηται]
τὰ γεννητικὰ μόρια, καὶ [μεταβάλλη] πως ἐπὶ τὸ 10
τραχύτερον καὶ βαρύτερον ἢ φωνή, (τοῦτο γὰρ τὸ

4 foveri. Inde et mirari desine [si vulvarum cavitas dextra, ac
testium dexter, quod secundum hepatis rectitudinem locatus sit,
5 sinistris sunt calidiora. Necesse est quoque] dexteriores partes
marium, sinisteriores foeminarum esse feraces, quandoquidem mas
6 sit foemina calidior. [Eodem certe pertinet et quod ab Hippo-
crate (*De Morb. Vulgar. Lib. VI. §. 4. T. III. p. 605.*) dictum
est, “ Utervis testiculus turgere extrinsecus apparuerit, si dexter,
7 “ masculus; sin vero sinister, foemina.” Quum enim primum
partes genitales intumescunt, voxque mutatur ac gravior atque

1. Μὴ τοίνυν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 171, 72.

ib. [ἔτι] Sic G.M., ἔστι E.

ib. θαυμάζειν] θαυμάσης G.

1—4. εἰ τῶν—δέ] om. C.

1. τῶν μητρῶν] τῶν τε μητρῶν G.

2. κοιλία] om. G.

ib. κείμενος] οὐ μόνον τῷ τρέ-
φεισθαι διαφερόντως, ἀλλὰ καὶ τῷ
add. G.

ib. κατ' εὐθὺ] Sic G.M., κατευθὺ E.

3. τοῦ ἥπατος τεταγμένος] τε-
τάχθαι τοῦ ἥπατος G.

ib. θερμότερα τῶν ἀριστερῶν εἰσί]
θερμότερος τῶν ἀριστερῶν εἰσί M.,
ικανῶς ἔστι τῶν ἀριστερῶν θερμό-
τερος G.

4. Συνεχωρεῖτο κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 172.

ib. Συνεχωρεῖτο] καὶ μὴν εἶπερ

τοῦτο ἀποδέδεικται pr. G.

ib. δὲ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος εἶναι]
δ' εἶναι τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος G.

5. ἀνάγκη ἄρα] οὐδὲν ἄλογον ἔτι G.

7. Οὕτως γοῦν κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 172.

7.—p. 258. l. 10. Οὕτως—ἐκτρώ-

σει] Sic E.M., om. C.

ib. γοῦν καὶ] οὖν κακείνα G.

8. ὀπότερον] ὀκότερος H.

ib. [ἂν φανῆ] Sic G.H.M., φανεί E.

ib. ἄρρεν] ἄρσεν H.

ib. ἀριστερὸς] εἰ δὲ εὐώνυμος H.

9. Ὀπότεν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 172.

ib. [πρῶτον ἐξαίρηται] Sic G.,

πρῶτον ἐξαιρείται E., πρῶτον

ἐξαίρηται M.

10. [μεταβάλλη] Sic G., μετα-

βάλλει E.M.

11. τραχύτερον] τε add. G.

Must. p. 7, 8.

τραγᾶν [ἐστι,]) τότε παραφυλάττειν ὁ Ἱπποκράτης
 κελεύει· τὰ γὰρ οἰδισκόμενα πρότερα καὶ πλεονεκ-
 τούντα κατὰ τὴν αὔξησιν, ἐκεῖνα δὴπουθέν ἐστι τὰ
 8 ἰσχυρότερα. Διχῶς δὲ τὸ ἰσχυρότερον καὶ ἀσθενέ-
 στερον ἕτερον ἑτέρου μορίου λέγεται, τὸ μὲν φύσει
 5 καὶ καθ' ὅλον τὸ γένος, τὸ δὲ ἐν τῇ τοῦ ζώου τοῦ
 9 ἀτόμου συμπήξει. Ἄπαντα οὖν τὰ δεξιὰ τῶν ἀρι-
 στερῶν ἰσχυρότερα κατὰ πάντα τῶν ζώων ἐστὶ τὰ
 γένη· τῷ δὲ τυχόντι ἀτόμῳ δυνατὸν [τὸ] δεξιὸν
 10 ἀσθενέστερον γενέσθαι τοῦ λαιοῦ. Κατὰ τὸν αὐτὸν
 10 τρόπον καὶ τῶν ὄρχεων ὁ μὲν δεξιὸς ἀπλῶς ἰσχυρό-

DE
GENITA-
LIBUS.Dextras
corporis
partes si-
nistris esse
fortiores.

asperior efficitur, (id enim est *hircire*, τραγᾶν,) tunc Hippocrates
 praecepit observare; quae enim prius tument incrementoque sunt
 8 majore, eae utique sunt fortiores. Verum pars fortior aut im-
 becillior altera bifariam dicitur, uno quidem modo natura ac in
 9 toto genere, altero autem in individui animalis compage. Igitur
 dextra omnia sinistris in omnibus animalium generibus sunt for-
 tiora; fieri tamen potest ut huic vel illi pars dextra sinistra sit
 10 imbecillior. Ad eundem sane modum et testium simpliciter

1. [ἐστι] Sic G.M., ἐπὶ E.
 ib. παραφυλάττειν] Sic M., πα-
 ραφυλάττειν E.
 2. κελεύει] πρότερον τῶν μορίων
 ἐστὶν ἰσχυρότερον add. G.
 ib. οἰδισκόμενα] ἀνοιδισκόμενα G.
 ib. πρότερα] πρότερον G.M.
 4. Διχῶς δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 172.
 ib. Διχῶς δὲ τὸ] διορίσασθαι δὲ
 χρῆ κανταῦθα, πρὸς τὸ μηδὲν ἐν τῷ
 λόγῳ παρακούειν, ὡς διχῶς G.
 ib. ἰσχυρότερον] τε add. G.
 5. ἕτερον] Sic G., εἰς add. E.M.
 ib. μορίου] μόριον G.M.
 ib. λέγεται] εἶναι λέγεται G.
 ib. φύσει καὶ] ἀπλῶς καὶ φύσει G.
 6. καθ' ὅλον] Sic G.M., καθόλον E.
 ib. τῇ τοῦ ζώου τοῦ] τῇδέ τιμ
 ζώου G.

7. Ἄπαντα οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 173.
 ib. Ἄπαντα οὖν] καρδία μὲν γὰρ
 ἥπατος, καὶ ἀρτηρίαὶ φλεβῶν, καὶ
 νεῦρα σαρκῶν, ἅπαντά τε G.
 8. πάντα] πάντων G.
 9. τῷ δὲ τυχόντι ἀτόμῳ] Δίῳνι
 δ', εἰ τύχη, καὶ Θέωνι G.
 ib. δυνατὸν] ἦτοι add. G.
 ib. [τὸ] δεξιὸν] τὸν δεξιὸν E.M.,
 τὸ δεξιὸν ἡμισυ τῆς κεφαλῆς ἢ τὸν
 ταύτη τεταγμένον ὀφθαλμὸν G.
 10. τοῦ λαιοῦ] θατέρου G.
 ib. Κατὰ τὸν αὐτὸν κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 173.
 ib. Κατὰ] δὴ add. G.
 11. ὁ μὲν δεξιὸς ἀπλῶς] ἀπλῶς
 μὲν ὁ δεξιὸς G.
 ib. ἰσχυρότερος] Quatuor lin.
 hic om. Theoph.

DE
GENITA-
LIBUS.

τερος· ἀρρωστήματος δέ τινος ἐν τῇ πρώτῃ συμ-
πήξει περὶ τὸν [δεξιὸν ὄρχιν] ἀπαντήσαντος, ὁ ἀρι-
11 στερὸς ἰσχυρότερος. Ὅταν οὖν, κατὰ τὸν καλού-
μενον τράγον, ὁ ἀριστερὸς πρότερος ἐπισημαίνει,
τεκμαίρεσθαι τὸ ζῶον τοῦτο θηλυγόνον ὑπάρχειν· εἰ 5
δὲ ὁ δεξιὸς πρότερος ἐξαίροιτο κατὰ τὸν τράγον,
ἀρρενογόνον ἐκείνο τὸ ζῶον γένοιτ' ἂν, ὅσον ἐφ'
12 [ἑαυτοῦ]. Προϊούσης γὰρ τῆς ἀπὸ τοῦ θήλεως ἀρ-
χῆς, ἐνδέχεται τὸ μὲν θηλυγόνον θερμανθὲν σπέρμα
ὑπὸ τῆς δεξιᾶς μήτρας ἄρρεν [ἀπεργάσασθαι] τὸ 10
κύημα, τὸ δὲ ἀρρενογόνον ὑπὸ τῆς ἀριστερᾶς ἐμ-

quidem dexter est fortior; quum autem in prima compactione
11 affectus aliquis dextro testī acciderit, sinister est fortior. Quum
igitur, in eo affectu quem *hircire* (τράγον) nominant, testis
sinister prior elevatur, colligere possumus id animal foeminas
procreare; si autem dexter prior, dum hirciunt, attollatur, id
12 animal, quantum in ipso est, masculos gignet. Siquidem fieri
aliquando potest, ut, etiamsi initium a foemina sit profectum,
semen, quod alioqui foeminam erat generaturum, a dextra ma-
trice calfactum foetum efficiat masculum; contra, quod masculum
erat geniturum, a sinistra refrigeratum in contrarium transmu-

1. ἀρρωστήματος δέ] δὲ om. G.
2. [δεξιὸν ὄρχιν] Sic G.M., ἀρι-
στερὸν ὄρχην E.

ib. ἀπαντήσαντος] ὑπαντήσαντος
G.M.

ib. ὁ ἀριστερὸς] ἐν τούτοις οὖν
ὁ ἀριστερὸς G.

3. ἰσχυρότερος] Undecim lin.
hic om. Theoph.

ib. Ὅταν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 174.

3, 4. Ὅταν—ἐπισημαίνει] ὁ δ'
ὄρχις ὁ δεξιὸς ὅταν ἀσθενέστερος
ἀπεργασθῆ θατέρου, πρότερος ἐπι-
σημαίνει κατὰ τὸν καλούμενον τρά-
γον ὁ ἀριστερὸς G.

4. πρότερος] Sic G.M., πρῶ-
τερος E.

5. εἰ δὲ] Sic M., ὁ εἰδὲ (sic) E.,

ὥσπερ εἰ καὶ κατὰ φύσιν αὐτὸς μέ-
νοι G.

6. ὁ δεξιὸς πρότερος ἐξαίροιτο
κατὰ τὸν τράγον] πρότερον τ' ἂν ἐξ-
αίροιτο κατὰ τὸν τράγον ὁ δεξιὸς G.
ib. πρότερος] Sic G.M., πρῶτ. E.

7. ἐκείνο τὸ ζῶον γένοιτ' ἂν] τ'
ἂν ἐκείνο γίνοιτο τὸ ζῶον G.

8. [ἑαυτοῦ] Sic G.M., ἑαυτό E.
ib. Προϊούσης κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 174.

ib. γὰρ] δὴ add. G.

ib. θήλεως] θήλεος G.M. Vide
sup. ad p. 228. l. 3.

9. ἐνδέχεται] ποτε add. G.

ib. θερμανθὲν σπέρμα] σπέρμα
θερμανθὲν G.

10. [ἀπεργάσασθαι] Sic G.M.,
ἀπεργασθῆναι E.

Must. p. 8, 9.

- 13 ψυχθὲν εἰς τοῦναντίον μεταπεσεῖν. Ψυχροτέρου μὲν γὰρ τοῦ σπέρματος ὑπάρχοντος ἀτρέμα, [ἐπιπλέον δὲ] θερμανθέντος ὑπὸ τῆς μήτρας, οὐδὲν θαυμαστὸν ἐξ ἐκείνης [αὐτῷ] προστεθῆναι τὸ λείπον· εἰ δὲ ἐπιπλέον εἴη κατεψυγμένον τὸ σπέρμα, εἶτα εἰς 5 παρηβῶντος ζώου μήτραν ἐμπέσοι δεξιᾶν, οὐδὲν ὑπ' 14 αὐτῆς ὠφεληθείη. [Τῷ] τοίνυν διττὴν μὲν ἀρχὴν εἶναι τῆς τῶν ἀρρένων γενέσεως, ἐν μὲν τοῖς θήλεσι τὴν δεξιᾶν μήτραν, ἐν δὲ τοῖς ἄρρεσιν τὸν δεξιὸν [ὄρχιν, ισχυροτέραν] δὲ ὡς τὰ πολλὰ γίνεσθαι τὴν μήτραν 10 ἐξομοιοῦν ἑαυτῇ τὸ κυούμενον, ὡς ἂν καὶ χρόνῳ πλείονι πλησιάζουσιν, εὐλόγως [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ] τὰ μὲν ἄρρενα τῶν ἐμβρύων ἐν τῇ δεξιᾷ μήτρᾳ, τὰ δὲ p. 9 θήλεα κατὰ τὴν ἀριστερὰν εὐρίσκεται.

DE
GENITALIBUS.

Quare foetus masculus in dextra, foeminus in sinistra parte plerumque invenitur.

- 13 tetur. Quandoquidem, si semen sit paulo frigidius, a matrice vero plurimum sit calfactum, nil miri est ab hac, quod illi deest, adjici; sin vero semen sit plurimum refrigeratum, deinde in aetate declinantis animalis in dextram matricem inciderit, haud- 14 quaquam ab ipsa juvabitur. Quum igitur duplex sit masculorum generationis principium, in foeminis quidem dextra matrix, in masculis vero dexter testis, matrix autem ut plurimum valentior sit ad foetum sibi assimilandum, ut quae diutius cum eo versatur: consentaneum est foetum masculum in dextra, foemininum vero in sinistra parte plerumque inveniri.

1. Ψυχροτέρου κ. τ. λ.] Cf. Gal. ἡβοντος E.
p. 174, 75.
ib. Ψυχροτέρου μὲν γὰρ] ἀτρέμα p. 175.
μὲν γὰρ ψυχροτέρου G.
2. ἀτρέμα] hic om. G.
ib. [ἐπιπλέον δὲ] Sic G., δὲ ἐπὶ πλέον E.M.
ib. [ἐπιπλέον] ἐπὶ πλέον G.M.
3. θερμανθέντος ὑπὸ] θερμῆς G.
ib. θαυμαστὸν] θαιμαστὸν E.
4. [αὐτῷ] Sic G.M., αὐτὸ E.
5. ἐπιπλέον] Sic E.G., ἐπὶ πλέον M.
ib. τὸ σπέρμα] om. G.
6. παρηβῶντος] Sic G.M., παρ-
7. [Τῷ] τοίνυν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 175.
ib. [Τῷ] Sic G., τὸ E.M.
ib. διττὴν] διττὴν E.
ib. διττὴν μὲν] μὲν om. M.
8. τοῖς θήλεσι] Sic E.M., ταῖς θήλεσι G.
9. ἄρρεσιν] ἄρρεσι G.M.
ib. [ὄρχιν, ισχυροτέραν] Sic G.
M., ὄρχην ισχυροτέρον E.
12. [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ] ἐπὶ τὸ πολὺ ὡς M.
13. τῇ δεξιᾷ μήτρᾳ] ταύτῃ G.

DE
GENITA-
LIBUS.

- 31 Οὕτως οὖν φησι καὶ Ἱπποκράτης, “Ὅτε μὲν ἰσχυ-
 “ρότερόν ἐστι τὸ μεθιέμενον ἀπὸ τῆς γυναικὸς σπέρμα,
 “ὅτε δὲ καὶ ἀσθενέστερον· καὶ τὸ τοῦ ἀνδρὸς ὡσαύτως.
 2 “Καὶ ἔστι καὶ τῷ ἀνδρὶ καὶ τὸ θῆλυ σπέρμα καὶ τὸ
 “ἄρρεν, καὶ τῇ γυναικὶ ὁμοίως· ἰσχυρότερον δὲ ἔστι 5
 “τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεως, καὶ ἀνάγκη ἵνα ὑπὸ ἰσχυρο-
 3 “τέρου σπέρματος γένηται. Εἰ μὲν ἀπ’ ἀμφοτέρων
 “ἰσχυρότερον ἔλθῃ, ἄρρεν γίνεται· εἰ δὲ ἀσθενές,
 4 “θήλυ. Ὀπότερον δ’ ἂν ἐπικρατήσῃ κατὰ τὸ πλῆ-
 “θος, ἐκεῖνο γίνεται. ἂν γὰρ πολλῷ πλείον ἢ τὸ 10
 “ἀσθενές σπέρμα τοῦ ἰσχυροῦ, κρατεῖται τὸ ἰσχυ-

Quare mas
aut foemina
generetur.

- 31 Ad hunc modum scribit etiam Hippocrates, (*De Genit.* T. I. p. 377
 –79.) “Quod a muliere emissum est semen quandoque quidem ro-
 “bustius est, quandoque vero imbecillius; similiter quoque quod a
 2 “viro emissum est se habet. Et in viro tum muliebri tum mascu-
 “lum semen inest, eodemque modo in muliere se habet; masculum
 “vero foemineo robustius est, generationem igitur a robustiore
 3 “fieri necesse est. Si quod ab utroque semen prodit robustius
 4 “fuerit, mas generatur; si debile, foemina. Utrumlibet vero
 “copia superarit, illud ipsum generat: si enim debilius semen
 “multo majore copia valentius superet, evincitur quod valentius

1. Ὅτε μὲν κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 377.
 2. σπέρμα] om. H.I.
 ib. ὅτε δὲ καὶ] καὶ om. H.I.M.
 3. καὶ τὸ] ἀπὸ add. H.I.
 4. Καὶ ἔστι κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 377.
 ib. τῷ ἀνδρὶ] ἐν τῷ ἀνδρὶ H.I.
 ib. καὶ τὸ θῆλυ] καὶ om. H.I.M.
 5, 6. ἄρρεν] ἄρσεν H.I.
 5. τῇ γυναικὶ] ἐν τῇ γυναικὶ H.I.
 6. θήλεως] θήλεος H.I.M. Vide sup. ad p. 228. l. 3.
 ib. καὶ ἀνάγκη ἵνα] ἀνάγ. οὖν H.I.
 ib. ἰσχυροτέρου] Sic H. I. M., ἰσχυροτέρον E.
 7. γένηται] γίνεσθαι H. I., et add. ἔχει δὲ καὶ τόδε οὕτω.
 ib. Εἰ μὲν κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 377.
 ib. Εἰ μὲν] ἦν μὲν H.I.
 8. ἰσχυρότερον] τὸ σπέρμα ἰσχυρότερον H.I.
 ib. ἄρρεν γίνεται] ἄρσεν γίνεται τὸ τικτόμενον H.I.
 ib. εἰ δὲ] ἦν δὲ H.I.
 9. Ὀπότερον κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 377.
 ib. Ὀπότερον] ὀκότερον H.I.
 ib. ἐπικρατήσῃ] Sic M., ἐπικραστήσῃ E., κρατήσῃ H.I.
 ib. τὸ πλῆθος] τὸ om. H.I.
 10. ἐκεῖνο] καὶ add. H.I.
 ib. ἂν γὰρ] ἦν γὰρ H.I.
 ib. πλείον ἢ] πλείον H.I.
 11. ἰσχυροῦ] ἰσχυροτέρου H.I.
 ib. κρατεῖται] κρατέεται H.I.
 ib. ἰσχυρότερον] ἰσχυρόν H.I.

Must. p. 9.

“ρότερον, καὶ μιχθὲν τῷ ἀσθενεῖ εἰς θῆλυ περιη-
 “νέχθη· ἂν δὲ πλείον ἢ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ ἀσθενούς,
 “κρατηθήσεται τὸ ἀσθενὲς καὶ εἰς ἄρρεν [περιε-
 5 “νεχθήσεται]. Πολλαὶ μὲν γυναῖκες ἤδη ἐθελυ-
 “τόκησαν παρὰ ἀνδράσιν ἐτέροις, παρὰ δὲ ἐτέροις 5
 “[ἐλθοῦσαι] ἐκουροτόκησαν· καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοὶ
 “ἐκεῖνοι παρ’ οἷς ἐθελυτόκουν αἱ γυναῖκες, ἐτέρων
 “γυναικῶν εἰς μίξιον ἀφικόμενοι ἄρρενα γόνον ἐποί-
 “ησαν, καὶ οἷς ἄρρεν ὁ γόνος ἐγένετο, [εἰς] ἐτέρας
 6 “γυναῖκας μιχθέντες θῆλυ γόνον ἐποίησαν. [Οὕτως] 10
 “ὁ λόγος ἐρεῖ καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα ἔχειν
 “καὶ [θῆλυ] γόνον καὶ ἄρρενα. παρὰ μὲν γὰρ οἷς

DE
GENITA-
LIBUS.Virum et
foeminam
masculum
et foemine-
um semen
habere.

“est, et debili permixtum ad foeminam transfertur; quod si
 “validum debili copiosius fuerit, superatur debile et ad marem
 5 “redigitur. Pleraeque mulieres suis viris foeminas jam pe-
 “perere, quae cum aliis congressae ex iis filios susceperunt; et
 “viri illi ipsi quibus mulieres foeminas peperere, cum aliis muli-
 “eribus congressi masculam prolem genuerunt, et quibus mas-
 “culus foetus suscipiebatur, cum aliis mulieribus congressi foe-
 6 “minas genuerunt. Eoque modo haec ratio demonstrat tam
 “virum quam foeminam et foemineum et masculum semen con-
 “tinere: siquidem quae foeminas suscipiebant, in iis quod erat

1. εἰς θῆλυ] ἐς θῆλυ H. I.
 ib. περιηρέχθη] Sic H. I. M., περὶ
 ἠνάχθη E.
 2. ἂν δὲ πλείον ἢ] ἠν δὲ πλέον ἔη H. I.
 ib. ἀσθενούς] ἀσθενέος H. I.
 3. κρατηθήσεται] κρατηθήσται E.,
 κρατηθῆ τε H. I.
 ib. καὶ εἰς ἄρρεν] ἐς ἄρρεν H. I.
 ib. [περιενεχθήσεται] Sic M.,
 παρανεχθήσται E., περιηρέχθη H. I.
 Septem lin. hic om. Theoph.
 4. Πολλαὶ μὲν κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
 p. 378.
 ib. Πολλαὶ μὲν] πολλαὶ γὰρ H. I.
 5. ἐτέροις] ἰδίους H. I.
 ib. ἐτέροις] ἀνδράσιν add. H. I.
 6. [ἐλθοῦσαι] Sic H. I. M., ἔλ-
 θοντες E.

ib. αὐτοὶ ἐκεῖνοι] οἱ αὐτοὶ κείνοι
 H. I.
 7. παρ’ οἷς] παρ’ οἷσιν H. I.
 ib. ἐθελυτόκουν] ἐθελυτόκεον H. I.
 8. εἰς μίξιον ἀφικόμενοι ἄρρενα]
 ἐς μίξιον ἀπερχόμενοι ἄρρενα H. I.
 9. οἷς ἄρρεν ὁ] οἷσιν ἄρρεν H. I.
 ib. ἐγένετο] Sic E. H. I., ἐγέν. M.
 ib. [εἰς] Sic I. H. M., om. E.
 10. Οὕτως ὁ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
 p. 378.
 ib. [Οὕτως] Sic H. I. M., οὕτως E.,
 ut inf. p. 269. l. 9.
 11. ἐρεῖ] ἐρέει H. I.
 12. [θῆλυ] Sic H. I. M., θῆλυ E.
 ib. ἄρρενα] ἄρρενα H. I.
 ib. γὰρ οἷς] τοῖσιν H., γὰρ τοῖ-
 σιν I.

DE
GENITA-
LIBUS.

Neque vi-
rum neque
foeminam
validum
aut debile
semen sem-
per emit-
tere.

“ ἔθηλυτόκουν, ἐκρατεῖτο τὸ ἰσχυρὸν, πλείονος γινο-
“ μένου τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ ἐγένετο θήλεα· παρὰ δὲ
“ οἷς ἐκουροτόκουν, ἐκράτει τὸ ἰσχυρὸν, καὶ ἐγέ-
7 “ νετο ἄρρενα. Χωρεῖ δὲ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἰσχυ-
“ ρὸν οὐδὲ ἀσθενὲς αἰεὶ, ἀλλ’ ἄλλοτε [ἀλλοῖον]· καὶ 5
“ ἐπὶ τῆς γυναικὸς οὕτως ἔχει ὥστε μὴ θαυμάζειν
“ τὰς αὐτὰς γυναῖκας καὶ τοὺς αὐτοὺς ἀνδρας, καὶ
8 “ ἄρρενα καὶ θήλεα ποιεῖν. Ἔχει δὲ καὶ ἐν τοῖς κτή-
“ νεσιν οὕτω, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γονῇ ἔρχεται καὶ τοῦ
“ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος, p. 10

“ validius a debilioris copia superabatur, et foemellae genera-
“ bantur; quae vero mares suscipiebant, in iis quod erat vali-
7 “ dius superabat, et mares gignebantur. Neque vero semper ab
“ eodem viro semen validum neque semper debile procedit, sed
“ alias aliud; et in muliere ad eundem modum se habet; ut pro-
“ inde minus mirum videatur easdem mulieres eosdemque viros
8 “ et masculam et foemineam prolem gignere. Eadem vero in
“ brutis et in semine ipso est ratio; prodit autem et viro et

1. ἔθηλυτόκουν] ἔθηλυτόκεον
H. I.

ib. ἐκρατεῖτο] ἐκρατέετο H. I.

ib. ἰσχυρὸν] ἰσχυρότερον H. I.

ib. πλείονος γινομένου] πλέονος
γενομένου H. I.

2. ἀσθενοῦς] ἀσθενέος H. I.

ib. ἐγένετο] ἐγίνετο H. I.

3. οἷς ἐκουροτοκοῦν] τοῖσιν ἐκου-
ροτοκέον H. I.

ib. ἐκράτει τὸ ἰσχυρὸν] ἐκρατέετο
τὸ ἀσθενέστερον H., ἐκρατέετο τὸ
ἰσχυρὸν I., ἐκρατεῖτο τὸ ἀσθενὲς
M.

ib. ἐγένετο ἄρρενα] ἐγίνετο ἄρ-
σενα H. I.

4. Χωρεῖ δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 378, 79.

ib. Χωρεῖ] χωρέει H. I.

ib. οὐκ] αἰεὶ τοῦτο add. H. I.

ib. ἀνδρὸς] αὐτέου ἀνδρὸς H. I.

ib. ἰσχυρὸν] ἰσχυρὴ H. I.

5. οὐδὲ ἀσθενὲς αἰεὶ] ἀλλ’ οὐδὲ
ἀσθενὴς ἐς αἰεὶ H. I.

ib. ἄλλοτε [ἀλλοῖον] Sic cum M.
legend., nisi ἰσχυρῇ, ἀσθενῆς et
ἀλλοίῃ malis cum H. I.; ἄλλο τε
ἀλλ’ οἷη E.

ib. καὶ ἐπὶ τῆς] ἐπὶ om. H. I.

6. ὥστε μὴ] ὡς μὴ H. I.

7. αὐτοὺς] om. I.

ib. καὶ ἄρρενα] γόνον καὶ ἄρσενα
H. I.

8. θήλεα ποιεῖν] θήλυν ποιεῖν
H. I.

ib. Ἔχει δὲ καὶ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 379.

ib. ἐν τοῖς] τοῖσι H. I.

ib. κτήνεσιν] Sic H. I. M., κτήν
ἐστιν E.

9. οὕτω] οὕτως H. I. et add. τὰ
περὶ γονῆς θήλεος καὶ ἄρρενος [ἄρ-
σενος I.]

ib. αὐτῇ] σφὶ add. H. I.

ib. ἔρχεται] ἐξέρχεται H. I. M.

ib. τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς]
τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ ἀνδρὸς H. I.

Must. p. 10.

“καὶ ἀπὸ τῶν ἀσθενῶν ἀσθενῆς, καὶ ἀπὸ τῶν ἰσχυ-
 9 “ρῶν ἰσχυρά.” Διὰ τοῦτο καὶ κατὰ γένος πολλὰ
 νοσήματα [παρακολουθεῖ,] καθάπερ ποδαλγία, καὶ
 παραφροσύνη, καὶ ἱερὰ νόσος, καθὼς φησιν Ἱππο-
 κράτης, “Εἰ γὰρ ἐκ χολώδους πατρὸς χολώδης 5
 “[υἱὸς], καὶ ἐκ σπληνώδους σπληνώδης, καὶ ἐκ
 “φλεγματούδους φλεγματούδης, τί κωλύει, ὅτῳ κα-
 “τείχεται νοσήματι [πατὴρ ἢ μήτηρ,] τοῦτο καὶ τοῖς
 10 “ἐγγόνοις γίνεσθαι;” Διὰ τοῦτο καὶ διδυμοτοκία
 κατὰ γενεὰν γίνεται. πάντα γὰρ ἐν τῷ αἵματι, τὸ δὲ 10
 αἷμα ἔρχεται ἀπὸ τῶν τοῦ σώματος φλεβῶν εἰς τοὺς
 ὄρχεις καὶ εἰς τὴν ἐπιδιδυμίδα· ὡσαύτως καὶ τὸ
 πνεῦμα ἀπὸ τῶν τοῦ σώματος ἀρτηριῶν εἰς τοὺς αὐ-
 τοὺς τόπους· ὥστε πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ πατρὶ καὶ

“mulieri ab universo corpore, et ab imbecilibus imbecillum, et a
 9 “validis validum.” Quocirca multi morbi sunt haereditarii,
 quales sunt podalgia, amentia, et morbus sacer, sicut ait Hippo-
 crates, (*De Morbo Sacro*, T. I. p. 594.) “Si enim ex bilioso
 “patre biliosus filius, et ex lienoso lienosus, et ex pituitoso pitui-
 “tosus, quid vetat ut quocunque morbo parentes detineantur, eo
 10 “quoque et posterii corripantur?” Unde etiam fit ut gemelli
 nascantur: omnia enim in sanguine sunt, sanguis autem a cor-
 poris venis ad testes venit et supergeminalem; itemque aër a
 corporis arteriis ad eosdem locos; adeo ut quaecunque in patre et

1. ἀσθενῶν] ἀσθενέων H. I.
 ib. ἀσθενῆς] Sic E. H. I., ἀσθε-
 νῆ M.
 2. ἰσχυρά] ἰσχυρή H. I.
 3. [παρακολουθεῖ] Sic M., παρα-
 κολουθῆ E.
 4. ἱερὰ νόσος, καθὼς] Sic M., ἱε-
 ρὰν ὁ σοσκαθὼς E.
 5. ἐκ] ἐκ τοῦ φλεγματούδους φλε-
 γματούδης καὶ ἐκ H.
 ib. χολώδους πατρὸς] χολώδους
 H.
 6. [υἱὸς] Sic M., υἱὸς E., γίνε-

- ται H., et add. καὶ ἐκ φθινώδους
 φθινώδης.
 ib. σπληνώδους] σπληνώδους H.
 ib. καὶ ἐκ φλεγματούδους φλεγμα-
 τώδης] hic om. H.
 7, 8. ὅτῳ—μήτηρ] Sic M., ὅτῳ
 κατείχεται νοσήματι πηρῶ ἢ ὄν μῆρῳ
 E., ὅτῳ πατὴρ καὶ μήτηρ εἶχετο τού-
 τῳ τῷ νοσήματι (sc. *Morbo Sacro*) H.
 8, 9. τοῦτο—γίνεσθαι] τούτῳ καὶ
 τῶν ἐγγόνων ἔχεσθαι τινά H.
 9. ἐγγόνοις] Sic M., ἀγγόνοις E.
 12. ὡσαύτως] Sic M., ὡσαύτως E.

DE
GENITA-
LIBUS.Quare mor-
bi quidam
haereditarii
sint.

DE
GENITA-
LIBUS.

τῇ μητρὶ, ταῦτα καὶ ἐν τῷ ἐμβρύῳ [ἐστὶ] δυνάμει·
ὥστε δῆλον ὅτι καὶ νεῦρα, καὶ ἀρτηρίαι, καὶ φλέβες,
καὶ ὀστᾶ, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα τοῦ ζώου μόρια.

- 32 Ἐπεὶ οὖν ἐν τῷ αἵματι πάντα, τὸ δὲ αἷμα, ἐρχόμε-
νον ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος πρὸς τοὺς ὄρχεις, λευ- 5
καίνεται ἐν τῇ ἐπιδιδυμίδι καὶ ἐν τοῖς κισσοειδέσι πα-
ραστάταις· ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ αἵματι, ταῦτα πάντα καὶ
ἐν τῷ σπέρματι, τῆς γὰρ αὐτῆς οὐσίας ἀμφότερα, εἰ
2 καὶ τῇ χροιά διαλλάττουσιν. Ὡστε, ἐπειδὴ τὸ σπέρμα
ἀπὸ τοῦ αἵματος, τὸ δὲ αἷμα ἐκ παντὸς τοῦ ζώου, τὸ 10
δὲ ζῶον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνέστηκεν· τὸ αἷμα
ἄρα ἐμψυχόν ἐστιν, [οὐδ'] ἐν ἀψύχῳ σώματι περιέ-
χεται, οὐδὲ ἀπὸ ἀψύχου σώματος κατέρχεται πρὸς
τοὺς διδύμους. εἰ γὰρ ἐν ἀψύχῳ σώματι περιέχεται
τὸ αἷμα, καὶ ἐν ἀψύχοις μορίοις ἀποτελεῖται σπέρμα, 15
οὐδὲν ἂν διέφερον οἱ νεκροὶ τῶν ζώντων, ὅπερ ἐστὶν
3 ἀδύνατον. Οὐκ ἄρα ἐν ἀψύχῳ σώματι τὸ αἷμα, οὐδ'

Sanguini et
semini ean-
dem esse
substanti-
am, licet
color sit
diversus.

matre sunt, eadem quoque in foetu potestate existant; videlicet nervi, arteriae, venae, ossa, caeteraeque omnes animalis partes.

- 32 Quum igitur omnia in sanguine sint, sanguis autem a toto cor-
pore ad testes veniat, et in supergeminale et in varicosis assessoribus
exalbescat; omnia, quaecunque in sanguine sunt, eadem quo-
que in semine reperiuntur, eadem enim est ambobus substantia, li-
2 cet color sit diversus. Quum igitur semen e sanguine, sanguis autem
e toto corpore procedat, et ex anima et corpore constet animal;
sanguis animatus est, neque in corpore inanimato continetur, neque
e corpore inanimato ad testes descendit: si enim in corpore in-
animato sanguis contineretur, et in partibus inanimis perficeretur
semen, nihil inter mortuos et vivos interesset, quod fieri nequit.
3 Non igitur in corpore inanimato continetur sanguis, neque in cor-

1. [ἐστὶ] Sic M., ἐπὶ E.
9. διαλλάττουσιν] Sic M., δια-
λάττουσιν E.
11. συνέστηκεν] συνέστηκε M.
12. ἐστὶν] Sic M., ἐστὶ E.

ib. [οὐδ'] οὐκ E.M.
14. περιέχεται] An περιείχετο?
15. ἀποτελεῖται] An ἀπετέλειτο?
16. διέφερον] Sic M., δι' ἔφερον E.
17. σώματι] An add. περιέχεται?

Must. p. 10, 11.

ἐν ἀψύχοις σώμασι λευκαίνεται ἢ γονῆ, ἀλλ' ἐξέρ- p. 11
 χεται ἐξ ἐμψύχων ἐμψυχος, καὶ μίσγεται ὁμοῦ τῆς
 φύσεως τῆς γυναικὸς, καὶ ἀθροίζεται καὶ παχύνεται
 4 [θερμαινομένη.] “Ἐπειτα πνεῦμα ἴσχει,” καθὼς
 φησιν Ἱπποκράτης, “ὁπόταν δὲ πλησθῆ, τὸ πνεῦμα 5
 “ὄδον αὐτὸ ἐαυτῷ ποιεῖ κατὰ μέσον τῆς γονῆς.
 5 “Ὅταν δὲ ὄδος γένηται τῷ πνεύματι ἔξω θερμῷ
 “ὄντι, αὐθις ἕτερον ψυχρὸν εἰσπνεῖ εἰς αὐτὸ ἀπὸ
 “τῆς μητρὸς, καὶ τοῦτο ποιεῖ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου.
 6 “Τρέφεται οὖν [τὸ] θερμὸν ὑπὸ τοῦ μετρίως ψυ- 10
 “χροῦ· καὶ ἀπὸ τῆς μητρὸς πνεύσεως πνοὴν ἔχει καὶ

DE
GENITA-
LIBUS.Semina
utriusque
sexus mis-
ceri,accedere
a matre
spiritum,

poribus inanimis exalbescit semen, sed ex animatis procedit ani-
 matum ipsum, et cum muliebri miscetur, et condensatur et calore
 4 incrassescit. “Deinde spiritum concipit,” ut ait Hippocrates,
 (De Nat. Pueri, T. I. p. 383.) “et cum plena fuerit, spiritus
 5 viam ipse sibi facit per mediam genituram. Ubi vero via facta
 “spiritus ille calidus foras eruperit, alium rursus frigidum a
 6 matre ad se attrahit, idque toto tempore perseverat. Igitur
 “calidum frigido moderato nutritur; et a matre spirante spira-

2. καὶ μίσγεται κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 382, 83.

ib. καὶ μίσγεται] ἦν ἢ γονῆ μείνη ἀπ' ἀμφοῖν ἐν τῆσι μήτρησι τῆς γυναικὸς, πρῶτον μὲν μίσγεται H.I.

ib. τῆς φύσεως τῆς γυναικὸς] Loc. fort. corrupt.; ἄτε τῆς γυναικὸς οὐκ ἀτρεμεούσης H.I.

3. παχύνεται] Sic H.I.M., πεχύνεται E.

4. [θερμαινομένη] Sic H.I., μὲν ὁ μένει E.M.

ib. Ἐπειτα κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 383.

ib. ἴσχει] ἄτε ἐν θερμῷ εἴουσα, ἔπειτα τῆς μητρὸς πνεύσεως add. H.I.

5. ὁπόταν δὲ πλησθῆ τὸ πνεῦμα] ἔπειτα δὲ τοῦ πνεύματος ὅταν πλησθῆ H.I.

6. αὐτὸ ἐαυτῷ ποιεῖ] οἱ αὐτὸ ἐω-

τῷ ἔξω ποιεῖ καὶ H.I.

ib. γονῆς] τὸ πνεῦμα ἔξεισιν add. H.I.

7. Ὅταν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 383.

8. ὄντι] ἔοντι H.I.

ib. εἰσπνεῖ] εἰσπνέει H.I.M.

ib. εἰς αὐτὸ] om. H.I., εἰς ἐς αὐτὸ M., errore fort. typogr.

9. ποιεῖ] ποιεῖ H.I.

ib. χρόνου] Lin. quatuordecim hic om. Theoph.

10. Τρέφεται κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 384, 85.

ib. Τρέφεται—ψυχροῦ] πᾶν γὰρ τὸ θερμὸν τῷ ψυχρῷ τρέφεται H.I. Lin. tredecim hic om. Theoph.

ib. [τὸ] Sic H.I.M., τῷ E.

11. καὶ ἀπὸ] ἅμα δὲ καὶ ἀπὸ H.I. ib. ἔχει] ἴσχει H.I.

DE
GENITA-
LIBUS.

obduci
membrana,
uti panis,
quum ca-
lescit et in-
flatur.

Quomodo
foetus
membranae
formentur.

- 7 " ἡ γονή. Θερμὴ δέ ἐστιν ἡ γονὴ ἐν θερμῷ σώματι
 " οὔσα, εἶτα ὑμενοῦται [φυσωμένη] περιίσταται γὰρ
 " ἀμφ' αὐτὴν τὸ ἔξωθεν, συνεχὲς γενόμενον, ἅτε
 " γλίσχρον, ὡσπερ ἐπ' ἄρτω [ὀπτωμένῳ] λεπτὸν
 8 " [ὑφίσταται] ἐπιπολῆς ὑμενώδες. Θερμαινόμενος 5
 " γὰρ καὶ φυσώμενος ὁ ἄρτος αἴρεται· ἢ δ' ἂν [φυσ-
 " σᾶται, ἐκείνη τὸ ὑμενώδες] γίνεται· τῇ δὲ γονῇ
 " θερμαινομένη καὶ φυσωμένη, περὶ αὐτὴν ὑμὴν ἔξ-
 " ωθεν περιτείνεται, κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς γονῆς τῷ
 " πνεύματι δίοδος καὶ ἔσω καὶ ἔξω γίνεται διὰ τοῦ 10
 9 " ὑμένοσ. Ὅποταν δὲ ὁ χρόνος ἐγγένηται αὐτῇ,
 " ἕτεροι ὑμένες εἴσω τοῦ πρώτου ὑμένοσ λεπτοὶ

- 7 " tionem habet genitura. Quae cum loco sit calido, calida est,
 " et, spiritu distenta, membrana obducitur; ei enim exteriori
 " parte quiddam obtenditur, quod, cum viscidum sit, undique sibi
 " cohaeret, et non secus ac in pane tosto tenue quippiam ad
 8 " instar membranae in superficie extat. Panis enim incalescens
 " et inflatus attollitur; qua vero parte inflatur, isthinc quod
 " membranam refert, exoritur; at vero ubi genitura tota in-
 " caluit et flatu intumuit, ei interiore parte membrana circum-
 " ducitur, per quam ad mediam genituram intro et foras spiritui
 9 " transitus fit. Succedente autem tempore, rursus aliae multae

1. γονή] ὁκόταν γὰρ ἡ μήτηρ ψυ-
 χρὸν ἐλκύσῃ ἐς ἐωτὴν ἀπὸ τοῦ ἀέ-
 ρου ἐπαυρίσκειται ἡ γονή add. H.I.

ib. Θερμὴ κ.τ.λ.] Cf. Hipp. p. 385.

ib. ἡ γονή] ἅτε δὴ H.I.

ib. σώματι οὔσα] ἐοῦσα H.I., et
 add. καὶ τότε δὴ πνεῦμα ἴσχει καὶ
 ἀφήσῃ.

2. εἶτα] καὶ ἡ γονή H.I.

ib. [φυσωμένη] Sic H.I.M., φυ-
 σουμένη E.

ib. περιίσταται] περιτέτακται H.I.

3. γενόμενον] γινόμενον H.I.

4. γλίσχρον] ἐὸν add. H.I.

ib. [ὀπτωμένῳ] Sic H.I., ὀπτο-
 μένῳ E.M.

5. [ὑφίσταται] Sic M., ὑφίσται
 E., ἐξίσταται H.I.

ib. ὑμενώδες] ὑμενώδες E., ὑμε-
 νῶδες (errore typogr.) M., ὑμενο-
 ειδές H.I.

ib. Θερμαινόμενος κ.τ.λ.] Cf.
 Hipp. p. 385.

6. ὁ ἄρτος] Sic E.I.M., om. H.

6, 7. [φυσᾶται—ὑμενώδες] φύσει
 τε ἐκινεῖτο ὑμένες δὲ E., φυσᾶται
 κείνη τὸ ὑμενώδες H.I.M.

8. φυσωμένη] πάσῃ add. H.I.,
 et περὶ αὐτὴν om.

9. περιτείνεται] περιγίνεται H.I.

10. ἔσω καὶ ἔξω] ἔξω καὶ ἔσω H.I.

ib. γίνεται] Sic H.I.M., γίνετε E.

11. Ὅποταν κ.τ.λ.] Cf. Hipp.
 p. 387, 88.

ib. Ὅποταν δὲ ὁ] ὁκόταν δὲ H.I.

ib. αὐτῇ] αὐτῇ E., αὐθις H.I.M.

Must. p. 11, 12.

“ περιτείνονται πολλοὶ, τρώπῳ τοιούτῳ ὡς καὶ ὁ πρῶ-
 “ τος ὑμῖν ἐγένετο· τεταμένοι δέ εἰσιν καὶ οὗτοι ἐκ
 “ τοῦ ὀμφαλοῦ, καὶ εἰς ἀλλήλους διαδέσμους ἔχουσιν.

10 “ Ὅποταν δὲ ἤδη τοῦτο γένηται, κατιόντος τοῦ αἵ-
 “ ματος ἀπὸ τῆς μητρὸς καὶ πηγνυμένου, σὰρξ γί- 5
 “ νεται· κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς σαρκὸς ὀμφαλὸς ἀπέ-
 “ χει, δι’ οὗ πνέει, καὶ τὴν αἴσθησιν καὶ αὔξησιν
 “ ἔχει.”

33 [Εἰπῶμεν] οὖν ἐν τῇ διαπλάσει ποῖα μόρια πρῶτως
 κατεσκευάσθησαν. ὥσπερ γὰρ οἰκίας θεμέλιον, καὶ 10
 νεὼ κρηπίδα, καὶ πλοίου τρώπιν, οἱ τούτων δημιουργοὶ
 πρῶτα πηξάμενοι, μετὰ ταῦτα ἀσφαλῶς [ἀνιστάσι]
 τὰ δημιουργήματα· τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ τοῦ Θεοῦ p. 12
 ἄφατος δημιουργικὴ σοφία ἐν τοῖς ζώοις πρῶτον μὲν

“ tenues membranae, eo modo quo prima, intra primam proten-
 “ duntur; eaeque ex umbilico dependentes, mutuis inter se vin-
 10 “ culis connexae sunt. Quod cum extiterit, ex delapso et con-
 “ creto materno sanguine caro gignitur; ex cujus medio umbi-
 “ licus extat, per quem spiritum et incrementum recipit.”

33 Dicamus igitur quae partes primo in formatione fabricatae
 sint: quemadmodum enim, quum architecti primum domus et
 aedis fundamentum, et navis carinam compegerunt, postea tuto
 sua aedificia extruunt; ad eundem modum in animalibus Con-
 ditoris Dei ineffabilis sapientia primo jecur, deinde cerebrum, et

1. περιτείνονται πολλοὶ] περιτεί-
 νονται καὶ πολλοὶ M., καὶ πολλοὶ
 περιτείνονται H.I.

ib. ὡς] οἷον H.I.

2. εἰσιν] εἰσι H.I.M.

ib. ἐκ τοῦ ὀμφαλοῦ] ἀπὸ τοῦ ὀμ-
 φαλοῦ H.I.

4. Ὅποταν κ.τ.λ.] Cf. Hipp. p. 388.

ib. Ὅποταν] ὀκόταν H.I.

6. τὸ μέσον] om. τὸ H.I.

ib. ὀμφαλὸς] ὁ ὀμφαλὸς H.I.

7. αἴσθησιν καὶ] om. H.I., add.
 τὴν M.

8. ἔχει] ἴσχει H.I.

9. [Εἰπῶμεν] Sic Ad. et Sc.,

ἔστι μὲν E., ἔτι μὲν M.

ib. πρῶτως] πρῶτα M.

10. ὥσπερ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 241.

ib. ὥσπερ γὰρ] εὐλογον οὖν ὥσ-
 περ G.

11. νεὼ] Sic E.G., ναοῦ M.

12. μετὰ] Sic G., καὶ μετὰ E.M.

ib. ἀσφαλῶς] ἐπ’ αὐτοῖς add. G.

ib. [ἀνιστάσι] Sic G.M., ἀνί-
 στησι E.

13. τρόπον] ἐν τοῖς ζώοις hic
 add. G. et inf. om.

ib. Θεοῦ] Sic M., θύα E.

14. δημιουργικὴ σοφία] δημιουρ-
 γία καὶ σοφία M.

DE
 GENITA-
 LIBUS.

Quomodo
 caro gignitur.

Quae cor-
 poris partes
 primo for-
 mentur;

DE
GENITA-
LIBUS.

quae prox-
ime se-
quantur.

ἦπαρ, εἶτα ἐγκέφαλον καὶ καρδίαν ἐθεμελίωσεν, διότι φλεβῶν μὲν ἀρχὴ τὸ ἦπαρ, ἀρτηριῶν δὲ ἡ καρδία, νευρῶν δὲ ὁ ἐγκέφαλος· ἀπὸ γὰρ τῶν τριῶν μορίων τούτων ἀσφαλῶς [πεπηγότων] ἕκαστα τὰ γένη τῶν ἀγγείων εἰς ἅπαν ἀπετείνεται τὸ σῶμα, καὶ μάλιστα τὰς φλέβας ὡς ἂν δι' αὐτῶν τρέφεσθαι πάντα τοῦ ζώου τὰ μόρια. Εἶτα ἡ σὰρξ ἀξανομένη διαρθροῦται, καὶ τὰ ὀστά σκληρύνεται ὑπὸ τῆς θερμῆς, καὶ [διοζοῦται] ὡς [δένδρον·] καὶ ἡ κεφαλὴ ἀφεστηκυῖα γίνεται ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ οἱ βραχίονες καὶ οἱ πήχεις ἀπὸ τῶν [πλευρῶν,] καὶ τὰ σκέλη διίστανται ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τὰ νεῦρα εἰλίσσεται περὶ τὰς φύσεις

cor creavit, quod jecur quidem venarum est principium, cor arteriarum, cerebrum nervorum; nam ex his tribus partibus tuto ac valide jam compactis singula vasorum genera in totum corpus protendantur, et praecipue venae ut omnes animalis partes per eas nutriantur. Tum vero caro dum increscit, discernitur, caloreque ossa durescunt, ac sane ad instar arboris in ramos etiam dividuntur; ipsumque caput ab humeris distans exoritur, brachia et cubiti a lateribus, crura inter se separantur, ligamenta ad

1. διότι φλεβῶν κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 241, 42.

2. ἦπαρ] ἦπαρ ἐστὶ G.

3. ἀπὸ γὰρ τῶν τριῶν μορίων τούτων] ἀπὸ τῆς ἰδίας ἀρχῆς G. sententiae forma mutata.

4. ἀσφαλῶς] ἀσφαλῶς ἤδη G.

ib. [πεπηγότων] Sic M., πεπηγιῶν E., πεπηγυίας G.

ib. ἕκαστα τὰ γένη τῶν] ἕκαστα τὰ γένη ὡς E., ἕκαστον γένος τῶν G., ἕκαστα τῶ (sic) γενητῶν M.

5. ἀγγείων] ἀγγείων φύσασαν G.

ib. ἀπετείνεται] ἀποτείνεται M., ἀποτείνειν G.

6. τὰς φλέβας] αἱ φλέβες M.

7. Εἶτα ἡ σὰρξ κ.τ.λ.] Cf. Hipp. p. 390, 91.

ib. Εἶτα ἡ] ἡ δὲ H.I.

ib. ἀξανομένη] ἀξομένη H.I.

ib. διαρθροῦται] ὑπὸ τοῦ πνεύμα-

τος ἀρθροῦται H.I. Quinque lin. hic om. Theoph.

8. ὀστά] ὀστέα H.I.

ib. θερμῆς] πηγνύμενα add. H.I.

ib. καὶ [διοζοῦται] καὶ δὴ καὶ διοζοῦται H.I.

9. [διοζοῦται] ὡς [δένδρον] Sic H.I.M., διαζωοῦται ὡς δένδρω E., add. H.I. καὶ ἀρθροῦται ἔτι ἄμεινον καὶ τὰ εἶσω τοῦ σώματος καὶ τὰ ἔξω.

ib. καὶ ἡ] καὶ ἡ τε H.I.

ib. ἀφεστηκυῖα γίνεται] γίνεται ἀφεστηκυῖα H.I.

10. πήχεις] πήχεις H.I.

11. [πλευρῶν] πλευρέων H.I., μηρῶν E.M.

ib. σκέλη διίστανται] σκέλεα διίσταται H.I.

12. εἰλίσσεται] ἐπαίσεται H.I.

ib. περὶ τὰς φύσεις] ἀμφὶ τὰς φύσις H.I.

Must. p. 12.

τῶν ἄρθρων, καὶ ἡ ρῖς καὶ τὰ ὠτα ἀφίστανται ἐν
 ταῖς σαρκὶ καὶ διατέτρηται, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἐμπίμ-
 πλονται ὑγροῦ καθαροῦ, καὶ τὸ αἰδοῖον δῆλον γίνεται
 3 ὁπότερόν ἐστι. Καὶ δὴ καὶ τοῖς ἄνω τὴν πνοὴν ποι-
 εῖται, τῷ τε στόματι καὶ τῇ ρίνι· καὶ ἡ τε κοιλία 5
 φυσᾶται, καὶ τὰ ἔντερα καταφυσῶνται καὶ τὰ ἄνωθεν
 ἐπιλαμβάνει τὴν διὰ τοῦ ὀμφαλοῦ πνοὴν καὶ ἀμαλ-
 δύνει, καὶ ἐς τὸν κύσσαρον ὁδὸς γίνεται ἀπὸ τῆς κοι-
 λίας καὶ τῶν ἐντέρων ἔξω, καὶ εἰς τὴν [κύστιν] ὁδὸς
 4 ἔξω γίνεται. Τούτων δὲ διαρθροῦται ὑπὸ τῆς πνοῆς 10
 ἕκαστα· φυσώμενα γὰρ πάντα δίστανται κατὰ συγ-
 5 γένειαν. Καὶ γίνεται ἤδη παιδίον, τὸ μὲν ἄρρεν ἐν

DE
GENITA-
LIBUS.Intra quot
dies forme-
tur mas,

articulos prosiliunt, nasus et aures in carne eminent et perfo-
 rantur, oculi humore puro implentur, et pudendum quodnam sit
 3 manifestum fit. At sane superioribus etiam partibus, ore nempe
 et naribus, spiritum trahit; et venter spiritu inflatur, eoque in-
 flata intestina ex superioribus per umbilicum insuper spiritum
 accipiunt et absumunt, et a ventre ac intestinis in podicem,
 4 similiterque in vesicam, via foras patet. Atque horum sin-
 gula vi spiritus distinguuntur; spiritu namque distenta omnia
 5 pro generis affinitate distant. Jam vero primam concretio-

1. ἄρθρων] καὶ ἀντοστομοῦται
 add. H.I.

ib. ὠτα ἀφίστανται] οὐατα ἀφί-
 σταται H., οὐατα ἀφίστανται I.

2. ταῖς] τῆσι H.I.

ib. διατέτρηται] τετρήνεται H.I.

ib. ἐμπίμπλονται] Sic H.I.M.,
 ἐμπίμπλанта E.

4. ὁπότερον] ὁκότερον H.I.

ib. ἐστι] καὶ τὰ σπλάγχνα διαρ-
 θροῦται add. H.I.

ib. Καὶ δὴ καὶ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
 p. 391.

ib. τοῖς] τοῖσιν H.I.

ib. ποιεῖται] ποιέεται H.I.

6. καταφυσῶνται καὶ τὰ] καταφυσ-
 ῶνται καὶ τὸ M., καταφυσώμενα
 κατὰ τὸ H.I.

8. κύσσαρον] Sic H.M., κύσα-
 ρον E.I.

ib. κοιλίας] κοιλίης H.I.

9. εἰς] ἐς H.I.

ib. [κύστιν] Sic H.M., κύστην E.I.

10. γίνεται] om. H.I.

ib. Τούτων κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
 p. 391.

ib. Τούτων] Sic H.I.M., τούτω E.

11. πάντα δίστανται] δίσταται
 ξύμπαντα H.I.

ib. συγγένειαν] Decem lin. hic
 om. Theoph.

12. Καὶ γίνεται κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
 p. 392.

ib. γίνεται] γέγονεν H.I.

ib. παιδίον] καὶ εἰς (ἐς I.) τοῦτο
 ἀφικνέεται add. H.I.

12—p. 246, 1. τὸ μὲν ἄρρεν κ. τ. λ.,
 τὸ δὲ θῆλυ κ. τ. λ.] haec sententiae
 membra transp. H.I.

ib. ἄρρεν] ἄρσεν H.I.

DE
GENITA-
LIBUS.
et foemina.

τριάκοντα [ἡμέραις] τὸ μακρότατον, [τὸ δὲ θῆλυ ἐν
τεσσαράκοντα δύο ἡμέραις τὸ μακρότατον·] τὸ γὰρ
θῆλυ τοῦ ἄρρενος καὶ ἀσθενέστερον καὶ ὑγρότερον.
6^ο Όταν δὲ [διαρθρωθῆ] τὸ πύτατον τοῦ αἵματος, τῷ
χρόνῳ [διοζοῦται] αὐθις τὰ ἄκρα τῶν ὀστέων, ὡσπερ
5 δένδρου· καὶ διίστανται ἀπ' ἀλλήλων [οἱ] δάκτυλοι
τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, ἐπὶ δὲ τῶν ἄκρων οἱ P. 13
ὄνυχες φύονται, ἅμα δὲ τοῖς ὄνυξι καὶ αἱ τρίχες ἐν
7 τῇ κεφαλῇ ρίζοῦνται. Όταν δὲ τὰ ἄκρα τοῦ σώματος
[ὀζωθῆ,] καὶ οἱ ὄνυχες καὶ αἱ τρίχες ρίζωθῶσι, τότε 10

nem, mas quidem triginta diebus, quod est longissimum, accipit,
foemina vero duobus et quadraginta diebus, quod longissimum;
6 quia foemina mare imbecillior et humidior est. Quum autem
quicquid in sanguine pinguissimum est in membra distinctum
fuerit, temporis successu extrema ossa in ramos diducuntur,
quemadmodum arboris; et manuum et pedum digiti inter se dis-
sident, eorumque partibus extremis ungues adnascuntur, quin
7 etiam una cum unguibus pili in capite radican- tur. Postea
autem quam summae corporis pueri partes ramos foras emiserint,

1. τριάκοντα] τριήκοντα H.I.
ib. [ἡμέραις] Sic M., ἡμέρι E.,
ἡμέρησι H.I.
1, 2. [τὸ δὲ—μακρότατον] Sic H.
I.M., om. E., nisi lapsus sit col-
lator.
1. θῆλυ] Sic M., τὴν πρώτην
πῆξιν add. H.I.
2. δύο ἡμέραις] Sic M., ἡμέρησι
καὶ δύο H., ἡμέρας καὶ δύο I.
ib. τὸ γὰρ θῆλυ κ.τ.λ.] Cf. Hipp.
p. 396.
2, 3. τὸ γὰρ—ὑγρότερον] ὅτι ἡ
γονὴ ἀσθενεστέρα ἐστὶ καὶ ὑγρο-
τέρα τῆς θηλείης ἢ τοῦ ἄρρενος
H.I.
4. Όταν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 397, 98.
ib. Όταν δὲ] Ὀκόταν δὲ H.I.
ib. [διαρθρωθῆ] Sic H.I., διαρ-
θρώση E.M. Sententiam mutavit
et auxit H.
ib. τὸ πύτατον τοῦ αἵματος] Sic

E., τὸ πύτατον τοῦ αἵματος M.,
τοῦ αἱμάλωπος τὸ πύτατον H.I.
ib. τῷ χρόνῳ] καὶ χρόνῳ H.I.
5. [διοζοῦται] Sic H.I.M., δια-
ζωοῦτα E.
ib. ὀστέων] ὀστέων H.I.M.
6. δένδρου] δενδρέου τὰ ἀκρότατα
ὑστατα ὀζοῦται H.I.
ib. καὶ] οὕτω καὶ τοῦ παιδίου H.I.
ib. [οἱ] Sic H.I.M., om. E.
7. ἐπὶ δὲ] ἐπὶ δ' αὐτῶν H.I.
8. φύονται] Tredecim lin. hic
om. Theoph.
ib. τοῖς] τοῖσιν H.I.
9. Όταν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 400, 401.
ib. Όταν δὲ] ὅταν δὲ δὴ H.I.
ib. σώματος] σώματος τοῦ παι-
δίου H.I.
10. [ὀζωθῆ] Sic H.I.M., ζωοθῆ
E., ἕξω add. H.I.
ib. ρίζωθῶσι] ἐρριζώθησαν H.I.
ib. τότε δὲ] τότε δὲ I.

Must. p. 13.

δὴ καὶ κινεῖται· καὶ ὁ χρόνος εἰς τοῦτο γίνεται, το
 μὲν ἄρρεν τρεῖς μῆνες, τὸ δὲ θῆλυ τέσσαρες, ἐπειδὴ
 τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεως καὶ σκληρότερον καὶ ἰσχυρό-
 8 τερον. Ὅταν δὲ κινηθῆ τὸ ἔμβρυον, τότε καὶ τὸ
 γάλα ἐπισημαίνει τῇ μητρὶ· τότε γὰρ καὶ οἱ μαστοὶ 5
 αἴρονται. ταῖς δὲ πυκνοσάρκοις τῶν γυναικῶν τὸ
 9 γάλα ὕστερον ἐπισημαίνει. Τὸ δὲ παιδίον ἐν τῇ
 μήτρᾳ ὄν, τὰς χεῖρας ἔχει πρὸς ταῖς γένυσι, καὶ τὴν
 κεφαλὴν πλησίον τοῖν ποδοῖν· οὐκ ἔστιν δὲ ἀκρί-
 βεια κρῖναι, οὐδ' ἂν ἴδῃς ἐν τῇ μήτρᾳ τὸ παιδίον, 10

DE
[GENITA-
LIBUS.Intra quot
menses mo-
veat mas, et
foemina.Quomodo
in utero
foetus ja-
ceat.

unguesque ac capilli radices egerint, tunc sane etiam movetur ;
 ad idque masculo trium mensium tempus conceditur, foemel-
 lae vero quatuor, quod mas foemella sit durior et robustior.
 8 Cum autem foetus movetur, tunc sane lac de se significationem
 matri exhibet ; mammae enim tunc attolluntur : et mulieribus
 quidem, quae denso sunt corporis habitu, tardior est lactis signi-
 9 ficatio. At vero puer, ubi in utero existit, manibus ad genas
 adhaeret, caputque pedibus proximum habet ; neque certo digno-
 scere queas, etiamsi puerum in utero videas, utrum caput de-

1. κινεῖται] Sic M., κικεῖται E.,
κινέεται H.I.

ib. εἰς τοῦτο] ἐς τοῦτο H.I.

ib. τὸ μὲν ἄρρεν] Sic E., τῷ μὲν
ἄρρενι M., τῷ μὲν ἄρσενι H.I.2. τὸ δὲ θῆλυ] Sic E., τῷ δὲ θή-
λει M., τῇ δὲ θηλείῃ H., τῇ δὲ θη-
λείᾳ I.ib. τέσσαρες] Duas lin. hic om.
Theoph.2, 3. ἐπειδὴ—ἰσχυρότερον] κινέ-
εται δὲ πρῶτον τὸ ἄρσεν ὅτι ἔστιν
ἰσχυρότερον τοῦ θήλεως H.I.3. θήλεως] θήλεος H.I.M. Vide
sup. ad p. 228. l. 3.4. Ὅταν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 401.

ib. Ὅταν] ὀκόταν H.I.

ib. ἔμβρυον] Sic H.I.M., ἔμ-
βριον E.ib. καὶ τὸ γάλα ἐπισημαίνει] δὴ
ἐπισημαίνει καὶ τὸ γάλα H.I.5. τότε γὰρ καὶ οἱ μαστοὶ] οἱ γὰρ
μαστοὶ H.I.6. αἴρονται] καὶ αἱ θηλαὶ ὀργῶσι,
τὸ δὲ γάλα οὐ χωρέει add. H.I.

ib. ταῖς δὲ] τῇσι δὲ H.I.

ib. πυκνοσάρκοις] Sic M., ποικ-
νοσάρκοις E., πυκνοσάρκοισι H.I.ib. τὸ γάλα ὕστερον] ὕστερον τὸ
γάλα H.I.7. ἐπισημαίνει] καὶ ἔρχεται τῇσι
δὲ ἀραιοςάρκοισι πρόσθεν add. H.I.ib. Τὸ δὲ παιδίον κ. τ. λ.] Cf.
Hipp. p. 414, 15.

ib. τῇ μήτρᾳ] τῇσι μήτρῃσι H.I.

8. ὄν, τὰς χεῖρας] ἔον, τὰ χεῖρε
H. I.

ib. ταῖς] τοῖσι H.I.

ib. γένυσι] Sic H.I.M., γένυσι E.

9. οὐκ ἔστιν δὲ] οὐκ ἔστι δὲ M.,
καὶ οὐκ ἔστιν H.

ib. ἀκρίβεια] ἀτρεκεῖη H.I.

10. τῇ μήτρᾳ] τῇσι μήτρῃσι H.I.

DE
GENITA-
LIBUS.

Quomodo
membranae
rumpantur,
et prodeat
foetus.

- πότερον τὴν κεφαλὴν κάτω ἔχει ἢ ἄνω. ἐκ δὲ τοῦ
ὀμφαλοῦ τεταμένοι εἰσὶν ὑμένες οἱ περιέχοντες αὐτό.
10 Ὄταν δὲ τῇ γυναικὶ ὁ χρόνος τοῦ τόκου παραγίνεται,
συμβαίνει τῷ παιδί, κινουμένῳ καὶ σκαρίζοντι ποσὶ
καὶ χερσὶ, ῥῆξαι τινα τῶν ὑμένων· ῥαγέντος δὲ ἤδη 5
ἐνός, οἱ ἄλλοι ἀσθενεστέραν δύναμιν ἔχουσιν· καὶ
ῥήγνυνται πρῶτον οἱ [ἐκείνου] ἐχόμενοι, ἔπειτα δὲ ὁ
11 ὕστατος. Ὄταν δὲ ῥαγῶσιν οἱ ὑμένες, τότε λύεται
τοῦ δεσμοῦ τὸ ἔμβρυον καὶ χωρεῖ ἔξω κλονηθέν.
34 Ἐπεὶ οὖν ἐκ πατρῶου σπέρματος καὶ μητρῶου τὸ 10
ἔμβρυον ἀποτελεῖται, ἀπεδείχθη δὲ ὅσα ἐν τοῖς το-
κεῦσιν ἐστὶν, ταῦτα καὶ ἐν τῷ τέκνῳ· ὅθεν [ἀπὸ] τοῦ

orsum an sursum vergat: verum ex umbilico membranae, quae
10 eum continent, protenduntur. Quando vere mulieri tempus partus
instat, tum, se movente puero et pedibus ac manibus se jactante,
membranam quandam internam abrumpi contingit; qua rupta,
caeterae imbecilliores fiunt; primumque rumpuntur quae illam
11 contingunt, deinde postrema. Ruptis autem membranis, tum
foetus vinculo exolvitur et agitatus foras prodit.

- 34 Cum igitur ex patris semine et matris perficiatur foetus, et prius
dictum sit (c. 31. §. 10.) quaecunque in parentibus sunt, eadem esse

1. κάτω ἔχει ἢ ἄνω] ἄνω ἔχει ἢ
κάτω H.I.

2. ὑμένες οἱ περιέχοντες] οἱ ὑμέ-
νες ἀντέχοντες H.I.

3. Ὄταν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 416.

ib. Ὄταν] ὀκόταν H.I.

ib. ὁ χρόνος τοῦ τόκου] ὁ τόκος
H. I.

ib. παραγίνεται] παραγίνηται M.,
παραγένηται H.I.

4. τῷ παιδί] τῷ παιδίῳ M., τότε
τῷ παιδίῳ H.I.

ib. κινουμένῳ] κινεομένῳ H.I.

ib. σκαρίζοντι ποσὶ καὶ χερσὶ]
ἀσκαρίζοντι χερσὶ τε καὶ ποσὶ H.I.

5. ῥῆξαι] Sic H.I.M., ῥῆξαι E.

ib. ὑμένων] ὑμένων τῶν ἐνδον H.I.

6. οἱ ἄλλοι] καὶ οἱ ἄλλοι H.I.

ib. ἀσθενεστέραν] ἀκιδνοτέραν

H. I.

ib. ἔχουσιν] ἔχουσι H.I.M.

7. ῥήγνυνται] ῥήγνυται M. errore
fort. typogr.

ib. οἱ [ἐκείνου] Sic M., μὲν οἱ
κείνου H.I., οἱ ἐκεῖ τε E.

ib. ἔπειτα δὲ] δὲ om. H.I.

8. Ὄταν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 416.

ib. Ὄταν] ὀκόταν H.I.

9. τοῦ δεσμοῦ] ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ
H. I.

ib. χωρεῖ] Sic M., χωρεῖ E., χω-
ρεῖ H. I.

12. ἐστὶν] ἐστὶ M.

ib. ὅθεν [ἀπὸ] κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 379.

ib. ὅθεν] ὀκόθεν H.I.

ib. [ἀπὸ] Sic H.I. et sic inf.
p. 249. l. 3., ἂν E.M.

Must. p. 13, 14.

σώματος τοῦ ἀνδρὸς πλέον ἔλθη εἰς τὴν γονὴν,
 [ἐκεῖνο] τοῦ σώματος κάλλιον ἔοικεν τῷ πατρί· ὅθεν
 δὲ πλέον ἔλθη ἀπὸ τῆς γυναικὸς, [ἐκεῖνο] τοῦ σώ-
 2 ματος κάλλιον ἔοικεν τῇ μητρί. Ἔστιν δὲ [οὐκ
 ἀνυστὸν] πάντα τῇ μητρὶ εἰκέσαι, τῷ δὲ πατρὶ 5
 [μηδὲν, ἢ] τὸ ἐναντίον, τοῦτ' ἐστὶ μηδ' ἐτέρῳ εἰκέσαι
 οὐδέν· ἀλλ' ἀμφοτέροις ἀνάγκη τίς ἐστὶν εἰκέσαι p. 14
 τινί, εἴπερ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν σωμάτων τὸ σπέρμα
 [χωρεῖ] εἰς τὸ τέκνον· ὁπότερον δ' ἂν πλείον ξυμβά-
 ληται καὶ ἀπὸ πλείονων [χωρίων τοῦ σώματος εἰς 10
 3 τὸ τέκνον,] ἐκείνῳ τὰ πλείονα ἔοικεν. Καὶ ἔστιν ὅτε

DE
GENITA-
LIBUS.Quare foe-
tus patri
aut matri
magis sit
similis.

in puero; cui plus ex viri corpore ad genituram accesserit, illa cor-
 poris pars patri magis erit similis; cui vero plus ex muliere prodi-
 2 erit, illa corporis pars matrem magis referet. Neque vero fieri pot-
 est ut per omnia matri similis sit, patrem nihil referat, aut contra,
 neque alterum referat; verum utriusque aliqua in re similem esse
 necesse est, siquidem ex utrisque semen ad procreandum foetum
 3 ad foetum contulerit, illi pluribus in rebus similis erit. Ac inter-

1. εἰς τὴν] ἐς τὴν H.I.
 ib. γονὴν] ἢ τῆς γυναικὸς add. H.I.
 2. [ἐκεῖνο] τοῦ σώματος] ἐκείνου
 τοῦ σώματος E.M., τὸ τέκνον κείνο
 H.I.

ib. ἔοικεν] ἔοικε H.I.
 ib. ὅθεν] ὁκόθεν H.I.
 3. [ἐκεῖνο] τοῦ σώματος] ἐκείνου
 τοῦ σώματος E., τοῦ σώματος κείνο
 τὸ τέκνον
 H., κείνο τοῦ σώματος (sic I.), τοῦ
 σώματος ἐκείνου M.

4. ἔοικεν] ἔοικε M.
 ib. Ἔστιν κ.τ.λ.] Cf. Hipp. p. 379.
 ib. Ἔστιν] ἔστι H.I.M.
 ib. [οὐκ ἀνυστὸν] Sic H.M., οὐ
 κοινοιστὸν E., οὐκ ἀνιστὸν I.

5. τῷ δὲ πατρὶ] ἐν δὲ τῷ πατρὶ I.
 6. [μηδὲν, ἢ] Sic H.I.M., μηδέ E.
 ib. τοῦτ' ἐστὶ] τοῦτου H.I.
 ib. μηδ' ἐτέρῳ] Sic E.H.I., μη-
 δετέρῳ M.

7. οὐδέν] μηδὲν H.I.
 ib. ἀμφοτέροις] ἀμφοτέροισιν H.I.
 8. ἐξ] ἀπ' H.I.
 9. [χωρεῖ] Sic M., χωρῆ E., χω-
 ρεῖ H.I.

ib. εἰς τὸ τέκνον] ἐς τὸ τέκνον H.
 I., τὸ τέκνον om. M.
 ib. ὁπότερον] ὁκότερος H.I., ὁπό-
 τερος M.

ib. πλείον] πλείον H.I.
 ib. ξυμβάλληται] Sic E.H.I.,
 ξυμβάλληται M., ἐς τὸ εἰκέσαι add.
 H.I.

10, 11. [χωρίων—τέκνον] χωρίον
 εἰς τὸ τέκνον τοῦ σώματος E., χω-
 ρίων τοῦ σώματος H.I., χωρίων εἰς
 τὸ εἰκέσαι τοῦ σώματος M.

11. ἐκείνῳ] κείνῳ H.I.
 ib. ἔοικεν] ἔοικε H.I., ἔοικε τὸ
 τέκνον M.

ib. Καὶ ἔστιν κ.τ.λ.] Cf. Hipp.
 p. 379, 80.

DE
GENITA-
LIBUS.

Quare ex
parentibus
robustis
foetus im-
becillus
gignatur.

θυγάτηρ γενομένη, τὰ πλείονα ἔοικεν κάλλιον τῷ
πατρὶ ἢ τῇ μητρί· καὶ κοῦρος γενόμενος, ἔστιν ὅτε
κάλλιον ἔοικεν [τῇ μητρὶ ἢ τῷ πατρὶ.]

- 4 [Γράφεται] δὲ ἐν τῷ Ἱπποκράτει καὶ τόδε· “Ἔστιν
“ ὅτε τὰ τέκνα λεπτὰ καὶ ἀσθενῆ γίνονται, πατρὸς 5
“ καὶ μητρὸς παχέων τε καὶ ἰσχυρῶν ὄντων· καὶ ἂν
“ μὲν πολλῶν παιδίων ἤδη γενομένων τοιοῦτον γένη-
“ ται, δῆλον ὅτι ἐν τῇ μήτρα ἐνόσησεν τὸ ἔμβρυον
“ ἀπὸ τῆς μητρὸς, ἢ τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἔξω παρεκπε-
“ σούσης, τῶν μητρῶν χανουσῶν μάλλον, καὶ διὰ 10
5 “ τοῦτο ἀσθενὲς ἐγένετο. Νοσεῖ δὲ τῶν ζώων ἕκαστον
“ κατὰ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ· ἂν δὲ πάντα τὰ παιδιά

dum contingit ut edita filia majore ex parte patrem melius quam matrem referat; et editus filius nonnunquam matris magis quam patris similis existit.

- 4 Hoc quoque apud Hippocratem scriptum reperitur, (*De Genit.*
T. I. p. 380.;) “ Interdum tenues et imbecilli foetus ex paren-
“ tibus crassis et robustis gignuntur; quod si multis jam editis
“ ejusmodi liberis accidat, foetum in utero a matre aegrotasse
“ perspicuum est, vel aliquid ejus incrementi foras prodiisse,
5 “ utero nimium dehiscente, proindeque debilem existere. Ani-
“ mantium autem quodcumque pro virium suarum ratione aegro-

1. ἔοικεν] ἔοικε H.I.M.
2. κοῦρος γενόμενος] Sic E.H.I.,
γενόμενος κοῦρος M.
3. ἔοικεν] ἔοικε H.I.M.
ib. [τῇ μητρὶ ἢ τῷ πατρὶ] Sic
H.I., τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ E.M.
Lin. tres hic om. Theoph.
4. [Γράφεται] γράφει E.M.
ib. Ἔστιν ὅτε κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 380.
5. ἀσθενῆ γίνονται] ἀσθενέα γί-
νεται H.I.
ib. πατρὸς] ἐκ πατρὸς H.I.
6. ὄντων] εόντων H.I.
ib. καὶ ἂν μὲν] κῆν μὲν H.I.
7. παιδίων ἤδη γενομένων] ἤδη
γενόμενων τῶν παιδίων H.I.

8. τῇ μήτρα] τῆσι μήτρησιν H.I.
ib. ἐνόσησεν] ἐνόσηεν E., ἐνό-
σησε H.I.M.
9. τῆς μητρὸς] καὶ τῆς μητρὸς H.I.
ib. ἢ τῆς τροφῆς] om. ἢ M., ἢ
τῆς αὔξης H.I.
ib. παρεκπεσούσης] παρήει H.,
παρείη I.
10. μητρῶν χανουσῶν] μητρέων
χανουσέων H.I.
11. Νοσεῖ δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 380.
ib. Νοσεῖ] νοσεεί H.I.
ib. τῶν ζώων] Sic E.I.M., τῶν
om. H.
12. αὐτοῦ ἂν] ἐωυτοῦ ἦν H.I.
ib. τὰ] τὰ γενόμενα H.I.

Must. p. 14.

“ ἀσθενῆ [ὠσιν,] αἱ μήτραι αἰτίαι εἰσὶν, στενώτεραι
 “ οὔσαι τοῦ καιροῦ· ἂν γὰρ μὴ ἔχη εὐρυχωρίαν ἔνθα
 “ τὸ ἔμβρυον τρέφεται, ἀνάγκη γενέσθαι λεπτὸν τὸ
 “ ἔμβρυον, [ἄτε] οὐκ ἔχον ἐν τῇ αὐξήσει εὐρυχωρίαν·
 “ ἂν δὲ ἔχη εὐρυχωρίαν, καὶ μὴ [νοσήση, ἐπιεικές 5
 6 “ ἐστὶ] μεγάλων τοκέων μέγα τέκνον γενέσθαι. [Ἐχει]
 “ γὰρ οὕτως ὥσπερ εἷτις σίκυον ἤδη ἀπηνηθηκότα,
 “ ὄντα δὲ νεογνὸν καὶ [προσόντα] τῷ σικυηλάτῳ,
 “ θείῃ εἰς ἀρυστήρα, ἔσται ἴσος τοῦ ἀρυστήρος τῷ
 “ κοίλῳ καὶ ὅμοιος. οὕτωσεὶ ἔχει καὶ τὸ παιδίον, 10

DE
GENITALIBUS.Foetum,
nisi am-
plum ha-
beat in u-
tero spa-
tium, ne-
cessario te-
nuem esse

“ tare videtur; at vero si omnes editi liberi debiles extiterint,
 “ uteri, plus aequo angusti, in causa esse existimantur; siquidem
 “ cum desit amplum spatium in quo foetus nutriatur, ipsum de-
 “ bilem existere necesse est, deficiente nimirum satis amplo ad
 “ incrementum spatio; quod si neque desit amplum spatium, ne-
 “ que foetus aegrotet, aequum esse videtur ut ex magnis paren-
 6 “ tibus magnus partus edatur. Istud autem hoc modo se habet,
 “ perinde ac si quis cucumerem jam deflorescentem, tenellum
 “ tamen et adhuc cucumerario adhaerescens, in vas aliquod
 “ angustum imposuerit, aequalis ac similis ipsius vasis angusti
 “ cavitati evadet: ad eundem quoque modum in puero se habet,

1. [ἀσθενῆ ὠσιν] Sic M., ἀσθενῆ
εἰσὶν E., ἀσθενεία ἔη H.I.

ib. εἰσὶν] εἰσὶ H.I.M.

ib. στενώτεραι οὔσαι] στενώτεραι
εἰσὶν H., στενώτεραι εἰσὶν I.

2. ἂν γὰρ] ἦν γὰρ H.I.

ib. εὐρυχωρίαν] εὐρυχωρίην H.I.

3. τρέφεται] τραφείη H.I.

ib. γενέσθαι λεπτὸν τὸ ἔμβρυον]
ἐστὶν αὐτὸ λεπτὸν (λεπτὸν αὐτὸ I.)
γενέσθαι H.I.

4. [ἄτε] Sic H.I.M., αὔτε E.

ib. ἐν τῇ αὐξήσει] τῇ αὔξῃ H.I.

ib. εὐρυχωρίαν] εὐρυχωρίην H.I.

5. ἂν δὲ] ἦν δὲ H.I.

ib. εὐρυχωρίαν] εὐρυχωρίην H.I.

ib. [νοσήση ἐπιεικές ἐστὶ] Sic
H.I.M., νοσήων ἐπιεικέσι E.

6. γενέσθαι] γίνεσθαι H.I.

ib. [Ἐχει] γὰρ κ.τ.λ.] Cf. Hipp.

p. 380, 81.

ib. [Ἐχει] γὰρ] Sic M., ἔχη ἔστι
γὰρ E., ἔχει δὲ H.I.

7. σίκυον] Sic H.I.M., σύκιον E.

8. ὄντα] ὄντα H.I.

ib. νεογνὸν] Sic H.I.M., νε-
ωγνὸν E.ib. [προσόντα] Sic M., προόντα
E., προσέοντα H.I.9. θείῃ εἰς] Sic M., θείῃ τίς εἰς
E., θείῃ ἐς H.I.

ib. ἔσται] Sic M., ἔσται ἔσται E.

ib. ἴσος] Sic E.I.M., ante καὶ
ὅμοιος H.

10. κοίλῳ] Sic H.I.M., κύλῳ E.

ib. ὅμοιος] Lin. quinque hic om.
Theoph.ib. οὕτωσεὶ] οὕτω δὲ H., οὕτω
δὲ καὶ I.

ib. τὸ παιδίον] τῷ παιδίῳ H.I.

κ k 2

DE
GENITALIBUS.

Ex mutilatis
hominibus
pueros integros
nasci.

Semen e toto
corpore
secerni.

- “ ἂν μὲν εὐρυχωρία ἢ ἐν τῇ αὐξήσει, μείζον γίνεται”
 7 “ ἂν δὲ στενοχωρία, [ἔλασσον.] Τὸ δὲ πηρωθὲν ἐν
 “ ταῖς μήτραις παιδίον φημὶ δὴ αὐτὸ θλασθὲν πηρω-
 “ θῆναι, τῆς μητρὸς πληγείσης κατὰ τὸ ἔμβρυον, ἢ
 “ πεσούσης, ἢ ἄλλου τινὸς βιαίου παθήματος [προσ-5
 8 “ γενομένου] τῇ μητρὶ. Ὅτι δὲ πεπηρωμένων ἀν- p. 15
 “ θρώπων [ύγιῃ] γίνεται τὰ παιδιά ὡς ἐπὶ τὸ πλεί-
 “ στον συμβαίνει. † ἔχει γὰρ τὸν ἀριθμὸν πάντα τῶν
 “ πεπηρωμένων τὰ ύγιῃ, εἰ μὴ τι νόσημα [προσπέση]
 “ ἐνδέχεται δὲ καὶ πηρωθῆναι, καθάπερ ὁ τοκεύς.” † 10
 9 Ταῦτα δέ μοι οὕτως ἀποπέφανται. τὴν δὲ γονὴν
 φημι [ἀποκρίνεσθαι] ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος, καὶ

- “ siquidem ampliore loco incrementum accipiat, major ; sin vero
 7 “ angustiore, minor evadit. At vero mutilari in utero puerum
 “ censeo collisione, si circa foetum mater percussa fuerit, vel
 “ in eum ceciderit, vel aliam vim quampiam perpessa fuerit.
 8 “ Ex mutilatis autem hominibus ut integri pueri nascantur ut
 “ plurimum contingere solet ; cum quod mutilatum est omnem
 “ partium numerum expleverit perinde ac sanum, nisi quis mor-
 “ bus inciderit ; quum, ut parens, ita et foetus mutilatur.”
 9 Atque ista mihi ad hunc modum se habere comperta sunt : at
 vero genituram e toto corpore secerni assevero, tum ex solidis, tum

1. ἂν μὲν εὐρυχωρία ἢ] ἦν μὲν
 εὐρυχωρίῃ οἱ ἔη H.I.
 ib. αὐξήσει] αὔξη H.I.
 2. ἂν δὲ] ἦν δὲ H.I.
 ib. στενοχωρία] στενοχωρίῃ H.I.
 ib. [ἔλασσον] Sic H.I.M., ἐλάσ-
 σων E.
 ib. Τὸ δὲ κ.τ.λ.] Cf. Hipp. p. 381.
 ib. πηρωθὲν] πηρηθὲν I.
 3. ταῖς μήτραις] τῆσι μήτρησι H.I.
 ib. θλασθὲν] φλασθὲν M., ἢ
 φλασθὲν H., ἢ θλασθὲν I.
 5. [προσγενομένου] Sic H.M.,
 προσγινομένου E.I.
 6. μητρὶ] Decem lin. hic om.
 Theoph.
 ib. Ὅτι δὲ κ.τ.λ.] Cf. Hipp. p. 382.
 ib. Ὅτι δὲ] ὅτι καὶ ἐκ H., ὅτι δὴ I.
 7. [ύγιῃ] Sic M., ύγία H., ύγι-

- αία E.I. Cf. inf. p. 253. l. 7.
 ib. γίνεται] τίκτονται H.I.
 ib. ἐπὶ τὸ πλείστον] ἐπιπλεί-
 στον H.I.
 8—10. † ἔχει—τοκεύς] Loc. fort.
 corrupt. Vide Adnott.
 8. τῶν πεπηρωμένων τὰ ύγιῃ] τὸ
 πεπηρωμένον τῶ ύγιεί H.I.
 9. εἰ μὴ τι] ἐπὶν δέ τι οἱ H.,
 ἐπὶν τι οἱ I.
 ib. [προσπέση] Sic H.I., -πέσει
 E., -πέσοι M. Tres lin. add. H.I.
 10. ἐνδέχεται δὲ] οὐ θαῦμα δέ
 (δὴ I.) μοι δοκέει H.I.
 11. Ταῦτα δέ μοι κ.τ.λ.] Cf.
 Hipp. p. 374, 75.
 12. [ἀποκρίνεσθαι] Sic H.I.,
 om. E.M.
 ib. τοῦ] Sic H.I.M., τοὺς E.

Must. p. 15.

ἀπὸ τῶν στερεῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ὑγρῶν, (αἵματος, καὶ
 φλέγματος, καὶ τῶν δύο χολῶν· ἀπὸ [τούτων] γὰρ
 αἱ νόσοι γίνονται) ταῖς δὲ γυναιξὶ τριβομένου ἐν τῇ
 μίξει τοῦ αἰδοίου καὶ τῶν μητρῶν κινουμένων, ὥσπερ
 κνησμὸν ἐμπίπτειν εἰς αὐτὰς καὶ τῷ ὅλῳ σώματι ἡδο- 5
 10 νὴν καὶ θέρμην παρέχειν. Μεθίει δὲ καὶ ἡ γυνὴ [ἀπὸ
 τοῦ σώματος, ὅτε μὲν] εἰς τὰς μήτρας, καὶ [ἰκμαλείαι]
 γίνονται, ὅτε δὲ καὶ ἔξω, ἂν χάσκωσιν αἱ μήτραι μάλ-
 11 λον τοῦ καιροῦ. Καὶ ἦδεται, ἐπὰν [ἄρχηται] μίσ-
 γεσθαι, διὰ παντὸς τοῦ χρόνου, μέχρι αὐτῇ [μεθιῇ] τι 10
 ὁ ἀνὴρ· καὶ ἂν μὲν ὀργᾶ ἡ γυνὴ μίσγεσθαι, πρόσθεν
 τοῦ ἀνδρὸς [ἀφίει,] καὶ τὸ λοιπὸν οὐκ ἔτι ὁμοίως

ex humidis, (sanguine, pituita, et duobus bilis generibus; ex his
 enim morbi fiunt;) mulieribus autem in coitu attrito pudendo et
 commotis uteris, pruritus quendam in seipsis sentiri et toto cor-
 10 pori voluptatem caloremque praeberere. Semen vero e corpore etiam
 emittit mulier, interdum quidem in uterum, ex quo humidus red-
 ditur, nonnunquam vero foras, si plus aequo uterus dehiscat.
 11 Illa etiam, ubi coirecoeperit, toto tempore voluptatem percipi t,
 dum vir semen emisit; quod si coitum ardentem quidem mulier
 appetat, ante quam vir semen emittit, neque deinceps eadem

1. τῶν στερεῶν] Sic E. H. I.,
 om. τῶν M.; καὶ ἀπὸ τῶν μαλθακῶν
 add. H. I.

ib. τῶν ὑγρῶν] τοῦ ὑγροῦ παντὸς
 τοῦ ἐν τῷ σώματι H. I.

1, 2. αἵματος—χολῶν] εἰσὶ δὲ
 τέσσαρες ἰδέαι τοῦ ὑγροῦ, αἷμα, χολ-
 λή, ὕδωρ, καὶ φλέγμα· τισαύτας
 γὰρ ἰδέας ἔχει ξυμφυέας ὁ ἄνθρωπος
 ἐν ἑωυτῷ H. I.

2. ἀπὸ [τούτων] γὰρ] ἀπὸ τούτου
 γὰρ E. M., καὶ ἀπὸ τουτέων H. I.

3. γίνονται] ἡ αἰ ἐκ νόσων δια-
 κρίσεις H. I., et lin. tres add.

ib. ταῖς δὲ] τῇσι δὲ H. I.

ib. τριβομένου ἐν τῇ μίξει] ἐν τῇ
 μίξει τριβομένου H. I.

4. μίξει] Sic H. I. M., μήξει E.

ib. μητρῶν κινουμένων] μητρέων
 κινουμένων H. I.

5. εἰς αὐτὰς] ἐς αὐτὰς H. I.

ib. ὅλῳ] ἄλλῳ H. I.

6. Μεθίει κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 375.

ib. [ἀπὸ τοῦ σώματος, ὅτε μὲν]
 Sic H. I., ὅτε μὲν ἀπὸ τοῦ σώμ. E. M.

7. καὶ [ἰκμαλείαι] καὶ ἰκμαλαίαι
 E. M., αἱ δὲ μήτραι ἰκμαλείαι H. I.
 Cf. sup. p. 128. l. 15: 252. 7.

8. ἂν χάσκωσιν] ἦν χάσκωσιν H. I.

9. Καὶ ἦδεται κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
 p. 375.

ib. ἐπὰν [ἄρχηται] Sic M., ἐπὰν
 ἄρχεται E., ἐπὴν ἄρξηται H. I.

10. μέχρι] μέχρις H. I. M.; vide
 sup. ad p. 63. l. 1.

ib. αὐτῇ] ἂν αὐτήν H. I.

ib. [μεθιῇ] τι] Sic M., μεθίει τι
 E., μεθιῇ H., μεθῇ I.

11. καὶ ἂν μὲν] κὰν μὲν H. I.

12. [ἀφίει] Sic H. I. M., ἀφίη E.

DE
 GENITA-
 LIBUS.

Unde foe-
 mina in coi-
 tu voluptate
 afficiatur.

DE
GENITALIBUS.

Mensium
suppressio-
nem peri-
culosam
esse.

ἡδεται ἢ γυνή· ἂν δὲ μὴ ὀργᾶ, [συντελεῖ] τῷ ἀνδρὶ
12 ἡδομένη. Καὶ ἔχει οὕτως ὥσπερ εἴ τις ἐφ' ὕδωρ ζέον
ἕτερον ὑγρὸν ψυχρὸν [ἐπιχέει,] παύεται τὸ ὕδωρ τὸ
ζέον· οὕτως καὶ ἡ γονὴ ἐμπεσοῦσα τοῦ ἀνδρὸς εἰς
τὰς μήτρας σβέννυσι τὴν θερμὴν καὶ τὴν ἡδονὴν τῆς 5
13 γυναικὸς παύει. Ἄμα δὲ καὶ ἡ μίξις, τὸ αἷμα θερ-
μάνασα καὶ ὑγράνασα, ποιεῖ ὁδὸν εὐκολωτέραν τοῖς
καταμηνίοις· τῶν δὲ καταμηνίων μὴ χωρούντων ἔξω,
14 τὰ σώματα τῶν γυναικῶν ἐπίνοσα γίνεται. Ἐπὰν δὲ
μιχθῇ ἡ γυνή, ἂν μὲν δὴ μὴ μέλλη λήψεσθαι ἐν 10
γαστρὶ, πρὸς τῷ ἔθει χωρεῖ ἔξω ἢ γονή· ἂν δὲ

voluptate perfunditur; sin vero venerem non vehementer ap-
12 petat, una cum viro voluptate affici desinit. Ac habet se res ad
hunc modum, ut si quis ad aquam ferventem frigidam affundat,
fervere aqua desinit; ita etiam virile semen in uterum illapsum
13 mulieris calorem et voluptatem extinguit. Simulque coitus, sangui-
nem excaefaciens et humectans, causa est ut menses facilius pro-
fluant; quibus minime prodeuntibus, morbis obnoxiae mulieres red-
14 duntur. Post coitum autem, siquidem mulier minime conceptura

1. ἡ γυνή] ἢ om. H. I.
ib. ἂν δὲ] ἦν δὲ H. I.
ib. [συντελεῖ] Sic M., συντελεῖ E.,
συντελεῖ H. I.
ib. τῷ ἀνδρὶ] Sic H. I. M., τῶν
ἀνδρὶ E.
2. Καὶ ἔχει κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 375.
ib. ἐφ' ὕδωρ] Sic M., ἐφ' ὕδωρ
E., ἐπὶ ὕδωρ H. I.
3. ὑγρὸν ψυχρὸν] ψυχρὸν ὕδωρ
H. I.
ib. [ἐπιχέει] Sic H. I., ἐπιχέει E.,
ἐπιχέει M.
ib. τὸ ὕδωρ] om. H. I.
4. οὕτως] οὕτω H. I. M.
ib. ἐμπεσοῦσα] πεσοῦσα H. I.
ib. εἰς τὰς] ἐς τὰς H., εἰς τὰς I.
5. σβέννυσι] Sic H. I. M., σβέν-
νυσι E.
6. παύει] om. H. I. Lin. qua-
tuordecim hic om. Theoph.

ib. Ἄμα δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp. p. 376.
ib. καὶ ἡ μίξις] ἢ μίξις H. I.
ib. θερμάνασα] θερμαίνουσα H. I.
7. ὑγράνασα] ὑγραίνουσα H. I.
ib. ποιεῖ] ποιεῖ H., ποιεῖ I.
ib. εὐκολωτέραν] ῥηϊτέρην H. I.
ib. τοῖς καταμηνίοις] τοῖσι κατα-
μηνίοισι H. I.
8. χωρούντων ἔξω] χωρεόντων
H. I.
9. γίνεται] γίνονται H. I. Lin.
duas hic om. Theoph.
ib. Ἐπὰν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 376.
9, 10. Ἐπὰν—ἂν] ἐπὴν—ἦν H. I.
10. ἐν γαστρὶ] πρὸς ἐσωτήν H. I.
11. τῷ ἔθει] Sic H. I. M., τῶν
ἔθει E.
ib. χωρεῖ] χωρεῖ H. I.
ib. ἡ γονή] ἢ γονή ἀπ' ἀμφοτέρων
ὀκόταν ἡ γυνή ἐθελήσῃ H. I.
ib. ἂν δὲ] ἦν δὲ H. I.

Anst. p. 15, 16.

μέλλη λήψεσθαι, οὐ χωρεῖ ἔξω, ἀλλ' ἐμμένει ἐν ταῖς μήτραις ἢ γονῇ.

- 35 Ταῦτα δὲ ἀρκεῖ περὶ γυναικῶν· οἱ δὲ ὄνειρώττοντες p. 16
 2 διὰ τὸδε ἐξονειρώττουσιν. Ἐπὰν τὸ ὑγρὸν ἐν τῷ σώ-
 ματι διακεχυμένον ἢ καὶ διαθερμαινόμενον, εἴτε ὑπὸ 5
 ταλαιπωρίας, εἴτε καὶ ὑπ' ἄλλου τινὸς, ἀφίει· καὶ
 ἀποκρινομένου ἀπ' αὐτοῦ ὄρμη παρίσταται οἷα λαγ-
 3 νεύοντι. Οἱ δὲ εὐνοῦχοι διὰ τὰδε οὐ λαγνεύουσιν, ὅτι
 σφῶν ἢ δίοδος ἀμαλδύνεται τῆς γονῆς· ἔστι γὰρ δι'
 4 αὐτῶν τῶν ὀρχέων ἢ ὁδός. Τῶν [δὲ] ταῦτα ἐκτρι- 10

DE
GENITA-
LIBUS.Seminis
emissiones
per som-
num unde
fiunt.Eunuchi
unde ste-
riles sint;

sit, semen pro more foras profluet; quod si conceptura sit, semen minime foras profluit, sed in ipso utero manet.

- 35 Sed de mulieribus satis; qui vero per somnum veneris ludibrio
 2 tentantur, hanc ob causam per somnum venerea exercent. Quum
 humor in corpore diffusus sit et excalectus, sive ex vehe-
 menti exercitatione, sive ex alia quavis causa, semen vir emittit;
 et dum excernit libidine tentatur haud secus ac qui venerem ex-
 3 ercet. At vero eunuchi eam ob causam venerem minime ex-
 ercent, quia geniturae transitus ipsis aboletur; per ipsos enim
 4 testes ei via est. Qui vero istorum attritionem passi sunt, iis

1. λήψεσθαι] Sic H. I. M., λεί-
ψεσθαι E.

ib. χωρεῖ] χωρεῖ H. I.

2. ταῖς μήτραις] τῆσι μήτρησι
H. I.

3. οἱ δὲ ὄνειρώττοντες κ. τ. λ.]
Cf. Hipp. p. 372.

ib. ὄνειρώττοντες] Sic M., ὄνει-
ρώττοντες E., ἐξονειρώσσοντες H. I.

4. ἐξονειρώττουσιν] Sic M., ἐξ
ὄνειρώττουσιν E., ἐξονειρώσσουσιν
H. I.

ib. Ἐπὰν τὸ κ. τ. λ.] Cf. Hipp.
p. 372.

5. ἢ καὶ διαθερμαινόμενον] ἔη καὶ
διάθερμον H. I.

6. ταλαιπωρίας] ταλαιπωρίας H. I.
ib. καὶ ὑπ' ὑπὸ H. I.

ib. ἀφίει] ἀφρέει H. I.

7. ὄρμη] ὄραν H. I.

ib. οἷα λαγνεύοντι] οἷη λαγνεῖη·

ἔχει γὰρ τὸ ὑγρὸν τοῦτο ὅπερ λαγ-
νεύοντι H., οἷη περ ἐν τῇ λαγνεῖη·
ἔχει γὰρ αὐτῷ τὸ κ. τ. λ. I. Lin.
tres hic om. Theoph.

8. Οἱ δὲ εὐνοῦχοι κ. τ. λ.] Cf.
Hipp. p. 373.

ib. διὰ τὰδε] διὰ ταῦτα H., διὰ
τάδε I.

9. σφῶν] σφέων H. I.

10. ὀρχέων] ὀρχίων H. I.

ib. ὁδός] ἔξοδος I., καὶ νεῦρα τεί-
νει λεπτὰ καὶ πυκνὰ εἰς τὸ αἰδοῖον
ἐκ τῶν ὀρχίων, οἷσιν ἀείρεται καὶ
καθίεται. καὶ ταῦτα ἐν τῇ τομῇ ἀπο-
τέμνεται, διότι καὶ οὐχ ὑπάρχουσιν
οἱ εὐνοῦχοι χρηστοὶ add. H. I.

ib. Τῶν [δὲ] ταῦτα κ. τ. λ.] Cf.
Hipp. p. 373.

ib. [δὲ] ταῦτα] Sic M., δεὸν
ταῦτα E., δὲ τὰδε H. I.

DE
GENITALIBUS.

quosdam
autem semen excernere,

sed inutile
et sterile.

Pueri unde
steriles
sint.

βέντων ἢ ὁδὸς τῆς γονῆς ἐμπέφρακται· σκληρὰ δὲ
καὶ μωρὰ τὰ νεῦρα γινόμενα οὐ τείνονται οὐδὲ ἐκκρί-
5 νουσιν. Ὅσοι δὲ καὶ ἐκκρίνουσι σπέρμα, (ἐνδέχεται
γὰρ καὶ τοῦτο διὰ τὸ μὴ μόνον ἐν τοῖς ὄρχεσι καὶ ἐν
ταῖς ἐπιδιδυμίσι γίνεσθαι τὸ σπέρμα, ἀλλὰ καὶ ἐν
τοῖς κερσοειδέσι παραστάταις, καὶ ἐν τοῖς γεννητικοῖς
μορίοις) τούτου χάριν καὶ ἄχρηστόν ἐστιν καὶ ἄγονον.
6 Τὰ δὲ παῖδιά οὐ λαγνεύουσι διὰ τὸδε, ὅτι λεπτὰ τὰ
φλέβια ὄντα αὐτοῖς καὶ πεπληρωμένα, κωλύει τὴν
γονὴν ἰέναι· καὶ ὁ κνησμὸς οὐχ ὁμοίως παραγίνεται. 10
7 Διὰ ταῦτα οὐδὲ κλονεῖται ἐν τῷ σώματι τὸ ὑγρὸν εἰς
ἀπόκρισιν τῆς γονῆς· καὶ ταῖς παρθένοις διὰ τὴν αἰ-
8 τίαν ταύτην οὐκ [ἀποχωρεῖ] τὰ καταμήνια. Ἐπὰν δὲ

geniturae via obstructa est; nervique a callo indurati et hebes-
5 centes neque intenduntur neque semen excernunt. Si qui autem
semen excernunt, (quod idcirco fieri potest quia non solum in tes-
tibus et supergeminalibus semen efficitur, verum etiam in varico-
sis assessoribus, et in partibus genitalibus;) hac de causa inutile
6 est et sterile. Pueri autem eam ob causam venerem minime ex-
ercent, quia venae exiles et plenae genituram ferri prohibent;
7 neque pruritus eodem modo excitatur. Quare neque humor in
corpore agitur ut genitura secerni queat; et virginibus quoque
8 eandem ob causam menses minime prodeunt. Ubi vero adole-

1. ἐμπέφρακται] πωροῦνται γὰρ
οἱ ὄρχεις add. H. I.

ib. σκληρὰ δὲ καὶ μωρὰ τὰ νεῦρα]
καὶ τὰ νεῦρα σκληρὰ καὶ μωρὰ H. I.

2. γινόμενα] γινόμενα ὑπὸ τοῦ
πύρου H. I.

ib. οὐ τείνονται οὐδὲ ἐκκρίνουσιν]
οὐ δύναται (δύνανται I.) τείνειν καὶ
χαλᾶν H. I.

3—7. Ὅσοι—ἄγονον] om. H. I.,
pro quibus lin. quinque.

4. διὰ τὸ μὴ] διὰ τὸ οὐ M.

6. γεννητικοῖς] γενητικοῖς M.,
typogr. fort. errore.

7. ἐστιν] ἐστι M.

8. Τὰ δὲ παῖδιά κ. τ. λ.] Cf.
Hipp. p. 373.

8. Τὰ δὲ—ὅτι] τοῖσι δὲ παιδίοισι

H. I.

9. φλέβια ὄντα αὐτοῖς] φλέβια
ὄντα αὐτοῖς E., φλέβια ἑόντα H. I.,
φλέβια ὄντα M.

ib. πεπληρωμένα] πληρούμενα
M., πληρευμένα H. I.

11. κλονεῖται] κλοεῖται E., κλο-
νέεται H. I.

ib. εἰς ἀπόκρισιν] ἐς ἀπόκρ. H. I.

12. Καὶ ταῖς παρθένοις κ. τ. λ.]
Cf. Hipp. p. 373, 74.

ib. ταῖς παρθένοις] τῆσι παρθέ-
νοισι μέχρις ἂν νέαι ἔωσιν H. I.

12, 13. διὰ—καταμήνια] οὐ χωρεῖ
τὰ καταμήνια δι' αἴτιον τὸ αὐτὸ H. I.

13. [ἀποχωρεῖ] Sic M., ἀπο-
χωρῆ E.

ib. ἐπὰν δὲ] ἐπὴν δὲ H. I.

Must. p. 16, 17.

αὐξῶνται καὶ παρθένοι καὶ παῖδες, αἱ φλέβες αἱ εἰς
τὸ αἰδοῖον τείνουσαι τοῦ παιδὸς, καὶ τῆς παρθένου αἱ
ἐπὶ τὰς μήτρας, πύμπλονται ὑπὸ τῆς αὐξήσεως καὶ
στομοῦνται, καὶ δίοδος γίνεται, καὶ τὸ ὑγρὸν κλόνησιν
τότε ἔχει· εὐρυχωρία γὰρ τότε γίνεται † ὅταν [κλο- 5
νήσεται] καὶ χωρήσῃ τὰ δὲ παιδιά τό τε ἄρρεν καὶ
τὸ θῆλυ ὅταν [ἀδρωθῶσιν.] †

DE
GENITA-
LIBUS.

9 Γίνονται δὲ δίδυμα διὰ τὸδε. ὅταν τὸ τοῦ ἀνδρὸς
σπέρμα ἐξακοντισθῇ πολὺ καὶ ἰσχυρὸν, καταμερί-
ζεται εἰς ἀμφοτέρους τοὺς κόλπους τῆς μήτρας, δεξιόν 10
10 τε καὶ ἀριστερόν. Διὰ οὖν τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἰσχὺν
ἀποτελοῦνται τὰ δύο ἄρρενα· [ἀν] δὲ πολὺ μὲν ἔλθη,
11 οὐκ ἰσχυρὸν δὲ, ἀποτελοῦνται τὰ δύο θήλεα. Πολ- p. 17
λάκισ δὲ ἰσχυρὸν ἀποπεμπόμενον τὸ σπέρμα ἐν τῷ
12 τέλει ἀσθενὲς ἀπεκρίθη. Ὅταν οὖν τὸ τοιοῦτον 15

Quare nas-
cantur ge-
melli.

verint tum virgo tum puer, venae quae ad pueri pudendum et in
virginis uterum feruntur, incremento accepto ampliores reddun-
tur et aperiuntur, et transitus fit, et tunc humidum agitari in-
cipit; spatia enim ampliora habet, * * *

* * * * *

9 Ob hanc causam nascuntur gemelli: quum semen virile mul-
tum et validum ejaculetur, in utrumque matricis sinum, dextrum
10 scilicet et sinistrum, dividitur. Semen si multum sit et validum,
duo mares procreantur; sin autem multum sit, non tamen vali-
11 dum, duae foeminae efficiuntur. Saepe autem semen, quod primo
12 validum fuerat, postremo infirmum fit quum excernitur. Quum

1. παρθένοι καὶ παῖδες] παρθένος
καὶ παῖς H.I.

ib. εἰς τὸ] εἰς τὸ H.I.

2. αἱ ἐπὶ] καὶ ἐπὶ H.I.

3. πύμπλονται] εὐροαί γίνονται
H.I.

ib. αὐξήσεως] αὐξῆς H.I.

4. καὶ δίοδος] καὶ ὁδὸς καὶ δίοδος
διὰ στενωπῶν H.I.

5. ἔχει] ἰσχει H.I.

ib. εὐρυχωρία] εὐρυχωρίη H.I.

ib. γὰρ τότε] γὰρ οἱ τότε H.I.

5—7. † ὅταν—[ἀδρωθῶσιν] Loc.
corrupt.; H.I. quae sequuntur:
ἐνθα κλονήσεται, καὶ τῷ παιδί χω-
ρέει, ἐπὴν ἀδρὸς (ἀνὴρ I.) ἔη, διὰ
τόδε καὶ τῇ παρθένῳ τὰ καταμήνια.

5. ὅταν [κλονήσεται] ὅτ' ἂν κλο-
νήσῃ τε E., ἐνθα κλονήσεται M.

7. [ἀδρωθ.] Sic Sc., ἀδρωθ. E.M.

10. δεξιόν τε] δεξιόν M.

12. [ἀν] δὲ] Sic M., εἰ δὲ E.

DE
GENITALIBUS.

Abortus futuri signa a mammarum extenuatione.

Quae sint voluptatis causae in actu venereo.

κατέλθη σπέρμα ἐν τῇ συλλήψει, καὶ γένηται ἐν κατοχῇ διδύμων, ἀνάγκη γενέσθαι τὸ μὲν .....ενον ἄρ-

13 ρεν, τὸ ἐν τῇ δεξιᾷ, τὸ δὲ ἐν τῇ ἀριστερᾷ, θῆλυ. Οὕτως γὰρ καὶ Ἱπποκράτης φησὶ, “ Γυναικὶ ἐν γαστρὶ
 “ ἐχούσῃ δίδυμα, ἂν ἐξαίφνης οἱ μασθοὶ ἰσχυροὶ γέ- 5
 “ νωνται, ἐκτιτρώσκει. ἂν μὲν ὁ δεξιὸς μασθὸς, τὸ
 “ ἄρρεν· ἂν δὲ ὁ ἀριστερὸς, τὸ θῆλυ· εἰ δὲ ἀμφότεροι
 “ οἱ μασθοὶ, ἀμφότερα ἐκτρώσει.”

36 [Αἰ [δὲ] ἀπὸ τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς χωρίων ἀρτη-
 ρίαι καὶ φλέβες ἐπὶ τὰ γεννητικὰ μόρια φερόμεναι, 10
 παρέρχονται μὲν τῶν ὑστερῶν τὸν πυθμένα, τοῖς
 πλαγίοις δὲ αὐτῶν ἐπιβαίνουσαι μέρεσι διχάζονται·
 κάπειτ' ἐντεῦθεν ἢ μὲν ἑτέρα μοῖρα πρὸς τοὺς ὄρχεις
 ἀποχωρεῖ τοῦ θήλεος ἐκ τῶν πλαγίων, καὶ αὐτοὺς

igitur in conceptione tale descendat semen, et gemelli procreantur, necesse est marem in dextra parte, foeminam in sinistra
 13 procreari. Sic enim Hippocrates ait, (*Aphor.* §. 5. 37. 38. T. III. p. 744.) “ Mulieri in utero gemellos gerenti, si mae subito graciles fiunt, abortit : si dextra mamma, marem ; si vero sinistra, foeminam ; sin ambae mammae, ambos “ abortiet.”]

(31) 36 Arteriae sane atque venae a locis prope renes ad genitales 904 partes descendentes, in mulieribus quidem uteri fundum praetereunt, ejus vero latera conscendentes, in duas partes finduntur ; inde portio una ad muliebres testes a lateribus positos, et ipsa

1. ἐν κατοχῇ] κατοχῇ M.

2. . . . ενον] ἔνον E., om. M.

3. Οὕτως γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 153.

ib. Οὕτως γὰρ] οὕτω γὰρ M., οὕτως γοῦν G.

4. φησὶ] ἔλεγε G.

4—8. γυναικὶ—ἐκτρώσει] E duobus Aphor. unum confecit Theoph. Ap. H. legitur, γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, ἣν οἱ μασθοὶ ἐξαίφνης ἰσχυροὶ γένωνται, ἐκτιτρώσκει : deinde ap. G. et H., γυναικὶ ἐν

γαστρὶ ἐχούσῃ, ἣν ὁ ἕτερος μασθὸς ἰσχυρὸς γένηται, δίδυμα ἐχούσῃ, θάτερον ἐκτιτρώσκει· καὶ ἣν μὲν ὁ δεξιὸς ἰσχυρὸς γένηται, τὸ ἄρρεν· ἣν δὲ ὁ ἀριστερὸς, τὸ θῆλυ.

9—p. 266, 13. [Αἰ [δὲ]—τιτθῶν] Sic C. G., om. E. M.

9. [Αἰ [δὲ] Sic C., αἰ γὰρ G.

ib. [Αἰ [δὲ] κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 180.

14. αὐτοὺς προσκειμένους] αὐτῇ προσκειμένη (ut videtur) C. In vers. Lat. lege, testes, qui et ipsi utero adjacent.

Fabr. p. 904.

προσκειμένους ταῖς μήτραις· ἢ δ' ἑτέρα, πρὸς τὸν
 πυθμένα φερομένη, πολυειδῶς εἰς αὐτὸν ἅπασα κατα-
 2 σχίζεται. Συνάπτει δ' ἐνταῦθα τὰ πέρατα τῶν εἰς
 τὸν ἀριστερὸν κόλπον τῆς μήτρας ἀγγείων πέρασι
 τῶν εἰς τὸν δεξιὸν αὐτῆς κόλπον κατεσχισμένων, 5
 ὥστε καὶ τῆς ὀρρώδους ὑγρότητος ἢ μετάληψις ἀμυ-
 δρὰ μὲν, ἀλλ' ὅμως γίνεται τῇ δεξιᾷ μήτρᾳ· χρεία
 γὰρ ἤδη καὶ μεγίστη ἔμελλεν ἔσσεσθαι τῆσδε τῆς
 ὑγρότητος, ὡς ἂν δριμύ τι καὶ δάκνον ἐχούσης, οὐ
 μάλιστ' εἶδους ἔχει χυμὸν, ἐπεγείρειν τε πεφυκότος 10
 εἰς τὴν τῶν μορίων χρήσιν, ἡδονὴν τε παρέχοντος ἐν
 3 ταῖς ἐνεργείαις αὐτῶν. Ὅταν οὖν μὴ μόνον ὑγρότης
 ἢ τοιαύτη κενοῦσθαι δεομένη, καὶ διὰ τοῦτ' ἐπεγεί-
 ρουσα καὶ κεντρίζουσα πρὸς τὴν ἔκκρισιν, ἀλλὰ καὶ
 πνεῦμα πολὺ καὶ θερμὸν ἀναπνεῦσαι ποθοῖ, ἀμή- 15
 χανόν τινα χρῆ νομίζειν τῆς ἡδονῆς εἶναι τὴν ὑπερ-
 4 οχήν. [Καὶ] δὴ καὶ τὰ μορία ταῦτα πολὺ τοῦ δέρ-

utero incumbens, proficiscitur; altera, fundum petens, tota per ip-
 2 sum dissipatur. Hoc in loco vasculorum sinistri uteri sinus ori-
 ficia, vasculorum dextri orificiis committuntur, quare et serosus
 humor a dextra vulva, licet obscure, participatur; cujus, acre
 quiddam pruriginosumque habentis, ingens erat futura utilitas;
 id genus namque et excitare membra haec ad opus potest, et
 3 insignem inter operandum voluptatem afferre. Quando enim
 humor iste exire postulans, idcircoque excitans et ad excretionem
 proritans, atque una multus et calidus spiritus exhalare optat,
 4 immensa quaedam voluptatis magnitudo concipienda est. Huc
 adde et harum partium sensum multo quam in cute vegetiorem:

3. Συνάπτει κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 180, 81.

8. καὶ μεγίστη] καὶ ἔτι ἄλλη με-
 γίστη παρὰ τὴν ἔμπροσθεν εἰρημέ-
 νην G.

12. αὐτῶν] Septem lin. hic om.
 Theoph.

ib. Ὅταν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
 p. 181, 82.

17. [Καὶ] δὴ καὶ κ. τ. λ.] Cf.
 Gal. p. 182.

ib. [Καὶ] ὅταν δὲ G., construc-
 tione mutata.

DE
 GENITA-
 LIBUS.

Quae sint
 voluptatis
 causae in
 actu vene-
 reo.

DE
GENITA-
LIBUS.

Seminis
substantia.

ματος αἰσθητικώτερα. προσέρχεται δ' εἰς τοῦτο καὶ ἄλλη τις οὐ σμικρὰ βοήθεια παρὰ τῶν ἐκατέρωθεν τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως τεταγμένων ἀδενοειδῶν σωμάτων, ἐν οἷς καὶ αὐτοῖς ὅμοιον μὲν τι σπέρματι, λεπτότερον δ' ἱκανῶς, ὑγρὸν ὁράται περιεχόμενον. 5

5 Αὐτὸ δὲ τὸ σπέρμα πνευματώδες ἐστὶ καὶ οἶον ἀφρώδες· ὥστ', εἰ ἐκτὸς ἐκχυθείη ποτὲ, μικρὸν ὕστερον ἔλαττόν τε πολλῶ φαίνεσθαι, ἀποξηραίνεσθαί τε διὰ ταχέων, ἐκπνεῖ [γὰρ] ἐξ αὐτῆς τὸ πνεῦμα διὰ ταχέων, ὑπολείπεται δὲ τὸ γλίσχρον ὑγρὸν, εἰς ἑαυτὸ 10 συνιζάνον. οὐ [γὰρ,] ὥσπερ ἡ κόρυζα καὶ τὸ φλέγμα, μέχρι πλείστου διαμένει, μήτ' [ἀναξηρανομένη] καὶ τὸν ἴσον ὄγκον [φυλάττουσα·] λεπτὴ μὲν γὰρ καὶ ὑδατώδης καὶ ἄπεπτος ἢ τούτων ὑγρότης ἐστὶ, παχεῖα δὲ καὶ γλίσχρα καὶ μεστὴ τοῦ ζωτικῶ πνεύματος ἢ 15 6 τοῦ σπέρματος. Ἡ δ' αἰτία καὶ τῆς τούτου γενέσεως

accedit praeterea et aliud non mediocre subsidium a glandulosis corporibus ab utroque colli vesicae latere positis, in quibus [et ipsis] seminis instar, admodum tamen tenuior, humiditas reperitur.

- (32) 5 Semen plane spiritus quidam ac veluti spumeus est; quare, si humi spargitur, mox longe minus apparet, citissimeque arescit, protinus exhalante spiritu viscida parte relicta, ac in seipsam residente; neque enim, ut mucus aut pituita, diu durat, neque arescens et eandem molem retinens; tenuis namque et aquea et incocta est istorum humiditas, contra crassa, tenax, vitalique spiritu (33) 6 referta, quae est in semine. Cujus sane genitura ita se habet:

1. αἰσθητικώτερα] Lin. duodecim hic om. Theoph.

ib. προσέρχεται κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 182, 83.

5. περιεχόμενον] ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου μετ' ὀλίγον ἐροῦμεν add. G.

6. Αὐτὸ δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 183.

8. φαίνεσθαι] τοῦ κατ' ἀρχὰς ἐκπεσόντος add. G.

9. ταχέων] ὑπὸ γλισχρότητος

add. G.

ib. ἐκπνεῖ [γὰρ] ὅταν μὲν οὖν εἰς οἰκίον ἐμπέση χωρίον, ἀρχὴ γίνεται ζωῶν γενέσεως; ὅταν δ' εἰς ἀλλότριον, ἐκπνεῖ μὲν G. post σπέρματος.

11. οὐ [γὰρ] οὐχ G.

12. [ἀναξηρανομένη] -όμενα G.

13. [φυλάττουσα] φυλάττοντα G.

16. Ἡ δ' αἰτία κ. τ. λ.] Cf. Gal.

p. 183, 84.

Fabr. p. 904.

ἤδε. τῶν εἰς τὰς μήτρας ἰόντων ἀγγείων, ἃ πρὸς ταῖς πλευραῖς αὐταῖς ἐλέγομεν σχίζεσθαι, τὸ κάτω φερόμενον μέρος ἐλίπτεται τρόπον ὁμοιότατον τοῖς εἰς τοὺς ὄρχεις τῶν ἀρρένων ἀγγείοις ἰοῦσιν· ἐπίκειται γὰρ ἡ φλέψ, ὑπόκειται δ' ἡ ἀρτηρία, καμπὰς πολλὰς 5
 7 ἄμφω ποιούμεναι. Ἐν δὲ τῇ πλάνῃ ταύτῃ πέττεται μέχρι πλείστου τὸ φερόμενον ἐπὶ τοὺς ὄρχεις αἷμα καὶ πνεῦμα· καὶ σαφῶς ἔστιν ἰδεῖν ἐν μὲν ταῖς πρώταις ἔλιξιν αἱματώδες ἔτι τὸ περιεχόμενον ὑγρὸν, ἐν δὲ ταῖς ἐξῆς λευκότερον αἰεὶ καὶ μᾶλλον γιγνόμε- 10
 νον, ἕως ἂν ἀκριβῶς ἅπαν ἀπεργασθῇ λευκὸν ἐν ταῖς ἀπασῶν ὑστάταις, αἱ δὲ περαίνουσιν εἰς τοὺς ὄρχεις.
 8 Οὗτοι δ' αὖ, διάκενοι καὶ σηραγγώδεις ὄντες, ὑποδέχονται τε τὸ προπεπεμμένον ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑγρὸν, ἐκπέπτουσι δὲ καὶ αὐτοὶ πάλιν, τέλεον μὲν εἰς τὴν 15
 τοῦ ζώου γένεσιν ἐπὶ τῶν ἀρρένων ἀπεργαζόμενοι, καί γε καὶ μείζους ὄντες καὶ θερμότεροι, καὶ τὸ φε-

vasorum in vulvam pertinentium, quae secundum ejus latera findi supra posuimus, (§. I.) pars deorsum petens perinde in plures anfractus reflectitur ac circa marium testes vascula revolvuntur; supra namque est vena, infra arteria, in multos orbes utraque sinuata.

7 In his tortuosis ambagibus, dum ad testes iter faciunt, diutius sanguis spiritusque vagati concoquuntur; perspicueque in primis orbibus humor quidam cruentus aspicitur, qui paulatim in posterioribus magis albescit, quousque in postremis, jam testes intran-
 8 tibus, diligentissime exalbuit. Ii vero, inanes et pervii, hunc transmissum humorem recipiunt, coquunt iterum, et ad animantium propagationem perfectissime in maribus elaborant, calidio-

5. πολλὰς] ἴσας τὸ πλῆθος add. G.
 6. ποιούμεναι] δίκην ἐλίκων τινῶν πολυειδῶς πλανωμένων add. G.
 ib. Ἐν δὲ τῇ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 184.
 13. Οὗτοι δ' αὖ κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 184.

14. προπεπεμμένον ἐν τοῖς ἀγγείοις] In vers. Lat. lege, *humorem qui in vasis coeoperat concoqui, &c.*
 17. καί γε καὶ μείζους ὄντες] om. C. ib. θερμότεροι] θερμότερον (ut videtur) C. In vers. Lat. lege, *majores quum sint et calidiores.*

DE
GENITA-
LIBUS.Semen quo-
modo gene-
retur.

DE
GENITALIBUS.

Quare sanguis, diu in venis stagnans, exalbescat.

Seminis ejaculatio.

ρόμενον εἰς αὐτοὺς ἀκριβέστερον ἤδη κατείργασται
διὰ τε τὸ μῆκος τοῦ διαστήματος καὶ τὴν ἰσχὺν τῶν
πεπτόντων ἀγγείων ἀτελέστερον δ' οἱ τῶν θηλειῶν,
ὡς ἂν καὶ μικρότεροι καὶ ψυχρότεροι, καὶ ἦττον
9 ἀκριβῶς αὐτὸ κατειργασμένον ὑποδεχόμενοι. Διὰ τί 5
δ' ἐγχρονίζον τοῖς ἀγγείοις τὸ αἷμα λευκὸν γίνεται;
[ἢ ὅτι] πᾶν μόριον ἑαυτῷ τὴν τροφήν ἐξομοιοῖ; τί
δὴ οὖν θαυμαστὸν, εἰ λευκοὶ τῶν ἀγγείων οἱ χιτῶνες
ὑπάρχοντες εἰς τὴν ὁμοίαν ἑαυτοῖς ἰδέαν ἀλλοιοῦσι
10 τὸ αἷμα; Ὅταν οὖν ὑποδεξάμενοι [τοῦτο] οἱ ὄρχεις 10
κατεργάσωνται, δῆλον ὡς ἐτέρου τινὸς ἀγγείου δεήσει
τοῦ μεταληψομένου πάλιν [αὐτὸ] καὶ παρέξοντος
ἐπὶ τὴν ἔκκρισιν.

11 Ἐπειδὴ γὰρ ἐχρῆν ἔξω μὲν τὸ ἄρρεν, εἰς ἑαυτὸ δὲ σπερμαί-
νειν τὸ θῆλυ, διὰ τοῦτο καὶ τὰ μεταλαμβάνοντα παρὰ τῶν ὄρ- 15
χειων ἀγγεῖα τὸ σπέρμα, τὰ μὲν τῶν ἀρρένων ἐπὶ τε τὸ αἰδοῖον

remque efficiunt, et itineris longitudine, et receptaculorum viribus
exquisitissime concoctum; deterius vero foeminarum testes ob

(34) 9 antedictas causas semen gignunt. Verum cur sanguis diu in 905

venis stagnans exalbescit? an quoniam membrum omne sibi ali-
mentum assimilat? igitur nihil mirum, si albae vasorum tunicae

(35) 10 in sibi similem formam sanguinem convertunt. Caeterum con-

coctum in testibus semen cum excernendum esset, alio rursum

11 canaliculo ipsum ad exitum ducente opus fuit. Itaque in mare,

5. Διὰ τί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 185.

6. γίνεται] τῶν ἐν τοῖς περὶ τῶν
φυσικῶν δυνάμεων ἀποδεδειγμένων
ἀναμνησθέντα τινὰ ραδίως ἐξευρή-
σειν νομίζω add. G.

7. [ἢ ὅτι] Sic C., δέδεικται γὰρ
ἐν ἐκείνοις ὡς G.

10. αἷμα] Lin. duodecim hic om.
Theoph.

ib. Ὅταν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 185, 86.

ib. [τοῦτο] τοῦτον G., (sc. τὸν
σπερματικὸν χυμόν.)

ib. ὄρχεις] τελέως μὲν οἱ τῶν

ἀρρένων, ἐλλιπέστερον δ' οἱ τῶν
θηλειῶν add. G.

12. [αὐτὸ] αὐτὸν G.

13. ἔκκρισιν] Lin. duas hic om.
Theoph.

14. Ἐπειδὴ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 186, 87.

14—p. 263, 15. Ἐπειδὴ—κατέ-
σπειρεν;] Hoc loco, quum Crassi
versio a Galeni textu non paulum
diversa sit, hujus ipsa verba, e
quibus Theoph. sua desumpserat,
satiùs duxi describere.

Fabr. p. 905.

ἐξέτεινε, καὶ πρὸς τὸν ἐνταῦθα πόρον ἀνεστόμωσε δι' οὐπερ καὶ τὸ οὖρον ἐκτὸς ἐφέρετο, τὰ δὲ τῶν θηλειῶν εἰς αὐτάς τε τὰς μήτρας κατέφυσε, καὶ πρὸς τὴν ἐντὸς εὐρυχωρίαν ἐκκρίνειν τὸ σπέρμα παρεσκεύασε. Θαυμαστὰ μὲν δὴ καὶ ταῦτα, πολὺ δ' ἐτι μείζω τὰ μέλλοντα λεχθήσεσθαι. τῆς γὰρ δὴ χρείας οὐχ ὁμοίας 5 ὑπαρχούσης ἐκατέρω τῷ σπέρματι, διότι μὴδὲ τοῦ πλήθους τε καὶ δυνάμεως, ὅμοιον οὐδὲ τὸ σπερματικὸν ἀγγεῖον οὐτ' εἶδος, οὐτ' εὖρος, οὐτε μῆκος ἐγένετο· ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν ἀρρένων εὐρὺ καὶ μακρὸν, καὶ τινὰς οἶον κόλπους ἔχον, ὅταν ἤδη πλησίον γένηται τοῦ αἰδοίου, τὸ δ' αὖ τῶν θηλειῶν στενὸν καὶ βραχύ. 10 Τοῦτο μὲν γὰρ ἱκανὸν ἦν ὀλίγον καὶ λεπτὸν ὑποδέξασθαι τε καὶ παραπέμψαι σπέρμα· τὸ δὲ τῶν ἀρρένων, εἰ μὴ μακρὸν τε ἄμα καὶ εὐρὺ καὶ κισσῶδες ἐγένετο, πῶς μὲν ἂν ἐδέξατο πολὺ καὶ παχὺ σπέρμα; πῶς δ' ἂν εὐκόλως παρέπεμψε; πῶς δ' ἂν ἀθρόως εἰς τὰς μήτρας κατέσπειρεν;

DE
GENITA-
LIBUS.

15

- 37 Διὰ τί δ' οὐκ εἰς αὐτοὺς τοὺς ὄρχεις ἐνέφυσε τὸ σπερματικὸν ἀγγεῖον ἢ φύσις, ἀλλὰ τὴν καλουμένην ἐπιδιδυμίδα μέσσην ἀμφοῖν ἔταξεν; ὅτι χάνους ἱκανῶς ὑπάρχοντας αὐτοὺς καὶ σηραγγώδεις καὶ μαλακοὺς, πυκνοῖς καὶ ἰσχυροῖς καὶ σκληροῖς οὐχ οἶόν τ' 20 ἦν ἀσφαλῶς συμφῦναι τοῖς σπερματικοῖς ἀγγείοις. 2^ο Ὡστε κἀνταῦθα ἢ φύσις ἀπειργάσθαι φαίνεται τὸ

Quare epi-
didymides
inter testes
et vasa sper-
matica posi-
tae sint.

cum foras semen projecturus esset, ejusque crassioris magnam copiam educturus, ad virile usque pertinet, et in iter urinarium semen eructat, longus, latus, ac varicosus; at in foemina, cum intra seipsam semen mittat, idque paucum, atque subtilius, emissorium vasculum angustum et breve in ipsa vulva inseritur.

- 37 Quaeres iterum cur seminarium conceptaculum non intra testes (36) sese immergit, sed *supergeminalem*, [seu *epididymidem*,] quae appellatur, utriusque natura interjecit? an rari cum sint fungosique et molles testes, cum densis, validis ac duris seminariis vasculis tuto committi non poterant? Siquidem prudens natura

13. κισσῶδες] Legitur ap. Theoph. semper κισσοειδής, p. 86. l. 10:

224. 13: 240. 6: 256. 6.

16. Διὰ τί κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 208.

22. Ὡστε κἀνταῦθα κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 208.

ib. κἀνταῦθα] ἄπερ ἤδη δέδεικται πολλάκις add. G.

DE
GENITALIBUS.

μηδὲν τῶν ἐναντίων ταῖς οὐσίαις ἐς ταῦτόν ἀγαγεῖν, ἀλλ' αἰεὶ ζητεῖν ἐν μέσῳ τινὰ καταθέσθαι δεσμόν αὐτοῖς φιλίας συναγωγόν· ὅσον γὰρ ἀποδεῖ τῶν σπερματικῶν ἀγγείων ἢ ἐπιδιδυμῖς ἰσχύϊ καὶ πυκνότητι καὶ σκληρότητι, τοσοῦτον πλεονεκτεῖ τῶν ὄρχεων. 5

3 Ἀλλὰ καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς τὰ μὲν τοῖς σπερματικοῖς ἐμφυόμενα σκληρότατα, τὰ δὲ τοῖς ὄρχεσι μαλακώτατα, τὰ δ' ἐν τῷ μεταξύ τὰ μὲν ἐγγυτέρω τῶν σπερματικῶν σκληρότατα, τὰ δ' αὖ τῶν ὄρχεων ἐγγύτερα μαλακώτατα ἐγένετο. 10

Quare epididymides in foeminis non evidentes sint ac sensiles.

4 Διὰ τί τοίνυν οὐκ εἰσὶν ἐπὶ τοῖς τῶν θηλειῶν ὄρχεσιν αἰσθηταὶ καὶ σαφεῖς αἱ ἐπιδιδυμίδες; ἢ ὅτι πρῶτον μὲν καὶ ὁ δίδυμος αὐτὸς σμικρὸς ὁ τοῦ θήλεος, καὶ τὸ σπερματικὸν ὡσαύτως σμικρὸν, ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν οὐδὲ τὸ συνάπτον αὐτὰ σμικρὸν 15
5 ὑπάρχειν; Ἐπειτα δὲ καὶ ἡ τῆς οὐσίας αὐτῶν διαφορὰ

nulla essentiis contraria in unum cogit, nisi copulam aliquam amicitiae conciliatricem in medium conjiciat; quanto enim a seminariis alveolis, viribus, densitate, duritiaque supergeminale 3 vincitur, tanto ipsa testes superat. Quin etiam ipsius partes, quae seminis vasa contingunt, durissimae; quae testes, mollissimae sunt; quae mediae interjacent, quo propiores vasculis, duriores; quo testibus, molliores creatae sunt.

(37) 4 Verum quare in muliebribus testibus non evidentes ac sensiles supergeminale 5 conspicuntur? an quoniam in primis muliebris testis deinde et seminarius rivus exiguus est? igitur nihil mi- 5 randum si et eos adnectens vinculum sit perexiguum. Praeterea

6. Ἀλλὰ καὶ τῶν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 209.

8. μεταξύ] πάντα ἀλλήλων ἀνάλογον ὑπερέχοντα add. G.

10. ἐγένετο] διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐγένετο G.

11. Διὰ τί τοίνυν κ. τ. λ.] Cf.

Gal. p. 209.

12. ἐπιδιδυμίδες] ἀλλ' ἢ οὐδ' ὅλως σοι δόξουσιν ὑπάρχειν, ἢ σμικραὶ παντελῶς εἶναι add. G.

14. Ὡστ' οὐδὲν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 209.

Fabr. p. 905.

βραχεΐα, καὶ οὐχ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀρρένων, παμπόλλη· καὶ γὰρ οἱ ὄρχεις οἱ τοῦ ἄρρενος ὑγρότεροί τε καὶ μαλακώτεροι τῶν τοῦ θήλεος, καὶ τὰ ἀγγεῖα τὰ σπερματικὰ σκληρότερα· τὰ δ' ἐναντία τούτων ἐπὶ τοῦ θήλεος, αὐτὰ μὲν ἦττον σκληρὰ διὰ τὰς εἰρημένας αἰ-
 5 τίας, οἱ δ' ὄρχεις ἦττον ἀραιοὶ καὶ χαῦνοι, καὶ ὑγρότεροι, 6 διότι ψυχρότεροι τὴν οὐσίαν ὑπάρχουσιν. Εὐλόγως οὖν ἐγγὺς ἀλλήλων ἐγένοντο ταῖς οὐσίας, αὐτῶν μὲν τῶν ὄρχεων σκληροτέρων ἀποτελεσθέντων, τῶν δ' εἰς αὐτοὺς ἐμφυομένων ἀγγείων τῶν σπερματικῶν μαλα-
 10 κωτέρων· ὥστ' οὐκ ἐδέοντο μεγάλου τοῦ συνάψοντος, ὃ κατὰ βραχὺ τῆς θατέρου σκληρότητος ἀποχωροῦν 7 ἐπὶ τὴν μαλακότητα θατέρου παραγένοιτο. Διότι δ' ἐκκρεμῆς εἰσιν οἱ τοῦ ἄρρενος ὄρχεις, διὰ τοῦτο καὶ μῦς εἰς ἑκάτερον αὐτῶν εἰς ἑκ τῶν κατὰ τὰς λαγόνas 15 καθήκει χωρίων, ὅπως καὶ τούτοις μετεΐη τῆς καθ' ὄρμην κινήσεως.

DE GENITALIBUS.

Non tantam esse differentiam inter vasa mulierum spermatica testesque, ut opus sit multa cura in inveni-endo corpore medio. (Casp. Hoffmann.)

et ipsorum materiae differentia modica est, non, ut in maribus, maxima; nam masculi testes humidiores mollioresque foemineis sunt, et seminariae fistulae duriores; contra, in foemina haec minus durae, quia non tam longae neque tantum seminis fuerunt concepturae, testes autem minus rari et fungosi, aridioresque, 6 quia frigidior temperie constant. Jure itaque natura inter se propinqua cum sint, testibus magis duratis, seminariis vero canalibus ipsos intransibilibus mollioribus factis, exili inter ipsos copula opus fuit, paulatim ab unius duritie in alterius mollitudinem re-
 7 cedente. At quoniam marium testes sunt penduli, idcirco et in utrumque musculus unus ab ilium sedibus porrigitur, ut et ipsis motus ad locum facultas subministretur.

7. ὑπάρχουσιν] οὐκ οὐκ ὑπὸ τῆς ἐμφύτου θερμασίας διεφυσήθησαν τε καὶ (ὡς ἂν εἶποι τις,) ἐξυμώθησαν add. G.

ib. Εὐλόγως οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 210.

13. Διότι δ' κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 210.

DE
GENITALIBUS.

38

*

*

*

*

*

*

*

*

*

*

Inter mam-
mas et ute-
rum mirum
esse con-
sensum.

φαίνεται δ' ἐναργῶς ὁσημέραι καὶ ἡ τῶν τιτθῶν πρὸς
τὰς μήτρας κοινωνία κατὰ τε τὰς φθορὰς τῶν ἐμ-
βρύων, περὶ ὧν Ἰπποκράτης ἡμᾶς ἐδίδασκε, καὶ πρὸς 5
2 τούτων ἔτι κατὰ φύσιν ἔχοντος τοῦ ζῴου. Μικροὶ
μὲν γὰρ, ἀύξανομένων, ὁμοίως ταῖς μήτρας εἰσὶ
τελειωθέντων δὲ καὶ τὴν τοῦ γεννᾶν ὥραν ἀπολα-
βόντων, συνεξαίρονται ταῖς ὑστέραις ἄχρι τοῦ προσ-
ήκοντος μεγέθους· ἐν ᾧ καταστάντων ἀμφοῖν τῶν 10
ὀργάνων, ὑποδέξασθαι μὲν τὸ σπέρμα καὶ [τελειῶσαι]
τὸ κύημα τῶν ὑστερῶν ἔργον, ἐκθρέψαι δὲ τὸ γε-
3 γεννημένον ἤδη τῶν τιτθῶν.] Διὰ τί δὲ συμπά-
σχουσι [ταῖς μήτρας] οἱ τιτθοὶ, τοῦτο δέον εἰπεῖν·
καὶ γὰρ οὖν καὶ αὐτὸ θαυμαστήν τινα δημιουργίαν 15

- 38 Caeterum de mammis accurate loqui superius polliciti, [Lib. III. 906
c. 20.] ad ipsas jam sermonem convertamus; primumque inter
ipsas et vulvam mirum esse consensum quotidiana docet experi-
entia in foetuum abortibus, quemadmodum nobis Hippocrates
declaravit, et citra eos quum secunda valetudine animal fruitur.
2 Parvae enim, increscente animali, aequae ac vulvae cernuntur:
perfecto autem et generandi tempore appetente, cum vulvis
pariter ad decentem usque magnitudinis modum extuberant; in
qua utroque membro consistente, semen accipere foetumque ab-
solvere ad vulvas pertinet, mammarum autem in lucem editum
3 animal alere officium est. Verum cur adeo mutuo inter se con-
sensu haec membra afficiantur, nunc exponemus; id enim ipsum

3. φαίνεται δ' κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 154.

6. Μικροὶ μὲν γὰρ κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 154.

11. [τελειῶσαι] τελεῶσαι G.
Legitur τελειῶω quinquies sup.,
τελεῶω ne semel quidem.

13. Διὰ τί δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 176.

ib. συμπάσχουσι] πάσχουσι M.,
εἰς τοσοῦτον add. G.

14. [ταῖς μήτρας] αὐταῖς G.,
τὰς μήτρας E.M.

ib. δέον εἰπεῖν] δέον ἦν M., ἤδη
δίειμι G.

15. δημιουργίαν] τὴν τέχνην G.
post ἐνδείξεται.

Fabr. p. 906.

4 τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ ἐνδείξεται. Ἐπειδὴ γὰρ
 εἰς ἐνὸς ὑπηρεσίαν ἔργου παρεσκεύασεν ἀμφότερα
 τὰ μορία, συνῆψεν αὐτὰ διὰ τῶν ἀγγείων· τὰς γὰρ
 ἀπὸ τοῦ θώρακος φερομένας φλέβας καὶ ἀρτηρίας εἰς
 ὑποχόνδρια καὶ τὸ σύμπαν ὑπογάστριον καταγα- 5
 γούσα, κάπειτα συνάψασα ταῖς ἀπὸ τῶν κάτω μερῶν
 ἀναφερομέναις, ἀφ' ὧν ἐπὶ τε μήτραν καὶ [ὄσχεον]
 5 ἀφικνοῦνται αἱ φλέβες. Μόνα γὰρ δὴ ταῦτα ἐν τοῖς
 ζώοις τὰ ἀγγεῖα, τὰ μὲν ἐκ τῶν ὑπὲρ τὰς φρένας
 χωρίων ὀρμηθέντα κάτω τοῦ σώματος φέρεται, τὰ δὲ 10
 ἐκ τῶν κάτωθεν ἄνω· τοιγαροῦν καὶ τὰ προειρημένα
 μόρια συνῆφθαι δι' ἀγγείων ἐχρῆν, ἵνα, ὅταν μὲν ἐν
 ταῖς μήτραις αὐξάνηται καὶ διαπλάττηται τὸ ἔμβρυον,
 [ἐκείνω] μόνον τὴν ἐξ ἀμφοτέρων [ἐπάρδωσι] τρο-

4 mirificam Dei artem promulgabit. Nam cum ad unum confici-
 endum opus utrumque membrum comparaverit, ipsa per vasa
 connexuit quae, in supra habitis de pectore sermonibus, ad mam-
 mas procedere monstravimus, venas arteriasque in praecordia ac
 totum abdomen diducens, deinde inferne ascendentibus commit-
 5 tens, a quibus in vulvam et scrotum venae porriguntur. Sola
 namque haec in animalibus vascula, partim a locis supra septum
 profecta ad inferiora corporis labuntur, partim ab infimis sursum
 repunt; sola igitur modo posita membra per vascula consociari
 debuerunt, ut, quando in vulva foetus conformatur atque au-
 gescit, soli illi ab utroque membro communes venae irrigent ali-

1. Ἐπειδὴ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 176.

3. τὰς γὰρ] γὰρ abesse mallet.

3, 4. τὰς—φερομένας] ἅ, ἐν τοῖς
 περὶ τοῦ θώρακος λόγοις, ἐπὶ τοὺς
 τιτθοὺς ἐλέγομεν ἵνα C.G.5. καταγαγούσα] Sic G.M., κα-
 ταγεγούσα E.

6. κάπειτα] Sic G.M., κάπιτα E.

7. ἀναφερομέναις] Sic G.M.,
 κάνα φερομέναις E.ib. [ὄσχεον] Sic C.G., ὄρχην E.,
 ὄρχιν M.

8. αἱ φλέβες] φλέβες G.

ib. Μόνα γὰρ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 176.

9. τὰ ἀγγεῖα] ἀγγεῖα G.

10. τὰ δὲ] Sic M., τὰ δεὸν E.

11. κάτωθεν] κάτω G.

ib. τοιγαροῦν] μόνα γὰρ οὖν C.G.

ib. καὶ τὰ] δὴ καὶ τὰ G.

13. αὐξάνηται καὶ] αὐξάνηται τε
 καὶ G.14. [ἐκείνω] μόνον] ἐκείνω μόνω
 C.G., ἐκείνο μόνον E.M.ib. [ἐπάρδωσι] Sic M., ἐπαρδοῦ-
 σι E., αἱ κοιναὶ φλέβες ἐπάρδωσι
 C. G.DE
 GENITA-
 LIBUS.Per quae
 vasa fiat
 ille con-
 sensus.

DE
GENITA-
LIBUS.

Non posse
fieri ut eo-
dem tem-
pore menses
probe fe-
rantur et
lactet foe-
mina;

et quare.

φήν· ὅταν δὲ καὶ ἀποκυηθὲν τύχη, τοῖς τιτθοῖς αὐθις
6 [ἐπιρρέη] σύμπασα. Διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν
[χρόνον] οὐκ ἐνδέχεται τά τε καταμήνια καταφέρεσθαι
καλῶς, καὶ θηλάζειν τὸ ἔμβρυον· ξηραίνεται γὰρ αἰὲ
τὸ ἕτερον μόριον ὑπὸ τῆς ἐπὶ θάτερον [ρόπῆς] τοῦ p. 18
7 αἵματος. Ἐπειδὴ γὰρ τῷ πρὸ τῆς κνήσεως καιρῷ
ταῖς ἀκμαζούσαις τῶν γυναικῶν ὅσον ἀθροίζεται πε-
ριττὸν, ἐκκρίνει τοῦτο ἢ τοῦ Θεοῦ δημιουργία ἐφ'
ἐκάστῳ μηνὶ διὰ τῶν εἰς τὰς μήτρας καθηκόντων
ἀγγείων, ἐπειδὴν δὲ κύωσι, ἔλκει τὸ ἔμβρυον ἐξ αὐ- 10
τῶν τὴν τροφήν· [αἱ δ' ἄρα φλέβες αἱ τῆδε τηλι-
καῦται τό τ' εὖρος ὑπάρχουσι καὶ τὸ μῆκος,] ὥστε
κάκεινο τρέφειν ἀφθόνως, καὶ [τι] περιττὸν ἀθροίζειν

mentum; at cum foetus est editus, in mammas retro totum per-
6 labitur. Atqui hanc ob causam fieri non potest ut probe eodem
tempore menses ferantur, et lactet foemina; semper enim alterum
7 membrum exarescit, in alterum sanguine declinante. Nam cum
ante uteri gestationem in mulieribus florentem aetatem agentibus
quicquid supervacui colligitur, singulis mensibus natura per con-
ceptacula in vulvam pertinentia excernat, cum gravidæ fuerint,
foetus a conceptaculis nutrimentum exhaurit; illic igitur venæ
tam capaces tamque proluxæ sunt, ut inde foetus abunde nutria-

1. ὅταν δὲ καὶ] ὅταν δ' G.	6. Ἐπειδὴ γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
2. [ἐπιρρέη] Sic G.M., ἐπιρρεῖ C. E.	p. 177.
ib. Διὰ τοῦτο κ. τ. λ.] Cf. Gal. p. 176, 77.	ib. καιρῷ ταῖς] καιρῷ καὶ ταῖς G.
ib. καὶ κατὰ] κατὰ G.	7. ὅσον ἀθροίζεται] ὅς ἀθροίζεται M.
3. [χρόνον] Sic C. G., τρόπον E. M.	ib. περιττὸν] Sic G.M., περιττὸν E.
ib. καταφέρεσθαι] φέρεσθαι G.	10. κύωσι] κύωσιν G.M.
4. τὸ ἔμβρυον] τὸ θῆλυ C.G.	11, 12. [αἱ δ' ἄρα—μῆκος] Sic C.G., om. E.M.
5. ἕτερον] Sic G.M., ἕστερον E.	13. κάκεινο] κάκεινα G.
ib. ὑπὸ τῆς] ἀπὸ τῆς M.	ib. καὶ [τι] Sic C.G., καὶ τὸ E. M.
ib. θάτερον] θάτερα M.	ib. περιττὸν] Sic G.M., περιττὸν E.
ib. [ρόπῆς] Sic C.G., τροφῆς E. M.	

Fabr. p. 906.

8 αεί. Τοῦτο οὖν ὅταν ἐν παντί τῷ χρόνῳ ἀθροίζομενον
τῆς κήσεως ἐν ταμείοις τισὶ τροφῆς, τὰ κοινὰ τού-
τοις ἀγγεῖα ἐξαίρει τε καὶ διατείνει τελείως αὐτὰ καὶ
οἶον [πλημμυρεῖ,] καὶ χώραν [ἐπιζητεῖ μεταστά-
σεως.] ἔχει δὲ οὐδεμίαν ἄλλην ἢ εἰς τοὺς τιθθοὺς,⁵
εἰς ἣν ἅμα μὲν αἱ φλέβες διατεινόμεναι καὶ βαρυνό-
μεναι προπέμπουσιν, ἅμα δὲ ὁ τῆς γαστρὸς ὅλης ὄγ-
κος, διὰ τὴν κήσιν ἐπιπέμπων τε καὶ θλίβων, ὡθεῖ
9 πρὸς τὸ εἶκον. [Οὕτως] μὲν δὴ, “Τὰ γάλακτα τῶν
“ἐπιμηنيῶν εἰσι ἀδελφὰ,” φησὶν Ἱπποκράτης, “†τῆς¹⁰

DE
GENITA-
LIBUS.Lac mensi-
um germa-
num esse.

8 tur, semperque aliquid supervacui redundet. Quando itaque toto
graviditatis tempore contractum in communibus hisce alimenti
vasculis tanquam promptuariis quibusdam exerit distenditque
vehementer ac veluti locum humore submergit, tunc alio migrare
contendit; sed nulla est alia regio praeter pectus, in quod venae
distentae juxta atque oppressae sarcinam suam propellant, item
et totius ventris ex praegnatione tumor transmittens atque pro-
9 trudens, in cedentem locum compellit. Ita sane “lac mensium
“germanum” appellavit Hippocrates, [De Morb. Vulgar. Lib. II.

1. Τοῦτο οὖν κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 177.

ib. πάντι] ἅπαντι G.
ib. ἀθροίζομενον τῆς κήσεως]
τῆς κήσεως ἀθροίζομενον G.

2. ἐν] οἶον ἐν C.G.
ib. ταμείοις] Sic G.M., παμεί-
οις E.

ib. τὰ κοινὰ] τοῖς κοινοῖς C.G.
3. ἀγγεῖα] ἀγγεῖοις C.G.
ib. ἐξαίρει τε καὶ διατείνει] ἐξ-
αίρη τε καὶ διατείνει G.

ib. τελείως] τελέως G.
4. [πλημμυρεῖ] πλημμυρῆ C.G.,
πλημμυρᾶν E., πλημμύραν M.

ib. καὶ χώραν] καὶ om. C.G.
ib. [ἐπιζητεῖ] Sic C.G., ἐπιζητεῖν
E., ἐπιζητεῖται M.

ib. [μεταστάσεως] Sic C.G., με-
τὰ τάσεως E.M.

5. εἰς τοὺς] εἰς om. C.G.

6. εἰς ἣν] Sic C.G., εἰσὴν E.M.
ib. φλέβες] αὐτὸ add. C.G.

ib. διατεινόμεναι] Sic G.M., δια-
τεινόμενα E.

7. ὅλης] ὅλος M.

8. διὰ τὴν] ὁ διὰ τὴν G.

ib. θλίβων] Sic G., θλίβον E.M.

9. [Οὕτως] μὲν δὴ κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 177.

ib. [Οὕτως] οὕτω C.G.M., οὗτος
E. Cf. sup. p. 237. l. 10.

10. εἰσι] om. G., εἰσιν M.

10—p. 270, 2. †τῆς μὲν—ὑπερ-
βαλλούσης] om. G. Loc. fort.
corrupt.; Hipp. quae sequuntur:
πρωτοτόκων τὰ γάλακτα τῆς μὲν
τροφῆς μεταβαλλούσης, τῆς δὲ ὀκ-
ταμήνου ἀπαρτιζούσης. διὸ τὰ ἐπι-
μηνια ἀδελφὰ τῶν ὀκταμήνων πρὸς
δεκάμηνον τεινόντων γενόμενα κα-
κόν.

DE
GENITALIBUS.

“ μὲν ὅλης ὀκταμήνου ἀπαρτιζούσης, τῆς δὲ τροφῆς
 10 “ ὑπερβαλλούσης.†” Οὕτω δὲ κάπειδαν ἦτοι κατὰ
 τὸ κούμενον αὐτὸ γένηται τι πάθος, ὡς μηκέτι ἱκανὴν
 ἐπισπᾶθαι τροφήν, ἢ καὶ τι περὶ τὸ σῶμα τῆς γυναι-
 κὸς συμβῆ τοιοῦτον, ὡς μηκέθ' ἱκανὸν αὐτὸ παρα- 5
 σκευάζειν τὸ αἷμα, συγχεῖται μὲν ἐν τούτῳ καὶ τα-
 ράττεται τὸ ἔργον καὶ τῆς διαπλάσεως ἢ τάξις· ἐναν-
 τία δ' ἀνάγκη παθήματα τοὺς τιτθοὺς καταλαμβάνειν,
 πληρουμένους μὲν γὰρ γάλακτος πρὸ ὥρας ἐπὶ ταῖς
 τῶν ἐμβρύων ἀρρωστίαις, ἰσχνοὺς δ' ἐφεξῆς ἐπὶ ταῖς 10
 11 τῶν ὑστερῶν ἐνδείαις γινομένους. Οὕτως καὶ ὁ Ἴπ-
 ποκράτης ἔλεγεν καὶ πάλιν, “ Γυναικὶ ἐν γαστρὶ
 “ ἐχούση, γάλα ἐκ τῶν μασθῶν πολὺ [ῥνὲν] ἀσθενὲς

§. 3. T. III. p. 454.] “ octo menses quidem agens, alimento vero 907
 10 “ redundante.” Sic etiam et foetu aliquem languorem passo, neque
 satis cibi attrahente, aut mulieris corpore aliqua ex parte vitiato,
 ut sanguis satis copiosus gigni non possit, confunditur tunc qui-
 dem perturbaturque operum naturae ordo; contrariisque affecti-
 bus mammas vexari necesse est, modo lacte ante tempus affluentes
 cum foetus aegrotat, modo graciliscientes cum vulvae inopia labo-
 11 rant. Propterea [iterum quoque] dicebat Hippocrates, [Aphor.
 §. 5. 52. T. III. p. 746.] “ Mulieri ventrem gerenti, lac ex mam-

1. ὅλης] ὅλους M.
 ib. ὀκταμήνου] Sic H., ὠκταμή-
 νου E.M.
 2. Οὕτω δὲ κ.τ.λ.] Cf. Gal. p. 178.
 ib. ἦτοι] ἦδη G.
 3. πάθος] Sic G.M., πάθο E.
 ib. μηκέτι] μηκέθ' G.
 5. συμβῆ] ἀμάρτημα συμβῆ G.
 ib. αὐτὸ] αὐτῷ G., quod malle.
 6. τaráττεται] Sic G.M., τaráτ-
 γεται E.
 7. τὸ ἔργον καὶ τῆς διαπλάσεως]
 τῶν ἔργων τῆς φύσεως C.G.
 8. τοὺς τιτθοὺς καταλαμβάνειν]
 καταλαμβάνειν τοὺς τιτθοὺς G.
 9. μὲν γὰρ] γὰρ om. C.G.
 10. ἀρρωστίαις] ἀρρωστίας E.

- ib. ἰσχνοὺς] ἰσχυροὺς M.
 11. Οὕτως καὶ κ.τ.λ.] Cf. Gal.
 p. 178.
 ib. Οὕτως] οὕτω M., οὕτω τοι G.
 ib. ὁ Ἴπποκρ.] ὁ om. G. Legitur
 ὁ Ἴππ. ter sup. p. 108. l. 6: 145.
 10: 233. 1., nec usquam alibi.
 12. καὶ πάλιν] om. C.G.
 ib. γυναικὶ] ἦν γυναικὶ H.
 13. ἐκ τῶν μασθῶν πολὺ] πολὺ
 ἐκ τῶν μαζῶν H., ἐκ τῶν μαστῶν
 πολὺ G.
 ib. [ῥνὲν] Sic G., ῥεὲν E., ῥεόν
 M., ῥνῆ H.
 ib. ἀσθενὲς τὸ ἐμβρυον σημαίνει]
 Sic E.H.M., ἀσθενεὶ τὸ ἐμβρυον
 C.G.

Fabr. p. 907.

“ τὸ ἔμβρυον σημαίνει” ὡς ἂν εἰς τοὺς μασθοὺς δη-
 λονότι τοῦ περιττοῦ παντὸς ἀνιόντος, ὃ [κατέλιπεν] p. 19
 ἐν ταῖς φλεψὶ τὸ κυούμενον, ἀδυνατοῦν ὑπὸ ἀσθε-
 νείας, ὅσον ἱκανὸν ἦν [αὐτῷ] πρὸς τὴν σύμμετρον
 12 θρέψιν, ἐπισπᾶσθαι. Ὅταν δὲ πάλιν [εἶπη,] “ Γυ-5
 “ ναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούση ἂν οἱ μασθοὶ ἰσχυροὶ γέ-
 “ νωνται, ἐκτρώσεται” τὸ μὲν ἔμβρυον ἰσχυρὸν εἶναι
 τηρικαῦτα νομίζειν χρή, τροφήν δ' οὐκ ἔχειν ἄφθονον,
 ὅθεν πρῶτον μὲν ἐκ τῶν κοινῶν πρὸς τὰς ὑστέρας
 φλεβῶν ἐπισπᾶσθαι τὸ αἷμα, κὰν τούτῳ τοὺς μασ- 10
 θοὺς [ἰσχυροὺς] γίνεσθαι, μικρὸν δ' ὕστερον ἐκτι-
 τρώσκεσθαι, παντάπασιν ἐπιλειπούσης αὐτῷ τῆς
 13 τροφῆς. Ἄλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα τῶν φυσικῶν

DE
GENITA-
LIBUS.Abortus fu-
turi signa a
mamma-
rum exte-
nuatione.

“ mis multum emanans foetum infirmat;” tanquam videlicet in
 mammas prorsum eo quod abundat ascendente, quod in venis
 foetus reliquerat, prae imbecillitate quantum ipsi satis erat ad
 12 moderatum alimentum, attrahere non potens. Contra cum
 dixit iterum, [Aphor. §. 5. 37. T. III. p. 744.] “ Mulieri
 “ uterum gerenti si mammae gracilescent, abortus fiet;”
 foetum quidem tum valentem esse putandum est, sed ali-
 menti inopia laborare, quare primum ex venis vulvae com-
 munibus sanguinem sugit, inde mammae contabescunt, pos-
 terius paulo per abortum excluditur, nutrimento penitus ipsum
 13 deficiente. [Sed haec quidem omnia physica sunt problemata,

1. μασθοὺς] μαστοὺς G.
2. περιττοῦ] Sic G.M., περι-
γοῦ E.
- ib. παντὸς] πάντως G.
- ib. ὃ [κατέλιπεν] Sic C.G., ὁ γὰρ
εἶλκεν E., οὐ γὰρ εἶλκεν M.
3. ἀδυνατοῦν ὑπὸ ἀσθενείας] ἀδυ-
νάτου ὑπ' ἀσθενείας τοῦ ἐμβρύου G.
4. [αὐτῷ] Sic C.G.M., αὐτὸ E.
5. Ὅταν δὲ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 178, 79.
- ib. Ὅταν δὲ] ὅταν δ' αὖ G.
- ib. [εἶπη] Sic G., εἶπει E., εἶπε
C. M.
6. ἂν οἱ μασθοὶ] ἦν οἱ μασθοὶ

- ἐξαίφνης H., ἦν οἱ μαστοὶ G.
7. ἐκτρώσεται] Sic G.M., ἐκ-
τρώσται E., ἐκτιτρώσκει H.
10. μασθοὺς] μαστοὺς G.
11. [ἰσχυροὺς] Sic C.G., ἰσχυροὺς
E.M. Cf. sup. p. 270. l. 10.
- ib. δ' ὕστερον] ὕστερον δὲ G.
12. ἐπιλειπούσης] Sic G.M., ἐπι-
λειμούσης E.
- ib. αὐτῷ] Sic C.E.G., αὐτὴν M.
13. Ἄλλὰ τὰ μὲν κ. τ. λ.] Cf.
Gal. p. 179.
- 13—p. 272, 10. Ἄλλὰ—ἔχει]
Sic E.M., om. C.

ἔστι προβλημάτων, ἀκολουθία [τινὶ] πρὸς τὰ προ-
κείμενα νῦν εἰρημένα· τὸ δὲ ἴδιον αὐτῆς τῆς παρουσίας
διεξόδου [ἦν τὴν χρεῖαν εἰπεῖν τῆς] τε πρὸς τοὺς
τιτθοὺς κοινωνίας τῶν ὑστερῶν, καὶ τῶν εἰς τε τὸν
ἀριστερὸν [ὄρχιν] καὶ τὴν ἀριστερὰν μήτραν ἰόντων 5
ἀγγείων ἀπὸ τῶν εἰς τὸν κατ' εὐθὺν νεφρὸν ἐμπεφυ-
κότων· ἅπαντα γὰρ ταῦτα ἢ φύσις ἐμηχανήσατο,
διττὴν ἀρχὴν γενέσεως παρασκευάζουσα τοῖς ἐμβρύ-
οις, ὡς τὸ μὲν ἄρρεν αὐτῶν, τὸ δὲ θῆλυ γίνοιτο.

14 Καὶ περὶ μὲν τούτων ὧδε ἔχει * * 10
* * * * *
* * * * *

quae nunc quidem, consecutione quadam ad nostra proposita, recensuimus; proprium autem praesentis enarrationis erat, ut communionis matricum cum mammis usum explicaremus, et vasorum quae, a vasis in renem e directo situm insertis profecta, in testiculum ac matricem sinistram perveniunt; omnia enim haec natura excogitavit, quo duplex generationis principium foetibus compararet, ut alter quidem eorum esset mas, alter vero foemina.

14 Atque de his quidem res sic habet; et] haec de admirabili Humani Corporis Artificio, altissima Conditoris nostri sapientia monstrante, sint tradita.

1. ἀκολουθία [τινὶ] Sic G., ἀκο-
λουθία τῆς E., ἀκολουθία τὶς M.

2. νῦν] νῦν ἡμῖν G.

3. [ἦν τὴν χρεῖαν εἰπεῖν] Sic C.
G., τὴν χρεῖαν εἰπεῖν ἦν E., νῦν χρὴ
εἰπεῖν M.

ib. [τῆς] Sic G.M., τὶς E.

4. τῶν ὑστερῶν] ταῖς ὑστέραις G.

5. [ὄρχιν] Sic G.M., ὄρχην E.

ib. ἀριστερὰν] Sic G.M., ἀρι-
στὰν E.

ib. ἰόντων] ὄντων M.

7. ταῦτα] ταῦθ' G.

ib. ἐμηχανήσατο] Sic G.M., ἐμη-
χανίσσατο E.

8. διττὴν] Sic G.M., διτγὴν E.

9. αὐτῶν] αὐτῶ M.

ib. γίνοιτο] γένοιτο M.

10. Καὶ περὶ κ. τ. λ.] Cf. Gal.
p. 179.

ib. τούτων] τούτου M.

ib. ἔχει] Caetera Graece desi-
derantur.

ADNOTATIONES

AD

THEOPHILUM.

ΘΕΟΦΙΛΟΥ] Theophilus medicus in antiquis codicibus multis ac diversis titulis distinguitur, “Protospatharii,” (Lambec. *Biblioth. Vindob.* lib. vii. p. 351. ed. Kollar.; *Graeci Codd. MSS. ap. Nanios*, p. 438; *Codd. MSS. Theoph. libri De Puls.*, ap. Ermerins, *Anecd. Med. Gr.*; et Latinus hujus opusculi interpres, utique e Cod. MS.,) “Philosophi,” (Lambec. *ibid.* p. 352.,) “Monachi,” (*ibid.* lib. vi. p. 244, 494.,) “Archiatri,” (Erm. *Anecd. Med. Gr.* l. c.; *Codd. Nan.* l. c.,) “Iatrosophistae.” (Ἰατροσοφιστοῦ περὶ Οὔρων, ed. Fed. Morell., Paris. 1608. 12mo.) De ejus vita prorsus nihil accepimus; solum, si codicum manuscriptorum titulis credere licet, conjicere possumus eum septimo post Christum natum saeculo vixisse; Stephani Atheniensis, qui opus suum *De Chrysopoeia* Imperatori Heraclio (A. D. 610—641.) dicavit, (Fabric. *Bibl. Gr.* vol. xii. p. 695. ed. vet.,) praeceptorem fuisse, (Lambec. *ibid.* lib. vi. p. 198, 223, 492, lib. vii. p. 352.;) ad summas pervenisse dignitates; quibus tandem depositis, monasticam vitam amplexum fuisse, id quod post eum fecerunt Simeon Sethus, (Georg. Cedreni *Compend. Hist.* p. 737. ed. Paris. 1647.,) Constantinus Afer, (Leo Ostiens. *Chron. Casin.* in Murat. *Rer. Ital. Script.* tom. iv. p. 455.; Petr. Diac. *De Viris Illustr. Casin.* in Graev. *Thes. Antiq. et Hist. Ital.*, tom. ix. p. i. p. 369.,) aliique.—Valde tamen incerta haec omnia: nam 1°, notat Freind in sua *Hist. Medic. (Opera*, p. 448, 49. ed. Lond. 1733.) “quam exigua fides titulis adhiberi debeat quos libris “manuscriptis saepe praefixos legimus,” adeo ut neget “Stephanum “fuisse unum e Theophili auditoribus,” et credat “potius ex barbaris quibusdam vocibus quas scriptis suis passim intermiscet” Theophilus, quales sunt φιάλιον, στομομάνικον, (p. 177. l. 1, 2.,) ἐποχή, τράνα, (p. 181. l. 11, 12.,) ἀπακία, (p. 193. l. 11.,) χυμένη, ὠμόβραστος, (*De Urin.* c. 6. p. 266. l. 34.,) eum “post illud tempus vixisse;” 2°, etiam si Stephani fuerit praeceptor, tamen hunc a Stephano che-

mico diversum fuisse putat Dietz, (*Schol. in Hipp. et Gal.* tom. i. Praef. p. xix.) et multo serius vixisse, quippe qui vocabulis usus sit quae “undecimum aerae nostrae saeculum olere videntur.” His ipse solum addo Photium ad Theophilum quendam Πρωτοσπαθάριον scripsisse, (*Epist.* 123. p. 164. ed. Montac., Lond. 1651.) quem alibi^a etiam Σακελλάριον appellat. (*Ep.* 193. p. 292.) Noster igitur, si forte idem sit, (cui conjecturae nihil, quoad scio, repugnare videtur,) nono saeculo vixerit. De ejus autem aetate non omnino liquet; quum (ut eos omittam “qui, chronologia,” ut ait Fabricius, (*Bibl. Gr.* vol. xii. p. 648. n.) “inconsulta, Theophilum Lucae cum “nostro eundem esse volunt ap. Guidotum in Notis ad Theoph. “*De Urin.* p. 142.”) Guolfg. Justus (*Chronol. Med.* 12mo. Franc. 1556.) eum ad saeculum secundum retulerit, Herm. Conringius (*De Scriptor. XVI. post C. N. Saec.*, p. 120. Wratisl. 1727. 4to.) ad duodecimum. Melius cum Ger. Jo. Vossio (*De Nat. Art.* lib. v. c. 13. in *Opera*, tom. iii. Amst.) eum inter incertae aetatis medicos ponemus.—Quandocumque autem vixit, se Christianum fuisse et in Deum pietate plenum, variis in locis hujus et reliquorum ejus operum clarissime indicat: Sacrae enim Scripturae quaedam loca subinde allegat, (p. 1, 2, 89, 127, 153, 185.;) Dei bonitatem, sapientiam, potentiam ubique in hoc opusculo celebrat; Christum invocat, (p. 25, 89; *De Urin.* Praef. p. 262. l. 12: c. 10. p. 273. l. 2; *De Excr.* c. 19. p. 408. l. 27.) Christo gratias agit, (*De Urin.* c. 23. p. 283. l. 5.) Christi denique Deitatem saepe agnoscit, (*locis cit.*) Ejus nomini titulo “ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν” semper^b addito. Philosophiam quot attinet, Aristotelicis disciplinis haud leviter eum fuisse imbutum observat Martinus Rota, (Praef. ad *Philothei Comment. in “Aphor. Hippocr.”*, Spirae, 1581. 8vo,) quod idem e nostro quoque patet opusculo. (Vide p. 2, 3, 4, 103, 105, 222, et alibi.) Reliqua quae ejus nomine circumferuntur opera sunt, 1. Ὑπόμνημα εἰς τοὺς Ἱπποκράτους Ἀφορισμοὺς, *Commentarii in Hippocratis Aphorismos*; 2. Περὶ Οὐρῶν, *De Urinis*; 3. Περὶ Διαχωρημάτων, *De Excrementis*; 4. Περὶ Σφυγμῶν, *De Pulsibus*: sed de his et de aliis quibusdam, quae adhuc inedita in bibliothecis latere dicuntur, non est hic disserendi locus. (Vide Fabric. *Bibl. Gr.* l. c.)

^a Appellatur (*Epist.* 193. p. 292.) Ἀσπαθάριος, quod nihil aliud sonat quam Πρωτοσπαθάριος; notat enim Du Cange (*Gloss. Med. et Inf. Graecit. in v. Πρῶτος*) “vocem πρῶτος adjunctam dignitatibus, quarum primatum denotat, “in Codd. MSS. fere semper per ᾶ, cum transversa lineola supra scripta, exprimi “solere.”

^b Excipe *De Puls.*, in fine, p. 77., ubi (si genuina sit lectio,) ponitur nude Χριστοῦ συμπράξαντος ἡμῖν.

De ipso Theophilo satis; de ejus titulis pauca dicenda sunt. *Protospatharii* erant primi et principes *spathariorum*, h. e. *σωματοφυλάκων*, seu Imperatoris CPolitani custodum. Magna eorum erat dignitas, et inter *Magnificos* censebantur; gerebant etiam aliquando praefecturas provinciarum, et judicandi munere fungebantur. Qui plura de iis nosse velit, adeat Brisson. *De Verb. Signif.*; Calvini *Lex. Jurid.*; Du Cange, *Gloss. Med. et Inf. Graecit.*; id. *Gloss. Med. et Inf. Latinit.*; Carpentier, *Gloss. Nov. ad Script. Med. Aevi*; Goar, *Not. ad Georg. Codin.* p. 29; Guidot, *Not. ad Theoph.* "De Urin." p. 142, 143, 145; Meursii *Gloss. Graeco-Barb.*; Prateii *Lex. Juris Civ. et Canon.*; Suicer, *Thes. Eccles.*—*Archiatri* titulus primum de Andromacho, Neronis medico, occurrit, et id significat quod apud Latinos *Superpositus Medicorum*, apud Arabes *رئيس علي الأطباء*, non (ut quidam contendunt,) *Principis Medicus*. Eorum munera videre est apud Ackermann in *Pyli "Repertor. Medic. Publ. et Legal."* tom. ii. p. 167. Berol. 1791; Cagnati *Var. Observ.* lib. ii. c. 15.; Le Clerc, *Hist. Medic.*; Haller, *Biblioth. Medic. Pract.* tom. i. p. 179; Kühn in *Blancardi "Lex. Med."* ed. Lips. 1832; Meibom. *Comment. in Cassiod. Formul.* "Com. Archiatr.," Helmst. 1668.; Hier. Mercurial. *Var. Lect.* lib. iv. c. 1.; Petr. Petit. *Comment. ad Aret.* "Cur. Morb. Acut." lib. ii. c. 5.; Sprengel, *Hist. Medic.*—*Iatrosophistae* medicinam et docuisse et factitasse videntur; sed de eorum historia aut muneribus vix quidquam ad nos pervenit. Vide Du Cange, *Gloss. Med. et Inf. Graecit.*; Meursii *Gloss. Graeco-Barb.*

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ] Sic omnes nostri Codd. MSS.; Fabricius autem, (*Bibl. Gr.* l. c.) Περὶ Κατασκευῆς Ἀνθρωπίνου Σώματος, itemque Mustoxydes in fragmentorum Graecorum collectione infra memorata. Primum *Latine* editus est hic libellus Venet. 1536. 8vo., Junio Paulo Crasso Patavino interprete, una cum Hippocratis libro *De Purgantibus Medicamentis*, et editoris Praefatione, quam supra imprimendam curavi. De Graeco codice quo Crassus usus est, non constat, quum nihil ipse in Praefatione de eo dicat; quicumque autem fuerit, quin alius fuerit a Naniano, quem pro basi hujus editionis habui, nullus dubito. Nam leviora quaedam (ut in p. 97, 166, 196, 230, 231, 266, 272.) et speciatim a verbis Αἱ δὲ p. 258. l. 9. usque ad verbum *τιθῶν* p. 266. l. 13. apud illum leguntur, quae in nullo exemplari Graeco reperire potui. At vero licet Crassi codex additamentis quibusdam Nanianum superet, ab illo tamen in pluribus superatur; cum a verbo *πρὸς* p. 178. l. 5. usque ad verbum *σκληρὸν* p. 183. l. 13., a verbo *ῥοειδὲς* p. 224. l. 10. usque ad verba *ἐπ' αὐτὰ* p. 230. l. 5., a verbo *Οὕτως* p. 232. l. 7. us-

que ad verbum ἐκτρώσει p. 258. l. 8., in Crassi interpretatione omnino desint. Haec Crassi Latina versio (omisso Hippocratis libello,) saepe recusa est; Venet. 1537. 12mo.; Basil. 1539. 4to.; Paris. 1540. 12mo.; cum Rufo Ephes., Venet. 1552. 4to.; Paris. 1556. 8vo.; in H. Stephani *Med. Art. Princ.*, Paris. 1567. fol.; una cum Aretaeo, Palladio, et Rufo per eundem Crassum, et Stephano Atheniensi per Augustinum Gadaldinum in Latinam linguam conversis, ipsiusque Crassi *Quaest. Natur. et Med.*, Basil. 1581. 4to., cui ed. brevis Index Rerum adjicitur, quem infra multo auctiorem dedi; cum Graeco textu in Fabricii *Bibl. Gr.* tom. xii. p. 783 sq., Hamb. 1724 et 1740. 4to.—Primus *Graece* edidit Gulielmus Morellius, Paris. 1555. 8vo., sine Praefatione aut ulla Adnotatione. Quo Graeco codice usus sit parum constat; licet tamen affirmare eum et Crassi et Naniano multo inferiorem fuisse, et a tribus Parisiensibus non valde diversum. Hujus editionis textum cum Crassi versione Fabricius in sua *Bibl. Gr.* inseruit; paucis tantum, aut e conjectura, aut nescio cujus codicis ope, mutatis. (Vide speciatim p. 13. l. 8.) Crassi Praefationem omisit, ut et Indicem Rerum; monitum “Ad Lectorem” ipse praemisit, et Indicem Capitum cum locis Galenianis unde sua desumpserat Theophilus indicatis; quae ambo supra recusa exhibui.— Duo longa fragmenta, (sc. a verbo Περιέχουσι p. 177. l. 6. usque ad verbum στολίδας p. 184. l. 2., et a verbis Οί δὲ p. 224. l. 1. usque ad finem, omissis tantum a verbis Αί δὲ p. 258. l. 9. usque ad verbum τιθῶν p. 266. l. 13.) e codice utique Naniano desumpta, inseruerunt Andr. Mustoxydes et Demetr. Schinas in libello inscripto Συλλογὴ Ἀποσπασμάτων Ἀνεκδότων Ἑλληνικῶν μετὰ Σημειώσεων, Venet. 1817. 8vo. Pauca quaedam Romaice dixerunt in notis pro Praefatione, (quae supra recusa exhibui,) itemque loca Galeni et Hippocratis, quibus usus sit Theophilus, indicavit.

p. 2. l. 4. Θεοῦ] Vide Not. ad p. 87. l. 14.

2. 10. ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος] Cf. inf. p. 240. l. 11.

2. 10. τῆς μὲν ψυχῆς νοερᾶς κ. τ. λ.] De Anima cf. inf. p. 106. l. 4; 184. 17; 189. 7; 197. 11.

3. 3. τὰ μὲν ψυχικὰ] i. e. quae ad vitam animale[m] pertinent; ait ipse Theoph. (inf. p. 103. l. 3.) thoracem esse ὄργανον ψυχικόν.

3. 4. τὰ δὲ φυσικὰ] i. e. quae sponte moventur; Naturam enim pro motus principio, sensus et voluntatis experte, habuerunt Peripatetici. Vide Arist. *De Anima, Phys. Ausc.*, et alibi. Cf. inf. p. 103, 222, 223, ubi ἡ φυσικὴ κίνησις opponitur τῇ προαιρετικῇ.

3. 14. τὰ μὲν τοῦ ζῆν ἔνεκα γέγονεν κ. τ. λ.] Summa apud Aristot. partium divisio est, cum alibi, tum *De Gener. Anim.* i. 4. § 1. ed. Bekker, Oxon., alias esse διὰ τὸ εἶναι, aut (ut ibi loquitur,) διὰ τὸ

ἀναγκαῖον, alias διὰ τὸ εἶναι, aut (ut ibi et alias saepe loquitur,) διὰ τὸ βέλτιον. Cf. Gal. *De Usu Part.* vi. 7. tom. iii. p. 435., ἐπεὶ δ' ἐστὶν [ἡ χρεία] τριττὴ κατὰ γένος, (ἡ γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ ζῆν, ἢ εἰς τὸ καλῶς ζῆν, ἢ εἰς τὴν τούτων φυλακὴν διαφέρει,) κ. τ. λ.; item Theoph. inf. p. 9. l. 3, 6: 10. 9: 14. 9, e Gal.; et S. Greg. Nyss. *De Hom. Orif.* c. 30. tom. i. p. 127. ed. Paris. 1638. Vide Casp. Hofmanni *Comment. in Gal. "De Usu Part."* § 247, 337. (Franc. 1625. fol.)

4. 1. περὶ τῶν χειρῶν] i. e. de toto eo membro quod e scapulis dependet. Vide inf. ad p. 5. l. 3.

4. 3. βραχίονος] i. e. totius illius partis quae os humeri continet: sic inf. p. 38. l. 3., et alibi. Sic Gal. *De Motu Musc.* ii. 2. tom. iv. p. 427., ἐν μὲν οὖν τῷ βραχίονι—ἐν ὀστοῦν ἐστὶν, ὀνομαζόμενον ὡσαύτως τῷ μορίῳ.

4. 3. πήχεως] i. e. ejus partis quae radium et ulnam continet: sic inf. p. 38. l. 4., et alibi. Sic Gal. *De U. P.* ii. 2. tom. iii. p. 92., πῆχυς δὲ καλεῖται μὲν καὶ τὸ σύμπαν μέλος,—ἤδη δὲ καὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ θάτερον τὸ μείζον. Cf. id. *De Motu Musc.* l. c.

4. 5. ἡ τέχνη τῆς φύσεως] Sic ἡ φύσις inf. p. 95. l. 14: 195. 11: 263. 17, 22: 272. 7.; (Cf. *De Ur.* c. 2. p. 263. l. 7.;) alibi semper ἡ τοῦ Θεοῦ δημιουργικὴ σοφία, vel tale quid.

4. 7. Ἐπεὶ γὰρ κ.τ.λ.] Cf. Gal. *De U. P.* x. 15. tom. iii. p. 838.

4. 7. Ἐπεὶ] ἐπειδὴ Gal.

4. 9. χρείαν] τὴν χρείαν Gal.

4. 10. πολλάκις καὶ πλείους] καὶ πλείους πολλάκις Gal.

4. 10. διὰ τοῦτο] Lege ἐν τούτῳ cum Gal.; vide V. L.

4. 11. ἀφανεστέρων] ἀσαφεστέρων Gal.

4. 11. ἔνια] ἐνίας Gal.

4. 12. Νόει οὖν μοι κ.τ.λ.] Hoc illud est ab Aristotele et Galeno tot locis jactatum, "Naturam nihil facere frustra." Vide Arist. *De Incessu Anim.* c. 2. § 1. ἡ φύσις οὐθὲν ποιεῖ μάτην, κ.τ.λ.; id. *Nat. Ausc.* ii. 8., et saepe alibi. Cf. Gal. *De U. P.* iv. 2. tom. iii. p. 268.

4. 12. Νόει οὖν μοι] οὕτω μοι καὶ σὺ νόει Gal.

4. 13. μηδ'] μῆτ' Gal.

4. 13, 14. παντοῖαν—ἐνεργούντα] om. Gal.

4. 15. καὶ θείας] θείας τινὰς Gal.

4. 16. Ἐπεὶ δ' οὐκ κ.τ.λ.] Sic Gal. *De U. P.* i. 8, 16: ii. 16. tom. iii. p. 19, 20, 44, 155, et alibi.

4. 17. χρείας—ἐνεργειῶν] ἐνέργεια μὲν οὖν μορίου τῆς χρείας αὐτοῦ διαφέρει—τῷ τὴν μὲν ἐνέργειαν κίνησιν εἶναι δραστηκὴν, τὴν δὲ χρείαν ταῦτόν τῃ πρὸς τῶν πολλῶν εὐχρηστία καλουμένη. Gal. *De U. P.* xvii. 1. tom. iv. p. 346, 47. Cf. id. *De Loc. Aff.* i. 1. tom. viii. p. 16.

5. 3. DE MANIBUS, i. e. de tota ea parte quae a summo humero usque ad digitos extremos pertinet, sic enim loquitur ipse Theoph. sup. p. 4. l. 1., et sic non raro Galenus, e. g. *De U. P.* ii. 2. tom. iii. p. 91. τῆς ὅλης χειρὸς εἰς τρία τὰ μεγάλα μέρη τεμνομένης, τὸ μὲν βρα-

χίων, τὸ δὲ πῆχυς, τὸ δ' ἀκρόχειρον ὀνομάζεται. Cf. Ruf. Ephes. *De Appell. Part. Corp. Hum.* p. 29. ed. Clinch. Vide Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." §. 14.—Ex antiquis scriptoribus manuum structuram et functionem docuerunt quoque S. Ambros. *Hexaëm.* vi. 9. § 69. tom. i. p. 140. ed. Bened.; Anon. *Isag.* (seu *Introd.*) *Anat.* c. 59.; Arist. *Hist. An.* i. 15.; id. *De Part. An.* iv. 10.; Avicenna *Can.* i. 1. tom. i. p. 46 sq., 58 sq. ed. Venet. 1564. fol.; Cels. *De Med.* viii. 1. p. 457 sq. ed. Argent.; Cic. *De Nat. Deor.* ii. 60.; Gal. *De U. P.* i, ii. tom. iii. p. 1 sq. (unde eorum quae hic profert Theoph. plurima ad verbum desumpta sunt;) id. *De Motu Musc.* i. 6: ii. 1 sq. tom. iv. p. 392 sq., 424 sq.; id. *De Anat. Admin.* i. 5 sq. tom. ii. p. 243 sq.; id. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 951 sq., 966 sq.; id. *De Oss.* c. 16 sq. tom. ii. p. 767 sq.; id. *Introd.* c. 10. tom. xiv. p. 704., et alibi; S. Greg. Nyss. *De Hom. Opif.* c. 8. tom. i. p. 61, 62. ed. Paris. 1638.; Haly Abbas, *Theor.* ii. 7, 16: iii. 6. p. 23, 30, 32. ed. Lugd.; Isid. Hisp. *Etym.* (sive *Orig.*) xi. 1. § 62 sq.; Lactant. *De Opif. Dei*, c. 10.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 25, 26. (27, 28.) ed. Cramer in *Anecd. Gr. Oxon.* tom. iii.; Nemes. *De Nat. Hom.* c. 8. p. 194. ed. Matth.; Oribas. *Anatom.* p. 156 sq., 219 sq. ed. Dund.; Plin. *Hist. N.* xi. 99 sq. ed. Tauchn.; Pollux, *Onom.* ii. 4. §. 137 sq.; Ruf. Ephes. *De Appell. Part.* p. 28, 29, 68.; Theodor. *De Provid.* iv. tom. iv. p. 535 sq. ed. Schultz.

5. 3. Διὰ γὰρ τῶν χειρῶν κ. τ. λ.] Manuum munera similiter recenset Gal. *De U. P.* i. 2. tom. iii. p. 4, 5.

7. 2. Διὰ τοῦτο ὥσπερ] In Nota lege, *Sic E.*, διὰ τοῦτο κ. τ. λ.

7. 5. συντέθεικεν] Fort. legend. cum B. συντέθηκεν. Cf. τέθηκεν p. 119. l. 1.; ἐκτεθήκαμεν *De Ur.* p. 283. l. 4.

9. 3, 6. ἔνεκα τοῦ βέλτιον] Vide sup. ad p. 3. l. 14.

9. 4. τὰ δὲ ὧν] Fort. legend. cum vul. τὰ δὲ τῶν ὧν, ut p. 115. l. 9.

9. 9. Θεοῦ] Vide Not. ad p. 87. l. 14.

9. 12. τὸ κυκλοτ. σχῆμα δυσπαθέστ.] Sic inf. p. 14. l. 4, 14: 58. 10.

10. 9. τοῦ βελτίονος ἔνεκα] Vide sup. ad p. 3. l. 14.

12. 5. θερμὴ οὔσα κ. τ. λ.] Cf. Plat. *Tim.* c. 50. p. 74. ed. Steph.

12. 9. ἄρθρων] Ἔστι δὲ ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως [τῶν ὀστέων] διττὸς κατὰ γένος· ὁ μὲν ἕτερος κατὰ ἄρθρον, ὁ δὲ ἕτερος κατὰ σύμφυσιν.—Τὸ μὲν οὖν ἄρθρον ἐστὶ σύνταξις ὀστέων φύσικῃ, ἡ δὲ σύμφυσις ἔνωσις ὀστέων φυσικῇ.—Διαφοραὶ δὲ τοῦ μὲν ἄρθρου δύο εἰσὶ, διάρθρωσις τε, καὶ συν-ἀρθρωσις· ἀλλήλων δὲ διαλλάττουσι τῷ τῆς κινήσεως πόσῳ. ἡ μὲν γὰρ διάρθρωσις ὀστέων ἐστὶ σύνταξις ἐναργῆ τὴν πρὸς ἀλλήλα κίνησιν ἐχόντων· ἡ δὲ συνάρθρωσις ὀστέων μὲν καὶ αὐτῇ σύνθεσις ἐστίν, οὐ μὴν ἐναργῆ γε τὴν κίνησιν οὐδὲ μεγάλην, ἀλλ' ἀμυδράν τε καὶ δυσφώρατον ἐχόντων. Gal. *De Oss. ad Tir.* Prooem. tom. ii. p. 734, 35.

12. 11. διαρθρώσεως] Εἶδη δὲ ἐστὶ τῆς μὲν διαρθρώσεως τρία· καλεῖται δὲ ὑπὸ τῶν νεωτέρων λατρῶν τὸ μὲν ἐνάρθρωσις, τὸ δὲ ἄρθρωδία, τὸ δὲ γίγγλυμος.—Ἐνάρθρωσις μὲν οὖν ἐστὶν, ὅταν ἡ ὑποδεχομένη κοιλότης βάθος ἰκανὸν ἔχη, καὶ ἡ ἐγκαταβαίνουσα κεφαλὴ προμήκης ὑπάρχη· ἄρθρωδία δὲ ἐστὶν, ὅταν ἡ τε κοιλότης ἐπιπόλαιος ᾖ, καὶ ἡ κεφαλὴ ταπεινὴ.—Τὸ δὲ τρίτον εἶδος τῆς διαρθρώσεως, ὃ δὴ γίγγλυμον ἔφαμεν ὀνομάζεσθαι, τῶν συνταττομένων ἀλλήλοις ὀστέων ἀντεμβαινόντων γίνεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν σπονδύλων ἔχει, καὶ τῆς τοῦ πήχεως πρὸς τὸν βραχίονα διαρθρώσεως. id. *ibid.* p. 735, 36, 37.

13. 1. ἀναγκαῖον μόνων] *Lege cum vul. καὶ μόνων ἀναγκαῖον ἦν, et vide Not. ad p. 57. l. 9.*

— τὰ γὰρ ἐκ πλειόνων κ. τ. λ.] *Cf. e contra inf. p. 26. l. 10.*

13. 9. μείζον δὲ χρή κ. τ. λ.] *Cf. inf. p. 49. l. 14: 195. 10.*

14. 3, 14. τὴν δυσπάθειαν] *Sic sup. p. 9. l. 12., et inf. p. 58. l. 10.*

14. 9. τοῦ βελτίονος ἔνεκα] *Vide sup. ad p. 3. l. 14.*

17. 6. Ἦν μὲν οὖν κ. τ. λ.] *In vers. Lat. lege, Erat sane superciliorum in sinibus artificium sufficiens ad arcendam &c.; pendet enim ὀφρύων ἐ τέχνημα, non ἐ κοιλότητας.*

19. 3. δακτύλου] *Lege [δακτύλων], et vide Not.*

19. 13., et p. 20. l. 5. Περὶ Μυῶν Κινήσεως] *Vide i. 6: ii. 1 sq. tom. iv. p. 392 sq., 424 sq.*

20. 6. Ἀνατομ. Ἐγχειρ.] *Vide i. 5 sq. tom. ii. p. 243 sq.*

20. 8. Ὅτι μὲν γὰρ κ. τ. λ.] *Sic Noster inf. p. 125, 244; et sic in Comm. in Hipp. "Aph." p. 498., ubi ait, Τρεῖς ἀρχαί εἰσι ἐν τῷ σώματι, ἐγκέφαλος, καρδία, καὶ ἦπαρ· καὶ κυριώτατος ὁ ἐγκέφαλος, κυριώτερα ἡ καρδία, κύριον τὸ ἦπαρ. διὸ καὶ πρῶτος ὁ ἐγκέφαλος τέτακται, δεύτερον ἡ καρδία, καὶ τρίτον τὸ ἦπαρ. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ ἐγκεφάλου τὰ νεῦρα, ἐκ δὲ καρδίας αἱ ἀρτηριαί, καὶ ἐξ ἥπατος αἱ φλέβες. διὸ τὰ μὲν νεῦρα ἐν βάθει ἡ φύσις ὡς τίμια ἔταξε, τὰς δὲ φλέβας ἐπιπολαίως ὡς ἀτίμους, τὰς ἀρτηρίας μέσας. Cf. Gal. Comm. in Hipp. "De Alim." iii. 25. tom. xv. p. 361 sq.; id. De Loc. Aff. v. 1. tom. viii. p. 298.; Joan. Actuar. De Urin. Diff. c. 3.; S. Greg. Nyss. De Hom. Opif. c. 30. tom. i. p. 130 sq.*

20. 9. ἀρχαί] ἀρχὴν λέγομεν εἶναι τὸ μόνον ὃ τοῖς ἐφ' ἑαυτοῦ πεφυκόσιν ἦτοι δύναμιν ἢ πάντως γε τὴν ἕλην χορηγεῖ. *Gal. l. c. tom. xv. p. 361.*

21. 1. Περὶ τῶν Ἴππ. καὶ Πλάτ.] *Vide i. 5 sq.: iii. 6: vi. 1, 3 sq., 8: vii. 3, 8: viii. 1. tom. v. p. 181 sq., 333 sq., 505 sq., 519 sq., 563 sq., 600 sq., 644 sq., 648 sq.*

21. 5. θέναρ] *Τὰ ἐξέχοντα τῶν χειρῶν ὀνομάζουσι θέναρα παρὰ τὸ θείνειν, ὡς ἔνιοι βούλονται τῶν χαϊρόντων ἐτυμολογίαις· τούτοις γὰρ τοῖς ἐξέχουσι παίωμεν ὅσα περ ἂν παίωμεν. Ἐνιοὶ δὲ οὐ πάντα τὰ ἐξέχοντα τῆς χειρὸς καλεῖσθαι φασιν, ἀλλὰ μόνον τὰ ὑπὸ τοῖς μεγάλοις δακτύλοις. Gal. Comm. in Hipp. "De Fract." i. 20. tom. xviii. p. ii. p. 364. Cf.*

Ruf. Ephes. *De Appell. Part.* p. 30.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 143, 144.; Anon. ap. Cramer, *Anecd. Gr. Oxon.* tom. ii. p. 447.; *Etym. M.*

21. 6. τοῦ γὰρ μὲν κ. τ. λ.] sc. musc. *Lumbricales* quatuor.

21. 8. ἰδίως δύο κ. τ. λ.] Dubium vel itne dicere *duos musculos volas efficere*, an *duos musculos digitorum maximum et minimum ab aliis abducere*. Efficitur Regio *Palmaris Externa* a quatuor musculis, sc. *Abductore Pollicis*, *Opponente Poll.*, *Flexore Brevi Poll.*, et *Adductore* (seu *Pyramidali*) *Poll.*; Regio *Palm. Int.* item a quatuor, sc. *Palmaris Brevi*, *Abductore Digiti Minimi*, *Flexore Brevi Dig. Min.*, et *Adductore* (seu *Opponente*) *Dig. Min.*

21. 13. ὁ μεταξὺ κ. τ. λ.] An musc. *Opponens Pollicis*?

22. 4. ἐκ τοῦ μέσου μὲν κ. τ. λ.] sc. musc. *Palmaris Longo*.

22. 5. τῶν ἄλλων τεσσάρων μὲν] i. e. *rectorum*; sc. Musc. *Flexoris Digit. Sublimis*, *Flex. Carpi Ulnaris*, (aut *Ulnaris Interni*), *Flex. Carpi Radialis*, (aut *Rad. Int.*) et *Flex. Digit. Profundi*, de quibus omnibus vide Gal. *De Diss. Musc.* c. 22. tom. xviii. p. ii. p. 975 sq.

23. 3. ἔτι τε] Fort. legend. cum Gal. ἔτι δέ, itemque inf. p. 187. l. 2.

24. 1. μικρῶν] In Nota lege, *Sic F. et fort. A.B.D.E.*, *σμικρῶν M.*

25. 1. ἀποφύσεως] Lege cum Gal. [ὑποφ.], ἀπόφυσις enim vix nisi de ossibus dicitur. In vers. Lat. lege, *e dilatato tendone subnato &c.*

25. 2. μαλαγὰς] Nota vocem non alibi inventam.

— χειροπλάστων] Pro hac voce, non alibi inventa, conj. Adams *κηροπλάστων*, i. e. *cera factorum*, quod optime congruit cum praecedentibus.

25. 9. σύνταξιν] οὐδὲν διαφέρει σύνταξιν ὀστέων, ἢ σύνθεσιν, ἢ ὀμιλίαν εἰπεῖν. Gal. *De Oss.* Prooem. tom. ii. p. 735.

25. 9. Χριστὸν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν] Gaudet hac formula Auctor Noster; sic inf. p. 89. l. 1: 153. 1., ita et *De Ur.* Praef. et c. 10, 23. p. 262. l. 12: 273. 2: 283. 5., et *De Excr.* c. 19. p. 408. l. 27.

25. 9. Χριστὸν—ἐπικαλούμενοι] Sic inf. p. 39. l. 2: 89. 1., *De Ur.* p. 262. l. 12: 273. 2., et *De Excr.* p. 408. l. 27.

25. 11. Ὅτι μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 30. l. 12. sq.

26. 10. δυσπαθὲς γὰρ κ. τ. λ.] Cf. e contra sup. p. 13. l. 1.

26. 15. †ἐπειδὴ γὰρ κ. τ. λ.] Videtur aut ἐπὶ legendum pro ἐπειδὴ, aut verbum aliquod (e. g. *αἴρομεν*, aut tale quid,) excidisse.

27. 3. τὸ μὲν μετακάρπιον κ. τ. λ.] Sic Gal. *De U. P.* iii. 8. tom. iii. p. 202 sq.; nos autem cum Eudemo (ap. Gal. *l. c.*) dicimus ex *quinque* ossibus *metacarpium* constare, non aliter ac *metatarsium*.

28. 3. ξέσαι γὰρ κ. τ. λ.] Conj. Scott *ξέσας γὰρ—εἶτα μέλλεις*. Habet Gal. *εἰ μὴ γὰρ ἀκριβῶς ἀποξέσης μὲν τοὺς συνδέσμους, γυμνώσης δὲ τοὺς σκέποντας ὑμένας, εἶναί σοι ἐν τὰ πάντα δόξει*.

28. 10. [ἐπιφύσεων] τε καὶ ἀποφύσεων] διαφέρει ἀπόφυσις ἐπιφύ-

σεως, ὅτι ἡ μὲν ἐπίφυσις ἐτέρου πρὸς ἕτερόν ἐστιν ἔνωσις, ἡ δὲ ἀπόφυσις ἐστὶ τοῦ σύμπαντος ὅστου μέρος. Gal. *De Oss.* Prooem. tom. ii. p. 733. Cf. Orib. *Anat.* p. 132.

29. 4. ἐπίφυσιν] An ἀπόφ. legendum, ut inf. p. 30. l. 2, 4. ? ait enim Gal. *De U. P.* ii. 2. tom. iii. p. 92. αἱ κυρταὶ δ' ἀποφύσεις τῶν κατὰ τὴν κερκίδα τε καὶ τὸν πῆχυν ὀστέων, αἵπερ ἐν τῷ καρπῷ διαρθροῦνται, καλοῦνται μὲν καὶ αὐτὸ τοῦτ' ἀποφύσεις, ὥσπερ καὶ εἰσι, καλοῦνται δ' ὅτε καὶ κεφαλαὶ καὶ κόνδυλοι. Haec si vera sint, in vers. Lat. pro *appendicem lege processum.*

30. 1. αὐτῶν] Fort. legend. αὐτοῦ cum Gal.

30. 12. ἡ μὲν γὰρ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 25. l. 11. sq.

31. 11. τῷ C γράμματι] Hanc lunatam literae formam hic indicari res ipsa demonstrat; utramque Graecis familiarem fuisse fusius probat Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 383—85.

31. 12. κορώνας] ὅταν δὲ εἰς ὄξυ τελευτήσῃ πέρας ἡ ἀπόφυσις, οὐκέτι αὐχὴν, ἀλλὰ κορώνη καλεῖται· διαφέρει δὲ οὐδὲν, οὐδ' εἰ κορωνὸν εἴποις. Gal. *De Oss.* Prooem. tom. ii. p. 736. : cf. Orib. *Anat.* p. 130. Quid sit αὐχὴν, vide ad p. 53. l. 3.

31. 14. Ἰπποκράτης] Respicit Noster librum *De Fracturis*, quem veterum fere omnes et recentiorum inter genuinos retulerunt; e. g. Erot., (*Gloss. Hipp.* Praef., et in vv. δίκαιον, κατατεῖναι, σπληνὸς κατ' ἕξιν,) Gal., (*Meth. Med.* vi. 5. tom. x. p. 426.; *De Hipp. et Plat. Decr.* ix. 5, 6. tom. v. p. 752, 768.; *Comm. in Hipp.* "De Fract." i. 1. tom. xviii. p. ii. p. 323 sq.,) Pallad. (*Comm. in Hipp.* "De Fract." tom. xii. p. 271. ed. Chart.) Plura vide ap. Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. p. 333 sq., 338 sq.; Petersen, *Hipp. Nomine quae circumferuntur Scripta ad Temp. Rat. dispos.* Hamb. 1839. 4to.

31. 14. Ἀθηναῖοι μὲν ὀλέκρανον] Cf. Gal. *De U. P.* ii. 2. tom. iii. p. 92.; id. *Comm. in Hipp.* "De Fract." ii. 66. tom. xviii. p. ii. p. 511, 512.; οἱ Δωριεῖς δὲ κύβιτον ὀνομάζουσι, id. *De Motu Musc.* ii. 3. tom. iv. p. 430. Cf. Ruf. Eph. *De Appell.* p. 29.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 141.

32. 3. μείζονες] Lege μείζους cum vul.; vide Not. ad p. 195. l. 8.

33. 4. εὐλογον δὲ κ. τ. λ.] Cf. p. 13. l. 9 : 49. 14 : 195. 9.

34. 3. κερκίδος] Haec vox ubique ap. Theop., et fere semper in scriptoribus antiquis, *radius* significat; Heroph. autem (ap. Ruf. Eph. p. 33.) καὶ τὴν κνήμην κερκίδα ὀνομάζει. Cf. Poll. *Onom.* ii. 4. § 191.

34. 6. Περὶ Μυῶν Κινήσεως] Vide ii. 1—3. tom. iv. p. 424 sq.

36. 1. Μύες δὲ τέσσαρες κ. τ. λ.] sc. *Musc. Coraco-brachialis*, *Biceps Flexor Cubiti*, *Brachialis Anticus*, et *Triceps Extensor Cubiti*.

36. 2. δύο μὲν ἕσωθεν] Immo tres, sc. musc. *Coraco-brachialis*, *Biceps Flexor Cubiti*, et *Brachialis Anticus*.

36. 2. δύο δὲ ἔξωθεν] Immo unus, sc. musc. *Triceps Extens. Cub.*

36. 9. τοῦ μὲν ἐτέρου] sc. musc. *Bicipitis Flexoris Cubiti*.

36. 11. τοῦ δὲ ἐτέρου] sc. musc. *Brachialis Antici*.

37. 7. μείζονες] Lege *μείζους* cum vul.; vide Not. ad p. 195. l. 8.

37. 10. διὰ τε] Fort. melius cum vul. διὰ δέ.

38. 3, 4. βραχίονι, — πήχει] Vide sup. ad p. 4. l. 3. Cf. Gal. *Comm. in Hipp. "De Fract."* i. 18: ii. 1. tom. xviii. p. ii. p. 362, 418; Orib. *Anat.* p. 158.

38. 7. Διὸ καὶ τὴν κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 201. l. 7 sq.

38. 8. οὐ κοτύλην γεγρονέναι, ἀλλὰ γλήνην] καὶ τῶν ὑποδεχομένων δὲ τὰς κεφαλὰς κοιλοτήτων ἢ μὲν βαθυτέρα κοτύλη καλεῖται, καὶ σύνηθες ἅπασιν τοῖς ἰατροῖς τοῦνομα, ἢ δὲ ἐπιπολῆς ὑπ' ἐνίων ὠνόμασται γλήνη. Gal. *De Oss. Prooem.* tom. ii. p. 736.: cf. Orib. *Anat.* p. 130.

38. 12. DE CRURIBUS, i. e. de toto eo membro quod a natibus ad digitorum pedis extremitates extenditur. Cf. Anon. *Isag. Anat.* c. 60.; Gal. *De Inaeq. Intemp.* c. 2. tom. vii. p. 735. Vide Hofm. *Comm. in Gal. "De U. P."* § 108, 109.— De hac parte ex antiquis scripserunt S. Ambros. *Hex.* vi. 9. § 74. tom. i. p. 141.; Anon. *Isag. Anat.* c. 60.; Arist. *Hist. An.* i. 15.; id. *De An. Inces.*; Avic. *Can.* i. 1. § 5. tom. i. p. 49 sq., 62 sq.; Cels. *De Med.* viii. 1. p. 459 sq.; Gal. *De U. P.* iii. tom. iii. p. 168 sq.; id. *Intr.* c. 10, 12. tom. xiv. p. 707 sq., 723 sq.; id. *De Anat. Adm.* ii. 4 sq. tom. ii. p. 292 sq.; id. *De Musc. Diss.* tom. xviii. p. ii. p. 1007 sq. (c. 34 sq. ed. Dietz); id. *De Oss.* c. 21 sq. tom. ii. p. 773 sq., et alibi; Haly Abbas, *Theor.* ii. 8: iii. 10. p. 23 sq., 33 sq.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 106 sq.; Lact. *De Opif. Dei*, c. 13.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 29 sq.; Orib. *Anat.* p. 164 sq., 246 sq.; Plin. *H. Nat.* xi. 102 sq.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 192 sq.; Ruf. Eph. *De Appell.* p. 33, 52.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 521.

39. 1. τὴν τοῦ Θεοῦ βοήθειαν κ. τ. λ.] Vide sup. ad p. 25. l. 9. Cf. etiam Melet. *De Nat. Hom.* Prooem. p. 6, 45.

39. 1. τῶν σκελῶν] i. e. summo pede excepto, totius reliqui membri, ut inf. p. 41. l. 12., et alibi.

40. 5. καὶ ἄλλως ὀρθίους κ. τ. λ.] Hanc sententiam vulgatissimam amplexi sunt S. Basil. *De Hom. Struct.* ii. 13. tom. i. p. 345.; Cic. *De Leg.* i. 9.; id. *De Nat. Deor.* ii. 56.; Clem. Alex. *Strom.* iv. 26. p. 231.; S. Greg. Nyss. *In Verba "Faciamus Hominem,"* ii. tom. i. p. 164.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 5.; Lactant. *Div. Inst.* ii. 1: iii. 27: vii. 5.; id. *De Opif. Dei*, c. 8.; Ovid. *Met.* i. 84 sq.; Sil. Ital. *Pun.* xv. 84 sq. "Hinc utique" (ait Lactant. *Div. Inst.*

ii. 1.) “ἀνθρώπων Graeci appellarunt, quod sursum spectet. c” Huic autem opinioni (quae certe magis pietatis quam veritatis speciem habere videtur,) aperte adversatus est Gal. (*l. c.*), et tacite neglexerunt Socrates (ap. Xen. *Mem.* i. 4. § 11.) et S. Ambros., (*Hex.* vi. 9. § 55 sq. tom. i. p. 135.) rerum longin quarum aspectu pro causa erectae figurae allato. Vide etiam Thom. Brown, *Pseudodox. Epidem.* iv. 1.

40. 11. οὐρανοσκόπος] Piscis in Mari Mediterraneo frequens, qui et *Callionymus* vocabatur, cujus meminit Plin. *Hist. N.* xxxii. 24, 25, 53. (ubi vide Notas in ed. Paris. 8vo. 1829 sq., tome xviii. p. 430 sq.,) Athen. *Deipnos.* vii. 17. p. 282., Aelian. *De Nat. Anim.* xiii. 4. (ubi vide Jacobs,) Arist. *Hist. Anim.* ii. 11. § 7., et Xenocr. *De Alim. ex Aquat.* c. 9. (ubi vide Franz., Caiet. de Ancora, et Coray.) Hunc quoque describere putatur Oppian. *Halieut.* ii. 199 sq., a quo ἡμεροκοίτης et νυκτερίς vocatur. Vide Hofm. *Comm. in Gal.* “*De U. P.*” § 129.; Kühn, *Opusc. Acad. Med. et Philol.* (Lips. 8vo. 1827.) tom. ii. p. 348.; Adams in *Append. ad Dunbarri Lex. Graeco-Angl.*, in v. καλλιών. Quidam hunc Tobiae fuisse piscem crediderunt: vide Bochart, *Hieroz.* p. ii. v. 14. tom. iii. p. 697. ed. Rosenm.

42. 1. ἀκρόποδες] De hujus vocis compositione vide Lobeck ad *Phryn.* “*Ecl.*” p. 603.

43. 9. ὅμοιοι ταῖς χερσίν οἱ πόδες κ. τ. λ.] Similitudinem quam habent inter se crus et manus exponit Gal. *Comm. in Hipp.* “*De Fract.*” ii. 8. tom. xviii. p. ii. p. 431.

44. 2. ταρσὸς] Monendum hic Theoph. (ut Gal. *l. c.*, *De Oss.* c. 24. tom. ii. p. 777., et alibi,) *tarsum* vocare, non, ut nos, septem ossa, sed quatuor tantum cum metatarsio articulata: cf. p. 46. l. 7. Vide Hofm. *Comm. in Gal.* “*De U. P.*” § 109, 111, 139.

44. 2. πρὸς τῶν νεωτέρων ὄνομ. πεδίων] Hipp. στῆθος ποδὸς εἶρηκε (*De Artic.* tom. iii. p. 222.) τὸ καλούμενον ἐπὶ τῶν ἀνατομικῶν πεδίων. Gal. *Comm. in Hipp.* “*De Artic.*” iii. 92. tom. xviii. p. i. p. 613. Cf. Ruf. Eph. *De Appell.* p. 33.

46. 2. Ἐναλογεῖ δὲ κ. τ. λ.] *Non omnino*, ait Gal., (*l. c.*;) et sic ipse Theoph. sup. p. 27. l. 3 sq., ubi vide Adnot.

46. 7. τεσσάρων ὀστέων] sc. ossium trium *Cuneiformium*, et *Cuboidis*. Vide sup. ad p. 44. l. 2.

47. 1, 6. ἐπιφύσεσιν] Vide sup. ad p. 29. l. 4.

49. 13. κνήμη] i. e. *totum membrum*; significat enim κνήμη modo utrumque os, modo alterum, seu majus tantum. Sic Gal. *De U. P.*

c Alia etyma vide ap. Melet. *De Nat. Hom.* p. 7.

iii. 13. tom. iii. p. 246., ὀνομάζεται δὲ τὸ μὲν μείζον [ὄστουν] ὁμωνύμως τῷ κώλῳ παντὶ κνήμῃ, et alibi. Vide Hofm. *Comm. in Gal. "De U. P."* § 112. Cf. *Gal. Comm. in Hipp. "De Fract."* ii. 34. tom. xviii. p. ii. p. 472.; id. *De Oss. c. 22.* tom. ii. p. 774.; *Orib. Anat.* p. 164.

49. 14. μείζον δὲ κ. τ. λ.] Cf. p. 13. l. 9: 33. 4: 195. 10.

50. 11. ἐπιγονατὶς, ἢ καὶ μύλη καλουμένη] Ἰπποκράτης δὲ (*Mochl.* tom. iii. p. 271., ubi (quod notat Foes.) vitiose scribitur ἐπιμηλίδα,) ἐπιμηλίδα ὀνομάζει. *Ruf. Eph.* p. 33. Cf. id. p. 52.; *Gal. Comm. in Hipp. "De Fract."* ii. 66: iii. 60.; id. *Comm. in Hipp. "De Med. Offic."* ii. 14. tom. xviii. p. ii. p. 513, 626, 760.; *Poll. Onom.* ii. 4. § 188.; *Orib. Anat.* p. 166.

51. 1. γνύξ] i. e. ἐπὶ γόνυ, quasi γονύξ. Vide *Hesych.*, *Suid.*, *Lex.*; *Eustath. Comm. in Hom. "Il."* p. 550. l. 25: 1214. 37. ed. Rom.; *H. Steph. Thes. Gr.*

51. 1. ὀκλάξ] idem fere significat quod γνύξ, nisi quod *flexus* in genua illo adverbio, *prolapsus* hoc potius declaretur. *Hesych.*, *Suid.*, *H. Steph.*, *l. c.*; *Eustath. Comm. in Hom. "Od."* p. 1769. l. 18.

51. 7. τῇ κοτύλῃ] Vide sup. ad p. 38. l. 8.

51. 9—14. Διαρθρ.—χώρας] Cf. *Gal. De Oss. c. 21.* tom. ii. p. 773., qui iisdem fere verbis femoris cum tibia, non cum osse in-nominato, articulationem describit.

51. 9, 10. Διαρθρ.—συνδ.] καὶ μὴν δὴ καὶ συνδέεται [ὁ μηρὸς] πρὸς τὴν κνήμην, οὐ διὰ ὑμενωδῶν μόνον συνδέσμων, τῶν ἐν κύκλῳ πάσαν διάρθρωσιν περιειληφότων, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων *Gal.*

51. 11. ἐνὸς μὲν κ. τ. λ.] An ligam. *capsulare*?

51. 11. ἔξω] ἔξωθεν *Gal.*

51. 12. περιτετ.] παρατετ. *Gal.*

51. 12. δευτέρου δὲ κ. τ. λ.] An ligam. *cotyloide*, (sive *transversum*)?

51. 12. δευτέρου] τοῦ δευτ. *Gal.*

51. 13. ἐκ τῶν] ἐν τῷ *Gal.*

51. 13. ὀπίσω καὶ τῷ μέσῳ] ὀπίσω τε καὶ τῆς ἔσω *Gal.*

51. 13. τρίτου δὲ κ. τ. λ.] An ligam. *teres*, (aut *inter-articulare*)?

52. 2. εἰπεῖν οἶδεν Ἰππ. κ. τ. λ.] Vide *Gal. Comm. in loc.* ii. 69. tom. xviii. p. ii. p. 517.

52. 10. κυρτοῦνται] *Lege* κυρτοῦται cum B.C.

52. 12. λοξὸς] *Lege* λοξῶς cum vul., ut sup. l. 7.

53. 2—5. Ἀποφ.—καλοῦσιν] Cf. *Gal. De Oss. c. 21.* tom. ii. p. 773.; itemque *Orib. Anat.* p. 164.

53. 3. μικρὸν] δύο μικρὰς *Gal.*

53. 3. ἐν—δύο] om. *Gal.*

53. 3. αὐχένος] οἱ δὲ αὐχένες ἀποφύσεις εἰσὶ τῶν ὀστέων ἰσχναί, τελευτῶσι δὲ εἰς παχύτερόν τε καὶ περιφερὲς πέρας, ὃ δὴ καλεῖται κεφαλή. *Gal. De Oss. Prooem.* tom. ii. p. 736.; cf. *Orib. Anat.* p. 130.

53. 4. ἀλλά] πολλῶ *Gal.*

53. 3, 4. ἀπόφ.—ἔξω] τὴν ἔξωθεν *Gal.*

53. 5. ἤν γλουτὸν καλοῦσιν] ἡ γλουτὸς ὀνομάζεται Gal.

53. 8. μηρῶν] i. e. (ut videtur,) totius illius membri quod os femoris continet: μηρὸς enim (ut βραχίων, cf. Adnot. ad p. 4. l. 3.) modo os, modo membrum significat. Sic Gal. *De U. P.* iii. 15. tom. iii. p. 253., τοῦ κατὰ τὸν μηρὸν ὀστού, καλουμένου δὲ ὁμοίως καὶ αὐτοῦ τῷ παντὶ κώλωφ, κ. τ. λ.

53. 10. Περὶ Μυῶν Κινήσεως] Vide sup. ad p. 19. l. 13.

56. I. DE ABDOMINE, i. e. de partibus nutritivis et sanguificis, de genitalibus enim infra in libro quinto agit.—His de partibus scripserunt apud antiquos Alsehar. *Theor.* iv. 18 sq. p. 6.; S. Ambros. *Hex.* vi. 9. § 71. tom. i. p. 140.; Anon. *Isag. Anat.* c. 2 sq.; Arist. *Hist. Anim.* i. 16, 17.; id. *De Part. Anim.* iii. 7 sq.; Avic. *Can.* iii. 13 sq. tom. i. p. 682 sq.; Cels. *De Med.* iv. 1. p. 169 sq.; Cic. *De Nat. Deor.* ii. 54, 55.; Gal. *De U. P.* iv, v. tom. iii. p. 266 sq.; id. *De Anat. Adm.* vi. tom. ii. p. 532 sq.; id. *Intr.* c. 11. tom. xiv. p. 714 sq., et alibi; S. Greg. Nyss. *De Hom. Opif.* c. 30. tom. i. p. 132 sq.; Haly Abbas, *Theor.* iii. 24 sq. p. 38 sq.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 125 sq.; Lact. *De Opif. Dei*, c. 11, 14.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 18 sq.; Nemes. *De Nat. Hom.* c. 23. p. 236 sq.; Orib. *Anat.* p. 89 sq.; Plato, *Tim.* c. 46. p. 71 sq.; Plin. *Hist. N.* xi. 73 sq.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 201 sq.; Razes, *Alm.* i. 15 sq. p. 15 sq.; Ruf. Eph. *De Appell.* p. 38 sq.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 517 sq.

56. 7. στόμα κοιλίας] τὸ στόμα τῆς κοιλίας οἱ παλαιοὶ καρδίαν ὠνόμαζον. Gal. *De Loc. Aff.* v. 6. tom. viii. p. 338.; cf. id. *De Hipp. et Plat. Decr.* ii. 8. tom. v. p. 274., (ubi laudat Nicandr. *Alexiph.* v. 21., Thucyd. *Hist.* ii. 49. § 2., Hippocr. *De Morb. Vulg.* ii. 2. § 1. tom. iii. p. 436.,) Nemes. *De Nat. Hom.* c. 20. "Ἔστι δ' ὅτε τὸ στόμα τῆς γαστρὸς ὀνομάζεται στόμαχος ὑπὸ τῶν ἰατρῶν, Gal. *De Venaes. adv. Eras.* c. 9. tom. xi. p. 242.; cf. id. *De Loc. Aff.* ii. 4. tom. viii. p. 119.

56. 10. τὸ δὲ κοινὸν στόμαχος] ἀπάσης γὰρ κοιλίας ὁ προτεταγμένος ἀνχὴν στενὸς, οἷον ἰσθμὸς τις, οὕτως ὀνομάζεται add. Gal. *l. c.*: vide Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 188. Hanc tamen differentiam non semper observant antiqui: cf. Ruf. Eph. *De Appell.* p. 37; Poll. *Onom.* ii. 4. § 202. Ait Gal. (*De Loc. Aff.* v. 5. tom. viii. p. 332, 333.) ὅπερ οἰσοφάγον ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ, στόμαχον εἰώθασιν οἱ μετ' Ἀριστοτέλη προσαγορεύειν, αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους οὐκ ἀεὶ ^d τῷ παλαιῷ καλοῦντος ὀνόματι τὸ μόριον τοῦτο τοῦ ζώου. Cf. id. *De Motu Musc.* i. 3. tom. iv. p. 378. Senioris tantum aevi scriptores τῷ στομάχῳ sensum *ventriculi* tribuunt; e. g. Melet. *De Nat. Hom.* c. 18.

^d Vide Arist. *Hist. An.* i. 12. § 1; 16. § 8, 16; ii. 17. § 8; iv. 1. § 18; 2. § 23., *De Part. An.* ii. 3. § 9; iii. 3. § 2, 4; 14. § 9.

57. 4. τοῦ μὲν ἕξωθεν *lves κ. τ. λ.*] Cf. inf. p. 69. l. 4 sq.

58. 10. ἀπάντων γὰρ σχημάτων κ. τ. λ.] Sic p. 9. l. 12 : 14. 4, 14.

59. 12. ὁ ἐπίπλους] De vocis etymologia ait Gal. (*De U. P.* iv. 11. tom. iii. p. 295.) ἐπικεῖσθαι μὲν οὖν τῇ γαστρὶ, καὶ οἶον ἐποχεῖσθαι τοῦ-πίπλοον, ὅθεν περ καὶ τοῦνομα κέκτηται, κ. τ. λ. De forma ait id. (*De Anat. Adm.* vi. 5. tom. ii. p. 556.) ὀνομαζόμενον ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων διττῶς, ἐπίπλοόν τε καὶ ἐπίπλοον; cf. id. *De Ven. et Art. Diss.* c. 1. tom. ii. p. 782. De ejus genere ait Poll. (*Onom.* ii. 4. § 224.) Ἀντιφῶν δὲ αὐτὸν ἀρσενικῶς καὶ οὐδετέρως καλεῖ. Quod ad functionem attinet, nullam ei esse utilitatem aiebat (quem mireris,) Erasistr. (*Gal. De Nat. Fac.* ii. 4. tom. ii. p. 91.; id. *Comm. in Hipp.* "De Alim." iii. 14. tom. xv. p. 308.) Vide Lobeck ad Phryn. p. 142.

60. 1. ἀρτηρίας [παμπόλλας] παμπόλλους vul.; legitur ap. Joann. Alex. *Comm. in Hipp.* "De Nat. Pueri," tom. ii. p. 210. l. 4, 15. ἀρτηριῶν τῶν εἰσβαλλόντων.

60. 8. τὸ διάφραγμα] τὸν δὲ κάτω τοῦ θώρακος ὄρον οἱ μὲν παλαιοὶ πάντες ὠνόμαζον φρένας, εἴθ' ἀπλῶς ἐπελθὼν αὐτοῖς, εἴθ' (ὡς τινες οἴονται,) διότι φλεγμαίνοντος αὐτοῦ βλάπτονται τὴν φρόνησιν οἱ κάμνοντες ἀπὸ Πλάτωνος δ' ἤρξατο καλεῖσθαι διάφραγμα, προσαγορεύσαντος μὲν αὐτοῦ φρένας ὁμοίως τοῖς ἄλλοις παλαιοῖς, ἡγουμένου δὲ τὴν τοῦ διαφράγματος ἐν τοῖς ζώοις χρεῖαν ἔχειν, ἐπειδὴ τὸ θυμοειδὲς τῆς ψυχῆς ἐν καρδίᾳ περιεχόμενον ἀπὸ τοῦ καθ' ἥπαρ ἐπιθυμητικοῦ διαφράττοι. (*Tim.* p. 70. A.) τὸν τεῦθεν δὲ ἔθος ἔσχον οἱ ἰατροὶ προσαγορεύειν αὐτὸ διάφραγμα, τῆς ἀρχαίας ἀμελήσαντες προσηγορίας. . . . . Ἀριστοτέλης δὲ ὠνόμαζεν (*Hist. An.* iii. 1. § 26, 29., *De Part. An.* ii. 16. § 11.) ὑπόζωμα τὸ μόριον τοῦτο τοῦ ζώου.^e Gal. *De Loc. Aff.* v. 4. tom. viii. p. 327. Cf. Ruf. Eph. *De Appell.* p. 60.; Gal. *De U. P.* iv. 14. tom. iii. p. 314.; id. *De Hipp. et Plat. Decr.* viii. 9. tom. v. p. 716.

60. 13. ὁ πυλωρὸς] πυλωρὸς μὲν [λέγεται] ἀπὸ τοῦ παρακρατεῖν τὰ ἐν τῇ γαστρὶ παρακείμενα ὅταν ἢ συνηγμένα. Ruf. Eph. *De Appell.* p. 61. Cf. Gal. *De U. P.* iv. 7. tom. iii. p. 280.; Cels. *De Med.* iv. 1. p. 170., et alios. Ruf. Eph. (*ibid.*) pylorum eundem facit cum *duodeno*, Pseudo-Hipp. (*Ep. ad Reg. Ptol.* ap. Erm. *Anecd. Med. Gr.* p. 285.) eundem cum *jejuno*.

61. 5. αἱ δυνάμεις κ. τ. λ.] Cf. Nemes. *De Nat. Hom.* c. 23.; Alex. Aphrod. *Probl. Phys.* ii. 60.

62. 8. ἔλξασα γὰρ κ. τ. λ.] Haec omnia fusius explicat Noster inf. lib. v. c. 32, 33.

62. 10. καὶ μεμυκνῖα κ. τ. λ.] Cf. Heroph. ap. Gal. *De Nat. Facult.* iii. 3. tom. ii. p. 150.

^e Vocat etiam Arist. *διάζωμα*, *Hist. An.* i. 16. § 16 : 17. § 8, 17 : ii. 17. § 8., *De Part. An.* iii. 10. § 1.

62. 15. Τρέφεται οὖν κ. τ. λ.] Cf. Mosch. *De Mul. Pass.* c. 14.; Soran. *De Arte Obstetr.* c. 6. p. 15. ed. Dietz.

62. 15. τῆς ἐμμήνου καθάρσεως] τὸ ἔμμηνον ὠνόμασται καὶ καταμήνιον ἀπὸ τοῦ κατὰ μῆνα γίνεσθαι, καὶ ἐπιμήνιον ὅτι καὶ τροφή γίνεται τῶν ἐμβρύων, ὡς καὶ τῶν πλοῖζομένων τὰ εἰς τροφήν παρεσκευασμένα ἐπιμήνια καλοῦμεν. λέγεται δὲ καὶ κάθαρσις ἐπεὶ (καθὼς ἔνιοι λέγουσιν,) ὡς περισσεῦον αἷμα τοῦ σώματος ἀποκρίνουσαν κάθαρσιν παρέχει τῷ σώματι. Soran. *ibid.*

63. 16. τῷ δεκάτῳ μηνὶ κ. τ. λ.] De partus tempore veterum simul ac recentiorum sententias vide ap. Haller, *Elem. Physiol.* xxix. 5. § 8, 9. tom. viii. p. 421 sq.

64. 8. χυλοποιηθέντα κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 76, 77.

65. 1. πύλας] Vide inf. p. 76. l. 14 sq.

65. 6. ἀπευθυσμένον] Cf. inf. p. 70. l. 6 sq. ἀπευθυσμένον δὲ ἐστὶ τοῦ παχέος ἐντέρου τὸ ἐγγὺς τοῦ δακτυλίου. Leo, *Conspect. Medic.* v. 12. p. 177.

65. 8. σφιγκτήρος κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 85. l. 12 sq. Vide Gal. *De U. P.* iv. 19. tom. iii. p. 334.

66. 8. τοῦτο ἐμφραττόμενον κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 70. l. 12 sq.

67. 13. ὁ γὰρ πόρος κ. τ. λ.] Sic inf. p. 79. l. 4.; sed fallitur, non enim *jejuno*, sed *duodeno*, inseritur *Ductus Communis Choledochus*.

68. 2. διὰ τοῦτο κ. τ. λ.] καλεῖται τὸ μέρος τοῦτο τῶν ἐντέρων νῆστις, ὅτι διὰ παντὸς εὐρίσκεται κενόν, οὐδὲ τοῦλάχιστον ἐν ἑαυτῷ τροφῆς περιέχον. Gal. *De U. P.* v. 3. tom. iii. p. 345. Cf. id. *De Anat. Adm.* vi. 9. tom. ii. p. 572.; Ruf. Eph. *De Appell.* p. 38.

68. 3. τῇ τοῦ κενοῦ ὑποχωρήσει] In vers. Lat. adde *ut vacuum evitetur*.

68. 8. δώδεκα δακτύλων κ. τ. λ.] Cf. Ruf. Eph. p. 61.

68. 9. Ἡρόφιλος κ. τ. λ.] Cf. Gal. *De Loc. Aff.* vi. 3. tom. viii. p. 396.; id. *De Anat. Adm.* vi. 9. tom. ii. p. 572.; id. *De Ven. et Art. Diss.* c. 1. tom. ii. p. 780. De Heroph. vide libellum a K. F. H. Marx cum titulo *Herophilus: ein Beitrag zur Gesch. der Medicin.* 8vo. Carlsr. 1836.

69. 4. Ἴνας δὲ ἔχοντες κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 57. l. 4 sq.

70. 1. διαχωρήσεως γὰρ ὄργανα] πάσας τὰς ἐκκριτικὰς τε καὶ πρῶστικὰς ὀνομαζόμενας ἐνεργείας τε καὶ δυνάμεις αἱ τῶν ἐγκαρσίων ἰνῶν εἰδείχθησαν ἐργαζόμεναι κινήσεις, ὡς τὰς ἐπισπαστικὰς αἱ τῶν εὐθειῶν. Gal. *De U. P.* iv. 17. tom. iii. p. 329.

70. 6. Κατώτερον δὲ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 65. l. 6 sq.

70. 12. καὶ τὸ κῶλον κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 66. l. 6 sq.

72. 5. φρενῶν] Vide sup. ad p. 60. l. 8.; cf. etiam Gal. *Comm. in Hipp.* "Progn." i. 28. tom. xviii. p. ii. p. 89.

72. 9. οἱ κατ' ἐπιγαστριον μύες] De quibus vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 993. (c. 28. ed. Dietz.)

74. 10. ἀκράτου] In vers. Lat. lege *sincera flava bilis.*

75. 5. Ἱπποκρ. φησὶ] sc. in libro *Aphorismorum*, quem ita pro genuino habuere antiqui, ὥστε γνώμονι τούτῳ κεκρημένοι οἱ ἐξηγηταὶ τούτῳ τῶν ἄλλων συγγραμμάτων, εἴτε γνήσια εἴεν εἴτε νόθα, ἐποίησαντο τὴν κρίσιν. (Steph. Athen. *Comm. in Hipp. "Aph."* Prooem. tom. ii. p. 239.) Hujus libri originem germanam agnoverunt Erot., (*Gloss. Hipp. Prooem. et in vv. ξυσμῶ, φύσαν,*) Gal., (*Comm. in Hipp. "Praedict."* i. 4. tom. xvi. p. 511.) Pallad., (*Comm. in Hipp. "De Fract."* tom. xii. p. 271. ed. Chart.) Stephanus Atheniensis, (*l. c.*) Suidas, (*Lex. in v. Ἱπποκρ.*) et, qui quendam ex Aph. oppugnabat, Diocles. (ap. Steph. Athen. *l. c.* p. 326.) Plura vide ap. Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. p. 320 sq.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. dispos.*

75. 6. Δυσεντερίη κ. τ. λ.] Cf. Hipp. *Coac. Praen.* i. 100: iii. 292. tom. i. p. 243, 311.; id. *De Morb. Vulg.* v. 10. § 2. tom. iii. p. 555.; Cels. *De Med.* ii. 8. p. 70.; Theoph. *De Excr.* c. 10. p. 402. Ex Hipp. quoties Noster laudet loca, antiquorum apponam expositiones; quibus, quoties Aphor. citet, Arabicam Honaini (vul. *Joannitii*), versionem, e libello in Europa certe minus cognito^f, addam, "ut quid versiones Arabicae in textum librorum Graecorum emaculandum conferant, optimo quasi exemplo probetur." (Dietz, *Praef. ad Gal. "De Diss. Musc."*)

اختلاف الدم اذا كان ابتداءؤه من المرّة
السوداء فتلك من علامات الموت

Ἐπὸ τῆς ὠχρᾶς μὲν ὑπ' ἐνίων, ὑπ' ἄλλων δὲ ξανθῆς ὀνομαζομένης χολῆς ἄρχεται τοῦπίπαν ἡ δυσεντερία· ξυόμενων τὰ πρῶτα τῇ τῶν χυμῶν δριμύτητι τῶν ἐντέρων, ἀναβιβρωσκομένων δ' ὕστερον, ὡς ἐλκοῦσθαι καὶ γίνεσθαι δυσεντερίαν. Ταύτην μὲν οὖν τὴν δυσεντερίαν ἰώμεθα πολλάκις· ἦτις δ' ἂν ὑπὸ τῆς μελαίνης γένηται χολῆς, ἀνιάτος ἐστὶ πάντη, οὐδὲν διαφέρουσα καρκίνου τοῦ μεθ' ἐλκώσεως. "Οπου τοίνυν ἐπιπολῆς συνιστάμενος ὁ τοιοῦτος καρκίνος ἦτοι δυσίατος, ἢ παντάπασιν ἀνιάτος ἐστὶ, (καίτοι διὰ παντὸς ἐπικείμενον ἑαυτῷ φάρμακον ἔχειν δυνάμενον)" εἰκὸς δῆπου τὸν

^f Adeo ut (ne dicam Dietz,) latuit quoque Choulant, (*Handb. der Bücherkunde für die Aeltere Medicin*, Leipz. 1841.) Wüstenfeld, (*Gesch. der Arab. Aerzte und Naturforscher*, Götting. 1840.) et Zenker. (*Biblioth. Orient. Lips.* 1840.) Prodiit, editore Joanne Tytler, Calcuttae, 8vo. 1832., cum titulo *The Aphorisms of Hippocrates, Translated into Arabic. By Honain Ben Ishak, Physician to the Caliph Motawukkul.*

ἐν τοῖς ἐντέροις γιγνόμενον, οὐ μόνον τῷ μηδὲν ἔχειν δύνασθαι παντὸς ὀμιλοῦν φάρμακον ἑαυτῷ, ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς τροφῆς περιπτῶν αἰεὶ ψαυόντων αὐτοῦ, παντάπασιν ἀνίατον μένειν. Gal. *Comm. in Hipp.* "Aph." iv. 24. tom. xvii. p. ii. p. 688.

Εἰ γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιχειομένη ἡ μέλαινα χολὴ ζυμοὶ αὐτὴν διὰ τὸ δριμύ καὶ λεπτὸν ὥσπερ ὄξος, πολλῶ μᾶλλον ἐν τῷ σώματι ἡμῶν ἀναίρεσιν ποιήσεται ὑγρῷ ὄντι καὶ εὐαισθήτῳ, ὥστε οὖν διὰ τὸ διαβρωτικὸν τῆς χολῆς θανάσιμος ἢ δυσεντερία. Theoph. *Comm. in Hipp.* "Aph." iv. 24. p. 400.

Ἄρχομένη τοίνυν δυσεντερία ἐστίν, ἥνικα δριμύεις χυμοὶ συρρεύσουσιν ἐπὶ τὴν γαστέρα, καὶ τὸ οἶον γάνωμα, i. e. τὸ πιμελώδες, ἐκκρίνεται. Καλῶς δὲ ἐχρησάμεθα τῷ τοῦ γανώματος ὀνόματι· οἱ γὰρ χαλκίς, ἥνικα βούλονται δυσπάθητα σκευὴ ποιῆσαι, γανούσιν αὐτά. Ῥητῶς ὁ Γαληνὸς τίθησιν ἐν τῇ Περὶ Χρείας Μορίων ὅτι ἐστὶν ἰδιάζουσα τις σὰρξ ἐν ἐκάστῳ μορίῳ, καθ' ἣν καὶ τὴν ἐνεργεῖαν προβάλλεται.—ἡ ἰδιοτροπία τῆς λέξεως τοῦ Ἱπποκράτους. Anon. ap. Dietz, *Schol. in Hipp. et Gal.* tom. ii. p. 400.

"Sciendum Hippocratem superiore Aphorismo de bile atra disputasse, et quando mors exinde sequeretur; nunc, si ex ea dysenteria originem coeperit, mortale esse docet. Quia vero jam saepius diximus quid esset dysenteria, aut quot ejus differentiae, nunc repetere id ipsum non debemus. Fit autem ex atra bile dysenteria, quae est adeo acris ut in perniciem quenquam agat: praecedit causa, et sequitur affectus: praecedit bilis quae adfert initium mortis, ergo potest facere dysenteriam: quae, si ab initio ab ipsa nigra bile initium habuit, omnibus modis mortale est. 'Sed si prius fiat dysenteria, et sic subsequatur atra bilis, utrum mortem inferet, an non?' Dicimus id aliquando, non semper, accidere; quia jam affectus debilis invenitur, virtus autem fortior." Pseudo-Oribas. *Comm. in Hipp.* "Aph." iv. 23. p. 147. ed. Basil.

76. 4. τοῦ χυλοῦ] i. e. *chymi*, non *chylis*, ut sup. p. 64. l. 10. et alibi; monendum est enim *χυλός* apud antiquos scriptores plerumque idem significare quod *χυμός*, sc. *succum*. Ait Gal. (*De Simpl. Med. Temp. ac Fac.* i. 38. tom. xi. p. 450.) παρὰ μέντοι τοῖς παλαιότεροις αὐτῶν, οὐκ Ἀπτικοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἰωσιν, ἐκάτερα διὰ τοῦ μ γέγραπται. Et sic usque ad nostra fere tempore anatomici utroque vocabulo promiscue utebantur. Vide Ruf. Eph. p. 44.; Gal. *Defin. Med.* c. 462. tom. xix. p. 457.; Melet. *De Nat. Hom.* Prooem. p. 36. l. 15.; itemque Bostock, *Elem. Syst. Physiol.* chap. x. n. 2. vol. ii. p. 434.

76. 15, 16. ἐν τοῖς—χρονοῖς] Quomodo hic locus sanandus sit non omnino liquet; tantum (quod mecum Adams communicavit,) certissimum videtur *χοροῖς* pro *χρονοῖς* legendum. Habet Gal. (*l.c.*) καὶ Ἱπποκράτης τε οὕτω καὶ πᾶς ὁ σὺν αὐτῷ χορὸς τῶν Ἀσκληπιαδῶν ὀνομάζουσιν. Incredibile est hoc nomen "*Asclepiadae temporibus*" tandem fuisse

impositum, reperitur enim ap. Pseudo-Hipp. *De Corp. Resect.* tom. iii. p. 380.; id. *De Morb. Vulg.* ii. 4. tom. iii. p. 456.; id. *De Oss. Nat.* tom. i. p. 511.; Plat. *Tim.* p. 71. C.; Arist. *Hist. An.* i. 17. § 12: vii. 8. § 6. Vide Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 190. De Asclepiade vide libellum cum titulo *Asclepiadis Bithyni Fragm. digessit et curavit C. G. Gumpert; praefatus est C. G. Gruner.* Vinar. 1794. 8vo.

76. 15. τὰ μαθήματα] i. e. non solum Arithmeticam et Geometricam, nam "Gnomonicam, Musicam, ceterasque item disciplinas altiores μαθήματα veteres Graeci appellabant; vulgus autem, quos gentilicio vocabulo *Chaldaeos* dicere oportet, *Mathematicos* dicit." Gell. *Noct. Att.* i. 9. § 4. Vide Facciol., Du Cange, *in v.*

77. 13. μεσεντέριον] Quod Latine Cic. (*De Nat. Deor.* ii. 55. § 137.) *medium intestinum* appellat.

77. 14. μεσάραιον διὰ τὸ μέσον αἵρεσθαι] Immo potius cum Rufo Eph. (*De Appell.* p. 38.) quia ἀραιὰν τὴν γαστέρα καὶ τὸ σύμπαν ἔντερον πάλαι ποτὲ ὠνόμαζον. Vide Nicand. *Ther.* v. 133. Ἀραιὰν explicat Hesych. (*Lex. in v.*) γαστήρ, τὰ λεπτὰ ἔντερα.

77. 15. καλλίκρεας] Ita vocatur ap. Gal. (*De Ven. et Art. Diss.* c. 1. tom. ii. p. 781.) non *mesenterium*, sed *pancreas*, quod melius cum proxime sequenti etymo congruit.

78. 2. Θεοῦ] Vide Not. ad p. 87. l. 14.

78. 6. ἡ στελεχιαία φλέψ] Venam intelligit, quam aliquando μεγάλην πρὸς πύλας, nunc τὴν ἐπὶ πύλῃ, (Gal. *De Anat. Adm.* vi. 10. tom. ii. p. 574.) immo interdum πύλῃν, (Ruf. Eph. *De Appell.* p. 39.) auctores vocitant, unde vulgo audit *Vena Porta*, vel *Vena Portae*; vel quia alimentum, ex veterum sententia, per illam, quasi per *portas*, ad hepar transiret, (Ruf. Eph. *l. c.*) vel potius quod (ut hic ait Noster,) κατασχίζεται εἰς τὰ σιμὰ τοῦ ἥπατος, (cf. *De Ur.* p. 262. l. 27: 263. 9.,) hoc est, (vide p. 64. l. 15.,) πύλας, *portas jecoris*. Dicitur etiam (ut hic, et alibi saepissime,) στελεχιαία, de cuius nominis ratione cf. Gal. *De Anat. Adm.* p. 576., e quibus locis discendum est hanc appellationem ab anatomicis fuisse serius, ante tamen Galeni tempora, invectam. (Vide Guid. ad Theoph. *De Ur.* p. 157, 158.)

78. 14. διακρίνεται δὲ τὸ αἷμα κ. τ. λ.] Cf. Theoph. *De Ur.* c. 2. p. 262.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 517.; Gal. *De Adm. Anat.* vi. 2. tom. ii. p. 543., et alibi.

78. 17. διὰ τοῦ πόρου κ. τ. λ.] sc. *Ductum Cysticum*.

79. 4. εἰς τὴν νῆστιν] Vide Adnot. ad p. 67. l. 13.

79. 5. πόρον] sc. *Duct. Commun. Choled.* Hic plenius interpungendum, post πυθμένα levius.

79. 8. τοῦ ἐν αὐτῷ καταφ. πόρου] Fort. *Venae Splenicæ*, in liene enim (quod omnibus notum,) nullus extat ductus excretorius.

79. 9. ἄλλοιοὶ ὁ σπλῆν κ. τ. λ.] Varias antiquorum de lienis functione sententias non est hic enumerandi locus; vide Haller, *Elem. Physiol.* xxi. 2. tom. vi. p. 414. Erasistr. autem (quem mireris,) hanc partem prorsus inutilem esse aiebat. (Gal. *De Nat. Fac.* ii. 4, 9. tom. ii. p. 91, 132.; id. *De U. P.* iv. 15. tom. iii. p. 315.; id. *De Atra Bile*, c. 7. tom. v. p. 131.; id. *Comm. in Hipp.* "De Alim." iii. 14. tom. xv. p. 308.)

80. 5. στύφει γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Melet. *De Nat. Hom.* c. 20. p. 103.

81. 3. παρέγχυμα] Nomen ab Erasistr. inventum; vid. Gal. *De Temper.* ii. 3. tom. i. p. 599.; id. *De Anat. Adm.* vi. 11. tom. ii. p. 576.; id. *Comm. in Hipp.* "De Nat. Hom." i. Prooem. tom. xv. p. 8.; Orib. *Anat.* p. 76.

81. 6. εἰς λοβοὺς τέσσαρας] Nos *quinque* agnoscimus; lobum enim *Caudatum* hic om. Theoph. Melius Ruf. Eph. (*De Appell.* p. 58.) *quatuor aut quinque lobos* habet.

81. 6. τῶν μαθηματικῶν ἱατρῶν] i. e. eorum qui mathematicas profitentur disciplinas, (vide sup. ad p. 76. l. 15.;) aut fortasse potius haruspicum, qui in divinatione praecipue jecur inspiciebant, adeo ut Plato hoc viscus χάριν μαντικῆς, sive *haruspicinae gratia*, fuisse natum asserat. (*Tim.* p. 72. B.) Cf. Ruf. Eph. (*De Appell.* p. 39.) ἃ δὲ ἐν ἱεροσκοπία πύλας, καὶ τράπεζαν, καὶ μάχαιραν, καὶ ὄνυχα καλοῦσιν, ἔστι μὲν καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, ἀσαφῆ δὲ καὶ οὐκ εὐδηλα, καὶ εἰς οὐδὲν ἱατρικὸν ἀναγκαίως ὀνομασθέντα. Vide Dan. Wilh. Trilleri *Not. ad Hipp.* "De Anat." p. 21. in libello *De Nova Hippocr. Editione Adornanda*, Lugd. Bat. 4to. 1728.

82. 1. Οὐκ ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀνθρώποις] Cf. Orib. *Anat.* p. 112. Habet Gal. (*l. c.*) οὐ καθ' ἕκαστον ζῶον. Utrumque verum; vide Haller, *Elem. Physiol.* xxiii. 1. § 4, 8. tom. vi. p. 462 sq., 472.

82. 7. σιμοίς,—κυρτοίς] Crediderunt Veteres *Venam Portam*, e simis hepatis partibus exortam, ascendere non ultra medium ejus; *Venam* vero *Cavam*, e gibbis ortam, descendere versus idem medium tantum. Hoc autem a veritate alienum est et imaginarium totum. Rami siquidem *Venae Cavae* non minus perreptant sima hepatis quam gibba; quemadmodum rami *Venae Portae* non minus gibba quam sima. (Guid. ad Theoph. *De Ur.* p. 161.) Vide simile quid inf. p. 87. l. 2 sq.

82. 7. ἡ ὀνομαζομένη κοίλη] Nomen a Praxag. *Venae Cavae Descend.* restrictum, quum ante eum omnes magnae venae *cavae* appellabantur; vide Ruf. Eph. *De Appell.* p. 41. Cf. Gal. *De Foet. Form.* c. 3. tom. iv. p. 668.

82. 13. Ἀποβλαστάνει κ.τ.λ.] Vix est ut moneam hanc *Venae Cavae* e jecore originem falsam esse.

82. 17. Καὶ τὸ μὲν ἄνω κ.τ.λ.] Cf. inf. p. 94. l. 7 sq.

83. 4. διχῆ] sc. in venas *Innominatas*, (seu *Brachio-cephalicas*.)

83. 5. τὸ μὲν ἐν] sc. venae *Subclaviae* dextra et sinistra.

83. 7. τὸ δὲ ἄλλο] sc. venae *Jugulares Internae* dextra et sinistra.

84. 1. δύο ἀγγεῖα] sc. venae *Emulgentes*, (sive *Renales*.)

84. 5. ὁ γὰρ δεξιὸς κ.τ.λ.] Sic Gal. *De U. P.* v. 5, 6. tom. iii. p. 363, 367 sq.; contra ait Haller (*Elem. Physiol.* xxvi. 1. § 2. tom. vii. p. 245.) “in homine satis constanter dextrum renem *humiliori* “aliquantum loco sedere.”

84. 8. πρωτοδεύτερον] Nota vocem non alibi inventam.

85. 13. ὁ σφικκτῆρ μῦς κ.τ.λ.] Cf. sup. p. 65. l. 8 sq.

86. 3. διχῆ] sc. in venas *Iliacas Communes*.

86. 4. εἰς τέσσαρα] sc. in venas *Iliacas Externas*, et *Internas*.

86. 8. διὰ βάρους] sc. vena *Femoralis* ejusque rami.

86. 8. ἐπιπολῆς] sc. venae *Saphena Interna*, (seu *Major*), et *Externa*, (seu *Minor*.)

86. 8. ἄλλαι δὲ κ.τ.λ.] sc. rami *Venarum Iliacarum Internarum*.

89. 1. Χριστὸν—ἐπικαλούμενοι] Vide sup. ad p. 25. l. 9.

89. 5. DE THORACE, i. e. praecipue de Corde, et Pulmone, partibusque connexis; de quibus apud Antiquos scripserunt Alsehar. *Theor.* iv. 14 sq. p. 5.; S. Ambr. *Hex.* vi. 9. § 70. tom. i. p. 140.; Anon. *Isag. Anat.* c. 31 sq.; Arist. *Hist. An.* i. 12 sq.; *De Part. An.* iii. 8 sq.; Avic. *Can.* i. 5. § 4 sq.; iii. 10. § 1; iii. 11. § 1. p. 69 sq., 613 sq., 662 sq.; S. Chrys. *Hom. XI ad Pop. Ant.* c. 3. tom. ii. p. 119 sq.; Cic. *De Nat. D.* ii. 55, 59.; Gal. *De U. P.* vi, vii. tom. iii. p. 409 sq.; *De Caus. Resp.* tom. iv. p. 465 sq.; *De Usu Resp.* tom. iv. p. 470 sq.; *De Caus. Puls.* tom. ix. p. 1 sq.; *De Vocal. Instr. Diss.* tom. iv. p. 219. (ed. Chart.); *De Motu Thor. et Pulm.* tom. v. p. 407.; (*ibid.*;) et alibi; S. Greg. Nyss. *De Hom. Opif.* c. 9, 30. tom. i. p. 62, 131.; Haly Abbas, *Theor.* iii. 19 sq. p. 37 sq.; Hipp. *De Corde*, tom. i. p. 485 sq.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 118 sq.; Lact. *De Opif. Dei*, c. 15.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 11 sq.; Nemes. *De Nat. Hom.* c. 24, 28.; Orib. *Anat.* p. 52 sq., 230.; Plato, *Tim.* p. 70. A.; Plin. *Hist. N.* xi. 69 sq., et alibi; Poll. *Onom.* ii. 4. § 162 sq., 216 sq.; Razes, *Alm.* i. 12 sq. p. 13 sq.; Ruf. Eph. *De Appell.* p. 59 sq.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 513 sq.

89. 10. θερμὸν καταψύχεται κ.τ.λ.] Cf. Arist. *De Respir.* c. 16., et c. 21. (al. *De Vita et Morte*, c. 2.;) Aret. *De Caus. et Sign. Acut. Morb.* ii. 1. p. 25.; quae loca mihi Adams indicavit.

90. 4. Ἔστι μὲν οὖν κ.τ.λ.] *Thorax* olim dicebatur οὐ μόνον τὰ

ἀπὸ τῶν κλειδῶν μέχρι τῶν ὑποχονδρίων, ἀλλὰ καὶ τὸ σύμπαν ἀπὸ τῶν κλειδῶν μέχρι τῶν αἰδοίων. Ruf. Eph. *De Appell.* p. 47. Cf. id. p. 23.; Gal. *Introd.* c. 10. tom. xiv. p. 705.; Arist. *Hist. An.* i. 7. § 1.; id. *De Part. An.* iv. 10. § 11. Hoc sensu occurrit ap. Hipp. *De Arte*, tom. i. p. 17.; Plat. *Tim.* p. 69. E. Vide Casp. Hofmann, *De Thorace*, i. i. (fol. Francof. 1627.)

90. 10. Στέρνον μὲν οὖν κ. τ. λ.] Hanc distinctionem non alibi inveni. Vide Gal. *Comm. in Hipp.* "De Artic." i. 66. tom. xviii. p. i. p. 412.; id. *Introd.* c. 10. tom. xiv. p. 705.; Ruf. Eph. p. 30, 51.

90. 14. Ὀργανον οὖν κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 103. l. 3 sq.

91. 12. ἀπὸ τοῦ φάρυγγος] i. e. *ab aspera arteria*; φάρυγξ enim, aut φάρυξ, significat (monente Guid. *Proleg. ad Theoph.* "De Ur." p. 12. sq.) 1°. fistulam pulmonarem, (quae vulgo *trachea* dicitur, sive *arteria aspera*,) per quam spiritum ducimus; et hinc (ut grammaticis veteribus videbatur,) nomen ipsum, appellatur enim φάρυγξ παρὰ τὸ φέρειν, δι' ἧς φέρεται τὸ πνεῦμα, vel δι' ἧς φέρεται ἡ ἰυγή, (*Etym. M.* in v.; cf. Melet. c. 10. p. 84. l. 5.;) hoc significat ap. Theoph. p. 102. l. 2., et alibi; sic Arist. *De Part. An.* iii. 3. § 1. ὁ μὲν οὖν φάρυγξ τοῦ πνεύματος ἔνεκεν πέφυκεν; et inf. § 5. ἡ δὲ καλουμένη φάρυγξ καὶ ἀρτηρία κ. τ. λ.; sic quoque Praxag. (ap. *Schol. ad Hom.* "Il." χ. 325.) ἐστὶ δὲ ὁ μὲν φάρυγξ ἐκ τοῦ ἐμπροσθίου, ὁ δὲ στόμαχος ἐκ τοῦ ὀπισθίου, προσπεφυκῶς τοῖς τοῦ τραχήλου σπονδύλοις· καὶ ὁ μὲν φάρυγξ ἐμφύεται εἰς τὸν πνεύμονα, ὁ δὲ στόμαχος εἰς τὴν κοιλίαν; sic etiam Ruf. Eph. p. 57., Zeno ap. Gal. *De Hipp. et Plat. Decr.* ii. 5. tom. v. p. 241, 244 sq., Gal. *De U. P.* viii. 1. tom. iii. p. 611, 612., aliique: 2°. asperae arteriae caput tantum, idemque significat ac λάρυγξ; ut p. 119. l. 12., et alibi: 3°. supremam gulae partem, quae alio nomine *fauces*, sive *pharynx* dicitur; ut p. 55. l. 11., et alibi; sic Poll. (*Onom.* ii. 4. § 207.) ὁ γε μὴν φάρυγξ στομάχου ἐστὶν ἀρχὴ, ὡς βρόγχου λάρυγξ; 4°. ipsam gulam, sive oesophagum; ut p. 128. l. 5.; sic *Etym. M.* (in v. λάρ.) λάρυγξ μὲν δι' οὗ λαλοῦμεν καὶ ἀναπνέομεν, φάρυγξ δὲ δι' οὗ ἐσθίομεν καὶ πίνομεν: 5°. quidquid supra gulam est; ut p. 56. l. 10. ἐστὶ δὲ ὁ φάρυγξ ἡ ἐντὸς τοῦ στόματος εὐρυχωρία, εἰς ἣν κρέματα ἢ σταφυλή; sic Poll. (*Onom.* ii. 4. § 99.) πᾶν δὲ τὸ στομάχου ὑπερκείμενον φάρυγξ καὶ φαρύγετρον ὀνομάζεται; et Ruf. Eph. p. 28. φάρυγξ δὲ ἡ φαρύγετρον ἢ πρὸς τῇ καταπόσει πᾶσα εὐρυχωρία. ταῦτα ἄρα καὶ Ὀμηρος ἐποίησε (*Od.* i. 373.)

φάρυγγος (l. φάρυγος) δ' ἐξέσσυτο οἶνος

ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι.

οὐ γὰρ δὴ ἐκ τοῦ βρόγχου καὶ τοῦ πνεύμονος ἐπανήμει ὁ Κύκλωψ τὸ σιτίον καὶ πόμα· τοῦτο γὰρ δεινῶς ἀμαθὲς καὶ ἀνόητον. Hunc ipsum Homeri locum laudat quoque Plut. *Sympos.* vii. 1. § 3., et Gal. *Comm. in*

Hipp. "Aph." iv. 34. tom. xvii. p. ii. p. 704., qui addit τὴν προκειμένην εὐρυχωρίαν στομάχου καὶ λάρυγγος ὀνομάζων φάρυγγα. Cf. Leo, *Consp. Medic.* iv. 10.

92. 2. τὸ ἐκτὸς] Lege εἰς τὸ ἐκτὸς, et in Nota dele "quod mallem."

93. 10. εἰ καὶ ταῦτα πάθη] Fort. εἰ κ. τ. λ.; cf. sup. p. 26. l. 5. ubi E. habet εἰ cum subjunct. Vide tamen inf. ad p. 149. l. 5.

94. 1. ὁ γὰρ πέμπτος κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 102. l. 6 sq.

94. 7. ἡ γὰρ κοίλη φλέψ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 82. l. 17 sq.

95. 5. Ἔστιν μὲν οὖν ἡ καρδία κ. τ. λ.] Cf. Cordis descriptionem ap. Theoph. *De Puls.*, init. p. 3 sq.

96. 2. ἡ μὲν δεξιὰ κ. τ. λ.] Cf. Theoph. *De Puls.*, p. 3.

96. 11. ἐκ μὲν τῆς αἱματικῆς κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 102. l. 12 sq.

96. 12. ἡ φλέψ ἡ ἀρτηριώδης] Nomen ab Herophilo impositum; vide Ruf. Eph. *De Appell.* p. 42.

97. 2. ἡ ἀρτηρία ἡ μεγάλη] Sic eam appellat Gal. *De Ven. et Art. Diss.* c. 1. tom. ii. p. 780.; *μεγίστην* id. *De Sem.* i. 8. tom. iv. p. 541.; *παχείαν* Praxag. ap. Ruf. Eph. p. 42., Aret. *De Caus. Acut. Morb.* ii. 2. p. 31., id. *De Cur. Acut. Morb.* ii. 7. p. 277.; ὀρθὴν Gal. *De Anat. Adm.* vii. 1. tom. ii. p. 590.

97. 3. ἀορτή] Nomen grandi arteriae restrictum primum ap. Arist. (*Hist. An.* i. 17. § 14; iii. 3. § 7.) occurrit, (Cf. Gal., Ruf. Eph. *l. c.*;) quum antea bronchia ἀορταὶ vocabantur, (Ruf. Eph. p. 37.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 205.; Hipp. *De Loc. in Hom.* tom. ii. p. 123, 124.) itemque arteriae. (Ruf. Eph. p. 42.)

98. 12. τριγλώχινες ὑμένες] Nomen ab Erasistrateo quodam impositum; vide Gal. *De Hipp. et Plat. Decr.* vi. 6. tom. v. p. 548.

99. 4. τὰ ὄτα τῆς καρδίας] ὠνόμασται δ' οὕτως, οὐκ ἀπὸ χρείας ἢ ἐνεργείας τινός, ἀλλ' ἀπὸ μικρᾶς ὁμοιότητος, ὅτι τῆς καρδίας ἐκατέρωθεν, ὡσπερ τῆς κεφαλῆς τοῦ ζώου, πρόκειται τὰ ὄτα. Gal. *De U. P.* vi. 15. tom. iii. p. 484. Cf. Ruf. Eph. *De Appell.* p. 37.

101. 9. Πλέγμα ἐστὶ κ. τ. λ.] Cf. Melet. *De Nat. Hom.* c. 27. p. 94. καὶ γὰρ οἷον πλέγμα ἐστὶν ὁ πνεύμων, συγκείμενον ἐκ τεσσάρων· ἐκ τῆς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ ἐκ τῆς λείας, καὶ φλεβὸς παχείας, καὶ τῆς σαρκὸς αὐτῆς ἀφρώδους. Cf. Gal. *De U. P.* viii. 1. tom. iii. p. 611.

101. 10. καθαπερὶ στοιβῇ τινι] Cf. Gal. *De U. P.* xii. 3. tom. iv. p. 8.; id. *De Anat. Adm.* vi. 11. tom. ii. p. 576.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 27. p. 94. l. 30. Στοιβῆ est herba qua in exstruendis stibadiis et toris utebantur; hoc igitur vult noster: Quod corporibus nostris praestat stoebe, culcitris inserta, id caro pulmonis praestat vasis suis. Vide H. Steph. *Thes. Gr.*; Casp. Hofm. *Comm. in Gal. "De U. P."* § 431.

101. 12. τὸ μὲν ἐκ τῆς ἀριστερᾶς] sc. *Venae Pulmonales*.

102. 1. τὸ δὲ ἐκ τῆς δεξιᾶς] sc. *Arteria Pulmonalis*.

102. 1. τὸ δὲ ἐκ τοῦ φάρυγγος] sc. *Bronchi*. Vide ad p. 91. l. 12.

102. 6. ὁ γὰρ πέμπτος κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 94. l. 1 sq.

102. 12. ἡ μὲν φλέψ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 96. l. 11 sq.

102. 13. τὸν τῆς] Dele τὸν, et in Nota lege, τῆς *A.D.M.*, τὸν *F.* (*errore sc. typograph.*) et *B.E.* nisi lapsus sit collator.

103. 3. ὁ γὰρ θώραξ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 90. l. 14 sq.

103. 4. ψυχικὸν] ψυχῆς δὲ ἔργον, οὐ φύσεως, εἴπερ τὸ κινεῖν τοὺς μῦς ψυχῆς ἔργον ἐστίν. Gal. *De Motu Musc.* ii. 5. tom. iv. p. 443. Cf. Melet. *De Nat. Hom.* Prooem. p. 34. l. 20 sq.; c. 12. p. 88. l. 14 sq.

103. 4, 9, 13. κατὰ προαίρεσιν,—φυσικῶς,—οὔτε φυσική κ. τ. λ.] Haec tria motus genera agnoscit Noster inf. p. 222. l. 14 sq.

103. 9. φυσικῶς] ἀρτηρίας μὲν οὖν κίνησιν καὶ καρδίας οὔτε παύειν, οὔτ' ἐπεγείρειν, οὔτε πικνοτέραν, οὔτ' ἀραιότεραν, οὔτε θάπτονα ποιῆσαι ἢ προαίρεσις δύναται. διὰ τοῦτο οὐδὲ ψυχῆς ἔργα τά γε τοιαῦτα εἶναι φασιν, ἀλλὰ φύσεως ὑπάρχειν. Gal. *ibid.* p. 442. Cf. Theoph. *De Puls.* p. 5. l. 3.

103. 12. Τοῦ δὲ πνεύμονος κ. τ. λ.] Ait e contra Gal. *ibid.* p. 442, 448. respirationem motu voluntario fieri, servi casu qui hoc testatur narrato: cf. id. *An An. sit quod in Ut. ger.* c. 4. tom. xix. p. 170, 171. Actionem πῆ μὲν κατὰ προαίρεσιν, πῆ δὲ ἀπροαιρέτως καὶ φυσικῶς γενομένην appellat auctor libri *Introd.*, (seu *Med.*) c. 13. tom. xiv. p. 727., unde (inter alia,) probari potest hunc non esse Galeni. Cf. etiam Melet. *De Nat. Hom.* Prooem. p. 34. l. 16 sq.

104. 5. Τὸ δὲ τῆς εἰσπνοῆς κ. τ. λ.] Cf. Gal. *Comm. in Hipp.* "De Sal. Vict. Rat." § 2. tom. xv. p. 180.; *Defin. Med.* c. 108. tom. xix. p. 375.; *Comm. in Hipp.* "Aph." iv. 68. tom. xvii. p. ii. p. 750.

104. 7. διαπνοή κ. τ. λ.] Cf. Gal. *De Hipp. et Plat. Decr.* viii. 8. tom. v. p. 710.; id. *De San. Tu.* i. 12. tom. vi. p. 66, 67.; id. *Comm. in Hipp.* "De Sal. Vict. Rat." § 2. tom. xv. p. 180.; id. *Defin. Med.* c. 109. tom. xix. p. 375.

104. 9. εἶδη τρία] Duo tantum agnoscit Gal. *De Caus. Resp.* tom. iv. p. 468., sc. ἀναπνοὴν ἀβίαστον et βιαίαν. Cf. Melet. c. 12. p. 87, 88.; Steph. Athen. *Comm. in Hipp.* "Progn." tom. i. p. 105, 106.

104. 16. Γίνεται κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 116, 117.; Gal. *De Anat. Adm.* viii. 2. tom. ii. p. 657.

105. 16. τετραχῶς] Non prorsus eadem causarum divisione utitur Noster qua Arist., qui pro τῶ ὀργανικῶ habet τὸ εἰδικόν; vide *Ausc. Nat.* ii. 3., (cum *Simplic. Comm.*;) *Metaph.* i. 3 : iv. 2., et alibi; Andron. Rhod. "Ethic. Nicom." *Paraphr.* i. 5. p. 12. Cf. Melet. *De Nat. Hom.* c. 12. p. 88. l. 20 sq.; Steph. Athen. *Comm. in Hipp.* "Progn." tom. i. p. 105.

105. 17. ὀργανικὸν] Hoc causarum genus habent quoque Steph. Athen. *Comm. in Hipp. "Progn."* tom. i. p. 145. l. 24; 153. 16.; Joan. Alex. *Comm. in Hipp. "De Nat. Pueri,"* tom. ii. p. 220. l. 11.; et alii.

106. 2—6. προσεχῆς—πόρρω] Haec sententiae membra transponenda et ita legenda crediderim: ἔπειτα τὸ ποιητικὸν αἴτιον διττῶς λέγεται, τὸ μὲν προσεχῶς, τὸ δὲ πόρρω. προσεχῆς μὲν οὖν αἴτιον τῆς φωνῆς ὁ ἐγκέφαλος· τὸ [δὲ] πόρρω αἴτιον ἢ ψυχὴ, κελεύουσα τὸν ἐγκέφαλον κινήσαι τὸν θώρακα.

106. 13. τελικὸν δὲ, αὐτὴ ἢ φωνή] Dices *sermonem*, potius quam *vocem*, esse *vocis* finalem causam.

106. 14. τραχεῖα ἀρτηρία] Monendum est vocem ἀρτηρία apud antiquiores Scriptores fere semper[§] vel *tracheam* appellatam designare, (Hipp. *De Rat. Vict. in Morb. Ac.* tom. ii. p. 71.; Arist. *Hist. An.* i. 12. § 1.; id. *De An.* ii. 8. § 17., et alibi; Plat. *Tim.* p. 70. D.) aut *bronchia*; (Plat. *Tim.* p. 78. C.; Soph. *Trach.* v. 1054. ed. Dind.) deinde, quum *arteriae* quae vocantur post mortem semper sanguinis expertes invenirentur, credebatur eas aërem solum continere, ideoque nomen iis impositum est quod nunc quoque restat. Ut igitur trachea ab arteriis distingueretur, illi epithetum τραχεῖα additum est, (Ruf. Eph. *De Appell.* p. 28., et saepe,) his λείαι. (Gal. *De U. P.* viii. 1. tom. iii. p. 611.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 514. l. 26.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 17. p. 94. l. 29.) Apud recentiores ἀρτηρία sola designat plerumque *arteriam*, (ut sup. p. 80. l. 16., et passim;) interdum vero *tracheam*, (Aret. *De Sign. Acut. Morb.* ii. 1. p. 24., et alibi;) ut et ἀρτηρία in plur. nonnunquam *bronchia* significant, (Antyll. ap. Paul. Aeg. iii. 33. p. 85. l. 47.,) et ἀρτ. τραχεῖαι. (Gal. *De U. P.*, *ibid.*; Aret. *ibid.* p. 25.) Cf. Gal. *De Comp. Med. sec. Loc.* vii. 1. tom. xiii. p. 2.; Cagnati, *Var. Observ.* i. 16. p. 43 sq.—Eaedem vocis apud Latinos significationes: *trachea*, (Plin. *Hist. N.* xi. 66.; Cels. iv. 1. p. 168, 169.,) quo sensu etiam dicitur *aspera arteria*, (Cels. *ibid.*; Cic. *De Nat. D.* ii. 54. § 136.;) in plur. *bronchia*; (Auct. *Ad Herenn.* iii. 12.; Gell. *Noct. Att.* x. 26. § 4.;) plerumque sanguinis conceptacula quae *arteriae* vocantur. (Facciol. *Lex.*)—De origine vocis non omnino liquet. Ait Melet. c. 10. p. 81. λέγεται δὲ ἀλτηρία καὶ ἀρτηρία. καὶ ἀρτηρία μὲν, οἷον ἀεροτηρία, ἀπὸ τοῦ περιέχειν καὶ τηρεῖν τὸ πνεῦμα· ἀλτηρία δὲ, παρὰ τὸ ἄλλεσθαι, ἢ αἰεὶ ἄλλομένη καὶ πηδῶσα. Quorum hoc etymon equidem non alibi inveni; illud oc-

§ Plurimi credunt hanc significationem in omnibus Hipp. scriptis genuinis obtinere; docte et acute negat Littré, (*Introd. ad Hipp. "Opera,"* c. 9. tome i. p. 201 sq.) ipse ἐπέχω.

currit ap. Pseudo-Gal. *De Puls. ad Anton.* tom. xix. p. 630.; Philar. *De Puls.* c. 4. p. 845. ed. H. Steph.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 56., et saepe alibi: et unice verum esset si tam philologis quam medicis placeret. Sed fatendum tale compositum Meletii olere saeculum potius quam Hippocratis^h; melius Kraus (*Kritisch-Etym. Med. Lex.*) ab αἶρω deducit, quamvis vulgatum etymon defendat Kühn in Blanc. *Lex. Med.*

106. 14. καὶ βρόγχος καλεῖται] Sic Gal. *De Anat. Adm.* vii. 1. tom. ii. p. 590.; id. *De Comp. Medic. sec. Loc.* vii. 1. tom. xiii. p. 2.; id. *De U. P.* vii. 11. tom. iii. p. 551.; Ruf. Eph. p. 28, 50.; et saepe.

107. 11, 14. στόμαχος, —οἰσοφάγου] De his vocibus vide Cagnati *Var. Observ.* i. 15. p. 40 sq.; cf. Anon. *Isag. Anat.* c. 44.

107. 12. χιτῶνος ἐνὸς κοινοῦ] sc. *Membranae Mucosae*, ὃν διὰ τὸ πάχος ἔνιοι χιτῶνα προσαγορεύουσιν. (Gal. *De Comp. Medic. sec. Loc.* vii. 1. tom. xiii. p. 2.)

108. 1. διάβροχος γενόμενος κ. τ. λ.] Cf. Gal. *Comm. in Hipp.* “*De Hum.*” i. 18.; id. *Comm. in Hipp.* “*Praedict. I.*” i. 3, 19. tom. xvi. p. 171, 509, 510, 555.; id. *De Symp. Caus.* iii. 11. tom. vii. p. 263.; id. *De Comp. Medic. sec. Loc.* vii. 1. tom. xiii. p. 4, 5.; id. *Comm. in Hipp.* “*Epidem. III.*” iii. 32. tom. xvii. p. i. p. 685.

108. 5. ἀναξηραιομένων κ. τ. λ.] Cf. Gal. *ibid.*, et *Comm. in Hipp.* “*Praedict. I.*” i. 17: ii. 46. tom. xvi. p. 553, 611.

108. 6. ὑπὸ τοῦ Ἴπποκρ.] Respicit Noster libros *Coacarum Praenotionum*, et *Praedictionum I.*, quorum utrumque paene omnes eorum, qui Hippocr. libros dijudicarunt, inter spurios retulerunt: hunc non

^h Sic Dionysius, Siciliae Tyrannus, inter ejusdem farinae ineptias, τὰς τῶν μῦθων διεκδύσεις μυστήρια ἐκάλει, ὅτι τοὺς μῦθους τηρεῖ. Athen. *Deipnos.* iii. 54. p. 98., quem locum mecum Scott communicavit, additis quae sequuntur:— “-θήριος, -τηρία, -θήριον, verbalium terminatio, ut in δηκθήριος, θελκθήριος, “ εἰσιτήρια, διαβατήρια, etc.; cf. Pierson ad Moer. *Attic. Lex. Att.* p. 222 sq. Nec “ dubito quin ab αἶρω factum sit ἀρ-τηρία, ut ab αἰέρω ἀορ-τήρ, -τήρος, et ἀορτή. “ Ἀρτήρ reperitur ap. LXX., Nehem. iv. 17., αἶροντες ἐν τοῖς ἀρτήρσι, Vulg. *portantium onera*: ἀρτήρες et ἀορτήρες inter vestimenta (licet vario sensu,) citantur ex una eademque fabula Pherecratis, (Bekker, *Anecd. Gr.* 447. 29, Poll. *Onom.* x. 36. § 162.) ap. Meineke, *Comic. Graec.* tom. 2. 1. p. 269: adde Hesych. “ ἀορτής: ξιφιστής ὑπὸ Μακεδόνων ἄγγος δερματινὸν ἱματίων unde οἱ ἀορταί forsitan legendum cum Salmasio in Poll. *Onom.* x. 31. § 139, e Diphilo et Menandro, (v. Meineke ad Menand. p. 116.) Compositorum eadem ratio: ab αἶρω fit “ μετάρσιος, ab αἰέρω μετέωρος, μετήρος, μετάρος; vide Aesch. *Prom.* v. 916, “ *Choëph.* v. 590. ed. Dind. Cum autem antiquiores non de qualibet arteria, sed “ speciatim de trachea ἀρτηρίαν dixissent, sequiores, Dionysii ‘regis ad exemplar’, in ἀρτηρία luserunt.—Ceterum, cognata necne sint ἀήρ et αἰέρω, judicare “ non ausim: cf. tamen Germ. *Luft*, Scot. *Lift*, (i. e. *coelum, aer.*) Angl. *to lift.*” [Vide Thomson, *Etymons of English Words*, 4to. Edinb. 1826.]

esse genuinum ait Erot. (*Gloss. Hipp. Prooem.* p. 22.) itemque Gal. (*Comm. in Hipp. "Praedict. I."* i. 4, 15: ii. 52. tom. xvi. p. 511, 550, 625.;) illud silentio praeterit Erot., obiter memorat Gal. (*Comm. in Hipp. "Epid. II."* ii. 3: iii. 7, 9. tom. xvii. p. i. p. 320, 400, 406.; *Comm. in "Epid. III."* i. 4, 29. p. 500, 574.) Ipso Hippocr. hos libros esse antiquiores quibusdam videtur. Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. *Introd.* p. 350 sq.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*; Ermerins, *Specimen Historico-med. Inaugur. de Hipp. Doctr. a Prognost. Oriunda*, Lugd. Bat. 1832.

108. 6. κλαγγώδεις] "Ἔστι δὲ [ἡ κλαγγώδης φωνή] ἡ ἀρχομένη ἀπὸ βαρείας καὶ λήγουσα εἰς ὄξύ, ὥσπερ ἀπαυδῶντος τινός. Βακχείος δὲ φησι κλαγγώδη εἶναι φωνήν, τὴν συνεχῆ καὶ ἀδιάλειπτον. Ὁ δὲ Κιττιεύς Ἀπολλώνιος τὴν μετ' ἐγκοπῆς καὶ ἀνωμαλίας, ἔτι δὲ ἀσαφείας, ὅποια μάλιστα συμβαίνει τοῖς μεθύουσι. (Erot. *Gloss. Hippocr.* in v., p. 198.)

109. 1. Ἀποδέδεικται] Non a seipso, sed a Gal., qui habet (*l. c.*) λέλεκται γὰρ ἐν τῇ Περὶ Φωνῆς πραγματείᾳ, καθ' ἣν καὶ τοῦτο εὐθὺς ἀποδέδεικται τὸ μὴ δύνασθαι κ. τ. λ.

109. 11. ἡ ἐπιγλωττίς] *Epiglottida cum Rima Glottidis* confundere Noster videtur. Vide Gal., (*l. c.*;) Casp. Hofm. *Comm. in Gal. "De U. P."* § 473.

110. 1. ἐπιπωμάζον] Habet Praxag. (ap. *Schol. ad Hom. "Il."* χ. 325.) ἐπιπωματίζω; sic Melet. *De Nat. Hom.* c. 10. p. 80. l. 29., et Pseudo-Gal. *Introd.* c. 11. tom. xiv. p. 716.

110. 10. σφαλίζεται] Vox rara, immo semibarbara, quae occurrit inf. p. 181. l. 1.: vide etiam Steph. Athen. *Schol. in Hipp. "Progn."* tom. i. p. 92, 93, 94., ubi pro ἀνοίγειν καὶ ἀσφαλίζειν τὰ βλέφαρα non dubito quin σφαλίζειν legendum sit. "Σφαλίζειν" (ait Du Cange, *Gloss. Med. et Inf. Graecit.*) "Graecis antiquis, est vincire, ligare; at recentiores usurpant pro ἀσφαλίζειν, ἀποκλείειν, ut Latini sequioris aetatis firmare, nos fermer." Eodem sensu utitur Noster voce κατασφαλίζειν, *Comm. in Hipp. "Aph."* v. 44. p. 467.

110. 14. ὑγρότης τοῦ ποτοῦ κ. τ. λ.] Negat igitur Noster potum per tracheam in pulmones ferri, quae sententia antiquissima diu recepta est. Affirmant Alcaeus poëta, "erroris istius dux," (τέγγε πνεύμονας οἶνω, *Fragm.* xxviii. p. 28. ed. Matth.,) Pseudo-Hipp., (*De Corde*, tom. i. p. 485.,) Plato, (*Tim.* p. 70. C., de quo loco vide Gal. *De Hipp. et Plat. Decr.* viii. 9. tom. v. p. 714., Gell., Macrob., Plut., *ibid.*,) Dioxippus, Philistion, (Gell., Plut., *ibid.*,) et poëtae Eratosthenes, Eupolis, et Euripides; (Macrob., Plut., *ibid.*;) quin et ipse Gal. ait (quod mireris,) potionis exiguum quiddam per tracheam in pulmones deferri. (*De U. P.* vii. 17. tom. iii. p. 589.; *De Hipp. et*

Plat. Decr. viii. 9. tom. v. p. 719.; *De Simpl. Med. Temp.* ii. 17. tom. xi. p. 502.) Contra aiebant potum non per tracheam in pulmones, sed in ventriculum per oesophagum omnino descendere Pseudo-Hipp. (*De Morb.* iv. tom. ii. p. 373 sq.) Arist., (*Hist. An.* i. 16. § 15.) Erasist., (ap. Plut., Macr., Gell.) Ruf. Eph., (*De Appell.* p. 27, 28, 37.) Cic., (*De Nat. D.* ii. 54. § 136.) Plin. (*Hist. N.* xi. 66.) Plura vide ap. Guid. *Proleg. ad Theoph.* “*De Ur.*” p. 3 sq.¹

111. 12. ἀκατονόμαστος] ὁ δεύτερος εἰρημένος ait Gal. *l. c.*; ἀνώνυμον vocat Suid. *Lex. in v. φάρυγξ*; nos, e loco Gal. *De Vocal. Instr. Diss.* c. 4. tom. iv. p. 220. ed. Chart., *cricoidem* appellamus.

112. 2. ἀρύταινα] ἀρύτ. δὲ χαλκοῦν σκεῦος ᾧ τὸ ἔλαιον ἐγχεύουσιν εἰς λύχνους. (*Schol. ad Aristoph.* “*Eq.*” v. 1087; Suid. *Lex.*) Pro grandiore vase accipit Theoph., quale ap. Aristoph. (*ibid.* v. 1090.) ἀρύβαλλος. Vide Casaub. ad *Theophr.* “*Charact.*” c. 10. p. 225.

112. 11. ἀμφοτέρως προσαγορ.] Ait e contra Phryn. γλωσσίδας αὐλῶν—μὴ λέγε, ἀλλ', ὡς οἱ δόκιμοι, γλώττας αὐλῶν. (*Eccl.* p. 229., ubi vide Lobeck.)

114. 16. πρῶτα [φωνῆς] ὄργανα κ. τ. λ.] Vide historias ap. Gal. *De Loc. Aff.* i. 6. tom. viii. p. 55.

115. 2. ἡ βρόχφ] Cf. Gal. *De Nerv. Diss.* c. 10. tom. ii. p. 841.

116. 4. ἐν δὲ τῇ ἀβιάστω κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 104, 105.; et Pallad. *Comm. in Hipp.* “*VI. Epid.*” vii. 1. tom. ii. p. 186.

116. 6. συναρθρώσεις] Quomodo inter se differant *συνάρθρωσις* et *διάρθρωσις* vide sup. ad p. 12. l. 9.; cf. Melet. p. 32. l. 14 sq.: 127. 3 sq.; Orib. *Anat.* p. 130. Τῆς δὲ συναρθρώσεως καὶ αὐτῆς ἐστὶν εἶδη τρία, ῥαφή, καὶ γόμφωσις, καὶ ἀρμονία. (Gal. *De Oss.* Prooem. tom. ii. p. 737.) Pro ἀρμονία habet Pseudo-Gal. *Introd.* c. 12. tom. xiv. p. 720. σύμφυσις; cf. sup. ad p. 103. l. 12.

119. 1. τέθηκεν] Dele Notam, et vide e contra Adnot. ad p. 7. l. 5.

120. 8, 9. περιτόναιος,—ὑπεζωκῶς] ὀνομάζεται δ', ὥσπερ ἐκείνο περιτόναιον ἀπὸ τοῦ περιτετάσθαι τοῖς τῆς τροφῆς ἀγγείοις, οὕτω τοῦθ' ὑπεζωκῶς, ἐπειδὴ τὰς πλευρὰς ὅλας ἔσωθεν ὑπέζωκεν. ὡσαύτως δ' ἐκείνῳ καὶ τὰς ἄλλας ἔχει δύο προσηγορίας, ὑπ' ἐνίων μὲν ὑμῆν, ὑπ' ἐνίων δὲ χιτῶν ὀνομαζόμενος· ὑμῆν μὲν ἀπὸ τῆς οὐσίας, χιτῶν δ' ἀπὸ τῆς χρείας. (Gal. *De Anat. Adm.* vii. 2. tom. ii. p. 591.) Cf. Melet. c. 15. p. 93.

122. 10. οἱ γὰρ τὸν λάρυγγα ἀνοίγοντες κ. τ. λ.] sc. musc. *Thyrohyoideus*, et *Sternohyoideus*.

¹ Vix sibi constare videtur (modo genuina sit lectio in ed. Hamb.) Auctor Anon. *Isag. Anat.*; primo enim ait (post Arist.) δέχεται μόνον ἡ ἀρτηρία τὸ πνεῦμα καὶ ἀφήσιν, ἄλλο δ' οὐθέν, οὔτε ξηρὸν, οὔθ' ὑγρὸν κ. τ. λ., deinde mox addit οὔδε ὅλως γελοῖον φαίνεται τὸ λέγειν ὡς ταύτη καὶ τοῦ ποτοῦ μέρος εἰσδέχεται τὰ ζῶα. (c. 43. p. 52, 54.)

122. 11. οἱ κινουῦντες τὴν γλῶτταν] sc. musc. *Stylo-hyoideus*, *Genio-hyo-glossus*, *Lingualis*, et *Hyo-glossus*.

123. 1. πρὸς τοὺς ὠμοπλάτας ἀνατείν.] sc. musc. *Omo-hyoideus*.

123. 2. ἄλλοι δὲ πρὸς τὴν γένυν] sc. *Genio-hyoideus*, et *Genio-hyo-glossus*; de quibus omnibus musculis vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 949. (c. 12 sq., ed. Dietz.)

123. 8. Διώνυμον κ. τ. λ.] Sic Gal. *De Diss. Nerv.* c. 10. tom. ii. p. 841.; id. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 957. (c. 14. ed. Dietz.) Ἡρόφιλος δὲ παραστάτην καλεῖ, ὅτι παρέστηκε ταῖς ἀντιάσιν. (Ruf. Eph. p. 37.) Cf. Poll. *Onom.* ii. 4. § 202.

123. 9. ὑοειδὲς] ὑψηλοειδὲς (l. ὑψιλοειδὲς,) vocat Ruf. Eph. *ibid.* Cf. Casp. Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 494.

123. 9. λαβδοειδὲς] Sic vocat Orib. *Anat.* p. 144.

123. 11. τοιοῦτος] Lege [τοιοῦτον] cum Orib., e cujus descriptione haec Nostri, paullo certe obscurior, videtur desumpta.

124. 6. ὅταν καὶ περὶ τῆς γλώσσης κ. τ. λ.] De Lingua sermonem facit inf. lib. iv. c. 27.; nihil autem ibi de his musculis dixit.

125. 1. Ὅτι μὲν οὖν κ. τ. λ.] Vide sup. ad p. 20. l. 8., et adde Nemes. *De Nat. Hom.* c. 24.; Melet. *De Nat. Hom.* p. 20. l. 27 sq. : 25. 11 : 30. 16.; Gal. *De U. P.* xvi. 1. tom. iv. p. 263.

126. 4. οὐ μόνον κ. τ. λ.] Cf. exordium Theoph. libri *De Puls.* p. 3.

126. 9. ἐν πείρα τῆς] Conj. Adams ἔμπειρος τῆς; "si quid mutandum," ait Scott, "propius a ductu literarum abesset ἐμπειραθείς."

127. 1. τοῦ θεοπάτορος Δαυὶδ] Sic frequenter vocatur David propter Christum, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν, Qui secundum carnem est ex Davide. Cf. S. Andr. Cret. *Or.* ii. p. 14. A.; S. Dionys. Areop. *Epist.* viii. tom. ii. p. 106. ed. Antw.; Pseudo-Chrys. *De Pseudoproph.* § 5, 12. tom. viii. Append. p. 78. B., 87. A.; Photius, *Cont. Manich.* ii. 10 : iii. 10. ap. Wolf, *Anecd. Gr.* tom. i. p. 186 : ii. 42. Similiter B.V. Maria non raro θεομήτωρ appellatur. Vide Suicer, *Thes. Eccles.*

127. 1. Ὡς ἐμεγαλύνθη κ. τ. λ.] Hunc ipsum locum laudat Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 515.

128. 1. DE CAPITIBUS, i. e. de capitis partibus externis et internis; de quibus apud antiquos scripserunt Alsahar. *Theor.* iv. 8 sq. p. 5.; S. Ambros. *Hex.* vi. 9. § 55 sq.; id. *De Noe et Arca*, c. 6, 7. § 14, 18 sq. tom. i. p. 135 sq., 233 sq.; Anon. *Isag. Anat.* c. 45 sq.; Arist. *Hist. An.* i. 7 sq., 16.; Averr. *Collig.* i. 3, 4, 7, 16 sq.; Avic. *Can.* i. 1 : iii. 1 sq. tom. i. p. 38 sq., 52 sq., 414 sq., et alibi; S. Basil. *De Struct. Hom.* ii. 14 sq. tom. i. p. 346 sq.; Cels. *De Med.* viii. 1. p. 452 sq.; S. Chrys. *Hom. XI. ad Pop. Ant.* c. 3. tom. ii. p. 118 sq.; Cic. *De Nat. Deor.* ii. 56 sq.; Gal. *De U. P.* viii, ix, x, xi. tom. iii. p. 609 sq.; id. *Defin. Med.* c. 36 sq. tom. xix. p. 358.; id. *De*

Diss. Musc. tom. xviii. p. ii. p. 930 sq., (c. 2 sq. ed. Dietz,) et alibi; S. Greg. Nyss. *In Verba "Faciamus Hom."* ii. tom. i. p. 164.; id. *De Hom. Opif.* c. 30. p. 134.; Haly Abbas, *Theor.* ii. 3: iii. 3, 11 sq. p. 21, 31, 33 sq.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 25 sq.; Lact. *De Opif. Dei*, c. 8 sq.; Macrobian. *Saturn.* vii. 9.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 1 sq. p. 51 sq.; Octav. Hor. *Rer. Med.* iv. p. 108 sq.; Orib. *Anat.* p. 2 sq., 132 sq., 170 sq.; Plato, *Tim.* p. 75 sq.; Plin. *Hist. Nat.* xi. 47 sq., et alibi; Poll. *Onom.* ii. 4. § 36 sq.; Razes, *Alm.* i. 2, 7 sq. p. 4, 12 sq.; Ruf. Eph. *De Appell.* p. 23 sq., 34 sq., 47 sq., 54 sq.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 523 sq.; Xen. *Mem. Socr.* i. 4.

128. 11. κεφαλή γὰρ μεγάλη κ. τ. λ.] De optima forma capitis vid. Gal. in *Arte Med.* c. 6. tom. i. p. 320.; Paul. Aegin. i. 62.; Orib. *Synops.* v. 45. p. 84.; Aët. i. 4. § 62. p. 181.; Melet. c. 1. p. 56. l. 23 sq.; Pallad. *Comm. in Hipp.* "Epid. VI." i. 2. tom. ii. p. 8, 9.

129. 2. τούτοις] Lege [τούτους], ut semper alibi post περιέχω.

129. 16. ζξ] Melius Gal. (*De Oss.* c. 1. tom. ii. p. 744., *Introd.* c. 12. tom. xiv. p. 720.) septem numerat, itemque Melet. c. 1. p. 54. l. 20., et Orib. *Anat.* p. 136.; optime vero Anon. *Isag. Anat.* c. 48. octo numerat, ossibus *Sphenoide* et *Ethmoide* additis.

129. 17. τὰ δύο βρέγματα] κορυφῆς δύο vocat Gal. *Introd. ibid.*

129. 17. τὰ δύο λιθοειδῆ] κροτάφων δύο habent Gal. *Introd. ibid.*, et Anon. *Isag. Anat.* c. 48.; quorum una pars *petrosa* appellatur.

129. 17. βρέγματα] οἷς ἐπιτίθεμεν τὰς ἐπιβροχὰς, ὅτε θελήσομεν ὑγράναι τὸν ἐγκέφαλον, ἔνθεν καὶ βρέγμα καλεῖται. (Pallad. *Comm. in Hipp.* "VI. Epid." i. 1. tom. ii. p. 5.)

130. 2. ραφαῖς] ραφή (συναρθρώσεως species, de quibus vide sup. ad p. 116. l. 6.,) est ἡ ὁμοία τοῖς ἐρραμμένοις σύνθεσις, (Gal. *De Oss.* Prooem. tom. ii. p. 737.,) ὅθεν, οἶμαι, καὶ ραφὰς αὐτὰς ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ, καὶ νῦν ἔτι μένει τοῦνομα. (id. *De U. P.* ix. 1. tom. iii. p. 690.) Cf. id. *Comm. in Hipp.* "De Off. Med." iii. 37. tom. xviii. p. ii. p. 922.; Melet. *De Nat. Hom.* p. 32. l. 16.

130. 2. πριονοειδέσιν] Quia εἰκόασι δυοῖν πριόνων συνθέσει. (Ruf. Eph. *De Appell.* p. 34.)

130. 2. ἡ μὲν στεφαναία ραφή κ. τ. λ.] ὀνόματα δὲ αὐτῶν (sc. τῶν ραφῶν,) παλαιὰ οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ νῦν ἐτέθη ὑπὸ τινῶν Αἰγυπτίων ἰατρῶν φαύλως ἐλληνιζόντων. (id. *ibid.*)

130. 2. στεφαν.] ὀνομάζουσι δὲ—στεφαναίαν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο μάλιστα τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς οἱ στέφανοι περιτίθενται. (Gal. *De Oss.* c. 1. tom. ii. p. 740.) Cf. Orib. *Anat.* p. 132. Vocat Poll. *Onom.* ii. 4. § 37. στεφανίτιδα.

130. 7. ἡ κατὰ κορυφὴν μέση] Vocat Ruf. Eph. p. 34. ἐπιζευγνύουσαν; Melet. c. 1. p. 53. l. 8. τὴν κατὰ μῆκος; Gal. *Introd.* c. 12.

tom. xiv. p. 720. ὀβολιαίαν; Anon. *Isag. Anat.* c. 48. ὀβελιαίαν.

130. 9. τῷ Η γράμματι] Cf. Gal. *De Oss.* p. 740.; Hipp. *De Cap. Vuln.* init. tom. iii. p. 346 sq.; Orib. *Anat.* p. 134.; et Melet. *De Nat. Hom.* c. 1. p. 53., ubi vide harum trium suturarum explicationem mystico-theologicam.

130. 13. λεπιδοειδεῖς] Vocat. Gal. *Introd. ibid. κροταφίας.* Haec quum non verae sint suturae, διὰ τοῦτό τινες οὐδὲ ῥαφὰς ὠνόμασαν ἀπλῶς αὐτάς, ἀλλ' ἤτοι λεπιδοειδεῖς ῥαφὰς, ἢ λεπιδοειδῆ προσκολλημάτα. (Gal. *De Oss.* p. 741.) Cf. Orib. *Anat.* p. 134.

130. 14. ῥαφὰς πέντε] Tres aut quatuor, ait Hipp. *De Loc. in Hom.* tom. ii. p. 108. Plures mari quam foeminae esse suturas ait Arist. *De Part. An.* ii. 7. § 19.; cf. Melet. *De Nat. Hom.* c. 1. p. 53. l. 13 sq.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 37.

131. 4. Δύο δὲ ἄλλαι κ. τ. λ.] sc. “duae cum ossibus genae superioris et osse sphenoide communes, quas non legi proprio aliquo nomine a veteribus nuncupatas fuisse.” (Gorraei *Defin. Med.*) Vide Gal. *De Oss.* p. 742.; Orib. *Anat.* p. 136.

131. 10. ἐξ οὗ καὶ τὴν προσωνυμίαν κ. τ. λ.] Cf. Ruf. Eph. p. 35.

132. 12. ὑγρὰ τέσσαρα] Cf. inf. p. 253. l. 1., ubi vide Adnot.

133. 3. σκοτώσεσιν] Vox rara, pro qua frequentius σκότωμα usurpatur, (vide Gorr. *Defin. Med.*,) quae tamen occurrit ap. Gal. *Defin. Med.* c. 251. tom. xix. p. 417.

133. 8. κεφαλὰς ἀρράφους] Vide Herod. *Hist.* ix. 83., ibique Baehr. Cf. Aelian. *De Nat. An.* iv. 34., ibique Jacobs; Poll. *Onom.* ii. 4. § 37.; Arist. *Hist. An.* iii. 7. § 3.; Anon. *Isag. Anat.* c. 48.

134. 9. διττὸς καὶ ὁ ἐγκέφαλος κ. τ. λ.] sc. ὁ ἐγκέφαλος, et ἡ παρεγκεφαλῖς, οὕτω γὰρ ἑκατέραν τὴν μοῖραν αὐτοῦ καλεῖν ἔθος ἐστὶ τοῖς περὶ τὸν Ἡρόφιλον, τὴν μὲν ἔμπροσθεν τῷ τοῦ παντὸς ὀνόματι διὰ τὸ μέγεθος, — τὴν δ' ὀπισθεν, ὅτι, τῆς πρώτης φθασάσης τὸ τοῦ παντὸς ὄνομα σφετερίσασθαι, δικαιότερον οὐκέτ' ἦν εὐρεῖν ἕτερον ὄνομα τῇ παρεγκεφαλίδι τοῦ νῦν ὄντος. ἄλλοι δ' αὖ τινες οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐγκρανίδα τε καὶ ἔγκρανον ὀνομάζουσι. (Gal. *De U. P.* viii. 11. tom. iii. p. 665.) Multo tamen antiquiorem Herophilo esse appellationem hanc notat Casp. Hofm. *ad loc.* § 636., laudatque Arist. (*Hist. An.* i. 16. § 3.) iisdem nominibus utentem. Cerebellum Erasistr. (ap. Gal. *ibid.* c. 13. p. 673., *De Hipp. et Plat. Decr.* vii. 3. tom. v. p. 603.) ἐπεγκρανίδα appellabat, (quae vox in lexicis non exstat;) Gal. ipse (*De U. P.* p. 637.) ἐγκεφαλίδα, (quam vocem nihili vocat H. Steph. in *Thes. Gr.*;) et ait (*De Anat. Adm.* ix. 2. tom. ii. p. 714.) ὀπίσθιον δὲ λέγειν ἐγκέφαλον, ἢ ἐγκράνιον, ἢ παρεγκεφαλίδα, διαφέρει οὐδέν. Cf. id. *Ars Med.* c. 6. tom. i. p. 321.

134. 11. ἐγκράνιος] Nihil opus mutationis, neque pro hac voce

ἐγκρανίς legendi, (vide Not. ;) occurrit enim ἐγκράνιον (sc. in casu accus.) ap. Orib. *Anat.* p. 8., et bis ap. Gal. *De Anat. Adm.* p. 714. Haec igitur vox lexicis addenda.

135. 9. Τοῦτον τὸν σωλήνα κ. τ. λ.] Videtur Noster *Torcular Herophili* cum *Infundibulo* confundere. Vide Orib. *Anat.* p. 4, 20.; Gal. *De Anat. Adm.* ix. 1. tom. ii. p. 709, 712.; id. *De U. P.* ix. 3, 6. tom. iii. p. 694, 708.

135. 11. χώνην] Cf. Melet. *De Nat. Hom.* c. 1. p. 58. l. 1. qui τὸ τρῆμα etiam hanc partem appellat.

137. 1. ἔξωθεν] Mallet *ἔσωθεν*, et sic fort. C.

137. 13. χωροειδής] Scribitur plerumque per ο. Vide Pseudo-Gal. *Intr.* c. 11. tom. xiv. p. 710., et passim; Ruf. Eph. *De Appell.* p. 36; Poll. *Onom.* ii. 4. § 70. Vox *χορίον* (sive *χωρίον*,) designabat membranam foetus exteriorem, ut inf. p. 211. l. 11 sq.; et inde derivata *χοροειδής* (sive *χωροειδής*,) oculi *Tunicam Choroidem*, (quam Noster *ράγοειδῆ* vocat, p. 161. l. 17 sq.,) cerebri *Plexum Choroidem*, (ut p. 138. l. 11 sq.,) itemque (ut hic,) cerebri *Piam Matrem*. Videtur *χιτῶν χοροειδής*, (ap. Ruf. Eph. p. 36.) ὁ καλύπτων τὰς [τοῦ ἐγκεφάλου] *κοιλίας ἔνδοθεν*, *Piam Matrem*, aut fortasse *Tunicam Arachnoidem* significare. Occurrit nonnunquam *χοριοειδής*, e. g. Gal. *De U. P.* viii. 9; x. 2. tom. iii. 660, 762, 763.

137. 13. ὡς χωρίον κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 139. l. 12.

138. 1. διαπεράσασα] An *διαπεραιώσασα*? Cf. inf. p. 159. l. 2., ubi verbum *διαπεράω* intransitive sumitur.

138. 10. δικτυοειδής] Nomen (ut videtur,) ab Heroph. impositum; vide Gal. *De Usu Puls.* c. 2. tom. v. p. 155.

138. 13. τῆς ὀνομαζ. πνευματικῆς] Sic Erasistr. ap. Gal. *De U. P.* vi. 12. tom. iii. p. 466; *ἀρτηριακὴν* vocat Diogenes ap. Plut. *De Phys. Philos. Decr.* iv. 5. Cf. sup. p. 96. l. 4.

139. 12. διὰ τοῦτο κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 137. l. 13.

139. 16. κωνάριον] De quo vide Gal. *De U. P.* viii. 14. tom. iii. p. 674 sq.; id. *De Anat. Adm.* ix. 3. tom. ii. p. 722 sq. Notandum est hanc minutam particulam ante duo saecula ad principatum inter corporis humani praecipua viscera adspirasse, cum in ea Cartesius ejusque schola sedem Animae ponerent, quam hypothesin tarde et quasi inviti dimiserunt. Haller, *Elem. Phys.* x. 1. § 32. tom. iv. p. 64.

141. 4. Ἔστι δὲ κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 189. l. 8 sq.

141. 4. ὁ νωτιαῖος μυελός] καὶ γὰρ καὶ τούτῳ (sc. τῷ νωτιαίῳ) τῆς οἰκείας οὐσίας ὄνομα μυελός ἐστίν,—προσετέθη διορισμοῦ χάριν ὁ νωτιαῖος, ὡσπερ καὶ διαυχένιος, καὶ ῥαχίτης, καὶ ψωίτης, εἶτα μετὰ ταῦτα σχεδὸν ἅπαντες εἶθισαν ὀνομάζειν ἀπλῶς νωτιαῖον. Gal. *De Loc. Aff.* v. 4. tom. viii. p. 328.

141. 13. τοῦ ψυχικοῦ πνεύματος] Vide libellum Joannis Actuarii *De Spir. Anim. Action. et Affect.*

143. 7. ἃ δὴ βλέννας κ. τ. λ.] Cf. Ruf. Eph. p. 25.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 78.; Gal. *De Sem.* ii. 6. tom. iv. p. 645.; id. *Comm. in Hipp. "De Alim."* iii. 17. tom. xv. p. 325.; id. *De Nat. Fac.* ii. 9. tom. ii. p. 130.

143. 8. ἄλλοι δύο τινὲς ὄχετοι] An *Tuba Eustachii*?

143. 12. δυσκρατώτερος] Cum τὸ α producat, expectes —τότερος.

144. 9. ἡ πρώτη συζυγία τῶν νέρων] Vide inf. ad p. 151. l. 9.

145. 10. παρὰ δὲ τῷ Ἴπποκρ.] sc. in libro *De Locis in Homine*, qui, quanquam ab Erot., (*Gloss. Hipp. Prooem.*, p. 22. et in vv. ἀτρεκέως, γονοειδὲς, p. 36, 110,) Cael. Aurel., (*De Morb. Chron.* v. 1. p. 556.,) Gal., (*Gloss. Hipp.* in vv. θηρίον, κρημνοί, tom. xix. p. 103, 114.,) et Rufo Eph., (*De Appell.* p. 47.,) laudatus^k, tamen a recentioribus plerumque inter incertos memoratur. Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. p. 355.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*

145. 11. κρείσσων κ. τ. λ.] Cf. Gal. *De U. P.* ix. 3. tom. iii. p. 695.

145. 13. σπογγιάς] Hic levius interpungendum; post ἡθμοῦ plenius.

146. 2. γὰρ] Lege οὖν cum E.

147. 5. σύριγγας—παμπόλλους] Videtur [παμπόλλας] legendum; vide Not. ad p. 60. l. 1.

147. 7. μξωτῆρες] Ait contra Ruf. Eph. (p. 47.) ita vocari τὰ κοιλώματα ἐξ ἐκατέρου μέρους δι' ὧν γίνεται ὄσφρησις. Cf. Poll. *Onom.* ii. 4. § 79.

147. 10, 17. ῥάχις,—διαφράγματι, κ. τ. λ.] Haec omnia fere vocabula eodem fere sensu habent Ruf. Eph. p. 25, 47.; Poll. *ibid.*

149. 5. [ὑποπιέζεται] Quam saepe ε et η in codd. MSS. inter sese commutentur nemo nescit; γραφόντων γὰρ (ait Gal. *Comm. in Hipp. "VI. Epid."* iii. 40. tom. xvii. p. ii. p. 111.) τῶν παλαιῶν τὸν τε τοῦ η δίφθογγον καὶ τὸν τοῦ ε δι' ἐνὸς χαρακτήρος, ὃς νῦν μόνος σημαίνει τὸν ἕτερον φθόγγον τὸν η¹, πολλὰ γέγονεν ἀμαρτήματα τῶν ἐγγραφομένων, οὐ κατὰ τὴν γνώμην τῶν γραψάντων τὴν μετάθεσιν τῶν γραμμάτων ποιησαμένων. διὸ καὶ προσέχειν ἀκριβῶς χρὴ ταῖς τοιαύταις γραφαῖς ἐν αἷς δυνατόν ἐστι τὸν τοῦ η φθόγγον εἰς τὸν τοῦ ε μεταθέντας, ἢ τοῦμπαλιῶν γράψαντας ἐπανορθώσασθαι τὴν γραφήν. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ο καὶ ω ποιητέον, ἐπειδὴ

^k Liceat errorem corrigere accuratissimi Ackermanni affirmantis (post Gruner,) hunc librum ab "Athenaeo in *Deipnos*." (ii. 25. p. 46.) esse memoratum. Laudat autem Athenaeus Hippocratem ἐν τῷ Περὶ Τόπων, i. e. locum qui in libro reperitur cui titulus Περὶ Ἀέρων, Ἰδάτων, Τόπων, (tom. i. p. 534, 535.) non Περὶ Τόπων τῶν κατ' Ἀνθρώπων.

¹ τὸν η] Videtur τὸν ε legendum.

καὶ τούτων ἀμφοτέρων οἱ φθόγγοι δι' ἐνὸς χαρακτήρος ἐγράφοντο. Cf. Pal-lad. *Comm. in Hipp.* "VI. Epid." iii. 26. tom. ii. p. 102., Οἱ γὰρ Ἰτα-λοὶ τὸ ε̄ ὀ^m γράφουσι καὶ τὸ ε καὶ τὸ η, δῆλον. ἀλλ' εἰ μὲν οὕτως ἀπλῶς γράφοι τὸ ε δηλοῖ· εἰ δὲ καὶ γραμμὴν ἐπικειμένην, τὸ η. Ὁμοίως καὶ τὸ ο, ἀπλῶς μὲν, οὕτω κείμενον, ο δηλοῖ· ἔχον δὲ ἄνω γραμμὴν, τὸ ω. Hinc crebri oriuntur soloecismi, quos in hoc libello plerumque correxi: in nostris Vv. Ll. reperitur ε pro η p. 28. l. 8: 152. 9: 248. 3: 253. 9.; contra η pro ε 99. 12: 188. 13: 200. 2. Fatendum est ta- men modus indicat. et subjunct. tali modo (praesertim in cod. E.) confundi, ut paene ad consulto factum crediderim: e. g. modus indic. sequitur ἄν 41. 1: 251. 1., (cf. *Comm. in Hipp.* "Aph." tom. ii. p. 419. l. 21.,) ὅπως 72. 6: 92. 12: 188. 16: 195. 7., ἴνα 13. 5: 149. 4, 6., ὡς 208. 4., ἐπὶ 253. 9., ἐπειδὴν 199. 12., ὅταν 248. 3., ὁπόταν 232. 9, 10.; contra reperitur modus subj. cum εἰ 26. 5: 93. 10: 236. 7: 254. 3., (cf. *Comm. in "Aph."* p. 464. l. 28, 29: 472. 5.,) εἴπερ 249. 9.

150. 1. φύσει] Ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι τῆς φύσεως ὄνομα παρά τε τῷ Ἱπποκράτει καὶ παρά τῷ Γαληνῷ κατὰ τεσσάρων φαίνεται σηματομένων. ση-μαίνει γὰρ ποτὲ τὴν κρᾶσιν, ὅταν λέγη, [*Hipp. Aph.* iii. 2. tom. iii. p. 720.] "Τῶν φύσεων αἱ μὲν πρὸς θέρος, αἱ δὲ πρὸς χειμῶνα εὖ ἢ κακῶς πεφύ-κασιν" ποτὲ δὲ τὴν μορίων κατασκευὴν, ὡσπερ ὅταν λέγη τινὰς εἶναι τὴν φύσιν στενοθώρακας,ⁿ καὶ ἄλλους ὅσοι τὰ σκέλη οἶον ἐλα-φρότερα καὶ πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῶν ἄλλων λεπτότερα ἔχουσι· σημαίνει δὲ ποτὲ καὶ τὴν τῶν σωμάτων διοικητικὴν δύναμιν, ὅταν λέγη ὁ Ἱπποκράτης, [*De Morb. Vulg.* vi. 5. § 1. tom. iii. p. 606.] "Φύσιες νούσων ἰητροί" σημαίνει δὲ καὶ τὴν ὄρμην τῶν ψυχῶν, ὅταν λέγη, [*id. De Alim.* tom. ii. p. 23.] "Φύσιες ζώων ἀδίδακτοι." Ἐνταῦθα τοίνυν τὸ τῆς φύσεως ὄνομα φέρει οὐ κατὰ τῆς κρᾶσεως, οὐδὲ κατὰ τῆς τῶν ψυχῶν ὄρμης, ἀλλὰ κατὰ τῶν λοιπῶν δύο. (Steph. Athen. *Comm. in Gal.* "I. De Meth. Med. ad Glauc." tom. i. p. 234.) Cf. *Gal. Comm. in Hipp.* "De Rat. Vict. in Morb. Ac." ii. 31. tom. xv. p. 570.

150. 13. περὶ ὀφθαλμῶν] De Oculis vide (praeter auctores laudatos sup. ad p. 128. l. 1.) Aët. ii. 3. § 1. p. 299.; Cass. *Probl. Phys.* c. 27.; Cels. vii. 7. § 13. p. 392.; Gal. *De Hipp. et Plat. Decr.* vii. 5. tom. v. p. 622 sq.; id. *Introd.* c. 10, 11. tom. xiv. p. 701 sq., 711 sq.; Leon. *Consp. Medic.* iii. 1. p. 127.; praesertim vero Jesu Haly *Tract. de Oc.*, (ap. Guid. Caul. *Chir. Parv.* ed. Venet. 1500.,) quo nemo antiquorum accuratius de oculorum anatomia scripsit.

^m Aliquid certe mutandum: conj. Dietz τὸ ὀ ὦ; melius Scott ὅτι ε. De sensu autem constat, quanquam de literis haerere possimus. Lineam reliquis literis in libro impresso suprascriptam amovi.

ⁿ Vocem στενοθώραξ e Gal. "VI Epid." laudat H. Steph., (*Thes. Gr.* ed. Lond.,) sed locum non inveni.

151. 3. καὶ εἴτε μίαν κ. τ. λ.] Vix est ut moneam graviter hic peccare Nostrum credentem nervos *Opticos* unum par cum *Olfactoriis* constituere, quam opinionem (quoad sciam,) ipse primus protulit.

151. 8. παρὰ γὰρ τῷ Γαληνῷ κ. τ. λ.] Fallitur hic Noster; nam Gal. ubique nervos *Opticos* pro cerebri primo pare habet, neglecto scilicet nervo *Olfactorio*, ὅτι μήτε νέρων ἐκφύσεις ἔχει, καθάπερ αἱ λοιπαί, μήτε διεκπίπτει τῶν ὀστών ἐκτός. (*De U. P.* ix. 9. tom. iii. p. 722.) Cf. id. *De Nerv. Diss.* c. 2. tom. ii. p. 832. Primus Noster (quoad sciam,) nervos *Olfactorios* pro primo cerebri pare habuit.

151. 8. Γαληνῷ τῷ σοφῷ ἱατρῷ] Sic Γαληνὸς ὁ θαυμασιώτατος ἱατρός, (Theoph. *De Puls.* p. 9. l. 11.; Anon. ap. Dietz, *Schol. in Hipp. et Gal.* tom. ii. p. 435. n.;) Γαλ. ὁ θαυμάσιος ἱατρός, (Theoph. *De Ur. Prooem.* p. 261. l. 4.;) Γαλ. ὁ θειότατος, (Alex. Trall. iii. 2 : iv. 1. p. 175, 223., et saepe.)

152. 1. κρυσταλλοειδεῖ] Vide Not. ad Poll. *Onom.* ii. 4. § 71., ubi (ut hic,) unico λ scribitur: sic quoque Melet. p. 64, 65 passim.

152. 3. πρῶτον ὄργανον κ. τ. λ.] Cf. Gal. *De U. P.* viii. 5. x. 1. tom. iii. p. 635, 760.; id. *De Meth. Med.* i. 6. tom. x. p. 48.; Cels. vii. 7. § 13. p. 392.; Orib. *Anat.* p. 31, 32.

152. 3. ὠσειδοῦς] Cf. inf. p. 163. l. 14.; ὕδατοειδές vocant Gal. *Introd.* c. 11. tom. xiv. p. 712., Anon. Auct. *Isag. Anat.* c. 53., et Cass. *Probl. Phys.* c. 27., quod nomen adhuc quoque restat.

153. 15, 16. ἄλλοι, — ἕτεροι] Melius ἄλλοι, — ἄλλοι: nec tamen illud valde rarum. Cf. Var. Lect. inf. ad p. 166. l. 6, 7.; S. Paul. *Ep. ad Hebr.* xi. 35, 36.; Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 958. l. 2, 4., (c. 14. p. 29. l. 10, 14. ed. Dietz,) et alibi.

153. 16. [πηρωθέντες] In cod. E. vocales ac diphthongos, quorum pronuntiatio parum aut nihil discrepabat, ubique tam temere permixtos invenio, ut credam hunc codicem descriptum esse a librario qui dictantis verba calamo excipiebat et parum Graece intelligebat. Reperitur εἰ pro η p. 13. l. 5 : 41. 1 : 72. 6 : 92. 12 : 96. 9 : 133. 1 : 149. 4, et alibi; contra occurrit η pro εἰ 2. 2 : 23. 7 : 79. 6 : 112. 5 : 204. 1, et alibi. (Cf. Ermerins, *Anecd. Med. Gr.* p. 218.; Bernard ad Psell. *De Lap. Virt.* p. 19.) Hinc quoque permulti soloecismi, quos, quoties ausus sim, correxi; vide tamen Adnot. ad p. 149. l. 5.

154. 5. [ἀνελλιπή] Sic Theop. *De Ur.* Praef. p. 261. l. 8 : 262. 15. Occurrit εἰ pro ι in nostris codd. p. 69. l. 6 : 191. 1; contra ι pro εἰ 36. 4 bis : 242. 7 : 267. 6. Vide sup. ad p. 153. l. 16.

155. 2. κλείονται κ. τ. λ.] Cf. Steph. Athen. *Comm. in Hipp. "Progn."* tom. i. p. 92, 93.

155. 3. δύο μῶν] sc. musc. *Orbicul. Palpebr.*, et *Tensoris Tarsi*.

155. 3. ἀπὸ μὲν ἐνός] Lege [ὑπὸ] μὲν ἐνός, sc. musc. *Levatore Palpebrae Superioris*.

155. 8. φησὶ καὶ Ἰπποκρ.] sc. in libro *Praenotionum*, (aut *Prognosticorum*), quem semper pro maxime genuino fere omnes habuerunt. Memorarunt hunc librum Erot., (*Gloss. Hippocr. Prooem.* p. 22.,) Cael. Aurel., (*De Morb. Chron.* iv. 8. p. 536.,) Gal., (*De Hipp. et Plat. Decr.* ix. 2. tom. v. p. 726.; *De Usu Resp.* c. 3. tom. iv. p. 486.; *De Mar.* c. 2., *De Diffic. Resp.* i. 23. tom. vii. p. 670, 820.; *De Cris.* i. 5. tom. ix. p. 568.; *Comm. in Hipp.* “*De Morb. Vulg. III.*” i. 5: iii. 32. tom. xvii. p. i. p. 533, 678.,) Aët., (ii. 1. § 1. p. 189.,) Pallad., (*Comm. in Hipp.* “*De Fract.*” tom. xii. p. 271. ed. Chart.,) Macrob., (*Saturn.* i. 20.,) Paul. Aegin., (ii. 4.,) Steph. Athen. (*Comm. in Gal.* “*Ad Glauc. de Meth. Med. I.*” tom. i. p. 238, 246, 249.; *Comm. in Hipp.* “*Progn.*” tom. i. p. 54.) Praecipuum autem et antiquissimum testimonium, Herophilus contra hunc librum commentarium conscripsit. (Cael. Aurel. *l. c.*; Gal. *Comm. in Hipp.* “*Progn.*” i. 4. tom. xviii. p. ii. p. 16.) Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. *Introd.* p. 320.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*

155. 9. ῥικνόν] Τὰ μὲν οὖν πλείστα τῶν ἀντιγράφων οὕτως ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς ῥήσεως, (sc. ἦν δὲ καμπύλον ἢ ῥικνόν κ. τ. λ.,) ἕνια δὲ ἀντὶ τοῦ καμπύλον τὸ ῥικνόν, ἢ τὸ δηλούμενον ἐκ τῆς φωνῆς ταύτης τὸ συσταλαμένον ὁμοίως τοῖς κατεψυγμένοις ὑπὸ κρύους. Τοῦτο μὲν οὖν νεκρώσεως ἐστὶ σημεῖον, ὥσπερ καὶ τὸ πελιδνόν· τὸ δὲ καμπύλον τάσεως τινος σπασμῶδους, ἢ παραλύσεως θατέρου τῶν κλειόντων μυῶν τὸν ὀφθαλμόν. Ἐκάτερα δ' ἐστὶν ὀλέθρια μαρτυρούμενα πρὸς τῶν ἄλλων σημείων, ὅπερ ἐδήλωσεν εἰπὼν μετὰ τινος τῶν ἄλλων σημείων, ὡς οὐκ ἰκανὸν ἐν μόνον τῶνδε τὸν θάνατον δηλῶσαι. (Gal. *Comm. in Hipp.* “*Progn.*” i. 12. tom. xviii. p. ii. p. 54.)

Τὸ μὲν ῥικνόν ἐστὶν ἔνδεια καὶ ἀτροφία μετὰ ῥυτίδος, τουτέστι τὸ ἐρρυτιδωμένον μετὰ ἄκρας ξηρότητος· ἐστὶ γὰρ καὶ μετὰ ὑγρότητος [ῥυτίδωσις.] Ἐνταῦθα οὖν τὸ μετὰ ξηρότητος ἐρρυτιδωμένον ἐκάλεσε ῥικνόν.

Καμπύλον λέγει τὸ ἐτερόρροπον· καὶ τοῦτο ὑπὸ ξηρότητος γίνεται ὡς ἐπίπαν. τὴν γὰρ διαστροφὴν λέγει τὸ καμπύλον, τυχόν ἐὰν διαστροφῇ ἐν τούτων, ἢ ῥίς τυχόν, ἢ χεῖλος, ἢ βλέφαρα. Διαστρέφονται δὲ εἴτε ἐπὶ σπασμῶ, τοῦ σπασμοῦ ἐπὶ ξηρότητι γινομένου, εἴτε διὰ παράλυσιν ἥτις ἐπὶ ἄκρα ψύξει γίνεται. (Steph. Athen. *Schol. in Hipp.* “*Progn.*” tom. i. p. 95.)

155. 13. κάλυμμα] Cf. Poll. *Onom.* ii. 4. § 66.

155. 13. ἐπικουλῖς] *Vox nihili*, ait H. Steph. *Thes. Gr.*; ap. Poll. *ibid.* scribit Dindorf ἐπικυλῖς, quod τὸ ἄνωθεν βλέφαρον explicat Poll. Cf. *inf.* ad p. 162. l. 5.

155. 14. κόγχος] Cf. Poll. *ibid.* § 71.

156. 1. ἔλιγγες] Cf. Poll. *ibid.* § 67., qui habet ἔλιγγας: et hanc solam vocis formam agnoscit H. Steph. in *Thes. Gr.*

156. 3. ταρσός] Nos potius cum Gal. (*De U. P.* x. 7. tom. iii. p. 793.; *Introd.* c. 10. tom. xiv. p. 702.) *tarsum* vocamus palpebrae utriusque extremitatem cartilagosam, e qua cilia erumpunt. Haec ipsa Ruf. Eph. p. 24. ταρσοῦς καὶ βλεφαρίδας vocat.

156. 4. κοιλίς] Contra *superiorem* palpebram κοιλίδα (sive κυλίδα, vide sup. ad p. 155. l. 13.) vocat Poll. *ibid.* § 66.

156. 7. κυρήβια] Exponit Gal. (*Gloss. Hipp.* tom. xix. p. 116.) ἄχυρα· δηλοῖ δὲ καὶ τὰ πίτυρα καὶ τὰ τῶν κριθῶν ἀποβράσματα. Vide plura ap. Foesii *Oeconom. Hippocr.*

156. 9. [μύσαντας] ι et υ quoque non raro inter sese permutantur, e. g. δυκτιοειδές, p. 138. l. 10.; σύκιον, p. 251. l. 7.

156. 12. ἄγανα] Exponit Suid. (*Lex. in v.*) τὸ κατεαγὸς ξύλον: vide H. Steph. *Thes. Gr.*

157. 1. [ὑπήλειφε] Certissima correctio, cujus integram laudem habeat Ermerins. Cf. p. 72. l. 5: 120. 4: 179. 7., et alibi; Gal. *De U. P.* vii. 21. tom. iii. p. 597. l. 4.; id. *De Comp. Medic. sec. Loc.* vii. 1. tom. xiii. p. 2. l. 16.; Orib. *Anat.* p. 268. l. 3.; Melet. *De Nat. Hom.* p. 82. l. 11, 12: 85. 8: 93. 3.; Leo, *Consp. Medic.* iv. 19. p. 165., ubi laudat Erm. Gal. *De U. P.* vii. 3.: xiii. 8. tom. iii. p. 520. l. 4, 7: tom. iv. p. 111. l. 7; id. *De Hipp. et Plat. Decr.* vi. 4. tom. v. p. 535. l. 13., monetque “sermonem esse de membranis et “cartilaginibus glabris, humidis, quae partes ἀλείφειν non inepte “dicuntur;” quae “propterea apponit, quod de hoc usu verborum “ὑπαλείφειν, ἐπαλείφειν, περιαλείφειν in Lexx. silentium est.” Quomodo inter se η et ει permutentur, vide sup. ad p. 153. l. 16.

157. 8. τοὺς ὀφρύδας] Lege [τὰς] ὀφρύδας, ut alibi semper.

157. 11. πολυωρήματα] Nota vocem non alibi inventam.

159. 6. τὸν ἀμφιβληστροειδῆ χιτῶνα] sc. *Retinam*. Ὁ δὲ τρίτος [χιτῶν] περιέχει μὲν ὑλοειδὲς ὑγρόν· καλεῖται δὲ ἀρχαῖον ὄνομα ἀραχνοειδῆς διὰ λεπτότητα· ἐπειδὴ δὲ Ἡρόφιλος εἰκάζει αὐτὸν ἀμφιβλήστροφ ἀνεσπασμένῳ, ἔνιοι καὶ ἀμφιβληστροειδῆ καλοῦσιν· ἀπὸ τοῦ ὑγροῦ αὐτὸν ἄλλοι καὶ ὑαλοειδῆ. (Ruf. Eph. p. 36.) Cf. id. p. 55.; Gal. *De U. P.* viii. 6: x. 2. tom. iii. p. 639, 762.; Leo, *Consp. Medic.* iii. 1. p. 129.; Joan. Act. *De Spir. Anim.* i. 8. § 1.; Melet. c. 2. p. 63. l. 9. Credit Kühn (in Blanc. *Lex. Med.*) τὸ ἀμφιβλ. non *Retinam*, sed *Tunicam Hyaloidem* significare; plerumque tamen *Retinam* mihi videtur haec vox designare, interdum fortasse *Tun. Hyal.*, nonnunquam fortasse etiam ambas. Non raro autem valde est difficile quid significetur pronuntiare.

159. 8. τὸν ῥαγοειδῆ χιτῶνα] Nomen (ut videtur,) ab Heroph. im-

positum, quia ῥαγὸς σταφυλῆς δορᾶ ὁμοίος est membrana. (Ruf. Eph. p. 55.; cf. id. p. 36.) Eam τὸ μέλαν appellat Anon. *Isag. Anat.* c. 53., (cf. inf. p. 162. l. 2.;) χοροειδῆ Gal. (*De U. P.* x. 2. tom. iii. p. 763.) quia est σύνδεσμός τις ἀγγείων παμπόλλων, ὥσπερ τὸ χορίον, (cf. Ruf. Eph. l. c.) quod nomen (sive χοροειδῆς,) hodie etiam manet. "A *Choroide* distinguit Rufus," (ait Haller, *Elem. Physiol.* xvi. 2. § 9. tom. v. p. 363. n.,) "ut ῥαγοειδῆς magis sit *Iris*, et χοροειδῆς magis *Choroidea*." Vocatur etiam ap. Poll. *Onom.* ii. 4. § 70. ῥοδοειδῆς, et χαροειδῆς, quae nomina fortasse corrupta sunt.

159. 13. χιτῶνι τῷ λευκῷ] ὧν δὴ (sc. τῶν χιτῶνων τοῦ ὀφθαλμοῦ,) ὁ πρῶτος, δύο ἔχων φύσεις, δύο ὀνόματα ἔχει· κέρατοειδῆς μὲν κατὰ τὸ μέσον καὶ μέχρι τῆς ἱριδος, (τοῦτο γὰρ καὶ ἔοικεν αὐτοῦ τοῖς ξυνομένοις κέρασι,) λευκὸς δὲ τὸ ἄλλο μέρος πᾶν, οἷός περ καὶ βλέπεται, οὐδὲν ἑοικὼς τῷ μέσῳ, οὔτε τὴν φύσιν, οὔτε τὴν χροιάν. (Ruf. Eph. *De Appell.* p. 25.) Cf. id. *ibid.* p. 36, 54. Hoc nomine Noster videtur designare non solum *Tunicam Albugineam*, verum etiam *Membranam Scleroticam*, quod ἐπιπεφυκὸς etiam appellatur p. 161. l. 18. Cf. (inter alios,) Anon. *Isag. Anat.* c. 53.; Steph. Athen. *Schol. in Hipp.* "Progn." tom. i. p. 92. l. 17. Adeo tamen temere talia vocabula antiqui (atque etiam nonnunquam recentiores,) usurpant, ut saepe difficillime percipias quid quisque eodem nomine significare voluerit.

159. 13. ἐκφυόμενος κ. τ. λ.] Cf. Melet. c. 2. p. 63. l. 19 sq., (ubi legend. cum B.C. περικρανίου . . . ὅς τὴν κ. τ. λ.)

159. 15, 16. τοῦ μεγάλου κανθοῦ,—τοῦ μικροῦ κανθοῦ] τὰ δὲ πέρατα τῶν ταρσῶν, κανθοί· ὧν ὁ μὲν πρὸς τῇ ῥινὶ μέγας, ὁ δὲ πρὸς τῷ κροτάφῳ μικρός. (Ruf. Eph. p. 48.) Cf. id. p. 24.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 4. p. 73.; Gal. *Introd.* c. 10. tom. xiv. p. 702.

160. 2. ἔνωσις ἐστι κ.τ.λ.] Cf. Gal. *De Meth. Med.* xiv. 19. tom. x. p. 1020.; Ruf. Eph. *De Appell. Part.* p. 25.

160. 4. ἱρις] . . . κύκλος ποικίλος τοῖς χρώμασι, διὸ καὶ ἱρις ἐκλήθη, ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν ὑπαίθριον ἱριν ἐμφερείας. (Gal. *Introd.* c. x. tom. xiv. p. 702.) Cf. id. *De U. P.* x. 2. tom. iii. p. 768.

160. 7. ἐξ οὗ γίνονται τὰ δάκρυα] Sic Cass. *Probl. Phys.* c. 27.

160. 10. διὰ τί οὐ πληροῦνται] Quod haec verba significant nescio, alia in suo cod. invenit Crass.

160. 13. τὸ Ἰπποκρ. ῥητόν] sc. in libro *De Alimento*, cujus meminerunt Erot., (*Gloss. Hipp. Prooem.* p. 22.,) Gell., (*Noct. Att.* iii. 16. § 3, 8.,) Pallad., (*Comm. in Hipp.* "De Fract." tom. xii. p. 271. ed. Chart.,) Steph. Athen. (*Comm. in Gal.* "Ad Glauc. de Meth. Med. I." tom. i. p. 234, 321.) A Gal. (qui et comment. in hunc librum conscripsit,) pro genuino habitus, (*Comm. in Hipp.* "Epid. II." ii. 13. tom. xvii. p. i. p. 341.; *De Opt. Corp. Const.* c. 4. tom. iv.

p. 746.) ab aliis Thessalo, Philotimo, Philistioni, Pherecydi, vel Herophilo tribuitur; videtur tamen Aristotele recentior et provecioris anatomici studii soboles, quum auctor arterias a corde, venas a jecore deducit. Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. Introd. p. 383.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*

160. 14. Πάντα ἐκ τούτων] Locus corruptus; habet Hipp., ἐς τρίχας τροφή καὶ ἐς ὄνυχας καὶ ἐς τὴν ἐσχάτην ἐπιφανείην ἔνδοθεν ἀφικνέεται. ἔξωθεν τροφή ἐκ τῆς ἐσχάτης ἐπιφανείης ἐνδοτάτω ἀφικνέεται. ξύρροια μία, ξύμπνοια μία, ξυμπαθία πάντα. κατὰ μὲν οὐλομελίην πάντα, κατὰ μέρος δὲ τὰ ἐν ἐκάστῳ μέρει μέρεια πρὸς τὸ ἔργον. Laudat Gal. hanc sententiam saepe et variis in formis; e. g. ἐν ἅπασιν πάντ' ἐστὶ, (*De U. P.* vi. 16. tom. iii. p. 491.;) ἄτε συμπνοίας οὐσης καὶ συρροίας ἐκ πάντων εἰς πάντα, (*De Febr. Differ.* ii. 13. tom. vii. p. 379.;) πᾶν γὰρ ἐκ παντὸς ἔλκειν φαίνεται, καὶ παντὶ μεταδιδόναι, καὶ μίαν πάντων εἶναι σύρροιαν καὶ σύμπνοιαν, (*De Nat. Fac.* iii. 13. tom. ii. p. 189.;) cf. etiam id. *De U. P.* i. 8. tom. iii. p. 17, 18., *De Caus. Puls.* ii. 12. tom. ix. p. 88., *De Nat. Fac.* i. 12. tom. ii. p. 29., *De Usu Puls.* c. 2, 5. tom. v. p. 157, 166.; Alex. Trall. i. 16. p. 102. Ex his locis veram eruemus lectionem; lege igitur [Eis] πάντα ἐκ [πάντων] ξύρροια μία, καὶ ξύμπνοια μία, καὶ πάντα [ξυμπαθία.] *In omnia ex omnibus confluxus unus &c.*

160. 14. ξύρροια κ. τ. λ.] . . . . Δῆλον μὲν οὖν ἐστὶν ὅτι ἐκ παντὸς εἰς πᾶν φέρεται τι καὶ μεταλαμβάνεται, καὶ ὅτι (ὡς γράφεται πρὸς αὐτοῦ,) “μία πάντων ἐστὶ σύμπνοιά τε καὶ σύρροια.” φαίνεται γὰρ τοῦτο σαφῶς ἐπὶ τε τῆς καρδίας καὶ τῶν ἀρτηριῶν ἀπασῶν, καὶ τοῦ θώρακος καὶ τοῦ πνεύμονος· καθ' ἐκάστην γὰρ σχεδὸν τοῦ καιροῦ ῥοπήν τὰς ἐναντίας κινήσεις τε ἅμα τῶν ὀργάνων καὶ φορὰς τῶν ὑλῶν ἐστὶν ἰδεῖν γιγνομένας, καὶ ὡς περ εἰσπνέομεν ἐν ἐτέρῳ χρόνῳ καὶ αὖθις πάλιν ἐν ἐτέρῳ ἀντεκπνέομεν, οὕτω καὶ τροφήν ἐν ἐτέρῳ μὲν χρόνῳ τὸ ἥπαρ ἐκ τῆς γαστρὸς, ἐν ἐτέρῳ δὲ ἡ γαστήρ ἐκ τοῦ ἥπατος ἐπισπᾶται. Ἐκείνο μὲν γινώσκειν χρή, ὡς δύο εἰσὶν ὀκτῆς εἶδη, τὸ μὲν τῇ πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθία, τὸ δ' οἰκειότητι ποιότητος γιγνόμενον· καὶ ὡς ἡ μὲν πρὸς τὸ κενούμενον ἀκολουθία, τὸ κουφότερον ἔλκει πρότερον, ἡ δὲ κατὰ τὴν τῆς ποιότητος οἰκειότητα πολλακίς τὸ βαρύτερον, ἂν τῇ φύσει συγγενέστερον ὑπάρχη. Τὸ μέντοι κουφότερον φαίνεται αἰεὶ πρότερον ἀκολουθεῖν καὶ ταῖς ἀρτηρίαις καὶ τῇ καρδίᾳ. ὡς δὲ τρέφεσθαι δεομένοις εἰς αὐτοὺς τοὺς χιτῶνας ἔλκεται τὸ οἰκεῖον. Ὁ δὲ δὴ τρόπος τῆς θρέψεως τῶν μορίων τοιούσδε ἐστὶ· τοῦ σώματος ἑαυτῷ συνεχοῦς τὰ μὲν ἐπιπολῆς μέρη πρῶτα ὀμιλούσης ἀπολαύει τροφῆς, ἐκ τούτων δ' αὖ μεταλαμβάνει κατὰ τὸ συνεχὲς ἔλκοντα τὰ τούτων ἐφεξῆς, εἴτ' ἐξ ἐκείνων αὖθις ἕτερα. καὶ τοῦτο γίνεται ἄχρις ἂν εἰς ἅπαντα τὰ μόρια διαδοθῆι ἡ ποιότης τῆς τροφῆς. Οὐχ ὁμοίως δὲ πάντα τὰ μόρια τρέφεται, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπὶ πλέον ἀλλοιούμενου δεῖται χυμοῦ, τὰ δ' ἥττον. ὅσα δὲ τοιαῦτά ἐστιν εἴρηται ἐν ἄλλοις καὶ οὐ

χρῆ μῆκύνειν ἔτι τὸν λόγον. (Gal. *Comm. in Hipp. "De Alim."* iii. 23. tom. xv. p. 354.)

..... Φησὶ γοῦν αὐτὸς κατὰ μὲν ὀλομελίην πάντα συμπαθεία, κατὰ δὲ μέρεα τοῦ μέρους ἐκάστου πρὸς τὸ ἔργον, διδάσκων ἡμᾶς ὅτι τὰ μόρια πάντα (ὡς εἶπον,) πρὸς ἓν ἔργον συντείνει· καὶ ἕκαστον μόριον ὡσαύτως, ὡς πρὸς τὸ ζῆν πάντα καὶ πρὸς μέσας τοῦ σώματος ἐνεργείας, καὶ πρὸς τὰς μερικὰς ἐνεργείας τὰ κατὰ μέρη· ὡς αἱ χεῖρες τῆς ἀντιλήψεως χάριν ἐγένοντο, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ τῆς ὄψεως, οἱ δὲ πόδες τῆς βαδίσεως, καὶ τᾶλλα τὸν αὐτὸν τρόπον. Εἰ μὲν οὖν ὡς ὀφθαλμῶν καὶ χειρῶν καὶ ποδῶν ἅπασιν ἔνδηλον τοῦργον, οὕτω καὶ θώρακος καὶ πνεύμονος καὶ καρδίας καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἦν, οὐκ ἂν ἀναγκαῖον εἶη πολλὰ περὶ τούτων εἰπεῖν· νυνὶ δὲ πλείστων ἄδηλον τοῦργον, καὶ μὴ μόνον τοῖς πολλοῖς καὶ τυχοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰατροῖς τε καὶ φιλοσόφοις. Διὸ οὐκ ἐνδέχεται τῶν κατὰ μέρος ἐξευρεῖν καὶ τὰς ἐνεργείας καὶ τὴν χρεῖαν οὐδενός· εὐδῆλον δ' ὅτι ὅσοι περὶ τὰς ἐνεργείας τῶν ὀργάνων σφάλλονται, οὗτοι καὶ τὴν χρεῖαν τῶν μορίων ἀγνοοῦσι· ταύτης δὲ μὴ γινωσκομένης, οὔτε πῶς πάντα συμπάσχει κατὰ τὴν οὐλομελίαν, οὔτε κατὰ τὰ μέρη, δυνατόν ἐστι γινώσκεισθαι. ἄνευ γὰρ τῆς τοιαύτης θεωρίας πῶς τῶν ἐγκεφάλου μορίων ἢ καρδίας ἢ τῶν ἄλλων σχεδὸν ἀπάντων σπλάγχχνων ἐτοιμῶς ἐξευρήσομεν ἐκάστου τὴν ὠφέλειαν; Διαφέρουσι δὲ περὶ τούτων καὶ φιλόσοφοι πολλοὶ καὶ εὐδόκιμοι καὶ οἱ ἰατροὶ οὐ τυχόντες· ὁ μὲν γὰρ τὴν καρδίαν, ὁ δὲ τὰς μήνιγγας, ὁ δὲ τὸν ἐγκέφαλον ἐν ἑαυτῷ φησιν ἔχειν τὸ τῆς ψυχῆς ἡγεμονοῦν· ὥστε καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων τὴν ὠφέλειαν ἄλλος ἄλλην ἐρεῖ. "Ἴνα γοῦν τὴν ἀλήθειαν γνῶμεν, δι' ὀλίγων ῥημάτων διδάσκει Ἰπποκράτης τοὺς γε δυναμένους μαθάνειν τὰ αὐτοῦ. οὐ δύναται δὲ εὐρηθῆναι χωρὶς τοῦ περὶ χρεῖας μορίων ἀκριβῶς ἐπεσκέφθαι· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ γινώσκειν ἧτις ἐστὶν ἡ ἀρίστη κατασκευὴ τοῦ σώματος. Ταῦτα δὲ ἐν τοῖς περὶ Χρεῖας Μορίων [i. 8. tom. iii. p. 17, 18.] ἀκριβῶς ἐξείργασται. (id. *ibid.* c. 24. p. 359.)

Τὰ τρία τοίνυν ταῦτα (λέγω δὲ τὰ στερεὰ, καὶ [τὰ] ὑγρά, καὶ τὰ πνεύματα,) συμπάσχουσιν ἄλληλα, καὶ τοῦ ἐνὸς κινουμένου, καὶ τὰ ἄλλα συγκινεῖται. καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ Ἰπποκράτης ἔλεγε, "Σύμπνοια μία, καὶ σύρροια μία, καὶ πάντα συμπαθεία"—τὴν μὲν σύμπνοιαν ἐπὶ τῶν πνευμάτων λαμβάνων, τὴν δὲ σύρροιαν ἐπὶ τῶν ὑγρῶν, καὶ τὰ συμπαθεία ἐπὶ τῶν στερεῶν, καὶ τὴν σύμπνοιαν δὲ μίαν καὶ τὴν σύρροιαν μίαν τῶν δεξιῶν πρὸς τὰ δεξιά, καὶ τῶν ἀριστερῶν πρὸς τὰ ἀριστερά. (Steph. *Athen. Comm. in Gal. "Ad Glauc. de Meth. Med. I."* tom. i. p. 321.)

160. 15. [ξυμπαθεία] Τὰ δὲ συμπάσχοντα συμπάσχει τριχῶς· ἢ διὰ συγγένειαν, ὡς ἐγκέφαλον καὶ στόμα κοιλίας τῇ κοινωνίᾳ τῶν πλείστων νεύρων· ἢ διὰ τόπου γειτνίαςιν καὶ ἐγγύτητα, ὡς καρδία στομάχου ὅταν ὑπὸ δριμοῦς χυμοῦ δακνομένη καὶ αὐτὴ συναπολαύουσα ποιεῖ καρδιωγμὸν πρὸς ἀποδίωξιν τῶν λυπούντων· ἢ διὰ ἀσθένειαν καὶ κατὰ πάροδον, ὡς ἐπὶ προσπταίσματος δακτύλου ποδὸς βουβῶν· προστρεχούσης γὰρ τῆς φύσεως πρὸς τὸ ὀδυνώ-

μενον μετὰ τοῦ αἵματος, πληροῦνται τούτου οἱ ἀδένες τοῦ βουβῶνος. (Alex. Aphrod. *Probl. Phys.* ii. 35.) Cf. Steph. Athen. *Comm. in Hipp. "Progn."* § 2. tom. i. p. 128.

161. 1. ἡ αὐτὴ μήνιγξ] sc. *Dura Mater*.

161. 1. ἐντὸς τῆς στεφάνης] An ἐκτὸς τῆς στεφάνης?

161. 5. κερατοειδῆς] Ita vocatur ἦτοι διὰ τὴν εὐτονίαν, ἢ διὰ τὸ λάμπειν τὸ παρακείμενον ὑγρὸν ἔνδοθεν ὡς διὰ κέρατος, ἢ διὰ τὸ κέρατι παραπλησίως εἰς κτηδόνας ἀναλύεσθαι. (Ruf. Eph. p. 54.) Cf. id. p. 25.

161. 14. κτηδόνων] κτηδόνες κυρίως εἰσὶν αἱ εὐθείαι τοῦ ξύλου ἐκφύσεις. (Anon. ap. Matthaei *XXI Med. Gr. Opusc.* p. 360.; cf. Suid. in v.) Nec vero in arboribus solum κτηδόνες sunt, sed etiam in membranis et tunicis in corpore humano; vide Hipp. *De Corde*, tom. i. p. 489. l. 11.; Ruf. Eph. p. 55. l. 2.; Theoph. *De Ur.* c. 6. p. 266. l. 27. Vide Gorraei *Defin. Med.*

161. 16. τῶν χιτῶνων] Quatuor tantum oculi tunicas describit Noster; sex enumerat Anon. *Isag. Anat.* c. 53.

162. 5. κνανᾶ] Diphthongum et vocalem οι et υ (quorum uterque in pronuntiatione idem ac η valebat,) saepe in codd. MSS. confundi monet Ermerins, *Anecd. Med. Gr.* p. 218. In nostris Var. Lect. occurrit οι pro υ p. 107. l. 15; 247. 6; 249. 4.; contra υ pro οι 251. 10. Cf. sup. ad p. 155. l. 13.

162. 9. Τοιοῦτόν τι μηχανήμα κ. τ. λ.] Haec Dionysii historia apud nullum alium auctorem praeter Gal., (*l. c.*), quoad sciam, extat.

162. 11. ἀδιάπνευστον] Eodem sensu hac voce utitur Gal., (*De Meth. Med.* xi. 4. tom. x. p. 745.,) et Athenaeus, (ap. Matthaei, *XXI Med. Gr. Opusc.* p. 227. l. 12, 21; 232. 10.) Vide H. Steph. *Thes. Gr.*

163. 4. Περιφερὲς κ. τ. λ.] Cf. Aët. vii. 1. p. 123. ed. Ald., ... κρυσταλλ. ὑγρὸν, ὃ καὶ δισκοειδὲς καὶ φακοειδὲς καλεῖται προσέοικε γὰρ τῇ μὲν χροιά κρυστάλλῳ, τῷ δὲ σχήματι φάκῳ.

163. 14. ὑγρὸν λεπτὸν κ. τ. λ.] sc. *Humor Aqueus*, (cf. sup. p. 152. l. 3.,) quem, "cum primus se offerat, novissime a Galeno inventum "esse mireris." (Haller, *Physiol.* xvi. 2. § 22. tom. v. p. 409.)

163. 15. περισχοῦσα] Videtur Crass. περιχέουσα legisse, quod mallet.

163. 15. τὸν κρυσταλλοειδῆ] Legendum videtur τὸ κρυσταλλοειδὲς (sc. ὑγρὸν).

164. 6. πρὸς τῷ τρήματι] Lege πρὸς [τὸ] τρήμα: cf. p. 95. l. 6., et ibi Var. Lect. De ο et ω confusis vide Gal. et Pallad. laudatos ad p. 149. l. 5. Occurrit πρὸς τῷ pro πρὸς τὸ p. 6. l. 6., τῷ pro τὸ 172. 11; 173. 1; 241. 10., et τῷ pro τὸ 209. 8.; contra τὸ pro τῷ 36. 4; 113. 4; 221. 3; 235. 7; 247. 1, 2.

164. 7. χιτών ἀραχνοειδῆ] Hoc nomine fortasse non tam *Capsula Lentis*, quam *Retina*, significatur; ait Ruf. Eph. p. 55. καλεῖται δὲ [ὁ τρίτος χιτῶν] ἀπὸ μὲν τῆς τοῦ ὑγροῦ πήξεως ὑαλοειδῆς^ο, ἀπὸ δὲ τῆς λεπτότητος ἀραχνοειδῆς, ἀμφιβληστροειδῆς δὲ διὰ τὴν τῶν ἀγγείων καταπλοκὴν καὶ τὸ σχῆμα: cf. id. p. 36, 37.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 71.; Cels. vii. 7. § 13. p. 392., ubi Heroph. nomen dedisse dicitur. Interdum autem χιτῶν ἀραχν. et ἀμφιβληστρ. certe non idem designant; vide Gal. *De Meth. Med.* i. 6. tom. x. p. 47.; Anon. *Isag. Anat.* c. 53. *Capsulam Lentis Crystallinae* potius describit Ruf. Eph. p. 55., ... τοῦ τετάρτου χιτῶνος ὑγρὸν περιέχοντος κρυστάλφ (l. κρυστάλλφ) παραπλήσιον, οὗ τὸ μὲν ἡμισυ προκύπτει συνεχῆς ὑπάρχον τῷ τοῦ δευτέρου (sc. τοῦ χοροειδοῦς) τρήματι, τὸ δὲ ἡμισυ σύγκειται τῷ ἀραχνοειδεῖ. οὗτος τοίνυν κέκληται δισκοειδῆς καὶ φακοειδῆς ἀπὸ τοῦ σχήματος, κρυσταλοειδῆς (l. κρυσταλλ.) δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ ὑγροῦ πήξεως· τοῦτον δὲ οὐκ ἀξιούσι τινες χιτῶνα ὀνομάζειν, ἐπίπαγον γάρ τινα ὑμενώδη λέγουσιν εἶναι. Cf. id. p. 37.

164. 8—10. Τὸ—ἅπαντας] Cf. Gal. *De U. P.* x. 6. tom. iii. p. 787.

164. 8, 9. Τὸ—κόρης] καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς κόρης εἶδωλον Gal.

164. 9. ὡς] οἶον Gal.

164. 9. τῷ χιτῶνι] om. Gal.

164. 10. στιλπνῷ—ὄντι] καὶ γὰρ δὴ καὶ λείος ἐστι καὶ στιλπνὸς Gal.

164. 10. ἅπαντας] ἅπαντα τὰ κάτωπτρα Gal.

164. 14. γλαυκόφθαλμοι] Occurrit haec vox ap. Diosc. *De Mat. Med.* i. 179. tom. i. p. 158.; Alex. Aphrod. *Probl. Phys.* ii. 56.

165. 2. ἱερακομμάτους] Vox lexicis addenda.

165. 8. καὶ δύο κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 153. l. 17 sq.

166. 8. Διὸ καὶ κ. τ. λ.] Vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 932. (c. 5. ed. Dietz.)

166. 10. δύο μὲν κ. τ. λ.] sc. musc. *Recti Externus*, et *Internus*, (sive *Abductor*, et *Adductor*.)

167. 1. ἄλλος δὲ ἄνωθεν] sc. musc. *Rectus Superior*, (sive *Attollens*.)

167. 1. ἄλλος δὲ κάτωθεν] sc. musc. *Rectus Inferior*, (sive *Depressor*.)

167. 2. ἄλλος δὲ περιστρέφων] Aut musc. *Obliquus Superior*, aut *Inferior*.

167. 2. ἄλλος δὲ μέγας κ. τ. λ.] Musculorum *Obliquorum* alterum omittit Theoph., cujus vice (post Gal.) septimum quendam musculus ponit, qui in homine similiisque desideratur. Cf. Orib. *Anat.* p. 176.; Melet. c. 2. p. 70. l. 25 sq. Vesalius fuse hunc describit, (*De Hum. Corp. Fabr.* ii. 11.,) Galeno, quem saepissime acriter perstringit simiarum canumque dissectorem, in hoc musculo confisus auctori. In

ο “ Etsi veteribus ὑαλοειδῆς membrana nominatur, Fallopii tamen est inventum; . . . . nam ex eo ipso [Rufi] loco adparet eamdem membranam modo *viream* dictam esse, modo *retinam*.” (Haller, *Physiol.* xvi. 2. § 17. tom. v. p. 392.)

brutis oculi bulbum firmat, infundibuli seu crumenae modo posteriorem ejus partem circumplicans, unde vocatur *choanoides*. Vide Casp. Hofm. *Comm. in Gal. "De U. P."* § 744.; Dietz ad Gal. *De Diss. Musc.* c. 5. p. 9.; Cuvier, *Leçons d'Anat. Comp.*, tome ii. p. 426.

167. 7. δευτέρα συζυγία] Nobis *Par tertium*, sive *Motores Oculor.*

167. 11. "Ἐστὼ δὴ τις κύκλος κ. τ. λ.] De Visus theoria apud antiquos (praeter laudatos sup. ad p. 128. l. 1.,) dixerunt quaedam Alcin. *De Doctr. Plat.* c. 18.; Aristot. *De Sensu et Sens.* c. 2.; id. *De Gener. Anim.* v. 1.; Chalcid. *Comm. in Plat. "Tim."* p. 329 sq.; Diog. Laert. *De Vit. Philos.* vii. 1. § 157.; Emped. *Fragm.* p. 350, 416 sq. ed. Sturz; Euclid. ap. Schneid. in *Eclog. Phys.* tom. ii. p. 211.; Gal. *De Hipp. et Plat. Decr.* vii. 5 sq. tom. v. p. 618 sq.; id. *De Philos. Hist.* c. 25., *Defin. Med.* c. 117. tom. xix. p. 306, 379.; Macrob. *Saturn.* vii. 14.; Nemes. *De Nat. Hom.* c. 7.; Plat. *Repub.* vi. p. 507 sq.; id. *Theaet.* p. 156 sq.; Plot. *Ennead.* iv. 5.; Plut. *De Phys. Philos. Decr.* i. 15: iv. 13.; Sen. *Nat. Quaest.* i. 7.; Stob. *Ecl. Phys.* i. 56. p. 1110. ed. Heeren; id. *Floril.* Append. § 10. ed. Tauchn.; Theophr. *De Sensu et Sens.* tom. i. p. 648 sq. ed. Schneid. Vide Stallbaum ad Plat. *Tim.* p. 192.

170. 5. τεταγμένην] Lege cum Gal. [τεταμένην].

170. 7. ἀπὸ τῶν μαθημάτων] Lege [τοῦς] ἀπὸ τῶν μαθ., itemque ap. Gal., (*l. c.*;) legitur ap. Gal. (*ibid.* p. 819.) οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων.

172. 2. γινώσκεις] Lege cum Gal. [γινώσκεις]. Diphthongi *ει* et *οι* (quorum uterque sicut *η* pronuntiabatur,) non raro inter se commutantur. Vide *οι* pro *ει* p. 28. l. 4: 254. 7., contra *ει* pro *οι* 94. 3: 121. 8: 123. 2: 208. 7; cf. Dietz, *Schol. in Hipp. et Gal.* tom. ii. p. 192. l. 10, 13.

172. 3. ἐκμάθοις] Lege cum Gal. [ἐκμάθης]. Occurrit *οι* pro *η* p. 82. l. 13: 93. 11, contra *η* pro *οι* 28. 9: 43. 3.

173. 8. φαινόμενα] Vide quae sequuntur ap. Gal., ubi haec fusius explicantur et figuris illustrantur.

174. 5. Ἡ τρίτη οὖν συζυγία] Nobis *par quintum*, sive nervi *Trigeminì*.

175. 2. ἤγουν] "Compendium quo ἤγουν in codicibus exarari "solet male intellectum non paucis in locis vocabulum peperit "Graecis inauditum ἤως," [quod olim legebatur hic et inf. p. 192. l. 8.:] "de quo errore dixit Bastius ad Greg. Cor. p. 787., et in "Bredovii *Epist. Paris.* p. 47—56." H. Steph. *Thes. Gr.*

175. 7. τῆς ἕκτης ... συζυγίας] Nobis *paris octavi*; cf. sup. p. 114.

175. 12. Ὀργανον] Ὀργανον δὲ ὀνομάζω μέρος ζώου τελείας ἐνεργείας ἀπεργαστικόν, οἷον ὀφθαλμὸν ὄψεως, καὶ γλῶτταν διαλέκτου, καὶ

σκέλη βαδίσεως· οὕτω δὲ καὶ ἀρτηρία καὶ φλέψ καὶ νεῦρον ὄργανά τε καὶ μόρια ζώων ἐστί. (Gal. *De Meth. Med.* i. 6. tom. x. p. 47.)

175. 13. τῆς ἐβδόμης συζυγίας] Nobis paris noni, sive *Hypoglossi*.

176. 4. δημοτριακῶν] Vox rara; occurrit δημοτριακὸς καρπὸς ap. Alex. Aphrod. *Probl. Phys.* ii. 68., et alibi.

176. 7. ἐπὶ τῶν ζώων] εἰ μὴ τὸν κροδόδειλον μόνον, καὶ τὸν φοίνικα τὸν ὄρνεον, ait Melet. *De Nat. Hom.* c. 6. p. 74.

176. 11. τοῦ μνώδους πλατύσματος] *Latissimum Colli* vocat Haller, (*Physiol.* xviii. 1. § 14. tom. vi. p. 17.,) de quo vide Gal. *De Diss. Musc.* c. 1. tom. xviii. p. ii. p. 929, 930. (p. 4, 5. ed. Dietz.)

176. 13. ἀκρωμίων] ἀκρώμιον δέ [ἐστίν] ὁ σύνδεσμος τῆς κλειδὸς καὶ τῆς ὠμοπλάτης· Εὐδημος δὲ ὀστάριον εἶναί φησι μικρὸν τὸ ἀκρώμιον. (Ruf. Eph. p. 29.;) cf. id. p. 50.

177. 1. φιαλίφ] Hac voce *velum* Latinorum designari contendit Meursius, (*Gloss. Graeco-Barb.*;) cui assentitur Du Cange, (*Gloss. Med. et Inf. Graecit.*;) et loca affert e quibus “ licet conjicere ca-
“ lyptram illam veli speciem fuisse, qua caput cingebant Graecorum
“ primarii.”

177. 2. στομομανίκφ] *Velum muliebre quo os velatur* interpretatur Meursius, (*ibid.*;) *os manicae* Du Cange, (*ibid.*;) et ille quidem verisimilius, cf. χειρομάνικον.

177. 6. τοὺς ὀδόντας] De Dentium nominibus vide Meurs. ad Lycophr. *Cass.* v. 215., (*Opera*, tom. v. p. 914.,) Rigalt ad Artemid. *Oneirocr.* i. 31. tom. ii. p. 20. ed. Reiff.

177. 8. ἐξκαίδεκα] De hac vocis forma vide Lobeck ad Phryn. *Ecl.* p. 413.

178. 3. μύλας ὀνομάζ.] ἡ μυλίται add. Melet. c. 10. p. 81. l. 27.; ἐκ μεταφορᾶς, οἶμαι, (ait Gal. *De Oss.* c. 5. tom. ii. p. 754.,) τοῦνομα λαβόντες, ὅτι τρίβομεν ἐν αὐτοῖς καὶ λειοῦμεν τὰ σιτία, καθάπερ ταῖς μύλαις τοὺς δημοτρίους καρπούς.

178. 8. σωφρονιστήρας ὀνομάζ.] διὰ τὸ φύεσθαι περὶ τὴν τοῦ ἀρχεσθαι φρονεῖν τοὺς παῖδας ὄραν. (Melet. c. 10. p. 82. l. 27.) Cf. Ruf. Eph. p. 27, 49. Occurrit vox ap. Hipp. *De Carn.* tom. i. p. 436.

178. 11. μετὰ δεκατέσσαρα ἔτη] Melius Arist. *Hist. An.* ii. 4., *De Gen. An.* v. 8. § 10., περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη; cf. Plin. *Hist. N.* xi. 63.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 92.; Anon. *Isag. Anat.* c. 57. Nonnunquam etiam multo serius; vide Haller, *Elem. Physiol.* xviii. 1. § 19. tom. vi. p. 28.

179. 3. καθάπερ καὶ τὸ θῆλυ] Maribus plures esse dentes quam foeminis aiebant Arist. *Hist. An.* ii. 3. § 2.; Plin. *Hist. Nat.* xi. 63.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 94.; Anon. *Isag. Anat.* c. 57.

179. 9. τὰ ἐκ τῆς τρίτης συζυγίας νεῦρα] sc. nervi *Dentalis Super. Poster.*, et *Anter.*, qui veniunt a ramo secundo quinti paris, sive

Maxill. Super.; itemque *Dent. Infer.*, qui oritur e ramo tertio, sive *Maxill. Infer.* Cf. sup. ad p. 174. l. 5.

179. 10. εἰσὶν [αἰσθητικὰ] κ. τ. λ.] Cf. Aët. ii. 4. § 19. p. 378.; Melet. c. 10. p. 82.; Gal. *De Oss.* c. 5. tom. ii. p. 754.

179. 13, 180. 1. γνάθος,—σιαγόνας] Haec duo vocabula idem ac *παρειὰ* significare notat Ruf. Eph. *De Appell. Part.* p. 26, 48.; cf. Poll. *Onom.* ii. 4. § 87.

179. 14. [μασσητήρων] Sic scripsi, cum duplici σ, quia sic scribitur sup. p. 175. l. 2.: 177. 3, 5.; reperitur autem non raro cum unico σ. Vide Leon. *Consp. Med.* ii. 22. p. 127.; Matthaei, *XXI Med. Gr. Opusc.* p. 138, 177.

180. 3. Τὰ δὲ μῆλα τοῦ προσώπου] Πρόσωπον δὲ ὠνόμασται πᾶν τὸ ἔμπροσθεν τῆς κεφαλῆς· μῆλα δὲ τὰ ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐξάρματα τοῦ προσώπου, ἃ δὴ καὶ αἰδουμένων ἡμῶν ἐρυθραίνεται. (Ruf. Eph. p. 26.;) cf. id. p. 48.

180. 8. Τὰ ὀστά κ.τ.λ.] “Non bene,” ait Haller, (*Elem. Physiol.* xviii. 1. § 5. tom. vi. p. 5. n.) “veteres duo distincta ossa [*Maxillae Infer.*] describunt.” Vide Gal. *De Oss.* c. 6. tom. ii. p. 754.; id. *Introd.* c. 12. tom. xiv. p. 721, 22.; id. *Comm. in Hipp.* “*De Artic.*” ii. 31. tom. xviii. p. i. p. 460.; id. *De Anat. Adm.* iv. 4. tom. ii. p. 439, 40.; Orib. *Anat.* p. 142. Abdollatiphi (qui solus fortasse Arabum ossa humana propriis oculis examinavit,) de hac re insignem exscribam locum. Ait igitur in *Hist. Aegypti Comp.* ii. 3. p. 274. ed. White,

والذي شاهدنا من حال هذا العضو انه عظم واحد ليس فيه مفصل ولا درز اصلا واعتبرناه ما شا الله من الهرات في اشخاص كثيرة تزيد علي الغي جهمة باصناف من الاعتبار فلم تجده الا عظما واحدا من كل وجه . . . . . ثم اني اعتبرت هذا العظم ايضا يهدان بوضير القديمة المقدم زكرها فوجدته علي ما حكيت ليس فيه مفصل ولا درز ومن شان الدرور الخفية والمفاصل الوثيقة اذا تقادم عليها الزمان ان تظهر وتتفرق وهذا الفك الاسفل لا يوجد في جميع احواله الا قطعة واحدة

i. e. *Jam vero quod observavimus de membri hujus (sc. Maxillae Inferioris,) vera conditione est hoc, osse illud non nisi uno constare, articulumque habere plane nullum neque ullam suturam. Quippe examinavimus illud, gratia Dei, plus vice simplici, compluribus in corporibus, quorum sane numerus superat bis mille crania, examinatione multiplici et accurata, et invenimus ei membro inesse os tantummodo unum. . . . . Hoc ego os examinavi etiam in priscis Busirae conditoriis, de quibus facta a me supra est mentio; invenique illud, prout dixi, articulum habere nullum neque ullam suturam. Conditio autem suturarum paulo occultiorum articularumque solidorum ita est comparata, ut, cum plurimum assumpserint vetustatis, ad conspiciendum se praebeant, et a se invicem divellantur; at tota Maxillae hujusce Inferioris substantia non invenitur nisi frustum simplex et unum.*

Simile quid ait Vesal. (*De Hum. Corp. Fabr.* i. 10.) qui “ Parisiis “ in Innocentum coemeterio maximam inferiorum maxillarum (uti et “ caeterorum ossium,) frequentiam conspexit.”

180. 9. κατὰ σύμφυσιν] Quid intersit inter ἄρθρον et σύμφυσις vide sup. ad p. 12. l. 9.; εἰσὶ δὲ καὶ ταύτης (sc. τῆς συμφ.) δύο μὲν αἱ πρῶται διαφοραὶ· τὰ μὲν γὰρ ἀλλήλοισι, τὰ δὲ δι’ ἄλλων συμφύεται. ἀλλήλοισι μὲν τὰ χαννότερά τε καὶ μαλακώτερα, δι’ ἄλλων δὲ τὰ ξηρότερα τε καὶ πυκνότερα. ταύτης δ’ αὐτῆς τῆς δι’ ἄλλων συμφύσεως τρεῖς εἰσὶν αἱ πᾶσαι διαφοραὶ· ὀνόματα δ’ αὐτῶν οὐκ ἔστι παλαιὰ, τῷ μὲντοι βουλομένῳ τοῖς νεωτέρων χρῆσασθαι καλεῖν ἔξεστι συγχόνδρωσιν μὲν τὴν διὰ χόνδρου σύμφυσιν, συννεύρωσιν δὲ τὴν διὰ νεύρου, συσσάρκωσιν δὲ τὴν διὰ σαρκός. (*Gal. De Oss. Prooem.* tom. ii. p. 738.)

180. 11. αὐχὴν,—κορώνη] Quomodo inter se differant vide sup. ad p. 31. l. 12: 53. 3.

180. 14. [ὄλισθαίνη] De ὅπως cum modo indic. vide ad p. 149. l. 5.; de η et ει confusis vide ad p. 153. l. 16.

181. 5. Τὸ δὲ ζύγωμα κ. τ. λ.] Cf. *Gal. De Oss. c. 2.* tom. ii. p. 746.; id. *Comm. in Hipp. “ De Artic.”* ii. 2. tom. xviii. p. i. p. 426.; *Orib. Anat.* p. 138.

181. 11, 12. ἐποχής,—τράνα] Quid hae voces significant, non omnino liquet, sed verisimile est eas “ retia in mare extensa confixis palis” (aut simile quid,) designare. Ex hoc loco certe colligi potest τὸ τράνα palum erectum, in terra defixum, et undique a quatuor lateribus sustentatum et firmatum fuisse. Plura vide ap. Du Cange, *Gloss. Med. et Inf. Lat.* in v. *Trana*, et *Gloss. Med. et Inf. Graec.* in vv.; Cujacii *Observat.* xiv. 1.; Bosquet ad Mich. Pselli *Synops. Leg.* v. 857.; H. Steph. *Thes. Gr.* in v. ἐποχή.

181. 12. ὁ γὰρ τὴν [ράχιν] συνδῶν κ. τ. λ.] An *Ligamentum Nuchae?*

181. 13. *νευροχονδρώδης*] Occurrit vox *χονδρονευρώδης* ap. Hipp. *Vect.* tom. iii. p. 271. Sup. p. 50. l. 12., ubi habet Noster *νευροχονδρώδες*, legitur ap. Gal. *χονδρώδες*.

181. 15. ἀπὸ δὲ τοῦ δεξιοῦ κ. τ. λ.] sc. musculi *Trapezii*.

182. 2. ἡ [ἀνάτης] ἀπόφυσις κ. τ. λ.] sc. processus *Odontoides*; cf. inf. ad p. 191. l. 6.

182. 2. [ἀνάτης] Vocales *ι* et *η*, quae idem fere sonabant, saepissime confundi notat Ermerins, *Anecd. Med. Gr.* p. 218. Occurrit *ι* pro *η* p. 12. l. 6 : 101. 10 : 175. 2 : 181. 14 : 185. 11 : 272. 3, 7, et alibi ; contra *η* pro *ι* 9. 5 : 13. 8 : 24. 2 : 85. 5 : 105. 5 : 181. 4, et saepe alibi.

182. 4. [καθ' ἐκότερον οὖς] Ut certior haec conject. reddatur, cf. sup. p. 131. l. 8.

182. 7. [εὐθύς] Vocales *η* et *υ* quoque, quarum pronuntiatio parum aut nihil discrepabat, non raro confunduntur. Occurrit *η* pro *υ* p. 93. l. 3 : 156. 7 ; contra *υ* pro *η* 62. 11 : 156. 7 (sc. *κηρύβια* pro *κυρήβια*) : 218. 8, 11 : 222. 10.

182. 11. [τόνων] Melius fort., quoad ad sensum, *ψόφων* : quamquam illud facilius in *ψόνων* corrumpi poterat. De literis *τ* et *ψ* confusis consule Porsonum ad Eur. *Med.* v. 553.

183. 1, 5. κόγχος, . . . πτερύγιον,] De auris partium nominibus vide Poll. *Onom.* ii. 4. § 85 sq.

183. 8. Ἐτριχωμένος] Lege [Τετριχωμένος], ut sup. p. 180. l. 5.

183. 10. τῆς πέμπτης συζυγίας] Nobis portio mollis paris *septimi*, sive nerv. *Auditorius*.

183. 12. ὃ καλεῖται μέτωπον] Cf. Ruf. Eph. p. 47. ; Gal. *Introd.* c. 10. tom. xiv. p. 700. ; Arist. *Hist. An.* i. 8. ; Poll. *Onom.* ii. 4. § 39, 46.

184. 2. στολίδας] Cf. Poll. *Onom.* ii. 4. § 46.

184. 9. Ἐν μὲν οὖν κ. τ. λ.] Cf. Nemes. *De Nat. Hom.* c. 13. p. 93.

184. 4, 6. φανταστικόν,—φαντασίας] Haec duo, itemque *φανταστόν*, et *φάντασμα*, quomodo inter se differre aiebat Chrysippus vide ap. Gal. *De Philos. Hist.* c. 24. tom. xix. p. 305. ; Plut. *De Phys. Philos. Decr.* iv. 12.

184. 16. ὁ Ὀμηρος] Vide *Il.* i. 646. ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλω, cuiusmodi plurimos versus congressit Gal. *De Hipp. et Plat. Decr.* iii. 2. tom. v. p. 296 sq.

184. 17. ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς] De Animae sede alii aliter apud veteres (ut et apud recentiores,) statuerunt, adeo ut opiniones varias enumerare longum foret. Vide tamen (inter alios,) Plut. *De Phys. Philos. Decr.* iv. 5. ; Gal. *De Philos. Hist.* c. 28., *Defin. Med.* c. 113. tom. xix. p. 315, 378., *Comm. in Hipp.* "De Alim." iii. 24.

tom. xv. p. 360., *De Hipp. et Plat. Decr.* iii. 1 sq. tom. v. p. 288 sq., (ubi loca ex Homero aliisque laudat,) *De U. P.* i. 8. tom. iii. p. 20, 21.; Lact. *De Opif. Dei*, c. 16.; S. Greg. Nyss. *De Hom. Opif.* c. 12. tom. i. p. 67.

185. 3. οὐκ ἔχω εἰπεῖν] “Dices Animam corde et sanguine affici “ac cupere, cerebro percipere ac speculari,” (Fabric. ad loc. ;) sic fere Pythag. ap. Plut. *De Phys. Philos. Decr.* iv. 5. τὸ μὲν ζωτικὸν περὶ τὴν καρδίαν, τὸ δὲ λογικὸν καὶ νοερὸν περὶ τὴν κεφαλὴν.

185. 6. Διὰ τοῦτο κ. τ. λ.] Cf. Gal. *De Foet. Form.* c. 4. tom. iv. p. 677, 678.

185. 7. ἐπιθέματα] τῶν δὲ [μαλαγμάτων] τοῖς μέσοις (i. e. mediis corporis partibus,) ἀρμοζόντων, ἃ δὴ καὶ ἰδίως ἐπιθέματα προσαγορεύεται, κ. τ. λ. (Paul. Aegin. vii. 18. p. 131. B. l. 52.) “Eorum quae exterius admoventur . . . . alia appellantur ἐπιθέματα, quae nequam quam proprio lentore, sed externis fasciis constricta adhaerent.” (Joan. Act. *De Meth. Med.* v. 1. p. 249.)

185. 8. πυρίας] Voces πυρία et πυρίαμα, quae fomentum vel fomentationem significant, non raro occurrunt. Vide Orib. *Coll. Med.* ix. 21.; Aet. i. 175. p. 64. B.

185. 9. μώρωσις] αὕτη δὲ ἐστὶ χωρὶς παραφροσύνης σύμπτωμα, τοῖς φύσει μωροῖς ὁμοίως ἀποφαῖνον τοὺς νοσοῦντας, ὁποῖους καὶ τῶν λεγομένων ἀπογηρᾶν ἐνίους ἴσμεν γιγνομένους. (Gal. *Comm. in Hipp.* “*Praedict. I.*” ii. 94. tom. xvi. p. 696.) Cf. id. *De Sympt. Diff.* c. 3. tom. vii. p. 60.; Aët. vi. 23. p. 106.; Paul. Aegin. iii. 11. p. 29.

185. 9. μελαγχολία] μελαγχ. ἐστὶν ὅταν ἄνευ πυρετοῦ παραφρονῶσιν καὶ ληρῶσι καὶ εὔχωνται ἀποθανεῖν. (Leo, *Consp. Med.* ii. 13. p. 119.) Cf. Joan. Act. *De Meth. Med.* i. 16. p. 155.; Aret. *De Sign. Diut. Morb.* i. 5. p. 74.; Paul. Aegin. iii. 14. p. 30.; Gal. *Comm. in Hipp.* “*Praedict. I.*” i. 14. tom. xvi. p. 545.; id. *Defin. Med.* c. 247. tom. xix. p. 416.; id. *De Loc. Aff.* iii. 7. tom. viii. p. 166.; Aët. vi. 9. p. 102. B.; Theoph. Nonn. *De Cur. Morb.* c. 33.; Alex. Trall. i. 16. p. 99.

185. 10. μανία] μανία ἐστὶ σφοδροτάτη παραφροσύνη ὅταν καὶ ἐπέρχωνται. (Leo, *ibid.* c. 14. p. 121.) Cf. Joan. Act. *De Meth. Med.* i. 16. p. 155.; Aret. *De Sign. Diut. Morb.* i. 6. p. 78.; Paul. Aegin. iii. 14. p. 30.; Gal. *Defin. Med.* c. 246. tom. xix. p. 416.; id. *De Sympt. Caus.* ii. 7. tom. vii. p. 202.; id. *Comm. in Hipp.* “*Epid. I.*” ii. 59; “*Epid. III.*” iii. 45. tom. xvii. p. i. p. 159, 699.; id. *De Loc. Aff.* iii. 7. tom. viii. p. 166.; Theoph. Nonn. *Epit. de Cur. Morb.* c. 32.; Aët. vi. 8. p. 101. B.

185. 10. ἐπιληψία] ἐπιλ. ἐστὶν . . . ὅταν πεσὼν τις ἐξαίφνης σπᾶται καὶ ἀφρίζῃ. (Leo, *ibid.* c. 6. p. 115.) Cf. Aret. *De Sign. Diut. Morb.* i. 4. p. 72.; Alex. Trall. i. 15. p. 62.; Paul. Aegin. iii. 13. p. 29. B.;

Gal. *De Sympt. Diff.* c. 3., *De Sympt. Caus.* i. 8. tom. vii. p. 59, 144.; id. *De Loc. Aff.* iii. 9. tom. viii. p. 173.; id. *Defin. Med.* c. 240. tom. xix. p. 414.; id. *Comm. in Hipp.* "Aph." ii. 45. tom. xvii. p. ii. p. 548.; id. *Comm. in Hipp.* "Epid. VI." vi. 7. tom. xvii. p. ii. p. 341.; Theoph. Nonn. *Epit. de Cur. Morb.* c. 36.; Aët. vi. 13. p. 104. B.

185. 10. κάρος] ὁ δὲ κάρος . . . ἔοικε τῇ ἀποπληξία· διαφέρει δὲ ὅτι ἡ μὲν ἀποπληξία ἐν τῇ ὀπισθία κοιλία τοῦ ἐγκεφάλου μᾶλλον ἔχει τὴν ἔμφραξιν, ὁ δὲ κάρος ἐν τῇ ἐμπροσθία· τοῦ δὲ ληθάργου διαφέρει τῶ τὸν πυρετὸν προηγέσθαι μὲν τοῦ κάρου καὶ σφοδρότερον εἶναι, ἔπεσθαι δὲ τῶ ληθάργῳ. (Leo, *ibid.* c. 7. p. 115.) Cf. Gal. *De Loc. Aff.* iv. 3. tom. viii. p. 231.; id. *De Sympt. Diff.* c. 3. tom. vii. p. 60.; id. *Comm. in Hipp.* "Praedict. I." ii. 63. tom. xvi. p. 646.; id. *Comm. in Hipp.* "De Artic." ii. 18. tom. xviii. p. i. p. 447.; id. *Comm. in Hipp.* "Aph." v. 5. tom. xvii. p. ii. p. 788.; Aët. vi. 5. p. 101.; Theoph. Nonn. *Epit. de Cur. Morb.* c. 28.

185. 10. φρενίτις] φρεν. ἐστὶ φλεγμονὴ τῆς μήνιγγος μετὰ πυρετοῦ. (Leo, *ibid.* c. 11. p. 119.) Cf. Gal. *De Caus. Sympt.* ii. 7. tom. vii. p. 202.; id. *Introd.* c. 13. tom. xiv. p. 732.; id. *Comm. in Hipp.* "Praedict. I." i. 1, 4. tom. xvi. p. 493, 517, 18.; id. *Defin. Med.* c. 234. tom. xix. p. 412.; Paul. Aegin. iii. 6. p. 27. B.; Alex. Trall. i. 13. p. 43.; Cels. ii. 1: iii. 18. p. 43, 136.; Theoph. Nonn. *Epit. de Cur. Morb.* c. 25.; Aët. vi. 2. p. 100.

185. 11. κατοχή] κατοχή, sive κατοχός, idem erat ac κατάληψις, (cf. Gal. *De Loc. Aff.* iv. 3., *De Puls.* c. 12. tom. viii. p. 232, 485.; id. *De Caus. Puls.* iv. 16. tom. ix. p. 189.; Paul. Aegin. iii. 10. p. 29. l. 7.,) et significabat ἀναισθησίαν τῆς ψυχῆς μετὰ πῆξεως τοῦ παντὸς σώματος. (Gal. *Defin. Med.* c. 241. tom. xix. p. 414.) Cf. id. *Comm. in Hipp.* "Praedict. I." iii. 163. tom. xvi. p. 827, 828.; id. *De Meth. Med.* xiii. 21. tom. x. p. 931.; id. *Comm. in Hipp.* "Aph." ii. 3. tom. xvii. p. ii. p. 457.; id. *Comm. in Hipp.* "Epid. III." ii. 8. tom. xvii. p. i. p. 640.; Leo, *ibid.* ii. 9. p. 117.; Aët. vi. 4. p. 101.; Theoph. Nonn. *Epit. de Cur. Morb.* c. 30.

185. 11. λήθαργος] ὁ δὲ λήθαργος ἐναντίον πάθος ἐστὶ τῇ φρενίτιδι· καταφορὰ γὰρ ἐστὶ βαθεῖα καὶ δυσανάκλιτος. (Gal. *Introd.* c. 13. tom. xiv. p. 741.) Cf. id. *Defin. Med.* c. 235. tom. xix. p. 413.; id. *De Praes. ex Puls.* iv. 8. tom. ix. p. 409.; id. *De Meth. Med.* xiii. 21. tom. x. p. 931.; id. *Comm. in Hipp.* "Aph." ii. 3. tom. xvii. p. ii. p. 457.; id. *Comm. in Hipp.* "Praedict. I." i. 1. tom. xvi. p. 496, 97.; Alex. Trall. i. 14. p. 56.; Paul. Aegin. iii. 9. p. 28. B.; Aët. vi. 3. p. 100. B.; Cels. iii. 20. p. 146.; Leo, *ibid.* i. 13. p. 101.; Theoph. Nonn. *Epit. de Cur. Morb.* c. 27.

185. 11. παραφροσύνη] παραφρ. ἐστὶν ἐπειδὴν ἀλλόκοτα φθέγγονται καὶ μὴ φρονῶσι. (Leo, *ibid.* ii. 12. p. 119.) Cf. Gal. *De Sympt. Diff.* c. 3. tom. vii. p. 60.; id. *Comm. in Hipp.* "De Acut. Morb. Victu," iii. 37. tom. xv. p. 701.; id. *Comm. in Hipp.* "Aph." vi. 53. tom. xviii. p. i. p. 90.; Paul. Aegin. iii. 6. p. 27. B. l. 49.; Alex. Trall. i. 13. p. 43, 45. Idem fere videtur significare ac λήρος aut λήρησις.

185. 12. ἐπιλησμοσύνη] Vox rara, quae tamen occurrit ap. Gal. *Ars Med.* c. 6, 21. tom. i. p. 322, 361.; Alex. Trall. i. 13. p. 44. Exponit Gal. *De Loc. Aff.* iii. 5. tom. viii. p. 149. λήθης, ἢ μνήμησ ἀπωλείας ἢ βλάβησ, ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάζειν ἐθέλη τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ (sc. *Archigenis*), πάθος, ἢ εἰ μὴ πάθος, ἀλλὰ νόσον, ἢ σύμπτωμα, ἢ ἀρρώστημα.

185. 12. ἀποπληξία] ἀποπλ. ἐστὶν ... ὅταν ἐξαίφνης τις πεσὼν ἀναίσθητος καὶ ἀκίνητος κινῆται [fort. γίνηται,] ἐπὶ ἐμφράξει τῶν κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου. (Leo, *ibid.* c. 5. p. 113.) Cf. Gal. *De Meth. Med.* xiii. 21. tom. x. p. 931.; id. *Defin. Med.* c. 244, 45. tom. xix. p. 415.; id. *De Sympt. Diff.* c. 3., *De Sympt. Caus.* i. 8. tom. vii. p. 59, 144.; id. *De Loc. Aff.* iii. 14: iv. 3. tom. viii. p. 208, 231.; id. *Comm. in Hipp.* "Aph." ii. 42, 45. tom. xvii. p. ii. p. 541, 548.; id. *Comm. in Hipp.* "Epid. II." iii. 9. tom. xvii. p. i. p. 332.; id. *Introd.* c. 13. tom. xiv. p. 737.; id. *De Cur. Rat. per Ven. Sect.* c. 5. tom. xi. p. 265.; Aret. *De Sign. Diut. Morb.* i. 7. p. 84.; Paul. Aegin. iii. 18. p. 31.; Cels. iii. 27. § 1. p. 164.; Aët. vi. 27. p. 108.

185. 12. παραπληξία] Διαφέρει δὲ ἀποπληξία παραπληξίας [vel -γίας,] ὡς ὅλον μέρος· οἱ μὲν γὰρ ἀποπληκτικοὶ πάντως εἰσὶ καὶ παραπληκτικοὶ, οἱ δὲ παραπληκτικοὶ οὐ πάντως καὶ ἀποπληκτικοί. διαφέρει καὶ ὅτι οἱ μὲν ὑγιαίνοντες τὴν διάνοιαν παραπληκτικοὶ παρειμένοι εἰσὶ τοῦ σώματος μέρος ἢ μέρος, οἱ δὲ ἀποπληκτικοὶ καὶ ταῦτα καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὸ ὅλον. παραπληκτικοὶ λέγονται οἷς μόνα τὰ δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερὰ αἰ πάρεσεις γίνονται. (Gal. *Defin. Med.* c. 245. tom. xix. p. 415.) Cf. id. *Comm. in Hipp.* "Praedict. I." ii. 84: iii. 162. tom. xvi. p. 672, 826.; id. *Comm. in Hipp.* "Epid. I." ii. 59: "Epid. II." iii. 9. tom. xvii. p. i. p. 158, 332.; id. *Comm. in Hipp.* "De Acut. Morb. Victu," iv. 24. tom. xv. p. 783.; id. *De Loc. Aff.* iv. 3. tom. viii. p. 230 sq.; Aret. *De Sign. Diut. Morb.* i. 7. p. 84. De vocis forma vide Lobeck ad Phryn. *Ecl.* p. 530.

185. 15. μηνίγγων] De voce μῆνιγξ haec tradit Gal. (*De Anat. Adm.* ix. 2. tom. ii. p. 716.) de *Pia Matre* loquens, τοῦτον τὸν ὑμένα λεπτήν ὀνομάζουσι μῆνιγγα κατὰ δὴ τι παλαιὸν ἔθος, οὐκ οἶδ' ὅπως νῦν μόνοις τοῖς περὶ τὸν ἐγκέφαλον ὑμέσι φυλαχθείσης τῆς προσηγορίας· ὠνόμαζον γὰρ οὐ τούτους μόνοις τοὺς ὑμένας, ἀλλὰ καὶ πάντας οἱ παλαιοὶ μῆνιγγας.

186. 3. τῆς Διαγνωστικῆς τοῦ Γαληνοῦ] i. e. ejus librorum *De Locis Affectis*, qui ita vocantur etiam a Leone, (*Consp. Medic.* ii. 2, 5. p. 111, 113., et alibi,) Anon. ap. Dietz, (*Schol. in Hipp. et Gal.* tom. ii. p. 349. n., 458. n.) et Pallad. (*Comm. in Hipp. "VI Epid."* v. 1. et fort. vii. 1. tom. ii. p. 129, 186.) A Fabricio (*Bibl. Gr.* vol. iii. p. 543. ed. vet.) vocantur Διαγνωστικὴ Μέθοδος τῶν Πεπονηθῶτων Τόπων, et ab Auct. Anon. *Arab. Philos. Bibl.* ap. Casiri, *Bibl. Arabico-Hisp. Escur.* tom. i. p. 256. inter Gal. opera recensentur

تعرف العلل الباطنة نقل حنين ست مقالات

i. e. "*De Diagnostica Morborum Internorum*" libri sex, quos [Arabice] vertit Honain. Cf. Al. Sprenger, *De Orig. Medic. Arab. sub Khalif.* (8vo. Lugd. Bat. 1840.) p. 18. Initio denique primi libri (tom. viii. p. 1.) ait ipse Gal., ὅποσον μὲν οὖν τι τὸ πρὸς τὰς ἰάσεις ἐστὶ χρήσιμον ἐκ τῆς τοιαύτης γνώσεως, ἐν τῇ τῆς Θεραπευτικῆς Μεθόδου πραγματεία δηλοῦται νυνὶ δὲ μόνον, ὅπως ἂν τις διαγινώσκῃ τὰ πάσχοντα μόρια, πρόκειται σκοπεῖσθαι. Vide igitur tom. viii. p. 136 sq.

188. 8. DE SPINA, i. e. de spinae vertebrae, ossibusque cum ea articulatis, necnon de medulla spinali; cujus usum apud antiquos docuerunt Anon. *Isag. Anat.* c. 51.; Arist. *Hist. An.* iii. 7. § 1 sq.; id. *De Part. An.* ii. 6. § 3: 7. § 2: 9. § 4 sq.; Averr. *Coll.* i. 7.; Avic. *Can.* i. 1. § 5. tom. i. p. 41, 67., et alibi; Cels. *De Med.* viii. 1. p. 455 sq.; Gal. *De U. P.* xii, xiii. tom. iv. p. 1 sq.; id. *De Oss.* c. 7 sq. tom. ii. 755 sq.; id. *De Hipp. et Plat. Decr.* vii. 8. tom. v. p. 645., et alibi; Haly Abbas, *Theor.* ii. 4. p. 22.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 91 sq.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 14.; Orib. *Anat.* p. 26, 146.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 130 sq., 177 sq.; Ruf. Eph. *De Appell. Part.* p. 32, 52.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 522 sq.

188. 16. ὅπως μὴ ἐξίσταται] Vide sup. ad p. 149. l. 5.

189. 1. ὁ μὲν κ. τ. λ.] Cf. Gal. *Defin. Med.* c. 80. tom. xix. p. 367., Μύες εἰσὶ σώματα νευρώδη, ἀναμεμιγμένης αὐτοῖς καὶ σαρκὸς, πρὸς κίνησιν τῶν σώματος μερῶν γεγονότες.

189. 8. ὁ γὰρ νωτιαῖος κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 141.

190. 12. διὰ ῥωμαλεωτάτου συνδέσμου] sc. ligam. *Odontoides*.

190. 13. διὰ ταύτης οὖν κ. τ. λ.] Sic Gal. *De Oss.* c. 8. tom. ii. 756.; id. *De U. P.* xii. 5 sq. tom. iv. p. 15 sq.; id. *Comm. in Hipp. "Epid. II."* ii. 29. tom. xvii. p. 1. p. 374.; id. *De Anat. Adm.* iv. 8. tom. ii. p. 460 sq.; Orib. *Anat.* p. 148. Non ita nostri anatomici, de qua re vide ab una parte Vesal. *De Hum. Corp. Fabr.* i. 15.; ab altera Eustach. *De Motu Cap.* in *Opusc. Anat.* p. 227 sq.

191. 6. πυρινοειδῆς] Fort. πυρην., sic enim Gal. *l. c.*; id. *De Oss.* c. 8. tom. ii. p. 756.; Ruf. Eph. p. 37.; Orib. *Anat.* p. 148. Fa-

tendum est tamen ipsum Theoph. forma *πυρίνα* pro *πυρήν* sup. p. 62. l. 11. usum fuisse, et formam *πυρινοειδής* occurrere ap. Pallad. *Comm. in Hipp.* “*Epid. VI.*” vii. 8. tom. ii. p. 192. l. 12.

191. 6. ὀδοῦς] Ὀδόντα καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ τὴν ὀδοντοειδῆ ἀπόφυσιν τοῦ δευτέρου σπονδύλου, τὴν διηρθρωμένην τῷ κρανίῳ. Γέγονε δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως ἵνα τὴν κεφαλὴν ἀπάγῃ πρόσω τε καὶ ὀπίσω· ἡ γὰρ τοῦ πρώτου σπονδύλου διάρθρωσις πρὸς τὸ κράνιον περιφέρει τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερά. (Gal. *Comm. in Hipp.* “*Epid. II.*” ii. 29. tom. xvii. p. i. p. 374.) Cf. Pallad. *Comm. in Hipp.* “*Epid. VI.*” vii. 8. p. 192.

191. 7. καὶ Ἴπποκρ. κ. τ. λ.] Vide librum secundum *Epidemiorum*, seu *De Morbis Vulgaribus*, quem plerique pro spurio habent; nam e septem *De Morb. Vulg.* libris soli primus atque tertius germani Galeno videbantur, (*De Diffic. Resp.* ii. 8 : iii. 1. tom. vii. p. 854, 890.) Laudatur hic ipse liber ab Erot., (*Gloss. Hippocr.* in v. σπληνός κατ' ἕξιν, p. 322.) Cael. Aurel., (*De Morb. Acut.* iii. 17. p. 240.) et Gal., (*Gloss. Hippocr.* in vv. κατάστημα, στομάργον, tom. xix. p. 109, 141.; *De Hipp. et Plat. Decr.* vi. 8. tom. v. p. 574.; *Comm. in Hipp.* “*De Alim.*” iii. 21. tom. xv. p. 347.; *De Loc. Aff.* iv. 6. tom. viii. p. 238.; *De Septim. Partu*, tom. v. p. 347. ed. Chart.) cui ex Hipp. adversariis a Thessalo, qui et sua addidit, collectus videbatur. (Cf. *Comm. in Hipp.* “*Epid. II.*” ii. 1 : “*Epid. VI.*” i. Prooem. tom. xvii. p. i. p. 314, 796.; Pallad. *Comm. in Hipp.* “*Epid. VI.*” tom. ii. p. 3.) Hanc sententiam inter recentiores plerique amplexi sunt. Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. *Introd.* p. 324, 364.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*

191. 7. οὕτως αὐτὴν ὠνόμασεν] Ἴπποκρ. δὲ καὶ ὅλον τὸν δεύτερον σπόνδυλον ὀδόντα προσηγόρευσεν ἀπ' αὐτῆς (sc. τῆς ὀδοντοειδοῦς ἀποφ.). Sic Gal. *De Oss.* c. 8. tom. ii. p. 757.; cf. Orib. *Anat.* p. 148. : minus recte Ruf. Eph. (p. 37.) ait, τὸν δὲ πρῶτον τοῦ τραχήλου σπόνδυλον Ἴπποκράτης ὀδόντα δοκεῖ μοι καλεῖν, et sic quoque Poll. *Onom.* ii. 4. § 131.

191. 12. βίβλῳ] Lege [βιβλίῳ], ut sup. p. 20. l. 1 : 21. 1.

191. 12. Περὶ τῆς τῶν τεθνεώτων Ἀνατομῆς] E libris Gal. perditis, cujus ipse meminit *De Ord. Libr. Suor.* tom. xix. p. 55.; itemque Auct. Anon. *Arab. Philos. Bibl.* ap. Casiri, *Bibl. Arabico-Hisp. Escur.* tom. i. p. 256., ubi inter Gal. opera recensetur

كتاب تشریح الحيوان الميت نقل حبیبش مقاله

i. e. “*De Animalis Mortui Dissectione*” liber unus, quem vertit Hobaisch. Cf. Al. Sprenger, *De Orig. Medic. Arab. sub Khalif.* p. 19.

192. 4. Εἰσὶ δὲ κ. τ. λ.] Cf. Pallad. *Comm. in Hipp. "Epid. VI."* iii. 12. tom. ii. p. 86.

192. 15. περιέχουσαι] Legendum videtur -χοντες, et sic Crass.

193. 3. σύνδεσμον] An *Ligam. Subflava*?

193. 11. ἀπάκια] Occurrit vox eodem sensu ap. Hypatum (sive Sanguinaticium,) *De Corp. Part.* (ap. Steph. Le Moynes, *Var. Sacra*, tom. i. p. 515., et in fine Anon. *Intr. Anat.*, ed. Bernard;) neque unquam (quoad sciam,) alibi. Vide Du Cange, *Gloss. Med. Graec.*

193. 11. Κατωτέρω κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 196. l. 10 sq.

193. 12. τὸ ἱερόν ὀστοῦν] Hoc nomen non semper idem apud antiquos videtur significare; interdum enim *Os Sacrum* proprie dictum designat, (Melet. *De Nat. Hom.* c. 25. p. 111.; Gal. *De Oss.* c. 11, 12. tom. ii. p. 762.; Orib. *Anat.* p. 150.;) interdum etiam *Os Coccygis* comprehendit, (Gal. *De U. P.* xii. 12: xiv. 13. tom. iv. p. 50, 198., *Isag.* c. 10, 12. tom. xiv. p. 707, 722., *De Oss.* c. 7. p. 755.; Ruf. Eph. p. 32, 52, 69.) Vocatur etiam πλατὺ ὀστοῦν, (inf. p. 206. l. 5.; Gal. *De U. P.* xii. 12: xiii. 7: xiv. 13. tom. iv. p. 50, 109, 198., *De Oss.* c. 7, 12., *Comm. in Hipp. "De Fract."* iii. 26. tom. xviii. p. ii. p. 573., *De Anat. Adm.* vi. 14. tom. ii. p. 585.; Theod. *De Prov.* iii. tom. iv. p. 522.;) ὑποσπόνδυλον, (Anon. *Isag. Anat.* c. 35.; Ruf. Eph. p. 32, 52.;) τρητὸς κόκκυξ, (Poll. *Onom.* ii. 4. § 183.) Neque quot partes *Os Sacrum* habeat consentiunt veteres; neque ipse Gal. semper sibi constat, ei nunc tres (*De Oss.* c. 11.,) nunc quatuor (*De U. P.* xii. 12.) tribuens. De qua controversia alium locum ex Abdollatiphi *Hist. Aegypti Comp.* ii. 3. p. 276. exscribam:

واما العجز مع العجب ذكر جالينوس انه
مولف من ستة اعظم ووجدته انا عظاما واحدا
واعتبرته بكل وجه من الاعتبار فوجدته عظاما
واحدا ثم اني اعتبرته في جثة اخري
فوجدته ستة اعظم كما قال جالينوس
وكذلك وجدته في سائر الجثث علي ما
قال الا في جثتين فقط فاني وجدته فيها
عظاما واحدا وهو في الجميع موثق بالمفاصل
ولست واثقا بذلك كما انا واثق باتحاد
عظم الفك الاسفل

i. e. Quod attinet ad Os Sacrum cum Osse Coccygis, p dixit Galenus illud constare ex ossibus sex; verum ego inveni illud os esse unum; et quum, adhibita omni diligentia, illud examinasset, inveni illud os esse non nisi unum. Quum autem illud examinasset in cadavere alio, inveni idem sex habere ossa uti statuit Galenus; et prout ille dixit, ita se rem habere inveni in reliquis cadaveribus, duobus exceptis, in quibus inveni illud unum esse os, idque in totum articulis solidatum. De hoc autem non sum certus sicut ego certus de unitate ossis Maxillae Inferioris.

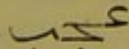
Nomen *Sacrum* ob magnitudinem datum videtur; sic enim expresse docent Ruf. Eph., (p. 69.) et Plut. (*An Terrestr. an Aquat. Anim. sint Callid.* p. 981. D.) et majora *ιερὰ* vocata fuisse nemo nescit. (Vide Aret. *De Sign. Diut. Morb.* i. 4. p. 73.; Athen. *Deipn.* vii. 17. p. 282 sq., praesert. p. 284. C.; Schol. MS. in Greg. Naz. in Bastii Excerptis, ap. Suid. ed. Gaisf. p. 1735. n.; Cael. Aurel. *De Morb. Chron.* i. 4. p. 291.; Melet. c. 25. p. 1111.; et cf. inf. ad p. 239. l. 4. de *Morbo Sacro.*) Quam vocis originem confirmat nomen *πλατὺν*, procul dubio propter magnitudinem impositum. Alia etyma affert Melet. l. c., ἡ ὅτι κύριον, παθὸν γὰρ ἀναιρεῖ ἡ ὅτι ἱερούργουν αὐτὸ τοῖς δαίμοσι κατὰ τὸ ἀρχαῖον οἱ Ἕλληνες: quorum hoc Menandri testimonio confirmatur,

..... οἱ δὲ τὴν ὀσφὺν ἄκραν

θύσαντες. (*Etymol. Magn.* in v.; Menand. ed. Meineke, p. 50., ubi vide Not.)

“ Alii sic dictum voluerunt quod in eo aliquid sacri arcanique insit, quoniam partus tempore divinitus aperiatur, eductoque foetu solidescat miro quodam naturae opificio.” (Gorr. *Defin. Med.*) Ἴερὸν ὀστοῦν, ait Anon. ap. Cramer, *Anecd. Gr. Oxon.* tom. ii. p. 450., κυρίως τὰ κατ’ ὀσφὺν τῶν ἱερείων ὀστέα ταῦτα τέσσαρα ἐπετίθεισαν ταῖς θυσίαις. οἱ δὲ ὅτι φησὶν ἡ ὀσφὺς πρώτη φύεται καὶ τῶν ζώων, ὅθεν τὰ ἐκατέρωθεν τῆς τρόπιος ἀμφιμίτρια [fort. ἀμφιμήτρια,] λέγουσιν ἀπὸ τῆς μήτρας. τινὲς δὲ τὸ μέγα ὀστοῦν: cf. S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 96. Quod nuper vidi prolatum etymon, sc. ab Hebraeorum *גִּיּוּן*, *conceptio*, paucis, credo, praeter auctorem placebit; quem nominatim laudare supersedeo.

194. 5. *ράχις*] Habet E. *ράχη*, quam formam si saepius invenissem, ubique pro antiqua *ράχις* reposuissem, quum eam agnoscant Meursius (*Gloss. Graeco-Barb.*) et Du Cange. (*Gloss. Med. et Inf. Graec.*)

P Quid de osse Mohammedani commenti sint vide ap. Pococke Not. ad *Port. Mos.* p. 120, 255.

Occurrit quoque ap. Anon. *De Cibis*, c. 23., (ap. Erm. *Anecd. Med. Gr.* p. 271.,) et ap. Cramer, *Anecd. Gr. Oxon.* tom. ii. p. 396. l. 6.

194. 17. κλάσις] sc. *flexura*, ut ap. Arist. *Probl.* v. 19. § 2., τοῖς μὲν γόνασιw ἢ εἰς τὸ πρόσθεν κλάσις, τοῖς δὲ μηροῖς ἢ εἰς τοῦπισθεν: unde κλάσεις ἐμμελέσταται φωνῆς, *inflexiones, modulationes*, ap. Phil. Jud. *De Merc. Meretr.* tom. ii. p. 266. l. 23. Saepius in metaph., κλάω et *frango* pro *mollire, enervare*, usurpantur. Quintil. *Inst. Orat.* i. 6. sub fin., *comam frangere*, habet. Vide H. Steph. *Thes. Gr.* in vv. κλάσις, κλάω; Facciol. *Lex. Lat.* in v. *frango*.

195. 7. [διαφυλάττηται] Vide sup. ad p. 149. l. 5.

195. 9. τὸ βαστάζον κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 13. l. 9: 33. 4: 49. 14.

195. 11. τῶν ὀστέων τὸ κατωτάτω] sc. *Os Sacrum*, cf. p. 193. l. 12.: 196. 10.

196. 10. Τὸ δὲ ἱερὸν ὀστοῦν κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 193. l. 12 sq.

196. 14. ὠμοπλάτας] *scoptula operta* vocat Crass., quod e Celsi loco, (viii. 1. p. 456, 57.,) ubi nunc *scutula operta* legitur, (vide Targ. ad loc.,) videtur sumpsisse.

197. 4. αὐχὴν τῆς ὠμοπλάτης] sc. *Cervix Scapulae*.

197. 5. κοιλία] sc. *Sinus Glenoides*.

197. 11. τὸ τῆς ψυχῆς ταμείον, τὴν καρδίαν] Cf. sup. p. 184. l. 15 sq.

197. 13. ῥάχιw] sc. *Spinam Scapulae*.

199. 6. αὐτῶ] Lege [αὐτὸ] cum Gal., et vide ad p. 149. l. 5.

199. 9. ἐπωμίδας] Fort. *Acromia*, neque enim de hujus vocis significatione plane constat. Ait Gal., (*Comm. in Hipp. "De Artic."* i. 4. tom. xviii. p. i. p. 313.,) ἐπωμῖς δὲ τὸ ἐπάνω τοῦ ὤμου μέρος ἐπιτεινόμενον ὡς ἐπὶ τὸν τράχηλον: Poll., (*Onom.* ii. 4. §. 133.,) κλειδῶν δὲ τὸ μὲν πρὸς ὠμοπλάτας, ἐπωμῖς: τὸ δὲ πρὸς τράχηλον, παρασφαγίς: Ruf. Eph. (*De Appell.* p. 28.,) τὰ δὲ ἀπὸ τῶν τερόντων ἐπὶ τοὺς ὤμους καθήκοντα, ἐπωμίδες. Cf. id. p. 50.

199. 11, 12. ἐπειδὰν—προσπέση] Vide sup. ad p. 149. l. 5.

201. 1. διὰ μῶw] Praecipue a musc. *Supra Spinato* et *Infra Spinato*.

201. 7. Διὰ τί δὲ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 38. l. 7 sq.

201. 9. γλυμῆ] Lege [γλήνη], et vide Var. Lect.

201. 10. ξύμπασα] Fort. *σύμπασα* cum Gal., ut semper alibi.

202. 2. συνδέσμοις] Praecipue a ligam. *Capsulari*.

202. 3. ὑπὸ μῶw] De quibus vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 966 sq. (c. 19. ed. Dietz.)

202. 7. πίθηκοι, ἄρκτους] Inf. p. 213. l. 13. *capram gravidam* dissecare hortatur. De simiis, ursis, et similibus dissecandis cf. Ruf. Eph. p. 33, 34.; Gal. *De Anat. Adm.* iii. 5., *De Ven. et Art. Diss.* c. 1. tom. ii. p. 384, 781.; id. *De Musc. Diss.* tom. xviii. p. ii. p. 930.

(c. 1. p. 4. ed. Dietz.), et alibi: in bello autem Germanico ait Gal. (*De Comp. Medic. sec. Gen.* iii. 2. tom. xiii. p. 604.) medicos ἐξουσίαν ἀνατομῆς σωμαίων βαρβαρικῶν habuisse.

202. 13 — 203. 4. Ἀποπερατώσασα — ἰσχία] Cf. Gal. *De U. P.* xiv. 13. tom. iv. p. 198.

202. 13—15. Ἀποπερ.—ὄστούν] ὑποβέβληται μὲν ἐπὶ τῷ πέρατι τῆς ῥάχεως τὸ πλατύ τε καὶ ἱερὸν ὄστούν ὀνομαζόμενον, Gal.

202. 15. τῶν πλαγίων] ἐκ τῶν πλαγίων Gal.

202. 16. αὐτοῦ συνέφυσε] αὐτῷ συμφύεται Gal.

202. 16. δύο ὄστᾶ] sc. *Ossa Innominata*, de quibus et eorum partibus vide Gal. *De Oss.* c. 20. tom. ii. p. 772.

202. 16. ὄστᾶ] om. Gal.

202. 17. πολυπλάσια τῷ δὲ] πολλαπλάσια καὶ τῷ Gal.

202. 17. πολυπλάσια] Vox rara, pro qua sup. p. 62. l. 6. usitatio-
torem πολλαπλάσιος Noster habet.

203. 1. ἀνατείνασα] —νόμενα Gal. 2. (ταῦτα—ὄστᾶ)] om. Gal.

203. 2, 4. λαγόνος ὄστᾶ,—ἰσχία] Cf. Gal. *De Oss.* l. c.

203. 3. προτείνουσα] προϊόντα Gal. 3, 4. ἄπερ—ἰσχία] om. Gal.

203. 10. Ἰσχίῳ κ. τ. λ.] Eundem locum laudat Gal. *Comm. in Hipp.* “*De Fract.*” ii. 70. tom. xviii. p. ii. p. 519.

204. 5. νεῦρον] i. e. non *nervum*, sed *ligamentum*; νεῦρόν ἐστι σῶμα λευκὸν καὶ ναστόν. νεῦρων τρεῖς εἰσιν αἱ διαφοραί· τὰ μὲν ἐξ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου ἐκπεφυκότα, νεῦρα ταῦτα κυρίως προσαγορεύεται· τὰ δὲ ἐκ μυῶν, τένοντες· τὰ δὲ ἐξ ὀστέων, σύνδεσμοι. (Gal. *Defin. Med.* c. 76. tom. xix. p. 366.) Cf. id. *Comm. in Hipp.* “*De Alim.*” iii. 1. tom. xv. p. 257.; id. *De Oss.* Prooem. tom. ii. p. 739.; id. *De Hipp. et Plat. Decr.* i. 9. tom. v. p. 205.; id. *De Comp. Medic. sec. Gen.* iii. 2. tom. xiii. p. 575.; id. *De U. P.* i. 17. tom. iii. p. 47.; id. *Introd.* c. 11. tom. xiv. p. 710. Sic *nervus* ap. Latin. usurpatur; vide Cels. vii. 18: viii. 1. p. 413, 456.

204. 10. καὶ μονωτάτους] Nota loquendi formulam certe rarissimam, et a locis sup. ad p. 57. l. 9. laudatis paullo diversam.

204. 16. εἰς τέσσαρας τόπους] Cf. Hipp. *De Artic.* tom. iii. p. 213., ibique Gal. *Comm.* iii. 68, 90, 98, 105. tom. xviii. p. i. p. 582 sq., 610 sq., 626 sq., 649 sq.

205. 6. ὀρθοπεριπατητικόν] Vox rara, quae occurrit ap. Athan. *De Defin.* c. 3. tom. ii. p. 246. ed. Bened.; Ammon. *In V Voces Porph.* p. 30, 31 B. ed. Ald.: eodem sensu ἀνορθοπεριπατητικὸς ap. Athan. *ibid.* c. 1. p. 243 A. Vide Bast. in Ind. Scap. *Lex.* ed. Oxon.

205. 8. μῦας μείζους τε κ. τ. λ.] De quibus vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 1000 sq. (c. 33 sq. ed. Dietz.)

205. 9. ἀπονευρώσεις] καλοῦσι δ' αὐτοὺς [sc. τοὺς τένοντας,] ἀπονευ-

ρώσεις μυῶν οἱ νεώτεροι, ὅτι, οἶμαι, τοὺς μῦς εἰς αὐτοὺς ὀρώσι τελευτῶντας. (Gal. *De Motu Musc.* i. 1. tom. iv. p. 368.) Cf. id. *Comm. in Hipp.* "VI. Epid." i. 2. tom. xvii. p. i. p. 804.

205. 12. κατὰ τὰ ὀπισθεν] sc. musc. *Gastrocnemium* et *Soleum*.

205. 13. γαστροκνημίας] Cf. Arist. *Hist. An.* i. 15. § 5 : ii. 1. § 29.; Gal. *Introd.* c. 10. tom. xiv. p. 708.; Ruf. Eph. p. 33, 52.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 190. Vide Lobeck ad Phryn. *Ecl.* p. 330.

206. 1—3. Καὶ ἀνωτέρω—κατεσκ.] Non omnino sanus mihi hic locus videtur, quamquam mederi non possim.

206. 10. καθήσεως] Fort. καθίσεως legendum; de η et ι confusis vide ad p. 182. l. 2. Occurrit tamen κάθησις in libris quibusdam Jerem. xlix. 30. Vide H. Steph. *Thes. Gr.* in v. κάθισις.

206. 11. μύας πολλοὺς ἀδρῶν] sc. musc. *Gluteos*, de quibus vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 1004. (c. 33. p. 81 sq. ed. Dietz.)

206. 13. τὰς πυγὰς] πυγαὶ δὲ τὰ μετὰ τὴν ὀσφῦν σαρκώδη, καὶ ἐφέδρανα, ἐφ' ὧν καθίζομεν· ἄλλοι δὲ γλουτοὺς καλοῦσι. (Ruf. Eph. p. 32.) Cf. id. p. 52.

207. DE GENITALIBUS, i. e. maris et foeminae, necnon de foetu, ejusque generatione; de quibus apud antiquos docuerunt, Aët. iv. 4. § 1 sq.; Alshar. *Theor.* iv. 23 sq. p. 6 B.; Anon. (fort. Mich. Psell.) ap. Cramer, *Anecd. Gr. Par.* tom. i. p. 340 sq.; Anon. *Isag. Anat.* c. 22 sq.; Arist. *De Gener. An.*; id. *Hist. An.* iii. 1 : vii, x, et alibi; Avic. *Can.* i. 1. § 5 : iii. 20, 21. tom. i. p. 61, 886 sq.; Cels. iv. 1 : vii. 18. p. 171 sq., 413 sq.; Gal. *De Uteri Diss.* tom. ii. p. 887 sq.; id. *De U. P.* xiv, xv., *De Sem.*, *De Foet. Form.* tom. iv. p. 142 sq., 512 sq., 652 sq.; id. *De Septim. Partu*, tom. v. p. 347. (ed. Chart.) et alibi; Haly Abbas, *Theor.* iii. 33 sq. p. 40 B. sq.; Hipp. *De Genit.*, et *De Nat. Pueri*; id. *De Septim. Partu*, et *De Octim. Partu*; id. *De Superfoet.* tom. i. p. 371 sq., 444 sq., 460 sq.; S. Isid. *Hisp. Orig.* xi. 1. § 101 sq., 134 sq.; Lact. *De Opif. Dei*, c. 12.; Macrob. *Comm. in Cic.* "Somn. Scip." i. 6.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 24 sq.; Mosch. *De Mul. Pass.* c. 2 sq.; Nemes. *De Nat. Hom.* c. 25.; Oct. Hor. *Rer. Med.* iv. p. 102 sq., 109 sq.; Orib. *Anat.* p. 124 sq.; Paul. Aegin. vi. 61.; Plin. *Hist. N.* vii. 3 sq., et alibi; Plut. *De Phys. Philos. Decr.* v. 3 sq.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 171 sq.; Razes, *Almans.* i. 24 sq. p. 20.; Ruf. Eph. *De Appell. Part.* p. 31 sq., 40 sq., 51 sq., 63 sq.; Soran. *De Arte Obstetr.* c. 4, 5.

207. 3. ἥβης ὀστᾶ] . . . ἥβης καλέουσιν ὀστᾶ· κατὰ γὰρ τὸν τῆς ἥβης χρόνον ἐκείσε φύονται αἱ τρίχες. (Melet. c. 23. p. 109.)

207. 6. φρουροῦσαν τῇ τε κύστει κ. τ. λ.] Nota verbum φρουρεῖν cum dat. conjunctum, alibi semper accus. regens.

207. 7. Ὑπέρκειται μὲν οὖν] Dele οὖν.

207. 9. ἡ δὲ μήτρα] καὶ πρῶτον μὲν, πότερον ὑστέραν ἢ μήτραν κλητέον ἐστὶ τὸ μόριον ἐκεῖνο ὃ πρὸς τὴν κύησιν ἔδωκε φύσις ταῖς γυναῖξιν, οὐδὲν διαφέρει. (Gal. *Comm. in Hipp.* "De Alim." iii. 17. tom. xv. p. 326.; cf. id. *Comm. in Hipp.* "De Hum." i. 19. tom. xvi. p. 177.) Ἰπποκράτης δὲ καὶ δελφὺν καὶ γονὴν καλεῖ. (Ruf. Eph. p. 40.) Cf. Poll. *Onom.* ii. 4. § 222.; Melet. *De Nat. Hom.* p. 8.

207. 16—208. 2. καὶ προσέτι—τὴν τοῦ] Locus corruptus, (vide Gal. in Var. Lect.) ita fort. corrigendus: καὶ πρὸς ἔτι τὴν τοῦ κύηματος αὔξησιν, ἐπὶ πλείστον ἀλύπως διαστελλεσθαι πεφυκυίας τῆς ὑστέρας εἰς [τε] τὴν τοῦ κ. τ. λ.

208. 5. ὑστέρας αὐχὴν] sc. *Os Uteri*, cf. inf. p. 211. l. 2.; vide Casp. Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 964. Alibi *Vaginam* videtur designare, e. g. Gal. *De U. P.* xiv. 11. tom. iv. p. 188.; vide Haller, *Physiol.* xxviii. 2. § 6, 15. tom. vii. p. ii. p. 52. n., 72. Aliud quid ὁ τράχηλος τῆς μήτρας ap. Theoph. *Comm. in Hipp.* "Aph." v. 60. p. 477. l. 30., quamquam nonnunquam idem voces significant; vide Ruf. Eph. p. 40., Poll. *Onom.* ii. 4. § 222.

208. 9. τὰς κοιλίας τῶν ὑστερῶν] "Ita loquebantur [veteres], quod "persuasum haberent uterum humanum distingui utrinque quasi in "loculos . . . . aut sinus, eo modo quo canum, suum, ovium, vac- "carum, aliorumque multiparorum." (Casp. Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 962.)

209. 3. Τὸ δὲ κύτος τῶν ὑστερῶν] sc. *Fundus Uteri*.

209. 4. εἰς κόλπους δύο] Sic Arist. *Hist. An.* iii. 1. § 20.; id. *De Gener. An.* i. 3. § 5.; Anon. *Isag. Anat.* c. 29.; Plin. *Hist. N.* xi. 84.; Philot. et Praxag. ap. Gal. *De Diss. Ut.* c. 3. tom. ii. p. 890.; Melet. c. 26. p. 115.; Raz. *Almans.* i. 26. Vide Haller, *Physiol.* xxviii. 2. § 5. tom. vii. p. ii. p. 51. Monendum est γυναικείον κόλπον *vaginam* significare; vide Ruf. Eph. p. 41., Poll. *Onom.* ii. 4. § 222., Soran. *De Arte Obstetr.* c. 5. p. 12, 14.

209. 5. Ἐμβρυα κ. τ. λ.] Cf. Hipp. *Praedict.* ii. 34., *De Superfoet.* tom. i. p. 221, 476.; id. *De Morb. Vulg.* ii. 6., *Aph.* v. 38. tom. iii. p. 465, 744.

ما كان من الاطفال زكرا فاحري ان
يكون تولده في الجانب اليمين وما كان
انثي ففي الجانب اليسر (Honain, *Aph.* v. 47. p. 48.)

"Οτι διὰ τὴν κρᾶσιν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οὖσαν θερμότεραν ἄρρεν γίγνεται τὸ ἔμ-
βρυον ἐν τοῖσι *Περὶ Σπέρματος* [ii. 5. tom. iv. p. 633 sq.] ὑπομνήμασιν ἐπιδέ-
δεικται. Θερμότερα δὲ ἡ κρᾶσις γίγνεται τοῖς ἐμβρύοις οὐχ ἥκιστα καὶ διὰ τὸ

χωρίον, ὅπερ ἐστὶ τὸ δεξιὸν τῆς ὑστέρας μόριον, αὐτίκα δὲ τοῦτο θερμότερόν ἐστι τῇ γειτνιασίῃ τοῦ ἥπατος. Εἴη δ' ἂν τι πρὸς τὴν θερμότητα τοῦ κνουμένου συντελοῦν καὶ τὸ τῆς θηλείας σπέρμα προερχόμενον μὲν ἐκ τῶν οἰκείων ὄρχεων δι' ἐκατέρας τῆς κεραίας, τὸ μὲν εἰς τὸν δεξιὸν κόλπον τῆς μήτρας, τὸ δὲ εἰς τὸν ἀριστερόν, ἀνόμοιον ὑπάρχον, ὡς καὶ τοῦτ' ἐπεδείξαμεν. Εἴπερ οὖν ὄρρωδέστερόν ἐστι καὶ ψυχρότερον τὸ κατὰ τὸν ἀριστερόν ὄρχιν σπέρμα, καὶ κατὰ τοῦτ' ἂν εἰκότως ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι τῆς μήτρας τὸ συνιστάμενον εὐθύς ἐξ ἀρχῆς κύημα γίγνοιτο ψυχρότερον. Εἴρηται δὲ περὶ τῶν τοιούτων ἀπάντων αὐτάρκως· κὰν τῷ πέμπτῳ τῶν Ἱπποκράτους Ἀνατομικῶν.⁹ (Gal. *Comm. in Hipp. "Aph."* v. 48. tom. xvii. p. ii. p. 840.)

Ἡ μήτρα δύο κόλπους ἔχει, δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, διαφραττομένους ὑμῖνι τινί· ἐν τούτοις οὖν γίνεται ἡ διάπλασις τῶν ἐμβρύων, ἀλλὰ τῶν μὲν ἀρρένων ἐν τοῖς δεξιοῖς, τῶν δὲ θηλέων ἐν τοῖς ἀριστεροῖς. Καὶ ἡ αἰτία, ὅτι τὰ ἄρρενα θερμότερά εἰσι, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς δεξιοῖς, ὡς ἐν θερμότεροις, δημιουργοῦνται· τὰ δὲ θήλεα ψυχρά, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, ὡς ἐν ψυχρότεροις, δημιουργοῦνται. Θερμότεροι μὲν οὖν εἰσιν οἱ δεξιοὶ κόλποι τῆς μήτρας τῶν ἀριστερῶν τῇ πυριάσει τοῦ ἥπατος· ἀλλὰ καὶ ὁ δεξιὸς ὄρχις καὶ κόλπος δέχονται τὸ καθαρὸν αἷμα, καὶ διὰ τοῦτο θερμότεροι, ὁ δὲ ἀριστερὸς ὄρχις καὶ κόλπος ὄρρωδέστερον, καὶ διὰ τοῦτο ψυχρότεροι. (Theoph. *Comm. in Hipp. "Aph."* v. 47. tom. ii. p. 469.)

Διὰ τὴν θερμότεραν κρᾶσιν ἄρρεν γίνεται τὸ ἔμβρυον· θερμότερον δ' ἐστὶ τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ὑστέρας τῇ γειτνιασίῃ τοῦ ἥπατος. Damasc. *ibid.*

“ Multis de causis mares in dextra parte jacent : primum, quia virtus ibi major est ; deinde, quia calor fortior. Sed quaeras, ‘ Quomodo calor in dextra est, quum cor in sinistra jaceat?’ Respon- demus, licet in sinistra jaceat cor, calorem tamen tam dextrae quam sinistrae ministrat ; dextrae enim dupliciter calida est, primo ab hepate, deinde a corde. Ideo masculi in dextra, foeminae autem in sinistra jacent.” (Pseudo-Oribas. *Comm. in Hipp. "Aph."* vi. 19. p. 224.)

“ Id quod fuse Hippocrates in libro Aphorismorum tradidit, hac in parte breviter enarrat, ‘ Masculos in dextra uteri parte generari, foeminas autem potius in sinistra.’ Hujus effectus causam nonnulli congruenter assignaverunt, videlicet propterea quod dextrae partes sunt calidiores, sinistrae frigidiores : nam hoc modo et viri calidiores, et mulieres frigidiores sunt. ‘ Sed dextra calidiora esse unde

⁹ Sc. in libro deperdito, cujus ipse non semel meminit, e. g. *Gloss. Hipp.* in v. κοτυληδόνας, tom. xix. p. 114 ; *De U. P.* xiv. 4., *De Sem.* i. 7 : ii. 5. tom. iv. p. 154, 537, 633. Cf. Auct. Anon. *Arab. Philos. Bibl.* ap. Casiri, *Bibl. Arabico-Hisp. Escur.* tom. i. p. 256. l. 22. ; Al. Sprenger, *De Orig. Medic. Arab. sub Khalif.* p. 19.

“ *dignoscitur?*” Respondent aliqui, ex eo, quia sunt robustiora sinis-
 “ tris, robur autem calorem ostendat. At nos aliter dicimus, non
 “ propter calorem dextra esse validiora, sed quia bene moventur et
 “ vehementius exercentur: hinc est quod dextra manus, utpote
 “ magis exercitata, dextro pede^r valentior est. Alii dicunt calidiora
 “ esse dextra quoniam jecur in dextra parte collocatum sit. Verum
 “ nos dicimus cor in medio thorace esse positum, sed ad sinistrum
 “ latus ejus sinistrum cavum declinare. Sed ultra haec veram causam
 “ referamus, quam per corporum animalium dissectiones compertam
 “ habemus. Scire igitur oportet venas et arterias magnas ad renes
 “ derivari, quae sanguinem defecandi, quo membra nutriuntur, offi-
 “ cium habent; sed antequam ad renes perveniant, ramus unus ab
 “ ipsis ad sinistrum testiculum et ad sinistrum uteri sinum mittitur,
 “ qui sordidum et impurum sanguinem continet. A renibus autem
 “ purgato sanguine ramus alter ad dextrum testiculum et ad dex-
 “ trum uteri concavum descendit, qui purum et calidum sanguinem
 “ devehit; nam purus sanguis impuro calidior est. Hac de causa
 “ mares in dextro, foeminae in sinistro latere generantur. At non
 “ modo uteri cavitatum temperamento causa est assignanda, verum
 “ etiam masculino semini calido et ad mares generandos idoneo:
 “ cum his et superior motus numerandus est. Absurdum est enim
 “ vim formatricem uteri et seminis temperaturae effectricem esse
 “ dicere, horum autem causam esse non dicere; quandoquidem ne-
 “ que mas neque foemina sine ipsa gignitur. Quocirca vere de ipsa
 “ dictum fuit, ‘ *Quod voluit aspexit, atque ita omnia facta sunt.*’ Hae
 “ sunt igitur omnes causae, ob quas mares in dextris, foeminae in
 “ sinistris partibus oriuntur. Et hujus rei fidem a pastoribus accipe.
 “ Siquidem oves et caprae geminos foetus edunt, et cum praegnan-
 “ tes fuerint, eas in dextris mares, in sinistris foeminas gerere in-
 “ venimus. Et hoc idem Parmenides affirmavit inquiens, ‘ *In dextris*
 “ *quidem pueros, in sinistris vero puellas.*’ Caeterum quandoque
 “ (licet raro,) et in sinistris mares, quemadmodum foeminae, et in
 “ dextris foeminae, quemadmodum et mares, procreantur.” (Pallad.
Comm. in Hipp. “VI. Epid.” ii. 43. tom. ii. p. 70.)

Hanc hypothesin, quae diu obtinuit, primus excogitavit Parmen-
 ides (Pallad. *l. c.*) aut Anaxagoras (Arist. *De Gener. An.* iv. 1. § 3.;
 Plut. *De Philos. Decr.* v. 7.; Gal. *Hist. Philos.* c. 32. tom. xix.
 p. 324.;) de qua re plura vide ap. Haller, *Rhysiol.* xxix. 2. § 3. tom.
 viii. p. 79. Cf. inf. p. 235. l. 10.

^r Dextro pede] An sinistra manu? aut fort. [sinistra manu, et] dex[ter pes
 sinis]tro pede &c.

209. 7. "Εοικε δὲ ἡ μήτρα κ. τ. λ.] Hanc uteri descriptionem, paulo obscuriorem, unde Noster desumpserit nescio.

209. 9. ὁ τράχηλος τῆς μήτρας] De Uteri partium nominibus ait Soranus (c. 4. p. 8.) κέκληται δ' αὐτῆς τὸ μὲν πρῶτον καὶ προάγον μέρος στόμιον, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο τράχηλος, τὸ δὲ ἐπόμενον αὐχὴν, ἡ συνδρομὴ δὲ τούτων καυλὸς, τὰ δὲ ἐκατέρωθεν μετὰ τὴν στενότητα τοῦ τραχήλου πλατυνόμενα πρῶτως ὑστέρας ὠμοί, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα πλευρὰ, τὸ δὲ ὕστατον πυθμὴν, τὸ δὲ ὑποκείμενον βάσις, τὸ δ' ὄλον χῶρημα κύτος καὶ γάστρα καὶ κόλπος. Cf. Mosch. *De Mul. Pass.* c. 6. Haec autem omnia nomina (quod de aliis quoque partibus jam antea monui,) non semper idem apud antiquos designant.

209. 13. τὰς κεραίας τῆς μήτρας] sc. *Tubas Fallopii*; αὐτῶν δὲ τούτων τὸ σχῆμα ὁ μὲν Ἡρόφιλος ἡμιτόμου κύκλου ἔλικι εἰκάζει· Διοκλῆς δὲ κέρασι φνομένοις, διὰ ταῦτα καὶ ὠνόμασε κεραίας, παρωνύμως ἀπὸ τοῦ κέρατος. Εὐδήμος δὲ πλεκτάνας καλεῖ, οὐκ ἔχων φάναι, πότερον ὅτι πέπλεκται ταύτῃ ἀγγεῖα ἐλικοειδῶς, ἀλλ' αὐτὰς τὰς ἀποφύσεις παρείκασε πλεκτάναις· οἱ δὲ περὶ Πραξαγόραν τε καὶ Φιλότιμον κόλπους αὐτὰς καλοῦσιν, ὅθεν καὶ δίκολπον μὲν τὴν μήτραν τῆς γυναικὸς λέγουσι, πολύκολπον δὲ τὴν τῶν πολυτόκων ζώων. (Gal. *De Uteri Diss.* c. 3. tom. ii. p. 890.) Plura de "*Tubarum antiquitatibus*," vide ap. Haller, *Physiol.* xxviii. 2. § 30. tom. vii. p. ii. p. 101.

210. 1. τῆς θηλείας οἱ ὄρχεις] Veteres, ut analogiam utriusque sexus melius tuerentur, has particulas *testes* dixerunt; primus *ovaria* appellavit Nicol. Stenonius. Vide Haller, *Physiol.* xxviii. 2. § 33. tom. vii. p. ii. p. 108.

211. 5. ἀμνείον] Nomen ab Emped. impositum; vide Ruf. Eph. p. 45.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 223. Scribitur etiam nonnunquam ἀμνίον: vide Poll., Ruf. Eph. *l. c.*, et alibi.

211. 7. τὸν ἀλλαντοειδῆ χιτῶνα] Hoc nomen non ante Gal. inveni; de etymo vide inf. p. 215., et cf. Gal. *De Ut. Diss.* c. 10. tom. ii. p. 902., *De Sem.* i. 7. tom. iv. p. 538, 39.

211. 11. τὸ χωρίον] Scribitur plerumque *χορίον*, quod monet C. Hofm. (*Comm. in Gal.* "*De U. P.*" § 1067, 68.) "male a quibusdam transformari in *χωρίον*, *loculum*; quamvis enim uterus ipse "dici possit *τόπος*, *χώρα*, *χωρίον*, non potest tamen membrana "haec." Occurrit vox primum ap. Hipp. (*De Nat. Pueri*, tom. i. p. 423.) et Arist. (*De Gener. An.* ii. 7. § 7., et alibi.) Monendum est, post C. Hofm. (*l. c.*) et Haller, (*Physiol.* xxix. 3. § 5. tom. viii. p. 187.,) Gal. *Chorii* nomine *Placentam* comprehendere. De verbo *χωρίον*, sive *χορίον*, cf. etiam Gal. *De U. P.* xv. 5., *De Sem.* i. 7. tom. iv. p. 232, 538.; Melet. p. 8. l. 23 sq.; Steph. Athen. *Comm.*

in Gal. "De Meth. Med. ad Glauc. I." tom. i. p. 314, 315.; Nemes. De Nat. Hom. c. 25. p. 247. et ibi Matth.

212. 4. δύο μὲν ἀρτηρία] sc. *Arteriae Umbilicales*.

212. 5. δύο δὲ φλέβες] Sic Arist. *Hist. An.* vii. 8. § 6.; Ruf. Eph. p. 45. Re vera tamen tantum est una, sc. *Vena Umbilicalis*, quamquam brutis animalibus (e quibus suam Gal. desumpsit descriptionem,) duae sint; vide Haller, *Physiol.* xxix. 3. § 18. tom. viii. p. 220.

212. 6. οὐραχόν] Scribitur etiam οὐραγόν: vide Gal. *l. c.*, et alibi.

212. 9. εἰς τοῦτο ἐχόντων] Fort. εἰς τοῦντος ἡκόντων: vide Var. Lect.

213. 6. μία μὲν φλέψ ἐκ τῶν δύο] Vide ad p. 212. l. 5.

213. 9. τῇ κατὰ ῥάχιν ἀρτηρία] sc. *Aortae*; cf. inf. p. 229. l. 10., τῆς μεγάλης ἀρτηρίας τῆς ἐπικειμένης τῇ ῥάχει.

213. 13. ἐγκύμονα αἶγα] Sic Pallad. *Comm. in Hipp.* "VI Epid." v. 1. tom. ii. p. 129. l. 7.; cf. sup. ad p. 202. l. 7.

215. 4. διὰ τοῦτο γὰρ κ. τ. λ.] Cf. sup. ad p. 211. l. 11. Monendum est τὰ χορία etiam *secundinas* designare; vide Dietz, *Schol. in Hipp. et Gal.* tom. ii. p. 463. l. 17., et n.

215. 5. τὴν ὀνομασίαν ἐκτίσατο] Cf. Melet. *De Nat. Hom.* p. 8. l. 23.

215. 9. κοτυληδόνες] De *Cotyledonibus*, sive *Acetabulis*, quae non nisi in brutis extant animalibus, vide inf. ad p. 216. l. 2.; itemque Arist. *Hist. An.* iii. 1. § 31: vii. 8. § 1., *De Gen. An.* ii. 7. § 4.; Erot. *Gloss. Hipp.* in v., p. 208.; Joann. Alex. *Comm. in Hipp.* "De Nat. Pueri," tom. ii. p. 210.; Gal. *De U. P.* l. c., *De Sem.* i. 7. tom. iv. p. 538., *De Ut. Diss.* c. 10. tom. ii. p. 905, 906., *Gloss. Hipp.* in v. tom. xix. p. 114.; Soran. c. 4, 23. p. 11, 72. Cf. Casp. Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 1084.; Vesal. *De Hum. Corp. Fabr.* v. 16.; C. G. Kühn, *Opusc. Acad. Med. et Philol.* tom. ii. p. 134.

215. 13. ἀμβλωθρίδιον] Vox rara, pro qua saepius ἀμβλωμα vel ἀμβλωσμός occurrit. Vide Gal. *Comm. in Hipp.* "Epid. VI." i. 2. tom. xvii. p. i. p. 799.; Hesych. *Lex.*; Phryn. *Ecl.* p. 208.; C. G. Kühn, *Lex. Med. propediem prodituri Spec.* ii. p. 5. in v. *Abortus*.

216. 2. ὀπόσαι κ. τ. λ.] Cf. Hipp. *De Nat. Mul.* § 17.; *De Morb. Mul.* i. 84. tom. ii. p. 545, 546, 679.

متي كانت المرأة حاملا وبدنها معتدلا
وتسقط في الشهر الثاني والثالث من غير سبب
بيّن فنقر الرحم منها مملوا مخاطا فلا تقدر
علي ضبط الطفل لتقله لكنه ينهتك منها
(Honain, *Aph.* v. 44. p. 47.)

“Ατερ φανερᾶς προφάσεως λέγει πυρετοῦ σφοδροῦ καὶ γαστρὸς ρεύματος, ἢ αἰμορραγίας ἢ ἐρυσιπέλατος ἐν αὐτῇ τῇ μήτρᾳ συστάντος, ἢ πηδησάσης σφοδρότερον τῆς κούσης ἢ κραξάσης ἢ λυπηθείσης ἢ θυμωθείσης ἢ φοβηθείσης ἢ ἐνδεῶς διαιτηθείσης, ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον διαπραξάσης ἢ παθούσης. Εἰκὸς γὰρ ταῖς τοιαύταις μνῆσιν τὰ στόματα τῶν εἰς τὴν μήτραν καθηκόντων ἀγγείων ὑπάρχειν, ἐξ ὧν ἤρτηται τὸ χωρίον, ἃ δὴ καὶ κοτυληδόνας ὠνόμασεν, οὐχ (ὡς ἔνιοι νομίζουσι,) τὰς ἐπιτρεφομένας ἀδενώδεις σάρκας αὐταῖς· ἐν τε γὰρ τῷ πρώτῳ τῶν Γυναικείων [tom. ii. p. 679.] αὐτὸς φησιν, “ Ἦν δὲ αἱ κοτυληδόνας φλέγματος περίπλεες ἔωσι, “ τὰ καταμήνια γίνεται ἐλάσσονα” καὶ ὁ Πραξαγόρας ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Φυσικῶν, “ Κοτυληδόνας δὲ εἰσι τὰ στόματα τῶν φλεβῶν καὶ τῶν ἀρτηριῶν “ τῶν εἰς τὴν μήτραν φερουσῶν^s.” (Gal. *Comm. in Hipp.* “*Aph.*” v. 45. tom. xvii. p. ii. p. 838.)

Ἐνταῦθ᾽ αὖ φησιν ὅτι ὅσαι σύμμετρον ἔχουσι τὸ σῶμα, εἰ ἐπὶ δεῦτερον ἢ τρίτον μῆνα ἐκτιτρώσκουσιν ἄνευ τινὸς φανερᾶς αἰτίας, τούτων πάντως αἱ κοτυληδόνας τῆς μήτρας (ἦτοι οἱ ὑμένες οἱ κατασφαλίζοντες τὰς ἀναστομώσεις τῶν ἐν τῇ μήτρᾳ ἀγγείων,) μύξης μεσταί εἰσι, (τουτέστι φλεγματικῶν χυμοῦ καὶ γλίσχρου,) κἀντεῦθεν χαλαροὶ καὶ ἀσθενεῖς γίνονται, λοιπὸν δὲ καὶ ἡ καθεκτικὴ δύναμις τῆς μήτρας ἀσθενεῖ, ὑγρᾶς καὶ φλεγματικῆς ὕλης πλεοναζούσης. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, ἀνάγκη πᾶσα ἐκτιτρώσκειν αὐτὰς δίμηνα καὶ τρίμηνα διὰ τὸ τηνικαῦτα βάρος ἔχειν ἀξιόλογον τὸ ἔμβρυον, μὴ δύνασθαι δὲ κατασχεῖν τὸ ἔμβρυον τὰς τε κοτυληδόνας καὶ τὴν καθεκτικὴν δύναμιν ἀτόνως διακειμένας. (Theoph. *Comm. in Hipp.* “*Aph.*” v. 44. tom. ii. p. 467.)

Φανερὰν φρόφασίν φησι, πυρετὸν σφοδρὸν, αἰμορραγίαν, διάρροϊαν, φλεγμονὴν ἐν τῇ μήτρᾳ ἢ ἐρυσιπέλας, πῆδημα σφοδρὸν, ἢ κραυγὴν, ἢ φόβον, ἢ θυμὸν, ἢ ἐνδεῆ τροφήν, ἢ μίξιν ἄκαιρον μετὰ βιαίας κατασείσεως, ἢ τι τοιοῦτον· κοτυληδόνας δὲ εἰσι τὰ στόματα τῶν φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν τῶν εἰς τὴν μήτραν φερομένων. (Damasc. *ibid.* p. 468.)

“ Hoc docet in praesenti Aphorismo Hippocrates : Si secundo “ vel tertio mense mulier abortiat sine causa manifesta, (hoc est, “ casu qui solet evenire,) acetabula uteri plena mucoris sunt ex “ crassitudine et pondere humoris. Nam acetabula ex illa sunt vena “ quae ab hepate ad uterum descendit ; illa enim in multas di- “ viditur, quae ad uterum perveniunt, et sunt circa infantem in- “ tentae. Unde mulier dum parit, tribus modis patitur dolorem : “ uno, quia istae venae rumpuntur ; deinde, quia ossa illa aperi-

^s Cf. Gal. *De Uteri Diss.* c. 10. tom. ii. p. 906. : ὁ γὰρ τοι Πραξαγόρας ᾧ δὲ πως φησιν αὐταῖς λέξεσι “ Κοτυληδόνας δὲ εἰσι τὰ στόματα τῶν φλεβῶν τῶν εἰς τὴν “ μήτραν ἠκουσῶν.” “ Qui quidem locus cum priore collatus ostendit hic ipsa “ Praxagorae verba adduci, ibi tantum eorum exprimi sensum.” Kühn, *Opusc. Acad. Med. et Philol.* tom. ii. p. 134.

“untur; tertio, quia cum vi descendit foetus. Nam conceptus hoc modo fit: convenit semen viri in vulvam mulieris, ex quo et mundissimo sanguine menstruo, per purgationem fit quidam globus in utero. ‘Sed quid prius in utero formatur?’ Dicimus quod venae et arteriae. ‘Sed quomodo? si venae ab hepate habent originem, et arteriae a corde, dum non est principium, quomodo id erit quod a principio procedit?’ Respondemus, primum hoc curare Naturam, ut possit ministrare nutrimentum per totum corpus; prius ergo fit per quod ministratur alimentum, quam id cui ministratur. Pone, exempli causa, esse patrem familias qui habet hortum in loco arido, qui cogitat et perpendit secum locum esse aridum, et quod in eo adveniente aestate non poterit nasci holus; quid ergo facit? Pone esse foveam ante hortum, unde aquam diducet per fistulas, sed prius aquam colligit fovea in unum, qua collecta dirigit eam per fistulas ad hortum. Sic et Natura prius format venas et arterias, post hepar et cor, ut dum haec facta fuerint, habeat per quod ministret nutrimentum toti corpori. Recte ergo posuit Hippocrates tres mulierum differentias, quum dicit, ‘praeter naturam tenues concipere quidem, sed abortire;’ ‘praeter naturam crassas nullo modo concipere, et per hoc non abortire;’ ‘mediocriter autem corpulentas concipere, et non abortire, nisi acetabula uteri plena mucoris fiant.’” (Pseudo-Oribas. *Comm. in Hipp. “Aph.”* vi. 18. p. 222.)

217. 5. ἔδρας] i. e. anus; ut Lat. *sedes*, et ap. Cael. Aurel. (*Acut. Morb.* iii. 22. p. 265., *Morb. Chron.* iv. 3. p. 509.) *sessio*. Vide Gorr. *Defin. Med.*; Foes. *Oecon. Hipp.*

217. 5. ἀποπατοῦσι] i. e. *alvum exonerantibus*, quia “ad exonerandum ventrem solemus a via recedere, et aliquem secessum quaerere.” (H. Steph. *Thes. Gr.*) Sic sup. p. 65. l. 13: 74. 1. ἀποπάτησις, *actus exonerandi ventrem*.

218. 10. καθάπερ οἱ λοιποὶ σύνδεσμοι] σύνδεσμος γάρ ἐστιν (ὁ γοῦν ἰδίως, οὐ κοινῶς ὀνομαζόμενος,) σῶμα νευρῶδες, ἐξ ὅστου μὲν ὀρμώμενον πάντως, διαπεφυκὸς δὲ ἢ εἰς ὅστου, ἢ εἰς μῦν· καὶ δῆλον ὡς ἀπὸ τῆς χρείας αὐτῷ τοῦνομα. (Gal. *De Motu Musc.* i. 1. tom. iv. p. 369.) Cf. id. *De Anat. Adm.* i. 3. tom. ii. p. 233.; id. *Defin. Med.* c. 78. tom. xix. p. 367.

219. 5. ὑποσπαδιαίοις] ὑποσπαδίαι δὲ εἰσιν οἱ ἐκ γενετῆς ἔχοντες τὴν οὐρήθραν κάτωθεν ὑπὸ τὸν λεγόμενον κύνα.) Gal. *Introd.* c. 19. tom. xiv. p. 787.) Cf. id. *Defin. Med.* c. 413. tom. xix. p. 445.; Paul. Aegin. vi. 54. p. 89 B. Vide Casp. Hofm. *Comm. in Gal. “De U. P.”* § 1062.

219. 10. δύο μύες] Immo *quatuor*, sc. *musc. Erectores et Accele-*

ratores, de quibus vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 998. (c. 31. ed. Dietz.)

219. 11. εἰ μέλλοι] Fort. εἰ μέλλει. De *ει* et *οι* confusis vide sup. ad p. 172. l. 2.

220. 14. ἐπιφύσεις] Mavult Casp. Hofm. ἀποφύσεις ap. Gal. legendum, quod quidem habent Chart. et Kühn; vide *Comm. in Gal. "De U. P."* § 650, 1063. Cf. sup. ad p. 28. l. 10.

221. 5. Πάντα οὖν κ. τ. λ.] Sic Gal. *De Sem.* ii. 5. tom. iv. p. 635 sq.; Melet. *De Nat. Hom.* c. 26. p. 115.

221. 8. ἀνὴρ γυναικὸς τελειότερος] Ait Arist., (*De Gen. An.* ii. 3. § 18.) τὸ γὰρ θῆλυ ὥσπερ ἄρρεν ἐστὶ πεπηρωμένον. Plura vide ap. Casp. Hofm. *Comm. in Gal. "De U. P."* § 981 sq.

221. 9. ψυχρότερον γὰρ ὄν τὸ θῆλυ] Vide ap. Macrobian. *Saturn.* vii. 7. quaestionem "*Foeminis Frigidiorne sit Natura quam Viris, an Calidior.*"

222. 9—12. ὡσαύτως—ἀκροβυστία] Haec, si loco ubi nunc sunt serventur, corrupta videntur, non enim verba σκληρότερον, σηραγγῶδες, (cf. sup. p. 218. l. 8.) ποσθῆ, ἀκροβυστία, ad pudendum muliebre referri possunt; sed potius transponenda crederem, et post εὐκίνητότερα (sup. l. 6.) legenda, ubi cum praecedentibus non male haerebunt. Notandum tamen reliqua operis capita justo ordine turbata non raro videri.

222. 11. ἐπιδερματὶς] Nota vocem raram; vide H. Steph. *Thes. Gr.*

222. 11. ποσθῆ] τὸ δὲ πέρασ τοῦ καυλοῦ, βάλανος· καὶ τὸ δέρμα τὸ περὶ αὐτῆς, πόσθη· καὶ τὸ ἔσχατον τῆς πόσθης, ἀκροπόσθιον. (Ruf. Eph. *De Appell. Part.* p. 31.) Cf. id. p. 51.

222. 12. ἀκροβυστία] Hic loci quid hoc velit prorsus nescio; videtur potius περιτομῆ legendum.

222. 14. τριῶν γὰρ οὐσῶν κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 103., et ibi Adnot.

224. 1. ὄρχεις] διδύμους ἢ ὄρχεις καλεῖν οὐδὲν διαφέρει. (Ruf. Eph. p. 31.) Cf. Melet. c. 26. p. 113. qui μῆδεα etiam vocat, et laudat Hom. *Od.* σ. v. 86.,

Μῆδεα δ' ἐξέρυσας δῶψ κυσίν.

224. 7. σομφός] Vox rara, qua usus est Aristot. de mammis mulierum loquens (*Hist. Anim.* vii. 11. § 1.), itemque de animalium pulmone (*De Part. Anim.* iii. 6. § 7.): cf. etiam Ruf. Eph. p. 57. Occurrit σομφὸν οἶδημα ap. Antyll. in *Matth. XXI Vet. et Clar. Med. Gr. Opusc.* p. 253, 324. Vide Foes. *Oecon. Hipp.*; H. Steph. *Thes. Gr.*

224. 7. ψαφαρός] Sic de testium substantia Melet. p. 113. l. 16.; Paul. Aegin. vi. 61. p. 90 B. l. 20.

224. 10. ὠοειδές,—σιμόν· ἔχοντες κ. τ. λ.] An ὠοειδέις,—σιμοί· ἔχοντες κ. τ. λ. ?

224. 11. τὴν ἐπιιδυμίδα] De qua vide inf. c. 37. p. 263.

224. 12. ἐν ἧ πρώτως κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 226. l. 1: 240. 5: 261. 6.; Gal. *De Sem.* i. 12. tom. iv. p. 556., et alibi.

224. 13. κισσοειδέσι παραστάταις] Hoc nomine videtur *Vasa Diferentia* designari, quamquam certo pronuntiare non ausim, neque enim (quod jam de aliis quoque nominibus observatum est,) semper apud antiquos idem significat. Ab Herophilo primo exortum est; vide Gal. *De Sem.* i. 16. tom. iv. p. 582. Alia loca vide ap. Ruf. Eph. p. 63.; Gal. *Gloss. Hipp.* in v. παραστ., *Defin. Med.* c. 59. tom. xix. p. 128, 362., *De U. P.* xiv. 11., *De Sem.* i. 15. tom. iv. p. 190, 193, 565, 567.; Poll. *Onom.* ii. 4. § 174.; Anon. *Isag. Anat.* c. 22, 23, 24, 26.; Paul. Aegin. vi. 61. p. 90 B. l. 21.; Melet. c. 26. p. 113. l. 17. Cf. Vesal. *De Hum. Corp. Fabr.* v. 13.; Gorr. *Defin. Med.*; H. Steph. *Thes. Gr.*; Marx, *De Heroph. Vita &c.*, p. 34. n.; Hofm. *Comm. in Gal.* “*De U. P.*” § 1026. Quid sit κισσός, ita exponit Leo: κισσός ἐστὶν ὅταν φλέβιον ἐν τῷ ποδὶ ἢ ἐν τῷ μηρῷ εὐρυνθῆ καὶ πληρωθῆ αἵματος παχύτερου καὶ μελαγχολικωτέρου. (*Consp. Medic.* vii. 21. p. 215.) Cf. Gal. *De Tumor. praeter Nat.* c. 16. tom. vii. p. 730., *Comm. in Hipp.* “*De Humor.*” iii. 26. tom. xvi. p. 455., *Comm. in Hipp.* “*Aph.*” vi. 21. tom. xviii. p. i. p. 33., et alibi.

225. 2. Καὶ διὰ τοῦτο κ. τ. λ.] Cf. inf. p. 255, 56.

225. 4. λαγνεύουσι] Vox rarior, quae tamen non semel ap. Hipp. occurrit. Vide Foes. *Oecon. Hipp.*

225. 4. οἱ εὐνοῦχοι κ. τ. λ.] Cf. Ruf. Eph. p. 63.; Alex. Aphrod. *Probl. Phys.* i. 9.

225. 7. βαλάντιον] De hoc vocis sensu silent Lexica.

225. 8. ὄσχεος] ὄσχεος δὲ καλεῖται καὶ τὸ ὄλον χάλασμα ἐν ᾧ οἱ δίδυμοι, ἰδίως δὲ τὸ ἐξῶθεν σαρκῶδες. (Ruf. Eph. p. 63.)

225. 12. τὸν πόρον] Fort. *Annulum Abdominalem.*

225. 13. σωλήναιον] Vox Lexicis addenda, nisi fort. σωληνάριον legendum sit.

225. 13. Οὔτοι οἱ μύες] De musc. *Cremast.* vide Gal. *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 997., (c. 29. ed. Dietz,) *De Sem.* ii. 5. tom. iv. p. 635.; Orib. *Anat.* p. 236.

225. 14. [ἐλυτροειδῆς] χιτῶν] Ita vocatur a Celso (vii. 18. p. 413.) *Tunica Vaginalis*, itemque ab Anon. Auct. *Isag. Anat.* c. 25.; ἐρυθροειδῆ appellant Ruf. Eph. p. 41., Gal. *De Sem.* ii. 5. tom. iv. p. 635., *De Diss. Musc.* tom. xviii. p. ii. p. 998. (ubi Dietz de suo ἐλυτροειδῆ dedit, c. 29.) et Orib. *Anat.* p. 236.; ἐρυτροειδῆ Paul. Aegin. (vi. 61, 62, 63. p. 90 B. l. 28, 42: p. 91. l. 38, 39., et alibi,) itemque Melet. (c. 26. p. 113. l. 12., quamquam male in ed. impressa

ἐλυτροειδῆ legitur,) qui mox ἐρυτροδὸν^t vocat (p. 114. l. 25, 29: 115. 4, 8 sq.) et βαλαντοειδῆ, (p. 115. l. 4.) quae voces lexicis addendae. Videtur tamen omnino recte se habere ἐλυτροειδῆς, vaginalis, quod male "ex sollemni literarum λ et ρ confusione" (Bast. ad Greg. Cor. *De Dialect.* p. 269.) ἐρυτροειδῆς scribebatur, et postea, quasi corrigentis manu, ἐρυθροειδῆς.

226. 1. καταβραχὺ] Lege divisim, κατὰ βραχὺ, ut alibi passim.

226. 1. ἐκλύεται ἢ τοῦ αἵμ. χροιά] Cf. p. 224. l. 12: 240. 5: 261. 6.

226. 2. [περιεχόμενον] Mutatio fortasse parum necessaria, legitur enim περισχοῦσα sup. p. 163. l. 15., et περιεχόμενα ap. Melet. p. 113. l. 11.

226. 7. Αὐτὸ γὰρ τὸ σπέρμα κ. τ. λ.] Cf. Gal. *De Sem.* i. 3. tom. iv. p. 516, 517., et alibi; itemque Joann. Alex. *Comm. in Hipp.* "De Nat. Pueri," tom. ii. p. 208, 209.

229. 8. ἀγγείου μεγίστου] sc. ven. *Renalis*, vel *Emulgentis*.

229. 9. ἐτέρων ἀγγείων—ζεύγος] sc. art. *Renales*, vel *Emulgentes*.

229. 10. τῆς μεγάλης ἀρτηρίας] sc. *Aortae*; cf. sup. p. 213. l. 9.

229. 12. τοῦ μὲν δεξιῦ νεφροῦ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 84. l. 5., ibique Adnot.

230. 4. ζεύγος ἀρτ. τε καὶ φλεβῶν] sc. art. et ven. *Spermaticeae*, de quarum origine vide Haller, *Physiol.* xxvii. 1. § 10, 13. tom. vii. p. 424, 433.

230. 11. [ἀφικνοῦνται] Hanc formam pro -νεῖται (quod habet Gal.) reposui, quia in similibus numero plur. pro sing. plerumque utitur Theoph. Vide inter alia p. 71. l. 3: 230. 7: 250. 5.

231. 10. ὑφ' Ἴπποκρ.] sc. pluribus in locis, de quibus vide Casp. Hofm. *Comm. in Gal.* "De U. P." § 859 sq., 1003.

231. 11. κατ' εὐθὺ] κατ' ἴξιν habet Hipp., quod κατ' εὐθὺ, vel κατ' εὐθυωρίαν, non semel explicat Gal.; vide H. Steph. *Thes. Gr.*, Foes. *Oecon. Hipp.*

232. 7. πρὸς Ἴπποκρ. ἐλέγετο] sc. in libro sexto *Epidemiorum*, seu *De Morbis Vulgaribus*, de quo idem fere, quod sup. p. 191. l. 7. de libro secundo dixi, dicendum. Meminere hujus libri Erot., (*Gloss. Hipp.* in v. ὄμματα ἐνδεδινημένα, p. 268.) Gal., (*Gloss. Hipp.* in v. ἄνθεα, σύνναγμα, *De Humor.* tom. xix. p. 81, 143, 491.; *De Sanit. Tu.* ii. 2. tom. vi. p. 84.; *Comm. in Hipp.* "De Sal. Vict. Rat." c. 31. tom. xv. p. 220.; *De Loc. Aff.* iii. 10. tom. viii. p. 180.; *De Differ.*

^t Ne quis hoc verbum ap. Melet. corruptum putet, ejus etyma (absurda licet,) arponam: ἐρυτροδὸς δὲ ὠνόμασται παρὰ τὸ ἐρύκω, τὸ βοηθῶ. ἐκ τούτου ἐρυκος ὄνομα· καὶ παράγωγον, ἐρυκτὸς, ὁ βοηθός· καὶ ἀποβολῆ τοῦ κ καὶ προσθήκη τοῦ ρ, ἐρυτροδός· βοηθὸς γὰρ καὶ οὗτος τοῖς ὕρχεισιν, εἶπερ [lege cum B. ἐπειδήπερ] ἐν αὐτῷ κρέμανται. ἢ οὕτως· εὐρὸς, εὐρυτὸς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐρυτροδός, ὁ πλατύς.

Febr. i. 1. tom. vii. 274.; *De Com. sec. Hipp.* c. 3. tom. vii. p. 662.,) et Steph. Athen., (*Comm. in Gal. "Ad Glauc. de Meth. Med. I."* tom. i. p. 234. l. 21: 335. 12.;) sed plerique eum ad Thessalum pertinere credunt. Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littre, *Hipp. Opera*, tome i. *Introd.* p. 324, 364.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*

232. 7. Τράγος κ. τ. λ.] Ἐν τῇ μεταβολῇ τῆς τῶν παίδων ἡλικίας εἰς τὴν τῶν μεираκιῶν, ὡσπερ ἢ τε τοῦ σπέρματος αὐτοῖς γενέσεις ἄρχεται καὶ τριχῶν τῶν ἐπὶ τοῖς αἰδοίοις, οὕτω καὶ ἡ τῶν ὄρχεων αὔξησης ἀθρόα, καθάπερ γε ταῖς παρθένοις ἢ τῶν τιτθῶν ἅμα τῇ τῶν καταμηνίων φορᾷ. Τηνικαῦτα τοίνυν καὶ ἡ τῆς φωνῆς γίνεται μεταβολὴ τοῖς ἄρρεσι μάλιστα· πρότερον γὰρ ὄντες ὀξύφωνοι, τελέως μὲν ἠβήσαντες ἀποτελοῦνται βαρύφωνοι, κατὰ δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον οἰοῦναι βραγχώδης αὐτοῖς ἡ φωνὴ γίνεται. Διὰ τί μὲν οὖν ἐπιφαίνεται ταῦτα πάντα κατὰ τὴν εἰρημένην ἡλικίαν, ὁ παρῶν οὐ χρῆζει λόγος ἀναζητεῖν· ὅτι δ' ἐπιφαίνεται ταῦτα πάντα καὶ ἡ ἐμπειρία δείκνυσιν, ὡσπερ γε καὶ ὅτι τῶν ὄρχεων εἰ μὲν ὁ δεξιὸς πρότερον εἰς ὄγκον ἀρθείη, τὰ τοιαῦτα μεираκία τελεωθέντα καὶ ἀνδρωθέντα παῖδας ἄρρενας ἰσχύει μᾶλλον ἢπερ θηλείας, εἰ δ' ὁ ἀριστερὸς ἔμπαλιν. Οὕτω δὲ καὶ περὶ τῆς μήτρας φρονεῖ· κατὰ γοῦν τοὺς Ἀφορισμοὺς ἔγραψεν, [v. 48.,] “Ἐμβρυα τὰ μὲν ἄρρενα ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὰ δὲ θήλεια ἐν τοῖσιν ἀριστεροῖσι μᾶλλον.” “Ἄπερ οὖν εἴρηται μοι περὶ τοῦδε κατὰ τὴν τῶν Ἀφορισμῶν Ἐξήγησιν, [tom. xvii. p. ii. p. 840.,] ἐπὶ τὸν ἐνεστῶτα μετοίσεις λόγον, αἰτίας μιᾶς οὔσης κοινῆς, ἐπὶ τε τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλειῶν, δι' ἣν τὰ μὲν ἀριστερὰ μέρη τῶν θηλειῶν ἔστι γεννητικὰ, τῶν δ' ἀρρένων τὰ δεξιά. Λέλεκται δὲ περὶ τούτου καὶ τοῖς *Περὶ Χρείας Μορίων*. [xiv. 4. tom. iv. p. 150 sq.] (*Gal. Comm. in Hipp. "VI Epid."* iv. 27. tom. xvii. p. ii. p. 212.)

Περὶ τράγου θέλει διαλεχθῆναι. Εἴρηται δὲ ὡς ἔστι πάθος περὶ τὴν φωνὴν, ὅταν μεγάλη γίνηται καὶ βραγχώδης, ἀλλὰ μεγάλη μὲν ἀπὸ θερμασίας, βραγχώδης δὲ ἀπὸ ὑγρότητος· ἔνθεν τοῖς μεираκίοις γίνεται, μάλιστα δὲ διὰ τὴν πλεονεξίαν τοῦ σπέρματος μηκέτι δαπανωμένου εἰς αὔξησησιν. Τοῦτον δὲ τὸν λόγον δεῖ ὑπερβατῶς ἀναγνῶναι, ὅτι ὅταν τράγος γένηται, ὁ μὲν δεξιὸς ὄρχις ἀρρενοτόκος, ὁ δὲ ἕτερος θηλυτόκος. Ζήτησον οὖν ποῖος φαίνεται ἔξω, τουτέστι ποῖος ἐξογκοῦται, εἰ γὰρ ὄγκωθῆ ὁ δεξιὸς ὄρχις, ὡσπερ ἐπὶ γυναικῶν ὁ δεξιὸς μαζὸς, δηλονότι ὅπου πλεονεξία τοῦ σπέρματος τοῦ δὲ αἵματος, ὅταν τέξωσιν, ἄρρεν, εἰ δὲ τὸ ἐναντίον, θῆλυ· ἐπειδὴ “τὰ μὲν ἄρρενα ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὰ δὲ θήλεια ἐν τοῖς ἀριστεροῖς,” διὰ τὸν ἀνατομικὸν λόγον τὸν ἄνω εἰρημένον. (*Pallad. Comm. in Hipp. "VI Epid."* iv. 25. tom. ii. p. 124.) Cf. *Pallad. ibid.* iii. 17. p. 93.; *Gal. De Sem.* ii. 5. tom. iv. p. 633.; *Alex. Aphrod. Phys. Probl.* i. 125.; *Arist. Hist. An.* vii. 1. § 3 sq., *De Gen. An.* v. 7. § 20.

234. 3, 4. Ὅταν—ἐπισημαίνει] *De ὅταν* et similibus cum indicat. conjunctis vide sup. ad p. 149. l. 5.

234. 4. ἐπισημαίνει] Vox medica, quae dicitur de primo febrilis accessionis invasione; interdum etiam (ut hic,) *notas et indicia de se praebere* significat. Vide Foes. *Oecon. Hipp.*; H. Steph. *Thes. Gr.*

234. 5. τεκμαίρεσθαι] κὰν τῷδε τεκμαίρεσθαι habet Gal. *l. c.*

235. 2, 5. ἐπιπλέον] Fort melius divisim, ἐπὶ πλέον, ut alibi passim.

235. 12. πλείονι] πλέονι habet Gal. *l. c.*

235. 12. [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ] Dele uncinas.

235. 12. τὰ μὲν ἄρρενα κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 209. l. 5.

236. 1. φησὶ καὶ Ἴπποκρ.] sc. in libro *De Genitura*, qui pars esse videtur libri *De Natura Pueri*, (quamvis id neget Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*), de quo dicitur inf. ad p. 241. l. 4. Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. Introd. p. 373 sq.; tome ii. Avert. p. xxxiii.

236. 7. Εἰ μὲν ἀπ' ἀμφοτέρων κ. τ. λ.] Plura de hac sententia vide ap. Haller, *Physiol.* xxix. 2. §. 2. tom. viii. p. 77 sq.

236. 7, 8. Εἰ—ἔλθῃ] De εἰ cum conjunct. vide sup. ad p. 149. l. 5.

237. 5. ἀνδράσιν ἑτέροις] Legendum videtur cum Hipp. ἀνδράσιν [ιδίοις].

237. 12. γόνον] sc. *genituram*, idem quod γονή, quo sensu occurrit nonnunquam ap. Hippocr., Aristot., et alios. Vide Foes. *Oecon. Hipp.*; H. Steph. *Thes. Gr.*

238. 9. γονῆ] γονῆ et σπέρμα quomodo differant docet Arist. *De Gen. An.* i. 18. § 38.; de quo obscuriore paullo et subtiliore, neque a multis observato, discrimine plura vide ap. Gorraei Adnot. ad Hipp. *De Genit.* Cf. etiam Joann. Alex. *Comm. in Hipp.* “*De Nat. Pueri*,” tom. ii. p. 206. l. 25 sq.; 210. 24.

239. 3. ποδαλγία] Vox rara, idem fere quod ποδάγρα significans, qua utitur Poll. *Onom.* ii. 4. § 196., et (qui in H. Steph. *Thes. Gr.* ed. Lond. laudatur,) S. Chrysost.

239. 4. ἱερὰ νόσος] i. e. *Morbus Sacer*, sive *Epilepsia*. De nominis origine non omnino liquet; ait enim Aret. (*De Sign. Diut. Morb.* i. 4. p. 73.) ita hunc morbum fuisse appellatum quia δοκέει τοῖσι ἐς τὴν σελήνην ἀλιτροῖσι ἀφικνεῖσθαι^u. . . . ἀτὰρ καὶ δι' ἄλλας προφάσις, ἢ μέγεθος τοῦ κακοῦ, (ἱερὸν γὰρ τὸ μέγα, [cf. sup. ad p. 193. l. 12. de *Osse Sacro*,]) ἢ ἰήσιος οὐκ ἀνθρωπίνης ἀλλὰ θείης, ἢ δαίμονος δόξης ἐς τὸν ἀνθρώπον εἰσόδου, ἢ ξυμπάντων ὁμοῦ, τήνδε ἐκίκλησκον ἱερήν. Quibus addi potest ex Cael. Aurel. (*De Morb. Chron.* i. 4. p. 291.) “Ap-

^u Hinc fort. hunc morbum λέγουσιν οἱ ἰδιῶται δαίμονα καὶ σεληνιασμόν. (Leo, *Consp. Medic.* ii. 6. p. 115.)

“pellatur epilepsia sacra passio, sive quod divinitus putetur immissa, sive quod sacram contamineat animam,” [cf. Apul. *Apol.* p. 58. ed. Price,] “sive quod in capite fiat, quod multorum philosophorum “judicio sacrum templum est partis animae in corpore natae,” [cf. Steph. Athen. ap. Dietz, *Schol. in Hipp. et Gal.* tom. ii. p. 337. n., Alex. Trall. i. 15. p. 62., Theoph. Nonn. *Epit. de Cur. Morb.* c. 36.,] “sive ob magnitudinem passionis, majora enim vulgus sacra “vocavit.” Horum omnium maxime verisimilis sententia videtur nomen fuisse datum aut quia divinum quid in eo morbo inesse credebatur, (cf. Gal. *Comm. in Hipp. “VI Epid.”* vi. 7. tom. xvii. p. ii. p. 341.,) aut “ob magnitudinem passionis.”^v Plura vide ap. Dietz ad Hipp. *De Morbo Sac.* p. 94 sq.; Reiff ad Artem. *Oneirocr.* p. 337.

239. 4. καθώς φησιν Ἴπποκρ.] sc. in libro *De Morbo Sacro*, cujus inter Hippocrateos meminerunt Erot., (*Gloss. Hipp.* p. 22.,) Gal., (*Comm. in Hipp. “Progn.”* i. 4. tom. xviii. p. ii. p. 18.; *Comm. in Hipp. “VI Epid.”* vi. 7. tom. xvii. p. ii. p. 341.; *Comm. in Hipp. “De Artic.”* i. 26. tom. xviii. p. i. p. 356.,) Cael. Aurel., (*De Morb. Chron.* i. 4. p. 319.,) quem tamen plerique non ipsi Hippocr. sed cuidam ex ejus discipulis tribuunt. Vide Gruner, *Cens. Lib. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. Introd. p. 353.; Dietz, Adnot. ad Hipp. *De Morbo Sacro*, p. 78 sq. (Lips. 8vo. 1827.;) Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*

239. 5. Εἰ γὰρ ἐκ χολώδους κ. τ. λ.] Cf. Hipp. *De Aëre, Aq. et Loc.* tom. i. p. 551.

239. 5. χολώδης] sc. biliosus, ait enim Gal. (*Comm. in Hipp. “VI Epid.”* iv. 4. tom. xvii. p. ii. p. 129.) λέλεκται δ' ἤδη πολλάκις ὡς ὅταν ἀπλῶς εἴπη χολώδη, τὴν ὠχράν τε καὶ ξανθὴν ὀνομαζομένην σημαίνει χολήν. Cf. id. *De Alim. Facult.* iii. 39. tom. vi. p. 742., *De Tumor. praeter Nat.* c. 9. tom. vii. p. 722., *De Simpl. Medic. Temper. ac Facult.* x. 2. § 13. tom. xii. p. 275., *Comm. in Hipp. “De Nat. Hom.”* i. 28. tom. xv. p. 77., *Comm. in Hipp. “III Epid.”* ii. 8. tom. xvii. p. i. p. 637.

239. 6. σπληνώδης] τοῦτ' ἐστὶ ὅσοι σπλῆνα χρονίως ἐσκληρυσμένον ἔχουσι. (Gal. *Comm. in Hipp. “Aph.”* vi. 43. tom. xviii. p. i. p. 67.) Utrum σπληνικοί, σπληνητικοί, σπληνώδεις, sine distinctione ii appellantur qui ex splene laborant, non omnino constat. Vide Gorr. *Defin. Med.*

239. 7. φλεγματώδης] sc. fort. pituitosus; nonnunquam autem ap. Hipp. “φλεγματώδεις” dici videntur calidiore temperamento prae-

^v Quantam formidinem olim hic morbus injecerit testantur nomina μεγάλη νόσος, ἡρακλείη, morbus major, comitialis, etc.

“diti, et qui *phlegmate*, humore calido et retorrido, abundant.”
Foes. *Oecon. Hipp.*

240. 1. *δυνάμει*] “*δυνάμει* esse dicunt Graeci, quod actu quidem
“non est, sed esse potest; ut semen est quidem exiguum, sed
“*δυνάμει* est magna arbor.” Erasm. ap. H. Steph. *Thes. Gr.* Hoc
sensu opponitur τῷ *ἐνεργείᾳ* sive *ἐντελεχείᾳ*, de quibus vide Plot.
Ennead. ii. 5. et ibi Creuzer.

240. 5. *λευκαίνεται κ. τ. λ.*] Cf. p. 224. l. 12 : 226. 1 : 261. 6.

240. 11. *ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνέστηκεν*] Cf. sup. p. 2. l. 8 sq.

241. 2. *μίσγεται ὁμοῦ κ. τ. λ.*] Laudat hunc locum Gal. *De Sem.*
ii. 1. tom. iv. p. 595, 596.

241. 2. *μίσγεται*] Οὐκ εἶπε *κιρνᾶται*, τὰ γὰρ ἀνομοιομερῆ οὐ δύ-
νανται κατὰ κρᾶσιν εἶναι· οὐκ εἶπε *συντίθεσθαι* [fort. *συντίθεται*],
ὕγρα γὰρ ἀμφότερα, ὑγρὸν δὲ ὑγρῷ οὐ συντίθεται· ἀλλ’ εἶπε *μίσγεται*,
ὅπερ μεταξύ ἐστὶ τοῦ *κιρνᾶσθαι* καὶ τοῦ *συντίθεσθαι*. (Joan. Alex.
Schol. in Hipp. “*De Nat. Pueri*,” tom. ii. p. 211.)

241. 2. *τῆς φύσεως*] Videtur hic aliquid corrupti latere, quod cor-
rigere nequeo; *φυσήσεως* tamen, aut tale quid legendum, sequen-
tia indicant.—Ad haec notat Adams videri sibi τὸ *τῆς φύσεως τῆς*
γυναικὸς, *foeminae secretionem naturalem*, significare.

241. 3. [Ἄτε] *τῆς γυναικὸς* [οὐκ ἀτρεμεούσης] Τί ἄρα ποιούσης *τῆς*
γυναικὸς; μὴ οἰκουρούσης καὶ μέτρῳ κινουμένης; Οὐδαμῶς τοῦτο· ἀλλὰ νῦν
γυναϊκά φησι τὴν διαπλαστικὴν δύναμιν τὴν ἐν τῇ μήτρᾳ οὔσαν. φησὶ
γὰρ ὅτι ταῦτα τὰ σπέρματα μίγνυνται ἅμα τῆς διαπλαστικῆς δυνάμεως, μὴ
οὐκ ἡσυχάζουσας, ἐπὶ δέξεται ταῦτα, ἀλλ’ ἄλλο ποιούσης. (Joan. *ibid.*)

241. 4. [θερμαινομένη] Ut certissima correctio certior fiat, notan-
dum est ε et αι^w itemque ει et η (vide sup. ad p. 153. l. 16.,) non
raro confundi. Hinc μὲν ὃ μένει fiet *-μαινομένη*, cui si syllabam
θερ- praefigas, totam vocem efficies.

241. 4. Ἐπειτα *πνεῦμα ἴσχει*] Ζητοῦσιν ὅτι πᾶς ὁ Ἰπποκράτης παντα-
χοῦ ἐν ὄλῳ τῷ συγγράμματι αἰτιᾶται τὸ πνεῦμα τῆς δημιουργίας τοῦ παι-
δὸς, φάσκων τὸ πνεῦμα διαφυσᾶν τὴν γονὴν καὶ ποιεῖν σφαῖραν, καὶ τὸ
πνεῦμα ποιεῖν ὅστᾳ, πότερον Πνευματικὸς ὑπῆρχε; Φαμὲν ὅτι οὐκ ἦν Πνευ-
ματικὸς, ἀλλ’ εἰώθαμεν τὸ ποιητικὸν ἐξ ἐνὸς ὄργανου αἰεὶ ὀνομάζειν. αἰεὶ γάρ
φαμεν, “*καλλίχειρ εἰργάσατο τὸν οἶκον*,” καίτοι χωρὶς λίθων οὐκ εἰργάσατο·
“*καλὸς σίδηρος ἔτεμε τὰ ξύλα*,” καίτοι ἄνευ δρυσοτόμου οὐκ ἐτμήθησαν.
Οὕτως οὖν, ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα ὄργανόν ἐστὶ τῆς δυνάμεως, διὰ τοῦτο ἐκ τού-
του αἰεὶ λέγει δημιουργεῖσθαι τὸ βρέφος. (Joan. Alex. *ibid.* p. 234.)

241. 4. *πνεῦμα ἴσχει*] Καλῶς τὸ *ἴσχει* εἶπε, καὶ τὸ *τίκτεται*^x διότι

^w Occurrit ε pro αι in cod. E. p. 81. l. 5 : 95. 7 : 149. 10 : 179. 12 : 242. 10 ;
contra αι pro ε 8. 3 : 128. 15 : 253. 7. Cf. Ermerins, *Anecd. Med. Gr.* p. 218.

^x *τίκτεται*] Fort. aliquid corruptum, nam τὸ *τίκτεται* nusquam occurrit.

καὶ πρὸ τοῦ παχυνθῆναι ἢ σφαῖρα, ἦσαν πνεύματα, ἀλλὰ ταῦτα διαφοροῦντο· ἐπειδὴν δὲ ἐπαχύνθη, τότε ἴσχει πνεύματα, ὡς ἂν μὴ διαφορομένων αὐτῶν. (id. *ibid.* p. 211.)

241. 4. καθὼς φησιν Ἰπποκρ.] sc. in libro *De Natura Pueri*, qui libri *De Genitura* continuatio esse videtur. Memoratur ab Erot., (*Gloss. Hipp.* Prooem. p. 22., et in v. οἰκείης, p. 272.) Gal., (*De Sem.* i. 4. tom. iv. p. 525.; *Comm. in Hipp.* "Epid. II." iii. 30, 31. tom. xvii. p. i. p. 442, 445.; *Gloss. Hipp.* in v. λαγνείη, tom. xix. p. 117.; *Comm. in Hipp.* "Aph." v. 37. tom. xvii. p. ii. p. 828.; *De Foet. Form.* c. 1. tom. iv. p. 653.) Melet., (*De Nat. Hom.* p. 1.) Pallad., (*Comm. in Hipp.* "De Fract." tom. xii. p. 271. ed. Chart.) Macrob. (*Comm. in Cic.* "Somn. Scip." i. 6.) A Gal. modo ad Hipp. pertinere modo ad Polybum dicitur; Joannes Alex., qui in hunc librum commentarium conscripsit, de ejus auctoritate pronunciare non audet. (p. 207, 213, 217.) Ceterum plerique recentiores pro spurio habent. Vide Gruner, *Cens. Libr. Hipp.*; Ackerm. *Hist. Liter. Hipp.*; Littré, *Hipp. Opera*, tome i. *Introd.* p. 373 sq.: tome ii. *Avert.* p. xxxiii.; Petersen, *Hipp. Scripta ad Temp. Rat. Dispos.*

241. 7. "Όταν δὲ ὁδὸς κ. τ. λ.] Cf. Joan. Alex. *ibid.* p. 209, 10.

241. 10. Τρέφεται οὖν κ. τ. λ.] Ψευδὲς καὶ τοῦτο· οὐδὲ γὰρ τὸ θερμὸν ἐκ τοῦ ψυχροῦ τρέφεται· οὐδέποτε γὰρ τὰ ἐναντία τροφή ἀλλήλοις γίνονται. Τὸ δὲ θερμὸν ἐν τῷ ξύλῳ ἀντισπᾶ ἕτερον ψυχρὸν, ἐξ οὗ τρέφεται. Πάλιν τὰ αὐτὰ λέγει· διὸ καὶ νόθον ἐστὶ τὸ χωρίον Ἰπποκράτους, ἀλλότριον γὰρ τούτῳ τὸ διπτολογεῖν πέφυκε. Πάλιν γὰρ λέγει ὅτι τὸ θερμὸν ἔλκει τὸ ψυχρὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐστὶ ψευδές· οὐδὲ γὰρ τὸ θερμὸν ἐστὶ τὸ ἔλκων τὸ ψυχρὸν, ἀλλ' (εἰ ὅλως ἐστὶν εἰπεῖν,) ὅτι τὸ θερμὸν ἀραιοῖ τοὺς πόρους. Τῶν οὖν πόρων ἀραιουμένων, εἰσάγεται διὰ τούτων ψυχρὸν πνεῦμα. Οὕτω γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ σφαιρίου, ὅτι ἡ θερμότης ἀραιοῖ τοὺς πόρους, δι' ὧν διεισδύνει ἡ ψύξις. Ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ φύλλα χλωρὰ, καὶ μάλιστα ἡ δάφνη ποιεῖ ἦχον τῶν φύλλων ῥηγνυμένων, καὶ ἀπλῶς ὅσα εἰσὶ χεδρωπὰ, ἦχον ἀποτελοῦσι· χεδρωπὰ δὲ εἰσὶ τὰ χερσὶ δρεπόμενα. (id. *ibid.* p. 213.)

241. 11. τῆς μητρὸς πνεούσης] Οὐκ εἶπεν ἀντιπνεούσης^γ, ἀλλὰ πνεούσης, κἂν τῇ δι' αὐχένος^z βουληθῆς λαβεῖν, κἂν τῇ διὰ τῶν ἀρτηριῶν. εἰ γὰρ ἀναπνεούσης, ἐδήλου ἂν ὅτι διὰ τοῦ αὐχένος ἐστὶ τὸ πνεῦμα· τὸ γὰρ ἀναπνεῖν δηλοῖ τὸ ἐξῶθεν ἀρῦεσθαι τὸν ἀέρα. (id. *ibid.* p. 211.)

^γ ἀντιπνεούσης] Fort. ἀναπνεούσης legendum.

^z κἂν τῇ δι' αὐχένος κ. τ. λ.] Locum respicit sup. p. 209, 210., ubi ait: καὶ ζητοῦσι πόθεν τὰ ψυχρὰ πνεύματά εἰσιν; καὶ οἱ μὲν δοξάζουσιν ἀντιπνεῖν τὴν μήτραν, καὶ φασιν ὅτι ἐκ τοῦ αὐχένος εἰσάγεται πνεῦμα μετὰ τῆς μητρώας ἀναπνοῆς· οἱ δὲ ταύτης τῆς δόξης μὴ ὄντες φασιν ὅτι ἐκ τῶν ἀρτηριῶν τῶν εἰσβαλλόντων (sic) εἰς τὴν μήτραν εἰσὶ τὰ πνεύματα.

242. 2. περιίσταται κ. τ. λ.] Cf. id. *ibid.* p. 209. l. 20 sq.

242. 6. [φυσᾶται ἐκείνη τὸ] Hic quoque, si memineris quomodo in cod. E. ε et αι, ι et ει, et ει et η inter sese permutentur, (vide ad p. 241. l. 4: 154. 5: 153. 16.) e corrupto τε ἐκινεῖτο veram lectionem —ται ἐκείνη τὸ facile erues.

242. 7. τῇ δὲ γονῇ κ. τ. λ.] Μὴ πρὸς τὸ φυσωμένη ἀποδῶς τὸ ὑμῆν' ἀλλὰ πρῶτον θερμαινομένης τῆς γονῆς ἕσθωθεν γίνεται ὁ ὑμῆν. Αὕτη δὲ ἡ γονὴ στρογγύλη ἐστίν, οὐχ ὅτι ἡ γονὴ στρογγυλοῦται, διὰ τοῦτό ἐστι στρογγύλη, (οὐδὲ γὰρ στρογγύλη ἐστίν αὕτη,) ἀλλὰ διὰ τὴν σφαίραν στρογγύλην οὖσαν, καὶ ἡ γονὴ στρογγυλοῦται. (Joan. Alex. *ibid.* p. 215.)

242. 11. Ὅποταν δὲ κ. τ. λ.] Ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἀπέδειξε πῶς γίνεται ὁ ἕσθω ὑμῆν, τὸ χορίον, βούλεται ἀποδείξαι πῶς οἱ ἄλλοι δύο ὑμένες γίνονται, ὃ τε ἀμνείος, καὶ ὁ ἀλλαντοειδῆς. Καὶ αὐτὸς μὲν αἰτιᾶται τὴν θερμότητα ποιητικὴν εἶναι τούτων τῶν ὑμένων αἰτίαν, ἡμεῖς δὲ τὴν διαπλαστικὴν δύναμιν φάμεν εἶναι ποιητικὸν αἴτιον, ὀργανικὸν δὲ τὴν θερμότητα· ἐπεὶ τίμη λόγῳ, τῆς θερμότητος ὁμοιομεροῦς οὔσης ἐν ὄλῳ τῷ ἐμβρύῳ, τὸν μὲν ἀμνείον ὄλον τὸ βρέφος σκέπειν, τὸν δὲ ἀλλαντοειδῆ τὰ περὶ τοὺς βουβῶνας; εἰ γὰρ ἡ θερμότης αἰτία ἦν τούτων, ἔδει ὡσαύτως τοὺς δύο δημιουργῆσαι. Ἔστιν ἄρα τις διαπλαστικὴ δύναμις ἢ τούτους δημιουργησαμένη, ἢ ὕστερον διαλαμβάνομεν. Ζητοῦσι δὲ τὴν χρεῖαν τούτων τῶν ὑμένων, καὶ φασὶ χρεῖαν μὲν τοῦ ἀμνείου εἶναι τὸν ἰδρῶτα τοῦ βρέφους ἐπιδέχεσθαι, καὶ ἐν αὐτῷ εἶναι τὰ δροσοειδῆ περιττώματα ὅσα ἀπὸ παντὸς τοῦ βρέφους εἰσίν. Ὁ δὲ ἀλλαντοειδῆς χρεῖαν ἐκτελεῖ, τὸ δέχεσθαι τὰ διὰ τῆς κύστεως τοῦ βρέφους περιττώματα· ἰστέον γὰρ ὅτι τὸ βρέφος διὰ μὲν τῆς κύστεως διαφορεῖται καὶ ἔχει οὖρον· διὰ δὲ τῆς ἔδρας οὐ φέρεται κόπρος, ἀλλ' αἰεὶ μένει κενὸς ὁ σφιγκτήρ, ὡς δηλοῦσιν αἱ μαΐαι, μετὰ γὰρ τὴν ἀπότηξιν ἐμβάλλουσι τὸν δάκτυλον περὶ τὴν ἔδραν καὶ ἀνευρύνουσι τὸν σφιγκτήρα, διὸ καὶ δακτύλιος λέγεται. Εὐρίσκεται δὲ ἕσθω οἰονεὶ κόπρος τις, ἣτις λέγεται βῆκος, (i. e. *meconium*.) Πλανῶνται δὲ πολλοὶ τινες εἰς τὸ πολλοὺς γίνεσθαι τοὺς ὑμένας, ἐπεισάγοντες τὸν τε περιτόναιον καὶ τοὺς περιωτίους, ὅπερ ψευδές· οὐδὲ γὰρ ἐκείνοι ἐκ τούτων τῶν δύο γίνονται, τοῦ τε ἀλλαντοειδοῦς καὶ τοῦ ἀμνείου· οὐδὲν δὲ ἄτοπον καὶ ἐπὶ δύο πολλοὺς λέγειν. (id. *ibid.* p. 220.)

243. 6. ἀπέχει] Τὸ ἐπέχειν (sic) ἀντὶ τοῦ ἀποχεῖν· τὸ γὰρ πνεῦμα ἀποχεῖ καὶ δέχεται ἕτερον. (id. *ibid.* p. 221.)

243. 9. ποῖα μόρια πρῶτως κατεσκευάσθησαν] Vide ap. Plut. *De Phys. Philos. Decr.* v. 17., et Gal. *Hist. Philos.* c. 33. tom. xix. p. 331. quaestionem Τί πρῶτον τελεσιουργεῖται ἐν τῇ γαστρὶ; et plura ap. Haller, *Physiol.* xxix. 4. tom. viii. p. 256 sq. Cf. etiam Joan. Alex. *ibid.* p. 223 sq.

243. 11. πλοίου τρόπιν] Sic Aristot. ap. Plut. *l. c.*

244. 2. φλεβῶν μὲν κ. τ. λ.] Vide sup. ad p. 125. l. 1.

244. 5. ἀπετείνετο] Legendum videtur [ἀπετείνετο].

244. 7. Εἶτα ἡ σὰρξ κ. τ. λ.] Ἴδου ἐνταῦθά φησιν ὅτι ἀπὸ τῆς σαρκὸς ταύτης γίνονται τὰ ἄρθρα.^a (Joan. Alex. *ibid.* p. 225.)

244. 9. καὶ ἡ κεφαλὴ κ. τ. λ.] Πάλιν οἱ δοξάζοντες μὴ ἅμα εἶναι τοῦ κνουμένου τὰ μόρια, τιθέασι καὶ τὴν ῥῆσιν ταύτην φάσκοντες ὅτι “ ἰδοὺ ὁ Ἴπποκράτης πρῶτόν φησι γίνεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἶθ’ οὕτως τοὺς ὤμους.” Φαμέν δὲ ἡμεῖς ὅτι τάξις ἐστὶν αὕτη διδασκαλική, οὐ μέντοι φυσική· ἰδοὺ γὰρ φησιν αὐτὸς παρακατιῶν ὅτι γίνονται τὰ σκέλη, εἶθ’ οὕτως τὰ νεῦρα, ὅπερ ἄτοπον. ὥστε διδασκαλίας χάριν ἐποίησε τὸ τοιοῦτον. (*id. ibid.* p. 226.)

244. 12. νεῦρα] sc. *ligamenta*; vide sup. ad p. 204. l. 5.

244. 12. τὰς φύσεις τῶν ἄρθρων] Quid sit τὸ φύσεις hoc loco valde haereo, nam de sensu Gorr. et Foes. in Lexicis suis silent, et Latinorum interpretum alii verbum omnino neglexerunt, alii *naturas articulorum* exponunt, quod quidem nihil est. Significat tamen fort. *articulorum origines*, aut *primordia*, quam interpretationem mecum Scott communicavit, et paulum videtur confirmare cognatae vocis ἀπόφυσις significatio.

245. 4. Καὶ δὴ καὶ κ. τ. λ.] Δύο ἀποφάσεις ἐνταῦθά φησιν ὁ Ἴπποκράτης· μίαν μὲν ὅτι τῇ ῥίνι ἀναπνεῖ τὸ βρέφος ἔσω ὑπάρχον, ἐτέραν δὲ ὅτι τῷ στόματι τρέφεται, ὅπερ ἄτοπον. πρὸς μὲν γὰρ τὸ πρῶτόν φαμεν, εἰ τῇ ῥίνι ἀναπνεῖ, ἐπεὶ ὑγρασία πλεονάζει αἰεὶ περὶ τοῦτο, ἔδει [τὴν εἰσπνοὴν ἔλκουσαν] ταύτην πνιγμὸν ἀπεργάζεσθαι· πρὸς δὲ τὸ δεύτερόν φαμεν ὅτι, εἰ ἀπὸ τοῦ στόματος τρέφεται, ἔδει τὴν φλέβα ἐκείνην καὶ τὴν ἀρτηρίαν τὰς εἰς τὸν ὀμφαλὸν εἰσβαλλούσας ἀπομαραίνεσθαι· νυνὶ δὲ οὐκ ἀπομαραίνονται. Εἰ δέ τις φαίη ὅτι καὶ ἀπομαραίνονται, ἔδει τὴν ὑγρότητα ἐκείνην τὴν διὰ τούτων φερομένην εἰς τροφήν τοῦ βρέφους ἐν τῇ μήτρᾳ εἰσβάλλεσθαι, καὶ εἰσβαλλομένην πλεονάζειν καὶ σῆψιν ποιεῖν, ἣτις ἔμελλε χαλεπὰ συμπτώματα ποιεῖν τῷ βρέφει ἢ καὶ αὐτῇ τῇ γυναικί. νυνὶ δὲ οὐδὲν τούτων ὀρώμεν γινόμενον. (Joan. Alex. *ibid.* p. 226.)

245. 8. καὶ ἐς τὸν κύσσαρον κ. τ. λ.] Εἰ γὰρ τρέφεται ἀπὸ τοῦ στόματος, δῆλον ὅτι καὶ ἡ κόπρος δι’ ἔδρας ἔρχεται· κύσσαρον γὰρ νῦν λέγει τὴν ἔδραν ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ κύντερον, παρὰ τὸ ἔσχατον εἶναι τοῦτο τὸ μόριον, φημὶ δὲ τὴν ἀρχήν.^b (*id. ibid.* p. 226.) Cf. Pseudo-Gal. (*An Anim. sit id quod in Utero est*, c. 5. tom. xix. p. 176.) hunc ipsum Hippocr. locum exponens, κύσσαρον γὰρ τὸν ἀρχὸν εἴρηκε.

^a ἀπὸ τῆς σαρκὸς κ. τ. λ.] Locum respicit sup. p. 224., ubi ait: φαμέν δὲ ἡμεῖς ὅτι οὐ κυρίως αὕτη ἐστὶ σὰρξ· πᾶσα γὰρ σὰρξ ὁμοιομερῆς ἐστίν, αὕτη δὲ ἀνομοιομερῆς ὑπάρχει, ἔχει γὰρ νεῦρα, φλέβας, ὀστᾶ. δεύτερον καὶ ἡμεῖς ὁμολογεῖτε ὅτι οὐδέποτε ἀπὸ σαρκὸς γίνεται ἄρθρον· νυνὶ δὲ ἀπὸ ταύτης ἐστὶ τὰ ἄρθρα, ὡς γὰρ φησιν αὐτὸς, διαρθροῦται.

^b τὴν ἀρχήν] Videtur τὸν ἀρχὸν legendum.

245. 12. Καὶ γίνεται ἤδη παιδίον] Πολλάκις λέλεκται ἡμῖν ὅτι σκοπὸς ἐστὶ τῷ Ἱπποκράτει περὶ διαφόρων καιρῶν διαλαβεῖν, ἐν οἷς γίνεται ἡ γονή, ἡ θρέψις, ἡ κίνησις, ἡ ἀπότηξις. Καὶ ἤδη μὲν τὸν ἕνα καιρὸν ἐπεράτωσεν, ἐν ᾧ ἐδημιούργησε τὸ βρέφος· νῦν δὲ βούλεται σημειώσασθαι ἐν ποίῳ καιρῷ ἐτελείωσεν ἢ διαπλάττουσα τὸ βρέφος διαπλαστικὴ δύναμις, καὶ φησιν ὅτι μὲν ἐπὶ ἀρρένων ἄχρι τριάκοντα ἡμερῶν τελειοῦται τὸ βρέφος, ἐπὶ δὲ θηλειῶν ἄχρι τεσσαράκοντα. “Καὶ πόθεν δῆλον;” Φησὶν ὅτι ἐκ τῆς λοχείας καθάρσεως. “Τί δέ ἐστι λοχεία κάθαρσις;” Ἡ μετὰ τὴν ἀπότηξιν φορὰ τῶν καταμηνίων. Καὶ ἐκ τούτου ἐστὶ στοχάζεσθαι ὅτι καὶ τὸ ἄρρεν βρέφος ἐν τριάκοντα ἡμέραις τελειοῦται, ὡσπερ φέρονται καὶ τὰ καταμήνια ἐν ταύταις· οὕτω καὶ τὸ θῆλυ ἐν τεσσαράκοντα, ὡσπερ καὶ ἡ λοχεία κάθαρσις ἐν ταύταις κατέρχεται. Καὶ ζητοῦσι “διὰ τί μὴ ἀθρόως, ὡσπερ ἐπὶ τοῦ βρέφους, οὕτως ἐποίησεν ἡ φύσις κατενεχθῆναι τὰ καταμήνια;” Καὶ φασιν ὅτι, εἰ ἀθρόως ἐφέροντο, ἐπειδὴ συμπάση κενώσει περιττωματικῇ κενοῦται ὁ ζωτικὸς τόνος, ἔμελλεν ἂν ἡ γυνή, τοῦ ζωτικοῦ τόνου διαφορηθέντος, ἢ ἀτονίαν τινὰ ὑπομεῖναι ἢ λειποθυμίαν, καὶ δέος ἦν μὴ ἀποθάνοι ἡ γυνή. Οὕτω μὲν Ἱπποκράτης σημειοῦται τὴν τελείαν διάπλασιν τοῦ θήλεος καὶ ἄρρενος. Ὁ μέντοι Γαληνὸς σημειοῦται ταῦτα ἐκ τῶν ἀμβλυσμῶν καὶ ἐκτρωμάτων, λέγων ὅτι εἰ ἐπὶ τριάκοντα ἡμέραις ἐκτρώσῃ ἡ γυνή, ὀρῶμεν ὅτι ἄρρεν, εἰ δὲ ἐν τεσσαράκοντα, θῆλυ· εἰ δ' ἐν εἴκοσιν, ὀρῶμεν ὅτι ἀδιάπλαστον ἐστὶ τὸ βρέφος· εἰ δὲ περαιτέρω τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἀμβλώσῃ ἡ γυνή, τότε ἐστὶ θεάσασθαι, εἰ μὲν ἄρρεν εἶη, τέλειον ἔχον τὸ εἶδος, εἰ δὲ θῆλυ, ἀτελές· εἰ δὲ περαιτέρω τῶν τεσσαράκοντα, τότε κἂν θῆλυ κἂν ἄρρεν εἶη, πάντως ἔχει τὸ αἰδοῖον τέλειον. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. δεῖ δὲ εἰδέναί τι ἀντιπεπονηθότως ἔχουσι τὰ καταμήνια εἰς τὴν τροφήν τοῦ βρέφους. Ἡ μὲν γὰρ τροφή τοῦ βρέφους καταρχὰς μὲν ὀλίγη ἔρχεται οἰονεὶ σταλαγμὸς, εἶτα πλημμύρα, εἶτα πάλιν ὑστερον πλεονάζει· ἐπὶ δὲ τῆς λοχείας καθάρσεως τούναντίον, καταρχὰς μὲν πολὺ ἔρχεται τὸ καταμήνιον, ὅσον δὲ προκόπτει, κατὰ μέρος ὀλίγον πάνυ. Ἀποροῦσι δὲ τινες “διὰ τί ἡ λοχεία κάθαρσις ἐπὶ μὲν ἀρρένων ἄχρι τριάκοντα ἡμερῶν φαίνεται, ἐπὶ δὲ θηλειῶν ἄχρι τεσσαράκοντα;” Καὶ λέγομεν δύο λύσεις· μίαν μὲν ὅτι, κἂν ἕτερον ἀριθμὸν ὠρίσαμεν ἂν, τὸ αὐτὸ εἶχετε ἡμῖν ἀπορῆσαι, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον ἔμελλεν εἶναι· δευτέραν δὲ, αἰεὶ τὰ παρὰ φύσιν ἔπονται τοῖς κατὰ φύσιν. ὡς ἐπίπαν οὖν τὰ καταμήνια, περιττώματα ὄντα, παρὰ φύσιν ὑπάρχουσιν· ταῦτα οὖν τῇ κατὰ φύσιν δημιουργίᾳ ἔπονται τοῦ βρέφους, καὶ ὡσπερ τὸ ἄρρεν τελειοῦται διὰ τριάκοντα ἡμερῶν, οὕτω καὶ ἡ λοχεία κάθαρσις ἐπομένη κενοῦται διὰ τριάκοντα ἐπὶ τῶν ἀρρένων· καὶ ὡσπερ πάλιν τὸ θῆλυ διὰ τεσσαράκοντα, οὕτω καὶ ἡ λοχεία διὰ τεσσαράκοντα, ἐν οἷς ἡ θεωρία. (Joan. Alex. *ibid.* p. 227.)

245. 12. παιδίον] “Τί φησιν Ἱπποκράτης παιδίον ἐγένετο; οὐκ ἐλέγετο ἡμῖν^c ὅτι, ὅταν τὸ τέλειον εἶδος ἀπολάβῃ καὶ ἀποτεχθῇ, λέγεται παιδίον;”

^c ἐλέγετο ἡμῖν κ. τ. λ.] sc. a Joanne Alex. sup. p. 206. l. 29. βρέφος δὲ ἐστὶν ὅταν ἀρχωνται τὰ μόρια ὡς μόρια τρέφεσθαι, παιδίον δὲ ὅταν ἀρξῆται κινεῖσθαι ἄχρι τῆς μειρακιώδους ἡλικίας.

τί οὖν φαμεν ; λέγομεν ὅτι καταχρηστικῶς νῦν τὸ βρέφος παιδίον καλεῖ.
(id. *ibid.* p. 228.)

245. 12. τὸ μὲν ἄρρεν κ. τ. λ.] Εἰώθασι ζητεῖν ἐνταῦθα “διὰ τί τὸ μὲν ἄρρεν ἐν τριάκοντα τελειοῦται ἡμέραις, τὸ δὲ θῆλυ ἐν τεσσαράκοντα;” Καί εἰσι πιθαναὶ λύσεις, καὶ φυσικαὶ, καὶ ἀριθμητικαὶ, τὰς γὰρ ἀληθεῖς λύσεις οὐδεὶς ἐπίσταται, εἰ μὴ ὁ Δημιουργὸς μόνος. Εἰσὶν οὖν αἱ φυσικαὶ αὗται, ὅτι τὸ ἄρρεν ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι δημιουργεῖται, τὸ δὲ θῆλυ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς, (τὰ γὰρ δεξιὰ θερμότερά εἰσι φύσει, τὰ δὲ θερμότερα ἐτοιμῶς διαπλάττουσι,) καὶ ὅτι ἐκ θερμότερου καὶ δριμυτέρου σπέρματός ἐστι τὸ ἄρρεν, τὸ δὲ θῆλυ, ὡς ἐξ ὑγροτέρου σπέρματος ὑπάρχον καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ κόλπῳ ψυχροτέρῳ ὄντι καὶ ὑγροτέρῳ, διὰ τοι τοῦτο ἐν πλείονι τελειοῦται χρόνῳ. Αὗται μὲν αἱ φυσικαὶ, αἱ δὲ ἀριθμητικαὶ αὗται. Προηγείσθωσαν δὲ τῆς λύσεως δύο λήμματα, ὧν τὸ πρῶτόν ἐστι πάντες οἱ ἀριθμητικοὶ ὠμολόγησαν τὴν μονάδα μὴ εἶναι ἀριθμόν, πᾶς γὰρ ἀριθμὸς ἐκ μονάδων σύγκειται· πῶς οὖν δυνατὸν αὐτὴν εἶναι ἀριθμόν; διότι πᾶς ἀριθμὸς ἢ περιττός ἐστίν ἢ ἄρτιος. καὶ πᾶς ἄρτιος δύναται εἶναι, ἢ δὲ δυὰς μόνη ἀρτία ἐστίν, οὐ μέντοι δύναται εἶναι καὶ περιττή.^d ἔστι μὲν οὖν ἀρχὴ τῶν περιττῶν τὰ τρία, τῶν δὲ ἀρτίων τὰ τέσσαρα. Πρέπει δὲ τὰ περιττὰ τῷ ἄρρει, ὡς [ἄτμητον] ἔχοντι [τὸ αἰδοῖον,] (καὶ ὁ περιττός γὰρ ἄτμητος,) [τῷ δὲ θήλει] ὁ ἄρτιος, ὡς τετμημένον ἔχοντι τὸ αἰδοῖον. Ταῦτα γὰρ οὖν συντιθέμενα μετὰ τὸν τέλειον ἀριθμὸν τὸν δέκα^e—(οὗτος γὰρ τέλειός ἐστιν ἀριθμὸς, διὸ καὶ δεκάς οἰονεὶ δεχὰς ὑπάρχει· πάντας γὰρ τοὺς ἀριθμοὺς ἐδέξατο·) συντιθέμενα γὰρ τὰ τρία μετὰ τοῦ δέκα, τριάκοντα ποιούσι· τὰ δὲ τέσσαρα συντιθέμενα, τὰ τεσσαράκοντα ἀποτελοῦσι. καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὲν θῆλυ ἐν τεσσαράκοντα τελειοῦται, τὸ δὲ ἄρρεν ἐν τριάκοντα. Αὗται μὲν οὖν αἱ πιθαναὶ λύσεις. οὐ πάντως δὲ ἐν τοιούτῳ καιρῷ τελειοῦται ταῦτα, ἀλλ’ ἔστιν ὅτε καὶ πρωϊαίτερον τῶν τριάκοντα τελειοῦται τὸ ἄρρεν, ὡσαύτως καὶ τὸ θῆλυ περαιτέρω τῶν τεσσαράκοντα. ἀλλὰ τὸ ἐπίπαν ἠβουλήθη ὁ Ἰπποκράτης εἰπεῖν. (id. *ibid.*)

246. 1. τριάκοντα ἡμέραις κ. τ. λ.] Cf. sup. ii. 5. § 7.; Hipp. *De Alim.* tom. ii. p. 23., cum Gal. *Comm.* iv. 20. tom. xv. p. 407.

247. 1, 2. τὸ μὲν ἄρρεν—τὸ δὲ θῆλυ] Lege cum Must. [τῷ] μὲν [ἄρρει]—[τῷ] δὲ [θήλει]. De ο et ω confusis vide sup. ad p. 164. l. 6.; occurrit υ pro ει (idem enim fere sonabant,) sup. p. 206. l. 13., et inf. p. 257. l. 7. Eundem errorem vide ap. Joan Alex. *ibid.* p. 229. l. 14.

247. 2. τρεῖς μῆνες κ. τ. λ.] Cf. sup. ii. 5. § 8.

247. 7. τὸ δὲ παιδίον κ. τ. λ.] Cf. Melet. p. 9. l. 5 sq.

248. 3. ὁ χρόνος τοῦ τόκου] Cf. sup. ii. 5. § 9.

248. 4. σκαρίζοντι] id quod ἀσκαρίζοντι ap. Hipp., quae duae

^d Videtur aliquid corruptum aut omissum, quod corrigant arithmetici.

^e μετὰ τὸν τέλειον ἀριθμὸν τὸν δέκα] Videtur legendum μετὰ τοῦ τελείου ἀριθμοῦ τοῦ δέκα, ut inf. l. 22.

ejusdem vocis formae ea confirmant quae sup. ad p. 110. l. 10. de voce σφαλίζω dicta sunt.

249. 9. ὀπότερον] sc. σῶμα.

251. 1. στενώτεραι] Lege στενότεραι, ut alibi passim.

251. 7. σίκυον] “Cucumerem quidem Graeci simpliciter σίκυον “ vel σίκυον appellant, quem nos privatim *cucumerem* vocamus, cibis “ aptum, &c.” Gorr. *Defin. Med.*, ubi plura de ejus speciebus. Vide etiam Schneid. in Ind. ad Theophrast., et Spreng. ad Diosc. *De Mat. Med.* ii. 161, 162. tom. ii. p. 467, 468.

251. 8. σικηλάτῳ] Vox semel tantum inventa, idem quod σικνήρατον significans. Vide H. Steph. *Thes. Gr.* ed. Lond.

251. 9. ἀρυστήρα] “ἀρυστήρ vas est aliquod cavum ad hauriendum “ aptum, velut *cotyla*, *cyathus*, aut *calix*.” (Foes. *Oecon. Hipp.* ubi plura vide.

252. 2. πηρωθέν] — “quo loco notandum in primis, quod Hipp. “ *mutilati* vocabulum usurpat (τὸ πηρωθέν, et τὸ πεπηρωμένον,) “ non pro eo cui pars aliqua abscissa sit, sed pro eo cui vel distorta “ est, vel luxata, vel alio hujusmodi malo affecta.” (Cagnati *Var. Observ.* i. 2. p. 16.)

252. 8. τῶν πεπηρωμένων τὰ ὑγιῆ] Legendum videtur ex Hipp. [τὸ πεπηρωμένον τῷ ὑγιεῖ]: de ο et ω, itemque de ει et η confusis, jam saepius dixi. Totum locum explicatum vide ap. Cagnati *Var. Observ.* i. 3. p. 20 sq.

252. 12. ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος] Cf. Hipp. *De Genit.* tom. i. p. 371. *init.*, 379., *De Aëre, Aq. et Loc.* p. 551., *De Morbo Sac.* p. 594, 595., *De Morb.* iv. *init.* tom. ii. p. 324.; Gal. *Defin. Med.* c. 439. tom. xix. p. 449., (ubi pro ἡδονῆ legendum γονῆ notat Dietz;) Democr. ap. Plut. *De Phys. Philos. Decr.* v. 3., Gal. *Hist. Philos.* c. 31. tom. xix. p. 322.; Joan. Alex. *Comm. in Hipp.* “*De Nat. Pueri*,” p. 233. l. 32 sq. Vide Dietz ad Hipp. *De Morbo Sac.* p. 152.

253. 1. ἀπὸ τῶν στερεῶν καὶ ἀπὸ τῶν ὑγρῶν] Quomodo hic locus Hippoer. cum alio in principio ejusdem libri (p. 371.) ^f conciliandus sit, vide ap. Cagnati *Var. Observ.* i. 2. p. 13 sq.

253. 2. τῶν δύο χολῶν] sc. ξανθῆς καὶ μελαίνης: cf. sup. p. 132. l. 13.; Hipp. *De Nat. Hom.* tom. i. p. 352, 353. Notandum est tamen hoc loco Hipp. pro τῶν δύο χολῶν habere χολῆν (sc. ξανθῆν, vide sup. ad p. 239. l. 5.,) et ὕδωρ, de qua re vide Gorr. *ad loc.* Annot. 17.; itemque Littré, *Oeuvres d'Hipp.* tome i. *Introd.* p. 185. sq.

^f Operae pretium est notare ap. Hipp. p. 371. pro ὑγροῦ legi ὑγιέος in Cod. MS. Oxon., quem litera *I* designavi.

253. 8. μᾶλλον τοῦ καιροῦ] τὸ γὰρ μᾶλλον τοῦ καιροῦ σύνηθες αὐτῷ (sc. Hippocr.) λέγειν ἀντὶ τοῦ μᾶλλον τοῦ προσήκοντος. (Gal. Comm. in Hipp. "De Acut. Morb. Victu," iii. 13. tom. xv. p. 661.) Vide Hipp. De Acut. Morb. Victu, tom. ii. p. 55. l. 7, 11.; Foes. Oecon. Hipp.

254. 1. συντελεῖ τῷ ἀνδρὶ ἡδομένη] "hoc est, et incipit una cum viro affici voluptate, et desinit simul cum illo; est enim haec elegans verborum συντελεῖν καὶ διατελεῖν apud Graecos significatio." (Gorr. ad loc. Annot. 20.)

255. 3, 4. ὄνειρώττω.—ἐξονειρώττω.] Nota vim intensivam τοῦ ἐξ: significat enim ὄνειρώττω, per somnum veneris ludibrio tentari; ἐξονειρώττω, per somnum semen emittere.

255. 8. Οἱ δὲ εὐνοῦχοι κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 225.

255. 9. ἀμαλδύνεται] ἀμαλδύνεται, αὐτῷ (sc. Hippocr.) σύνηθες, τὸ οἶον ἀφανίζεται, καὶ τὸ οἶον ἀμαυροῦται. (Gal. Gloss. Hipp. tom. xix. p. 76.) Cf. Erot. Gloss. Hipp. p. 56.

256. 2. τὰ νεῦρα] sc. fort. Vasa Deferentia, quae nervos appellat Cels. vii. 18. p. 413., aut ipse Funiculus Umbilicalis.

256. 3. Ὅσοι δὲ καὶ ἐκκρίνουσι κ. τ. λ.] Vide Casp. Hofm. Comm. in Gal. "De U. P." § 1034.; Haller, Physiol. xxvii. 2. § 16. tom. vii. p. 543.

256. 6. ἐν τοῖς γεννητικοῖς μορίοις] Hoc nomine alibi semper partes genitales in universum designat Noster, hic loci autem specialiter loqui videtur: an Vasa Spermatica memorat?

257. 1. φλέβες] i. e. (ut videtur,) arteriae; utrumque enim vasorum genus Hippocr. et ejus aequales φλέβας appellasse notissimum est: cf. Pallad. Comm. in Hipp. "Epid. VI." vi. 2. tom. ii. p. 153.; Ruf. Eph. p. 42.; Gal. De Foet. Form. c. 3. tom. iv. p. 672., De Hipp. et Plat. Decr. vi. 8. tom. v. p. 574., De Caus. Morb. c. 3. tom. vii. p. 14. Vide Dietz ad Hipp. De Morbo Sac. p. 158.

257. 5—7. ὄταν—ἀδρωθῶσι] Hunc locum non omnino corrigere possum; videtur tamen [τῷ] τε [ἄρρени] καὶ [τῷ θήλει] legendum, (cf. sup. ad p. 247. l. 2.) quod idem valeret quod καὶ τῷ παιδὶ —καὶ τῇ παρθένῳ ap. Hipp.

257. 8. δίδυμα] De gemellorum generatione cf. Hipp. De Nat. Pueri, tom. i. p. 422., De Vict. Rat. i. p. 652, 653.

258. 1. ἐν κατοχῇ] Videtur aliquid corruptum, quod tamen corrigere nequeo, nisi fort. τὸ ἐν abjiciendum sit, et κατοχῇ legendum cum Must.; sed et haec ipsa correctio non omnino placet.

258. 2. τὸ μὲν . . . . ενον] Quod ad sensum attinet, bene esset τὸ μὲν [ἰσχυρὸν ἀποπεμπόμ]ενον: cf. sup. p. 257. l. 14.

258. 3. ἐν τῇ δεξιᾷ] sc. μήτρα: sic semper fere ap. Gal.

258. 4. Γυναικὶ κ. τ. λ.] Cf. Hipp. *De Morb. Vulg.* ii. 1., *Aph.* v. 53. tom. iii. p. 431, 746.; *De Morb. Mul.* i. 44. tom. ii. p. 649.; Cels. ii. 8. p. 72.; Gal. *De U. P.* xiv. 8. tom. iv. p. 178., *De Loc. Aff.* vi. 5. tom. viii. p. 436, 437.

إذا كانت المرأة حاملا فضبرت ثديها بغتة فانها تسقط إذا كانت المرأة حاملا فضبر احد ثديها وكان حملها توأما فانها تسقط احد طفلها إذا كان الضامر هو الثدي اليمين اسقطت الذكر وان كان الضامر هو الثدي اليسر اسقطت الانثى (Honain, *Aph.* v. 36, 37. p. 46.)

Καὶ οὗτος ὁ Ἀφορισμὸς ἐξ ἐκείνων ἐστίν, οὓς ἔφαμεν ἔνδειαν τῆς τροφῆς σημαίνειν τῷ ἐμβρύῳ. Κοινὰ γάρ τινές εἰσι φλέβες ὑστερῶν τε καὶ τιτθῶν, αἵτινες ὅταν ἐνδεῶς ἔχωσιν αἵματος, ἰσχνούς μὲν τοὺς τιτθοὺς ἀποφαίνουσι· τῇ δὲ ἀτροφία ποτὲ μὲν ἀναιροῦσι τὸ ἔμβρυον, ἔστι δ' ὅτε πρὸς ἔκκρισιν παρορμῶσι διὰ τὴν αἰτίαν ἣν αὐτὸς ἐν τῷ Περὶ Φύσεως Παιδίου γράφει κατὰ τήνδε τὴν ῥῆσιν· [tom. i. p. 418.] “Ἡ τροφή καὶ ἡ αὔξησις τὰ ἀπὸ τῆς μήτρας κατιόντα, οὐκέτι αὐτάρκη τῷ παιδίῳ ἐστίν, ὅταν οἱ δέκα μῆνες παρέλθωσι, καὶ τὸ ἔμβρυον αὐξηθῆ· ἔλκει γὰρ ἀπὸ τοῦ αἵματος εἰς ἑωυτό [τὸ] ἔ γλυκύτατον, ἅμα δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ γάλακτος ἐπαυρίσκεται ὀλίγον. Ὅταν δ' αὐτῷ ταῦτα σπανιώτερα γένηται, καὶ ἀδρὸν ἢ τὸ παιδίον, ζητοῦν τε πλέον τῆς ὑπαρχούσης τροφῆς, ἀσκαρίζει, καὶ τοὺς ὑμένας ῥηγνύον ἀρχὴν ἀποκνήσεως παρέχει τῇ μητρὶ.” (Gal. *Comm. in Hipp.* “*Aph.*” v. 37. tom. xvii. p. ii. p. 828.)

Ὅπερ ὁ προγεγραμμένος Ἀφορισμὸς ἐπ' ἀμφοτέρων ἔλεγε τῶν τιτθῶν, τοῦθ' οὗτος ἐπὶ θατέρον. Διὰ δὲ τὴν προειρημένην αἰτίαν τῇ κοινωνίᾳ τῶν φλεβῶν τὸ κατ' εὐθὺ τοῦ μειωθέντος τιτθοῦ μὲν ὃν ἔμβρυον ἐκτιτρώσκει· τὸ δ' ὅτι διδύμων ὄντων, ἄρρενός τε καὶ θήλειος, εἰ μὲν ὁ δεξιὸς τιτθὸς ἰσχνὸς γένηται, τὸ ἄρρεν μόνον, εἰ δ' ὁ ἀριστερὸς, τὸ θῆλυ διαφθείρεται, ἐξ ἐκείνης ἤρτηται τῆς δόξης αὐτοῦ, [*Aph.* v. 48.] “Ἐμβρυα τὰ μὲν ἄρρενα ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὰ δὲ θήλεια ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μᾶλλον.” (id. *ibid.* p. 829.)

Ἐὰν ἐξαίφνης, φησὶ, (τουτέστιν ἄνευ φανερᾶς αἰτίας,) ἰσχνοὶ γίνονται οἱ μασθοὶ τῆς γυναικὸς ἐν γαστρὶ ἐχούσης, ἐκτιτρώσκει ἔνδειαν γὰρ καὶ ἔλλειψιν αἵματος ἀπαγγέλλουσι, δι' ἧς ἀναρεῖται τὸ ἔμβρυον· ἔστι δὲ ὅτε καὶ πρὸς ἔκκρισιν παρορμᾶται τῇ ἀπορίᾳ τῆς τροφῆς λακτίζον καὶ σκαρίζον καὶ διαρρηγνύον τοὺς χιτῶνας. (Theoph. *Comm. in Hipp.* “*Aph.*” v. 36. tom. ii. p. 464.)

ε τὸ γλυκύτατον] Sic Hipp. l. c., om. τὸ Gal.

Τὸ ἄρρεν ἐν τῷ δεξιῷ κόλπῳ τῆς μήτρας ζωογονεῖται, διότι ὡς ἐπίπαν θερμότερός ἐστι τοῦ ἀριστεροῦ, τὸ δὲ θῆλυ ἐν τῷ ἀριστερῷ ὅτι ψυχρότερός ἐστι τοῦ δεξιοῦ. εἰ δὲ ὁ ἀριστερὸς μασθὸς ἰσχνὸς γένηται, τὸ ἄρρεν ἐκτιτρώσκει, ἐπειδὴ τὰ κατὰ εὐθυωρίαν μᾶλλον πάσχει· εἰ δὲ ὁ ἀριστερὸς μασθὸς ἰσχνὸς γένηται, τὸ θῆλυ, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· εἰ δὲ ἀμφότεροι οἱ μασθοὶ ἰσχνοὶ γένωνται, ἀμφότερα ἐκτιτρώσκει, τῷ λόγῳ τῆς ἐνδείας τῆς τροφῆς· λιμαγχοנוύμενα γὰρ τὰ ἔμβρυα σκαρίζουσι καὶ σπαράσσουσι τὰ ἀρτήματα, καὶ οὕτως ἡ γυνὴ ἐκτιτρώσκει. (id. *ibid.*)

Τῇ γὰρ ἐνδείᾳ τῆς τροφῆς τῆς ἐκ τῶν φλεβῶν γίνεται τοῦτο, κοινῶν ὄντων μητρῶν καὶ μαστῶν. (Damasc. *Comm. in Hipp. "Aph."* v. 36. *ibid.*)

Ὁ γὰρ Ἰπποκράτης δόξαν ἔχει τὰ ἔμβρυα ἐν τοῖς δεξιοῖς τὰ ἄρρενα, ἐν δὲ τοῖς εὐωνύμοις τὰ θήλεα τίκεσθαι. (id. *in Aph.* 37. *ibid.*)

"Dum mulier in utero habet, vena quae egreditur ab hepate
" et *concaua* vocatur, dividitur in duas partes; una ad mammillas
" fert sanguinem qui propter loci positionem in lac mutatur, al-
" tera ad uterum. Nam antea non nutritur lacte infans dum adhuc
" in utero est, ut, dum natus fuerit, habeat unde sustentetur. Et
" tale quid patitur in istis Natura, quale paterfamilias, dum vult
" egredi civitatem, prius sibi cibum transmittit, ut, dum egressus
" fuerit, habeat unde vivat: sic et Natura partem sanguinis trans-
" mittit ad mammillas, et partem ad uterum. Et quod mammillae
" arescunt ac extenuantur, significat esse indigentiam nutrimenti
" infantis; qui, indigentiam non ferens, se volvendo rumpit mem-
" branas quibus in utero continetur, et sibi ad nativitatem viam
" parat, ac foras exit." (Pseudo-Oribas. *Comm. in Hipp. "Aph."*
vi. 9. p. 217.)

"Si altera mammilla extenuetur, hoc est, *utraque*, significat
" quod geminos fert in utero: et quae harum mammillarum prima
" extenuata fuerit, ex ea parte amittitur infans mortuus: id est, si
" dextra, masculum amittit mortuum, et foeminam parit, (quia
" masculus in dextra jacet parte, foemina in sinistra;) si vero ex-
" tenuetur sinistra, foeminam amittet mortuam, et marem pariet."
(id. *in Aph.* vi. 10. p. 218.)

258. 9. ἀρτηρίαὶ καὶ φλέβες] sc. art. et venae *Spermaticae*.

259. 6. ὀρρώδους] ὀρρὸς, τὸ ὕδατῶδες καὶ ἀφιστάμενον τοῦ γάλακτος, ἀπὸ τοῦ ὀρούειν ἀπ' αὐτοῦ. (Hesych. *Lex.*) Vide Gorr. *Defin. Med.*; Foes. *Oecon. Hipp.*; H. Steph. *Thes. Gr.*

260. 3. ἀδενοειδῶν σωμάτων] Dicit gland. *Prostatam*; "non enim
" debent *duae* dici, ut fere veteres," e. g. Anon. *Isag. Anat.* c. 27., Gal. *l. c.* (Haller, *Physiol.* xxvii. 1. § 27. tom. vii. p. 464.)

261. 1. τῶν εἰς τὰς μήτρας λόντων ἀγγείων κ. τ. λ.] De partibus se-
minalibus vide Gal. *De Sem.* i. 15. tom. iv. p. 565 sq.

261. 6. Ἐν δὲ τῇ πλάνῃ κ. τ. λ.] Cf. sup. p. 224. l. 12 : 226. 1 : 240. 5.

261. 17. μείζους ὄντες] Cf. sup. p. 210. l. 4 : 222. 7 : 224. 2.

263. 10. τὸ δ' αὖ τῶν θηλειῶν στενὸν καὶ βραχὺ] *Tubas Fallop.* designat; vide Haller, *Physiol.* xxviii. 2. §. 30. tom. vii. p. ii. p. 101.

263. 16. Διὰ τί δ' οὐκ εἰς αὐτοὺς κ. τ. λ.] Cf. Gal. *De Sem.* i. 17. tom. iv. p. 590 sq.

263. 18. ἐπιδιδυμίδα] μόριον δὲ ἐστὶν αὕτη τοῦ ζώου κατὰ τῆς κεφαλῆς ἐπικείμενον τοῦ ὄρχεως, ὡς καὶ τοῦνομα ἐνδείκνυται. (Gal. *De Sem.* i. 15. tom. iv. p. 565.) Cf. id. *Gloss. Hipp.* in v. μήτρῃ, tom. xix. p. 123. Nonnunquam tamen παραστάτης et ἐπιδιδυμῖς idem significant; vide Gal. *Gloss. Hipp.* in v. παραστ. p. 128.; Anon. *Isag. Anat.* c. 22. Quibusdam etiam τὸ ἐπιδιδυμῖς videtur designare non quod nos *epididymidem* vocamus, sed unam e testium tunicis. Vide Gorr. *Defin. Med.*; Vesal. *De Hum. Corp. Fabr.* v. 13.

264. 13. ὁ δίδυμος] καλεῖ γὰρ Ἡρόφιλος οὕτω τὸν ὄρχιν. (Gal. *De U. P.* xiv. 11. tom. iv. p. 193.) Alibi fere semper in plur. occurrit.

265. 2. μαλακώτεροι τῶν τοῦ θήλεος] Cf. sup. p. 210. l. 5.

265. 5. διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας] sc. fort. sup. c. 36. § 11.

265. 6. ὑγρότεροι] *aridiores* habet Crass., qui *ξηρότεροι* videtur legisse, et hoc quidem postulat sensus, cf. sup. l. 2., ubi *maris* testes *ὑγρότεροι* dicuntur.

265. 15. μῦς] sc. musc. *Cremaster*; cf. sup. ad p. 225. l. 13.

266. 5. Ἴπποκρ. ἡμᾶς ἐδίδασκε] sc. in locis inf. laudatis § 11, 12.

267. 1. Ἐπειδὴ γὰρ κ. τ. λ.] Cf. Gal. *Comm. in Hipp.* "De Alim." iv. 15. tom. xv. p. 401., et in "Epid. II." iii. 36. tom. xvii. p. i. p. 454.

267. 3. τὰς γὰρ ἀπὸ τοῦ θώρακος κ. τ. λ.] Anastomoses respicit inter art. *Epigastricas* et *Mammarias*; de qua re plura vide ap. Haller, *Physiol.* xxviii. 1 § 14. tom. vii. p. ii. p. 20 sq.

267. 3. τὰς γὰρ] γὰρ sententiam turbat, et bene abesset.

267. 5. ὑποχόνδρια] ὑποχόνδρια δὲ, τὰ ὑπὸ τοῖς χόνδροις μνώδη. (Ruf. Eph. p. 51.)

267. 5. ὑπογάστριον] τὸ δὲ ὑποκάτω τοῦ ὀμφαλοῦ, ὑπογάστριον καὶ ἤτρον. (id. *ibid.*)

267. 12. ἵνα, ὅταν κ. τ. λ.] Cf. Gal. *Comm. in Hipp.* "De Alim." iv. 15. tom. xv. p. 401. et in "Epid. II." iii. 36. tom. xvii. p. i. p. 455.

268. 2. [ἐπιρρέη] Lege ἐπιρρεῖ cum C.E., sic enim habet quoque Gal. locis sup. cit.

268. 2. κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον κ. τ. λ.] Sic Arist. *Hist. An.* vii. 11. § 2 : x. 7. 13.; sed hoc non semper fieri notat Haller, *l. c.*

269. 9. Οὕτως μὲν δὴ κ. τ. λ.] Cf. Gal. *Comm. in Hipp.* “*De Alim.*” iv. 15. tom. xv. p. 401, 402., et in “*Epid. II.*” iii. 36. tom. xvii. p. i. p. 455.

269. 9. Τὰ γάλακτα κ. τ. λ.] Τῷ γάλακτι γένεσις ἐξ αἵματός ἐστιν ἀκριβῶς πεπεμμένον, τὴν δ' ἀκρίβειαν τῆς πέψεως αὐτῷ ὁ χρόνος τῆς πρὸς τὸ φέρον ἀγγεῖον ὁμιλίας προσδίδωσι, ὡς δέδεικται ἐν τοῖς Περὶ Χρείας Μορίων. [xiv. 10. tom. iv. p. 322.] Τοῖς γὰρ τιτθοῖς οὐκ ἐκ τῶν πλησίον ἀγγείων, ἀλλὰ ἐκ τοῦ μακροτάτου διαστήματος ἡ Φύσις αἷμα τε καὶ πνεῦμα παρέχει. Ἐπειδὴ δὲ τὰς μήτρας τε καὶ τιτθούς εἰς ἐνὸς ὑπηρεσίαν τοῦ ἔργου παρεσκεύασεν ἡ Φύσις, συνῆψεν αὐτὰ διὰ ἀγγείων τινῶν, ἵνα, ὅταν μὲν ἐν ταῖς μήτρασι αὐξάνηται τε καὶ διαπλάττηται τὸ ἔμβρυον, ἐκείνῳ μόνῳ τὴν ἐξ ἀμφοτέρων αἰ κοινὰ φλέβες ἐπάρδωσι τροφήν· ὅταν δὲ ἀποκηθῆν^h ἢ, τοῖς τιτθοῖς αὐθις ἐπιρρεῖ σύμπασα. Ὅσον δὲ ἀθροίζεται ταῖς γυναιξί, μὴ ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, περιττὸν, ἐκκρίνει ἡ Φύσις ἐφ' ἐκάστῳ μηνὶ διὰ τῶν εἰς τὰς μήτρας καθηκόντων ἀγγείων, ἐπειδὴν δὲ κύωσιν, ἔλκει τὸ ἔμβρυον ἐξ αὐτῶν τὴν τροφήν. Οὕτω μὲν δὴ “γάλακτα τῶν ἐπιμηνίων ἀδελφά” φησιν Ἰπποκράτης, “τῆς μὲν ὀκταμήνου ἀπαρτιζούσης, τῆς δὲ τροφῆς ὑπερβαλλούσης.” Ὡς δὲ ἐκ τῆς τῶν τροφῶν μεταβολῆς τὸ γάλα γένηταιⁱ φησιν αὐτὸς ἐν τῷ Περὶ Φύσιος Παιδίου [tom. i. p. 401.] “ὀκόταν κινηθῆ τὸ ἔμβρυον, τότε δὴ ἐπισημαίνει καὶ τὸ γάλα τῇ μητρὶ· οἱ γὰρ μαζοὶ αἴρονται καὶ αἱ θηλαὶ ὀργῶσι, τὸ δὲ γάλα οὐ χωρέει. . . . Ὀκόταν δὲ αἱ μήτραι ὀγκηραὶ εὐούσαι ὑπὸ τοῦ παιδίου [πιέζωσι]^k τὴν κοιλίην τῆς γυναικὸς, τῆς δ' ὀκόταν πλήρης εὐούσης ὁ πιεσμὸς γένηται, ἀποπηδᾷ τὸ πιότατον ἀπὸ τε τῶν βρωτῶν καὶ τῶν ποτῶν ἕξω ἐς τὸ ἐπίπλοον καὶ τὴν σάρκα,” καὶ τὰ λοιπά. Καθάπερ καὶ ἐν τῷ Περὶ Γυναικείων λέλεκται αὐτῷ, ἔνθα φησί [Lib. i. tom. ii. p. 706.] “τὸ δὲ γάλα ὅκως γίνεται,^l εἴρηται μοι ἐν τῇ Φύσει τοῦ Παιδίου τοῦ ἐν Τόκῳ. Ἐπὴν δὲ [κυσκῆται]^m ἡ γυνή, καταμήνια οὐ μάλα χωρέει, πλὴν ἔστιν ἥσιν ὀλίγα· τρέπεται γὰρ εἰς τοὺς μαστοὺς τὸ γλυκύτατον τοῦ ὑγροῦ ἀπὸ τε τῶν σιτίων καὶ τῶν ποτῶν καὶ ἐκθηλάζεται.” Διὸ οἱ τιτθοὶ τοῖς στέρνοισι εὐλόγως πρόσκεινται· εἰ γὰρ ἔνεκα γάλακτος γεγόνασι, τὸ γάλα δὲ ἐστίν, ὡς ἐρρέθη, ἀκριβῶς εἰργασμένη τροφή, κατ' ἐκείνην μάλιστα ἔδει χώραν τιθέναι τὰ τούτου ἀγγεῖα, καθὰ ῥᾶστον ἄμα καὶ ὄκιστα πλῆθος τοῦ γάλακτος ἀκριβῶς εἰργασμένον συνίστασθαι δύναται * *

“Καὶ μᾶλλον τοῦτο πάσχουσιν αἱ τῶν γυναικῶν πρωτοτόκοι· ἐπιλείπει γὰρ τοῖσι παιδίοισιν ἡ τροφή ἐς τὸ ἀρκέσαι ἄχρις ἂν δέκαⁿ μηνῶν.” [De Nat. Pueri, tom. i. p. 418.] Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ [p. 421.] “τὰ μὲν ἐλάσσω τροφήν

^h ἀποκηθῆν] Sic Gal. *De U. P.* tom. iv. p. 176., ἀποκηθῆν vul.

ⁱ γένηται] Legendum videtur γίνεταί: cf. inf. l. 26.

^k πιέζωσι] Sic Hipp. *l. c.*, πιέζουσι vul.

^l γίνεται] Sic Hipp. *l. c.*, et Sozom., (Ed. Princ., Venet. 1617. 8vo.,) γίνεταί vul.

^m κυσκῆται] Sic Hipp. *l. c.*, κυσκεται vul.

ⁿ ἂν δέκα] Sic Sozom., ἂν τῶν δέκα Hipp. *l. c.*, ἔνδεκα vul.

“ ἐν τοῖσιν ἐμβρύοισιν ἔχοντα θάσσον τίκει, τὰ δὲ πλείω ὕστερον.” Ἡ γοῦν Φύσις αὐτὸ προϋνόησατο τῶν παίδων τροφήν, παρασκευάσασα τὸ γάλα τῆς μητρὸς, ὅπερ ἄριστόν ἐστι, πλὴν εἰ μὴ τύχη νεοοσηκός. εἰκὸς γάρ που τῆς μητρὸς ἄμεμπτον εἶναι τό τε σύμπαν σῶμα καὶ γάλα. Ἐξ αἵματος μὲν οὖν ἔτι κνουμένοις ἡμῖν ἡ τροφή, ἐξ αἵματος δὲ καὶ ἡ τοῦ γάλακτος γένεσις, ὀλιγίστην μεταβολὴν ἐν τοῖς μαστοῖς προλαβόντος. Τὸ δὲ γάλα σύγκειται ἐκ τριῶν οὐσιῶν ἀνομοιομερῶν, μιᾶς μὲν τῆς ὀρρώδους τε καὶ λεπτῆς· ἑτέρας δὲ τῆς παχείας τε καὶ τυρώδους· καὶ τρίτης τῆς ἐλαιώδους τε καὶ λιπαράς. Ὁ δὲ λέγει πρὸς δεκάμηνον τεινόντων

ὁμοίον ἐστὶ τῷ λεγομένῳ ἐν τῷ Περὶ Γυναικείων * * *

* καὶ γὰρ ἐν τοῖς Ἀφορισμοῖς εἶπεν [v. 52.] “ Γυναικὶ ἦν ἐν “ γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα ἐκ τῶν μαζῶν πολὺ ῥυῆ, ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον σημαίνει.” Τοῦτο δὲ οὐ κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας γεννᾶται. (Gal. Comm. in Hipp. “ Epid. II.” iii. 36. tom. xvii. p. i. p. 454 sq.)

269. 10. ἐπιμηνίων] id quod vulgatius καταμήνια, menstrua. Cf. Arist. Hist. An. x. 7. § 11.; Aret. De Caus. et Sign. Acut. Morb. i. 9: ii. 2. p. 18. l. 15: 33. 3., De Cur. Acut. Morb. ii. 10. p. 288. l. 9.

269. 10 — 270. 2. τῆς—ὑπερβαλλ.] om. Gal. Comm. in Hipp. “ De Alim.” iv. 15. tom. xv. p. 402. Brevis sane et obscura sententia, quae tamen significare videtur, lac et menstrua inter se quasi cognata esse, quia eadem est materia utriusque; mammas enim in sui substantiam trahentes alimentum (sc. sanguinem,) lac facere, quum abundat quidem sanguis et commutatur; et hoc fieri ait octavo mense. Plura autem vide ap. Hieron. Mercurial., et Franc. Valles., Comment. ad loc.

270. 1. ὄλης] om. Gal. Comm. in Hipp. “ Epid. II.,” et abesse mallet.

270. 4. ἐπισπάθαι] lege, ἐπισπᾶσθαι.

270. 12. Γυναικὶ κ. τ. λ.] ἦν δὲ στερεοὶ οἱ μαστοὶ ἔωσαν, ὑγιεινότερον τὸ ἔμβρυον σημαίνει add. Hipp. Cf. Hipp. De Morb. Vulg. ii. 6. tom. iii. p. 465.; Cels. ii. 7. p. 58.; Gal. Comm. in Hipp. “ De Alim.” iv. 15. tom. xv. p. 402., et in “ Epid. II.” iii. 36. tom. xvii. p. i. p. 457.

إذا جري اللبن من ثدي المرأة الحبلي دل
 ذلك علي ضعف من طفلها ومتي كانت
 الثديان مكتنزتين دل ذلك علي ان الطفل
 صحيح قوي ☞ (Honain, Aph. v. 51. p. 48.)

Κατ' ἐκείνον δηλονότι τὸν χρόνον ῥεῖ τὸ γάλα, αἷς ἂν φαίνεται ῥέον, ἠνίκα φύσιν ἔχει ταῖς κούσαις γεννᾶσθαι. οὐ γὰρ δὴ κατὰ γε τοὺς πρώ-

τους μῆνας γεννᾶται, τὸ δ' ὅλως ρεῖν αὐτὸ καὶ μὴ μένειν ἔνδον ἐκ τοῦ πλέον ἀθροίζεσθαι γίνεται. Πλέον δ' ἀθροίζεται πληρουμένων ἐπὶ πλέον τῶν κοινῶν ἐν τιθοῖς πρὸς τὰς ὑστέρας φλεβῶν· πληροῦνται δ' ἔτι μᾶλλον, ὀλίγον ἀναλίσκοντος τοῦ κνουμένου. Τοῦτο δ' αὐτὸ γίνεται διὰ τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ. Δῆλον οὖν ὅτι τοὺς τιθοὺς οὐκ ἰσχυροὺς φαίνεσθαι χρῆ, καθάπερ ὅτ' ἦν ἀκῦμων ἢ γυνή, (τοῦτο γὰρ σημεῖον ἔνδειαν αἵματος ἐνδείκνυται, διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῶν διαφθείρεται τὸ ἔμβρυον,) οὐθ' οὕτως μεστοὺς ὡς ἀπορρεῖν τὸ γάλα· διαιρομένους δὲ εἰς τοσοῦτον ὡς στερεοὺς ἀποτομένους^ο φαίνεσθαι. Μέση γὰρ ἡ τοιαύτη κατάστασις ἐστὶ τῶν τε ἀντιτύπων διὰ τὸ πεπληρῶσθαι σφοδρῶς, καὶ τῶν μαλακῶν τε καὶ χαλαρῶν διὰ τὴν ἔνδειαν τοῦ αἵματος. Ὅθεν εἰκότως ἐπαινεῖ τὸ τοιοῦτο σημεῖον ὁ Ἰπποκράτης, ὡς ἂν ἐνδεικνύμενον οὐτ' ἀσθενεῖν τὸ κνούμενον, οὐτ' ἐνδεῖν αὐτοῦ τὴν τροφήν. (Gal. Comm. in Hipp. "Aph." v. 52. tom. xvii. p. ii. p. 844.)

Πρὸ τῆς ἀποτέξεως τοῦ ἐμβρύου προαποθησανρίζει ἡ Φύσις τὸ γάλα ἐν τοῖς μασθοῖς, ἵνα μετὰ τὴν ἀπότηξιν ἀφθόνως τρέφῃται τὸ ἔμβρυον. Τοῦτο οὖν τὸ γάλα, εἰς σύμμετρον ἦ, δηλοῖ καλῶς ἔχειν τὸ ἔμβρυον· εἰ μέντοι πολὺ καὶ ἀπορρεῖ ἐκ τῶν μασθῶν, δηλοῖ ὅτι ἀσθενές ἐστὶ τὸ ἔμβρυον. Πῶς; ὅτι ὑπὸ πλῆθους τοῦ φερομένου αἵματος ἐν τῷ ἐμβρύῳ κατελύθη ἡ δύναμις αὐτοῦ, κἀντεῦθεν πλεονάζον ἠνέχθη ἄνω. Ἄλλως τε φύσει ἀσθενές ὂν τὸ παιδίον οὐκ ἐξισχύει ἀλλοιωσαὶ τὸ πρὸς τροφήν ἐρχόμενον ἐν αὐτῷ αἶμα, ἀλλὰ μένει καὶ φέρεται παρὰ τοὺς μασθοὺς, καὶ διὰ τοῦτο πολὺ γάλα ρεῖ. Εἰ μέντοι στερεοὶ οἱ τιθοὶ ὄσιν, οὐκ ἀπὸ ὄγκου τινὸς δηλονότι ἀλλ' ἐκ συμμέτρου γαλακτος φερομένου, σημαίνει ὑγιεινὸν εἶναι τὸ ἔμβρυον. (Theoph. Comm. in Hipp. "Aph." v. 52. tom. ii. p. 471.)

Κατ' ἐκείνον γὰρ ρεῖ τὸ γάλα τὸν καιρὸν, ἠνίκα φύσιν ἔχει ταῖς κνούσαις γεννᾶσθαι. (Damasc. *ibid.* p. 472.)

" Bene dicit imbecillum foetum; nam propter nimiam lactis
" emissionem debilitatur, quia dum effluxerit sanguis, non habet
" unde nutriatur. Si autem firmæ ac solidæ fuerint mammae, sig-
" nificatur, quod ad matricem secundum naturam defertur sanguis,
" unde nutritur foetus, et mammillæ sunt secundum naturam duræ."
(Pseudo-Oribas. *Comm. in Hipp. "Aph."* vi. 24. p. 226.)

271. 9. τῶν κοινῶν πρὸς τὰς ὑστέρας φλεβῶν] sc. ven. et art. *Epi-
gastricarum et Mammariarum*, de quibus sup. p. 267. l. 3 sq.

ο ἀποτομένους] Fort. ἀποτομένοισ.

COLLATIO EDITIONUM.

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.	p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
2.	5. φησι	φησιν	9.	12. τὸ κυκλωτερές	κυκλωτερές
..	12. αἰσθητοῦ τε	αἰσθητοῦ	10.	1. τῶν τὰς γωνίας	πάντων τῶν σχη-
..	14. ποίων καὶ πόσων	πόσων καὶ ποίων		ἔχόντων σχημά-	μάτων τῶν γω-
3.	7. καὶ σκέλη, θώραξ	σκέλη, θώραξ, ὀσ-		των	νίας ἔχόντων
..	τε καὶ ὀσφύς	φύς	..	1. εὐθραυστα	ἄθραυστα
..	.. μείζονά τε	μείζονα	..	4. ὑπὲρ τοῦ τοῖς ἀπο-	ὥστε κατὰ τὸ πέ-
4.	1. πρῶτον μὲν	πρῶτα		τριβομένοις ἐκά-	ρας αὐτῶν εἶναι
..	.. τῶν χειρῶν	χειρῶν F.		στοτε κατὰ τὸ	τὸ(om. τὸF.) ἀν-
..	7. ἐπεὶ γὰρ	ἐπεὶ δὲ		πέρας αὐτῶν εἶ-	τικαθιστάμενον
..	10. ἐν [τούτῳ]	διὰ τοῦτο		ναι τὸ ἀντικαθι-	τοῖς ἀποτρίβειν
..	14. πρεπούσης	προσηκούσης		στάμενον	αὐτοὺς δυναμέ-
5.	3. διὰ γὰρ τῶν	διὰ τῶν			νοις
..	.. ὁ ἄνθρωπος	ἄνθρωπος	..	6. οὕτω	ἀλλ' οὕτω
..	4. Δημιουργοῦ Θεοῦ	Δημιουργοῦ	..	12. οὐκ ἂν ποτε ἔχοιεν	οὐκ ἂν εἶχον
..	.. δεξιόμενος τὰς χεῖ-	τὰς χεῖρας λα-	11.	5. τριῶν τε καὶ	τριῶν καὶ
	ρας	βῶν	..	12. οὐδ' ὅλως	οὐδόλως
..	11. [ἴσων]	ἴσον	..	15. ἐκρυῆναι	αὐτὸ ἐκρυῆναι
..	12. γέγονεν	γέγονε	12.	2. ἐν τῇ χειρὶ	ἐν χερσὶ
..	13. μείζονας [ἑαυτῆς]	μείζονας	..	6. ταῖς	ἐν ταῖς
6.	1. μεγάλοις σώμασιν	σώμασιν	..	9. ἀθῆς ἐπάνιμεν,	ῥητέον, καὶ διευ-
..	3. αὐτὰ	ταῦτα		εἰπόντες αὐτῶν	κρινητέον τό τε
..	.. [τὰ σμικρότατα]	τοῖς μικροῖς		τό τε πλήθος	πλήθος αὐτῶν
..	4. πειρᾶται λαμβά-	πρόσληψιν ἐπι-	13.	2. ὀκλάζει	πάσχει
	νειν	χειρεῖ	..	8. τὸ δὲ ὀχεῖται	om. M.
..	5. [χρησθῆναι]	om.	..	9. χρῆ εἶναι	εἶναι
..	7. περὶ	ἐπὶ F.	14.	13. εἰς μόνην τὴν δυ-	om.
..	12. ἑκατέρᾳ τὴν ἑτέραν	ἑκατέραν		σπάθειαν	
7.	1. περιλαμβανούσας	παραλαμβανούσας	..	14. παρεσκευάσθησαν	κατεσκευάσθησαν
..	3. ὥσπερ	τοίνυν ὥσπερ	15.	1. εἶχον	εἶχον ἂν
..	6. τέτρασιν	τέσσαρσιν	..	2. ἀλλήλους	ἀλλήλοις
..	13. ἠδύναντο τῶν σμι-	τῶν σμικρῶν τε	..	7. κυρτὰς ἀκριβῶς	ἀκριβῶς γενέσθαι
	κρῶν τε καὶ σκλη-	καὶ σκληρῶν σω-	..	γενέσθαι	κυρτῆν
	ρῶν σωμάτων	μάτων ἠδύναντο	..	8. [ταύτῃ]	ταυτὶ
8.	3. οὐδὲ ὄνυξι μόνοις	ὄνυξι μόνοις οὐχ	..	.. ὀμίλου	ὀμίλου
..	5. ὀλισθαίνουσι	ὀλισθαίνουσι	16.	2. [κοιλότησιν]	κοιλότητων
..	6. ταῦτ'	διὰ ταῦτ'	..	3. συμμέτρους	σύμμετρα
..	10. τῶν σκληρῶν	τῶν τε σκληρῶν	..	5. δυσχερῆς τε	δυσχερῆς
..	.. τοιοῦτος	om.	..	7. οὔτε τούτων οὐδέ-	οὐδέτερον τούτων
..	11. ἐγένετο	γέγονε		τερον	
..	12. τὸ μὲν ἔργον	τὸ ἔργον	..	8. τῶν ὀστῶν τὰς	τὰς τῶν ὀστῶν
9.	1. [αὐτῇ] τῆς ἐνεργείας	τῆς ἐνεργείας αὐ-	..	11. ἐξαισίου	ἐξαισίας
..	2. αὐτὴν	αὐτὴν πρῶτον	17.	2. τούτοις	τούτων
..	4. τὰ δὲ ὦν	τὰ δὲ τῶν ὦν	..	4. εὐκίνητός	εὐκίνητόν
..	5. φυλακῆς	κεφαλῆς	..	5. ἀνέκπτωτος ἅπανα	ἀνέκπτωτον ἅπα-
..	7. διὰ τοῦτο	διὰ τοῦτο γὰρ		διάρθρωσις ἐγένε-	σαν διάρθρωσιν
..	11. πανταχόθεν	πάντοθεν		το τῶν ὀστῶν	τῶν ὀστῶν ἀ-
				πειργάσατο	

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
17.	7. τέχνημα	τέχνασμα
..	9. πολλάς καί	πολλάς
..	13. [ἐκ θατέρου]	ἐκατέρου
18.	3. [λεπτοί]	παχεῖς
..	.. χρεῖαν αἰεὶ	χρεῖαν
..	4. μέγιστοί τε	μέγιστοι
..	5. τά τε κυριώτατα	ᾧστε τὰ κυριώτατα
..	.. φρουροῦντες καὶ	φρουρεῖν καὶ συν-
..	.. συνδέοντες	δέειν
..	11. χόνδροις ἰσχυροῖς	χόνδροις
19.	2. αὐτὸ	τοῦτο
..	3. [δακτύλων]	δακτύλου
..	4. ἔξωθεν γενόμεναι	γενόμεναι
..	10. [εὐπαθῆ]	ἀπαθῆ
..	11. τῆς οἰκείας κατα-	τοιαύτη κατα-
..	.. σκευῆς δυσπά-	.. σκευῆ πρὸς δυσ-
..	.. θεια	.. πάθειαν
20.	1. Γαληνοῦ	τοῦ Γαληνοῦ
..	4. τὴν ἐντὸς	εἰς τὴν ἐντὸς
..	5. Γαληνοῦ	βιβλίῳ τοῦ Γαλ.
..	7. Ἐγχειρήσεως	Ἐγχ. διείληπται
..	9. ἀπὸ ἐγκεφάλου	ἀπὸ τοῦ ἐγκεφ.
21.	1. Ἰπποκράτους καὶ	καθ' Ἰπποκράτην
..	.. Πλάτωνος	καὶ Πλάτωνα
..	2. Γαληνοῦ	τοῦ Γαληνοῦ
..	8. κατὰ τὸν μέγαν	δάκτυλο κατὰ τὸν
..	.. δάκτυλον	.. μέγαν
..	9. [προερχονται]	προερχονται
..	11. [ἐκάτερος]	οἱ.
..	12. μικρότατος	σμικρότατος
..	13. ὁ μεταξὺ	μεταξὺ
22.	2. [ταύτη]	ταύτης
..	4. τὴν μὲν ἔκφυσιν	τὴν ἔκφυσιν
..	6. ἐπιπολλῆς	ἐπιπολλῆς
..	.. ὑπὸ τῷ δέρματι	ὑπὸ τὸ δέρμα
..	9. ἀφικνεῖσθαι	ἀφικεῖσθαι
23.	3. τὸ [κάτω] τῶν	τὸ τῶν
..	7. γινώσκειν	γινώσκειν
..	10. τινες τοιοῦτοι	τοιοῦτοι
..	11. ἀντιληπτικοῖς ὑ-	ἀντιληπτικαῖς ὑ-
..	.. παρχούσαις ὄρ-	.. παρχούσαις, δυσ-
..	.. γάνοις, καὶ δυσπ.	.. περίτρεπτον
24.	3. μὲν ἐχρῆν	ἐχρῆν μὲν
..	5. ἄλλο μὲν	ἕτερον μὲν
..	6. τὴν τῶν	τῶν
..	7. τὰς [ἀπτὰς]	τοιαύτας
..	9. συνδιαγινώσκειν	συνδιαγινώσκει
..	11. τῶν [ἀπτῶν]	τῶν
..	12. τοῦ ταύτη δέρμ.	τοῦ δέρματος
25.	1. [ὑποφύσεως]	ἀποφύσεως
..	3. διὰ ταῦτα μὲν	διὰ ταῦτα
..	7. περὶ δὲ τῶν	εἰς δὲ τῶν
..	8. ἐξηγήσασθαι	τὴν ἐξήγησιν
..	10. [ἐπικαλούμενοι]	οἱ.
..	16. τῷ πῆχει καὶ τῇ	τοῦ πῆχεως καὶ
..	.. κερκίδι	τῆς κερκίδος
26.	3. μηρόν τε	μηρόν τε φημι
..	4. ὄντα	οὔτε
..	5. εἰ μὲν	εἰ μὲν
..	12. σμικρῶν	μικρῶν
..	15—27. 2. ἐπειδὴ—ὁ-	οἱ.
..	.. μολογοῦμεν	

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
27.	11. δῆλον ὡς καὶ τοῦ	δηλαδὴ τεττάρων
..	.. καρποῦ τεττάρων	ὄντων τῶν ὀσ-
..	.. ὄντων τῶν τοιού-	.. τῶν τοιού-
..	.. των ὀστῶν	.. του καρποῦ
..	14. ἐπὶ δύο στοίχους	ἐν δυοὶ στίχοις
28.	1. οὔτε πλείω οὔτε	οἱ.
..	.. ἐλάσσω	
..	.. μάθοις δ' ἂν	μαθήσοις δ' ἂν
..	3—5. ξέσαι—ὀστᾶ	οἱ.
..	8. ὡς ἂν εἴποι τις	ὡς ἂν εἴπη τις
..	9. ὡσαύτως δὲ	ὡσαύτως δὲ φαιμέν
..	10. [ἐπιφύσεων]	ὑποφύσεων
29.	6. ἡ μὲν τῆς κερκίδος	ἡ μὲν κερκίς
..	8. ἡ δὲ τοῦ πῆχεως	ὁ δὲ πῆχυς
..	12. [ταύτη]	ταύτης
..	14—30. 4. ἐτέραν—	οἱ.
..	.. πῆχεως]	
30.	4. αὐτὴ μὲν οὖν ἔνεκα	τὴν—ἐπιστροφὴν
..	.. τῶν—ἐπιστροφῶν	.. γίνεσθαι
..	.. —ἐγένετο	
..	6. ἐκτείνεται καὶ κάμ-	ἐκτείνεσθαι καὶ
..	.. πτεται	κάμπτεσθαι
..	9. τοῦ πῆχεως	πῆχεως
31.	3. ἡ εἰς τὸν βραχίονα	εἰς τὸν βραχίονα
..	.. διάρθρωσις	.. ἡ διάρθρωσις
..	4. ἐπὶ τῆς πρὸς	πρὸς
..	11. τῷ C γράμμ.	τῷ σίγμα γράμμ.
32.	3. πρηνὲς	ὑπτιον
..	.. μείζους τε	μείζους
..	8. [ῥᾶον]	ἥκιστα
..	9. ἐπὶ τὸ ὑπτιον ἢ	ἐπὶ τὸ πρηνὲς ἢ
..	.. ἐπὶ τὸ πρηνὲς	.. τὸ ὑπτιον
..	9—11. τῇ—ὑπτιον	οἱ.
33.	1. ἡ κερκίς	κερκίς
..	3. ἐκεῖνος	ὁ πῆχυς
..	13. ἐν δὲ [τῇ] πρὸς	ἐν δὲ τῷ τὰ πρὸς
..	15. κερκίδος	κερκ. μείζονα εἶναι
34.	4. ἀμφοτέρων	ἀμφοτέρον F. (ty-
..	.. 14. τὸν βραχίονα	.. progr. fort. errore.)
..	.. βραχίονα	
36.	1. ἀπεστράφθαι	ἀπέστραπται
..	10. ἔνδοθ	ἐνδοθεν
..	12. τὴν μὲν ἔκφυσιν	τὴν ἔκφυσιν
..	.. ἔξωθεν μερῶν τοῦ	ἔξω μὲν (μετὰ F.)
..	.. βραχίονος [ἰσχυρο-	.. τοῦ βραχίονος
..	.. τος]	.. μερῶν
37.	2. ἀμφοτέρων γὰρ	ἀμφοτέροι δὲ τεί-
..	.. τεινόντων, κατ'	.. νοντες μὲν κατ'
..	.. εὐθὺ μὲν	.. εὐθὺ
..	3,4. εἰ δὲ—βραχὺ	ἐκτρεπόμενοι δὲ
..	5. παρατρέπουσιν	περιτρέπουσι
..	7. εἰσιν τῶν	εἰσὶ τῶν
..	9. αὐτοῖς	αὐτῶν
..	10. ἐστίν, διὰ τε	ἐστὶ, διὰ δὲ
..	12. οἰκείαν τροφήν	τροφήν
38.	1. [ὀστοῦ]	ἑαυτοῦ
..	.. ἐν τῇ κοιλότητι	τῇ κοιλότητι
..	.. ἦν περ δὴ	ἦν περ δὴ καὶ
..	7. ὑποδεχομένην	δεχομένην
..	9. λεπτοῖς τε	λεπτοῖς δὲ
..	12. τῆς κατασκευῆς	τῆς τῶν χειρῶν
..	.. τῶν χειρῶν	.. κατασκευῆς

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.	p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
40. 2.	τοιούτους	τοιούτους πάντας	51.14.	ἐκτεταμένος [φαί- νεται]	ἐκτέταται
.. 4.	πρανεῖς	πρηνεῖς	52. 1.	ἔξω	ἔξω ἐστὶ
.. 6.	ὕμματι	τῷ ὕμματι	.. 10.	κυρτοῦται	κυρτοῦνται
.. 7.	ἐκτείνοντας	ἐκτείνειν	53. 1.	καθίσσεις	καθιζήσεις
.. 9.	καὶ ὕμνον τῶν θαυ- μασίων αὐτοῦ	τῶν θαυμασίων αὐ- τοῦ καὶ ὕμνον	.. 5.	καλοῦσιν	καλοῦσι
.. 10.	χάριν καὶ	τοίνυν χάριν	.. 10.	[Κινήσεως]	Κινήσεων
41. 3.	ἔπρεπεν	ἔπρεπε	55. 1.	τὰ ἄλλα	τᾶλλα
.. 4.	ἐναργῶς καὶ φαί- νονται καὶ εἰσὶ	ἐναργές	.. 2.	προηγείται	προηγέιτο
.. 6.	[δεηθείμην]	δεηθείη ἐν	.. 11.	ὑπὸ τῶν	ἂπὸ τῶν
42. 3.	κοῖλοι μὲν	κοίλους	.. 16.	τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ	τοῦ Δημ. τοῦ Θεοῦ F.
.. ..	κυρτοὶ	κυρτοὺς	56. 2.	περὶ τῶν	τῶν
.. 4.	[καὶ] ταῖς κοιλό- τησιν	om.	.. 5.	ἢ μὲν οὖν γαστήρ	ἢ γαστήρ
.. 5.	παντὶ τῷ σώματι	πρὸς τὸ τὰ σώματα	.. 11.	ὁ φάρυγξ	φάρυγξ
.. 9.	ἐν παντὶ	παντὶ	57. 1, 2.	ἔστιν—οἷσ.	om.
.. ..	στηρίζεσθαι πεφύ- κασιν	πεφύκασιν ἐπι- στηρίζεσθαι	.. 9.	καὶ μόνον	μόνον
.. 10.	[τοῦτ'] οὖν τὸ πε- ριττόν ἐστι τῆς τῶν ἀνθρωπίνων σκελῶν κατα- σκευῆς	πρέπον ἄρα ἦν τοιαύτην ποδῶν κατασκευὴν ἐγ- γενέσθαι τῷ ἀν- θρώπῳ	.. 12.	πρὸς τὸ	ἐπὶ τῷ
.. 12—43. 1.	πρέποντας —ἡμῶν	om.	.. 14, 15.	διὰ—στόμα	om.
43. 3.	περιλαμβάνοντα γὰρ ἐνταῦθα ὕψει τῆ [κοιλότητι] τοῦ ποδὸς τὴν [κυρτό- τητα] τῶν βαθμί- δων, εἴτα ἐκατέρω- θεν ἐπιπτύσσοντα κατὰ τοὺς δακτύ- λους τε καὶ τὴν πτέρναν, ὅλην ὡς οἶόν τε μάλιστα τὴν βάσιν	περιλαμβάνουσαν γὰρ ὕψει τὴν τοῦ ποδὸς κοι- λότητα τὴν βαθ- μίδα, τῷ ἐκατέρω- θεν αὐτὴν περι- πτύσσεσθαι τοὺς τε δακτύλους καὶ τὴν πτέρναν ὡς δύνατον, καὶ οὐ- τω τὴν βάσιν	58. 3.	τόπον ἅπαντα	τόπον F.
.. 9.	οὖν	γοῦν	.. 4.	ἐν τῷ μέσῳ	ἐν μέσῳ
44. 1.	[τὸ] τῷ καρπῷ	τῷ καρπῷ	.. 5.	καθὼς ἐστίν	om.
.. ..	ὑπὲρ καλεῖται ταρσὸς	τὸν λεγόμενον ταρσὸν	.. 11.	σχημάτων	τῶν σχημάτων
45. 3.	συντάξεως	σχέσεώς τε καὶ συντάξεως	59. 3.	κατεπιστεύθη	πεπίστευται
47. 6.	[ἐπιφύσεις]	ἀποφύσεις	.. ..	χυλοπ. καὶ πέψαι	πέψαι καὶ χυλοπ.
48. 11.	ἔστι μὲν οὖν	ἔστιν οὖν	.. 4.	παρεσκευάστο	παρεσκευάσται
.. 13.	ἀπολειπομένη	ἀπολείπεται	.. 8.	ὥσπερ	ὡς
49. 2.	ἔστι μὲν οὖν	ἔστιν οὖν	60. 1.	[παμπόλλας]	πλείστας
.. ..	τῆ κνήμη	τῆ γε κνήμη	.. 4.	αὐτῶν	αὐτοῦ
.. 8.	αὐτῆς	αὐτοῦ	.. 14.	περισφιγμένος	περισφιγμένος
.. 9.	ἐπιβεβλημένη	ἐπιβεβλημένα	61. 7.	ἐκ τῶδ'	ἐκ τοῦδ' F.
.. 13.	λεπτότης ἐστίν	λεπτότης	.. 9.	ὀρεγόμενόν τε	om.
.. 16.	ἐγένετο	ἦν	.. 10.	δεῖ αὐτὸ	σπεύδει τοῦτο
50. 1.	ἕρθιος γάρ.	om.	.. 11.	ἰδίαν αὐτοῦ	ἑαυτοῦ πάντως
.. 4.	δημιουργία	φιλανθρωπία	62. 3.	τι καὶ ἀριδῆλ.	om.
.. 8.	περιδεδεμένα	περιδεδεμένας	.. 4.	ἄλλου	ἑτέρου
.. ..	φρουρεῖν	τοῦ φρουρεῖν	.. 14.	ἀναζυμοῦνται	ἀναζυμιοῦνται
.. 11.	ἂπὸ τῆς	ἐκ τῆς	63. 1.	μέχρι	μέχρις
51. 4.	παρεχομένη	παρέχεται	.. 6.	φράσω	φράσομεν
.. 5.	τῶν ὄστων τῶν ἐν τῷ σώματι εὐλό- γως μέγιστος	τῶν ἐν τῷ σώματι ὄστων εὐλόγως μείζων	.. 7.	διέρχομαι ἐξηγού- μενος	διεξηγώμεθα
.. 6.	πρῶτος γάρ	πρῶτος δὲ	.. 11.	[ὑπὸ]—μῆνα	om.
			.. 13.	χρόνου δεῖται	δεῖται χρόνου
			64. 1.	ὥσπερ οὐκ οὔσα	om.
			.. ..	προερχέται ἄλλη δύναμις	πρόεισιν ἄλλην δύναμιν
			.. 6, 7.	ἀναβήσ.—εἶπω	ἀλλὰ ρητέον
			.. 7.	ἀποκριτικῆς δυνά- μεως τῆς ἐν γαστρὶ	ἐν γαστρὶ ἀποκρι- τικῆς δυνάμεως
			.. 8.	χυλοποιηθ. γὰρ	χυλοποιηθέντα
			.. 14.	καθαρώτατον	καθαρώτερον
			.. ..	ἀναφέροντα	καὶ ἀναφέρουσι
			65. 2.	ὡς ἂν εἶποι τις	ὡς εἶποι τις
			.. 5.	καὶ τῷ μεγέθει	om.
			.. 6.	τὸ μὲν γὰρ	τὸ γὰρ
			.. 7.	κατ' εὐθείαν	καθ' εὐθείαν
			.. 8.	[δακτυλίου]	δακτύλου
			.. 10.	ἀκουσίον	ἀπροαιρέτων ἡμῶν
			.. ..	τὸ κόπρον	τὴν κόπρον
			.. 12.	ἔστιν	ὑπάρχει

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
66.16.	τοῖς	καὶ τοῖς
.. 17.	[παρέχον]	παρέχει ταύτην
67. 3.	τῷ τυφλῷ	τοῦ τυφλοῦ
.. 5.	ἀφαρπάξειν αὐτὸν	ἀφαρπάξασθαι
.. 6.	τὰ μεσαραικὰ φλέβια	τοῖς μεσαραικοῖς φλεβίοις
.. ..	ἀναδιδόντα	ἀναδιδούσι
.. ..	τὸν αὐτὸν	τοῦτον
.. 11.	τῷ λεπτῷ [ἐν- τέρῳ]	τοῦ λεπτοῦ ἐν- τέρου
.. 13.	αὐτὸν τὸν	αὐτόν
68. 3, 4.	τῆ—ὑποχ.	om.
.. 7.	τῆ νήστει	τῆς νήστεως
.. 8.	δώδεκα δακτύλων	δωδεκαδάκτυλον
.. 9.	ἐπιτείνουσα	ἔχουσα
.. 12.	τῆς γαστρὸς	γαστρὸς
.. 15.	καὶ μόνον	καὶ μόνος
69. 2.	κατὰ συνέχειαν δὲ	κατὰ δὲ συνέχειαν
.. 4.	δὲ ἔχοντες	δὲ ἔχουσιν
.. 5.	τοῦ μὲν	καὶ τοῦ μὲν
.. 6, 8.	ἐγκαρσίαις	ἐγκαρσίοις
.. 11.	τῶν μὲν	ἀλλ' ἢ μὲν τῶν
.. ..	τῶν δὲ	ἢ δὲ τῶν
.. 13.	ἐγκάρσiai	ἐγκάρσιοι
.. 14.	τῶν—τῶν	αἱ τῶν—αἱ τῶν
70. 2, 4, 15.	[ἐγκαρσίαις]	ἐγκαρσίοις
.. 5.	διὰ τοῦ στόματος	τῷ στόματι
.. 9.	χωρεῖ	ἐσχήκασι χωρή- σαντα
.. ..	διατείνοντα	ἃ καὶ διατείνουσιν
.. 10.	διὰ τοῦτο	διὰ τοῦτο οὖν
.. 13.	ἐν ἐμφράξεσι	ἐμφράξεσι
71. 1.	διατάσεων	διαθέσεων
.. 3.	εἰς σωτηρίαν	καὶ οὕτως ἐπὶ σω- τηρία
.. ..	περὶ μὲν	περὶ μὲν δὴ
.. 4.	τῆς ἐξηγήσεως	om.
.. 5.	τὴν τάξιν	καὶ τὴν τάξιν
.. ..	εἰκὸς ὧδε	εἰκὸς
72. 3.	τὰ [ἐντερα]	τὰ ἐντὸς
.. 8.	ἐμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν ἐκτὸς	ἐνδοθεν καὶ τῶν ἐμπροσθεν
.. 9.	κατ' ἐπιγαστριον	κατεπιγαστριον
.. 10.	τούτων οὖν	τούτων
.. 11.	ἢ μὲν πρώτη	ἢ πρώτη
73. 12.	ἐγκαρσία	ἐγκάρσιος
.. 14.	ἐνουμένων τῶν τεσσάρων συζυ- γιῶν	ἐνουμένας τὰς τέσσαρας συζυ- γίας
.. 16.	τὰ ἐντός	τὰ ὕντα ἐντός
.. ..	καὶ συνεργούσα	συνεργούσι δὲ
74. 10.	ἀκράτου ξανθῆς	ξανθῆς
75. 1.	ὁ ἄνθρωπος	ἄνθρωπος
.. 8.	ἐνέφυσεν ἐν τοῖς	ἐνέφυσε τοῖς
.. 13.	ὅτι μὲν γὰρ	ὅτι γὰρ
76. 2.	[πεμφθέντα]	πεμφθέντα
.. 16.	χρόνοις	χρόνων
.. ..	εἶτα ἀπὸ τότε	ἐκ τότε οὖν καὶ
77. 1.	κατὰ διαδοχῆντων σοφῶν ἰατρῶν κα- τεκρατήθη ἢ ὀνο- μασία αὐτῆ	ἐπωνόμασται οὖ- τως παρὰ τῶν σοφῶν ἰατρῶν
.. 2.	εἰς ταύτας δὲ τὰς πύλας	ἐν ταύταις δὲ ταῖς πύλαις

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
77. 3.	εἰς ῥίζαν	ἐν ῥίζῃ
.. 5.	ἐτοίμως ἀλίσκ.	ἀλίσκεσθαι
.. 6.	αὐτὰς ἀστηρίκτους	ἀστηρίκτους
78. 8.	τὸν ἐκ τῆς	τῶν ἐκ τῆς
.. 16.	μετέωρον τοῦτο	μετέωρον
.. ..	ἐκπέμ. ἐλκόμενον	ἐκπέμπεται
79. 1.	αὐτὴν	αὐτὸν
.. 2.	ἀπολαῦσαι	ἀπολαβεῖν
.. 3.	ὡς πρὸς	πρὸς
.. 5.	αὐτῆς	αὐτὸ
.. 13.	[παμπόλλας]	παμπόλλους
80. 3.	[τὸ] δ' ἄχρηστον	τὸν δ' ἄχρηστον
.. 13.	ὀχλήματός τε	ὀχλήματος
.. ..	τοῦ λεπτοῦ	λεπτοῦ F.
81. 3.	ἐνδέδεται δὲ	ἐνδέδεται
.. 10.	[αὐτὸ]	αὐτὰ
83. 1.	ἐκ περιπάτου δὲ ἀπόφυσίν τινα ἄ- δρὰν πέμπει	ἀπόφυσιν δὲ τινα πέμπει ἄδρὰν
.. 2.	χορηγεῖν	εἰς τὸ χορηγεῖν
.. ..	τροφὴν αὐτῆς	τροφὴν
.. 3.	ἀνελθὼν πρὸς	ἀνελθὼν εἰς
.. 6.	[κατασχιζόμενον]	κατασχιζομένην
.. 9.	καὶ εἰς τὰ	καὶ τὰ
84. 6.	κεῖται	φαίνεται κείμενος
.. 8.	πρωτοδεύτερον	πρωτοδεύτερα
.. 10.	ἔλκοντες ἐκώλυον	ἐκώλυον
.. 13.	ὑψηλότερόν τε καὶ	ὑψηλότερον καὶ
85. 7.	εἰς ἄν	ὡς ἄν F.
.. 16, 17.	ὑποστρέψωμεν —εἴπωμεν	ὑποστρέψαντες οὖν εἴπωμεν
86. 10.	[κυσσοειδεῖς]	κυσσοειδεῖς
.. 14.	λοιπὸν δέον εἰπεῖν	λοιπὸν
.. 16.	[ἢ εἰς τὸ στόμα εἴσοδος]	εἴσοδος εἰς τὸ στόμα
89. 2, 3.	ὅπως—ἔστιν	om.
.. 5.	ἐπειδὴ	καθ' ὃ καὶ
.. 7.	τὴν θερμασίαν	θερμασίαν F.
90. 7.	δώδεκα	ιβ'
.. 11.	μὲν	μὲν οὖν
91. 6.	τῆς οὐσίας	om.
.. 12.	ἔλκει τὴν καρδίαν	ἔλκει ἢ καρδία
92. 4.	μηδ' ὄλως	μηδ' ὄλως
.. 8.	[παρασκευάσον- τας]	-ζοντας M., δια- σκευάζοντας F.
.. 10.	ἀποτελέσοντας	ποιούοντας
.. 11.	[ἐν ἅπαντι]	ἄρα παντὶ
.. ..	αὐτὴν	αὐτὸν F.
.. 12.	κατέθετο	ἐγκατέθετο
93. 2.	πορρωτάτω	πορρωτέρω
.. 3.	ἡμέσιν	ἡμέσιν
.. 11.	γίνεται τὸ ζῶον παραχρήμα	τὸ ζῶον παραχρή- μα γίνεται
.. 13.	τοῖς λοβοῖς αὐτοῦ χρῶμενος τοῖς τέ- τρασιν	τοῖς τέσσαρσι λο- βοῖς αὐτοῦ χρώ- μενος
94. 3.	βάσταγμα	οἶονεὶ βάσταγμα
.. 6.	πρὸς τὰ δεξιὰ	εἰς τὰ δεξιὰ
.. 13.	τῆς κοίλης	κοίλης
.. 14.	ὑπὸ τοῦ ἀδένο	ὑπὸ ἀδένο
95. 5.	ἔστιν μὲν οὖν	ἔστιν οὖν
.. 6.	ἢ μὲν βάσις	καὶ ἢ μὲν βάσις
.. ..	πρὸς τὸ τῆς βά- χεως μέρος	πρὸς τῷ μέρει τῆς βάχεως

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
95.	7. [ἔδραιουμένη]	ἤδραιώται
..	.. πρὸς τὸ στέρνον	πρὸς τῷ στέρνῳ
..	.. ἀνήκον	
96.	3. περιέχει δὲ	περιέχουσα
..	4. περιέχει δὲ καὶ	περιέχουσα
..	7. ὡσαύτως	ὡς αὕτη
..	9. σώματος τὸ μέλ- λον ζῆν	μέλλοντος ζῆν σώματος
..	13. ὑπὸ τῆς κοίλης	ἀπὸ τῆς κοίλης
..	14. ἀπάγουσα	ἐπάγουσα
97.	9. δίδειμι	διαληπτέον
..	11. ταῖς τῶν μυῶν ἰσὶ	τῶν μυῶν τῶν ἰσὶ
..	12. μονοειδῆς ἐστίν	μονοειδῆς
..	13. κατὰ [τὸ] μήκος	κατὰ μήκος
98.	7. παρεσκευάστο	κατεσκευάσται
..	13. [συνεργοῦσιν]	συνεργοὶ εἰσιν
..	15. παλινδρομεῖν τὰ ἐλχθέντα ἐν ἀκα- ρεῖ χρόνῳ ἔξω	ἐξω παλινδρομεῖν τὰ ἐλχθέντα ἐν ἀκαρεῖ τῷ χρόνῳ
99.	2. καλοῦνται	τριγλῶχινες καλ.
..	12. τις οἶκος ἢ ἔρκος [ἀσφαλῆς]	τι ἔρκος ἢ οἶκος ἀσφαλῆς
..	14. ὁμοίως τῇ καρδίᾳ καὶ αὐτὸς	ὁμοίως καὶ αὐτὸς τῇ καρδίᾳ
100.	3. εὐρυχωρίαν	διάστασιν
..	.. διαστελλομένην	-λομένη F.
..	4. ἀφειστήκει	ἀφειστήκει
..	6. ἔξω αὐθις	ἔξω
..	7. ἀφειστ. ἀπ' αὐτῆς	ἀπ' αὐτῆς ἀφειστ.
..	9. ἐστίν μὲν οὖν	ἐστίν οὖν
..	11. [σκληρότερος]	σκληρότητος με- τέσχε πλείονος
101.	1. [μαλακώτερος] ἦν	μαλακότητος
..	2. διὰ ταῦτα οὖν	διὰ ταῦτα τοι
..	3. οὐσία	οὐσία ἐστίν
..	4. περὶ μὲν	ἀλλὰ περὶ μὲν
101.	6. μεταβῶμεν δὲ ἐξηγησασθαι	ἐξηγητέον δὲ ἤδη καὶ
..	7. τὴν τοῦ πνεύμο- νος κατασκευὴν	κατασκευὴν τὴν τοῦ πνεύμονος
..	7, 8. τοὺς—διδάσκων	om.
..	10. ἀγγείων παμπόλ- λων	ἀγγεῖα πολλὰ ἔ- χον
..	.. [καθαπερεῖ]	καθάπερ ἐν
102.	3. ἔπειτα ἐντεῦθεν	ἐντεῦθεν οὖν
..	6. ὁ γὰρ—ἐστίν καὶ	om.
..	13. τῆς καρδίας	τὸν καρδίας F.
..	15. ἀπάγουσα	ἐπάγουσα
103.	4. κινούμενον μὲν	κινούμενον
104.	4. [αὕτη δὲ ἢ]	ἢ τοιαύτη δὲ
..	8. διὰ τῶν	ἐκ τῶν
..	10. βιαστικῆ	βιαστῆ
..	.. ἔτι βιαστικῆ	ἔτι
105.	4. ἀναπνοὴ γίνεται	om.
..	5. μεσοπλευριτῶν	πλευριτῶν
..	6. [τὰς] ὠμοπλάτας	τοὺς ὠμοπλάτας
..	9. ὥσπερ	ὄν τρόπον
..	10. σπογγίαν τις ἐκ- πίεζων	τις ἐκπίεζει σπογγ- γίαν
..	.. ἀποπέμπων τὸ πνεῦμα ἔξω	τὸ πνεῦμα ἔξω ἐκπέμπει
..	11, 12. πάλιν—εἰσήλ.	om.
106.	3. αἴτιον τῆς φωνῆς	αἴτιον

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
106.	4. κελεύουσα τὸν ἐγκέφαλον κι- νῆσαι	κελεύουσα τῷ ἐγ- κεφάλῳ κινεῖν
..	7. πορρωτέρω	πορρωτάτω
..	.. τοῦτο δὲ ἐστίν	om.
..	12. καὶ τελικὸν	τελικὸν
..	14. ἢ δὲ	ἢ μέντοι
107.	2. πρὸς ἀλλήλους	ἀλλήλοις
..	8. νευρῶδες πως	νευρῶδες
108.	1. [ἂν ἐδέχετο]	ἀνεδέχετο
..	8. μακρὸν ἴκανῶς	μακρὸν
..	9. [ξηρὸς]	σκληροῦς
..	.. χόνδρους	χόνδρους συμβα- νει γίνεσθαι
..	.. καθάπερ γέρανοι καὶ τὰ ὅμοια	οἷον γεράνοις καὶ τοῖς ὁμοίοις
..	10. καὶ περὶ τούτων φησὶν Ὅμηρος	φησὶν Ὅμηρος πε- ρὶ τούτων
109.	2. ἄβρωτέραν	ὠβρωτέραν F.
110.	10. σφαλίζεται	κλείεται
..	12. τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ σοφίας τὰ	τὰ τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ σοφίας
..	14. τοῦ ποτοῦ	ἐν ποτῷ
..	15. βῆχθῆναι τοὺς ὀφ- θαλοὺς τῇ βίᾳ τοῦ ἐμπεσόντος	βῆχθῆναι τῇ βίᾳ τοῦ ἐμπεσόντος τοὺς ὀφθαλοὺς
111.	3. ἐπέλθωμεν οὖν ἐξ- ηγήσασθαι περὶ	ἀλλ' ἐξηγητέον καὶ
..	5. αὐτῶν—ἀρξάμ.	om.
..	12. ὡς καὶ [μηδενί]	οἷς καὶ μηδὲν
112.	1. ἀρυταιοειδῆς	ἀρυτ. λεγόμενος
..	4. τὸ ἄρδειν	ἄρδειν
..	5. μέγεθος	μέγεθος ἔχον
..	9. εἰκῶς	εἰκοτε γὰρ
..	10. καὶ γὰρ καὶ ταύτας	ἐγίνετο γὰρ
..	15. ἐγένετο	ἐγένετο
113.	2. καὶ συστελλ.	ἢ συστελλ.
..	3. ἀφικέσθαι	ἔρχεσθαι
..	4. σὺν [τῷ] χλίσ- χρον πως εἶναι	καὶ γλίσχρον πως ὑπάρχει
..	13. ἴκανα καὶ ταῦτα	ἴκανα τὰ εἰρημένα
114.	5. ἐτέρων τινῶν	ἐτέρων
..	7. παρὰ τὴν τρα- χεῖαν ἀρτηρίαν	τῆς τραχείας ἀρ- τηρίας
..	.. ἐπιβαίνουσα τῷ	ἐπιβ. ἐν τῷ
..	15. τοῦ λάρυγγος	λάρυγγος
..	16. [φωνῆς]	φωνῆς
115.	10. τοιγαροῦν	τοίνυν
..	14. τῶν δύο πλευ- ρῶν παγίδας	παγίδας τῶν δύο πλευρῶν
..	15. εἰκοσιτέσσαρες	κδ'
..	15, 16. δῶδ.—ὁμοί.	om.
116.	1. δῶδεκα	ιβ'
..	3. δεκατέσσαρες	ιδ'
..	.. [ὀστοῖς]	ὀστέοις
117.	8. [τὰς] ὠμοπλάτας	τοὺς ὠμοπλάτας
..	9. ὑπόλοιποι	ὑπόλοιποι
118.	7. ἐξαιρεται ἢ γασ- στήρ	ἔχει τὴν γαστέρα ἐξαιρομένην
..	10. ἐγένετο	ἦν
..	13. προνοουμένη	προν. τοῦ ζώου
..	14. ἀπετελείωσε	ἀποτελείωσεν
..	.. καὶ οὐ μόνον	οὐ μόνον

p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.	p. 1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
119.	1. πρόβλημα	οἶόν τι πρόβλη- μά τε	128.	4. στόματος	σώματος
...	2. τῶν	ἀπαθῆ ταῖς	...	5. ἐστὶν ὁ λάρυγξ	ὁ λάρυγξ ἐστὶ om.
...	προσβολῶν	προσβολαῖς	...	8. τοῦ τραχήλου	ἐπικείμενον τῷ τραχήλῳ
...	οὔτοι	οὔτοι οὖν	...	ἐπικείμενον σῶμα	κεφ. ὀνομάζεται
...	5. ἴδιος	ἰδίως	...	9. ἐστὶν ἡ κεφαλὴ	ἔχει δὲ τὸ μήκος
120.	2. ἄλλο εἰς ἄλλο	ἄλλο καὶ ἄλλο	...	12. ἀγαθῆ, κεφαλῆ	ἀγαθῆ κεφ., κεφ.
...	7. ὑπὲρ	ὑπεράνω	...	15. ῥωμαλέος ἐστὶ	ῥωμαλέος
...	10. ὅτι μὲν οὖν	ὅτι δὲ	129.	1. ῥώμης ἔμπλοιοι	om.
...	16. συμφύονται	συμφύον	...	2. [τούτους ὄστᾶ]	τούτοις ὄστῆα
121.	2. γὰρ ὁ χάραξ	δὲ	...	3. ὑπὸ μὲν	ὑπὸ
...	4. αὐτὸ τὸ στόμα	τὸ στόμα	...	4. τὴν κεφαλὴν	om.
...	10. ἐρείοις ἐπιβλή- μασιν &	ἐρείοις ὑφάσμασιν & τινὰ	...	6—13. Θεοῦ—σμικρ.	om.
122.	1. κατὰ τοὺς μασθοὺς	τῶν μαστῶν	130.	7. δύο	β'
...	3. [ἀντιθερμαίνει]	ἀντιθερμαίνεται	...	10, 11. ὑπερφ.—ὄντων	om.
...	4. μασθῶν	μαστῶν	...	13. ταύτη	om.
...	11, 12. καὶ οἱ—ὡσαύ.	om.	...	14. πέντε	έ
...	12. ἄλλοι μύες	μύες	...	ἡ στεφαναία	τὴν στεφαναίαν
123.	1. πρὸς [τὰς] ὠμο- πλάτας	περὶ τοὺς ὠμο- πλάτας	...	ἡ λαβδοειδῆς	τὴν λαβδοειδῆ
...	3. [ἀνατεμνέτω]	ἀνατεμνέτω	131.	1. [ἐοικυῖα]	ἐοικυῖαν
...	εἰ δ' ἀπορήσειεν	ἢ	...	2. ἡ—μέση	τὴν—μέσην
...	ἀνατέμνει	ἢ	...	3. [κειμένην]	κειμένην
...	5. τοὺς ἐξ αὐτοῦ	ἐξ αὐτοῦ	...	4. αἱ λεπιδοειδεῖς	εἰσὶν αἱ λεπιδ.
...	10. διὰ τοῦτο [ὅτι] τοῖς δυσὶ γράμ- μασι ὁμοιον ὑ- πάρχει	ὁμοιον γὰρ ἐστὶ τοῖς δυσὶ γράμ- μασι	...	6. ἀποχωρίζουσαι	ὑποχωρίζουσαι
...	11. τῷ Λ	Λ	...	10. ἐξ οὗ καὶ τὴν	ἐξ οὗ τὴν
...	ιδεῖαν ἐστὶ [τοι- οὔτος]	θέσιν τοιαύτη ἔχει	132.	9. λιγνυῶδη	τὰ λιγνυῶδη
...	12. πλευραὶ αὐτοῦ	πλευραὶ	133.	7. εὐρεθῆναι δὲ	καὶ εὐρεθῆναι
124.	6. ὄταν—ἐξηγοῦμ.	om.	...	8. ἀπαιτεῖ τοίνυν ὁ λόγος τὰς τοιαύ- τας κεφαλὰς εἶναι	διαγινώσκει δὲ τὰς τοιαύτας κεφα- λὰς ὁ λόγος
...	8. ἐνταῦθα καταπαύσω	καταπανστέον	...	11. τὰ εἰκότα συνε- γραψάμεθα	τοσαῦτα
125.	2. πᾶσι τοῖς σοφοῖς ιατροῖς ὠμολόγηται	πᾶσιν ἀνωμολό- γηται	134.	5. [τε αἰε]	γὰρ
126.	2. ὥσπερ	ὥς	...	μαλακώτερον	μαλακώτερον
...	4. ὁμολογούμενον ἐστὶ	προσωμολόγηται	...	6. μὲν δὴ	μὲν τι
...	4, 5. οὐ—ιδιώταις	om.	...	7. [τῷ] δὲ	διὰ δὲ τὸ
...	6. ἐτι τε τῶν ἐξαγόν- των ἀπ' αὐτῆς	καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξαγόντων	...	11. [παρεγκεφαλῆς]	παρεγκεφάλος
...	7. ἐν—γράμματι	om.	...	12. καὶ τῶν ὀπίσω	καὶ ὀπισθεν
...	8. διήλθομεν	εἴρηται	135.	1. μήνιγγες δὲ	μήνιγγες δὲ εἰσὶν
...	ἄλλα καὶ	ἀλλὰ τὰ μὲν	...	2. τινὰ ἐνδύματα ἢ σκεπάσματα αὐ- τοῦ	τινὰ οὖσαι τούτου ἐνδύματα καὶ σκεπάσματα
...	9—127. 7. ὦν— πραγματείας	om.	...	3. εἴσι δύο	εἴσι δὲ δύο
127.	7. περὶ	νῦν δὲ περὶ	...	7. παρὰ τὸ ἄλλο	περὶ τὸ ἄλλο
...	8. καὶ—μηνίγγων	om.	...	8. κατὰ τὰς ραφὰς	περὶ τὰς ραφὰς F.
...	τὴν ἐξήγησιν ποι- ησόμεθα	διαληπτέον	136.	3. [προσβολαῖς]	προβολαῖς
...	9. τὴν ἀρχὴν	om.	...	8. τῇ σκληρότητι αὐτῆς	τῆς σκληρότητος
...	ἄρξάμενοι	ἄρξάμενων ἡμῶν	...	11. κατέθετο ἐν τῷ μεταξὺ ἢ τοῦ ἀγα- θοῦ Θεοῦ πρόνοια	ἢ τοῦ ἀγαθοῦ Θε- οῦ κατέθετο πρό- νοια μέσον τὰς μήνιγγας
...	10. καὶ κατοικητήριον	om.	...	ἀμφοτέρας τὰς μή- νιγγας	μήνιγγας
...	11. βάσταξ δὲ	οἶονεὶ δὲ βάσταξ	137.	5. ἡ οὐσία τῆς λεπ- τῆς μήνιγγος	ἡ λεπτὴ μήνιγξ
...	ἔστιν	ὑπάρχει	...	9. τοσοῦτον	τοσοῦτον ἐστὶ
...	12, 13. τί μὲν—διδάξει	om.	138.	10. [χωροειδῆς]	χωροειδές
...	13. νυνὶ δὲ περὶ τοῦ τραχήλου	περὶ οὗ καὶ πρό- τερον	...	17. ἀπὸ κάτω καὶ αὐτῆς	καὶ αὐτῆς κάτω- θεν
...	14, 15. ἐπειδὴ—γέγ.	om.	140.	6. ὑπὸ τῆς κεφαλῆς	τῇ κεφαλῇ
128.	1. ἐπεὶ οὖν	om.	141.	2. κίνησίν τε καὶ	τὴν τε κίν. καὶ τὴν
...	2. ἀπεδείχθη δὲ μὴ γίνεσθαι φωνὴν χωρὶς πνεύμονος	ἢ δὲ φωνὴ διὰ τοῦ πνεύμονος γίνε- ται	...	5. [ὀπισθίου]	ἐμπροσθίου
			...	13. ἴδωμεν τοίνυν	ἴδωμεν οὖν

p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.	p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
141.	14.	εί μέλλομεν	εί μέλλομεν M.	152.	9.	σφαιροειδής	σφαιροειδής
142.	6.	ταῖς κοιλίαις	om.	...	...	ἐπειδή καὶ τὸ	τὸ γὰρ
...	10.	ἐκ τοῦ	τοῦ	153.	15, 16.	ἀλλὰ—ἐνεργ.	om.
143.	1.	ἐνδέχεται	ἐνεδέχεται	154.	1—5.	τῇ—ἀγαθῶν	om.
...	...	τε καὶ	ἄλλον καὶ	...	10.	ἀνατέτακται	ἀνατέταται F.
144.	1.	τόπον τοῦ σώματος ἀπέλαβεν	τῆς κεφαλῆς τόπον κατέλαβεν	...	13—155.	1. ἔμενεν—Θεοῦ	om.
...	6.	ἀποτελεῖ	ἀποτελοῦσι M.	155.	1.	ἀλλ' ἐνέδυσεν αὐτοὺς	ἐνέδυσεν δὲ τούτοις καὶ
...	11.	τῆς ρινός	τῶν ρινῶν	...	...	χιτῶν εἰς σκέπην	χιτῶνας
...	15.	τοῦ ἐγκεφάλου	τῷ ἐγκεφάλῳ	...	3.	[ὑπὸ] μυδς	ἀπὸ μυδς
...	16.	γίνεσθαι	ἐγγίνεσθαι	156.	2.	τὸ ὅμοιον αὐτοῖς	om.
145.	1.	θολερὸν τε	θολερὸν	...	4.	ὁδοιπορ. ἀνθρώπ.	om.
...	6.	ὑπὲρ τοῦ μήτ' ἄλλο τι προσπίπτειν	ὥστε μήτ' ἔξωθεν ἄλλο τι προσπίπτειν	...	7—9.	ὡς μὴ—ὀφθαλμοῦς	καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καταβλάπτουσιν
...	10.	τῷ Ἴπποκράτει	τοῦ Ἴπποκράτους	...	9.	ἐξέφυσεν ἢ πρόνοια τοῦ Θεοῦ	ἐξέφυσεν τρίχας ἀναυξήτους ἢ πρόνοια τοῦ Θεοῦ
...	13.	κέκτηνται	ἔχουσι	...	12—16.	ὡσπ.—[ἐσχ.]	om.
...	...	μόνη δὲ	μόνον δὲ	157.	1.	[ὑπήλειφε]	ὑπέληφε
146.	1.	[ἡ] σκέπουσα	σκέπουσα	...	8.	[τὰς] ὀφρύας	τοὺς ὀφρύας
...	2.	οὖν	γὰρ	...	11—16.	τοι.—συνετ.	om.
...	5.	διηθούμενα	διηθούντο	158.	1.	ὀφθαλμοῦ ἐνέργειά ἐστι τὸ βλέπειν	ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐστὶν ἢ τοῦ βλέπειν ἐνέργεια
...	...	καὶ ἡ τῶν	καὶ τῶν	...	2.	[βλέπει]	βλέπουσι
...	7.	τῆς εἰσπνοῆς ποδηγούμενοι	κατὰ τὴν εἰσπνοῆν	...	3.	αὐτὸν, καὶ ὑπὸ	αὐτοὺς, καὶ ἀπὸ αὐτῶν
...	10.	ἐν ταῖς	ταῖς	...	4, 5.	αὐτοῦ	ρητέον
...	12.	καὶ τὸ	τὸ F.	...	5—9.	ὀδηγὸν—καλ.	om.
147.	14.	κάτωθεν	κάτω	...	9.	ἐκφύεται μὲν οὖν ἀπὸ	ἀπὸ τοίνυν
...	15.	ἀποφραττομένας	καὶ ἀποφρ. F.	...	10.	ἐξ αὐτοῦ	ἐξ αὐτοῦ δηλαδὴ
...	16.	καλουμένῳ	τῷ καλουμένῳ	...	11.	μαλακῶν συμπαρεκκειμένη	παρακειμένη μαλακῶν
148.	7.	μέρη τοῦ	τοῦ	...	12.	νεῦρον	παρατέταται
149.	5.	[ὑποπιέζεται]	ὑποπιέζονται	...	13, 14.	τὴν—ὀφθαλμῶν	om.
...	8.	ἐν φρενίτισι	φρενίτισι	...	14.	τούτῳ οὖν	τούτῳ
...	10.	ὑπερκινηθέντες	ὑποκινηθέντες	...	15.	ἐξερχομένῳ ἐκ ὀφθαλμοῦ	ἐκφυσόμενῳ ὀφθαλμοῖς M.
...	11.	ἔλκειν πολλὴν ἀέρα	πολλὴν ἀέρα ἔλκειν	159.	17.	ὀφθαλμοῦ	om.
150.	4.	γὰρ	γὰρ τινες	160.	1.	ἐνοῦται αὐτὸς	ἐνοῦται
...	5.	τῆς ρινός τινες ἀπεκόπησαν τὰ	καὶ τὰ τῆς ρινός ἀποβάλλοντες	...	7.	τῷ ὀστῶ	τὸ ὀστοῦν
...	6.	γεγονότες	γεγόνασιν	...	10.	φήσει δὲ τις	εἰ δὲ τις φήσει
...	8.	ὄχετός ἐστιν	ὄχετός ἐστιν	...	11.	πρὸς αὐτὸν ἐρεῖς	φάμεν διὰ τὸ
...	11.	ἱκανῶς ἡμᾶς ὁ λόγος ἐδίδαξεν	ἱκανὰ τὰ εἰρημένα	...	...	τοῦ ἐγκεφάλου	τῷ ἐγκεφάλῳ
...	12.	ἐπέλθωμεν οὖν ἐξηγήσασθαι	ρητέον δὲ καὶ	...	14.	καὶ ξύμπνοια μία	om.
...	13, 14.	ἀπὸ τοῦ—ποιησάμενοι	ποιησάμενοι ἀπὸ τοῦ κ. τ. λ.	...	...	[Εἰς] πάντα ἐκ [πάντων]	Πάντα ἐκ τούτων
...	15.	ταῦτα τὰ νεῦρα	ταῦτα	...	15.	[ξυμπαθέα]	συμπαθέα
151.	1.	κοιλιῶν τοῦ ἐγκεφάλου ἐκπεφύκασιν	τοῦ ἐγκεφάλου κοιλιῶν προϊόντα πεφύκασιν	161.	15.	τῶν προσβολῶν	ταῖς προσβολαῖς
...	3.	καθήκοντα	φερόμενα	162.	7.	διαυγέστατόν τε	διαυγές τε ὄν
...	6.	ἐκ τῶν	τῶν	...	15.	ἀθρόως ἐκβάλλον αὐτοὺς	εἴτα
...	8.	τῷ Γαληνῷ τῷ σοφῷ ἱατρῷ	τοῦ Γαληνοῦ τοῦ σοφοῦ ἱατροῦ	163.	1.	λαμπρότατον	λαμπρὸν
...	10.	ἐξ ἐνός	ἐνός	...	...	ἐπανήγαγεν	ἠγμένον
...	13.	χορηγεῖν τὴν ὄρασιν	εἰς τὸ τὴν ὄρασιν χορηγεῖν	...	1—3.	διασκ.—οἴκου	om.
152.	2.	τοῦ κρυσταλλ., τοῦ ὑελοειδοῦς, καὶ τοῦ ὠσειδοῦς	κρυσταλλοειδοῦς, ὑελοειδοῦς, ὠσειδοῦς	...	3.	ἐπηρεῦντο τοὺς ὀφθαλμοὺς	τύφλωσις ἐγένετο
...	5.	ἐνεκεν	ἐνεκα	...	14.	ὕγρον λεπτὸν καὶ καθαρὸν	ὕγρῳ λεπτῷ καὶ καθαρῷ
...	6—8.	λέξ.—ἐνεργ.	om.	...	15.	[τὸ κρυσταλλοειδές]	τὸν κρυσταλλοειδῆ
...	9.	τῷ μὲν σχήματι	κατὰ τὸ σχῆμα				

p. 1. Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
164. 1, 5, 9. [κόρης]	κόρης
... 6. πρὸς [τὸ] τρήμα]	πρὸς τῷ τρήματι
... 11. οὖν	δε
... 13. γλαυκοί	γλαυκότης ἐγγί- νεται
... 16. καθάπερ	ὁποίας ἢ
165. 1, 2. τοὺς—ἱερακομμ.	om.
... 3. ἐπεὶ οὖν	ἐπεὶ δὲ
... .. γίνεται ἢ ὄρασις	ἢ ὄρασις γίνεται
... 5. τούτου χάριν	διὰ τοῦτο οὖν
... 6. ἄχρι πλείστου	ἄχρι πλείστον
... 9. διεστῶτας	διεστῶτων
166. 2-4 ἐξηγησ.—θέσειν	om.
... 4. αἱ μὲν οὖν	αἱ τοίνυν
... 6. ἄνω ὡς	ἄνωθεν
... 7. ἄλλη	ἑτέρα
... .. περιστρ. .... διδ	περιστρ. διδ
... 8. ἦν καὶ τοὺς	ἦν τοὺς
... 9. μῦς ἴσους τῷ ἀ- ριθμῷ εἶναι	μῦας ἴσους εἶναι κατ' ἀριθμῶνταις τοιαύταις κινή- σεισι
... 10. [εἰς καθ']	εἰς
167. 1. ἄλλος δὲ κάτωθεν	ἕτερος δὲ κάτ. M.
... 5. οὗτοι	οὗτοι τοιγαροῦν
... 9. μῦς	μῦας
... 13. [κόρης]	κόρης
... .. ὁδὸς εὐθειά	εὐθειά
168. 2. δὴ πάλιν	δὲ πάλιν
... 3. [κόρης]	κόρης
... 4. περιφέρειαν [αὐ- τοῦ]	περιφέρειαν
... 5. [παμπόλλας]	παμπόλλους
... 7. τούτων ἀπασῶν	τούτων
... 9. [κόρη]	κόρη
169. 2. [κόρης]	κόρης
... 3. [τεταμένον]	τεταμένον
... 4. ἐπισκοτίζει	οὐκ ἐπισκοτίζει
... 5. δὴ	δηλαδὴ
... 6. [κόρη]	κόρη
... .. αὐτό	αὐτὸ πάντως
... 6, 7. καὶ εἴπερ—πᾶν	om.
... 7. ὄτιοῦν	ὄτιοῦν γὰρ
... .. ἐντῷ μεταξὺ τοῦ τ'	μεταξὺ τοῦ
... 8. ἐκτὸς	ἐντὸς F.
... 9. [ἐπισκοτίζειν,] καὶ [κωλύσειν] ἐ- πιβλέπεσθαι τὸ προτεταγμένον, ἀρθέντος δ' αὐτοῦ τελείως	ἐπικωλύσει καὶ οὐκ ἔασει καλῶς ὄρα- θῆναι τὸ ὑποκει- μένον, τούτου δὲ ἢ τελείως ἀρθέν- τος
170. 1. εἰς πλάγια, πάλιν ὄρασθαι αὐτὸ συμ- βαίνειν	εἰς πλάγιον, ὄρα- σθαι πάλιν αὐτὸ συμβαίη
... 1—5. καὶ—εὐθειᾶν	om.
... 5. καὶ εἴπερ καὶ τοῦτο ἤδη νενόηκας, οὐκ ἂν σοι [δόξειεν] ἀλόγως [τοὺς] ἀπὸ τῶν μαθημάτων	ταῦτα τοίνυν κα- ταμαθῶν, οὐκ ἂν δόξειας εὐλόγως τοὺς μαθηματι- κοὺς
... 8. εὐθείας γραμμὰς	εὐθείαν γραμμὴν
171. 3. καθ' ἐν ὄτιοῦν [ἐπίπεδον] ὧσιν	καθ' ὄτιοῦν ἐν τῷ ἐπίπεδῳ εἰσιν
... 5. [κόρης]	κόρης

p. 1. Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
171. 9. τε καὶ πρόσω	καὶ πρόσω
... 11. εὐθειᾶν τε καὶ ἀ- κλινῆ βαδίζουσας	κατ' εὐθειᾶν προϊ- ούσας
... 13. ὁδὸν ὑπάρχειν	εὐθυπορίαν
172. 1-5. ἐπὶ—προσμανθ.	om.
... 5. ὡς ἕκαστον τῶν ὀ- ρωμένων οὐ μόνον [οὐδὲ ψιλῶς,] ἀλλὰ πάντως παρά τινος φαίνεται τῶν ὄψεων τῶν [περιλαμβανου- τῶν αὐτῶ,] προσπιπ- τουσῶν ἐνίοτε μὲν τινι τῶν ἐπέκεινα τοῦ βλεπομένου σώμα- τος, ἐνίοτε δὲ τῶν ἐπὶ τὰδε· δεύτερον δὲ, ὡς τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ δεξιῦ μόνου βλε- πόμενον ὀφθαλμοῦ, [τὸ] μὲν ἐγγυτέρω μᾶλλον [πως] ἐν τοῖς ἀριστεροῖς μέρεσι κεῖσθαι φαντάζεται, [τὸ] δὲ πορρωτέρω μᾶλλον πως ἐν τοῖς δεξιοῖς, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μόνου βλεπόμενον, ἐν μὲν τοῖς δεξιοῖς τὸ πλη- σιέστερον μᾶλλον, ἐν δὲ τοῖς ἀριστεροῖς [τὸ] πορρωτέρω, τὸ δ' ὑπ' ἀμφοῖν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ τρίτον ἐπὶ [τούτοις] μαθεῖν, ὅτι παραληφθείσης καὶ παραχθείσης τῆς κόρης ἦτοι ἄνω ἢ κά- τω τοῦ θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν, διπλᾶ φαίνεται τὰ τέως ἀπλᾶ φαινόμενα	ἕκαστον οὖν τῶν ὄρωμένων πάν- τως, παρά τινος τῶν προσπιπτου- σῶν αὐτῷ κατα- φαίνεται ὄψεων. ἐνίοτε μὲν οὖν ἐπέκεινα τοῦ ὀ- ρωμένου σώμα- τος ἢ ὄψις ὑπερ- εκτείνεται, ἐνίο- τε δὲ πρὸς τᾶν- δον ὑπάγεται οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ καθορώμενον θα- τέρω τῶν ὀφθαλ- μῶν, τῷ δεξιῷ μὲν, εἰ μὲν ἐγ- γιόν ποι κείται, ὡς ἐν ἀριστεροῦ μέρεσιν κείσθαι φαντάζεται, εἰ δὲ πόρρω ποι μᾶλλον, ἐν δε- ξιοῖς, τῷ εὐωνύ- μῳ δὲ, τὸ μὲν πλησίον ἐν δε- ξιοῖς κείσθαι δο- κεῖ, τὸ δὲ πόρρω ἐν ἀριστεροῖς τὸ δ' ὑπ' ἀμφοῖν, μεταξὺ. εἰ δὲ γε ἢ κόρης ἄνω τυ- χόν, ἢ κάτω πα- ραληφθεῖσα πα- ραχθείη, διπλᾶ δοκεῖ καθορᾶσθαι τὰ ἀπλᾶ.
173. 10. ἐπέλθωμεν οὖν ἐξηγήσασθαι	ἀλλὰ ῥητέον ἤδη
... 11. τοῦτο—προῦκ.	om.
... 15. ἀπεδείξαμεν	εἴρηται
174. 1. ἀλλὰ καὶ	καὶ
... .. ἐμπροσθίαν	ἐμ. τοῦ ἐγκεφάλου
... 2. ἄλλη τις ἐκφύεται	φύεται
... .. τῇ τάξει δευτέρα	ἑτέρα τάξι νεύρων
... 3, 4. καὶ—ἐξηγησάμ.	om.
... 4. ἀρξώμεθα οὖν ἀπὸ	ἀρκτέον οὖν
... 5. ἐκφυομένη	ἐκφύεται
... .. καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου	τοῦ ἐγκεφάλου καὶ αὐτὴ
... 6. καταφύεται	καταφυομένη
... 11. καὶ εἰς	εἰς
175. 2. ἦγουν	ἦως M., ὡς F.
... 13. τὴν κίνησιν χο- ρηγουμένη	τῆς κινήσεως χο- ρηγουμένης
... 17. γένυες	γένυος
176. 1. φανερόν παντί]	φανερὸν

p. 1. Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.	Ed. Oxon. et Must.	Ed. Mor. et Fabr.
176. 3. τὰ ἀμφοτέρα ἀνε- έργητα	ἀνεέργητα καὶ ἀμφοτέρα	183. 13. περιτεταμένον (περιτεταμένῳ M.)	περιτεταμένον
... 6. τοῦ—κινουμένου	om.	... 14. ἐστὶν αὐτὸ	ἐστὶν
... .. ἀνάπαλιν	οὕτω κἀνταῦθα	... 15. δυσθεώρητον	δυσθεώρητος
... 7. ἐπὶ	εἰ δ' ἐπὶ	... .. ἐγένετο (ἐγίν. M.)	ἐγένετο
... .. εἰ γὰρ	om.	... 16. ἐκώλυεν (-λυε M.)	ἐκώλυε
... .. τῆς γένυος	τῆς γένυος	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
... 8. ἐσαλεύετο ἂν ὁ ἐγκέφαλος, βλάβη οὐκ ἢ τυχοῦσα ἂν προσεγίνετο τοῦ ἐγκεφάλου σαλευομένου	οὐχ ἢ τυχοῦσα βλάβη τούτοις ἂν προσεγίνετο τοῦ ἐγκεφάλου σαλευομένου	185. 1. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ	ἀλλὰ
... 9, 10. τὸν—ἀπενείμ.	om.	... 12. παραπληγία	παραπληξία
... 12. [ἐκφυομένου]	ἐκφυόμενος	186. 1—6. ἀλλὰ—ἀνθρ.	om.
... 13. [καταφυομένου]	καταφυόμενος	... 8. καὶ περὶ μὲν	περὶ μὲν οὖν
177. 1. τῷ ὀνομαζομένῳ παρὰ τῇ κοινῇ συνηθείᾳ	τῷ κοινῶς λεγο- μένῳ	... .. ἀρκεῖ καὶ ταῦτα λέγειν	τοσαῦτα
... 3. ὑπὸ τῶν κροτα- φῶν μυῶν ἀμ- φοτέρων	ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν κροταφι- τῶν μυῶν	187. 1—4. περὶ—αἰσθήσ.	om.
Ed. Oxon. et Must.	Ed. Mor. et Fabr.	188. 1, 2. πέμπτῳ—πραγμ.	om.
177. 7. φατνίοις αὐτῶν	τούτων φατνίοις	... 3. ἐπειδὴ	ἐπεὶ
... 8. [τοῖς]	οὖν εἰσὶν οἱ	... 10. ὡς χρῆ	καὶ ὡς χρῆ
... 9. [τέσσαρες]	τέσσαρες	... 11. κινοῦν αὐτὰ	κινοῦν
... .. ὄλους ἐνδακόντας	οἱ ἐνδακόντες	... 16. ἐκ τοῦ	τοῦ
... 10. τοὺς κυνόδοντας	οἱ κυνόδοντες	189. 1. καὶ—ἀποδέδεικται	om.
... 11. ἓνα	εἷς	... 4. καὶ—ἀποδέδεικται	om.
178. 1. ἐπιτηδείους	ἐπιτήδειοι	... 12. ἐγκέφαλον	ἐγκέφ. αὐτὸν
... 2. σωμαίων	ὄστων	190. 3. ἀσφαλεστάτην	ἀσφαλεστάτον
... .. δὲ τούτων	δὲ	... 7. ἐγένετο	ἐστὶ
... 3. πέντε, [τοῖς (οὐς M.) γομφίους]	οἱ γομφιοὶ	191. 6. ὁδοὺς καλεῖται	ὁδοὺς
... 4. ὀνομάζουσιν (ὀνο- μάζουσι M.)	ὀνομάζομεν	... 10—192. 3. καὶ— αὐτῶν	om.
... .. σκληροὺς καὶ με- γάλους	σκληροὶ καὶ με- γάλοι	... 12. [βιβλίῳ]	βιβλίῳ
... 5. ἐπιτηδείους	ἐπιτήδειοι	192. 5. εἰκοσιτέσσαρες	κδ'
Ed. Oxon.	Ed. Must.	... 7. ἑπτὰ	ζ'
178. 8. πάντων ἔσθθεν	πάντες ἔσθθεν	... 8. ἡγουν	ἥως M., ἕως F.
... 9. ἄνωθεν	ἄνω	... 9, 10. [δώδεκα]	δυοκαίδεκα
179. 3. ὀκτὼ καὶ εἴκοσι	κη'	... 12. πέντε	ε'
... 10. ὄστων	τῶν ὄστων	... 15. [περιέχοντες]	περιέχουσαι
... 12. [μυῶδει]	μυῶδι	193. 4. ἕως τῆς οὐρᾶς	ἄκρας
... 14. [μασσητήρων]	μασσητήρων	... 5. συνδέοντα	συνδοῦντα
181. 1. δυνάμενον σφα- λίσαι	σφαλίσαι δυνάμε- νον	... .. τὰς διαρθρώσεις	διαρθρώσεις
... 6. δύο	δύω	... 8. ἀναπλήρωσιν	ἀναπληρώσεως
... 12. ὀνομαζόμενον τράνα	ὀνομαζόμενον	... 10. εἰκόστου καὶ τε- τάρτου	κδ'
... 13. [ράχιν]	ράχιν	... 12. πάντων τῶν	τῶν
182. 2. [ἀνάτης]	ἐναντις	... 17. ἐπειδὴ	ἐπεὶ
... 4. [ἐκάτερον]	ἕτερον	194. 2. κατὰ τὰ ἐντὸς	κατὰ τὸ ἐντὸς
... 12. γέγονεν	γέγονε	... 11. ἅμα τε	ἅμα
183. 2. γέγονεν	γέγονε	195. 1—4. οὐκ—κατε- σκεύασεν	om.
... 5. ὅπερ καὶ	ὅπερ	... 5. ὕψος	νῦν δὲ
... 6. ἐστὶν	ἐστὶ	... 7. [διαφυλάττηται]	διαφυλάττεται
183. 8. [Τετριχωμένος]	Ἐτριχωμένος	... 9. τάξιν αὐτῶν	τάξιν
... 10. ἀποτελοῦσιν	ἀποτελοῦσι	... 11. καὶ μέγιστον	μέγιστον
... 13. δέρμα τι [σκλη- ρὸν]	δέρματι σκληρῷ	196. 2. [καὶ] τοῦτ'	διὰ τοῦτ'
		... 3, 4. πλὴν—μεγάλην	om.
		197. 3. [κοιλότητι]	κοιλότητος
		... 8. μεγίστη	μεγάλῃ
		... 13. δι' αὐτὸ γὰρ τοῦτο	διὰ τοῦτο γὰρ
		... .. ἰδίαν	ἰδίως
		198. 1. ἐκατέρας	ἐκατέραν
		... 2. [ἐπαυξήσασα]	ἐπαυξήσας
		... 6. [κωλύσον]	κωλύον
		... 8. [φυλάξον]	om.
		... 13. ἐφ' ἑαυτὴν	om.
		199. 3. ἐνταῦθα	ἐντεῦθεν

p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
199.	6.	[αὐτὸ]	αὐτῷ
...	10.	ἦν	οὖν F.
...	11.	ἐξαρθρήσας	ἐξαρθρωθεὶς
200.	1.	ἀπωθουμένης τε	ἀπωθουμένης δὲ
201.	9.	[γλήνη]	γλυμή
202.	1.	μὲν	μὲν οὖν
...	3.	ἄνω τε	ἄνω
...	4.	δεξιὰ τε	δεξιὰ
...	...	ἔσω τε	ἔσω ἄμα
...	12.	καὶ θαυμαστή	om.
203.	3.	βραχὺ	κατὰ βραχὺ
...	4, 5.	θαυμ.—κατεσκ.	om.
...	6.	βαθείας ὡς ὑποδεξιόμενας	βαθείας κοιλότη- τας ἔχοντα εἰς τὸ ὑποδέχεσθαι
...	9.	ὁ Ὅμηρος	Ὅμηρος
...	15.	καὶ—εἶναι	ὡς—ἔσόμενον
204.	4.	τε καὶ δημιουργία	om.
...	7.	αὐτήν	αὐτὰς
...	...	ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ὀφρύας	ἐκ δὲ τῶν ὀφρῶν
...	15.	αὐτὸ	αὐτῶν
205.	2.	ἀπειργάσατο	Θεὸς ἀπειργάσατο
...	4.	καὶ περιπατεῖν καὶ ἴστασθαι ἀσφαλῶς	καὶ ἴστασθαι καὶ βαδίζειν
...	6.	ἐνέδυσεν	ἐνέδυσεν
...	6, 7.	ἡ—δημιουργία	om.
...	11.	[μέχρι]	μέχρις
206.	2.	αὐτῆς	αὐτοῖς
...	...	ἄφελιμώτατον	ἄφελιμον
...	7.	προβλημάτων	περιβλημάτων
...	...	[τῶν] μὲν	μὲν
...	13.	συγκατέμιξεν	ἐγκατέμιξε
207.	4.	συνήρμοσε αὐτὰ	συνήρμοσε
...	7.	ὑπέρεκειται μὲν ἢ [κύστις] τοῖς δυοῖ	ὑπέρεκειται μὲν οὖν ἢ μήτρα τῶν δύο
208.	3.	χρηστοτ. ἐξόδου	om.
...	...	εἰς	ἢ πρὸς M., πρὸς F.
...	4.	τῆς ἐξόδου	ἐξοδος
...	...	ῥῶν ἐσομένης	ῥῶν ἢ
209.	5.	καὶ Ἴπποκρ. λέγει	φησι καὶ Ἴπποκρ.
...	7.	τῷ T	τῷ ταῦ
...	8.	[τὸ] μὲν	τῷ μὲν
210.	12.	γλίσχρος	γλισχρή
...	...	τραχέσιν	σκληροῖς
211.	8.	συντετρημ. ὄντα	συντετρημένον
...	12.	διά τινος πόρου δὲ	καὶ διά τινος πόρου
212.	6.	οὕτως γὰρ αὐτὸν ἔθος ὀνομάζειν	ἄνομασμένον
...	12.	παρὰ τὸν—καιρὸν	περὶ τὸν—καιρὸν
213.	1.	ἅπασιν μὲν	ἅπασιν
...	2.	ἐντὸς	ἐνδον
...	8.	τῆς θέσεως	om.
...	12.	παρὰ τῆς μητρὸς	om.
214.	3.	τὸ αὐτῆς ἔμβρ.	τὸ ἔμβρυον
...	5.	πάντες μὲν οὖν	πάντες οὖν
...	9.	συναγόμενον	συνασόμενον
215.	1.	[ἐντὸς]	ἐκτὸς
...	14.	πολλὰ καὶ πολ- λάκις	καὶ
216.	1.	ὁ τῆς ἱατρικῆς	ἱατρικῆς
...	2.	ὀπῶσαι	δοκῶσαι

p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Mor. et Fabr.
216.	3.	[φανερᾶς] προ- φάσεως	φανερῆς προφά- σιος
...	4.	ταύταις	ταύτησιν
...	5.	ὑπὸ [τοῦ βάρους]	διὰ τὸ βάρος
...	14 — 217.	2. εἰπω- μεν—δέξασθαι	om.
217.	2.	ὅτι μὲν οὖν	ὅτι οὖν
...	4.	πότερον οὖν	πότερον
...	7.	ἀπρεπὲς	ἀπρεπὲς τοῦτο
218.	1.	ἀλλ' ἔτι	ἀλλὰ
...	2.	ἔν—βίβ	om.
...	3.	ὑπῆρχεν	ἦν
219.	6.	οὐ [δύνατον]	οὐ δύνανται
220.	2.	ἀλλ' ἤ	ἀλλὰ ἤ
...	3.	εὐλόγως οὖν	εὐλόγως F.
...	5.	[ἔφ'] ἦς	ἄφ' ἦς
...	11.	κάνταῦθα	κάντεῦθεν
...	14.	αἰδοίων ἑκατέρων	αἰδοίων
221.	3.	πρὸς [τῷ]	πρὸς τὸ
...	4.	μηδ' ὄλωσ	μηδόλωσ
...	6.	καὶ ταῖς γυναίξι	ταῖς γυναίξι
...	10.	ἴσχυσεν προπετῆ	ἴσχυσε
222.	13.	ἀνδρικὸν	τοῦ ἀνδρὸς
223.	4.	ἂν ἔμενον	ἀνέμενον
...	9.	βλεψάντων	καὶ βλεψάντων
...	11.	κινεῖσθαι καὶ οὐ φυσικῶς κινεῖσθαι	οὐ φυσικῶς κινεῖσθαι
...	13.	μυῶν	μυῶν κινουμένη

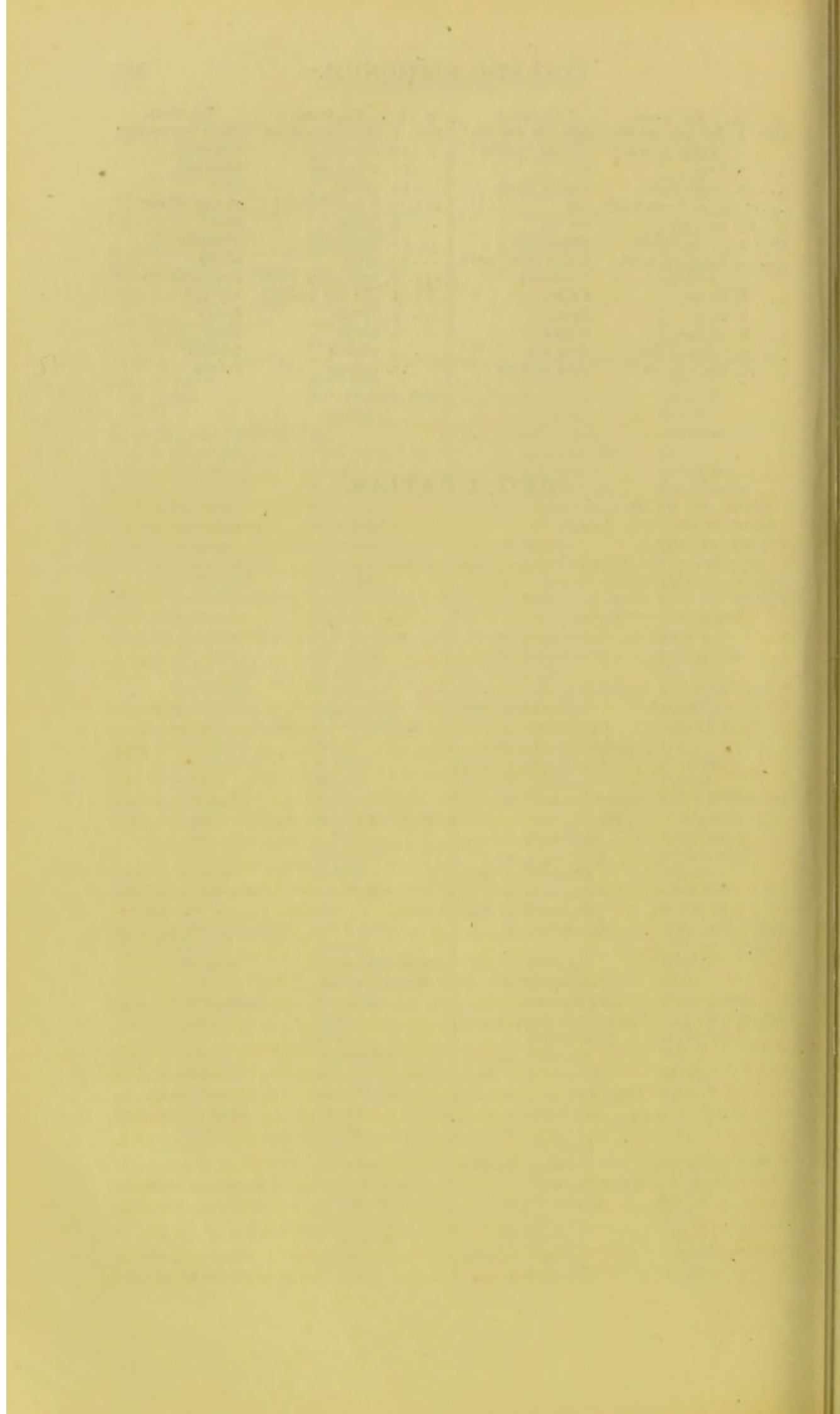
		Ed. Oxon. et Must.	Ed. Mor. et Fabr.
224.	1.	εἰς ὅσον μὲν	εἰς ὅσον
...	2.	θήλεος (—ews M.)	θήλεος
...	3.	καὶ οἱ ὕρχεις ἐγένοντο	γεγόνασιν
...	...	τοῖνον	οὖν
...	6.	μὲν οὖν (μὲν M.)	μὲν οὖν
...	7.	ψαφαρὸς (ψαφαρὸς M.)	ψαφαρὸς
...	9.	αὐτὸν τὸν ἀδένα	αὐτὸν ἀδένα
...	...	ἔχοντες (ἔχόντων M.)	ἔχοντες
...	10—p. 272.	10. ὡσει- δὲς—ἔχει	om.

		Ed. Oxon.	Ed. Must.
...	10.	μέρη [σιμόν]	μερισμοὶ
...	11.	ἐν τῷ ἄκρῳ	ἐκ τῶν ἄκρων
225.	5.	ἄχρηστον τε	ἄχρηστον
...	11.	καθήκειν	καθήκοντες
...	14.	[ἐλυτροειδῆς]	ἐλυτρο. (mendo fort. typogr.)
226.	14.	ὑλης [λόγον, ὑλης]	ὑλης, ὑλης λόγον
...	...	[ἤπερ]	εἶπερ
227.	5.	γένεσιν . . . . . καὶ ἀτελέστατα	γένεσιν ἀτελέ- στατα
...	7.	καὶ ἀμφότερα	ἀμφότερα
...	...	μείνωσιν	μείνειεν
...	8.	προεπισταμένη	προεπιστ. (men- do fort. typogr.)
...	14.	εἰπῶν, αὐξάνεσθε	ἐπαυξάνεσθε
228.	3.	ὑπολαμβάνειν	ὑπολαμβάνει
...	4.	[οὐκ] εὐθὺς	εὐθὺς
...	6.	[διαπέπλασται]	διαπεπλάσθαι

p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Must.	p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Must.
228.	9.	ἐξ αὐτοῦ	αἰτίαν αὐτοῦ	246.	4.	[διαρθρωθῆ]	διαρθρώσῃ
...	10.	[ἔχον]	ἔχειν	...	...	πιότατον	πιώτατον
...	12.	ἐξ ἀρχῆς	ἐξ ἀρχῆς	...	5.	ὄστων	ὄστέων
229.	1.	ἔχει	ἔχειν	247.	9.	ἔστιν δὲ	ἔστι δὲ
...	4.	κατακάμπτεται	κατακάμπτηται	248.	3.	παραγίνεται	παραγίνηται
...	5.	εἶτα ἐφεξῆς	εἶτ' ἐφ' ἐξῆς	...	4.	παιδί	παιδίφ
...	8.	ἀγγείου μεγίστου	μεγίστου ἀγγείου	...	6.	ἔχουσιν καὶ	ἔχουσι καὶ
230.	2.	[εἰς] τὸν ἀριστ.	τὸν ἀριστερόν	...	7.	ῥήγγνυται	ῥήγγνυται (mendo fort. typogr.)
...	3.	[τούτων τὰ γεν- νητικὰ μόρια]	τὰ γεννητικὰ μό- ρια τούτων	...	12.	ἔστιν ταῦτα	ἔστί ταῦτα
...	6.	[ταύτη ὄρχιν]	ταύτης ὄρχην	...	...	[ἀπὸ] τοῦ	ἀν τοῦ
...	8.	[ράχιν]	ράχην	249.	2.	[ἐκείνο]	ἐκείνου
...	11, 12.	[ἀφικ.—φλέψ]	om.	...	3.	[ἐκείνο] τοῦ σώ- ματος	τοῦ σώματος ἐκ- είνου
231.	2.	ὑγρὸν	καὶ ὑγρὸν	...	4.	ἔοικεν τῇ	ἔοικε τῇ
...	3.	ὄτε	ὄντε (mendo fort. typogr.)	...	...	ἔστιν δὲ	ἔστι δὲ
...	5, 6.	[καὶ—ὄργάνοις]	om.	...	6.	μηδ' ἑτέρφ	μηδετέρφ
...	8.	οὕτως καὶ	οὕτω καὶ	...	9.	εἰς τὸ τέκνον	εἰς
...	11.	[ἀλλήλων]	τῶν ἄλλων	...	...	ὀπότερον	ὀπότερος
232.	3.	θερμότερα	θερμότερος	...	...	ξυμβάλληται	ξυμβάλληται
...	9.	[πρώτον]	πρώτερον	...	10.	[τοῦ σώματος εἰς τὸ τέκνον]	εἰς τὸ ἑοικέναι τοῦ σώματος
...	10.	[μεταβάλλῃ]	μεταβάλλει	...	11.	ἔοικεν	ἔοικε τὸ τέκνον
233.	2.	πρότερα	πρότερον	250.	1.	ἔοικεν κάλλιον	ἔοικε κάλλιον
...	5.	ἑτέρου μορίου	εἰς ἑτέρου μόριον	...	2.	κοῦρος γενόμενος	γενόμενος κοῦρος
...	9.	[τὸ] δεξιὸν	τὸν δεξιὸν	...	3.	ἔοικεν [τῇ μητρὶ ἢ τῷ πατρὶ]	ἔοικε τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ
234.	2.	ἀπαντήσαντος	ὑπαντήσαντος	...	4.	[γράφεται]	γράφει
...	8.	θήλεως	θήλεος	...	8.	ἐνόσησεν τὸ	ἐνόσησε τὸ
235.	2.	[ἐπιπλέον δὲ]	δὲ ἐπὶ πλέον	...	9.	ἢ τῆς	τῆς
...	5.	ἐπιπλέον	ἐπὶ πλέον	251.	1.	εἰσὶν στενώτεραι	εἰσὶ στενώτεραι
...	7.	[τῷ] τοίνυν	τὸ τοίνυν	252.	3.	θλασθὲν	φλασθὲν
...	...	διττὴν μὲν	διττὴν	...	9.	[προσπέσῃ]	προσπέσοι
...	9.	ἄρρῃσιν τὸν	ἄρρῃσιν τὸν	...	12.	[ἀποκρίνεσθαι]	om.
...	12.	[ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ]	ἐπὶ τὸ πολὺ ὡς	253.	1.	τῶν στερεῶν	στερεῶν
236.	2.	ὄτε δὲ καὶ	ὄτε δὲ	...	2.	[τούτων]	τούτου
...	4.	καὶ τὸ θῆλυ	τὸ θῆλυ	...	6.	[ἀπὸ τοῦ σώμα- τος, ὄτε μὲν]	ὄτε μὲν ἀπὸ τοῦ σώματος
...	6.	θήλεως	θήλεος	...	7.	[ἰκμαλαίαι]	ἰκμαλαίαι
237.	9.	ἐγένετο	ἐγένετο	...	10.	μέχρι αὐτῇ	μέχρις αὐτῇ
238.	3.	ἐκράτει τὸ ἰσχυ- ρὸν	ἐκρατείτο τὸ ἰσ- θενές	254.	3.	[ἐπιχέει]	ἐπιχέοι
...	9.	ἔρχεται	ἐξέρχεται	...	4.	οὕτως καὶ	οὕτω καὶ
239.	1.	ἀσθενῆς	ἀσθενῆ	256.	4.	διὰ τὸ μὴ	γεννητικοῖς (men- do fort. typogr.)
240.	11.	συνέστηκεν	συνέστηκε	...	6.	γεννητικοῖς	γεννητικοῖς (men- do fort. typogr.)
...	12.	[οὐδ']	οὐκ	...	7.	ἔστιν καὶ	ἔστι καὶ
241.	4.	[θερμαινομένη]	μὲν δ' μένει	...	9.	ὄντα αὐτοῖς	ὄντα
...	8.	εἰσπνεῖ	εἰσπνεῖ	...	...	πεπληρωμένα	πληρούμενα
...	...	εἰς αὐτὸ	εἰς ἐς αὐτὸ (men- do fort. typogr.)	257.	5.	ὅταν [κλονήσῃται]	ἔνθα κλονήσεται
242.	4.	[ὀπτωμένῳ]	ὀπτομένῳ	...	7.	[ἀδρωθῶσιν]	ἀδρωθῶσιν
...	7.	ἐκείνη	κείνη	...	10.	δεξιὸν τε	δεξιὸν
...	11.	αὐτῇ	αὐθις	258.	1.	ἐν κατοχῇ	κατοχῇ
243.	1.	πολλοὶ	καὶ πολλοὶ	...	2.	... εὖνον ἄρρῃ	ἄρρῃ
...	2.	εἰσὶν καὶ	εἰσὶ καὶ	...	3.	οὕτως γὰρ	οὕτω γὰρ
...	7.	αὔξησιν	τὴν αὔξησιν	...	9—266.	13. [Αἰ— τιτθῶν]	om.
243.	9.	[εἴπωμεν]	ἔτι μὲν	266.	13.	συμπάσχουσι	πάσχουσι τὰς
...	...	πρώτως	πρώτα	...	...	[ταῖς μήτραις]	μήτρας
...	11.	νεῶ	ναοῦ	...	14.	δέον εἰπεῖν	δέον ἦν
...	12.	μετὰ	καὶ μετὰ	267.	7.	[ὄσχεον]	ὄρχιν
...	14.	δημιουργικῇ	δημιουργία καὶ	...	14.	[ἐκείνῳ]	ἐκείνο
244.	4.	τὰ γένη τῶν	τῶ γενητῶν	268.	2.	ἐπιρρεῖ	ἐπιρρέῃ
...	5.	ἀποτείνεται	ἀποτείνεται	...	3.	[χρόνον]	τρόπον
...	6.	τὰς φλέβας	αἱ φλέβες				
...	11.	[πλευρῶν]	μηρῶν				
245.	6.	τὰ ἄνωθεν	τὸ ἄνωθεν				

p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Must.	p.	1.	Ed. Oxon.	Ed. Must.
268.	5.	ὑπὸ τῆς ἐπὶ θά- τερον [ροπῆς]	ἀπὸ τῆς ἐπὶ θά- τερα τροφῆς	270.	1.	ἄλης ὀκταμήνου	ἄλους ὀκταμήνου
...	7.	ἄσον	ἄς	...	10.	ἰσχυροὺς	ἰσχυροὺς
...	10.	κύωσι ἔλκει	κύωσιν ἔλκει	...	11.	οὕτως καὶ	οὕτω καὶ
...	11, 12.	[αἱ δ'—μήκος]	οἱ.	...	13.	[ῥυέν]	ῥέον
...	13.	καὶ [τι]	καὶ τὸ	271.	2.	ἄ [κατέλιπεν]	οὐ γὰρ εἴλκεν
269.	4.	[πλημμυρεῖ]	πλημμύραν	...	5.	[εἶπη]	εἶπε
...	..	[ἐπιζητεῖ μετα- στάσεως]	ἐπιζητεῖται μετὰ τάσεως	...	11.	[ἰσχυροὺς]	ἰσχυροὺς
...	6.	εἰς ἦν	εἰσὴν	...	12.	αὐτῷ	αὐτὴν
...	7.	ἄλης	ἄλος	272.	1.	ἀκολουθία [τινὶ]	ἀκολουθία τις
...	8.	θλίβων	θλίβον	...	3.	[ἦν τὴν χρεῖαν]	νῦν χρῆ
...	9.	[οὕτως] μὲν	οὕτω μὲν	...	5.	ἰόντων	όντων
...	10.	εἰσι ἀδελφὰ	εἰσιν ἀδελφὰ	...	9.	αὐτῶν	αὐτῷ
				...	..	γίνοιτο	γένοιτο
				...	10.	τούτων	τούτου

DEO GRATIAS.

INDEX VERBORUM.

Prior numerus paginam, posterior lineam designat.

- ἌΒΑΡΗΣ**, 37. 2.
ἄβατος, 208. : 1.
ἄβιαστος ἀναπνοή, 104.
 10, 11, 16: 116. 5.
ἄβλαβής, 93.9: 149.13.
ἄβλαβώς, 182. 11.
ἀγαθός, [v. *πρόνοια*, *σοφία*,] 154. 5; *ὁ ἀγ. Θεὸς ἡμῶν*, 10.7: 15.9: 25.4: 40. 2, 8: 71. 2: 89.12: 157. 11: 176.10; *ὁ ἀγ. Θ.*, 84.12: 136.11: 140. 14: 147. 12: 176. 10; *ἀγ. κεφαλή*, 128.12,13.
ἀγαθότης τοῦ Θ., 154.15.
ἄγανος, 156.12 [v. *Adn.*]
ἀγγεῖον, 99. 8: 229. 8: 262.11: 263. 7; *ἀγγεία*, [v. *μεσαραικός*, *σπερματικός*,] 49.10: 55. 4: 75. 12: 77. 9,15: 84. 1, 4: 85. 3: 96.11: 97.1: 98. 13: 101. 4,10,12: 126. 6: 127. 4: 139.6,8,17: 194. 4: 212. 9: 213. 2, 4 bis: 214. 4: 215.2,9: 224.8: 225.15: 229. 9: 230. 2, 7, 13: 244. 5: 259.4: 261.1,4,14: 262. 3,6,8,16: 267. 3, 9,12: 268. 10: 269. 3.
ἄγιος Θεός, 40. 9; *ἀγία γραφή*, 2. 5; *ἄγιον εὐαγγέλιον*, 153. 1.
ἀγνοῶ, 129. 7; *—οὔμαι*, 4. 17.
ἀγκῶν, olecranon, 31.14: 33. 7, 11: 35. 8.
ἄγονον, (*σπέρμα*), 225.5: 227. 7: 256. 7.
ἄγριος, 180.5: 183.16; *ἄγριον ζῶον*, 5. 7: 180.6.
ἄγω, 32. 7: 163. 12: 264. 1.
ἀγωγός, 83.14,17: 86. 1.
ἀγών, 149. 15.
ἀγωνίζομαι, 74. 13.
ἀδελφός, 269. 10.
ἀδενοειδές σῶμα, 260. 3.
ἀδενώδης οὐσία, 122.1.
ἄηλοι πόροι, 104. 8.
ἄδην, glandula, 60. 14: 77.10: 94.14: 139.16: 224. 6, 9.
ἀδιάπνευστον δεσμωτήριον, 162.11 [v. *Adn.*].
ἀδρόομαι, 257. 7.
ἄδρός, 83. 1: 206. 11; *—ρότερος*, 196. 8.
ἀδυνατέω, 271. 3.
ἀδύνατος, 221.4: 240.17.
ἄει, 134.5: 196.2: 261. 10: 264. 2: 269. 1.
ἀερώδης, 78. 15.
ἄηρ, 92. 4, 9: 103.17: 142.10,16: 145.1: 146. 7, 9 bis: 147. 4: 150.9: 156.6: 169. 3: 171. 6; *ὁ ἔξωθεν ἄηρ*, 89.13: 91. 6,7: 103.2,15: 105.11: 142.10,12,14: 149.11.
ἄθλιπτος, 195. 7.
ἀθόλωτος, 142. 7.
ἀθροίζω, 211. 9: 268. 13; *—ζομαι*, 212.4: 241. 3: 268.7: 269.1.
ἄθροισμα, 157. 7.
ἀθρόος, 70. 3: 110. 8: 208.9; *—ώτερος*, 109.2,9.
ἀθρόως, 67.8: 99.8: 109. 6: 110.11: 144.16: 162. 15: 263. 15.
αἰδοῖον, [v. *ἀνδρικός*, *γυναικείος*,] *prudendum*, 214. 10: 216.13: 217.1: 218. 9: 219.9: 220.6,7,14: 222.9: 223.2,7,16: 228. 6: 245.3: 253.4: 257. 2: 262.16: 263.10.
αἰθεροειδής, 163. 16.
αἰθαλώδης, 132. 8, 16.
αἷμα, 12. 5: 55. 6: 78. 10,13,14: 79.6: 80.7,9: 81.2: 82.6,11: 83.2: 84. 4: 86.5: 87.4,5,8: 94. 12: 95.15: 96.5,6,7,13: 102.14: 132.13,14: 214. 5: 226.1,2: 231. 4, 7: 239.10,11: 240. 4, 7, 10 bis, 11, 15, 17: 243. 4: 246. 4: 253.1: 254. 6: 261.8: 262.6,10: 268. 6: 270.6: 271.10.
αἱματική κοιλία, sanguineus (i. e. dexter,) cordis ventriculus, 96. 3, 12.
αἱματοποίησης, 55. 7.
αἱματώδης, 261. 9.

- αἱματοποιητικὴ δύναμις, 78.10. [cf. *De Ur.* p. 262. l. 9.; *Comm. in "Aph."* 521. 8.]
 αἰνέω, 129.11: 154. 3.
 αἶνος, 40. 9.
 αἶξ, 213. 13.
 αἶρομαι, 77. 14: 169. 10: 247. 6.
 αἰσθάνομαι, 75. 3, 9.
 αἴσθησις, 75.9: 179.9: 183.10: 243. 7; αἴσθ. καὶ κίνησις, 23.8: 125.4: 141.3: 144.7: 175.1,6: 189. 15; -σεις, 134. 1: 144. 3: 187. 4.
 αἰσθητικὸς, 3. 5: 81.1: 140.8: 144.6: 179.10; -κώτερος, 24.2: 260.1.
 αἰσθητὸς, 2.12: 135.13: 143.4: 264. 12.
 αἴσχιστος, 150. 5.
 αἰτέομαι, 39. 2.
 αἰτία, 14.3: 63.6: 106. 8: 158.2: 191.13: 221. 9: 251.1: 260.16; δι' αἰτ. τινὰ, 41.13; διὰ τὰς προρρηθείσας αἰτ., 183.9; διὰ τὰς εἰρημένας αἰτ., 265. 5; διὰ ταύτην τὴν αἰτ., 23.2: 164. 14: 165. 9: 256.13; διὰ ταύτας τὰς αἰτ., 99.5; διὰ τὴν αὐτὴν αἰτ., 70.12; διὰ τὰς αὐτὰς αἰτ., 182. 13; διὰ πόλλας αἰτ., 150. 9.
 αἰτιατέον, 14. 4.
 αἴτιον, 105. 16 bis [v. Adn.]: 106.1,3 bis, 5,7.
 αἰφνίδιος, 111. 1.
 αἰωρέομαι, 169. 4.
 ἀκάθαρτος, 145.1: 146. 13: 231. 2.
 ἀκαίρως, 92. 3.
 ἄκαμptos, 194. 9.
 ἀκάνθη, 7.10; *spina corporis*, 193. 2, 16.
 ἀκαρῆς, 99. 1.
 ἀκατονόμαστος χόνδρος, *cartilago laryngis innominata*, (i. e. *cricoides*), 110.4: 111.12 [v. Adn.].
 ἀκίνητος, 4. 13: 63. 9: 149.1: 165. 4: 176. 2: 223. 3.
 ἀκλινής, 171.11: 194.8: 219. 1.
 ἀκμάζω, 268. 7.
 ἀκοή, 140.11: 144. 4: 183. 10.
 ἀκολουθέω, 86.14: 118. 4: 144. 15.
 ἀκολουθία, 272. 1.
 ἀκοντίζομαι, 210. 9.
 ἀκοπώτερος, 141. 8.
 ἀκούσιος, 65.10: 85.14.
 ἀκουστικὸς πόρος, *meatus auditorius*, 182. 5.
 ἀκραιφνής, 145. 7.
 ἀκρασία, 118. 6.
 ἄκρατος, 74. 10.
 ἀκρίβεια, 190.6: 247.9.
 ἀκριβής, 24.2, 10; -βέστερος, 23.8: 262.1.
 ἀκριβοῦμαι, 34. 12.
 ἀκριβῶς, 6.1: 14.7, 8, 14: 15.7: 17.11: 18.10: 26. 5: 28. 4: 29. 7: 37.3: 85.14: 171.11: 172.3: 174.3: 186.2: 191.10: 261. 11: 262. 5.
 ἀκροβυστία, *praeputium*, 222.12 [v. Adn.].
 ἀκρόπους, *pes proprie dictus*, 42.1 [v. Adn.].
 ἀκρορρίνιον, *nasi extremitas*, 148. 4.
 ἄκρος, 6.5: 10.6: 65.7: 82.14: 117.12: 120.17: 147.11: 148.12: 149.2: 150.5: 175.11: 176.14: 209.8: 222.10: 224.11: 226.5: 246.5,7,9; ἄκρος ποῦς, *pes proprie dictus*, 39.1: 41.11, 13: 47.4: 48.6: 49.6: 53.8: 54.2: 86.7; ἄκρα χεῖρ, *manus proprie dicta*, [v. Adn. ad 5.3.,] 4. 3, 4: 21.3: 22.12: 23.1: 25.6: 27.1: 28.7: 53.6.
 ἀκρώμιον, *acromion*, 176. 13 [v. Adn.]; ἀριστερὸν ἀκρ., 181.18; δεξιὸν ἀκρ., 181.15: 198. 4: 200. 4.
 ἀκτῖν, 171. 9.
 ἀκυρότερος, 18. 6.
 ἀλαλάζω, 183. 3.
 ἀλείφω, 211. 3.
 ἀληθής, 28. 2; -θέστερος, 221.11.
 ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, (de Christo,) 25.9 [v. Adn.]: 89. 1: 153. 2.
 ἀλίσκομαι, 77.5: 133.1.
 ἀλλὰ, 6.4, et saepissime.
 ἀλλαντοειδῆς χιτῶν, *membrana foetus allant.*, 211. 7 [v. Adn.]: 212.8: 214. 9: 215. 6.
 ἀλλᾶς, 215. 7.
 ἀλλήλων, 7.3: 11.6: 15. 2: 31.9: 35.11: 36.3: 39.15: 45.3: 57.3: 60. 2: 82.8: 84.10: 107.2: 110.5: 124.2: 130.1,7: 139.10: 142.4: 147.9: 165. 9: 180. 8: 188.7: 192.14: 193.14: 194.13: 207.3: 212.11: 227.7: 231.11: 243.3: 244.12: 246. 6: 265. 8.
 ἀλλοίος, 238. 5.
 ἀλλοιώω, 61.10: 79.3,9, 15: 262. 9; -οῦμαι, 61. 11, 14.
 ἀλλοιωτικὴ δύναμις, 61. 7: 62. 1.
 ἄλλος, 8.11: 9.3: 14.13: 21.12: 22.5: 23.4, 13: 24.3, 5 bis, 7: 27.14: 29. 10: 30.3, 6: 34.2: 44.6: 55.1: 61.6: 62.3, 4: 64. 2: 65.11: 70.8 bis, 11, 13: 74.12: 77.15: 83.7: 86. 4, 6, 8, 9, 10: 94.16: 98.3: 115.9: 120.2, 3: 122.12: 123.2: 131. 4: 135. 7: 142.16: 143.8: 145.6: 152.5, 11: 153.15: 160. 13: 166.5, 6, 7: 168.5, 11: 171.1: 173.15: 174.2: 184.17: 185.8: 204.8: 206. 12 ter: 248.6: 252. 5: 255.6: 260.2: 269.5.
 ἄλλοτε, 238. 5.

- ἄλλως, 40.5: 93.7: 153.17.
 ἄλογος, 40.13; ἄλ. ζῶον, (de brutis,) 9.10.
 ἀλόγως, 170.7.
 ἀλοιφή, 210.13.
 ἀλύπως, 208.1.
 ἄμα, 8.10: 11.3: 24.8: 37.11,12: 50.9: 51.11: 91.2: 93.1: 97.14: 127.5: 150.8: 180.1: 187.4: 188.9,13: 193.8: 194.11: 198.5,6: 201.9: 207.6: 218.8: 228.4: 246.8: 254.6: 263.13.
 ἀμαλδύνω, 245.7; -νομαι, 255.9.
 ἀμαρτάνω, 151.5.
 ἀμαυρόομαι, 153.12.
 ἀμβλείαι γώνιαι, 36.4: 73.4: 116.8.
 ἀμβλωθρίδιον, 215.13.
 ἄμβων, 16.9: 193.15: 198.14.
 ἀμείνων, 5.11: 24.8: 35.12: 220.1.
 ἄμειψις, 41.12.
 ἀμέμπτως, 66.5.
 ἀμέσως, 92.1: 136.7: 137.13: 214.7.
 ἀμετρία, 12.6.
 ἀμήχανος, 13.10: 259.15.
 ἀμνείος ὑμῆν, vel χιτῶν, *membrana foetus amnii*, 211.5 [v. Adn.]: 214.7.
 ἀμοιβή, 121.8.
 ἀμοιρέω, 197.12.
 ἄμοιρος, 40.13.
 ἀμυδρός, 78.11: 259.6.
 ἀμύελα ὀστᾶ, 19.8: 26.8: 46.8.
 ἀμυνητήριος, 9.9: 136.3: 162.10.
 ἀμφί, (cum acc.,) 242.3.
 ἀμφιβληστροειδῆς χιτῶν, *oculi retina*, 159.6 [v. Adn.], 7: 161.17.
 ἀμφίεσμα, 119.6.
 ἀμφίκυρτος, 209.12.
 ἀμφότεροι, 7.1: 31.12, 13: 33.6: 34.4,12: 37.2: 48.4,16: 50.5,6: 62.14: 73.13: 97.15: 129.1: 136.12: 151.4,5,6,9, 11: 153.14: 157.1: 176.3,12: 177.3,6: 179.12: 180.1: 181.11: 182.6: 203.5: 206.3,8,13: 207.9: 210.1: 216.13: 227.6,7,12: 236.7: 240.8: 249.7,8: 257.10: 258.7,8: 267.2,14.
 ἀμφοτέρως, 112.11.
 ἄμφω, 33.13: 98.10: 159.2: 173.5: 261.6: 263.18: 266.10.
 ἀναβαίνω, 43.3: 64.6: 185.2.
 ἀναβλέπω, 40.6.
 ἀναγκάζω, 75.10: 110.15; -ζομαι, 70.11: 104.14: 116.7: 117.6: 149.15: 150.1: 194.10.
 ἀναγκαῖος, 13.1: 26.7: 33.14: 38.5: 55.1: 59.2: 92.3: 93.7: 104.14: 193.1; -ότερος, 32.3.
 ἀνάγκη, 16.11: 41.10: 42.1: 194.17: 216.11: 232.1,5: 236.6: 249.7: 251.3: 258.2: 270.8; ἐξ ἀνάγκης, 52.5: 61.9.
 ἀναδίδωμι, 67.6.
 ἀνάδοσις, 55.5,8: 67.10: 75.11: 87.2,5.
 ἀναζυμῶμαι, 62.14.
 ἀναζύμωσις, 87.8.
 ἄναιμος, 22.12: 69.10: 140.4.
 ἀναίσθητος, 74.7: 75.2: 179.11.
 ἀνακλάομαι, 19.5: 35.2: 193.16.
 ἀνάκλασις, 28.7.
 ἀνακράζω, 126.17.
 ἀναλαμβάνομαι, 184.15.
 ἀναλογέω, 46.2.
 ἀναλογία, 128.11.
 ἀνάλυσις, 87.13.
 ἀναμιμνήσκω, 5.1.
 ἀνάνευσις, 194.11.
 ἀνανεύω, 188.4: 191.1: 192.17.
 ἀνάντης ἀπόφυσις, 182.2: 190.11: 191.4.
 ἀναξηραίνομαι, 108.5: 260.12.
 ἀναπάλιν, 176.6.
 ἀναπληρώω, 11.10: 50.5: 60.4: 91.1: 161.4: 167.7: 201.2; -ροῦμαι, 101.11.
 ἀναπλήρωμα, 77.8.
 ἀναπλήρωσις, 193.8: 206.8,14.
 ἀναπνευστικὰ μόρια, 88.6: 90.2: 122.4: 124.8: 126.8; ἀναπν. ὄργανον, 89.10: 90.15: 91.2: 92.6: 115.3,10: 119.11.
 ἀναπνέω, 117.13: 259.15.
 ἀναπνοή, *respiratio*, [v. ἀβίαστος, βιαστικός, βιάστος,] 91.5: 100.6: 102.7: 104.6,9 [v. Adn., et *Comm. in "Aph."* p. 426, 427.]: 105.4: 117.1.
 ἀνασπάω, 105.6: 117.9; -πῶμαι, 107.14: 116.11.
 ἀναστομόω, 263.1.
 ἀναστροφή, 16.5.
 ἀνατείνω, 198.3: 199.13: 203.1; -νομαι, 123.1: 124.1.
 ἀνατέμνω, 123.3 bis: 191.11: 202.6,9.
 ἀνατομή, 28.2: 116.17: 141.15: 191.12: 229.2.
 ἀνατομικός, [v. ἐγχείρησις,] 123.4: 145.10: 161.14: 212.6: 228.6; ἀνατ. ἄνδρες, 126.13; ἀνατ. ἰατροί, 44.9: 225.7.
 ἀνατρέπομαι, 8.2: 200.10.
 ἀναυξής, 157.6.
 ἀναύξητος, 156.10.
 ἀναφέρω, 64.14: 76.12; -ρομαι, 114.6: 142.9: 220.4: 267.7.
 ἀναχαιτίζομαι, 155.4.
 ἀναψύχω, 91.7.
 ἀνδρείος, 223.10.
 ἀνδρικόν αἰδοῖον, 222.13.
 ἄνειμι, 41.6.
 ἀνέκπτωτος, 17.5.
 ἀνελλιπής, 154.5 [v. Ad.]

- ἄνεμος, 156. 5.
 ἀνεμπόδιστος, 161.12.
 ἀνεμποδίστως, 164. 5.
 ἀνεπιτήδειος, 227.11.
 ἀνεργήτος, 176. 4.
 ἀνεπισκόπητος, 170. 3.
 ἀνέρχομαι, 73.1: 83.3,8: 94.8: 114.14: 138.14, 16: 139.5: 142.16: 159. 11: 160.15: 181.16.
 ἄνευ, 16. 11: 109. 1: 216.3; ὦν οὐκ ἄνευ, 9.4: 115. 9.
 ἀνευρύνομαι, 109. 11: 219. 2.
 ἀνήκω, 56.8: 95.8: 123. 13: 213. 7.
 ἀνήρ, [v. ἀνατομικός,] 4. 7: 76.15: 81.6: 126.13: 220.12: 221.3, 5, 7, 8: 224.1: 226.7: 227.9,10, 12: 236.3,4: 237.5, 6, 11: 238.4,7,10: 249.1: 253. 11, 12: 254. 1, 4: 257. 8.
 ἀνθελκω, 84.11.
 ἀνθρώπινος, 42.10: 63.3.
 ἄνθρωπος, 2. 3, 5, 8, 9: 5. 3, 10: 9. 9: 39. 4, 10: 40. 2, 10: 41. 15: 44. 6: 49. 18: 54. 4: 58. 9: 64. 4: 66. 4: 72.11: 74.9: 75.1,10: 82.1: 88.1: 104.15: 105. 14,15: 106.1: 108.4: 110.15: 120.1: 128.1: 129.12: 133.1: 148.15: 149.13: 153.9,13: 154. 5: 156.5,8,14: 157.12: 165.5: 176. 9: 180. 7: 186.6: 192.4,17: 194. 3,9,16: 195.5: 200.3,6: 205. 5: 206.2,6,10,14: 216.9: 227.14: 252.6.
 ἀνιαρὸς, 66.9: 70.14.
 ἀνιάτος, 133. 2.
 ἄνισος, 11.6.
 ἀνίστημι, 243.12.
 ἀνίσχω, 35. 5.
 ἄνοδος, 146. 5.
 ἄνοιγμα, 112. 7.
 ἀνοίγω, 115.5: 122.10: 149.11: 155.8; -γομαι, 110.6, 7: 144.14: 155. 3: 156.15.
 ἄνοιξις, 181. 4.
 ἀνόμοιος, 31.4: 111.11: 120.13: 192.10.
 ἀντεμβαίνω, 16.2: 190.9.
 ἀντιβατικὸν μόριον, (de ossibus,) 10. 12.
 ἀντιθερμαίνω, 121. 12: 122. 3.
 ἀντικαθίσταμαι, 10. 5.
 ἀντικείμει, 199.9,12.
 ἀντιλαμβάνομαι, 5. 11: 7. 12.
 ἀντιληπτικὸν ὄργανον, (de manibus,) 5.9: 8.9: 23. 11: 24.4: 40.16.
 ἀντίληψις, 8.12.
 ἀντίσπασις, 84.11,14.
 ἀντιτάσσομαι, 5.3: 7.6.
 ἀντίχειρ, *pollex*, 27. 6: 43. 9.
 ἀντλέω, 112. 3.
 ἀνυστὸς, 249. 5.
 ἄνω, [v. βάσις, γένυς, πέρας, σπόνδυλος, τόπος,] 39.7: 40.12: 47.4: 49. 6,7: 57. 9: 60.11: 82. 16,17: 109.9: 111.14: 114.9: 116.12: 117. 7: 157. 2: 166. 6: 173. 7: 176. 6: 178.1: 191. 9: 195. 8: 198. 7: 202.3: 245. 4: 248.1: 267.11: ἄνω μέρος, 48.14: 56.6: 94.4,12: 148.10: 154. 9: 180. 10: 183. 5.
 ἀνωδυνία, 206.15.
 ἄνωθεν, 15.6: 41.8: 42. 3: 48. 2: 69. 3: 81. 4: 82. 3: 90. 11: 93. 4: 119.7: 147.5,10: 167. 1: 178.9: 194.1: 196.4: 209.9: 245.6; ἄν. μέρος, 31. 8: 60.7: 148. 9.
 ἀνώματος, 183. 4.
 ἀνώτερος, 66.6: 84.6: 116.2: 196.7: 214.11.
 ἀνωτέρω, 206.1,3: 217.6.
 ἀνωφερής, 132. 9.
 ἀξιόλογος, 52.10: 66.2: 123.13: 201.6: 207.2.
 ἀξιολόγως, 165. 9.
 ἄξιος, 218. 5.
 ἄξων, 168.12: 169.2: 170.12: 171. 3.
 ἄρατος, 2.11.
 ἄορτή, *aorta*, 97.3 [v. Ad.]
 ἀπάγω, 95.11: 96.14: -γομαι, 21.13: 52.6,12: 93. 2: 200. 4.
 ἀπαθής, 49. 11.
 ἀπαιτέω, 133.8.
 ἀπάκια, *musculi dorsales*, 193.11 [v. Adn.].
 ἀπαλὸς, 81. 2.
 ἀπανθέω, 251. 7.
 ἀπαντάω, 204.2: 234.2.
 ἄπαξ, 116.15.
 ἀπαρτίζω, 270.1.
 ἄπας, 8.9: 11.6: 12.4: 14.4: 17.5,12: 18. 7: 23.4: 24.11: 28.10: 50. 13: 51.5, 7: 58.3,10: 83.16: 92.11,12: 96.9: 98. 3: 102. 3: 114.10: 119.9, 11, 13: 120. 4: 126.11: 127. 5: 132. 8: 140.15: 144.3: 150.6: 153.4: 164.1,10: 166. 1: 168.7,10: 187.3,6: 190.1,3: 192.12: 193.5: 195.11: 204.9: 205.14: 211.4: 212.2: 213.1,3: 218.11: 220.4: 233.7: 244. 5: 259.2: 261.11, 12: 272. 7.
 ἀπατάομαι, 116. 17.
 ἄπειρος, *immensus*, 63.2; *imperitus*, 116.17.
 ἄπεπτος, 260.14.
 ἀπεργάζομαι, (med.) 28. 3: 34.10: 36.8: 43.7: 70.12: 109.7: 164.2: 165.7: 205.2: 234.10: 261.11: 263.22; (pass.) 25.1: 226. 8.
 ἀπευθυσμένον, *rectum intestinum*, 65.6 [v. Adn., et Comm. in "Aph." 475. 3.], 10: 66. 6: 70.5,9: 71.7; ἀπ. ἔντερον, 70.7: 207.7,8,10.

- ἀπέχω, 171.3 : 243.6.
 ἀπλοῦς, 45.1 : 173.8 :
 189.2.
 ἀπλῶς, 15.12 : 113.4 :
 233.11.
 ἄπνους, 93.11.
 ἀπό, 1.3 : 2.4,6 : 4.4 :
 8.5 : 20.9 : 25.8,17 : 36.
 10 : 46.6 : 48.14 : 50.11 :
 52.11 : 55.13 : 56.8,13 :
 68.4,12 : 72.12,15 : 73.
 5,9,11 : 74.10 : 75.4,6 :
 76.9 : 78.3 : 82.11,14 :
 85.4 : 87.3 : 89.5 : 90.3 :
 91.12 : 94.7,15 : 96.10 :
 99.13 : 100.2,7 : 102.8,
 13 : 104.2 : 111.5 : 114.
 2 : 124.1,2 : 126.7 : 127.
 9 : 128.15 : 129.7 : 131.
 1 : 132.13,14,15 bis :
 135.12 bis : 138.12,16,
 17 : 139.2 : 141.5 : 142.
 4 : 144.10 : 147.9 : 150.
 13 : 157.2,3,4 : 158.8,
 9 : 159.14,15 bis : 160.
 11 : 165.9 : 167.8,12 :
 168.3,9 : 169.2 : 170.4,
 7 : 174.4 : 175.7,13,14,
 15 : 176.12 : 179.14 :
 181.7,8,15,18 : 182.8 :
 185.16 : 189.8 : 192.5 :
 193.4,9 : 194.1 : 201.
 3 : 204.14 : 205.7,10 :
 214.2,4 : 220.5 : 223.15 :
 225.8,14,15 : 230.8,9 :
 234.8 : 236.2,7 : 238.4,
 10 : 239.1 bis, 11, 13 :
 240.5,10,13 : 241.8,11 :
 243.5 : 244.3,10,11 bis :
 245.8 : 246.6 : 248.12 :
 249.3,10 : 250.9 : 252.
 12 : 253.1 bis,2,6 : 255.
 7 : 258.9 : 267.4,6,7 :
 272.6.
 ἀποβλαστάνω, 82.13.
 ἀποβλάστημα, 189.13.
 ἀποδείκνυμι, 76.1 : 173.
 15 ; -νυμαι, 109.1 : 128.
 2 : 189.1,4 : 191.7 :
 248.11.
 ἀπόδειξις, 62.1.
 ἀποδέρω, 23.5 ; -ρομαι,
- 23.2.
 ἀποδέω, 264.3.
 ἀποδίδωμι, 121.9.
 ἀποδιώκω, 92.2 : 140.1.
 ἀπόθεσις, 66.16.
 ἀποθραύω, 148.13 ; -ο-
 μαι, 14.6 : 59.1.
 ἄποιος, 214.3.
 ἀποκαθίστημι, 116.14.
 ἀποκόπτομαι, 150.5.
 ἀποκρατέω, 181.2.
 ἀποκρίνομαι, 65.2 : 252.
 12 : 255.7 : 257.15.
 ἀπόκρισις τοῦ σπέρματος,
seminis emissio, 219.11 ;
 ἀποκρ. τῆς γονῆς, 256.12.
 ἀποκριτικὴ δύναμις, *fa-*
cultas expulsoria, 57.13 :
 61.7 : 64.2,7,11 : 79.17.
 [cf. *De Puls.* p. 77.1.1.]
 ἀποκνέομαι, 268.1.
 ἀποκύησις, 208.2 : 211.9.
 ἀπολαμβάνω, 61.1 : 63.
 8 : 75.15 : 144.1 : 266.8.
 ἀπολαύω, 61.10 : 79.2 :
 231.11.
 ἀπολείπω, 15.3 : 64.6 :
 85.16 ; -πομαι, 7.2 : 34.
 16 : 48.13 : 117.10 : 131.
 13,15 : 163.5.
 ἀπόλλυμι, 153.14 ; -λυ-
 μαι, 115.2.
 ἀπονέομαι, 176.10.
 ἀπονεύρωσις, *aponeuro-*
sis, 205.9 [v. Adn.].
 ἀποξηραίνομαι, 260.8.
 ἀποπατέω, 217.5.
 ἀποπάτησις, 65.13 : 74.1.
 ἀποπέμπω, 105.10 : 257.
 14.
 ἀποπερατόω, 202.13 ;
 -τοῦμαι, 117.12 : 118.2 :
 119.3.
 ἀποπεράτωμα, 118.15.
 ἀποπληξία, *apoplexia*,
 185.12 [v. Adn.].
 ἀποπλύνομαι, 133.7.
 ἀπορέω, 10.12 : 123.3 :
 202.8.
 ἀπορρέω, 113.7.
 ἀπορρήγνυμαι, 118.8 :
 161.7 : 216.6.
- ἀποστρέφομαι, 36.1.
 ἀποτείνομαι, 244.5.
 ἀποτείχισμα, 154.13.
 ἀποτελειόω, 118.14.
 ἀποτελεσμα, 104.6 :
 105.15.
 ἀποτελέω, 77.12 : 84.16 :
 92.10 : 94.16 : 107.2 :
 108.2 : 109.5 : 116.8 :
 144.6 : 167.5 : 183.10 :
 184.2 ; -λούμαι, 107.4 :
 161.2 : 184.6 : 231.9 :
 240.15 : 248.11 : 257.
 12,13 : 265.9.
 ἀποτέμνω, 177.10 ; -νο-
 μαι, 41.13.
 ἀποτρίβομαι, 10.4.
 ἀποφαίνομαι, (med.) 170.
 7 ; (pass.) 252.11.
 ἀποφράττω, 98.12 ; -το-
 μαι, 142.3 : 147.15.
 ἀπόφυσις, *processus*, (os-
 sis,) [v. *άνάντης*,] 28.10
 [v. Adn., et Melet. p. 32.
 l. 20.] : 30.2,4 : 31.5,11 :
 53.2,4 : 180.10 : 190.
 13 : 207.2 ; (venae cavae,) 83.1 ;
 (vesicae,) 220.8.
 ἀποφύω, 138.3 : 198.1 ;
 -ομαι, 22.8 : 84.1 : 114.
 5 : 181.15.
 ἀποχωρέω, 256.13 : 258.
 14 : 265.12.
 ἀποχωρίζω, 131.6 ; -ζο-
 μαι, 128.3.
 ἀπρεπής, 180.3 : 217.7 :
 218.1.
 ἀπροαιρέτως, 181.1.
 ἀπρονόητος, 137.17 :
 154.15.
 ἀπτικὸν ὄργανον, (de ma-
 nibus,) 24.4.
 ἀπτὸς, 24.7, 11.
 ἄπτομαι, 223.9.
 ἀπωθέομαι, 91.11 : 199.
 15.
 ἀπωλεία, 185.5.
 ἄρα, 19.10 : 31.2 : 191.
 9 : 195.1 : 223.16 : 268.11.
 ἀραῖος, 108.1 : 265.6 ;
 -ότερος, 79.13.
 ἀραχνοειδής, 77.4 : 224.8 ;

- ἀραχν. χιτῶν, *capsula lentis crystall. oculi*, aut *retina*, 164.7 [v. Adn.].
 ἀργίω, 37.4.
 ἀργός, 4.12.
 ἀρδεύω, 83.16 : 86.5 ;
 -ομαι, 140.16.
 ἄρδω, 112.4 : 126.2.
 ἀρήγω, 12.6.
 ἄρθρον, *articulus*, 12.9 [v. Adn.] : 16.2, 4, 10 : 17.8, 12 : 18.3, 5, 7 : 19.5 : 25.12, 14 : 30.7 : 38.11, 13 : 42.4 : 48.4 : 188.12, 16 : 190.1, 3 : 194.17 : 199.3 : 200.8 : 201.2 : 202.1, 10 : 203.11 : 204.13 : 205.15 : 206.6, 9 : 245.1.
 ἀριδηλότερος, 62.3. [cf. *De Puls.* p. 7. l. 7.]
 ἀριθμός, 13.6 : 45.4 : 72.10 : 147.8 : 153.10 : 166.3, 9 : 177.9 : 178.9 : 179.2 : 192.4, 9, 12 : 252.8.
 ἀριστερός, [v. ἀκρόμιον, κοιλία, κοιλότης, κόλπος, μασθός, μήτρα, ὄρχις, σκέλος,] 93.10 : 95.14 : 131.8 : 147.9 : 181.18 : 258.3 ; ἐν τοῖς ἀριστ., 58.7 : 173.4 : 209.5, 7 ; ἐκ τῶν ἀριστ., 59.9 : 90.5 : 158.13 ; ἐν τοῖς ἀριστ. μέρεσι, 66.7 : 173.1 ; ἐπὶ ἀριστ., 73.8 ; εἰς τὰ ἀριστ., 83.9 : 84.2 ; ἀριστερά, 94.6 : 142.5 : 154.2, 12 : 191.9 : 202.4 : 207.1 ; πρὸς τὰ ἀριστ., 95.12 ; ἐκ τῶν ἀριστ. μερῶν, 229.6 ; ἀριστ. μέρος, 73.14 ; τὰ ἀριστ. μόρια, 231.9 : 232.3, 6 : 233.7.
 ἀρκέω, 6.4 : 12.8 : 27.12 : 62.1 : 143.13 : 186.8 : 204.1 : 205.3 : 255.3 ; -κοῦμαι, 192.17.
 ἀρκτέον, 56.4.
 ἄρκτος, 202.7.
 ἀρμόδιος, 185.7.
 ἄρουρα, 189.6.
 ἄρραφοι κεφαλαί, 133.8 [v. Adn.].
 ἀρρενογόνον ζῶον, 234.7 ;
 ἀρρεν. σπέρμα, 234.11.
 ἄρρην, 62.8, 12 : 63.4, 10, 11 : 209.6 : 210.4 : 216.12 : 217.1, 3 : 222.4 : 224.2 : 226.11 : 227.2, 3 : 228.1, 7 : 230.10 : 231.3 : 232.4, 5, 8 : 234.10 : 235.8, 13 : 236.5, 6, 8 : 237.3, 8, 9, 12 : 238.4, 8 : 245.12 : 246.3 : 247.2, 3 : 257.6, 12 : 258.2, 7 : 261.4, 16 : 262.14, 16 : 263.8, 12 : 265.1, 2, 14 : 272.9.
 ἀρρώστημα, 234.1.
 ἀρτηρία, [v. μέγας, πνευματικός, τραχὺς, φλεβωδής, Adn. ad 106.14.] *arteria*, 20.7, 13 : 52.9 : 60.1 : 79.13 : 80.16 : 81.4 : 89.7 : 96.5 : 103.10 : 104.1, 7 : 125.5 : 139.1, 4, 8, 18 : 142.9 : 212.2, 4 : 213.8, 9 : 215.3 : 230.4, 8, 12 : 239.13 : 240.2 : 258.9 : 261.5 : 267.4.
 ἀρτηριώδης φλέψ, *arteria pulmonalis*, 96.12 [v. Adn.] : 102.12.
 ἄρτος, 242.4, 6.
 ἀρυστήρ, 251.9 bis.
 ἀρύταινα, 111.14 : 112.2 [v. Adn.].
 ἀρντανοειδῆς χόνδρος, *cartilago arytaenoides*, 110.4 : 112.1, 5, 7.
 ἀρχή, [v. δραστικός, ποιητικός, ὑλικός,] 20.9 [v. Adn.], 10 : 25.8 : 90.2 : 105.1 : 125.1 : 127.9 : 133.14 : 150.13 : 151.11 : 189.5 : 192.7 : 210.15 : 228.4 : 234.8 : 235.7 : 244.2 : 272.8 ; ἐξ ἀρχῆς, 220.5 : 228.12.
 ἀρχομαι, 4.3 : 22.9 : 25.17 : 36.8 : 63.10 : 72.12, 15 : 73.5, 11 : 75.6, 11 : 87.13 : 89.5 : 91.4 : 111.5 : 127.9 : 158.7 : 174.4 : 188.6 : 253.9.
 ἀσάλευτος, 77.12 : 137.8 : 138.7 : 156.2 : 176.6.
 ἀσθενεία, 271.3.
 ἀσθενής, 236.8, 11 : 237.1, 2, 3 : 238.2, 5 : 239.1 bis : 250.5, 11 : 251.1 : 257.15 : 270.13 ; -νέστερος, 63.12 : 222.7, 8 : 233.4, 10 : 236.3 : 246.3 : 248.6.
 ἀσινής, 156.13 : 161.15.
 ἀσιτία, 66.17.
 ἀσκεπής, 120.2.
 ἄσκεπος, 154.14.
 ἀσπίς, 26.11.
 ἀστήρικτος, 28.8 : 77.6 : 199.2.
 ἀστράγαλος, *os tali*, 44.8 : 46.13 bis : 47.4, 7, 12 : 48.1, 17 : 49.5 : 205.11.
 ἀσφάλεια, 16.10 : 190.4 : 204.13.
 ἀσφαλής, 16.12 : 24.1 : 45.11 : 99.12 : 147.3 : 206.16.
 ἀσφαλίζομαι, 197.12.
 ἀσφαλῶς, 6.9 : 204.12 : 205.5 : 243.12 : 244.4 : 263.21.
 ἀσώματος, 2.11.
 ἀτελέστερος, 226.13 : 227.1 : 262.3 ; -λέστατος, 227.5.
 ἀτμός, 132.8, 14 : 133.5 : 145.1 : 146.5, 7.
 ἄτομος, 233.7, 9.
 ἀτρέμα, 36.13 : 41.7 : 109.4 : 114.8 : 141.16 : 235.2.
 ἄτριχος, 21.4 : 23.9, 13 : 24.12 : 183.14.
 ἀτρίχωτος, 180.4.
 αὐ, 261.13 : 263.10 : 264.9.
 αὐγή, 163.3.
 αὐγοειδής, 163.16.
 αὐθις, 12.9 : 86.4 : 92.2 : 103.18 : 172.2 : 241.8 : 246.5 : 268.1.

- αὐλός, 112.10.
 αὐξάνομαι, 10.2: 62.16: 63.9,14: 227.14: 244.7: 257.1: 266.7: 267.13.
 αὐξησις, 80.2: 96.15: 147.2: 207.16: 233.3: 243.7: 251.4: 252.1: 257.3.
 αὐξω, 89.11,15: 126.3.
 αὐτάρκης, 13.6: 86.13.
 αὐτάρκως, 20.1: 34.6: 53.9: 75.9: 126.7: 180.2: 187.4.
 αὐτόπτης, 120.12: 126.13.
 αὐτός, 2.7, 13, 15, et saepissime; αὐτός ὁ, 3.4,14: 20.11: 33.10: 73.3: 83.10: 114.14: 121.4: 152.7: 166.3: 167.3: 179.5: 185.1: 190.6: 192.8: 199.1: 210.16: 211.7: 213.4: 214.12 bis, 16: 220.2: 224.9, 13: 226.7: 228.8,9: 229.2: 230.13: 231.5: 260.6: 261.2: 263.2,16: 265.8; αὐτός, 89.16: 94.4: 103.14: 179.4: 193.8: 250.12; σφῶν αὐτῶν, 203.1; καὶ αὐτός, 174.5: 179.6: 182.15: 210.11: 211.11: 258.14: 260.4: 261.15; αὐτός οὗτος, 197.13: 218.5; αὐτός ἐκείνος, 237.6; ὁ αὐτός, [v. αἰτία,] 14.2: 26.14: 27.10: 46.12: 47.7: 59.9: 63.11: 67.7: 84.9: 85.1: 90.9: 105.12: 174.1: 181.3: 195.9: 198.7: 200.9: 205.1,16: 207.2: 212.2: 223.6: 230.5: 233.10: 238.7 bis: 239.13: 240.8: 243.13: 264.1, 13: 268.2.
 αὐχὴν, *collum*, 128.12, 13; (femoris,) 53.3 [v. Adn.]; (maxillae infer.,) 180.11: 181.2; (scapulae,) 197.4: 198.12; (uteri,) 208.5: 211.2; (vesicae,) 220.3,8.
 ἀφανέστερος, 4.11.
 ἀφαρπάζω, 67.5: 76.10.
 ἄφατος, [v. φιλανθρωπία,] ἄφ. δημιουργία τοῦ Θε., 78.1: 182.15: 227.8; ἄφ. σοφία τοῦ Θε., 81.9: 110.12: 118.12: 243.14.
 ἀφη, 144.5.
 ἀφθόνος, 271.8.
 ἀφθόνως, 140.16: 268.13.
 ἀφήμι, 253.12: 255.6.
 ἀφικνέομαι, 22.9: 113.3: 208.9: 230.11: 237.8: 267.8.
 ἀφίστημι, 100.2,4,7: 136.6,10: 137.5: 198.8: 199.5: 244.9; -ταμαι, 118.5: 245.1.
 ἀφορίζω, 130.2; -ζομαι, 90.8,12: 116.2: 184.7.
 ἀφόρισμος, 216.1.
 ἀφορμάομαι, 230.7: 231.1.
 ἀφροδίσιος ὁμιλία, 207.14.
 ἄφρος, 140.4.
 ἀφρώδης, 260.7.
 ἄφρωνος, 93.11.
 ἄχθος, 57.15.
 ἄχρηστος, 80.3: 145.3: 218.3: 225.5: 256.7.
 ἄχρι, 102.8: 165.6: 211.9: 266.9.
 ἀχύλωτος, 60.15.
 ἄψυχον σῶμα, 240.12, 13,14,17: 241.1; ἄψ. μόρια, 240.15.
 βαδίζω, 39.9,16: 171.11.
 βάδισις, 41.9: 203.15: 205.4.
 βαδιστικὸν ὄργανον, (de cruribus,) 41.1; βαδ. ζῶον, (de homine,) 42.11.
 βάθμῃς, 34.15: 43.5.
 βάθος, 10.3: 86.8: 93.5: 139.7.
 βάθους, 198.13: 201.13: 203.6.
 βαίνω, 153.9: 156.14.
 βαλάντιον, *scrotum*, 225.7 [v. Adn.].
 βάλλω, 85.5,7: 210.2.
 βάρος, 49.17: 50.1: 216.6.
 βαρύνομαι, 57.11: 269.6.
 βάρυς, 110.9: 203.12: 215.11; -ρύτερος, 232.11.
 βάσις, 43.7: 95.6: 96.1: 99.13: 119.8: 168.9: 174.7: 177.11: 193.13: 196.12; ἄνω βάσ., 14.1.
 βάσταγμα, 94.3.
 βαστάζω, 13.9: 49.7, 14 bis: 195.10; -ζομαι, 13.10: 49.15: 94.10, 13: 195.10: 214.3.
 βάσταξ, 127.11,14.
 βάστασις, 50.3.
 βελτίων, 216.11: 217.2; βέλτιον, (i. q. βελτιόνως,) 9.3; τὸ βέλτιον, 9.6: 10.9: 14.9.
 βία, 71.1: 110.16.
 βίαιος, 17.10.
 βιαστικὴ ἀναπνοή, 104.10 bis; βιαστικωτερόν, 117.3.
 βιαστή ἀναπνοή, 104.12: 105.2.
 βίβλιον, 20.1,6: 21.1: 54.1: 88.2: 186.2: 191.12.
 βίβλος, 5.6: 53.12.
 βίος, 40.4: 218.2.
 βλαβερός, 93.2.
 βλάβη, 144.15: 176.8: 182.8.
 βλαισόομαι, 52.4.
 βλάπτω, 100.5: 146.13: 214.3; -τομαι, 93.8: 198.11.
 βλάστημα, 83.6.
 βλαστός, 78.7: 94.10.
 βλέννα, *mucus*, 143.7 [v. Adn.].
 βλέπω, 29.9: 35.12: 156.7: 158.1,2,3: 164.2: 184.1: 223.9; -πομαι, 172.9,10: 173.3.
 βλέφαρον, *palpebra*, [v. ῥικνόν,] 155.2,8,12; 14:

156. 2, 11, 12 : 157. 1.
 βοήθεια, 17. 1 : 39. 2 :
 197. 13 : 260. 2.
 βοήθημα, 19. 10 : 185. 8.
 βόλη, 26. 16.
 βοτάνη, 152. 12.
 βούβων, *inguen*, 52. 7.
 βούλομαι, 213. 14.
 βραγχώδης φωνή, 108. 2
 [v. Adn.].
 βραχίων, *os humeri*, 31.
 3. 5 : 32. 6 : 33. 4, 14 : 34.
 7, 9, 11, 14, 15 : 35. 9, 13 :
 36. 5, 11, 13 : 37. 5, 9 : 38.
 6 : 197. 2, 7 : 198. 12 :
 199. 4, 11, 15 : 201. 8, 11 ;
totum membrum, 4. 3 [v.
 Adn.] : 36. 2 : 37. 6 : 38.
 3 : 53. 6 : 244. 10.
 βραχύς, 37. 4 : 48. 13 :
 121. 9 : 124. 2 : 196. 3 :
 198. 2 : 203. 3 : 263. 10 :
 265. 1 ; κατὰ βραχύ, 13.
 11 : 62. 16 : 99. 14 : 109.
 10 : 146. 5 : 265. 12.
 βρέγματα, *ossa parietalia*,
 129. 17 [v. Adn.] :
 131. 16 bis.
 βρέφος, 40. 1.
 βρίθω, 79. 6.
 βρόγchia, *bronchia*, 106.
 15 bis : 107. 4, 6.
 βρόγχος, *trachea*, 106.
 14 [v. Adn.] : 107. 4.
 βρόχος, 115. 2.
 βρώμα, 118. 6 : 133. 4.
 γάλα, 247. 5, 7 : 269. 9 :
 270. 9, 13.
 γαστήρ, *ventriculus*, 55. 9,
 10, 13 : 56. 5, 12 : 57. 1, 11 :
 58. 1 : 59. 3 : 60. 8, 10, 12,
 13 : 61. 3, 5 : 62. 2, 4, 8 :
 64. 7, 8, 11 : 66. 16 : 68.
 5, 13, 14, 16 : 69. 1, 4, 7, 9,
 10 : 70. 6 : 72. 3 : 73. 16 :
 74. 11 : 78. 8 : 80. 3, 4 :
 81. 10, 12 : 82. 5 : 87. 1 :
 95. 13 : 116. 6, 10 bis, 16 :
 117. 14 : 118. 1, 4, 7, 16 :
 121. 5 : 225. 8 : 269. 7 ;
 ἐν γα. ἔχειν, 216. 2 : 258.
 4 : 270. 12 : 271. 6 ; ἐν
 γα. λαμβάνειν, 254. 11.
 γαστροκνημία, *sura*, 205.
 13 [v. Adn.].
 γειννίασις, 100. 12 : 141.
 8.
 γενεά, 239. 10.
 γένεσις, 11. 8 : 12. 7 : 78.
 10 : 138. 11 : 200. 10 :
 218. 10 : 226. 4, 5, 6 : 227.
 5, 14 : 228. 2 : 235. 8 :
 260. 16 : 261. 16 : 272. 8.
 γεννάω, 21. 9 : 64. 3 :
 133. 5 : 159. 6 : 161. 5 :
 164. 8 : 198. 4 : 216. 11 :
 219. 7, 8 : 266. 8 ; -ῶμαι,
 132. 14 : 212. 10 : 266. 12.
 γεννητικὰ μόρια, *partes*
genitales, 63. 7 : 122. 7 :
 188. 1 : 221. 11 : 230. 3 :
 232. 6, 10 : 256. 6 : 258. 10.
 γένος, 9. 6 : 10. 8 : 11. 2 :
 222. 1 : 227. 10 : 233. 6,
 9 : 244. 4 ; κατὰ γέν., 1. 5 :
 2. 2 : 239. 2.
 γένυς, *mentum*, 111. 7 :
 123. 2 ; *maxilla*, 175. 17 :
 177. 6, 7 : 179. 5, 12 : 247.
 8 ; ἡ ἄνω γέν., 131. 5 : 180.
 12 ; τὸ ἄνω τῆς γέν., 176. 7 ;
 ἡ κάτω γέν., 176. 1, 11 : 177.
 3 : 180. 8, 10 : 181. 2 ; τὸ
 κάτω μέρος τῆς γέν., 176.
 14.
 γέρανός, 108. 10.
 γεῦσις, 140. 11 : 144. 4.
 γεώδης, 79. 5, 14.
 γῆ, 2. 2, 6 : 41. 9 : 46. 2 :
 227. 15.
 γῆρας, 164. 14.
 γίνομαι, 5. 12 : 8. 11 : 9. 3,
 4, 6, 8 : 10. 9 : 11. 5 : 13. 3,
 10 : 14. 11, 12 : 15. 4, 7 : 16.
 4, 5, 8, 14 : 17. 5 : 19. 4 : 21.
 10 : 22. 2 : 25. 10, 13 : 26.
 10 : 28. 11 : 30. 6, 10, 14
 bis : 31. 1, 4, 10 : 34. 8 :
 38. 5, 8 : 41. 1, 4, 9, 11 :
 42. 1, 7 : 45. 12 : 47. 9, 10 :
 49. 16 bis : 51. 4, 6 : 52. 4 :
 54. 5 : 58. 2, 4, 10 : 60. 9 :
 61. 12 : 62. 14 : 63. 1 : 66
 1 : 67. 10 : 70. 3 : 71. 3 :
 74. 10 : 75. 12 : 79. 16 :
 80. 4 : 83. 9 : 84. 5 : 86.
 15 : 89. 4 bis, 10 : 91. 3 :
 92. 3 : 93. 11 : 94. 2 : 99.
 5 : 100. 12 : 102. 7 : 104.
 8, 11, 13, 16 : 105. 2, 4, 15,
 16 : 108. 2, 7 : 109. 1, 3 :
 111. 1 : 112. 15 : 114. 5,
 12 : 115. 13 : 116. 15 :
 118. 5, 10 : 119. 6 : 120.
 12 : 126. 9, 14 : 127. 13,
 15 : 128. 2 : 133. 6,
 14 : 134. 9 : 135. 5, 9 :
 136. 2 : 141. 12 : 143. 2,
 11, 12 : 144. 16 : 146. 6 :
 148. 11 : 149. 12 : 150. 6 :
 152. 4 : 155. 11 : 157. 8 :
 158. 6 : 160. 8 : 161. 3, 11,
 12 : 165. 3 : 166. 1, 10 :
 167. 4 : 171. 8 : 175. 15 :
 176. 7 : 178. 12 : 183. 2,
 15 : 185. 13 : 188. 8, 14 :
 190. 7 : 191. 8 : 194. 2, 4,
 6, 8, 14, 17 : 195. 6 : 196.
 12 : 200. 2 : 203. 12 :
 204. 7 : 207. 5 : 208. 10 :
 210. 7, 14 : 211. 8 : 212. 3 :
 215. 6, 13 : 216. 12 : 218.
 3, 6 : 220. 13 : 221. 1 : 223.
 14 : 224. 3 : 226. 7 : 227.
 2 : 228. 9 : 231. 6 : 233.
 10 : 235. 10 : 236. 7, 8,
 10 : 237. 9 : 238. 1, 2, 3 :
 239. 9, 10 : 241. 7 : 242.
 3. 7, 10 : 243. 2, 4 :
 244. 10 : 245. 3, 10, 12 :
 247. 1 : 250. 1, 2, 5, 7 bis,
 11 : 251. 3, 6 : 252. 1, 7 :
 253. 3, 8 : 254. 9 : 256. 2,
 5 : 257. 4, 5, 8 : 258. 1, 2 :
 259. 7 : 261. 10 : 262. 6 :
 263. 8, 10, 13 : 264. 10 :
 265. 8 : 270. 3, 11 : 271.
 6, 11 : 272. 9.
 γνώσκω, 23. 7 : 74. 5 :
 129. 8, 9 : 172. 1 : 191. 11 :
 213. 14 ; -κομαι, 172. 1.
 γλαυκός, 164. 13.
 γλαυκόφθαλμος, 164. 14
 [v. Adn.].
 γλήνη, 38. 9 [v. Adn.,
 et Melet. 127. 14:].

- γληνοειδῆς κοιλότης, (carpi,) 29. 13.
 γλίσχρος, 17.4: 112.13: 113.4: 210.11,12: 215.12: 242.4: 260.10,15.
 γλουτός, *nates*, 53.5.
 γλυμός, 201.9 [v. Adn.].
 γλωσσα, 56.16: 86.17: 119.12: 174.10 bis: 173.4,9,16.
 γλωττίς, 112.9,10 [v. Adn.], 12,15: 113.12.
 γνάθος, *maxilla*, 179.13 [v. Adn.].
 γνύξ, 51.1 [v. Adn.].
 γομφίοι, *dentes molares*, 178.3.
 γονή, [v. ἀπόκρισις,] *genitura*, 238.9 [v. Adn.]: 241.1,6: 242.1 bis,7,9: 249.1: 252.11: 254.4,11: 255.2,9: 256.1,10,12.
 γόνος, *proles*, 237.8,9,10; *semen*, 237.12.
 γόνυ, 52.5,13: 205.8,10.
 γοῦν, 225.8: 232.7.
 γράμμα, *littera*, 31.11: 36.4: 37.1: 73.4: 123.10: 130.9: 131.1: 209.8; *liber*, 55.13: 126.7.
 γραμμῆ, 155.15: 168.4: 184.2; γρ. εὐθεία, 73.7: 168.5; κατ' εὐθ. γρ., 39.6: 57.5: 155.11: 170.8.
 γραφή, 1.3: 2.5.
 γράφω, 150.10: 216.1: 250.4; -φομαι, 172.3.
 γυμνάζομαι, 53.12.
 γυμνός, 19.9: 36.6: 142.1: 154.7,14: 223.9.
 γυναικείος, 177.1: 223.10; γυν. αἰδοῖον, 208.7: 209.9: 220.9.
 γυνή, 220.7: 221.1,6,7,8: 227.10,12: 230.11: 231.4: 236.2,5: 237.4,7,8,10,11: 238.6,7,10: 241.3: 247.6: 248.3: 249.3: 253.3,6,11: 254.1,6,9,10: 255.3: 258.4: 268.7: 270.4,12: 271.5.
 γύρωθεν, 96.1: 120.14.
 γωνία, [v. ἀμβλύς, ὀξύς, ὀρθός,] 10.1.
 δάκνω, 259.9.
 δάκρυον, 160.8 bis.
 δακτύλιος, *anus*, 65.8 [v. Not., et Melet. 112.4.].
 δάκτυλος, *digitus manus*, 6.2,5: 7.5: 8.7,10: 9.7: 10.8: 11.4,11: 12.8,9: 14.10: 15.5,8,13: 18.8: 19.3,9,12: 20.3: 21.7 bis,8,11: 22.13: 23.1: 27.5: 32.8; *digitus pedis*, 43.6: 44.5: 45.7,12: 46.1,3,4,6: 68.8: 93.13: 149.5: 246.6.
 δαψιλῆς, 164.11.
 δεῖ, 23.4: 28.3: 49.15: 52.6: 61.10,13: 118.8: 200.10: 205.5: 217.5: 262.11.
 δεῖγμα, 19.2.
 δέικνυμι, 197.1: 202.11; -νυμαι, 91.5: 188.10,14: 231.10.
 δεινός, 76.15.
 δέκα, 117.9.
 δεκατέσσαρες, 116.3: 178.11: 179.1.
 δέκατος, 63.16: 87.6.
 δένδρον, 41.7: 77.3: 78.4: 244.9: 246.6.
 δεξιός, [v. ἀκρόμιον, κοιλία, κοιλότης, κόλπος, μασθός, μήτρα, νεφρός, ὄρχις, πλευρά, σκέλος,] 93.8: 95.15: 131.7: 147.9: 233.9: 258.3; ἐν τοῖς δεξ., 58.6: 102.6: 173.2,3: 209.4,6; ἐκ τῶν δεξ., 59.8: 85.5: 90.4: 158.13; ἐκ τῶν δεξ. μερῶν, 229.5; πρὸς τὰ δεξ., 66.8,12: 94.6; ἐπὶ δεξ., 73.8; εἰς τὰ δεξ., 83.9: 84.2; δεξιὰ, 94.5: 142.4: 154.2,12: 191.9: 202.4: 206.16; δεξ. μέρος, 73.14: 181.16; τὰ δεξ. μόρια, 231.9: 232.5: 233.7; -ώτερος, 94.8.
 δέομαι, *indigeo*, 8.2: 15.2: 41.6: 59.5: 63.13: 80.9,12: 91.6: 109.8: 149.9,11: 197.2: 201.11: 203.15: 204.2: 206.7: 220.13: 259.13: 265.11.
 δέομαι, *ligor*, 203.13.
 δέον, 52.4: 86.14: 137.16: 188.5: 266.14.
 δεόντως, 4.1: 29.3.
 δέρμα, 22.3,7,11,12: 23.1,3,10,12: 24.3,12: 25.5: 72.7: 74.3: 87.11: 120.1: 179.13: 183.13: 184.1: 220.13: 225.6,9,10: 259.17.
 δεσμός, 193.1: 219.8: 248.9: 264.2.
 δεσμοπήριον, 162.11,13,15.
 δεσμώτης, 162.14.
 δεῦρο, 77.1.
 δεύτερος, 13.13: 22.11: 51.12: 66.15: 71.12: 72.14: 73.8: 86.16: 110.3: 111.10: 151.5: 161.17,18: 167.7: 172.9: 174.2,6: 182.3: 190.8,11,14: 191.5: 192.6: 195.13: 196.8: 197.9.
 δέχομαι, 5.4: 64.9: 78.8,12: 108.1: 217.2: 222.2: 231.4,5: 263.13.
 δηγμός, 74.9.
 δηλαδή, 106.7.
 δηλονότι, 72.11: 78.12: 129.6: 140.10: 271.1.
 δῆλος, 9.1: 25.15: 27.11: 128.15: 129.1: 158.2: 166.1: 228.7: 231.1: 240.2: 245.3: 250.8: 262.11.
 δηλώω, 219.7.
 δημοτριακοὶ λίθοι, 176.4 [v. Adn.].
 δημιουργέω, 40.10: 106.9; ὁ πάντα δημιουργήσας Θε. ἡμῶν, 216.10; -γοῦμαι, 9.5: 39.8.
 δημιούργημα, 39.3: 64.5: 110.13: 243.13; τὰ τοῦ Θε. δημ., 141.14.
 δημιουργία, [v. ἄφατος,

- διαπλαστικός, θαυμαστός, φιλάγαθος, φιλάνθρωπος,] 17. 7; ἡ τοῦ Θ. δημ., 126.10: 137.17: 161.8: 200.5: 203.5: 204.4: 205.15: 210.15: 268.8. δημιουργική τοῦ Θ. σοφία, 63.2: 70.10: 92.5: 149.1: 153.6: 163.11: 195.3: 202.11: 243.14. δημιουργός, 243.11; ὁ Δημ., (i. e. Deus,) 4.15: 17.1; ὁ Δημ. ἡμῶν, 4.7; ὁ Δημ. Θ., 5.4; ὁ Δημ. Θ. ἡμῶν, 2.9: 6.12: 26.2: 35.11: 43.1: 55.16: 165.6. δῆπου, 222.6. δῆπουθεν, 233.3. διὰ, cum gen., 5.3, 5: 12.12: 26.9: 30.6: 51.10: 54.4: 55.4, 8, 11: 56.13: 57.1: 62.11: 70.5: 74.14 bis: 75.12: 76.4: 77.11: 78.17: 79.4: 82.10, 17: 83.5, 8, 13, 17: 84.3: 85.2: 86.8, 16, 17, 18: 87.1 bis, 5: 89.4, 6, 13: 92.10: 104.2, 3, 7, 8: 105.12: 107.12: 110.6, 8: 113.10: 114.3, 6, 13, 14: 116.12: 125.4, 5: 126.1, 2: 135.14: 138.1, 14: 139.7: 140.9 bis, 11, 12: 141.7: 142.9, 12, 14: 143.13: 144.7, 11: 151.14: 155.6: 164.3: 165.10: 167.10: 169.3: 170.10: 174.7: 181.14, 16: 188.4, 9, 12: 189.7, 9, 14: 190.5, 12, 13: 191.2, 3, 10: 192.14: 197.10: 201.1: 207.5: 208.8: 211.12: 212.9: 213.10, 11: 214.4: 215.3: 223.14: 242.10: 243.7: 244.6: 245.7: 255.9: 260.8, 9: 267.3, 12: 268.9; διὰ παντός, 113.5: 118.11: 144.14: 194.9: 217.9, 10: 218.2: 241.9: 253.10; διὰ, cum acc. [v. αἰτία,] 3.1: 23.5: 25.1: 26.13: 27.13: 37.10: 43.10: 50.2: 58.8, 10: 59.5: 66.14, 17: 67.1, 4, 13: 68.12: 77.13, 14: 80.17: 84.5: 85.10: 89.9: 91.5: 98.8: 102.7: 104.12 bis, 13, 14: 106.14: 107.10: 117.12: 137.1: 141.9: 144.16: 147.3: 149.9: 150.9: 153.11, 13: 157.4: 160.9 bis: 162.2: 176.2: 182.6: 196.4, 6, 9: 197.8, 9: 221.11: 255.4, 8: 256.4, 8: 257.8, 11: 262.2: 269.8; διὰ τοῦτο, 4.10: 5.1: 7.2, 11: 9.7: 13.12: 16.14: 19.7, 9: 23.1: 31.2: 32.3: 35.12: 37.9: 63.12: 68.2, 5, 9: 70.10, 15: 85.8: 89.11: 94.3: 107.13: 112.14: 114.11: 116.16: 117.2: 118.11: 123.10: 132.9: 136.9: 138.10: 139.12: 149.1: 154.3: 161.8: 179.9: 182.11: 183.14: 185.6: 189.11: 195.1, 3, 10: 197.13: 205.1: 214.15: 215.4: 216.10: 225.2, 3: 227.13: 239.2, 9: 250.10: 259.13: 262.15: 265.14: 268.2; διὰ ταῦτα, 25.3: 33.1: 75.7: 92.5: 101.2: 134.6: 256.11; διὰ τί, 9.11: 19.8: 21.4: 27.3: 28.5: 33.2, 6, 10: 37.5: 38.3: 45.8: 127.12: 148.8: 150.2: 160.10: 185.2: 194.5, 6: 195.8: 196.4: 201.3, 7: 204.15: 262.5: 263.16: 264.11: 266.13. διάβασις, 73.3. διαβιβρώσκω, 214.14; -κομαι, 66.3: 75.4. διαβρέχω, 113.9. διάβροχος, 108.1. διαγινώσκω, 186.2. διάγνωσις, 24.11: 144.12: 186.4. διαγνωστικός, 74.6: 202.5; Διαγνωστική, Gal. lib. "De Loc. Aff.", 186.3 [v. Adn.]. διάδεσμος, 243.3. διαδιδράσκω, 6.4. διαδοχή, 77.1: 222.1: 227.10. διαθερμαίνω, 255.5. διαίρεσις, 87.14. διαιρέομαι, 120.6. διακαής, 108.4: 113.8. διάκειμαι, 39.9: 72.12: 126.14: 192.1. διάκενος, 261.13. διακρίνω, 79.16: 85.1; -νομαι, 78.14: 103.17: 146.11: 147.1. διαλαμβάνω, 115.2; -νομαι, 38.11. διαλέγομαι, 105.14. διαλεκτικὸν ζῶον, (de homine,) 128.2; διαλ. ὄργανον, (de lingua,) 175.12. διαλλάττω, 97.11: 240.9. διαλογισμός, 185.2. διαμένω, 142.8: 149.1: 180.4: 260.12. διαμονή, 69.9. διάνοια, 184.7, 10. διανοίγομαι, 208.7. διαπέμπομαι, 171.9. διαπεράω, 138.1 [v. Adn.]: 159.2. διαπήδησις, 87.6. διάπλασις, 3.13: 30.8: 34.4: 126.14: 210.16: 243.9: 270.7. διαπλαστική τοῦ Θ. δημιουργία, 205.7. διαπλάττω, 15.10: 63.3: 126.12: 129.11; -τομαι, 129.4: 149.14: 228.6: 267.13. διαπνέομαι, 143.13. διαπνοή, perspiratio, 104.7 [v. Adn.]. διάπυρος, 59.8. διαρθρόομαι, 15.13: 27.5, 7, 10: 29.2: 34.9: 46.10: 48.2, 17: 49.1, 5: 50

- 6 : 51.9 : 110.4 : 188.6,
9 : 190.7 : 192.5 : 197.7 :
244.7 : 245.10 : 246.4.
διάρθρωσις, *diarthrosis*,
12.11 [v. Adn., et Melet.
127.18sq.]: 15.11 : 17.5 :
18.9 : 22.6, 9 : 28.11 :
29.14 : 31.3 : 33.4, 10,
13 : 34.1, 13 : 35.6 : 42.
7 : 47.5, 8 : 48.11 : 49.4 :
50.9, 13 : 51.12 : 53.7 :
191.3 : 193.5 : 198.6,
10 : 205.10.
διασκεδάννυμαι, 163.1.
διασκορπίζομαι, 156.6.
διάστασις, 6.2.
διαστέλλω, 105.1; -λο-
μαι, 91.10 : 100.3 : 103.
2, 6, 15 : 115.11 : 116.15 :
117.2 : 142.11 : 148.17 :
149.6 : 208.1.
διάστημα, 262.2.
διαστολή, (cordis,) 91.
9 : 98.8 : 100.8 : 103.9 ;
(thoracis,) 103.5 : 115.
12 ; (arteriarum,) 103.
11 ; (cerebri,) 142.12.
διαστρέφω, 52.3 ; -φο-
μαι, 219.6.
διάτασις, 71.1 : 201.7.
διάτεινω, 70.9 : 269.3 ;
-νομαι, 219.8 : 269.6.
διατιτραίνομαι, 146.1 :
245.2.
διάτρησις, 146.3.
διανγής, 142.3 : 161.2,
10, 12 ; -γεστατος, 162.7.
διαφέρω, 65.6 : 221.6 :
240.16.
διαφεύγω, 7.9.
διαφθείρομαι, 74.9 : 113.
8.
διαφορέομαι, 132.17.
διαφορά, 24.7 : 214.17 :
264.16.
διαφορός, 80.15.
διάφραγμα, *diaphragma*,
60.8 [v. Adn., et Anon.
Isag. Anat. c. 17, 18. qui
διάζωμα vocat.]: 71.9,
12 : 82.18 : 90.13 : 102.8 :
104.17 : 105.2, 5 : 116.
12, 13 : 117.11 : 119.4, 5 ;
(nasi,) 147.17 [v. Adn.].
διαφράττομαι, 93.3.
διαφυλάττω, 49.9 : 138.
7 : 156.12 ; -τομαι, 93.
10 : 137.8 : 195.7.
διαχέω, 255.5.
διαχώρησις, 70.1, 3.
διαχωρίζω, 73.7 : 130.9.
διδασκαλία, 216.7.
διδάσκω, 127.13 : 150.
12 : 191.14 : 216.8 : 266.5.
δίδυμος, *testis*, 240.14 :
264.13 ; δίδυμα, *gemelli*,
257.8 : 258.2, 5.
διδυμοτοκία, 239.9.
δίδωμι, 63.3 : 116.13 :
129.8 ; -δομαι, 5.9 : 42.
12 : 43.10 : 126.16.
διεγείρω, 80.5.
διέκπτωσις, 17.8.
διέξοδος, 66.14 : 109.2,
10 : 145.4 : 272.3.
διέρχομαι, 21.4 : 45.6 :
48.9 : 53.9 : 54.3 : 60.15 :
62.11 : 63.7 : 83.5 : 88.
3 : 126.8 : 209.1.
διευκρινητέον, 12.10 [v.
Var. Lect.].
διηγέομαι, 88.6.
διήγημα, 158.6.
διήγησις, 126.10.
διηθέομαι, 146.5.
δήκω, 171.2.
διύστημι, 124.2 : 165.9 ;
-ταμαι, 209.1 : 219.2 :
244.11 : 245.11 : 246.6.
δικαίως, 47.9 : 136.2.
δίκη, 43.7 : 145.13 :
146.2 : 210.13.
δικτυοειδές πλέγμα, *plex-
us choroides*, 138.10 [v.
Adn.]: 139.11.
δίκτυον, 60.2 : 139.10 bis.
δίμηνα, 216.3.
διώ, 38.7 : 166.8.
διοδεύομαι, 67.9.
δίοδος, 242.10 : 255.9 :
257.4.
διοξόδομαι, 244.9 : 246.5.
διοικέω, 125.1 ; -κοῦμαι,
153, 12.
διότι, 31.12 : 38.5 : 244.
1 : 263.6 : 265.7, 13.
διπλοῦς, 91.8 : 173.8.
δίπους, 39.7 ; διπ. ζῶων,
(de homine,) 39.4, 5 :
200.6.
διπτός, 17.1 : 29.13 : 36.
7 : 134.7, 9 : 235.7 :
272.8.
διπῶς, 106.5.
διχάζομαι, 258.12.
διχῆ, 83.4 bis : 86.3 :
139.2.
διχίτων, 65.4, 14 : 69.
2, 4.
διχοτομία, 139.3.
διχῶς, 233.4.
διώκομαι, 79.7.
διώνυμος, 123.8.
δοκεί, 170.6 : 184.13.
δόξα τοῦ Θ., 40, 12.
δόρυ, 26.16.
δορυφόρος, 144.2.
δραστική ἀρχη, 226.6 :
227.4.
δράω, 53.2.
δριμύς, 153.13 : 214.14 :
259.9 ; -μύτερος, 75.4.
δριμύτης, 67.16 : 214.15.
δρόμος, 104.12 : 149.
10 : 150.2.
δύναμαι, 6.8 : 7.13 : 14.
6 : 41.14 : 57.12 : 59.2 :
62.11 : 64.10 : 66.10 :
109.1 : 113.9 : 156.7 :
181.1 : 199.14 : 216.5 :
218.4.
δύναμις, [v. αἱματοποιη-
τικός, ἀλλοιωτικός, ἀποκρι-
τικός, ἐλκτικός, θρεπτικός,
καθεκτικός, προγνωστικός,
φυσικός, ψυχικός,] 4.15 :
56.2 : 79.11 : 240.1 :
248.6 : 263.7.
δυνατός, 9.4 : 219.6 :
233.9.
δύο, 4.9 : 6.5 : 21.8 :
27.14 : 31.5 : 36.2 bis :
38.3 : 45.9, 12 : 47.2, 11 :
53.3 : 57.2 : 59.13, 14 :
73.9 : 84.1 : 85.9 : 92.3 :
96.2 : 102.4, 11 : 111.14

- (δύω) : 114. 8 : 115. 14 : 119. 6 : 120. 6 : 123. 10 : 124. 1 : 129. 17 bis : 130. 7, 12 : 131. 4, 7 : 135. 3 : 143. 8, 13 : 147. 8 : 148. 12 : 151. 4 : 153. 10, 17 : 154. 11, 12 : 155. 3, 4, 6, 7 : 165. 8 : 166. 10 : 175. 17 : 176. 3 : 180. 10 : 202. 16 : 207. 8 : 209. 4 : 212. 4, 5 : 213. 6 : 216. 9, 11 : 219. 10 : 230. 11 : 246. 2.
 δυσεντερία, 75. 6 [v. Adn.]
 δυσθεώρητος, 183. 15.
 δυσίατος, 133. 2.
 δυσκολία, 158. 6.
 δυσκρατώτερος, 143. 12.
 δυσπάθεια, 14. 3, 14 : 19. 11 : 98. 2, 6 : 149. 4.
 δυσπαθής, 15. 1 : 26. 10 : 58. 10 : 97. 10 : -θέστερος, 9. 12 : 58. 11 : -θέστατος, 14. 5.
 δυσπερίτρεπτον δέρμα, 23. 9, 12.
 δυσχεραίνω, 150. 6.
 δυσχερής, 16. 5 : -ρέστερος, 16. 13.
 δύσχρηστος, 217. 5, 7 : 218. 1.
 δυσχωρία, 41. 5.
 δώδεκα, 68. 8 : 90. 7 : 115. 13, 15 : 116. 1 : 192. 9, 10.
 δωδεκαδάκτυλος ἔκφυσις, *duodenum intestinum*, 68. 7 [v. Adn.], 10 : 71. 6 : 76. 4.
 δωδέκατος, 87. 9.
 δωρέομαι, 9. 9 : 17. 1.
 εἶν, 26. 5.
 εἶω, 60. 10, 15 : 65. 10 : 77. 6 : 85. 14 : 98. 15 : 137. 17 : 147. 11.
 εἶαυτοῦ, 5. 13 : 12. 4 : 62. 10 : 80. 16 : 84. 11, 16 : 97. 14 : 116. 14 : 143. 12 : 144. 2 : 181. 1 : 190. 3 : 192. 13 : 196. 5 : 198. 13 : 211. 9 : 215. 2 : 234. 8 : 241. 6 : 260. 10 : 262. 7, 9, 14.
 εἶβδομος, 87. 2 : εἶβδ. συ-
 ζυγία νευρῶν, 175. 13.
 ἐγγίνομαι, 242. 11.
 ἐγγλύφομαι, 18. 10 : 197. 5.
 ἔγγονος, 239. 9.
 ἐγγύς, 172. 11 : 199. 7 : 264. 10 : 265. 8 : -γυτέρω, 217. 4 : 264. 8.
 ἐγγύτης, 84. 14.
 ἐγκάρσιος, 57. 5, 7 : 66. 7 : 69. 6, 8, 13 : 70. 2, 4, 15 : 73. 12 : 97. 13 : 98. 9 : 206. 12 : 209. 11, 12.
 ἔγκειμαι, 46. 13 : 136. 4.
 ἐγκέφαλος, *cerebrum*, [v. ἔμπροσθεν, ἔμπρόσθιος, μακρὸς, ὀπίσθιος,] 20. 9, 10, 11 : 83. 12 : 95. 2 : 106. 1, 3, 4 : 114. 3 : 119. 14 : 125. 2, 3 : 127. 7, 10 : 128. 14 : 129. 3 : 133. 12 : 134. 6, 9 [v. Adn.], 12, 14 : 135. 2 : 136. 5, 7, 9 : 137. 4 bis, 6, 9, 14 : 138. 8 : 139. 9, 14, 15, 18 : 140. 3, 6, 13 : 141. 1 : 142. 1, 6, 11, 17, 18 : 143. 3, 5, 10, 11, 13, 14 : 144. 13, 14, 16 : 145. 2, 8 : 146. 1, 3, 8, 14 : 148. 15 : 150. 14 : 153. 6, 7 : 158. 7, 15 : 160. 12 : 164. 3 : 167. 8 : 173. 11 : 174. 6, 8 : 175. 14 : 176. 8 : 182. 6, 8, 11 : 183. 11 : 184. 8 : 185. 6, 13 : 187. 1 : 189. 11 : 244. 1, 3.
 ἐγκοιλὸς, 155. 14.
 ἐγκράνιος, *cerebellum*, 134. 11 [v. Adn.].
 ἐγκύμων, 213. 13.
 ἐγχείρησις ἀνατομική, 25. 15 : *Gal. lib. "De Anat. Admin."*, 20. 7.
 ἐγχρονίζω, 262. 6.
 ἐγὼ, [v. Θεός,] 89. 2 : 129. 8 : 150. 12 : 158. 5 : 166. 2 : 173. 11 : 200. 2 : 223. 5.
 ἔδαφος, 42. 8 : 148. 5 : 153. 2.
 ἔδρα, 8. 2 : 41. 11 : 42. 1 : 43. 10 : 45. 11 : 47. 8 : 49. 18 : 50. 2 : 206. 10, 16 : 217. 5 : 220. 5, 10.
 ἔδραϊος, 10. 12 : 50. 5.
 ἔδραϊώω, 137. 7 : -οῦμαι, 95. 7.
 ἐθέλω, 11. 14 : 123. 2 : 151. 4.
 ἔθος, 212. 6 : 254. 11.
 εἶ, [v. Adn. ad 149. 5.] 123. 3 : 126. 9, 12 : 129. 6 : 172. 1, 2 : 176. 7 : 186. 1 : 260. 7 : εἶ μὴ, 263. 12.
 εἰδοποιόομαι, 63. 7.
 εἶδος, *species*, 104. 9 : 132. 11 : 222. 13 : 223. 13 : 259. 10 : *forma*, 79. 15 : 128. 9 : 226. 8, 9, 13, 14 : 263. 7.
 εἶδω, 17. 9 : 43. 3 : 52. 2 : 141. 13 : 153. 6 : 171. 8 : 247. 10 : 261. 8.
 εἶδωλον, 164. 8.
 εἵκοσι, 179. 3.
 εἵκοσιτέσσαρες, 115. 15 : 192. 5.
 εἵκοστὸς, 193. 10 : 196. 1.
 εἶκω, 31. 11 : 73. 15 : 111. 10, 12 : 112. 9 : 127. 6 : 130. 8 : 131. 1 : 135. 9 : 152. 11 : 162. 2 : 176. 14 : 209. 7 : 225. 6 : 249. 2, 4, 5, 6, 7, 11 : 250. 1, 3 : 269. 9.
 εἰκῶς, 71. 5 : 127. 6 : 133. 11.
 εἰλίσσομαι, 244. 12. [v. ελίττομαι].
 εἰμί, 1. 3, et saepissime.
 εἶμι, *eo*, 261. 1, 4.
 εἶπερ, 13. 3 : 32. 8 : 49. 16 : 165. 10 : 169. 6 : 170. 2, 6 : 249. 8 [v. Adn.].
 εἶπου, 196. 3.
 εἶργω, 146. 6.
 εἶς, [v. ἀριστερὸς, δεξιὸς, ἐκτὸς, ἐναντίος, ὀπίσω, ὄσος, πλάγιος, πρόσω, τοσούτος,] 2. 6, 8 : 10. 2, 3, 6 : 11. 6 : 14. 1 : 18. 1 : 20. 3 : 23. 6, 10 : 25. 4 : 27. 15 : 29. 11 : 30. 1 : 33. 15 : 40. 6, 9 : 47. 12 : 53. 1 : 55. 5 :

- 56.11,14: 57.14: 60.11, 15: 63.3: 64.4,11,12,15: 66.1,16: 67.1,13,15: 70.6,9: 71.3: 73.2,6: 74.12: 76.4,11,13: 77.2,3: 78.1,5,6,10: 79.1,4,6,11,15: 80.3,4: 81.6,9: 83.1,6,14,15: 85.1,2,4,7,12: 86.4 bis, 16: 87.5,7,10: 90.8: 94.4,5,11,16: 95.1: 96.14,15: 97.4: 98.5,11: 100.1: 102.4,7,10,16: 112.3: 113.3: 114.3,10,14: 116.14: 117.12: 118.3,14: 120.2,6 bis: 126.6: 127.4: 135.13: 138.4: 139.5,9: 143.9: 144.2: 147.2: 151.3,12: 155.1: 159.10: 164.14: 167.9: 174.9 bis, 10,11: 178.1: 184.8: 189.6 bis, 13: 192.18: 204.6,8,16: 205.9: 206.8,9,13: 207.2: 208.2: 209.4: 210.3: 211.8: 212.8,9: 214.12: 215.8: 216.13: 217.2: 224.5: 225.11: 226.3,5: 229.7,12: 230.1,5,9: 237.1,3,8,9: 239.11,12,13: 241.8: 243.3: 244.5: 245.8,9: 247.1: 249.1,9,10: 251.9: 253.5,7: 254.4: 256.11: 257.1,10: 259.2,3,5,11: 260.1,10: 261.1,3,12,15: 262.1,9,14: 263.2,15,16: 265.9,15: 267.2,4: 268.9: 269.5,6: 271.1: 272.4,6.
- εἰς, 7.5,7: 11.4: 21.7: 46.9: 62.15: 66.3,12: 71.12: 83.5: 84.1,2: 85.5 bis: 107.12: 115.13: 126.14: 138.4: 140.15: 151.3,10: 153.12,13,15,16 bis: 155.3,5,6,8,10 bis: 158.12,13: 160.14,15: 166.5,10: 171.3: 172.4: 173.14: 176.2: 177.11: 190.10: 194.6,8: 195.2: 216.12: 230.12 bis: 265.15.
- εἰσάγω, 79.1: 99.6: 126.6: 127.3: -γομαι, 96.13.
- εἰσδύνω, 146.13.
- εἰσδυνῶ, 80.13.
- εἰσέρχομαι, 105.12: 144.16: 146.11,14: 150.9.
- εἰσοδος, 56.6,9: 86.16: 142.18: 143.3: 147.3: 150.8: 161.13: 183.2: 208.5.
- εἰσπνέω, 92.4 bis: 145.7: 241.8: -νέομαι, 91.7: 146.9.
- εἰσπνοή, *inspiratio*, 103.16: 104.5 [v. Adn.], 8: 146.7.
- εἶσω, 36.13: 100.6: 103.16: 242.10,12.
- εἶτα, 56.2,3: 63.1,10,16: 76.6,16: 86.3: 116.10: 229.5: 235.5: 242.2: 244.1,7.
- ἐκ, [v. ἀριστερὸς, δεξιὸς, ἐξ, εὐάνυμος, ὀπίσω,] 2.10,14: 10.9: 12.5: 13.1: 14.8: 15.12: 16.12: 17.13: 20.10,12: 22.4: 26.4,7,10,11,12: 27.3: 31.8: 35.8: 36.12: 44.8: 45.8,9: 46.7,9: 51.11,12,13: 52.12: 55.5: 57.2: 59.13: 60.7: 61.7: 78.8: 79.7: 80.15: 82.15: 83.17: 85.9: 87.6: 92.1: 96.11: 97.1: 99.2,9: 101.12: 102.1,2,15: 105.11: 106.15: 107.3,5: 109.10: 110.2: 114.1: 124.5: 128.6: 133.3: 137.16: 140.15: 141.1 bis: 142.8 bis, 10: 144.15: 148.10,15: 150.15: 151.6: 153.6: 154.9 bis: 157.16: 158.15: 160.12,14: 164.8: 173.11,12: 174.1,6: 179.9: 181.6 bis, 10 bis: 182.1: 183.10: 188.5,16: 189.3: 194.5,7,12: 195.3: 197.12: 204.4,11: 212.4,7: 213.5,6: 214.8: 215.5,7: 216.9: 217.4: 228.3,10: 229.4,6,10: 230.5,7,13: 239.5,6 bis: 240.10,11: 243.2: 248.1,10: 258.14: 265.15: 267.9,11: 270.13: 271.9.
- ἐκαστος, 4.8: 5.1: 7.8: 15.13: 16.2: 21.7: 24.5,8: 45.1: 84.2: 97.8: 115.13: 126.12,14,16: 151.15: 172.5: 179.3: 184.12: 193.9: 212.8: 244.4: 245.11: 250.11: 268.9.
- ἐκάστοτε, 10.4.
- ἐκάτερος, 6.12: 17.3,13: 21.11: 29.4: 30.11,12: 31.3: 97.14: 99.6: 102.5: 131.8: 144.11: 167.1: 177.7: 179.5: 182.4: 192.9: 198.1: 200.11: 210.2,3 bis: 220.14: 228.12: 229.7,9: 263.6: 265.15: ἐφ' ἑκατ., 37.5.
- ἐκατέρωθεν, 43.5: 90.9: 102.10: 116.1,4: 130.12: 131.3,7: 132.4: 148.7,11: 154.11: 158.12: 177.10: 178.3,10 bis: 190.10: 193.6: 201.1: 202.15: 206.4: 209.13: 219.9: 260.2.
- ἐκβάλλω, 64.3: 162.15.
- ἐκδέχομαι, 134.1.
- ἐκδιηγέομαι, 88.1.
- ἐκεῖ, 197.11.
- ἐκεῖνος, 22.10: 31.9: 33.3: 42.8: 47.3: 50.15: 53.12: 61.9: 86.3,4: 92.9: 170.10: 233.3: 234.7: 235.4: 236.10: 237.7: 242.7: 248.7: 249.2,3,11: 267.14: 268.13.
- ἐκκαθαίρομαι, 146.3.
- ἐκκρεμῆς, 265.14.
- ἐκκρίνω, 98.10: 256.2: 268.8: ἐκκρ. σπέρμα, 256.3: 263.3.
- ἐκκρισις, (σπέρματος,) 220.2: 259.14: 262.13.
- ἐκλέγομαι, 153.10.

- ἐκλύομαι, 226.1.
 ἐκμανθάνω, 123.5: 172.3.
 ἐκμοχλεύω, 74.13.
 ἐκπέμπω, 80.3: 85.2: 89.8: 117.1: 140.8: 144.5; -πομαι, 78.16: 79.3: 80.4: 86.5: 95.1: 97.4: 104.3: 151.14.
 ἐκπέπτω, 261.15.
 ἐκπιέζω, 105.10; -ζομαι, 160.9.
 ἐκπίπτω, 16.11: 35.7: 198.6.
 ἐκπνέω, 260.9.
 ἐκπνοή, *expiratio*, 104.5,6,8: 105.13: 106.11: 109.6: 110.8: 146.9.
 ἐκρέω, 85.15; -ρέομαι, 11.15.
 ἔκτασις, 19.4: 25.11: 30.13: 34.10: 35.1.
 ἐκτάσσω, 201.6.
 ἐκτείνω, 32.7: 40.7: 47.3: 50.10: 201.4: 263.1; -νομαι, 11.3: 30.6: 35.3: 51.14: 102.9: 168.6: 203.14.
 ἐκτέμνομαι, 222.12.
 ἐκτίθεμαι, 147.4.
 ἐκτιτρώσκω, *abortio*, 216.2: 258.6,8; -κομαι, 271.7,11.
 ἐκτός, 14.12: 19.8: 20.3: 24.5: 28.6: 29.5: 36.1: 49.9: 52.6: 72.9: 105.12: 135.3,4: 161.6: 163.12: 169.8: 194.16: 200.10: 260.7: 263.2; *eis* τὸ ἐκτός, 92.2: 200.1; ἐπὶ τὰ ἐκτός, 105.12.
 ἐκτρέπομαι, 94.5.
 ἐκτρέφω, 266.12.
 ἐκτρίβομαι, 16.14: 255.10.
 ἐκφεύγω, 50.2: 213.9.
 ἔκφυσις, [v. δωδεκαδάκτυλος,] 22.4: 36.12: 175.15: 196.6: 204.11: 220.6: 229.7: 230.2.
 ἐκφύω, 17.13: 39.6: 96.11: 97.2: 147.13: 151.1,10: 156.9: 157.6: 179.5,13: 197.4: 204.5,8; -ομαι, 76.9: 78.4: 85.4: 94.8: 99.12: 123.5: 138.12,15: 141.5: 144.9: 157.2,3: 158.9: 174.2: 176.12: 181.6: 189.8,13: 204.14: 212.3: 213.3: 225.13,15: 229.3.
 ἐκφράζω, 89.2.
 ἐκχέομαι, 260.7.
 ἔλαιον, 17.4.
 ἐλάττων, 13.2,3,12: 19.2,7: 22.5: 28.1: 31.8: 32.2: 49.18: 76.9: 78.5: 83.7: 139.6: 222.8: 252.2: 260.8.
 ἐλάχιστος, 74.8: 78.12.
 ἔλεος, 153.11.
 ἐλικοειδῶς, 67.4,11: 76.5,6.
 ἔλιξ, 225.17: 261.9.
 ἐλίττομαι, 225.17: 261.3. [v. εἰλίσσομαι].
 ἐλκτική δύναμις, 61.6.
 ἔλκω, 56.12,17: 57.6,9: 61.9: 62.8: 64.14: 66.1: 68.4: 84.8,9,10,14: 91.12: 92.1,12: 98.9: 99.8: 116.17: 268.10; -κομαι, 57.8: 69.6: 75.3: 78.17: 79.7: 84.3,15: 89.13: 95.12: 98.14,15: 103.14,17,18: 105.11: 116.5: 142.13,16.
 ἔλλειψις, 180.3.
 Ἕλληνες, 185.1.
 ἐλλιπής, 165.3.
 ἐλυτροειδῆς χιτῶν, *tunica vaginalis*, 225.14 [v. Ad.]
 ἐμβαίνω, 28.12: 29.1,14.
 ἐμβάλλω, 67.15.
 ἔμβρυον, *foetus*, 17.5: 62.6,15: 63.15: 64.3: 208.2,6: 209.1,5: 213.5,8,11,14: 214.2,3,6,8 bis, 10,12,14: 215.2,6,11,13: 216.6: 235.13: 240.1: 247.4: 248.9,11: 250.8: 251.3,4: 252.4: 266.4: 268.4,10: 270.10: 271.1,7: 272.8.
 ἔμετος, 57.14: 75.1.
 ἐμμένω, 255.1.
 ἔμμηνος κάθαρσις, *menstrua*, 62.15 [v. Adn.].
 ἔμπειρος, 25.15: 26.13: 149.16.
 ἐμπήσσομαι, 118.1: 179.4.
 ἐμπίμπλημι, 245.2.
 ἐμπίπτω, 110.16: 210.9: 235.6: 253.5: 254.4.
 ἔμπλαστρον, 25.2.
 ἔμπλεος, 129.1; -ως, 162.12.
 ἐμποδίζω, 199.4; -ζομαι, 146.10.
 ἔμπρακτος, 4.13.
 ἔμπροσθεν, 39.14: 48.13: 59.11: 72.8,13: 73.1: 107.9: 111.6: 130.3,14: 132.2: 134.12: 142.5: 147.13: 153.9,18: 177.8: 178.7: 181.10: 182.1: 183.12: 204.16; ὁ ἔμπρ. τόπος, 153.10: 184.8,9; αἱ ἔμπρ. κοιλιαὶ τοῦ ἐγκεφ., 158.9; τὸ ἔμπρ. μέρος, 163.5; ἐπὶ τὰ ἔμπρ., 72.13: 73.1: 153.9; ἐν τῷ ἔμπρ., 184.9.
 ἐμπρόσθιος ἐγκέφαλος, 134.10: 141.11; αἱ ἔμπρ. κοιλιαὶ τοῦ ἐγκεφ., 144.10: 150.15: 151.6: 173.13: 174.1: 184.3.
 ἐμφαντικός, 184.13.
 ἔμφραξις, 70.13: 74.10.
 ἐμφράττομαι, 66.8: 70.14: 256.1.
 ἔμφυτος, 89.6,10: 136.4.
 ἐμφυσάω, 2.6.
 ἐμφύω, 25.5: 75.8: 263.16: 272.6; -ομαι, 229.12: 264.7: 265.10.
 ἔμφυξις, 149.13.
 ἔμφυχος, 240.12: 241.2 bis.
 ἐμφύχω, 149.13; -χομαι, 234.11.
 ἐν, [v. ἀριστερός, γαστήρ, δεξιός, ἔμπροσθεν, ἔξωθεν,

- ἕσθωθεν, μέσος, μεταξὺ, ὀπί-
 σω, πλάγιος,] 10.8: 11.1:
 12.2,8,9: 15.2: 18.6,8:
 19.12,13: 20.5,6: 21.1:
 28.10,14: 33.13: 34.5:
 35.1: 38.3 bis: 39.3
 bis, 10: 40.8: 45.1: 47.
 9: 48.4, 11: 49.18: 51.
 2, 5: 53.3, 5, 8, 10, 12:
 54.1: 55.12: 56.2, 15:
 57.6: 58.11: 59.1: 60.
 3, 9: 61.6: 62.2: 63.4, 5,
 13: 64.7, 8, 10 bis: 65.
 12, 13: 66.2, 17: 67.4, 7,
 9: 68.6, 11: 69.7, 9: 71.
 1: 74.8: 75.8: 76.2, 7,
 15: 77.5, 7: 79.17: 80.
 6, 10, 16: 82.6, 7: 85.11:
 87.2, 13, 14: 88.2, 5: 89.
 10, 14: 91.8, 9, 10: 92.11:
 95.9, 13, 15: 97.1: 99.1:
 100.8: 101.5: 103.17:
 104.7: 105.15: 106.1:
 107.13: 108.4: 110.7,
 11: 112.3: 113.8: 114.
 4: 116.4: 117.1: 118.1:
 122.4: 126.7, 9: 127.2,
 6, 8: 133.6: 134.3: 139.
 14: 140.7, 9: 142.2, 5,
 11, 13: 143.6: 146.10,
 13: 149.5, 7, 8, 15: 150.
 2: 152.2: 153.1, 5: 155.
 9, 15: 156.6, 14: 157.12:
 158.4: 162.15: 163.14:
 164.9, 11: 179.4, 12 bis:
 180.9, 12, 13: 183.2: 184.
 16: 185.3: 186.5: 187.
 2: 188.1: 190.3: 191.11:
 194.10, 15: 197.12: 199.
 5, 13: 200.13: 201.9:
 202.8: 203.4: 206.5:
 208.7: 211.9, 10: 214.1:
 217.10: 219.1, 6: 221.1:
 222.12, 14: 224.11, 12
 bis, 13: 225.12: 226.1,
 2, 5: 227.1: 233.6: 234.
 1: 235.8, 9, 13: 238.8, 9:
 239.10, 14: 240.1, 4, 6
 bis, 7, 8, 12, 14, 15, 17:
 242.1: 243.9, 14: 245.
 1, 12: 246.1, 8: 247.7,
 10: 248.11, 12: 250.4, 8:
 252.1, 2: 253.3: 255.1,
 4: 256.4 bis, 5, 6, 11:
 257.14: 258.1 bis, 3 bis:
 260.4: 261.6, 8, 10, 11,
 14: 266.10: 267.8, 12:
 269.1, 2: 270.6: 271.
 3, 10.
 ἐναγκαλιζομαι, 62.9.
 ἐναντίος, 32.11: 72.15:
 113.2: 249.6: 264.1:
 265.4: 270.7; εἰς τοὺν.,
 235.1; ἐξ ἐναντίων, 7.1.
 ἐναποτίθεμαι, 38.1: 184.
 14.
 ἐναργέστερος, 43.2.
 ἐναργῶς, 41.4: 266.3.
 ἐνδάκνω, 177.9.
 ἔνδεια, 270.11.
 ἐνδείκνυμαι, 267.1.
 ἐνδέκατος, 87.8.
 ἐνδέχομαι, 4.16: 143.1:
 234.9: 252.10: 256.3:
 268.3.
 ἔνδοθεν, 14.8: 29.5:
 37.11.
 ἔνδον, 25.4: 119.10:
 120.14: 183.7: 207.4:
 211.2: 221.6; ἀπὸ τῶν
 ἔνδον μέρων, 36.10.
 ἔνδυμα, 135.2: 205.17.
 ἐνδύω, 155.1: 205.6;
 -ομαι, 72.7: 81.3: 119.
 14: 164.5: 183.13.
 ἔνεκα, 3.15: 9.3, 6: 10.9:
 14.9: 22.1: 30.4: 41.11:
 42.1: 47.8: 58.2: 59.10:
 94.2: 150.7: 193.8: 197.
 3; -κεν, 5.8: 147.6: 152.5.
 ἐνεργέω, 7.8: 37.4: 40.5:
 66.5: 87.15: 98.9, 10:
 115.11: 117.5, 8: 153.
 16: 155.10: 157.16;
 ἐν ἐνεργείαν, 4.14: 14.13.
 ἐνεργεια, [v. ἐνεργέω,] 2.
 15: 3.13: 4.17 [v. Adn.]:
 5.1: 9.1, 4: 11.7: 26.6:
 27.1: 32.2: 34.2: 38.4:
 40.4: 56.3: 65.5: 84.10:
 88.4: 101.6: 111.4: 122.
 5: 126.15: 152.8: 157.
 15: 158.1: 184.5: 192.
 2: 206.14: 259.12.
 ἐνεδράζω, 47.3.
 ἔνθα, 28.11: 82.14: 86.
 2: 142.14: 207.14: 251.2.
 ἔνοι, 4.11: 97.3: 225.13.
 ἔννατος, 87.4.
 ἐννέαμηνιαίος χρόνος, 63.
 16.
 ἐνώω, 130.7; ἐνοῦμαι, 31.
 10: 48.17: 73.13, 14:
 130.1: 147.9: 159.13:
 180.8: 181.9.
 ἐνστρέφομαι, 203.10.
 ἐνταῦθα, 43.4: 106.6:
 124.8: 186.4: 198.3, 9:
 199.3: 220.11: 259.3:
 263.1, 22.
 ἐντείνομαι, 208.8: 217.
 11: 218.5.
 ἔντερον, *intestinum*, [v.
 ἀπευθυνόμενον, λεπτός, νῆ-
 στις, παχὺς,] 60.12: 65.
 14: 68.7: 69.1: 70.6:
 71.4: 72.3: 74.11: 75.4:
 76.3, 7: 77.14: 78.9:
 245.6, 9.
 ἐντεῦθεν, 22.10: 36.11,
 13: 56.4: 91.4: 102.2:
 114.8: 258.13.
 ἐντέχνως, 120.11: 142.
 2: 213.14.
 ἐντός, 12.4: 19.7: 20.
 4: 21.3: 23.2, 12: 28.6:
 35.13: 45.10: 52.1: 56.
 11: 69.5: 70.13: 73.16:
 117.16: 135.4: 138.14:
 147.11: 161.1: 192.13,
 15: 194.2: 215.1: 263.
 3; τὰ ἐντ. μέρη, 14.9:
 52.8: 213.2: 224.10;
 ἐπὶ τὰ ἐντ., 52.13.
 ἔνυδρος, 1.2.
 ἔνωσις, 27.15: 49.7:
 160.2.
 ἐξ, 129.16.
 ἐξ, [v. ἀνάγκη, ἀρχή, ἐκ,
 ἐναντίος,] 11.4: 13.2:
 26.3: 27.4: 28.2: 46.8:
 76.1: 83.10: 97.10:
 101.4: 111.9: 122.11:
 123.5: 127.4: 129.16:
 131.10: 138.3, 5: 140.4:
 141.15: 143.4: 148.9:

- 150.14: 151.10: 152.12: 158. 8, 10: 160. 7, 13: 164.2: 179. 5: 181.11: 187. 5: 189.2: 194.6,8: 195.2 bis: 203.13: 211. 6: 218. 9, 11: 224. 5: 228.9: 229.1,7: 230.12: 235. 4: 241. 2: 249. 8: 260. 9: 268.10.
ἐξάγω, 1.3: 2.1: 67.14: 79. 5: 96. 12: 102.13: 126.6: 127.4: 214.12.
ἐξαιμάτωσις, 87.3.
ἐξαιρώ, 141.16: 269.3: -*ρομαι*, 118. 7: 232. 9: 234. 6.
ἐξαισίος, 16.11.
ἐξαιφνης, 258. 5.
ἐξακοντίζεται σπέρμα, (pass.) 219.3,12: 257.9.
ἐξαρθρέω, 199.11.
ἐξαρκέω, 59.5: 113.6.
ἐξερεύομαι, 143. 9.
ἐξέρχομαι, 65. 11: 68. 13: 76.3: 105.12: 158. 15: 171.5: 225.2: 241.1.
ἐξευρίσκω, 4.17: 218.6.
ἐξέχω, 128.6: 182.16.
ἐξηγέομαι, 22.2: 25.8: 38.14: 48.9: 54.3: 63.7: 101.6: 111.3: 122.7: 124.6: 126.9: 150.12: 157.15: 166.2: 173.10: 174. 4: 187. 4.
ἐξήγησις, 26.1: 71. 4: 90. 2; *ποιείσθαι τὴν ἐξ.*, 55.13: 127.8: 158.13.
ἐξῆς, 30.9: 56.3: 177. 10: 261. 10.
ἐξίσταμαι, 188.16.
ἐξίτηλος, 143. 5.
ἐξκαίδεκα, 177.8 [v. Adn.].
ἔξοδος, 60.13: 68.15: 142.18: 143.2: 147.4: 150.9: 208.3,4,6.
ἐξογκόομαι, 116.10.
ἐξόλισθος, 204.7.
ἐξομοίω, 235.11: 262.7.
ἐξομοίωσις, 55.2: 87.11.
ἐξονειρώπτω, 255. 4 [v. Adn.].
ἐξοχετεύω, 212. 7.
ἐξοχή, 14. 5: 16. 2, 6: 27.8: 47.2,12: 154. 8: 193.15.
ἐξυφαίνω, 138. 5.
ἔξω, 52.1: 53.5: 57.13: 64.3: 99.1: 100.6: 104. 4: 105. 6, 11: 106. 10: 109.4: 110.8: 117.5bis, 7: 166.5: 202. 4: 204. 16: 208.12: 221.7: 232. 8: 241.7: 242.10: 245. 9,10: 248.9: 250.9: 253. 8: 254.8,11: 255.1: 262. 14; *ἐκ τῶν ἔξω μερῶν*, 46. 9: 51.11; -*ωτέρω*, 200.8.
ἔξωθεν, [v. *ἀήρ*, προσβολή,] 11. 12: 14. 6, 7: 19.1,4: 31.6: 32.6: 36. 2: 49.3: 57.4bis: 69.14: 72.7,8: 74.3: 81.5: 92. 7: 99.6: 107.13: 117.15: 120.1: 121.9: 137. 1: 145.6: 156.13: 161.7: 163. 8: 182.13: 193.2: 198.11: 211.10: 213.2: 242.3,8; *ἐν τοῖς ἔξ. μέρεσιν*, 35. 9; *ἐκ τῶν ἔξ. μερῶν*, 36.12.
ἐπάγω, 66.9: 75.5: 111.2.
ἐπακολουθέω, 103.7: 118. 1: 154.3: 195.1: 223.11.
ἐπαλείφομαι, 18. 11.
ἐπὰν, 253. 9 [v. Adn.]: 254. 9: 255.4: 256.13.
ἐπανάγω, 163.1.
ἐπαναδίπλωσις, 135. 8.
ἐπαναλαμβάνω, 172. 2.
ἐπάνειμι, 12. 9.
ἐπανέρχομαι, 40.14.
ἐπανορθόομαι, 8.7.
ἐπάρδω, 267. 14.
ἐπανξάνω, 198. 2.
ἐπεγείρω, 259.10,13.
ἐπεὶ, 6.10: 8.12: 11.2: 16.12: 29.2: 41.8: 42. 1: 54.5: 59.2: 105.14: 128.1: 137.15: 144.13: 197.1: 200.10: 203.11: 205.3: 230.3: 240. 4: 248.10.
ἐπείγομαι, 156. 8.
ἐπειδὴν, 172.3: 199.11 [v. Adn.]: 268. 10: 270. 2.
ἐπειδὴ, 3.14: 5.9: 25. 16: 26.15: 45.9: 46.4: 49.13: 54.4: 58.1: 89. 3,5,15: 127.14: 132.12: 152.9: 153.8: 188.3,6: 192.9,16: 193.17: 206. 5: 240.9: 247.2: 262. 14: 267.1: 268.6.
ἔπειτα, 106.5: 184.13: 241.4: 248.7: 258.13: 264.16: 267.6.
ἐπέκεινα, 19. 4: 172. 8.
ἐπεκτείνομαι, 6. 2: 159. 7, 17.
ἐπερείδομαι, 171. 6.
ἐπέρχομαι, 111.3: 150. 12: 173.10.
ἐπέχω, 33. 4: 115. 9: 226.9,13: 227. 4.
ἐπὶ, (cum gen.) 2.2: 7.4: 26.14,15: 31.4: 40.1: 41. 9: 43.2: 84.7: 104.15: 106.6: 108.12: 130.8: 131.3: 153.2,3: 176.4, 7: 199.8: 210.4: 220. 5,7,12: 230.10,11: 231. 3: 234.7: 238.6: 246.7: 261.16: 265.1,4; (cum dat.) 82.1,2: 97.15: 163. 16: 172.1: 173.6: 189. 15: 197.5: 202.14: 212. 8: 242.4: 264.11: 268. 8: 270.9,10; (cum acc.) [v. *ἀριστερὸς*, *δεξιὸς*, *ἐκατερὸς*, *ἐκτὸς*, *ἔμπροσθεν*, *ἐντὸς*, *πλάγιος*, *πλείστος*, *πλείων*, *πράνης*, *πρόσω*, *ὑπίος*,] 5.1: 19.6: 22.8: 27.14: 32.6,7: 40.13: 87.4: 138.2: 157.7: 166. 6: 169.3: 170.5: 171.2: 172.3,9: 198.3,12,13: 201.4: 202.10: 220.10: 226.2: 229.3: 230.5,7, 13: 232. 10: 235. 12: 254.2: 257.3: 258.10: 261.7: 262.13,16: 265. 13: 267.7: 268.5.
ἐπιβαίνω, 46.11: 114.7: 197. 2: 258.12.

- ἐπιβάλλομαι, 49. 9: 99. 10.
 ἐπίβασις, 181. 3.
 ἐπιβλέπω, 169. 9.
 ἐπίβλημα, 95. 8: 121. 10: 163. 7.
 ἐπιγαστριον, *epigastrium*, 72. 9.
 ἐπιγλωττίς, *epiglottis*, 109. 11 [v. Adn.]: 110. 1, 10, 14: 115. 6: 174. 12: 175. 5.
 ἐπιγονατίς, *patella*, 50. 11 [v. Adn., et Melet. 128. 31.].
 ἐπίδερματίς, 222. 11.
 ἐπίδιδυμις, *epididymis*, 224. 11: 225. 3, 17: 239. 12: 240. 6: 256. 5: 263. 18 [v. Adn.]: 264. 4, 12.
 ἐπιεικής, 251. 5.
 ἐπιζητέω, 269. 4.
 ἐπίθεμα, 185. 7 [v. Adn.].
 ἐπίκαιρος, 66. 1.
 ἐπικαλέομαι, 25. 10: 89. 1.
 ἐπικίεμαι, 33. 2: 36. 2: 47. 1: 48. 14: 51. 8: 59. 11: 71. 8, 13: 72. 7: 82. 4, 16, 18: 86. 1: 95. 8: 112. 5: 117. 13: 118. 4: 121. 6: 128. 8: 159. 16: 193. 17: 207. 11: 220. 9: 224. 11: 225. 8: 229. 11: 261. 4.
 ἐπικλίνομαι, 194. 3, 15.
 ἐπικουλίς, *palpebra*, 155. 13 [v. Adn.].
 ἐπικρατέω, 236. 9.
 ἐπιλαμβάνω, 245. 7.
 ἐπιλείπω, 271. 12.
 ἐπιλησμοσύνη, *oblivio*, 185. 12 [v. Adn.].
 ἐπιλήψια, *epilepsia*, 133. 3: 185. 10 [v. Adn.].
 ἐπιμήνια, *menstrua*, 269. 10 [v. Adn.].
 ἐπίνευσις, 194. 11.
 ἐπινεύω, 188. 4.
 ἐπινόεω, 168. 2.
 ἐπινόσος, 254. 9.
 ἐπίπεδον, 58. 11: 170. 12: 171. 4.
 ἐπιπέμπω, 269. 8.
 ἐπιπίπτω, 95. 11: 199. 2.
 ἐπίπλεον, [v. πλείων, πλέων,] 235. 2 [v. Adn.], 5.
 ἐπιπλοῦς, *omentum*, 59. 11, 12 [v. Adn.]: 60. 6.
 ἐπιπολάζω, 112. 4.
 ἐπιπολής, 22. 6: 86. 8: 139. 7: 154. 7: 242. 5.
 ἐπιπτύσσω, 43. 5.
 ἐπιπωμάζω, 110. 1 [v. Adn.].
 ἐπιρρέω, 268. 2.
 ἐπισημαίνω, 234. 4: 247. 5, 7.
 ἐπισκοτίζω, 169. 9.
 ἐπισπάομαι, 228. 10: 270. 4: 271. 5, 10.
 ἐπιστρέφομαι, 7. 8: 36. 14: 112. 13.
 ἐπιστροφή, 30. 5.
 ἐπιτάρροθος, 25. 10.
 ἐπιτέγγομαι, 113. 5.
 ἐπιτείνω, 68. 9.
 ἐπιτελέομαι, 12. 12.
 ἐπιτήδειος, 41. 5: 42. 5: 49. 12: 143. 2: 178. 1, 5: 197. 6: 207. 15: 222. 3: 227. 12; —ότερος, 134. 4.
 ἐπιτηδειότης, 56. 14.
 ἐπιτίθημι, 41. 15: 193. 3; —θεμαι, 121. 9.
 ἐπιφάνεια, 168. 12: 207. 4.
 ἐπιφέρω, 70. 14.
 ἐπίφυσις, *epiphysis*, 28. 10 [v. Adn., et Melet. 32. 20.]: 29. 4: 33. 9: 35. 5: 47. 6; ἐπίφ. δέρματος, 220. 14.
 ἐπιφύω. ὁ ἐπιπεφυκῶς, (χιτῶν,) *tunica sclerotica oculi*, [v. Adn. ad 159. 13.,] 161. 18.
 ἐπιχέω, 17. 3: 254. 3.
 ἔπομαι, 113. 3.
 ἐποχή, 181. 11 [v. Adn.].
 ἔπτα, 192. 7.
 ἔπω, 2. 13: 3. 12: 4. 1: 12. 10: 20. 8: 28. 9: 34. 8: 40. 15: 52. 2: 56. 1: 64. 7: 65. 2: 75. 11: 83. 12: 85. 17: 86. 14: 88. 3: 185. 3: 207. 12: 216. 14: 221. 11: 224. 3: 227. 14: 243. 9: 271. 5: 272. 3.
 ἔπωμις, *acromiōn*, 199. 9 [v. Adn.].
 ἐργάζομαι, 11. 14: 18. 13: 22. 1: 23. 9: 25. 12: 39. 4: 40. 4: 82. 5: 109. 11: 110. 9: 218. 4: 220. 2.
 ἔργον, 8. 12: 47. 5: 53. 2: 59. 2, 6: 98. 5: 118. 10: 127. 2: 134. 4: 154. 3: 203. 11: 210. 14: 266. 12: 270. 7.
 ἐρείδομαι, 42. 8.
 ἐρέω, 122. 6: 160. 11: 237. 11; ἐροῦμαι, [v. ἱκανός,] 14. 3: 20. 1: 34. 6: 53. 11: 95. 4: 124. 5: 191. 13: 265. 5: 272. 2.
 ἐρείος, 121. 10.
 ἔρκος, 99. 12.
 ἔρπετόν, 1. 1, 5: 2. 1.
 ἔρω, 40. 1.
 ἐρυθρός, 81. 2.
 ἔρχομαι, 124. 6: 164. 14: 236. 8: 237. 6: 239. 11: 240. 4: 249. 1, 3: 257. 12.
 ἐς, 264. 1. [v. εἰς.]
 ἐσθίομαι, 78. 1.
 ἐστία, *lobus jecoris*, 81. 8.
 ἔσχατος, 19. 4.
 ἐσχάτως, 156. 16.
 ἔσω, 29. 9: 105. 7: 111. 11: 114. 9: 166. 5: 202. 4: 204. 16: 208. 11: 242. 10; ἐκ τῶν ἔσω μέρων, 51. 13; ἐσώτερος, 73. 11.
 ἔσωθεν, 11. 12: 19. 1, 6: 22. 3: 36. 2: 57. 3, 5: 69. 14: 90. 17: 107. 13: 120. 3: 136. 12: 178. 8, 12; ἐν τῇ ἔσ. χώρα, 59. 14; ἐν τοῖς ἔσ. μέρεσιν, 35. 10.
 ἔτερος, 6. 12: 15. 8: 24. 3, 4: 27. 11: 29. 14: 31. 8: 36. 3 bis, 9, 12: 41. 10: 66. 4: 77. 14: 79. 15: 114. 5: 135. 4: 147. 16: 153. 16: 157. 6: 161. 9: 162. 13: 170. 11: 188. 16: 189.

- 1: 205.10: 216.12: 220.
 1: 223.9: 229.9: 233.
 5 bis: 237. 5 bis, 7, 9:
 241.8: 242.12: 249.6:
 254.3: 258.13: 259.1:
 262.11: 268.5.
 ἑτέρως, 13.10.
 ἔτι, 126.6: 187.2: 218.
 1: 261.9: 263.4: 266.6.
 ἔτοιμος, 40.6; -μότερος,
 32. 4.
 ἐτοίμως, 11.7: 74.2: 77.
 5: 108.1: 113.6: 117.15:
 182.8: 198.10: 210.13.
 ἔτος, 178.11.
 εὐαγγέλιον, 153.1: 185.1.
 εὐαλλοίωτος, 134.3; -τό-
 τερος, 134. 4.
 εὐανάτρεπτος, 8. 8.
 εὐδιάπνευστος, 132. 7.
 εὐθετος, 52. 13.
 εὐθραυστος, 10. 1.
 εὐθέως, 74. 13.
 εὐθὺς, [v. γραμμῆ,] 5.2:
 6.9: 7.4: 11.11: 22.5:
 24.8: 30.10: 36.8: 52.
 3: 57.6: 67.7: 69.5: 70.
 2, 4, 16: 91.12: 97.12:
 98.9: 130.8: 131.3: 154.
 3: 167.13: 168.6, 10, 11:
 170.5, 9: 182.7: 183.7:
 198. 7: 206.13: 222. 6:
 223.10: 228.4: 229.1:
 κατ' εὐθείαν, 27.6: 30.14:
 65. 7: 68. 10: 165. 3;
 κατ' εὐθὺν, 37. 2: 51.14:
 163.12: 168.2: 219.3:
 231.11: 232.3: 272.6;
 -θύτερος, 52.4: 143.1.
 εὐθύτης, 37. 4.
 εὐθύτητος, 145. 12:
 182. 5.
 εὐκίνητος, 17.4: 165.7;
 -τότερος, 152.10: 222.5.
 εὐκόλως, 26.14: 263.14.
 εὐκολώτερος, 254. 7.
 εὐκοσμία, 61. 1.
 εὐλογέω, 227. 13.
 εὐλογος, 33. 4: 45.11:
 46. 5: 166. 8.
 εὐλόγως, 31. 1: 51. 6:
 52. 11: 58. 4: 141.10:
 184.11: 190.4: 194.2:
 196.11: 209.2: 220.3:
 222.4: 235.12: 265.7.
 εὐμήκης, 180. 13.
 εὐνουχος, 178.12: 225.
 2, 4: 255. 8.
 εὐπάθεια, 13. 5.
 εὐπαθής, 19.10: 133.9.
 εὐπεψία, 75.15.
 εὐπορέω, 202.6.
 εὐπρέπεια, 150.4, 7: 157.
 10: 180.1: 183.1: 205.
 16: 206. 9, 15.
 εὐπρεπέστερος, 152. 10.
 εὐρίσκω, 142.2: 185.6:
 213. 14; -κομαι, 4. 6:
 133.7: 207.13: 235.14.
 εὐρος, 263. 8: 268.12.
 εὐρύνομαι, 113. 2.
 εὐρύς, 52. 7: 208. 8:
 263.8, 13; -ρύτερος, 16.
 3: 58.7: 222.5.
 εὐρύτης, 66. 15: 91. 1:
 100. 5.
 εὐρυχωρία, 29. 10: 56.
 11: 94.9: 161. 4: 175.
 10: 251.2, 4, 5: 252.1:
 257.5: 263.3.
 εὐρύχωρος, 129.2: 149.
 12; -ρότερος, 196. 5.
 εὐρωστος σύνδεσμος, 26.
 9: 48. 4: 50. 8: 51.10:
 188. 13: 192. 14; εὐρ.
 ὑμῆν, 93. 3.
 εὐσχήμεως, 141.16.
 εὐχρηστος, 145. 3.
 εὐχρήστωσ, 129.11.
 εὐωνύμων, (ἐξ,) 85. 5.
 ἐφεξῆς, 45.13: 178.2:
 229. 5: 230.3: 270.10.
 ἔχω, [v. γαστήρ,] 4. 9:
 6.11: 7.7, 12: 10.1, 12:
 12.5: 13.4: 14.2, 5: 15.
 1: 16.3, 6: 19.13: 22.4:
 23.12: 29. 4, 6: 32. 8:
 34. 4: 39.8, 13: 40.12:
 44.1: 45.4: 46.5: 47.11:
 48.13: 50.2: 51.9: 53.2:
 55.12: 56.6: 60.1: 66.
 14, 15: 67.8: 69.4: 75.2:
 79.13: 80.16: 82.2: 94.
 4: 95. 8: 97.8, 13, 15:
 112.1: 123.13: 124.3:
 126.15: 130.5: 133.10:
 138.11: 141.2: 143.13:
 147.5, 15: 153. 3: 156.
 16: 163.8: 165.1: 179.
 2 bis: 182. 5: 184.13:
 185.3: 189.4: 190.4, 11:
 198.14: 199.8: 200.3:
 212.9: 215.2, 8: 217.7:
 218.10: 220.9: 221.4:
 222.5, 7: 224.9, 11: 228.
 10: 229. 1, 4: 237. 11:
 238. 6, 8: 241.11: 243.
 3, 8: 247.8: 248.1: 251.
 2, 4, 5, 6, 10: 252.8: 254.
 2: 257.5: 259.9, 10: 263.
 9: 266.6: 269.5: 271.8:
 272.10; ἔχομαι, 200. 9:
 248. 7.
 ἔως, 48.14: 52.11, 12:
 53.6, 8: 61.1: 63. 9, 15:
 65.8: 73.9: 82.18: 86.
 2, 7: 93.4: 114.13: 131.
 2: 138.17: 139.5: 179.
 15: 181.14, 17, 18: 189.
 10: 192. 7: 193. 4, 10:
 261.11.
 ζάω, [v. ψυχῆ,] 3. 15,
 16: 54.4: 66.4: 96.8, 9:
 240. 16.
 ζεύγος, 229.9: 230.4.
 ζέω, 91. 8: 254.2, 4.
 ζητέω, 264.2; -τοῦμαι,
 4. 6.
 ζύγωμα, *arcus zygoma-*
ticus, 154. 12: 180.13:
 181. 3, 5 [v. Adn.].
 ζυμῶμαι, 87. 10.
 ζωή, 2.7: 213.11.
 ζωογονέω, 89. 8: 97.5:
 126. 1: 139. 18; -νοῦ-
 μαι, 216. 8.
 ζῶον, [v. ἄγριος, ἄλογος,
ἀρρενογόνος, βαδιστικός,
διαλεκτικός, δίπους, ἡμέ-
ρος, θηλυγόνος, λογικός,
ὀρθοπεριπατητικός, πεζός,
πολιτικός, σαφός, τετρά-
*πους,] 1.1: 4.12: 11.2:
 17.11: 23.5: 44.6: 55.1:
 56.5: 57.11, 16: 71.11:
 74.4: 80.4, 5: 86. 11:*

- 91.5 : 93.7,9,12 : 97.5 :
 108.8 : 109.8 : 110.12 :
 115.2 : 117.3 : 118.6 :
 120.4,11 : 122.10 : 125.
 2 : 176.7 : 180.14 : 190.2 :
 202.8 : 210.16 : 226.6 :
 227.5 : 228.2 : 233.6,8 :
 235.6 : 240.3, 10, 11 :
 243.14 : 244.7 : 250.11 :
 261.16 : 266.6 : 267.9.
 ζωτικὸν πνεῦμα, 260.15 ;
 ζωτ. μόρια, 3.6,10.
 ἤβης ὀστά, *ossa pubis*,
 72.14 : 73.6,10 : 207.3
 [v. Adn.] : 225.14.
 ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς,
 184.17 [v. Adn.].
 ἡγεμῶν, 166.8.
 ἡγουν, 175.2 [v. Adn.] :
 192.8.
 ἡδη, 4.10 : 51.1 : 170.
 2,6 : 259.8 : 262.1 : 263.
 9 : 266.13.
 ἡδιστος, 78.1 : 162.4.
 ἡδομαι, 253.9 : 254.1,2.
 ἡδονή, 253.5 : 254.5 :
 259.11,16.
 ἡθμοειδὲς ὀστοῦν, *os eth-*
moides, 145.10.
 ἡθμός, 145.12 : 146.2.
 ἡκω, 4.5 : 10.6 : 88.6 :
 226.6.
 ἡλικος, 152.13 : 197.6.
 ἡλιος, 171.9.
 ἡμέρα, 63.1,4,5 : 246.
 1,2.
 ἡμερον ζῶον, (de homi-
 ne,) 9.10 : 41.2 : 180.6.
 ἡμπνέω, 93.9.
 ἡμίφωνος, 93.9.
 ἡνιοχικὴ φασκία, 73.15.
 ἡνίοχος, 155.4,5 ; *lobus*
jecoris, 81.8.
 ἡπαρ, *jecur*, [v. κυρτός,
 πύλη, σιμός,] 20.9 : 58.
 3,7 : 59.8 : 67.10,12 :
 74.11 : 75.11 : 79.7 : 80.
 15 : 81.2,4 : 82.2,3 : 84.
 8 : 94.7 : 101.10 : 121.
 4 : 125.2 : 126.1 : 127.3 :
 229.3,13 : 232.3 : 244.
 1,2.
 ἡσυχάζω, 63.16 : 223.8.
 ἦτοι, 23.7.
 ἦττων, 15.11 : 226.10 :
 262.4 : 265.5,6.
 θάλαμοι, *nares*, 148.3.
 θάλπομαι, 59.7.
 θάλπος, 12.7.
 θάλψις, 182.9.
 θανάσιμος, 75.7.
 θάνατος, 110.11 : 111.2 :
 118.2 : 195.1.
 θάτερος, 17.13 : 18.1 :
 92.3 : 158.14 : 167.11,
 12 : 173.7 : 265.12,13 :
 268.5.
 θάπτων, 72.1.
 θαῦμα, 15.9,11 : 36.7.
 θαυμάζω, 26.1 : 126.10,
 16 : 141.14 : 218.5 : 232.
 1 : 238.6.
 θαυμάσιος, 40.9.
 θαυμαστός, 202.12 : 203.
 4 : 235.3 : 262.8 : 263.4 :
 264.15 ; *θανμ. δημιουργία*
τῆς προνοίας τοῦ Θ., 266.
 15.
 θεά, 150.6.
 θεάομαι, 28.4 : 141.15.
 θεῖος, 4.15 : 185.1 : 251.
 9 ; *θεία γραφή*, 1.3.
 θέλω, 53.11 : 114.15 :
 186.1 : 191.10 : 202.5.
 θεμέλιον, 243.10.
 θεμελιώω, 244.1.
 θέναρ, *vola*, 21.5 [v.
 Adn.], 9 : 25.2.
 θεοπάτωρ Δαυίδ, 127.1
 [v. Adn.].
 Θεός, [v. ἀγαθός, ἀγαθό-
 τῆς, ἅγιος, ἀληθινός, δημι-
 ουργέω, δημιούργημα, δημι-
 ουργία, δημιουργικός, δημι-
 ουργός, δόξα, προγνω-
 στικός, πρόνοια, σοφία, φι-
 λανθρωπία, φιλάνθρωπος,]
 1.2 : 2.4 : 9.9 : 17.9 : 39.
 2 : 87.14 [v. Not.] : 129.
 6,7 : 158.5.
 θεραπεία, 185.7 : 186.5.
 θεραπεύομαι, 75.10.
 θερμαίνω, 121.8 : 254.6 ;
 -νομαι, 121.11 : 122.2 :
 234.9 : 235.3 : 241.4 :
 242.5,8.
 θερμαντικὸν ὄργανον, (de
 omento,) 60.5 ; *θερμ. σκέ-*
πασμα, (de jecore,) 81.10.
 θερμασία, 89.6,7.
 θέρμη, 12.4 : 244.8 : 253.
 6 : 254.5.
 θερμός, 12.5 : 59.6 : 89.
 10,14 : 133.4 : 226.8 : 241.
 7,10 : 242.1 : 259.15 ;
 -μότερος, 222.4 : 224.2 :
 231.7,9 : 232.3,5 : 261.
 17 ; -μότατος, 150.2.
 θερμότης, 24.6 : 59.4 :
 91.8 : 221.9.
 θέσις, 3.12 : 7.4,7 : 30.
 8,9,12 : 32.4,8,10 : 34.3 :
 36.14 : 45.13 : 48.7,10 :
 56.1 : 61.3 : 65.4 : 67.2,
 8 : 68.10 : 70.15 : 84.5 :
 88.4 : 90.13 : 95.3 : 97.8 :
 101.3 : 111.13 : 120.12 :
 122.5 : 136.10 : 141.8 :
 152.7 : 153.3,8 : 157.14 :
 166.4 : 182.12,15 : 206.
 11 : 207.12 : 213.9 : 217.6.
 θεωρέω, 223.4.
 θηλάζω, 268.4.
 θηλυγόνος ζῶον, 234.5 ;
 θηλ. σπέρμα, 234.9.
 θῆλυς, 62.14 : 63.5,11,
 12,14 : 86.11 : 179.3 :
 209.6 : 210.1,10 : 216.
 13 : 221.10 : 222.1,4,6 :
 224.2 : 226.10bis : 227.
 1,3 : 228.3,8 : 232.4,6,
 9 : 234.8 : 235.8,14 :
 236.4,6,9 : 237.1,10,12 :
 238.2,8 : 246.1,3 : 247.
 2,3 : 257.7,13 : 258.3,7,
 14 : 262.3,15 : 263.2,10 :
 264.11,13 : 265.3,5 :
 272.9.
 θηλυτοκέω, 237.4,7 :
 238.1.
 θηράω, 5.14.
 θηρίον, 1.5.
 θλάω, 100.12 : 115.1 ;
 θλώμαι, 101.2 : 148.13 :
 194.14 : 252.3.
 θλίβω, 105.9 : 107.10 :

- 116.9: 136.8: 269.8;
 -βομαι, 116.10: 194.4.
 θλίψις, 160.10.
 θνήσκω, 191.12.
 θολερὸς, 145.1.
 θραύομαι, 16.7: 26.14:
 117.15,16.
 θραυστή φύσις, 194.12.
 θρεπτικά μόρια, 3.6,10:
 74.12: 75.2,8: 86.13:
 88.2: 127.5; θρεπτ. δύ-
 ναμις, 20.13; θρεπτ. ὄρ-
 γανα, 74.5.
 θρέψις, 55.2. 86.15:
 87.12: 271.5.
 θρίξ, 7.10: 10.3: 157.
 6,7: 246.8,10.
 θυγάτηρ, 250.1.
 θύλακος, 225.6.
 θυμὸς, *glandula thymus*,
 94.14.
 θύρα, 16.1.
 θυρεοειδῆς χόνδρος, *car-
 tilago thyreoidea*, 110.3:
 111.6.
 θυρεὸς, 111.8,10.
 θώραξ, *thorax*, [v. κοιλία,]
 3.7,15: 89.16: 90.3,4
 [v. Adn., et Anon. *Isag.
 Anat.c.* 28,31.], 8,14,15:
 92.8,11: 93.1,3: 100.5:
 103.3,6: 105.1,8 bis:
 106.2,4: 114.3,5,13:
 115.4,12 bis: 116.2,8,
 9,11: 117.4,7: 119.9:
 192.7,8,11: 197.10:
 198.8: 199.2,5: 200.7:
 201.6: 267.4.
 ἴασις, 219.7.
 ἱατρικὴ, *medicina*, 216.1.
 ἱατρὸς, [v. ἀνατομικὸς,
 μαθηματικὸς, νεώτερος, σο-
 φὸς,] 74.13: 147.17:
 148.2,4: 149.16: 155.
 15: 156.3: 178.11: 185.
 4: 189.12: 221.8.
 ἰδέα, 52.2: 79.11: 85.1:
 123.6,11: 164.16: 262.9.
 ἴδιος, 12.2: 44.7: 56.
 10: 61.11: 79.3,10:
 104.17: 119.5: 130.14:
 140.6: 197.13: 272.2.
 ἰδιότης, 151.15.
 ἰδίως, 21.8.
 ἰδιώτης, 126.5.
 ἰδρὸς, 157.4,10: 211.6:
 214.2,9,13.
 ἰέραξ, 164.16.
 ἱερακόματος, 165.2 [v.
 Adn.].
 ἱερά νόσος, *morbus sacer*,
 239.4 [v. Adn.]; ἱερὸν
 ὄστον, *os sacrum*, 86.2:
 141.7: 189.10: 193.12
 [v. Adn.]: 196.10: 202.
 15: 206.4.
 ἱκανὸς, 15.4: 17.7: 101.
 6: 113.13: 263.11: 270.
 3,5: 271.4; ἱκανὰ τὰ εἰ-
 ρημένα, 25.7: 38.13: 48.
 7: 71.4: 157.14.
 ἱκανῶς, 21.2: 100.4:
 149.13: 150.11: 173.15:
 201.13: 220.12: 260.5:
 263.18.
 ἱκετεύω, 158.6.
 ἱκμάεος, 253.7.
 ἱκμάς, 12.5.
 ἱλιγγες, *palpebrarum ru-
 gae*, 156.1 [v. Adn.].
 ἱμάτιον, 5.5.
 ἴνα, 13.5: 28.6: 61.10:
 74.6: 75.9: 95.8: 113.5:
 149.3: 181.3: 267.12.
 [v. Adn. ad 149.5.]
 ἴναπερ, 217.3: 229.2.
 ἰνίον, *occiput*, 129.17:
 130.5: 131.11,15: 181.
 14,17: 182.1.
 ἴνες, *fibrae*, 20.2: 57.4,
 6: 69.4,6,7,13: 70.2,4,
 16 bis: 97.10,11,12:
 98.3,7,9.
 ἵππος, 149.16: 150.2:
 155.5,6.
 ἴρις, *oculi iri*, 159.12:
 160.4 [v. Adn.].
 ἰσορρόπως, 92.12.
 ἴσος, 7.4: 11.5: 12.6:
 18.13: 166.9: 171.3:
 251.9: 260.13.
 ἰσοσθενῶς, 84.9.
 ἴστημι, 40.6; -ταμαι,
 205.5: 206.14.
 ἴσχιον, *os ischii*, 51.10:
 202.10: 203.4 [v. Adn.],
 8,10.
 ἰσχνὸς, 18.11: 128.13:
 258.5: 270.10: 271.6,11.
 ἴσχω, 36.13: 241.4;
 -χομαι, 146.12.
 ἰσχυροποιέω, 70.16.
 ἰσχυρὸς, 27.1: 193.2:
 213.1: 239.1,2: 250.6:
 263.20: 271.7; ἰσχ. σύν-
 δεσμος, 35.4: 48.18:
 202.2; ἰσχ. σπέρμα, 236.
 11: 237.2: 238.1,3:
 257.9,13,14; -ρότε-
 ρος, 70.11: 233.4 bis,
 8,11: 234.3: 235.10:
 236.5: 247.3; ἰσχ. σπέρ-
 μα, 236.1,6,8,11.
 ἰσχυρῶς, 93.8.
 ἰσχὺς, 250.12: 257.11:
 262.2: 264.4.
 ἰσχύω, 221.10.
 ἴσως, 103.11.
 ἴτυς, 18.10.
 ἰχθὺς, 40.12.
 καθά, 75.5: 203.8.
 καθάπερ, 9.10: 22.10:
 26.11: 39.14: 60.2: 72.
 6: 99.7: 107.1: 108.9:
 151.3: 162.5: 164.16:
 178.1: 179.3: 194.9:
 195.12: 199.7: 200.5:
 204.11: 212.3: 218.10:
 239.3: 252.10.
 καθαπερεὶ, 101.10.
 καθάπτω, 17.13.
 καθαρὸς, 28.3: 80.1,9:
 82.12: 92.9: 163.14:
 231.7: 245.3; -ρώτατος,
 142.7; καθ. χυλὸς, 64.
 14: 76.10: 78.9; καθ.
 αἷμα, 80.7; καθ. ἀήρ, 103.
 18.
 κάθαρσις, [v. ἔμμηνος,]
 74.14.
 καθέδρα, 206.3.
 καθέζομαι, 39.10: 206.6.
 καθεκτικὴ δύναμις, 61.7,
 14: 62.7: 64.1.
 καθήκω, 140.9: 150.13:
 151.3,12: 158.8: 224.5:

- 225.11: 265.16: 268.9.
 κάθημαι, 40.3: 53.2:
 206.15.
 κάθησις, 206.10 [v. Adn.].
 καθιδρύομαι, 56.6.
 καθικνέομαι, 215.9.
 κάθισις, 53.1.
 καθίστημι, 89.6: 100.
 10: 266.10.
 καθόλου, 23.6: 74.5:
 184.5: 225.1.
 κάθυγρος, 215.12.
 καθώς, 58.5: 89.3: 152.
 15: 209.5: 214.10: 217.
 10: 239.4: 241.4.
 καιρός, 38.14: 157.14:
 184.14: 196.14: 202.10:
 210.14: 212.11: 214.17:
 251.2: 253.9: 268.6.
 κακός, 81.1: 92.3.
 κακόφωνος, 108.3.
 καλέω, 27.7: 53.5:
 168.4: 170.8: 184.15:
 203.10; -λοῦμαι, 21.
 6,9: 40.11: 44.2,9:
 50.12: 51.1: 69.3: 81.
 3: 82.6: 99.2: 106.14:
 107.4: 111.8: 122.8:
 129.15: 130.13: 138.10:
 147.16: 151.9: 155.12,
 14: 156.3: 158.9: 160.
 4: 180.12: 183.1,7,12:
 191.6: 198.4: 202.15:
 203.2: 207.3: 211.5:
 234.3: 263.17.
 καλλίκρεας, mesenterium,
 77.15 [v. Adn.].
 καλλίων, 249.2,4: 250.
 1,3.
 καλλωπίζω, 154.4.
 κάλυμμα, palpebra, 155.
 13 [v. Adn.].
 καλύπτω, 207.6.
 καλώς, 3.16: 6.7: 42.9:
 53.11: 54.4: 55.12: 76.
 3: 88.3: 95.4: 143.12:
 191.13: 268.4.
 καμαροειδής, 157.8.
 καμπή, 39.13,15: 261.5.
 κάμπτω, 36.9: 37.3:
 47.4: 50.10: 157.7:
 -τομαι, 11.3: 19.6: 30.7:
 35.3: 171.10: 194.10:
 195.5: 203.14.
 καμπύλος, 183.6 [v.
 Adn.]: 220.12.
 κάμψις, 11.10: 25.11:
 30.13: 34.10.
 κανθός, *canthus oculi*,
 167.1; ὁ μέγας κ., 159.
 15 [v. Adn.]; ὁ μικρός κ.,
 159.16: 166.6: 181.7.
 καπνός, 132.8,15.
 καρδία, [v. κοιλία, σῆς,]
 20.9,12: 89.9,14: 91.6,
 9,14: 92.2,6: 93.12:
 94.2: 95.3,5,9,11: 96.
 10: 97.9,14: 98.3,5,7,
 14: 99.9,11,14: 100.2,
 9: 101.4: 103.8,11: 104.
 1: 119.11: 121.6: 122.2:
 125.2,5: 126.5: 142.9:
 184.16: 185.3,9: 197.
 11: 213.9,10: 244.1,2.
 καρπός, *carpus*, 22.9:
 25.17: 26.4,15: 27.2,4,
 8,11 bis: 28.1,4,5 bis:
 29.13,14: 30.1,7: 33.7,
 12,13: 44.1.
 κάρος, *sopor*, 185.10
 [v. Adn.].
 καρτερός, 128.12.
 κάρφος, 156.6.
 κατὰ, (cum acc.) [v. βρα-
 χύς, γένος, εὐθύς, κορυφή,]
 2.2: 4.12: 10.5: 12.6:
 13.4: 18.3,7,8: 21.8: 22.
 10,12,13: 23.5,8: 24.9:
 26.12: 27.10,15: 29.10,
 13: 30.7,10,12,15: 33.
 7,11: 34.7: 35.4: 36.
 4,10: 38.10 bis: 39.5:
 40.3: 41.12: 42.7,8:
 43.8: 46.4: 49.1,3,4,
 5,6: 50.7,15: 51.9:
 52.5: 56.4: 57.4,5: 58.5:
 59.6: 63.15: 72.9: 73.
 13: 77.1: 79.10: 80.5,7:
 82.3,4,9: 84.9: 86.3,14:
 87.13,14: 89.7,16: 90.
 1,16: 93.2: 97.13 bis:
 98.8: 99.3,10: 100.6:
 102.4: 103.4 bis, 5,8,
 11 bis, 13,14: 104.11:
 107.2,9 bis: 109.9:
 116.4: 120.15,17: 121.
 1,12: 122.1: 123.7:
 124.3: 128.14: 131.8:
 133.13: 135.5,6,8: 139.
 1,15: 145.2,4,8: 146.2,
 8: 149.8,15: 154.6: 155.
 11: 157.6: 160.13: 163.6,
 7,10: 166.10: 167.3: 169.
 2: 170.4,8,11: 171.3,7:
 174.9: 175.1,11: 179.8:
 180.9 bis: 181.3,9: 182.
 4: 189.10: 190.6,8,12:
 192.5,15,18: 193.15:
 194.2,16: 195.9: 196.
 5,6,7,8,14: 197.5: 198.
 5: 199.1,3: 200.3,8,12:
 201.2: 202.1,10: 203.
 11: 205.10,12,14: 206.
 13,16: 214.10,11,16:
 220.6: 222.8: 223.5:
 224.9: 225.9: 226.11:
 233.3,6,8,10: 234.3,6:
 235.14: 236.9: 239.10:
 241.6: 242.9: 243.6:
 245.11: 250.12: 252.4:
 258.9: 265.15,16: 266.
 4,6: 268.2: 270.2; καθ'
 ὁ, 107.3,5; κατὰ, (cum
 gen.) 46.1: 144.5: 225.8.
 καταβάλλομαι, 228.4.
 καταβραχύνω, 226.1. [v.
 Adn., et βραχύς.]
 κατάγνυμαι, 52.2.
 κατάγω, 267.5.
 κατάδηλος, 228.9.
 κατάθεσις, 217.3.
 κατακάμπτομαι, 229.4.
 κατακρατέομαι, 77.1.
 καταλαμβάνω, 17.11: 50.
 14: 110.11: 159.3: 220.
 4: 270.8.
 καταλείπω, 142.1: 154.
 15: 271.2; -πομαι, 57.
 15: 80.6.
 καταμανθάνω, 26.6:
 123.3.
 καταμερίζομαι, 257.9.
 καταμήνιον, *menstrua*,
 212.10; -νια, 254.8:
 256.13: 268.3.
 καταμόνας, 227.6.

- καταεύω, 191.1.
 κατανοέω, 129.9.
 καταντάω, 73.4.
 κατάντης, 51.2: 135.13:
 143.1,9.
 καταπαύω, 124.8.
 καταπίνω, 70.8; -νομαι,
 59.4.
 καταπίπτω, 49.18: 51.2.
 καταπιστεύομαι, 59.3.
 κατάποσις, 57.6: 86.18:
 107.14: 110.11.
 καταρρέω, 157.5.
 κατάρροπος, 58.9.
 κατάρρους, 133.1: 143.6.
 καταρτίζομαι, 56.13.
 κατασκευάζω, 32.5: 60.
 5: 78.13: 89.13: 106.9:
 132.7: 154.8: 162.11,
 13: 195.4: 203.5: 205.
 15: 206.3: 214.16;
 -ζομαι, 2.12,14: 4.1: 7.
 12: 14.14: 33.1: 55.15:
 65.14: 78.14: 112.11:
 127.11: 129.13: 132.11:
 150.3,7: 152.14: 179.7:
 196.5: 197.9: 206.6:
 209.3: 214.18: 216.14:
 222.1: 243.10.
 κατασκευή, 4.14: 15.10:
 16.12: 19.3,11: 25.6:
 36.7: 38.12: 39.1: 40.
 15: 41.6: 42.11: 54.3:
 88.1,5: 89.2: 101.7:
 150.11: 158.7: 186.6:
 187.1,6: 190.4: 191.14:
 216.7.
 κατασπάομαι, 107.14:
 176.11.
 κατασπείρω, 263.15;
 -ρομαι, 60.1: 64.12: 76.
 7: 82.5: 83.15: 97.4:
 102.10,11: 114.10: 139.
 7: 167.7: 174.8: 183.11:
 189.6: 215.2: 224.9.
 καταστρώννυμι, 193.7.
 κατασχίζω, 81.9; -ζο-
 μαι, 78.4,6: 83.6: 102.
 3: 139.5: 259.2,5.
 κατατάσσομαι, 136.7.
 κατατίθεμαι, 84.12: 92.
 12: 136.11: 200.6,8,13:
 207.14: 217.3: 264.2.
 κατατιτραίνομαι, 145.5.
 κατατρίβομαι, 186.3.
 καταφέρομαι, 116.9:
 268.3.
 καταφυσάομαι, 245.6.
 κατάφυσις, 23.6.
 καταφυτεύω, 77.7: 149.2.
 καταφύω, 204.6: 206.
 10: 263.3; -ομαι, 23.
 10: 68.6,11: 79.8: 85.
 4: 94.10: 139.15: 174.
 6: 176.13.
 κατάψυξις, 93.1.
 καταψύχομαι, 89.11: 91.
 10: 221.2: 235.5.
 κάτειμι, 243.4.
 κατεπιγιάστριοι μύες, 60.
 7: et fort. 72.9.
 κατεργάζομαι, 79.16:
 262.1,5,11.
 κατέρχομαι, 72.13: 73.
 6: 83.12,17: 85.17:
 114.4,13: 135.14: 141.
 7: 144.10: 147.12: 148.
 12,16: 164.3,5: 189.9:
 240.13: 258.1.
 κατέχω, 11.14: 58.3:
 62.4,5: 66.16: 67.2:
 80.2: 98.11: 104.15:
 117.6: 140.14: 215.10:
 222.2; -χομαι, 61.13:
 62.12: 68.1: 239.7.
 κατοικέω, 184.10; -κοῦ-
 μαι, 40.7.
 κατοικητήριον, 127.10:
 141.13.
 κατοικία, 144.2: 184.8.
 κάτοπτρον, 164.9.
 κατοχή, 61.13: 65.13:
 69.9: 98.11,14: 258.2;
catalepsia, 185.11 [v.
 Adn.].
 κάτω, [v. γένυς,] 14.2:
 23.3: 32.7: 47.2,4: 48.
 12,14,16: 49.4,6: 57.7:
 60.12: 67.9: 82.16: 116.
 5,9: 117.4,7: 154.9:
 157.3: 166.7: 173.
 7: 176.1,5: 177.11:
 178.10: 180.9: 183.6:
 190.2: 191.9: 194.1:
 196.4,8,10: 202.3: 203.
 3: 208.3: 248.1: 261.2:
 267.6,10; -τωτέρω, 71.
 9: 72.4: 117.10: 140.
 17: 192.11: 193.11:
 230.1; -τωτάτω, 195.12.
 κάτωθεν, 15.6: 31.7:
 41.8: 42.3: 47.10: 48.3:
 57.8: 81.5: 82.4: 90.12:
 93.4: 109.8: 119.6: 120.
 8: 147.4,14: 148.10:
 156.2: 167.1: 195.8:
 206.4: 229.9: 267.11.
 κατώτερος, 65.6: 66.12:
 70.6: 86.6: 141.9.
 καυλός, *colis*, 86.9:
 219.6.
 καῦμα, 113.10: 149.8.
 κέγχρος, 7.10: 169.4.
 κείμαι, 11.11: 27.6:
 39.11: 46.4,9: 48.1:
 57.5: 58.4: 65.7: 66.6,
 12: 67.4,11: 68.14: 71.
 9: 73.8,11: 74.4: 76.5,
 7: 77.13: 84.6: 85.10:
 91.13: 111.6,14: 112.6:
 117.10: 130.4,6: 131.
 3,9: 133.7: 153.4: 154.
 7: 161.6: 163.13: 173.
 1: 182.6: 193.12: 205.
 4: 207.10: 210.1: 214.
 7: 215.1: 220.5: 229.
 13: 231.11: 232.2.
 κελεύω, 106.4: 218.12:
 233.2.
 κενόομαι, 145.2: 259.13.
 κενός, 67.12: 68.3,4:
 90.1: 103.7: 147.11:
 193.9: 206.8; κενή χώ-
 ρα, 11.9: 15.3: 34.16:
 60.3: 200.13.
 κεντρίζω, 259.14.
 κέντρον, 167.13: 168.
 10: 169.3,5: 170.11:
 171.5.
 κεραία της μήτρας, *tubae*
Fallopianae, 209.13 [v. Adn.]:
 210.1,3.
 κεράννυμαι, 227.6.
 κεράτιον, 161.3.
 κερατοειδής χιτών, *cornea*
oculi, 161.5 bis [v. Adn.],

- 11,16: 163.8,9,13.
κερκίς, radius, 25. 14,
 16: 29. 3,6,9: 30.1,8:
 31.1,2: 32.4: 33.1,12,
 15: 34.3 [v. Adn.], 13.
κερχυέω, 110. 15.
κεφαλή, [v. *ἀγαθός, ἄρ-
 ραφος, μέγας*,] *caput*, 3.
 6,15: 83.8: 95.1: 119.
 13: 127.9,11,12,15:
 128.7,9,13: 129.4,15:
 130.13: 131.16: 132.6:
 133.9,10,11,12: 137.15:
 139.5: 140.7: 157.4:
 181.10,15: 182.2: 185.
 8: 186.8: 187.2: 188.7:
 190.1,7,10,13: 191.1,2,
 9: 192.5: 193.4: 196.2:
 244.9: 246.9: 247.9:
 248.1; *extremum ossis*,
 29.1,11: 32.6: 38.6:
 46.12: 51.9: 197.2,7:
 198.7,12: 201.7,11:
 203.6: 204.1,6,9; *ca-
 put rei*, 209.10,12.
κηπευτικός, 112.4.
κῆπος, 112.5.
κινδυνεύω, 99.7: 113.7.
κίνδυνος, 16.6,13: 75.
 5: 113.3.
κινέω, 9.2: 20.3: 22.6:
 34.5: 36.1: 37.6,7: 49.
 6: 53.10: 106.2,4: 114.
 11: 141.9: 188.11: 190.
 2: 201.2; *-νοῦμαι*, 10.
 10: 11.4: 13.5: 32.9:
 63.10,14,15: 89.16: 90.
 15: 103.4,8,14: 165.10:
 176.1,3,6,8: 177.4: 184.
 1: 188.11,15: 191.2,8:
 197.3: 199.6: 202.2:
 222.13: 223.2 bis, 5,11,
 12,13,16: 225.4: 247.1,
 4: 248.4: 253.4.
κίνησις, [v. *αἴσθησις*,] 3.
 1: 7.7: 16.5,13: 17.10:
 19.13: 20.4,5: 29.1: 30.
 11,13: 31.1: 32.1: 34.
 4,12: 36.7: 37.1: 48.7,
 10: 49.17: 50.6: 53.7,
 10: 63.13: 77.5: 89.16:
 90.17: 91.8: 98.8: 103.
 5,12: 113.3: 140.7,12:
 141.10: 166.1,2,4,9:
 167.5,9: 174.3: 175.13:
 188.8,12: 191.8,14:
 199.4: 201.10: 205.14:
 222.14: 223.1,6,11,13,
 14: 227.1.
κινητικὰ μόρια, 3.5.
κισνώδης, [v. *παραστά-
 τής*,] 263.13.
κίων, *septum narium*,
 148.1.
κλαγγηδόν, 108.12.
κλαγγώδης φωνή, 108.6
 [v. Adn.].
κλάσις, 155.11: 194.17
 [v. Adn.].
κλάω, 141.16: 178.2;
κλώμαι, 194.11.
κλείς, *clavicula*, 82.18:
 83.3: 90.12: 93.4: 94.
 13,15: 198.4: 199.1:
 200.5,9,11: 201.4,5.
κλείσις, 181.4.
κλείω, 110.14: 112.8:
 115.6: 122.11: 155.7,10;
-ομαι, 110.7: 155.2:
 156.16: 177.2.
κλίμαξ, 43.3.
κλίνομαι, 171.10.
κλονέομαι, 248.9: 256.
 11: 257.5.
κλόνησις, 257.4.
κλυστήρ, 75.1.
κλών, 78.5.
κνήμη, *os tibiae*, 26.3:
 47.1,5: 48.1,2,11,16:
 49.2,6,7,9,15: 50.4,7,
 11; *totum membrum*, 39.
 12: 44.7: 49.13 [v. Ad.].
κνησμός, 253.5: 256.10.
κόγχος, (*palpebrae*,) 155.
 14 [v. Adn.]; (*auris*,) 183.
 1 [v. Adn.].
κοιταίνομαι, 27.14.
κοιλία, *ventriculus*, [v.
στόμα,] 71.5: 116.13:
 117.1: 245.5,8; *cavitas*,
 197.5; *κοιλ. τοῦ ἐγκεφάλου*,
 [v. *ἔμπροσθεν, ἐμπρόσθι-
 ος*,] 142.6: 145.9: 146.
 13; *κοιλ. τοῦ θώρακος*
ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ, 93.6:
 94.9; *κοιλ. τῆς καρδίας*
 [v. *αἱματικός, πνευματι-
 κός*,] *ἀριστ. καὶ δεξ.*, 83.
 2: 94.11: 95.14: 96.2,
 3,4,14: 97.2: 102.1,13,
 16: 138.13; *κοιλ. τῆς*
μήτρας ἀριστ. καὶ δεξ.,
 230.6: 231.4: 232.2;
κοιλ. τῶν ὀστέων, 194.15;
κοιλ. τῶν ὑστερῶν, 208.
 10 [v. Adn.].
κοιλίς, *tarsus palpebrae*,
 156.4 [v. Adn.].
κοῖλος, 6.9: 21.5,11:
 28.13: 29.5: 31.6: 35.
 10,13: 37.11: 41.7: 42.
 3: 45.10: 90.17: 99.5:
 156.4: 179.6: 183.8:
 218.8,11: 251.10; *κοίλη*
φλέψ, *vena cava*, 55.4,6:
 80.10,11: 82.8 [v. Adn.],
 9,11,13: 84.13: 85.17:
 87.5: 94.3,7,13: 96.13:
 102.8: 138.15: 193.17:
 229.2: 230.8: 251.10.
κοιλότης, [v. *γληνοειδής*,]
 16.2,3,9: 17.6: 30.2:
 31.9,10: 34.9,15: 35.8:
 38.1,7: 42.4: 43.4: 46.
 10: 47.2,11: 50.7: 94.4:
 99.9: 135.11: 144.11:
 148.1: 190.9: 192.15:
 196.6: 197.3,4: 201.9,
 12: 203.4,7: 204.1: 207.
 5; *κοιλ. δεξιὰ καὶ ἀριστε-
 ρὰ*, (*nasi*,) 147.14,16.
κοιλῶμα, 22.7: 148.5.
κοινός, 12.3: 33.12:
 56.10: 74.4: 106.12:
 107.12: 115.7: 120.5:
 131.4: 140.5: 160.3:
 165.1: 177.2: 188.3:
 193.6,11: 269.2: 271.9.
κοινωνία, 266.4: 272.4.
κοινῶς, 18.7.
κοίτη, 116.14: 152.13.
κολάζομαι, 162.11.
κολλάω, 120.2; *-λῶμαι*,
 210.13.
κολοβός, 67.9.
κολπόομαι, 66.13.

- κόλπος, 263.9; κόλπος τῆς μήτρας ἀριστερὸς καὶ δεξιὸς, 209.4: 219.4: 257.10: 259.4, 5. κονδυλώδης, 38.7. κονία, 156.6. κόνις, 182.10. κοντός, 41.15. κόπρος, 65.11. κοπρώδης, 65.1. κόρη, *oculi pupilla*, 164.1 [v. Adn.], 5, 9: 167.13: 168.3,9: 169.2,6: 171.5: 173.7. κόρυζα, *gravedo*, 133.2: 143.7; *mucus*, 260.11. κορυφή, 8.7: 9.7: 100.1: 119.7: 168.8; ἡ κατὰ κορ. ράφή, *sutura sagittalis*, 130.10; ἡ κατὰ κορ. μέση ράφή, 130.7 [v. Adn.], 11: 131.2. κορώνη, 31.12 [v. Adn.]: 34.8,13: 35.7: 180.11, 12. κόσμος, 64.4,9: 75.15: 221.1,3. κοτύλη, 38.8 [v. Adn., et Melet. 127.14]: 51.7,10: 52.7,11: 198.13: 203.8,10: 204.5,8,13: 205.8: 206.6. κοτυληδών, *cotyledon*, 215.9 [v. Adn.]: 216.4. κοῦρος, 250.2. κουροτοκέω, 237.6: 238.3. κοῦφος, 78.15; -φότερος, 196.9. κρανίον, *cranium*, 129.16: 130.10: 131.5: 132.6,10: 135.1,3: 136.3,9: 137.1,15: 138.2 ter,7: 141.16: 145.4. κράσις, 231.6. κρατέω, 215.12: 216.5: 238.3; -τοῦμαι, 236.11: 237.3: 238.1. κραῦρος, 148.14: 194.12. κρείσσων, 145.11; κρείττων, 207.13. κρέμαμαι, 56.12: 222.11. κρηπίς, 193.13: 195.12: 196.12: 243.11. κρίνω, 24.6: 247.10. κροταφίται μύες, *musculi temporales*, 154.13: 175.2: 177.3: 181.6. κρόταφος, *tempora*, 157.8,9: 179.14. κρύος, 12.6. κρυσταλλοειδὲς ὑγρὸν, *lens crystall. oculi*, 152.1 [v. Adn.], 2,4: 159.4,9,11: 162.3,6: 163.4 [v. Adn.], 10,15: 164.4,6. κρύσταλλος, 162.8. κτάομαι, 44.8: 45.2: 111.10: 131.11: 193.16: 201.12: 215.5. κτηδών, 161.14 [v. Ad.]. κτήνος, 238.8. κτίζω, 129.6. κύανος, 162.5. κυβοειδὲς ὀστούνη, *os cuboides tarsi*, 46.9. κύβος, 46.11,12. κνέομαι, [v. κύομαι,] 208.4: 228.8: 235.11: 270.3: 271.3. κύημα, 208.12: 234.11: 266.12. κύησις, 214.17: 268.6: 269.2,8. κύκλος, 6.8: 16.9: 57.5: 58.11: 106.16: 107.1,5, 6,8: 161.4: 163.7: 167.11: 168.3,7,9,10: 169.3: 170.10: 171.1: 211.11: 225.12; κύκλ. τοῦ ὀφθαλμοῦ, *iris*, 160.4. κύκλοτερής, 9.12: 203.6: 207.1. κυκλοτερῶς, 35.6: 66.13: 188.15: 204.9. κύκλωθεν, 144.3: 205.9. κύλινδρος, 107.2,5. κύμβαλον, 183.3. κυνόδοντες, *dentes canini*, 177.10: 178.6. κυρήβιον, 156.7 [v. Ad.]. κύριος, 96.10; ὁ Κύρ., *Dominus*, 127.2: 152.15; -ώτατος, 18.5. κυρώω, 26.7. κυρτός, 14.7,12: 15.4,7: 28.6,12: 29.4: 31.5: 35.9,13: 41.8: 42.3,8: 51.15: 53.5: 82.4: 87.4: 201.5; τὰ κυρτὰ τοῦ ἤπατος, 82.7,14: 138.16. κυρτόομαι, 52.5,10. κυρτότης, 43.4: 190.9: 199.15: 209.13. κύσσαρος, *podex*, 245.8 [v. Adn.]. κύστις, [v. αὐχὴν, οὐρηδόχος, τράχηλος, χοληδόχος,] *vesica urinaria*, 85.5,7,10: 86.11: 207.6,8, 11: 211.8: 212.1: 220.8: 245.9; *vesica fellis*, 79.2. κύτος, 92.11: 119.9: 209.3, 11. κύω, 212.11: 268.10; κύομαι, [v. κνέομαι,] 63.4,10: 211.6,10: 212.1, 3: 222.3. κύων, 178.1. κωδύα, 152.11 [v. Not.]. κῶλον, *membrum*, 28.11: 29.11: 72.7; *colon intestinum*, 66.6: 67.1: 70.12: 71.7. κωλύομαι, 132.17: 133.3: 146.3. κωλύω, 17.8: 19.6: 49.16: 50.14: 74.8: 84.10: 169.5,9: 183.16: 198.6: 199.1: 239.7: 256.9. κωνάριον, *glandula pinealis*, 139.16 [v. Adn.]. κωνοειδής, 95.5. κῶνος, 95.12: 96.1: 100.1: 168.8, bis, 11: 169.2: 170.12: 171.6. Λ, 123.11: 131.1. λαβδοειδής ράφή, *sutura lambdoides*, 130.5, 15: 131.1: 132.4: 134.13: 135.6; λαβδ. ὀστούνη, *os hyoides*, 123.9 [v. Adn.]: 124.5. λαβή, 24.2. λαγνεύω, 225.4: 255.7, 8: 256.8.

- λαγών, 203.1: 210.2: 265.15; λαγόνος ὄστᾶ, *os ilii*, 72.15: 203.2.
 λαῖος, 233.10.
 λαμβάνω, [v. γαστήρ,] 2.6: 6.4: 8.4: 14.11: 20.10: 22.7: 24.5, 6, 8: 84.15: 103.1: 129.7: 153.6: 213.13: 229.1; *concipio*, 255.1.
 λαμπρός, 162.6,7: 163.2: 164.7; -ρότατος, 163.1.
 λάρυγξ, *larynx*, 107.15: 109.2,9: 110.2 bis, 6: 111.4: 112.14: 113.1, 10, 12: 114.7, 10, 15: 115.5,7: 122.10: 128.5: 174.12: 175.5.
 λάσιος, 183.15.
 λεαίνομαι, 56.15: 176.2, 5.
 λέανσις, 86.17: 178.5.
 λέβης, 59.8.
 λέγω, 45.1: 62.3: 71.4: 75.13: 83.11: 95.5: 152.6: 170.11: 184.16: 186.4,6,8: 209.5: 261.2: 270.12; -γομαι, 15.5: 21.2: 28.2: 43.2: 106.5: 114.12: 232.7: 233.5: 263.5.
 λείος, 21.4: 47.11: 164.10; -ότατος, 161.3.
 λείπω, 235.4; -πομαι, 34.7: 223.12.
 λεκτέον, 127.14.
 λεπιδοειδείς ῥαφαί, *cranii suturae squamosae*, 130.13 [v. Adn.]: 131.4.
 λεπτομερής, 85.11: 142.7; -ρέστατος, 147.2.
 λεπτός, 18.3,10: 38.9: 43.2: 49.3: 80.1,13: 107.16: 140.4: 161.6, 10: 163.14: 179.6: 211.4: 212.11: 242.4,12: 250.5: 251.3: 256.8: 260.13: 263.11; λεπτή μήνιγξ, *pia mater cerebri*, 136.4,7: 137.2 bis, 3, 5, 7, 9, 11, 13: 138.8: 139.12: 159.1,5: 160.5; λεπτὰ ἔντερα, *tenuia intestina*, 55.9: 64.12,13: 67.3,8,11: 68.8: 69.11, 13: 71.6: 76.6; -τότερος, 33.7: 260.5; -τότατος, 142.3.
 λεπτότης, 49.13.
 λεπτύνομαι, 161.2.
 λευκαίνομαι, 224.12: 240.5: 241.1.
 λευκός, 22.11: 69.10: 77.8: 164.7: 224.7: 261.11: 262.6,8; λευκός χιτῶν, *oculi tunica sclerotica*, 159.13 [v. Adn.], 14: 161.18; -κότερος, 226.2: 261.10.
 λήθαργος, *lethargus*, 185.11 [v. Adn.].
 ληνός, *torcular*, 148.6.
 λιγνώδης, 91.11: 104.3: 132.9,15: 140.1.
 λιθοειδές ὄστούν, *os temporis*, 182.1; λιθ. ὄστᾶ, 130.1 [v. Adn.]: 131.7, 12: 181.17.
 λίθος, 26.16: 131.9; λίθ. δημητριακοί, 176.5 [v. Adn.].
 λιμός, 66.17.
 λιπαρός, 17.4: 113.5.
 λιχανός, *index digitus*, 22.1.
 λοβός, *lobus*, (*jecoris*,) 81.6,7,10,11: 82.2: 84.7; (*pulmonis*,) 93.13: 94.6: 102.4; (*auris*,) 183.6.
 λογικὸν ζῶον, (*de homine*,) 9.11: 41.2: 42.12: 128.1; λογ. ψυχὴ, 189.7.
 λόγιον, 126.17.
 λογισμός, 185.4.
 λόγος, *sermo*, 4.4: 64.6: 85.17: 86.14: 124.9: 127.13: 150.12: 191.14; *ratio*, 115.9: 133.8: 196.6,9: 218.6: 226.9,14: 227.4: 237.11; *liber*, 53.9: 87.13: 88.5: 122.4: 127.6: 186.5: 187.3.
 λοιπός, 18.6: 25.7: 26.3: 38.14: 40.13: 46.11: 85.16: 86.14: 89.9: 102.11: 157.14: 160.1: 218.2,10: 240.3: 253.12.
 λοξός, 30.10: 31.2: 33.1,2: 36.8: 52.12: 69.7: 72.13: 73.1: 85.8: 98.1: 114.8: 145.5: 181.9: 206.12.
 λοξότης, 37.2: 146.10.
 λοξῶς, 52.7.
 λυπέω, 74.7,14.
 λύχνος, 152.14: 153.2.
 λύομαι, 248.8.
 λωβέομαι, 150.4.
 μαζός, [v. μασθός, μαστός,] 90.11.
 μαθήματα, 76.15 [v. Adn.]; οἱ ἀπὸ τῶν μαθ., 170.7 [v. Adn.].
 μαθηματικοὶ ἱατροὶ, 81.6 [v. Adn.].
 μακρός, 108.8: 123.2: 203.12: 220.13: 263.9,12; μακρ. ἐγκέφαλος, *medulla spinalis*, 141.5: 189.11; -ρότερος, 33.3,5: 63.13; -ρότατος, 63.6: 82.2: 246.1,2.
 μαλαγή, 25.2.
 μαλακός, 7.11: 12.1: 41.3: 101.10: 136.8: 140.11: 150.14: 151.2,7,10, 12: 158.11: 164.3,8: 173.12: 263.19; -κώτερος, 101.1: 133.15: 134.5,6,8,9: 137.10, 12: 265.2,10; -κώτατος, 264.8.
 μαλακότης, 45.5: 100.11: 265.13.
 μαλάττω, 12.1: 14.10.
 μάλιστα, 18.9: 23.13: 25.1: 28.12: 42.6: 43.7: 70.3: 128.10: 133.4: 197.6: 199.6: 205.12: 211.2: 244.5: 259.10.
 μάλλον, 104.10,14: 155.5: 172.11: 173.4: 209.7: 226.9,14: 250.10:

253. 8 : 261.10.
μανθάνω, 1.3 : 2.4 : 10.
 10 : 28.1 : 43.1 : 53.11 :
 61.8 : 114.2,15 : 173.6 :
 217.4 : 228.5 : 229.1.
μανία, furor, 185. 10
 [v. Adn.].
μανός, 79. 12 : 101. 1 :
 132. 10.
μαρτυρέω, 45.7 : 90.17 :
 120. 11.
μασσάομαι, 177.3.
μασσητήρες μύες, mus-
culi masseteres, 175. 2 :
 177.5 : 179.14 [v. Adn.].
μασθός, [v. *μαζός*, *μασ-*
τός,] 122.1,4 : 258.5,8 :
 270. 13 : 271. 1, 6, 10 ;
δεξιός μασθ., 258.6 ; *ἀ-*
ριστ. μασθ., 258.7.
μαστός, [v. *μαζός*, *μασ-*
τός,] 121.6 : 247.5.
μάτην, 129. 13.
μάχαιρα, lobus jecoris,
 81. 8.
μεγαλύνω, 39.2 ; *-νομαι*,
 127. 1 [v. Adn., Melet.
 p. 142. l. 12., et S. Bas.
Hexaëm. p. 83 C.]
μεγάλως, 126. 10.
μέγας, [v. *κάνθος*, *μέ-*
γιστος, *μείζων*,] 15. 5 :
 16.10 : 21.8,13 : 26. 2 :
 27.6 : 28.12 : 30.6 : 31.
 10,13 : 32.7 : 34.9 : 38.6 :
 45.9,12 : 46.1 : 77.10 :
 83.10,14,15,17 : 84. 7 :
 86.1 : 100.8 : 102.5 : 110.
 9 : 126.17 : 144.15 : 167.
 3 : 178.4 : 180.13 : 194.
 7, 13 : 195. 2 : 196. 4 :
 198.14 : 201.13 : 207.5 :
 229.10 : 230.7,13 : 251.
 6 : 265.11 ; *ἡ μεγάλη ἀρ-*
τηρία, aorta, 97. 2 [v.
 Adn.] : 138.12 : 194. 1 :
 229.10 : 230.9 ; *μεγ. κε-*
φαλή, 128.11,12 [v. Ad.].
μέγεθος, 5.10 : 11.5 : 12.
 10 : 13.7,11 : 14. 2 : 37.
 10 : 48.10,13 : 50.2 : 65.
 5 : 67. 1 : 68. 8 : 88. 4 :
 112.7 : 122.9 : 126.16 :
 147.12 : 152.8,13 : 166.
 3 : 171.7 : 175.10 : 192.
 2 : 195.13 : 197.6 : 202.
 16 : 207.2 : 224.4 : 266.
 10.
μέγιστος, 18.4 : 19.2,10 :
 21.12 : 36.6 : 49.8 : 51.6 :
 82.16 : 105. 6 : 117. 8 :
 122.9 : 195.11 : 197. 8 :
 203.1,11 : 229.8 : 259.8.
μεθίημι, 253.6,10 ; *-ίε-*
μαι, 236. 2.
μείζων, 3.7 : 5.13 : 6.11 :
 13. 9 : 19.1,5,7 : 31. 7 :
 32. 3 : 37.6,7,9,10 : 45.
 11 : 47.9 : 49.15,16 : 53.
 4 : 76.8 : 78.5 : 80.9 : 81.
 12 : 83.7 : 139.6 : 195.8,
 10 : 196.3 : 205.8 : 210.
 4 : 222.5 : 224.2 : 252.1 :
 261.17 : 263. 5.
μειόομαι, 13. 11.
μελαγχολία, melancholia,
(bilis atra, Cels. ii. 1.)
 185. 9 [v. Adn.].
μελαγχολικός χυμός, 79.
 11 : 80.1.
μέλας, 79.11 : 162.2,4 :
 164.12 ; *μέλ. χολή*, 75.6 :
 132. 13, 16.
μέλλω, 27. 10 : 28. 4 :
 42.8 : 45.10 : 58.2 : 61.
 12 : 68.1 : 77. 4 : 83.12 :
 96. 9 : 118. 5 : 122. 7 :
 133.14 : 141.14 : 153.4 :
 170.3 : 192.16 : 203.12 :
 217.1 : 219.11 : 222.6 :
 254.10 : 255.1 : 259. 8 :
 263. 5.
μέντοι, 24. 2.
μένω, 28.8 : 64.9 : 76.2 :
 154.13 : 156.9 : 165. 4 :
 176.2,3,5 : 180.14 : 223.
 4 : 227.7.
μερίζομαι, 189.13 : 209.3.
μέρος, [v. *ἄνω*, *ἄνωθεν*,
ἀριστερός, *δεξιός*, *ἔμπρο-*
σθεν, *ἐνδον*, *ἐντός*, *ἔξω*,
ἔξωθεν,] 11. 13 : 13. 4 :
 22. 2 : 31.7 : 35.10 : 44.
 4,7 : 46.9 : 49.3 : 50.13 :
 51.11 : 53.3 : 60.12 : 86.
 6 : 95.7 : 96.11 : 102.5 :
 107.7 : 129.15 : 135.7 :
 141.5,9 : 142.15 : 148.7 :
 159.10,15,16 : 163. 7 :
 164.6 : 176.13 : 180.9 :
 181.7 : 184.4 : 192.18 :
 193.15 : 196.8 : 199.13 :
 203.1 : 205.13 : 207.1 :
 217.10 : 218.5 : 258.12 :
 261.3 : 264.6 : 267.6.
μεσαραϊκὰ ἀγγεία, 68. 5 ;
μεσ. φλέβες ἢ φλέβια, 55.
 8 : 64.13 : 67.6 : 68.11 :
 76.8 : 77.3 : 78.11 : 87.2.
μεσάριον, mesenterium,
 77. 14 [v. Adn.].
μεσεντέριον, mesenteri-
um, 77. 13. [v. Adn.].
μεσοπλεύριοι μύες, mus-
culi intercostales, 105.7 :
 117. 5.
μεσοπλευρίται μύες, musc.
intercost., 105. 3, 5.
μέσος, 21.5,11 : 22.4,7 :
 48.1 : 51.14 : 52.12 bis :
 73.8 : 77.13,14 : 91.13 :
 92.11 : 93.3 : 94.9 : 95.
 15 : 100.10 : 111. 14 :
 123.12 : 130.8,12 : 131.
 2 : 132.4 : 135.6 : 136.6 :
 147.10 : 148.9 : 154.10 :
 155.11 : 164.15 : 168.11 :
 181.9 : 183.7 : 184.9,10 :
 189. 7 : 207. 9 : 212. 5 :
 241.6 : 242.9 : 243.6 :
 263.18 ; *ἐν τῷ μέσῳ*, 33.
 6 : 56.5 : 58. 4 : 264. 2 ;
ἐν μέσῳ τόπῳ, 153. 3 :
 184. 10.
μεστός, 216.5 : 260.15.
μετὰ, (cum gen.) 4.14 :
 7.8 : 66. 4 : 153.13,16 ;
 (cum acc.) 13. 8 : 79.2 :
 130. 4 : 172.3 : 178.11 :
 243. 12.
μεταβαίνω, 5.2 : 202.10.
μεταβάλλω, 79. 10, 15 :
 232. 10.
μεταβολή, 87. 9.
μεταδίδωμι, 23. 7.
μετακάρπιον, metacarpus,

- 25.17: 26.15: 27.2,3
[v. Adn.], 5,7,9,10,16:
44.2: 46.2.
μεταλαμβάνω, 82.11:
189.14: 262.12,15;
-βάνομαι, 80.10.
μετάληψις, 55.6: 87.4:
259.6.
μεταμάζιος, 90.11.
μεταξὺ, 21.13: 30.1:
34.16: 51.13: 53.7: 58:
2: 101.11: 124.3: 128.
4: 136.11: 169.8; ἐν
τῷ μετ., 15.3: 170.4:
173.5: 200.4,11: 264.8.
μεταπίπτω, 235.1.
μετασκευάζω, 84.15.
μετάστασις, 269.4.
μέτειμι, 265.16.
μετέρχομαι, 25.8.
μετέχω, 74.6: 78.10:
80.17: 96.6,8.
μετέωρος, 78.16: 229.3.
μετρίως, 12.1: 188.13:
192.14: 209.2: 241.10.
μέτρον, 28.7.
μέτωπον, *frons*, 23.3:
129.17: 130.3,5: 131.
14: 157.5: 183.13 [v.
Adn.]: 184.3.
μέχρι, 56.9: 62.5: 63.1
[v. Not.]: 76.16: 93.5:
119.12: 141.1,7: 160.1:
161.1: 164.4: 167.13:
196.2: 205.8,11: 253.
10: 260.12: 261.7.
μηδαμῆ, 18.13.
μηδαμόθεν, 168.1.
μηδαμόσε, 38.9.
μηδὲ, 4.13: 22.6: 85.2:
129.13: 211.4: 249.6:
263.6.
μηδεῖς, 4.12: 7.2: 15.
3: 16.5: 170.4: 198.9:
249.6: 264.1.
μηκέτι, 270.3,5.
μήκος, 10.3: 29.10: 97.
13: 107.2: 117.10: 213.
8: 262.2: 263.8: 268.12.
μήλη, *specillum*, 62.11.
μήλον, *mala*, 157.3: 166.
7: τὰ τοῦ προσώπου μήλα,
154.10: 180.3 [v. Adn.].
μῆν, 63,11,14,16: 247.
2: 268.9.
μῆνιγξ, [v. λεπτός, παχύς,
σκληρός,] *membrana*, 127.
8: 135.1,4: 136.12: 185.
15 [v. Adn.]: 187.2.
μήποτε, 16.11.
μηρός, *os femoris*, 26.3:
49.1,16: 50.3,11,14:
51.5,9,15: 52.4,6: 203.
7: 204.2,6,10; *totum*
membrum, 39.11 bis: 49.
14: 53.8 [v. Adn.]
μήτε, 28.7,8: 50.9,10:
156.15,16: 198.13:
260.12.
μήτηρ, 216.9: 239.8:
240.1: 241.9,11: 243.5:
247.5: 249.4,5: 250.2,
3,6,9: 252.4,6.
μήτρα, *uterus*, [v. κοιλία,
τράχηλος, et Adn. ad 208.
5.,] 62.5,8: 86.12: 207.
7,9 [v. Adn.]: 209.7,11,
13: 210.16: 214.1,7:
215.1,4: 216.4: 219.4:
228.10: 235.3: 247.8,
10: 250.8,10: 251.1:
252.3: 253.4,7,8: 254.
5: 255.2: 257.3,10: 259.
1,4: 261.1: 263.3,15:
266.4,7,14: 267.7,13:
268.9; μήτ. ἀριστερὰ ἢ
δεξιὰ, 230.10: 234.10,
11: 235.6,9,13,14: 259.
7: 272.5.
μητρῶος, 248.10.
μηχανάομαι, 272.7.
μηχάνημα, 162.9.
μικρός, 15.5: 16.6: 18.
9: 19.3: 21.7: 24.1: 30.
3,4: 46.8: 51.4: 53.3:
63.15: 68.15: 77.10:
83.15: 94.1: 95.12:
102.5: 121.12: 128.13:
229.6: 260.7: 266.6:
271.11; -ρότερος, 18.6:
114.6: 210.5: 222.7:
263.3; -ρότατος, 21.12.
μικτός, 223.1.
μιμέομαι, 42.6: 135.14.

- μίξις, 209.10: 227.11,
12: 237.8: 253.4: 254.6.
μίσγομαι, 107.1: 214.
13: 237.1: 241.2; *coeo*,
237.10: 253.9,11: 254.
10.
μνήμη, 184.6,11,14:
185.5.
μνημονεύω, 122.3.
μοῖρα, 121.1: 163.13:
258.13.
μόνιμος, 206.10.
μονοειδής, 97.12.
μονόρριζος, (de denti-
bus,) 178.5.
μόνος, 2.3: 8.1,3: 10.3:
13.1: 14.14: 17.9: 35.3:
39.4,5: 42.11: 43.10:
59.6: 92.6: 97.13: 98.
13: 104.17: 117.4,7:
118.14: 123.4,9: 126.
4,16: 138.8: 139.6:
143.5: 145.13: 153.18:
167.5: 172.6,10: 173.3:
176.1: 183.15: 192.18:
204.1: 205.3: 217.7,11:
218.11: 226.12: 227.9:
256.4: 259.12: 267.8,
14; καὶ μόνος, 13.1: 57.
9: 62.16: 68.15: 143.
14: 163.8: 175.6; καὶ
μονώτατος, 204.10 [v.
Adn.].
μόριον, [v. ἀναπνευστικός,
ἀντιβατικός, ἄψυχος, γεν-
νητικός, ζωτικός, θρεπτικός,
κινητικός, περιεκτικός, σω-
ματικός, φυσικός, ψυχικός,]
2.14,15: 3.3,8,9: 4.16:
9.2: 13.2: 25.7: 45.2:
55.1: 61.6,8: 62.4: 66.
17: 74.4: 83.16: 89.8:
96.9: 97.6,8: 106.10:
112.9: 119.13: 120.2,4:
126.11: 129.12: 140.
12,15,17: 159.17: 160.
12: 174.9,11: 175.1:
187.3: 188.3: 190.2:
192.1: 197.1: 215.4:
216.11: 221.5,7: 222.
5,15: 223.4: 231.8,11:
233.5: 240.3: 243.9:

244. 3, 7 : 259. 11, 17 :
262. 7 : 267. 3, 12 : 268. 5.
μόρφωσις, 63. 3.
μοχθηρός, 92. 4.
μυελός, *medulla*, [v. νω-
τιαίος, et Adn. ad 141. 4.]
38. 2.
μυκάνομαι, 62. 10.
μυκτῆρες, *nares*, 148. 2.
μύλη, *patella*, 50. 12 [v.
Adn.]; *dentes molares*,
178. 3 [v. Adn.], 7.
μυλοειδῶς, 177. 4.
μύξα, *mucus*, 143. 8 :
216. 4.
μυξωτήρ, 147. 7 bis [v.
Adn.].
μυρίοι, 189. 14.
μῦς, [v. κατεπιγιάστριος,
κροταφίτης, μασσητήρ, με-
σοπλεύριος, μεσοπλευρίτης,
ράχιτης, σφιγκτήρ,] *mus-
culus*, 9. 2 : 19. 13 bis :
20. 5 : 21. 6 : 22. 1, 4, 5 :
23. 6 : 33. 8 : 34. 5, 6 : 36.
1, 9 : 37. 7 bis : 49. 10, 12 :
52. 9 : 53. 9, 10 : 72. 1, 9 :
73. 7, 9, 10 : 85. 15 : 87.
7, 8 : 90. 16 : 97. 11, 12 :
103. 6 : 110. 6, 8 : 114. 11 :
115. 6 : 117. 8 : 119. 5 :
120. 10 : 122. 11, 12 : 123.
1, 5 : 124. 4 : 155. 3 bis, 7,
8 : 165. 10 : 166. 2, 3, 9 :
167. 9 : 181. 16 : 188. 9,
11 : 189. 1 [v. Adn.], 3 :
190. 6 : 191. 3, 8, 10 :
201. 2 : 202. 3, 6 : 203.
14 : 205. 8, 11 : 206. 11 :
219. 10 : 223. 13, 14 :
225. 11, 13 : 265. 15.
μύω, 156. 9 : 208. 11 :
211. 1.
μυώδης, [v. πλάτυσμα,]
175. 9 : 179. 12.
μωρός, 256. 2.
μώρωσις, *stultitia*, 185.
9 [v. Adn.].
ναστός, 196. 12.
ναῦς, 5. 6 : 112. 3 : 243. 11.
νεογενής, 223. 3.
νεογνός, 251. 8.
νεοπαγής, 81. 3.
νεκρός, 240. 16.
νεῦρον, [v. ὀπτικός, παλινο-
δρομέω, συζυγία,] *nervus*,
18. 1 : 20. 7, 11 : 52. 9 : 74.
6 : 75. 8 : 80. 17 : 90. 16 :
103. 6 : 110. 6 : 114. 3, 5,
9 : 115. 8 : 125. 4 : 133.
14 : 134. 7 bis : 140. 9 :
144. 9, 12 : 150. 15 : 151.
7, 11, 12 : 158. 8, 11, 12 :
159. 2, 4, 5 : 164. 4, 8 :
167. 3, 8 : 173. 11, 12 :
175. 14 : 179. 9 : 183. 11 :
186. 1 : 189. 3 bis, 5, 12 :
190. 2 : 240. 2 : 244. 3, 12 :
256. 2 ; *tendo*, 204. 5
[v. Adn.].
νευροχονδρώδης, 50. 12 :
112. 6 ; *neur. σύνδεσμος*,
181. 13 [v. Adn., et Gal.
tom. v. p. 204.] : 193. 4.
νευρώδης, 107. 8, 10 : 120.
14, 15 : 209. 2 ; *neur. χι-
τῶν*, 85. 9 ; *neur. σύνδεσ-
μος*, 48. 18 ; *neur. οὐσία*,
100. 10.
νεῦσις, 1. 2.
νεύω, 7. 3.
νεφρός, *ren*, 84. 3 bis, 8. 15 :
85. 1, 4 : 229. 8, 12 : 231.
1 : 258. 9 : 272. 6 ; ἀρι-
στερός ἢ δεξιός νεφρ., 66.
13 : 84. 6, 13 : 229. 4, 13 :
230. 12.
νεώτερος, 143. 8 ; *νεωτ.
ιατροί*, 44. 3 : 191. 5.
νήστις, *intest. jejunum*,
67. 10 : 68. 2 [v. Adn.], 7 :
71. 6 : 76. 5 ; *νήστ. ἐντέ-
ρον*, 79. 4.
νήχομαι, 104. 16 : 105.
4 : 214. 1.
νοερός, 2. 11.
νοέω, 4. 12 : 134. 2, 3 :
168. 8 : 169. 1, 6 : 170. 2, 6 :
171. 12 ; -οῦμαι, 168. 1.
νόβοι πλευραὶ, *costae
spuriae*, 72. 12 : 117. 11,
14 : 118. 3, 8, 13 : 119. 4 :
120. 15, 17 : 121. 3.
νομίζω, 259. 16 : 271. 8.
νόμισμα, 70. 8.
νόμος, 5. 6.
νοῦς, 40. 7 : 115. 1.
νοσερός, 133. 10.
νοσέω, 250. 8, 11 : 251. 5.
νόσημα, 239. 3, 8 : 252. 9.
νόσος, [v. ἱερός,] 104.
13 : 253. 3.
νοσώδης, 133. 9.
νῦν, 7. 6.
νυνί, 95. 4 : 124. 8 : 127.
13 : 191. 13.
νωτιαίος, *medulla spina-
lis*, 20. 10, 11 : 129. 1 :
189. 8 : 195. 7 : 196. 7 ;
νωτ. μυελός, 129. 4 : 141.
2, 4 [v. Adn.], 11 : 187. 5 :
189. 8 : 192. 16 : 194. 14.
νώτος, 192. 8, 10.
ξανθός, 193. 3 ; ξανθή
χολή, 74. 10 : 78. 16 :
132. 13, 15.
ξέω, 28. 3.
ξηραίνομαι, 113. 7 : 268. 4.
ξηρός, 72. 2 : 107. 16 :
108. 9 : 215. 10 ; -ρότε-
ρος, 108. 3 : 205. 2.
ξιφοειδής χόνδρος, *car-
tilago ensiformis*, 73. 2,
5, 9 : 93. 5 : 118. 15 : 119.
3 : 120. 16 : 121. 3.
ξύλον, 181. 12 : 194. 10.
ξυλουργικὸν σκεῦος, 112.
2.
ξυμπαθής, 160. 15 [v.
Adn.].
ξύμπασα χεὶρ, 201. 10
[v. Adn.].
ξύμπνοια, 160. 14 [v.
Adn.].
ξύρροια, 160. 14 [v. Ad.]
ἄγδοος, 87. 3.
ἄγκος, 5. 14 : 6. 11 : 37.
8 : 51. 8 : 118. 10 : 260.
13 : 269. 7.
ἀγκόομαι, 33. 9.
ἄδε, 172. 5, 9 : 187. 3 :
193. 7 : 202. 16 : 259. 8 :
261. 1.
ὀδηγέω, 87. 15 : 89. 2.
ὀδηγός, 80. 13 ; (de
Christo,) 25. 10 : 158. 5.

- Cf. *De Ur.* p. 262. l. 13.
 ὀδοιπορέω, 113.10: 156.4, 14.
 ὀδός, 57.9bis: 105.12: 156.8,15: 167.13: 171.12,13: 208.8: 241.6,7: 245.8,9: 254.7: 255.10.
 ὀδοὺς, dens, 55.12: 56.15: 86.17: 177.6 [v. Adn.], 7: 179.1, 2, 4, 8, 10; *processus odontoides*, 191.6 [v. Adn., et adl. 7.].
 ὀδύνη, 66.9: 70.14.
 ὀθεν, 64.6: 85.16: 98.5: 105.12: 112.1: 248.12: 249.2.
 οἰδίσκομαι, 233.2.
 οἰκείος, 19.11: 37.12: 62.9: 63.8.
 οἰκία, 243.10.
 οἰκοδεσπότης, 144.2.
 οἰκονομέω, 59.7.
 οἶκος, 5.5: 99.12: 127.10: 140.7: 153.4, 5: 162.13: 163.3.
 οἶνος, 133.5.
 οἶομαι, 116.17.
 οἶονεῖ, 184.14.
 οἶος, 7.9: 8.4: 12.3: 16.9: 17.3: 43.6: 45.10: 59.13: 77.8: 79.6: 81.2, 10: 110.5: 121.1: 177.9: 180.7: 189.6: 199.10: 211.6, 10: 218.6: 260.6: 263.9,20: 269.4;
 οἶος περ, 44.4: 78.4: 82.15: 134.14: 163.14.
 οἰσόφαγος, *oesophagus*, 55.11: 56.10 [v. Adn.], 13: 57.1,2,8: 69.3,5: 86.18: 107.7, 11, 14 [v. Adn.].
 ὀκλάζω, 13.2. Cf. *De Ur.* p. 262. l. 10.
 ὀκλάξ, 51.1 [v. Adn.].
 ὀκτάμηνος, 270.1.
 ὀκτώ, 27.4: 28.1: 72.9: 179.3.
 ὀλέκρανον, *olecranon*, 31.14 [v. Adn.].
 ὀλίγος, 23.4: 68.11: 70.1: 74.6: 76.1: 96.5, 6: 99.10: 100.7: 164.13: 195.2: 226.12: 263.11; -γιστος, 11.12: 96.4: 165.5.
 ὀλισθαίνω, 8.5: 28.14: 50.10,15: 68.1: 180.14: 204.15.
 ὀλισθηρὸς, 8.7.
 ὀλκή, 84.5.
 ὄλος, 6.4: 29.10: 35.7: 43.6: 51.12: 54.1: 55.5: 56.4: 87.6: 89.7: 93.3: 97.9: 104.1,7: 107.6: 117.14: 127.7: 144.5: 148.8: 165.7: 188.2: 209.1: 233.6: 253.5: 269.7: 270.1; ὄλη χεῖρ, 25.8,11: 32.1.
 ὄλωσ, 199.7; οὐδ' ὄλωσ, 11.12: 146.5; μηδ' ὄλωσ, 92.4: 221.4.
 ὄμμα, 40.6,12.
 ὄμιλέω, 15.8: 210.12.
 ὄμιλία, 207.14.
 ὀμοιόομαι, 37.1.
 ὄμοιος, 7.10: 43.9: 69.11: 99.3: 108.10: 123.10: 156.2: 189.10: 251.10: 260.4: 263.5,7: -ότατος, 39.16: 102.3: 133.13: 261.3.
 ὀμοιότης, 87.10: 99.2: 215.7.
 ὀμοίως, 29.8: 53.8: 69.4: 99.14: 115.16: 121.9: 210.5: 229.10,11: 231.6: 236.5: 253.12: 256.10: 266.7.
 ὀμολογέομαι, 27.2: 125.3: 126.4.
 ὀμοταγής, 171.4.
 ὀμοῦ, 8.5: 84.9: 241.2
 ὀμόχρονος, 84.5.
 ὀμφαλός, *umbilicus*, 213.5,6,12: 214.4: 243.3,6: 245.7: 248.2.
 ὀμῶς, 259.7.
 ὀνειρώττω, 255.3.
 ὄνομα, 44.7,11: 56.10: 66.14: 81.7: 120.5: 140.5.
 ὀνομάζω, 31.11: 38.2: 53.4: 68.9: 76.14: 77.13: 143.7: 151.4: 155.2: 161.14: 165.2: 168.8: 171.4: 178.4,8: 191.7: 193.11: 205.13: 212.6: 225.13; -ζομαι, 44.3: 56.7: 64.2,15: 65.8: 71.10: 76.8,13: 82.7: 87.7,11: 94.14: 96.11: 97.3: 103.16: 104.5,6: 108.7: 111.13: 112.9: 117,11: 120.5,8,9: 123.9: 128.7: 134.11: 135.12: 137.12: 138.6,10,13: 139.3,11,16: 140.5: 141.6: 145.9: 147.6: 148.2,4,6: 151.13: 156.1: 159.12: 174.8: 177.1: 179.13: 181.12: 183.5,7: 184.2: 191.4: 203.4,7: 215.9: 216.13: 219.5: 222.11: 225.7.
 ὀνομασία, 68.3: 77.2: 112.1: 145.11: 215.5.
 ὄνυξ, *unguis*, 7.12: 8.3 bis, 7, 8, 12: 9.6: 10.7: 246.8 bis, 10.
 ὄξυς, 95.7, 12: 96.1: 177.9,11; ὄξ. γώνυαι, 36.4: 73.3: 116.4,7.
 ὀπή, 82.17: 145.5,13: 164.3: 171.9.
 ὀπισθεν, 31.6, 13: 45.13: 46.7: 47.11: 59.10: 90.7: 107.7,10: 111.10: 128.5: 130.4,6,15: 131.5,8: 132.3: 142.5: 147.14: 181.10: 184.9: 205.1,12.
 ὀπίσθιος ἐγκέφαλος, 134.10: 141.10: 189.9; ὀπ. μέρος τοῦ ἐγκεφ., 141.5; ὀπ. σκέλη, 39.14.
 ὀπίσω, 51.13: 52.1: 154.1; ἐν τῷ ὀπ. τόπῳ, 184.11; εἰς τοῦ., 39.14: 85.9: 193.16; πρὸς τοῦπ., 35.1; ἐκ τῶν ὀπ., 134.13: 181.8.
 ὀπλον, 5.4: 9.9.
 ὀποῖος, 24.9.

- ὀπόσος, 86.14 : 216. 2.
 ὀπόταν, 232.9 : 241.5 :
 242.11 : 243. 4.
 ὀπότερος, 232. 8 : 236.
 9 : 245. 4 : 249. 9.
 ὀπτάομαι, 242. 4.
 ὀπτικὸν νεῦρον, *nervus
 opticus*, 151.13 : 158. 8,
 15 : 160.6 ; ὀπτ. πνεῦμα,
 164.2 : 171.5.
 ὀπτομαι, 43. 4 : 170. 3.
 ὀπως, 39.2 : 45.3 : 57.
 6 : 72.6 : 75.12 : 80.13 :
 84.14 : 89.2,10 : 92.12 :
 94.5 : 123. 4 : 126.14 :
 140.15 : 157.15 : 163.9 :
 180. 13 [v. Adn.] : 188.
 16 : 192.1 : 193.16 : 194.
 2 : 195.5 : 228.12 : 265.
 16.
 ὀπωσοῦν, 184. 13.
 ὄρασις, 140.10 : 144.4 :
 151.2,13 : 153.7 : 165.3 :
 171.8 : 173.14.
 ὄρατικὸν ὄργανον, (de
 crystall. lente,) 152. 4 ;
 ὄρ.πνεῦμα, 161.13 : 163. 2.
 ὄράω, 150. 7 : 153.18 :
 167.13 : 169.6,8 : 176.5 ;
 -ᾶμαι, 167.11 : 169. 8 :
 170.1,8,10 : 171.7 : 172.
 5 : 225.11 : 229.9 : 260.5.
 ὄργανικὸν αἷτιον, *causa
 instrumentalis*, 105. 17
 [v. Adn.] : 106.11.
 ὄργανον, [v. ἀναπνευστι-
 κός, ἀντιληπτικός, ἄπτικός,
 βαδιστικός, διαλεκτικός,
 θερμαντικός, θρεπτικός, ὄ-
 ρατικός, πνευματικός, Adn.
 ad 175.12.,] : 43.10 : 65.
 12 : 70.1 : 85.15 : 98.4 :
 103. 3 : 114. 1, 11, 16 :
 115.8 : 151.15 : 203.15 :
 222.3 : 231. 6 : 266.11.
 ὄργάω, 253.11 : 254.1.
 ὀρέγομαι, 61.9 bis.
 ὀρεκτικός, 61.8.
 ὀρθίος, 39.5 : 40.5 : 50.
 1 : 58.5 : 72.10 : 73. 6 :
 124.1 : 181.12 : 198. 3 :
 218. 12.
 ὀρθοπεριπατητικός, 205.
 6 [v. Adn.] ; ὀρθ. ζῶον,
 (de homine,) 200. 6.
 ὀρθαὶ γώναι, 39. 8, 11 :
 40. 3 : 58. 9 : 194. 16 :
 201. 3, 5 : 206. 5.
 ὀρίζομαι, 196. 14.
 ὀρμάομαι, 101.12 : 267.
 10.
 ὀρμή, 23. 8 : 255. 7 :
 265. 17.
 ὄρος, 160. 3.
 ὄροφος, 133. 13.
 ὄρηξ, 139. 2.
 ὄρρώδης, 231.2 : 259.6.
 ὄρχις, *testiculus*, 86. 9 :
 210.2 : 222.6 : 224.1,3,
 6 : 225. 1, 2, 6, 11, 16 :
 230.6 : 232.2 : 239.12 :
 240.5 : 255.10 : 256.4 :
 258. 13 : 261. 4, 7, 12 :
 262. 10, 15 : 263. 16 :
 264.5,7,9,11 : 265. 2, 6,
 9,14 : 272.5 ; ἀριστ. ὄρχ.,
 230. 9 : 231. 3 : 232.9 :
 234. 2, 4 ; δεξιὸς ὄρχ.,
 232. 8 : 233.11 : 234. 2,
 6 : 235.9.
 ὄς, 107. 3, et saepe.
 ὄσημέραι, 266. 3.
 ὄσμη, 143.4.
 ὄσος, 5.11 : 12.1 : 45.5 :
 52.3 : 53.2 : 71.9 : 108.
 8 : 112.7 : 113.10 : 120.
 9 : 131.15 : 133.14 : 135.
 7 : 137. 8, 11 : 171. 2 :
 178.12 : 221.5 : 230.9 :
 234.7 : 239.14 : 240.7 :
 248.11 : 256.3 : 264. 3 :
 268.7 : 271.4 ; εἰς ὄσον,
 34. 1 : 224. 1 : 226. 10 ;
 ὄσος περ, 34.1.
 ὄσπερ, 21.5 : 31.7 : 38.
 1 : 78.15 : 96.10 : 109.
 7, 11 : 112. 2 : 130. 3 :
 183.1,5,7 : 203. 3 : 222.
 11 : 226. 14 : 240. 16 :
 263. 1.
 ὄστις, 45.4 : 53.11 : 69.
 3 : 82.6 : 87.7,11 : 111.7 :
 123.2 : 130.15 : 191.10 :
 202. 4 : 222.11.
 ὄστοῦν, [v. ἀμύελος, ἦβη,
 ἱερὸς, κυβοειδής, λαγών,
 πλατὺς, σκαφοειδής, σφη-
 νοειδής,] 10.8,11 : 11. 2,
 4,9 : 13.11 : 14.12 : 15.
 10, 12 : 16.7,8 : 17.3,6,
 13 : 18.13 : 19.12 : 26.2,
 3, 5, 10, 11 : 27. 3, 9, 12,
 16bis : 28.5,6,11,13 : 29.
 2,4,12 : 30.3,12 : 31.4 :
 32.5 : 34.3 : 35.9 : 37.9 :
 38.3,13 : 44.8 : 45.12 :
 46.1,3,5 : 47.10 : 48.6,9 :
 50.12 : 51.5 : 70.8 : 101.2 :
 116.3 : 117.14 : 123.7bis,
 8 : 129.2,16 : 130.1,10,
 11 : 131.7,12 : 132.10 :
 133.7 : 137.12,16 : 142.
 1 : 145.5,9,12 : 146.10 :
 147.8,11 : 148. 8, 9, 12 :
 149. 1 : 154.11 : 159. 3,
 15 : 160.7 : 167.6 : 174.
 7 : 179.6,7,10,11 : 180.
 8,12 : 181.5,8,17 : 182.1,
 4 : 188.8,11,16 : 194.5,
 6,8,12,13,15 : 195. 12 :
 200.12 : 202.12,16 : 203.
 8,13 : 205. 3, 7 : 240. 3 :
 244. 8 : 246. 5.
 ὄστώδης, 12.3 : 118.11.
 ὄσφραίνομαι, 144.12.
 ὄσφρησις, 140.10 : 143.
 4 : 144. 4 : 173.15.
 ὄσφύς, *lumbi*, 3. 7, 16 :
 73. 11.
 ὄσχεος, *scrotum*, 225. 8
 [v. Adn.], 9 : 267. 7.
 ὄταν, 63.6 : 104.12,14 :
 122.6 : 124.6 : 143.10 :
 204.13 : 234. 3 : 241.7 :
 246.4,9 : 247.4 : 248.3,8 :
 257. 5, 7, 15 : 259. 12 :
 262.10 : 263.9 : 267.12 :
 268.1 : 269.1 : 271. 5.
 ὄτι, 10. 8, et saepe.
 οὐδαμόθεν, 171. 10.
 οὐδαμῶς, 38. 6.
 οὐδέ, 8.3 : 11.12 : 154.
 15 : 195.2 : 199.11 : 228.
 7 : 240.12, 17 : 263. 7 :
 264.15.
 οὐδεὶς, 14.5,12 : 15. 8 :

- 40.5: 44.5: 74.8: 89.4: 97.14: 98.3: 185.6: 188.8: 199.1,12: 235.3,6: 240.16: 249.7: 264.15: 269.5.
οὐδέτερος, 16.8: 228.7.
οὐκ, 6.3, et saepe.
οὐκέτι, 64.9: 76.2.
οὐκουν, 15.3.
οὐν, 13.5, et saepe.
οὐπω, 228.6.
οὐρά, 86.2: 193.5.
οὐρανός, 2.3: 40.6,8.
οὐρανοσκόπος, *piscis*, 40.11. [v. Adn., et Sprengel ad Diosc. t. ii. p. 447.]
οὐραχός, *urachus*, 212.6 [v. Adn.]: 214.11.
οὐρηδόχος κύστις, *vesica urinaria*, 85.2: 219.12.
οὐρητήρ, *ureter*, 85.2, 3, 7.
οὐρον, *urina*, 85.1, 8, 15: 211.10: 212.7: 214.13,14: 220.12: 263.2.
οὖς, *auris*, 131.6: 181.8: 182.4 bis, 7 bis, 12, 16: 183.12: 245.1; ὅτα τῆς καρδίας, *cordis auriculae*, 99.4 [v. Adn.], 10.
οὐσία, [v. ἀδενώδης, νεφρώδης,] 8.6: 57.1: 61.11: 62.15: 65.4: 69.10: 79.3, 10, 12: 81.1: 84.16: 91.6: 97.9: 98.6: 100.9: 101.3,5: 107.15: 112.6: 119.5: 120.10: 123.6, 7: 131.10: 133.13: 136.10: 137.4,5: 152.7,12: 154.6: 161.7: 175.9: 189.10: 193.4: 224.3,6: 240.8: 264.1,16: 265.7,8.
οὕτε, 11.4,5: 15.7: 16.7: 28.1 bis: 228.7, 8: 263.7, 8 bis.
οὐτιδανός, 26.4.
οὕτος, [v. αἰτία, διὰ,] 6.5: 8.3,6: 9.2: 12.2: 13.1,10: 14.9,13: 16.8: 18.7,8: 22.8: 25.12,14: 29.7: 30.4: 31.12: 35.10: 40.10: 41.4: 42.10: 43.9: 44.4: 45.13: 51.7: 53.7: 54.5: 55.10,15: 56.9: 57.12: 59.7: 61.3: 62.1: 63.2: 64.4: 66.8, 10,15: 67.1: 68.14: 71.2,8: 72.10,15: 74.3: 75.13: 76.3,7: 77.2: 78.1, 16: 79.6,9: 80.8: 81.3, 7: 82.11: 83.9: 84.11: 89.6: 93.11: 95.10: 96.2: 97.15: 99.2: 101.6,9: 102.11: 103.1,10,15: 104.4: 108.10: 112.5, 12: 113.13: 114.11: 115.16: 116.6,12,14: 121.2: 123.8: 129.2,6: 130.13: 131.3: 132.16: 139.8, 10,16: 141.15: 142.5: 148.12: 150.15: 151.2, 11: 154.15: 155.4: 160.2: 161.5: 163.16: 164.13: 165.5: 169.1, 6: 170.2, 6, 9: 171.2, 3: 172.1,3: 173.6,11: 174.3: 178.2, 10: 179.2: 180.5: 186.1,8: 188.6, 14: 189.1,4,15: 190.13, 14: 191.13: 193.10: 194.4: 195.4: 196.2: 197.3, 7: 199.1: 200.2, 8: 201.9: 202.8, 13: 203.2,7,11: 204.2, 3,14: 205.13: 206.1: 207.14: 210.7: 211.10: 212.9: 213.4: 215.10, 14: 216.4: 217.10: 218.5: 219.7: 220.3: 223.4, 10: 225.6,13: 227.8: 228.4: 229.9: 230.3,12: 231.5,10: 232.11: 234.5: 239.8: 240.1,7: 241.9: 243.2,4,11,12: 244.4: 245.10: 247.1: 248.12: 249.6: 252.11: 253.2: 255.3,10: 256.4,7: 259.13, 17: 260.1, 14, 16: 261.13: 262.10: 263.4, 11: 265.4, 16: 266.6, 14: 267.8: 268.8: 269.1, 2: 270.6: 271.10: 272.7, 10.
οὕτω, 3.2: 4.7: 7.7: 10.6: 16.1: 34.8: 39.12: 40.16: 42.5: 98.4: 101.3: 106.9: 108.8: 129.11: 154.4: 191.7: 220.13: 231.8: 232.7: 236.1: 237.10: 238.6, 9: 251.7: 252.11: 254.2,4: 269.9: 270.2.
οὕτωσεί, 251.10.
ὀφθαλμός, *oculus*, 110.16: 148.11: 150.13: 151.2,12: 152.1,2,6,8, 15: 153.7,14,18: 154.6, 11, 14: 156.9, 13, 16: 157.5, 13: 158.1,7, 14: 159.3, 14, 17: 160.3,4,9: 162.3: 163.3: 164.12,16: 165.1,4: 166.1,4: 167.2,4,7,12: 173.8,14: 174.3: 181.8: 183.16: 245.2; ὀφθ. ἀριστ., 173.3; ὀφθ. δεξιός, 172.10.
ὀφρὺς, *supercilium*, 154.9: 157.2,6,7,9: 166.6; (ossis,) 17.7: 18.13: 29.6: 38.9: 201.13: 204.8, 12.
ὀχέω, 13.8; -χοῦμαι, 13.9: 33.5.
ὀχετός, 126.2: 143.9: 150.8.
ὄχημα, 80.13.
ὄψις, 169.8: 170.5, 9, 10. 11: 171.1, 3, 12: 172.7.
παγίς, 90.9: 115.13, 15: 117.9: 118.3: 192.9.
πάθημα, 134.4: 199.13: 200.2: 252.5: 270.8.
πάθος, 270.3.
παίγνιον, 153.15.
παιδίον, 245.12: 247.10: 250.7,12: 251.10: 252.3,7: 256.8: 257.6.
παῖς, 223.3: 248.4: 257.1,2.
παλαιός, 133.5: 143.7: 191.6.
παλαίστρα, 104.12: 149.10.

- πάλιν, 8.3: 16.12: 35.2: 49.17: 52.12: 55.3: 83.4: 86.4: 105.11: 108.3: 114.14: 116.11: 117.1: 124.1: 168.2: 170.1: 205.10: 217.8: 223.7: 261.15: 262.12: 270.12: 271.5.
 παλινδρομέω, 60.10: 85.8: 98.15: 146.12; -μοῦντα νεῦρα, *nervi recurrentes*, 113.13: 114.12,16: 115.8.
 πάμπολυς, 60.1: 79.13: 101.10: 146.4: 147.5: 168.5: 171.1: 189.12: 265.1.
 παντάπασιν, 112.8: 165.4: 271.12.
 πανταχόθεν, 9.11: 11.9: 17.11: 18.11: 28.14: 29.6: 34.14: 36.5: 50.8: 62.10: 100.2: 137.15: 138.7: 162.12: 205.17.
 παντελῶς, 74.8: 75.2: 110.10.
 πάντη, 7.3: 19.9.
 παντοῖος, 4.13: 5.10bis: 133.3.
 πάντοτε, 67.12.
 πάντως, 26.7: 109.8: 188.10: 197.2: 202.8.
 πάνυ, 49.3,8: 60.4: 77.10: 206.1.
 παραγίνομαι, 172.4: 248.3: 265.13.
 παράγομαι, 169.10.
 παράκειμαι, 60.12: 61.4: 71.8: 80.16: 99.5: 102.9: 107.7: 130.11: 174.10: 219.9: 229.5.
 παρακολουθέω, 239.3.
 παρὰ, (cum gen.) 2.9, 15: 5.4: 9.9: 10.7: 17.1: 55.16: 172.6: 213.12: 260.2: 262.15; (cum dat.) 145.10: 147.17bis: 148.2 bis, 4 bis, 6: 151.8: 155.13,15: 156.1,3 bis: 177.1: 237.5 bis, 7,12: 238.2; (cum acc.) 58.8: 114.7: 135.7: 196.8: 212.10.
 παραλαμβάνω, 173.6.
 παραλείπω, 4.11: 36.6.
 παραλλάττω, 98.2.
 παράλληλος, 124.2: 130.12: 131.3: 132.5.
 παραπέμπω, 263.12,14; -πομαι, 56.16.
 παραπληγία, 185.12 [v. Adn.].
 παραπλήσιος, 44.1: 106.16: 111.8,14: 131.10.
 παραπλησιῶς, 10.4: 36.5: 73.4.
 παρασκευάζω, 92.8: 270.5: 272.8; -ζομαι, 14.14: 59.4: 201.10: 226.3.
 παραστάτης κισσοειδῆς, *vas deferens*, 86.10: 224.13 [v. Adn.]: 240.6: 256.6.
 παρατίθημι, 59.8: 81.10.
 παρατρέπω, 37.5.
 παρατρέχω, 110.14: 111.1.
 παραφροσύνη, *amentia*, 185.11 [v. Adn.]: 239.4.
 παραφυλάττω, 233.1.
 παραχρῆμα, 92.5: 93.12.
 παρεγκεφαλῆς, *cerebellum*, 134.11: 141.6.
 παρεγκλίνω, 94.7.
 παρέγχυμα, *parenchyma*, 81.3 [v. Adn.].
 πάρειμι, [v. πάρων,] 202.7.
 παρεκκλίνω, 66.7: 168.1.
 παρεκπίπτω, 250.9.
 παρεμπίπτω, 196.3.
 παρέρχομαι, 258.11.
 πάρετος, 28.9.
 παρέχω, 33.8: 49.11: 52.7: 58.6: 66.17: 93.8: 122.10: 253.6: 259.11: 262.12; -χομαι, 16.10: 51.4.
 παρηβάω, 235.6.
 παρθένος, 256.12: 257.1,2.
 παρίσταμαι, 255.7.
 παρορμάω, 57.14.
 παρῶν, 53.9: 88.5: 122.4: 127.6: 186.5: 216.7: 272.2.
 πᾶς, [v. διὰ,] 1.1: 7.4: 9.3,5: 13.8: 16.8: 18.7: 22.12: 24.2: 25.14: 26.16: 27.16: 39.13: 41.5: 42.9: 47.9: 49.10: 51.3: 55.1,14: 61.8: 65.4,14: 68.1: 69.1,14: 70.7,9: 71.8: 72.4: 73.10: 74.3,5: 75.13: 77.15: 78.3: 82.1: 83.16: 86.6: 89.3,8: 91.1: 97.4,5: 99.3: 103.12: 105.15: 106.8: 107.8: 111.12: 115.9: 125.2,4: 126.1: 127.2: 128.6,14: 129.12: 130.11: 131.16: 134.1,2bis, 3: 140.7,12: 142.1: 143.10: 154.5: 158.2: 159.17: 160.3,14,15: 168.11: 169.7: 176.1: 179.10: 187.4: 189.3,5,11: 191.13: 193.12: 195.12: 196.11bis: 198.10: 206.1: 214.5: 215.4,5: 216.10: 218.2: 221.5: 233.8: 238.10: 239.10,14: 240.4,5,7,10: 245.11: 249.5: 250.12: 252.12: 262.7: 269.1: 271.13.
 πάσχω, 66.10: 75.1: 93.11: 113.11: 155.10: 185.5: 217.8.
 πατήρ, 216.9: 239.5,8,14: 249.2,5: 250.2,3,5.
 πατρῷος, 248.10.
 παύω, 254.6; -ομαι, 254.3.
 παχύνομαι, 241.3.
 παχὺς, 18.2: 48.12: 66.9: 77.8: 79.5,14: 80.9: 100.10: 143.6: 146.6: 190.5: 205.12: 250.6: 260.14: 263.14;
 παχεία μῆνιγξ, *dura mater*, 135.5: 136.2,6: 137.3,10,11: 138.1: 159.1: 160.5; παχέα ἔντερα, *crassa intestina*, 65.3 bis: 66.12: 69.12,

- 13: 76.11; -χύτερος, 33.
7, 11: 65.1: 135.5: 146.
12; -χύτατος, 18. 4.
πεδῖον, *metatarsus*, 44.
3 [v. Adn.], 5, 11: 45.
13: 46. 2, 5, 6.
πεζὰ ζῶα, 39. 4.
πέϊρα, 126.9.
πειράομαι, 6. 4.
πέμπτος, 72. 4: 87. 1:
94. 1: 102. 5: 188. 1;
πέμπ. συζυγία, 183.10.
πέμπω, 83. 1; -πομαι,
89. 14.
πέντε, 45.7: 46.3,4,5,6:
130.14: 178.3: 192.12.
πέπτω, 57. 12: 262.3;
-τομαι, 64. 10: 76. 2:
147. 1.
πέρ, 34. 1: 62. 5.
πέρα, 28. 7.
περαίνω, 261. 12.
πέρας, 8. 1: 10. 5: 27.
11: 29. 3, 7, 11: 30.
1: 33. 11: 48. 16: 65.
9: 197.5: 200.12: 202.
14: 259.3,4; τὸ ἄνω πέ-
ρας, 32.6: 48.12: 49.1:
168.12: 198.2: 220.10.
περάτωσις, 82. 9, 10:
118. 13.
περὶ, (cum gen.) 2.13:
3. 11: 12.7, 8, 12: 13.6,
13: 14. 2: 19.13: 20.1.
5,7: 21.1,3: 25.6,7: 28,
9: 30.8: 34.2,6: 38.12,
14: 40.15: 45.5: 48.6,
8,9: 53.6,10: 54.2: 56.
1,2 bis, 3 bis: 62.3: 63.
6: 64.7: 71.3: 75.11:
76.15: 83.11,12: 85.17:
86.13: 88.1,2,5: 91.3:
95.3,4: 97.7,8: 101.4:
108.10: 111.3: 113.12,
13: 122.6: 124. 4,6,8:
126.5,8: 127. 3, 4, 5,7,
13: 133.11: 150.11,13:
157. 12, 15: 158. 14:
173.10,12: 185.4: 186.
4,6,8: 187.1,4: 191.12,
13,14: 207.12: 216. 7,
14: 224.3: 255.3: 266.
5: 272.10; (cum acc.)
6.7: 76.15: 135.10: 199.
8: 202.12: 210.15: 211.
1: 234.2: 242. 8: 244.
12: 270. 4.
περιάγω, 155.6: 188.5;
-γομαι, 28. 8: 165.6.
περιβάλλομαι, 29. 11:
203.14: 211.11.
περίβλημα, 162.8.
περιδέομαι, 5c. 8.
περίδρομος, 155. 14:
156. 11.
περιεκτικός, 139. 13;
-τικά μόρια, 3. 11, 14;
-κώτερος, 3.8: 160.5.
περιέχω, 38. 9: 77. 9:
96.3,4,5,7: 129.2: 135.
1 bis: 137. 3: 138. 8:
142.10: 159.7,9: 160.7:
162. 3: 163.15: 167.6:
177.6: 184. 4: 190. 3:
192.15: 203. 8: 212.5:
214.6,7: 215.6: 248.2;
-χομαι, 3. 9: 67. 5: 85.
11: 132.2: 133.12: 137.
2: 140.6: 142.6: 158.5:
164.12: 184.3: 194.15:
214.1: 225. 5: 226. 2:
240.12,14: 260.5: 261.9.
περιθάλλω, 59.12.
περιθέω, 16. 9: 29. 6:
204. 12.
περιίσταμαι, 242. 2.
περικάρδιος ὕμην, *peri-*
cardium, 99. 11; περικ.
χιτῶν, 100. 9.
περίκειμαι, 35.6: 60.14.
περικράνιος χιτῶν, *peri-*
cranium, 138. 5.
περιλαμβάνω, 5.14: 6.3,
6,9,10: 7.1: 30.3: 43.3,
8: 73.16: 82.1: 85.13:
93. 12: 99. 11: 159. 4:
172.7: 188.15: 190.10:
225.12; -νομαι, 49.12:
57. 2.
περιορίζω, 168.3; -ζο-
μαι, 168. 7.
περιόστειος ὕμην, 157.2;
περιοστ. χιτῶν, 159.13.
περιπατέω, 41.15: 205.5.
περιπάτησις, 153. 9.
περιπάτου, (ἐκ,) 83.1.
περιπνευμονία, *pneumo-*
nia, 149.7.
περιπτύσσομαι, 42.5.
περιστέλλω, 57. 7, 12:
60. 8: 105. 9; -λομαι,
69. 6.
περιστρέφω, 166. 7:
167. 2.
περιστροφή, 25. 13:
154. 2.
περισφίγγω, 62.9: 138.
6; -γομαι, 34.14: 60.14.
περιτείνομαι, 51.12: 183.
13: 242.9: 243. 1.
περιτείχισμα, 119. 1.
περιττεύω, 131.13,15.
περιτίθημι, 92. 7: 121.
10: 205.17.
περιτόναιος ὕμην, *perito-*
naeum, 71.10: 72.8: 120.
8[v. Adn.]; περικ. χιτῶν,
119.7; τὸ περικ., 81. 5:
220. 4.
περιττός, 42.10: 57.10,
13: 79. 4,7: 268.7,13:
271. 2.
περίττωμα, [v. ὑδατώδης,
χολώδης,] 67.16: 72. 1:
79.9: 91.11: 132. 9,11,
16: 136.1: 140.1: 143.
3, 5, 10, 11: 146.4, 8.
περιττωματικός, 104. 3:
231.2,7.
περιφέρεια, 15. 6: 168.
4: 170. 9.
περιφερής, 7.11: 9.11:
14. 3: 29.5,11: 31.12:
43.7: 47. 11: 58. 10:
99.5: 120.13: 130.15:
131.14: 163.4: 175.12:
183. 3: 194. 3: 195.6:
201. 8, 11.
περιφέρω, 47.7; -ρομαι,
41.10: 195.6: 237.1,3.
περιφορά, 199.10.
περιφύομαι, 213. 1.
περόνη, *fibula*, 47. 1, 6:
48.1,15,17: 49.2. 50.4.
πέτεινόν, 2. 2.
πέτομαι, 2. 2: 108.12.

πέττομαι, 261. 6.
 πέτρα, 41. 7.
 πέψις, 61.1: 64.9: 81.11: 226. 6.
 πῆ, 201.4,5.
 πηγή, 89.6: 140.15.
 πήγνυμαι, 140.5: 243.5,12: 244.4.
 πηρώ, 153.16; -ροῦμαι, 163.3: 252.2,3,6,9,10.
 πήχυς, *os cubiti*, 25.12, 16: 29.8: 30.2,4,9,10, 13: 31.2,4: 33.2,11,15: 34.3,7,8,14: 37.6,10; *totum membrum*, 4.3 [v. Adn.]: 25.9: 27.8: 36.9: 37.3,7: 38.4 bis: 244.10.
 πίθηκος, 202.7.
 πιλέομαι, 85.10.
 πιμελή, 60.4.
 πιμελώδης, 69.12.
 πίμπλαμαι, 257.3.
 πίπτω, 252.5.
 πιστεύω, 17.8.
 πίστις, 15.4.
 πιτυρώδης, 65.2.
 πιότατος, 246.4.
 πλαδερώτερος, 210.6.
 πλάγιος, 11.13: 14.8: 30.15: 107.9: 154.1: 166.10: 181.11: 202.15: 258.12,14; *eis ta plagia*, 20.4: 32.1: 35.2: 47.6: 170.1: 188.5: 195.5: 200.1: 203.2; *en tois plag.*, 15.1; *epi ta plag.*, 191.1.
 πλάνη, 261.6.
 πλάσσω, 2.4,5.
 πλατύνομαι, 22.9: 24.12: 66.13: 159.4,6,16: 160.7: 171.6.
 πλάτος, 10.3: 97.14: 123.13.
 πλατύς, 42.2: 47.10: 177.9,11: 178.4: 200.7: 204.12; *pl. ostou, os sacrum*, 206.5; -τύτερος, 14.1.
 πλάτυσμα μυῶδες, *platisma myoides*, 176.11

[v. Adn.]: 177.1.
 πλέγμα, 60.3: 101.9: 138.9,11: 139.11,13,17.
 πλείστος, 11.13: 33.3: 59.5: 103.10: 110.8: 122.9: 142.15: 149.9: 165.6: 184.17: 199.5: 200.3: 260.12: 261.7; *epi pleiston*, 21.12: 50.10: 208.1,12: 219.3: 252.7.
 πλείων, [v. πλέων,] 4.10: 13.1: 28.1: 197.12: 235.12: 236.10: 237.2: 238.1: 249.9,10,11: 250.1; *epi pleion*, 19.6: 100.4: 163.12.
 πλεονεκτέω, 33.14: 233.2: 264.5.
 πλευρά, *costa*, [v. νόθος,] 90.10: 115.14: 119.8: 123.12: 124.1: 192.10: 199.7,12,15: 244.11: 261.2; *pl. arist. kai dexia*, 90.4,5: 115.15,16.
 πλευστικός, 112.3.
 πλέων, [v. επίπλεον, πλείων,] 100.4: 163.12: 231.11: 249.1,3.
 πληγή, 117.16.
 πλήθος, 12.10,12: 153.11: 190.5: 236.9: 257.11: 263.6.
 πληθύνω, 227.15.
 πλημμύρα, 149.6: 269.4.
 πλήν, 44.6: 70.1: 133.14: 143.1: 196.3: 207.13.
 πλήρης, 60.9.
 πληρώω, 87.14: 163.16: 227.15; -ροῦμαι, 112.15: 256.9: 270.9.
 πλήρωμα, 148.3.
 πληρῶς, 156.15.
 πλησιάζω, 66.16: 160.12: 235.12.
 πλησίος, 67.12: 68.14: 84.13: 85.6: 144.13: 153.7: 162.12: 182.6, 16: 210.1: 220.1: 229.13: 247.9: 263.9; -έστερος, 32.10: 173.4.

πλήσσω, 252.4.
 πλοῖον, 243.11.
 πνεῦμα, [v. ζωτικός,] 65.11: 66.9: 92.2: 95.9,13,14: 96.3,5,7: 98.15: 100.7: 102.16: 104.15: 105.11,13: 106.11: 109.3,4: 110.9: 113.1: 117.1,6: 140.10, 17: 141.13: 142.7,9: 144.7: 146.14: 147.3: 151.14: 161.13: 163.2: 164.1,2: 167.10: 171.6: 184.6: 210.8: 213.11: 214.5: 219.9: 223.15: 239.13: 241.4,5,7: 242.10: 259.15: 260.9: 261.8.
 πνευματικὸν ὄργανον, (de thorace,) 90.15; *πνευμ. ἀρτηρία, aorta*, 97.3; *πνευμ. κοιλία, sinister cordis ventriculus*, 96.4: 138.13 [v. Adn.].
 πνευματόομαι, 70.13: 72.3: 74.2.
 πνευματώδης, (de semine,) 260.6.
 πνεύμων, *pulmo*, 89.12, 15: 91.2,13: 92.8: 93.1, 13: 95.3: 96.15: 100.12: 101.7: 102.4,10,12,14: 103.2,8,12,15,16,17: 104.2: 105.9: 115.4: 119.10: 128.3 bis,4: 142.16: 149.8.
 πνέω, 156.5: 241.11: 243.7.
 πνιγμός, 57.16: 133.2.
 πνοή, 2.7: 241.11: 245.4,7,10.
 ποδαλγία, *podalgia*, 239.3 [v. Adn.].
 ποδηγέομαι, 146.7: 157.9.
 πόθος, 259.15.
 ποιέω, [v. ἐξήγησις,] 7.1: 39.7: 92.7: 105.13: 116.16: 117.4: 127.2: 147.10: 153.11: 162.9: 165.7,9: 195.11: 200.7: 221.10: 237.8,10: 238.8:

- 241.6.9: 254.7; -οῦμαι, 23.13: 25.9: 39.15: 55.13: 127.9: 144.12: 150.14: 158.13: 188.2: 199.10: 245.4: 261.6.
 ποίημα, 129.9.
 ποιητής, 148.1, 3, 5, 6: 155.13: 156.1,4.
 ποιητική ἄρχη, 105.16: 228.1; -κὸν αἴτιον, *causa efficiens*, 106.1, 5, 7.
 ποικιλία, 13.3: 42.4: 201.10.
 ποικίλος, 206.11: 183.4.
 ποικίλως, 145.5.
 ποῖος, 2.14: 3.1: 52.13: 126.15: 185.5: 202.11: 217.1: 222.13: 223.1: 243.9.
 ποιότης, 24.11.
 πολέμιος, 5.3.
 πόλεμος, 26.13: 133.6: 153.15.
 πολιτικὸν ζῶον, (de homine,) 180.7.
 πολλάκις, 4.10: 17.10: 38.5: 41.12: 57.10: 70.7: 75.3,4: 93.8: 108.4: 110.13: 116.15: 118.6: 149.7: 150.4: 156.4: 188.10: 191.11: 215.14: 257.13.
 πολλαπλάσιος, 62.6.
 πολυειδής, 6.6: 97.10: 98.7; -δέστατος, 202.17.
 πολυειδῶς, 5.12: 6.7: 10.10: 11.3: 13.5: 199.6: 259.2.
 πολυπλάσιος, 202.17 [v. Adn.].
 πολύπους, 10.11.
 πολὺς, [v. πλείων, πλείστος,] 4.11: 5.13 bis: 6.10: 8.11: 17.9: 19.1: 26.8,10,12: 53.1: 60.5: 68.4, 5: 70.4: 71.11: 76.8: 77.9,10: 83.7,14: 94.16: 95.8: 98.2: 106.15: 107.1,3,5: 113.6: 133.5: 137.16: 139.6: 149.8,11,14: 150.2,9: 153.13: 191.11: 194.5, 7: 195.3: 199.4: 201.9: 202.2: 204.3: 205.9,11: 206.7,11: 210.14: 212.4: 214.16: 215.14: 219.12: 223.7: 224.8: 225.16,17: 226.8: 228.5: 235.10,12: 236.10: 237.4: 239.2: 243.1: 250.7: 257.9,12: 259.15,17: 260.8: 261.5: 263.4,13: 270.13.
 πολυσχιδής, (de pedibus,) 41.3: 42.2, 6.
 πολυώρημα, 157.11 [v. Adn.].
 πόμα, 133.4.
 πονηρός, 162.9.
 πόνος, 66.11: 75.3,9.
 πορεύομαι, 132.17.
 πόρος, [v. ἄδηλος, ἀκουστικός,] 67.14: 78.17: 79.5,9: 85.7: 104.8: 135.11,14: 142.18: 143.2,14: 144.13,14: 182.5,7,12,14,16: 183.9: 211.12: 219.2,6,10: 220.2: 224.5: 225.12: 263.1.
 πόρρω, 106.3, 6: 136.10: 137.5: 215.1: 219.3; -ρωτέρω, 106.7: 173.1, 5; -ρωτάτω, 93.2.
 πόσθη, *praeputium*, 222.11 [v. Adn.].
 πόσος, 2.14: 157.16: 158.4.
 ποταπός, 126.15: 192.2.
 ποτέ, 99.8: 117.6: 218.3: 260.7.
 πότερος, 62.1: 217.4: 248.1.
 πότης, 55.15: 60.10: 75.14: 110.14: 118.7.
 ποῦς, [v. ἄκρος,] *pes*, 3.16: 23.3: 41.4,9: 42.6: 43.1,4,9: 44.4,7: 45.2, 7,10: 47.9: 141.1: 246.7: 247.9: 248.4.
 πραγματεία, *opus*, (sc. *liber*,) 54.2: 127.7: 188.2. Cf. *De Ur.*, p. 261, l. 1, 16: 283.6.
 πρηνής, [v. πρηνής,] 32.3,10: 40.4; ἐπὶ τὸ πρ., 30.5,15: 32.5,9: 34.12: πρᾶξις, 66.5.
 πρέμνον, 82.15: 83.13: 139.2: 212.4.
 πρεπόντως, 3.12: 81.8: 140.13: 143.14: 155.4: 162.8.
 πρέπω, 18.9: 23.11: 41.3: 42.12: 61.1: 64.8: 75.15: 126.15: 134.1.
 πρέπων, 4.14.
 πρηνής, [v. πρηνής,] 25.13.
 πρὶν, 22.8.
 πριονοειδεῖς ῥαφαί, 130.2 [v. Adn.].
 πρὸ, 54.1: 76.1: 88.2: 126.7: 187.3: 268.6: 270.9.
 προάγομαι, 25.16: 55.2: 61.14: 66.2: 68.13.
 προαίρεσις, 90.16: 103.4: 223.3,14.
 προαιρετικὸν ὄργανον, (de musculo,) 65.11: 85.15; -κὴ κίνησις, 103.13: 140.8,12: 222.15: 223.7,15.
 προαιρετικῶς κινέω, 106.2; προ. κινεῖσθαι, 223.2, 11, 16.
 προβάλλομαι, 221.3.
 πρόβλημα, 12.3: 119.1: 136.3: 182.14: 206.7: 272.1.
 προγονωστικός, 155.9; -κὴ τοῦ θ. δύναμις, 75.7.
 πρόδηλος, 13.8: 36.14: 37.1.
 πρόειμι, 102.2: 127.13: 234.8.
 προερίομαι, 183.9: 267.11.
 προεπίσταμαι, 227.8.
 προέρχομαι, 64.1: 73.12: 213.5.
 προηγέομαι, 55.2, 8.
 προκατεργάζομαι, 78.9.
 πρόκειμαι, 20.8: 40.13: 75.13: 173.11: 272.1.
 προλαίνομαι, 55.12.

- προμήθεια, 10. 6.
 Προμηθεὺς τῆς ἰατρικῆς, sc. *Hippocr.*, 216. 1.
 προμήκης, 18. 2 : 41. 2 : 42. 2 : 56. 8 : 58. 4, 5 : 85. 3 : 128. 10 : 175. 11 : 190. 12.
 προνοέομαι, 50. 3 : 118. 13 : 163. 11.
 προνόημα, 71. 2 : 78. 2.
 πρόνοια, 25. 5 : 35. 10 : 65. 15 : 80. 8 : 84. 12 : 89. 12 : 117. 13 : 136. 11 : 140. 14 : 147. 13 : 176. 10 ; ἡ τοῦ Θ. πρόν., 27. 13 : 32. 5 : 77. 6 : 156. 10 : 198. 1 : 267. 1 ; ἡ ἀγαθὴ τοῦ Θ. ἡμῶν πρόν., 91. 14 : 132. 6 : 192. 18.
 προπέμπω, 269. 7.
 προπέτομαι, 261. 14.
 προπετής, 110. 16 : 118. 5 : 167. 4 : 220. 7 : 221. 10.
 πρὸς, (cum gen.) 44. 2 : 122. 3 : 231. 8 : 232. 7 ; πρὸς, (cum dat.) 164. 6 : 221. 3 : 247. 8 : 254. 11 : 261. 1 ; πρὸς, (cum acc.) [v. ἀριστερὸς, δεξιὸς, ὀπίσσω,] 5. 7, 8 : 6. 5, 6, 11 : 7. 3 : 8. 2 : 11. 7 : 23. 13 : 24. 10 : 29. 9 : 31. 9 : 33. 3, 9, 12, 13, 14 : 34. 11, 14 : 35. 11, 13 : 36. 5 : 39. 8, 11, 15 : 40. 7 : 41. 5 : 45. 3 : 46. 5 : 47. 5, 7 : 48. 12 bis : 49. 7, 9 : 52. 8 : 53. 1 : 56. 6, 17 : 57. 7, 12, 15 : 59. 6 : 60. 11 : 61. 11, 13 : 62. 1 : 63. 13 : 64. 14 : 65. 2 : 66. 5 : 67. 5, 7, 10 : 69. 8 : 72. 1, 2, 4, 14 : 73. 3 : 74. 1, 2 : 75. 9 : 76. 2, 12 : 79. 3 : 80. 1, 2, 5, 11 : 83. 2, 3, 6, 8 : 84. 2, 16 : 86. 6, 8, 9, 11 bis : 87. 8 : 89. 14 : 94. 8, 12, 13 : 95. 6, 7, 10 : 96. 15 : 104. 17 : 107. 2 : 110. 5, 6 : 112. 8, 13, 15 : 114. 9 : 116. 5, 11 : 117. 16 : 118. 11 : 123. 1, 2, 4, 12 : 126. 11 : 128. 10 : 130. 1, 7 : 132. 17 : 136. 1 : 139. 10 : 142. 15, 17 : 143. 2 : 144. 11 : 147. 9 : 149. 12 : 157. 5, 9 : 160. 11 : 163. 1 : 166. 2, 5 bis, 7 : 171. 7 : 175. 10 : 176. 10, 13 : 178. 5 : 179. 6 : 180. 8 : 181. 14 : 184. 15 : 185. 7 : 190. 14 : 191. 2 : 192. 6 : 193. 14 : 194. 16 : 197. 3 : 199. 12 : 200. 10 : 201. 5 : 202. 17 : 204. 2, 13 : 205. 4 bis, 14, 16 : 206. 5, 9 : 207. 14, 15 : 208. 9, 11 : 210. 2 : 211. 12 : 212. 11 : 214. 17 : 215. 7 : 217. 6, 11 : 222. 2, 10 : 224. 10 : 225. 16 : 227. 5, 7, 10, 12, 13 : 228. 2 : 240. 5, 13 : 258. 13 : 259. 1, 14 : 263. 1, 3 : 266. 3 : 269. 9 : 271. 4, 9 : 272. 1, 3.
 προσαγορεύω, 81. 7 : 112. 11.
 προσάγω, 102. 14 : 213. 8, 10 : 214. 5.
 προσαρτάομαι, 82. 15 : 115. 16 : 117. 11 : 119. 4 : 120. 15 : 192. 13.
 προσβολή, 109. 3 : 136. 3 : 149. 4 ; αἱ ἔξωθεν προσβ., 49. 11 : 95. 10 : 119. 2 : 148. 13 : 161. 15 : 182. 9 : 217. 8.
 προσγίνομαι, 81. 1 : 252. 5.
 προσεγγίζω, 72. 6 : 162. 4.
 προσεικάζω, 121. 2.
 προσέρχομαι, 21. 9 : 56. 14 : 126. 13 : 260. 1.
 προσέτι, 207. 16.
 προσέχω, 106. 2. 115. 1.
 προσεχῶς, 106. 5.
 προσήκων, 266. 10.
 πρόσθεν, 31. 8 : 150. 10 : 253. 11.
 πρόσθεσις, 55. 3, 4 : 87. 7.
 πρόσκειμαι, 259. 1.
 προσλαμβάνω, 68. 3.
 προσμανθάνω, 172. 5.
 προσομιλέω, 152. 1.
 προσπίπτω, 14. 6 : 93. 2 : 117. 15 : 145. 6 : 149. 4 : 156. 13 : 161. 7 : 172. 8 : 198. 10 : 199. 12, 14 : 252. 9.
 προσπλάσσω, 182. 14 ; -σομαι, 49. 2.
 προστάσσω, 129. 5 : 216. 9.
 προστίθημι, 27. 13 : 145. 3 : 235. 4.
 προσφέρω, 176. 9 : 185. 8 ; -φέρομαι, 55. 14 : 57. 10 : 70. 5.
 πρόσφυσις, 55. 3 : 87. 9.
 προσφύω, 202. 14.
 προσψαύω, 84. 7 : 111. 11 : 163. 9 ; -ομαι, 82. 3.
 πρόσσω, 52. 6 : 131. 5 : 181. 7 : 207. 1 ; εἰς τὰ πρόσσω, 39. 13 : 50. 15 : 51. 3, 15 : 73. 12 ; ἐπὶ τὰ πρόσσω, 36. 11.
 προσωνημία, 76. 14 : 99. 1 : 111. 9 : 130. 5 : 131. 10 : 139. 12 : 215. 8.
 πρόσωπον, [v. μῆλον,] 2. 7 : 23. 4 : 140. 16 : 154. 14 : 157. 10 : 174. 9 : 175. 1 : 180. 2 [v. Adn.], 6 : 183. 15 : 184. 1 : 187. 3.
 προτάσσομαι, 13. 7 : 169. 9 : 198. 9.
 προτείνω, 203. 3.
 πρότερος, 13. 12 : 17. 2 : 56. 1 : 184. 12 : 216. 14 : 233. 2 : 234. 4, 6.
 προτίθεμαι, 186. 5.
 πρόφασις, 216. 3.
 προφητικὸν λόγιον, 126. 17.
 προχέομαι, 220. 11.
 πρῶτος, 3. 11 : 9. 1 : 20. 6 : 22. 10 : 51. 6, 7 : 54. 1 : 55. 10, 15 : 60. 13 : 72. 11 : 73. 3 : 86. 15 : 110. 3 : 111. 5 : 114. 11, 16 : 115. 8 : 130. 6 : 137. 6 : 139. 15 : 144. 9 : 151. 5, 9, 15 : 152. 3 : 161. 16 : 172. 4 : 189. 15 : 190. 7, 8 : 191. 2 : 192. 6 : 193. 9 : 196. 6 :

- 197.8: 207.12: 224.12:
229.3: 232.9: 234.1:
242.12: 243.1, 12, 14:
248.7: 261.9: 264.13:
271.9.
πρωτοδέυτερον, 84.8 [v.
Adn.].
πρώτως, 68.12: 78.8:
188.6: 189.7: 225.1:
243.9.
πτέρνα, *calcaneum*, 43.
6: 44.9: 46.10: 47.2,8:
48.2,3: 205.11.
πτερύγιον τῆς ῥίνος, *ala
nasi*, 148.7,17: 149.7,
12: 175.3; *ala auris*,
183.5 [v. Adn.].
πτηνός, 1.2: 39.7.
πτύξ, 59.14: 161.10.
πτῶμα, 133.6.
πυγή, *nates*, 206.13 [v.
Adn.], 16.
πύελος, 135.10,12.
πυθμῆν, 58.8: 79.6:
204.4, 11, 14: 212.7:
258.11: 259.2.
πυκνός, 19.8: 22.11:
85.10: 107.16: 263.20.
πυκνόσαρκος, 247.6.
πυκνότης, 45.5: 264.4.
πύλαι, *portae jecoris*,
(Cic. Nat. D. ii. 55. § 137.)
65.1: 77.2; πύλαι ἥπα-
τος, 76.14; αἱ ἐν ἥπατι
πύλαι, 67.7.
πυλωρός, *pylorus*, 60.13
[v. Adn.]: 64.12: 68.
14: 71.5: 76.4.
πυρετός, *febris*, 108.4:
113.9.
πυρία, *fomentum*, 185.8
[v. Adn.].
πυρίνη, *mucro*, 62.11.
πυρινοειδῆς ἀπόφυσις,
processus odontoides, 191.
6 [v. Adn.].
πυώδης, 143.6.
πώγων, 179.15.
πῶς, 26.2: 39.3: 126.
11: 158.2: 263.13,
14 bis.
πῶς, 107.8.
- ῥαγοειδῆς χιτῶν, *mem-
brana choroides oculi*,
159.9 [v. Adn.]: 161.
17: 162.1: 163.7: 164.
11.
ῥάδιος, 217.8, 11. [v.
ῥάων, ῥᾶστος.]
ῥαδίως, 5.14: 35.7: 72.
3: 148.14: 149.4: 198.
11.
ῥάξ, 162.1.
ῥάπτομαι, 132.6.
ῥᾶστος, 4.10: 169.7.
ῥαφή, [v. κορυφή, λαβδο-
ειδῆς, λεπιδοειδῆς, πριονο-
ειδῆς, στεφανιαῖος,] *sutu-
ra*, 130.7, 9, 12, 14 [v.
Adn.]: 131.4: 135.6,8:
138.2: 181.9.
ῥάχισ, *spina*, 39.6,9,11:
48.13: 59.11: 65.7: 82.
17,18: 83.13: 84.1: 86.
2: 90.7: 93.5: 95.6:
116.1: 129.5: 138.14:
141.7: 181.13: 189.
9: 192.11: 193.3, 17
bis: 194.3,5 [v. Adn.],
14: 195.2,6: 197.13:
200.13: 201.1: 202.14:
213.9: 229.4,11: 230.8;
(nasi,) 147.10 [v. Adn.].
ῥαχίται μύες, *musculi
spinales*, 59.10: 193.7,
10.
ῥάων, 13.2: 32.8: 208.4.
ῥέπω, 52.13: 95.11.
ῥεῦμα, 108.1: 153.14:
204.15.
ῥέω, 157.4; -ομαι, 270.
13.
ῥήγνυμαι, 99.8: 110.15:
113.1: 248.5,7,8.
ῥήξις, 113.4.
ῥητέον, 30.9.
ῥητός, 160.14.
ῥίζη, 27.1: 77.3: 78.3:
82.15: 89.5: 167.3: 175.
16: 178.6: 179.8: 190.
1: 212.4.
ῥιζόομαι, 246.9,10.
ῥικνὸν βλέφαρον, 155.9,
12 [v. Adn.].
- ῥιπίζω, 97.5: 125.5:
140.1; -ζομαι, 80.17:
96.8.
ῥίς, *nasus*, [v. πτερύγιον,]
103.3: 104.4: 142.12,
14 bis, 17: 143.2, 14:
144.11,13: 147.8,12:
148.3,8,12: 149.3,16:
150.3,5,8,11: 151.3:
154.11: 157.8,9: 158.
12: 166.5: 173.15: 180.
4: 245.1,5.
ῥοή, 108.12.
ῥοπή, 210.14: 268.5.
ῥυτίς, *rugae*, 155.15.
ῥυτός, 143.5: 152.12:
154.6.
ῥωμαλέος, 128.15; -ώ-
τερος, 196.11; -ώτατος,
190.12.
ῥώμη, 98.2,5: 129.1:
205.16.
C, (i. e. Σ,) 31.11.
σαλεύομαι, 176.8.
σανίς, 26.12.
σαρκοειδῆς, 8.6.
σαρκώδης, 8.1: 21.10:
22.1: 65.4: 120.16;
-δεστέρος, 69.12.
σὰρξ, 8.8: 11.8: 12.2,
4,7: 62.16: 63.2,8: 69.
10: 72.6 bis: 77.8,11,
12: 81.2: 87.10: 95.8:
97.9: 101.10: 189.2:
243.5,6: 244.7: 245.2.
σαφῆς, 264.12.
σαφῶς, 172.1: 225.12:
261.8.
σβέννυμι, 254.5.
σημαίνω, 271.1.
σηραγγώδης, 37.11: 132.
1,10: 218.8,11: 222.10:
261.13: 263.19.
σήραγξ, 146.11.
σήψις, 66.3.
σιαγῶν, *gena*, 180.1 [v.
Adn.].
σικηλάτης, 251.8.
σίκκος, 251.7.
σιμός, 28.6: 38.6: 52.1:
53.3: 82.5: 87.4: 194.2:
201.5: 207.3: 213.7:

224. 10; τὰ σιμά τοῦ ἥπατος, i.e. *portae jecoris*, 64. 15: 76. 9, 13: 78. 7: 80. 6: 82. 7: 87. 3: 213. 7. σιτίον, 55. 10, 14: 56. 13: 58. 2: 59. 4: 60. 10, 15: 61. 13: 64. 8: 69. 6, 9: 75. 14. σίτος, 176. 5. σκαρίζω, 248. 4. σκαφοειδὲς ὀστοῦν, *os scaphoides*, 44. 10: 46. 11: 47. 7: 48. 3, 15. σκέλος, *crus*, [v. Adn. ad 38. 12.] 3. 7: 39. 6, 9, 14: 40. 15: 41. 1: 42. 11: 203. 12: 205. 7, 12, 14, 16, 17: 206. 4: 208. 4: 244. 11; (summo pede excepto) 39. 1: 41. 10, 12: 48. 8: 49. 4, 10, 12: 54. 3; δεξιὸν σκ., 86. 7; ἀριστ. σκ., 86. 7. σκέπασμα, [v. θερμαντικός,] 71. 10, 12: 74. 3: 79. 13: 81. 11: 112. 6: 122. 1: 135. 2: 136. 5: 137. 6: 147. 7: 221. 2. σκεπάζω, 36. 5. σκέπη, 155. 1: 198. 5. σκέπω, 11. 9: 59. 11: 121. 7: 136. 7: 146. 1: 179. 15: 213. 3. σκεῦος ξυλουργικόν, 112. 2. σκληρὸς, 8. 4, 5, 10: 9. 8: 11. 1: 19. 8: 21. 5: 23. 9: 97. 10: 135. 4: 136. 2: 140. 13: 145. 7: 149. 3: 167. 8: 174. 2: 178. 2, 4: 183. 13: 188. 13: 192. 15: 209. 2: 218. 8: 256. 1: 263. 20: 265. 5; σκλ. μῆνιγξ, *dura mater*, 145. 13: 136. 12; -ρότερος, 100. 11: 134. 5, 9, 10: 137. 9, 11: 141. 11: 205. 2: 210. 5: 222. 9: 247. 3: 265. 4, 9, -ρότατος, 98. 1: 264. 7, 9. σκληρότης, 24. 7: 70. 10: 100. 11: 131. 12, 14: 136. 8: 137. 1: 148. 17: 264. 5: 265. 12. σκληρύνομαι, 244. 8. σκολιὸς, 67. 2: 70. 14: 145. 12: 146. 2: 182. 5, 12, 15: 183. 8. σκοπέω, 154. 1: 215. 14. σκότος, 162. 12. σκότωση, 133. 3. σκύβαλον, 76. 11. μικρὸς, [v. μικρός,] 7. 13: 8. 10: 24. 10: 26. 4, 8, 12: 169. 4: 194. 7: 195. 3: 260. 2: 264. 13, 14, 15: -ρότατος, 5. 14: 6. 3: 7. 9: 129. 13. μικρότης, 27. 13. σομφὸς, 101. 1: 224. 7. σοφία, [v. δημιουργικός,] 4. 5: 127. 2; ἡ τοῦ Θ. σοφ., 19. 2: 26. 1: 59. 7: 81. 9: 106. 8: 110. 12: 118. 12: 129. 8: 243. 14; ἡ τοῦ Θ. ἀγαθὴ σοφ., 145. 4. σοφὸς, 4. 8; σοφ. ζῶον, (de homine,) 41. 1; σοφ. ἰατροὶ, 77. 1: 125. 3: 126. 4; ὁ σοφὸς ἰατρός, sc. Gal., 151. 8 [v. Adn.]; οἱ σοφώτεροι τῶν ἰατρῶν, 129. 3. σοφῶς, 40. 1: 132. 5. σπέρμα, *semen*, [v. ἀρρενογόνος, ἐκκρίνω, ἐξακοντίζομαι, θηλυγόνος, ἰσχυρὸς,] 62. 9, 12, 13: 207. 15: 208. 6, 9: 210. 3, 8, 10: 211. 1, 7: 219. 11: 220. 3: 222. 2, 7: 224. 12: 226. 5, 7, 12: 227. 3: 228. 1, 5, 10: 235. 2, 5: 236. 4, 7, 11: 240. 8, 9, 15: 248. 10: 249. 8: 256. 5: 257. 14: 258. 1: 260. 4, 6, 16: 262. 16: 263. 4, 6, 12, 14: 266. 11. σπερμαίνω, 262. 14. σπερματικὰ ἀγγεῖα, 86. 9: 263. 7, 17, 21: 264. 3, 6, 9, 14: 265. 3, 10. σπεύδω, 156. 8. σπλάγχνον, 61. 4: 71. 9, 13: 74. 2: 101. 9. σπλῆν, *lien*, 58. 3, 7: 59. 9: 74. 12: 79. 8, 10, 12, 17. σπληνώδης, 239. 6 bis. σπογγία, 105. 10: 145. 6, 13. σπογγοειδῆ ὄστα, (ap. Hippocr.,) *os ethmoides*, 145. 10. σπόνδυλος, 73. 12: 90. 7, 9: 116. 1, 128. 6: 129. 5: 130. 6: 182. 3: 190. 8, 11, 14: 191. 3, 5: 192. 4, 6, 7, 8, 10, 12 bis: 193. 1, 5, 9, 12, 13, 14: 195. 8, 13: 196. 1, 11, 13; οἱ ἄνω σπόνδ., 196. 9. στάσις, 50. 1, 5: 168. 2: 205. 4. σταφυλῆ, 56. 12: 162. 2. στελεχιαία φλέψ, *vena portae*, 55. 5, 7: 78. 6 [v. Adn.], 13: 80. 7, 12: 82. 6, 8, 12. στέλεχος, 78. 4. στενάζω, 109. 7. στενόομαι, 99. 13: 109. 2. στενόρρινος, 149. 14: 150. 1. στενὸς, 56. 7: 60. 14: 68. 15: 85. 3: 109. 10: 123. 1: 150. 1: 171. 9: 263. 10; -νότερος, 14. 1: 16. 4: 109. 10: 251. 1; -νότατος, 78. 7: 80. 10: 82. 10. στενοχωρέω, 100. 8: 199. 3; -ροῦμαι, 16. 7. στενοχωρία, 252. 2. στερεὸς, 59. 1: 253. 1. στερέωμα, 2. 3. στέρνον, *sternum*, 90. 6, 10 [v. Adn.]: 95. 7, 10: 100. 1: 116. 4: 121. 7: 199. 8: 200. 4, 12: 201. 3. στερρὸς, 215. 10. στεφανιαία ῥαφή, *craniū sutura coronalis*, 130. 2 [v. Adn.], 14: 131. 2: 132. 3. στεφάνη, 159. 12: 160.

- 1, 2 : 161. 1 bis.
 στεφανόμαι, 18. 11.
 στήθος, 90. 6, 11 : 118. 16.
 στηρίζω, 8. 9 : 9. 7 : 167. 3 : 182. 2 ; -ζομαι, 41. 9 : 42. 9 : 46. 2 : 181. 9 : 191. 3.
 στήριγμα, 137. 7 : 200. 5.
 στηριγμός, 181. 14.
 στιλπνός, 164. 10.
 στιξ, 46. 4.
 στοιβή, 101. 11 [v. Adn.].
 στοίχος, 27. 14.
 στολίδες, 184. 2 [v. Adn.].
 στόμα, 56. 11, 13, 15 : 57. 15 : 60. 9 : 62. 10 : 70. 6 : 86. 16 : 98. 13 : 99. 6 : 112. 14 : 118. 16 : 119. 13 : 121. 4 : 128. 4 : 143. 10 : 174. 11 : 175. 4, 10, 17 : 181. 2, 4 : 212. 8 : 215. 9 : 245. 5 ; -κοιλίας, *ventriculi cardia*, 56. 7 [v. Adn.], 8.
 στόμαχος, *oesophagus*, 56. 10 [v. Adn.]: 57. 14 : 60. 11 : 69. 2 : 71. 5 : 74. 11 : 106. 12 : 107. 11 [v. Adn.]: 111. 11 : 112. 13 : 115. 7 : 119. 2 : 174. 13 : 175. 6.
 στόμιον, 211. 2.
 στομομάνικον, 177. 2 [v. Adn.].
 στομόομαι, 257. 4.
 στρέφομαι, 31. 9.
 στρογγύλος σύνδεσμος, 51. 11 : 204. 10 ; στρ. νεῦρον, 204. 5.
 στροφήγιξ, 16. 1.
 στυλῖς, 148. 1.
 στυλος, 127. 14.
 στύφω, 80. 5.
 σὺν, 127. 2.
 συγγένεια, 245. 11.
 συγγράφομαι, 5. 7 : 127. 6 : 133. 11.
 συγκαταμίγνυμι, 206. 13.
 συγκατέρχομαι, 225. 10, 16.
 σύγκειμαι, 2. 13 : 13. 2 : 26. 8 : 44. 8 : 46. 7 : 48. 15 : 59. 13 : 80. 15 : 85. 9 : 90. 5 : 97. 10 : 106. 15 : 110. 2 : 128. 6 : 129. 16 : 137. 16 : 148. 8 : 189. 2 : 203. 13.
 συγκινέομαι, 90. 1.
 συγκλείομαι, 167. 12.
 σύγκρισις, 80. 1.
 συγχέομαι, 270. 6.
 συγχωρέω, 19. 5 : 204. 15 : 215. 13 : 232. 4.
 συζυγία, [v. δευτερός, ἔβδομος, ἕκτος, πεμπτός, πρῶτος, τρίτος,] 72. 10 : 73. 15 : 114. 5 : 151. 4, 7 : 158. 11, 12 : 173. 10.
 σύλληψις, *conceptio*, 208. 10 : 210. 7 : 258. 1.
 συλλογίζομαι, 170. 2.
 συμβαίνω, 103. 13 : 108. 7 : 170. 1 : 223. 6 : 231. 5 : 248. 4 : 252. 8 : 270. 5.
 συμβάλλω, 82. 8 ; -λομαι, 249. 9.
 συμβολή, 80. 11.
 σύμμαχος, 6. 12.
 σύμμετρος, 16. 3 : 101. 3 : 108. 3 : 181. 4 : 271. 4.
 συμμέτρως, 9. 8 : 12. 6 : 35. 4 : 107. 16.
 συμπαρακείμαι, 139. 1 : 158. 11.
 συμπαραλαμβάνω, 159. 8.
 σύμπας, 14. 11 : 98. 2 : 110. 2 : 170. 12 : 189. 14 : 211. 1 : 267. 5 : 268. 2.
 συμπάσχω, 266. 13.
 σύμπηξις, 233. 7 : 234. 1.
 συμπλέκω, 50. 4 : 138. 4 ; -κομαι, 60. 2 : 69. 7 : 70. 2, 3, 16 : 139. 9.
 συμφέρω, 118. 12 : 126. 12 : 176. 10.
 σύμφυσις, [v. Adn. ad 12. 9.]: 22. 13 : 180. 9 [v. Adn.].
 σύμφυτος, 210. 9.
 συμφύω, 202. 16 : 263. 21 ; -ομαι, 120. 16 : 213. 10.
 σὺν, 59. 10 : 60. 6 : 61. 4 : 78. 7 : 80. 8 : 82. 12 : 98. 10 : 102. 12 : 103. 9 : 128. 11, 12 : 145. 2 : 159. 2, 5 : 165. 7 : 177. 7.
 συνάγω, 138. 5 ; -γομαι, 15. 2 : 214. 2, 9.
 συνάγωγος, 264. 3.
 συναθροίζομαι, 77. 2.
 συναθροισμός, 77. 9.
 συναλείφομαι, 72. 5.
 συναλλοιόομαι, 62. 13.
 συναναμίγνυμι, 62. 13 : 210. 10.
 συνάπτω, 35. 5 : 198. 4 : 259. 3 : 264. 15 : 265. 11 : 267. 3, 6 ; -τομαι, 18. 12 : 27. 8 : 46. 1 : 100. 2 : 107. 11 : 188. 9 : 190. 13 : 198. 14.
 συνυρθρόομαι, 11. 6 : 90. 8 : 116. 3.
 συνάρθρωσις, *synarthrosis*, 116. 6 [v. Adn.], 7.
 συναρμόζω, 207. 4.
 συνάφεια, 190. 14.
 σύνδεσμος, [v. εὔρωστος, ἰσχυρός, στρόγγυλος, ὑμενώδης, χονδρώδης,] 17. 12 : 38. 13 : 124. 2, 4 : 138. 3, 4 : 188. 13, 14 : 190. 5, 12 : 192. 15 : 193. 3, 6, 7 : 202. 2, 5 : 203. 13 : 204. 9, 14 : 218. 10 [v. Adn.].
 συνδέω, 18. 5 : 77. 11 : 137. 7 : 138. 6 : 181. 13 : 192. 18 : 193. 5 : 204. 3, 8, 9 : 212. 11 : 213. 3 ; -δοῦμαι, 72. 5 : 110. 5 : 175. 16 : 193. 14 : 194. 13 : 202. 1.
 συνδιαγινώσκω, 24. 9.
 συνδιαστέλλω, 103. 7.
 συνειλέομαι, 11. 8.
 συνεισέρχομαι, 80. 14 : 118. 9 : 146. 6.
 συνεκτικός, 106. 8.
 συνεκφύομαι, 158. 15.
 συνεξαίρομαι, 266. 9.
 συνεξέρχομαι, 118. 9 : 146. 8 : 160. 6 : 225. 3.
 συνεργέω, 67. 1 : 69. 8 : 74. 1 : 81. 11 : 98. 11, 13 : 105. 3.
 συνεργός, 183. 2.

- συνέρχομαι, 107. 1.
 συνέχεια, 69. 2.
 συνεχής, 98. 4 : 225. 9 :
 242. 3.
 συνέχω, 142. 13.
 συνήθεια, 165. 1 : 177. 2 :
 193. 11.
 συνήθης, 44. 11.
 σύνθεσις, 2. 13 : 152. 13 :
 158. 4 : 161. 13 : 183. 4 :
 188. 12 : 190. 6 : 202. 12,
 13.
 σύνθετος, 2. 8, 12 : 4. 2 :
 26. 11 : 44. 7, 11 : 57. 2 :
 59. 13 : 80. 15 : 90. 4 :
 104. 6 : 189. 1.
 συνήμι, 169. 7.
 συνιζάνω, 260. 11.
 συνίστημι, 164. 10 :
 240. 11.
 συνουσία, 208. 7 : 219. 1.
 σύνταξις, 26. 9 : 45. 3 :
 48. 6 : 205. 3.
 συντάττομαι, 196. 1.
 συντελέω, 24. 10 : 228. 2 :
 254. 1 : -λοῦμαι, 109. 5.
 συντίθημι, 7. 5 : 26. 5,
 13 : 161. 9 : 213. 6 : -θε-
 μαι, 28. 4 : 157. 16 : 194. 5.
 σύντομος, 223. 10.
 συντρέομαι, 211. 8, 12 :
 214. 9.
 σύριγξ, 147. 5.
 συρρέω, 67. 13.
 σύστασις, 135. 5 : 224. 8.
 συστέλλω, 65. 9 : 105. 7 :
 -λομαι, 65. 13 : 91. 10 :
 105. 1, 8 : 113. 2 : 115. 11 :
 116. 11, 16 : 142. 10 : 148.
 16 : 211. 1.
 συστολή, 91. 9 : 92. 10 :
 103. 5, 9, 11 : 142. 13.
 συσφίγγω, 35. 6 : 65. 9.
 συσφίζομαι, 139. 4.
 σφαγιτίδες φλέβες, *venae*
jugulares, 83. 11 : 94. 15 :
 139. 3.
 σφαῖρα, 59. 1 : 128. 10 :
 163. 5.
 σφαιρίος, 148. 5.
 σφαιροειδής, 6. 8 : 152.
 9 : 162. 1.
 σφαιρόομαι, 6. 8.
 σφαιροποιόομαι, 56. 16.
 σφαιροποίησης, 86. 17.
 σφαλερός, 147. 13.
 σφαλίζω, 181. 1 : -ζομαι,
 110. 10 [v. Adn.].
 σφηνοειδές ὄστον, *os*
sphenoïdes, 174. 8.
 σφίγγω, 60. 8 : 85. 13 :
 167. 4 : -γομαι, 29. 7 :
 48. 5 : 137. 15.
 σφιγκτήρ, *musc. sphinc-*
ter, 65. 8 : σφ. μῦς., 65.
 12 [v. Adn.] : 85. 13.
 σφοδρός, 17. 10 : 28. 3 :
 29. 1 : 38. 5 : 66. 11 : 77.
 5 : 98. 4 : 113. 11 : 141. 9 :
 156. 5 : 182. 10 : -ρότε-
 ρος, 149. 10.
 σφοδρῶς, 99. 9 : 109. 6.
 σφυγμική δύναμις, 20. 12.
 σχέσις, 45. 3.
 σχῆμα, 5. 10 : 6. 6 : 9. 12 :
 10. 1 : 12. 11 : 13. 4, 13 :
 14. 4 : 32. 10 : 45. 2 : 48. 9 :
 51. 1 : 52. 11 : 53. 1 : 56. 2 :
 58. 1, 6, 11 : 61. 4 : 63. 3, 8 :
 65. 5 : 95. 4, 6 : 97. 7 : 111.
 4, 9 : 120. 13 : 130. 9 : 131.
 9, 12, 14 : 132. 2 : 134. 14 :
 135. 12 : 150. 3 : 152. 6, 9,
 10, 11 : 157. 13 : 162. 1 :
 163. 4 : 168. 8 : 175. 11 :
 183. 3 : 192. 2 : 202. 17 :
 210. 4, 6 : 224. 4, 10.
 σχηματίζω, 40. 2 : -ζο-
 μαι, 11. 7 : 72. 11.
 σχίζω, 120. 11 : 142. 1 :
 149. 16 : 213. 13 : -ζομαι,
 5. 13 : 6. 7 : 81. 5 : 83. 3, 4
 bis, 5, 14 : 86. 3 : 94. 15 :
 102. 3 : 139. 1.
 σχίσις, 77. 7 : 139. 15.
 σχίσμα, 83. 8, 10.
 σωλήν, 135. 9 bis [v. Ad.]
 σωλήναιον, 225. 13.
 σῶμα, [v. ἀδενοειδής, ἄ-
 ψυχος, χονδρώδης,] 2. 10,
 12 : 3. 3, 8 : 4. 12 : 6. 1, 10 :
 7. 9 : 8. 1, 10 : 11. 2, 14 :
 12. 3 : 24. 1 : 42. 5 : 43. 8 :
 45. 5 : 51. 3, 6, 8 : 55. 5 :
 56. 4 : 59. 1, 13 : 61. 8 : 80.
 14, 15 : 83. 16 : 87. 6 : 89.
 8 : 90. 4 : 96. 9 : 97. 4 : 98.
 6 : 103. 10 : 104. 1, 7 :
 110. 1 : 112. 12, 15 : 120.
 1 : 121. 11 : 125. 2, 4 :
 126. 1, 2, 11 : 128. 9 : 132.
 12 : 139. 9, 18 : 140. 3, 8,
 14 : 141. 9 : 144. 1, 6 :
 145. 7 : 149. 3 : 152. 14 :
 156. 14 : 158. 10 : 161. 8,
 10. 12 : 169. 7 : 172. 9 :
 178. 2 : 189. 2, 14 : 210.
 12 : 218. 9 : 222. 15 : 223.
 8, 9 : 225. 1 : 238. 10 :
 239. 11, 13 : 240. 5, 11 :
 242. 1 : 244. 5 : 246. 9 :
 249. 1, 2, 3, 8, 10 : 252. 12 :
 253. 5, 7 : 254. 9 : 255. 4 :
 256. 11 : 267. 10 : 270. 4.
 σωματικά μόρια, 3. 4.
 σωτηρία, 71. 3.
 σωφρονιστήρες, *dentes*
sapientiae, 178. 8 [v. Ad.] :
 179. 1. (*dentes genuini*,
Cic. De Nat. D. ii. 54. ;
Plin. H. Nat. xi. 63.)
 T, 209. 7, 8, 12.
 ταλαιπωρία, 255. 6.
 ταμείον, 99. 7 : 197. 11 :
 269. 2.
 ταμιεύω, 95. 14.
 τάξις, 71. 5 : 86. 15 :
 161. 16 : 174. 2 : 184. 12 :
 195. 9 : 270. 7.
 ταπεινός, 123. 12.
 τάραττομαι, 270. 6.
 ταρσός, *tarsus pedis*, 44.
 2 [v. Adn.], 5, 10 : 46. 7 :
oculi, 156. 3 [v. Adn.], 12.
 τάσσω, 263. 18 : -σομαι,
 29. 12 : 122. 5 : 151. 8 : 169.
 10 : 170. 4, 5, 12 : 199. 7 :
 220. 1 : 232. 3 : 260. 3.
 ταύτη, 14. 12 : 22. 2 : 24.
 12 : 29. 12 : 209. 1 : 230.
 6 : 232. 2 : 261. 6.
 τάχεως, 145. 2 : 210. 16.
 τάχος, 50. 6 : *eis* τάχος,
 49. 17.
 ταχύς. *διὰ ταχέων*, 260.
 8, 9.

- τείνω, 37. 2 : 219. 10 :
 257. 2 ; -νομαι, 168. 10 :
 169. 3 : 170. 5 : 211. 4 :
 217. 9 : 243. 2 : 248. 2 :
 256. 2.
 τείχος, 148. 11.
 τεκμαίρομαι, 234. 5.
 τέκνον, 248. 12 : 249.
 11 : 250. 5 : 251. 6.
 τελειότερος, 221. 8 :
 227. 1.
 τελειόω, 222. 3 : 266. 11 ;
 -οῦμαι, 208. 2, 6, 12 :
 266. 8.
 τελείως, 115. 2 : 169.
 10 : 269. 3.
 τέλος, 261. 15.
 τελευτάω, 14. 2 : 29. 11 :
 72. 14 : 73. 2 : 99. 14 :
 201. 13 : 205. 9 : 220. 11.
 τελέω, 62. 6 ; -λοῦμαι,
 63. 15 : 215. 11.
 τελικὸν αἴτιον, *causa fi-*
nalis, 105. 17 : 106. 13.
 τέλος, 87. 14 : 219. 6 :
 257. 15.
 τέμνω, 36. 3 : 73. 2 : 115.
 1 ; -νομαι, 219. 7.
 τένων, *tendo*, 20. 2 : 22.
 4, 8 : 23. 6, 12 : 25. 1, 3 :
 34. 5 : 53. 10 : 191. 4 :
 202. 3, 6.
 τεσσαράκοντα, 246. 2.
 τέσσαρες, [v. τέτταρες,]
 7. 8 : 11. 11 : 15. 13 : 21. 6 :
 22. 5 : 27. 3, 9, 14 : 36. 1 :
 45. 8 : 46. 7 : 61. 6 : 72. 10 :
 73. 15 : 81. 6 : 82. 2 : 86. 4 :
 102. 4 : 132. 12 bis : 155.
 6 : 177. 9 : 178. 9 : 194. 13 :
 204. 16 : 212. 3 : 247. 2.
 τέταρτος, 63. 14 : 72. 2 :
 73. 10 : 86. 18 : 127. 7 :
 161. 18 : 186. 2 : 193. 10 :
 196. 2.
 τετραπλάσιος, 135. 7 :
 161. 11.
 τετράπλευρος, 111. 8 :
 132. 2.
 τετράπους, 1. 5 : 39. 12 :
 199. 8 ; -πουν ζῶον, 1. 5 :
 39. 16.
- τετράρριζος, (de denti-
 bus,) 178. 7.
 τετράχως, 105. 16.
 τέτταρες, [v. τέσσαρες,]
 7. 6 : 27. 5, 12, 14 : 94. 1 :
 194. 7.
 τεχνάομαι, 18. 8 : 153. 8.
 τέχνη, 4. 5.
 τέχνημα, 17. 7 : 195. 4.
 τέως, 173. 8.
 τηλικούτος, 4. 7 : 197. 6 :
 268. 11.
 τηνικαῦτα, 271. 8.
 τηρέω, 93. 9.
 τίθημι, 119. 1 ; -θεμαι,
 166. 2 : 169. 7 : 217. 5.
 τίς, 43. 3, et saepissime.
 τίτανος, 162. 14.
 τιτθός, 266. 3, 13, 14 :
 268. 1 : 269. 5 : 270. 8 :
 272. 4.
 τιτράομαι, 135. 13 : 142.
 14 : 163. 6.
 τμήμα, 86. 4.
 τοιγαροῦν, 8. 2 : 103. 6 :
 115. 10 : 152. 6 : 267. 11.
 τοίνυν, 8. 12 : 29. 2 : 41.
 8 : 91. 3 : 133. 8 : 141. 13 :
 158. 7 : 216. 7 : 218. 7 :
 222. 13 : 224. 3 : 230. 3 :
 232. 1 : 235. 7 : 264. 11.
 τοιόσδε, 138. 11.
 τοιοῦτος, 3. 1 : 8. 4, 11 :
 10. 2 : 11. 1 : 14. 4 : 18. 4 :
 23. 5, 10 : 25. 3 : 27. 12 :
 29. 9 : 32. 5 : 40. 2, 10 :
 41. 5 : 42. 12 : 58. 1 : 60. 6 :
 79. 15 : 104. 13 : 112. 6 :
 123. 11 : 133. 9, 10 : 134.
 3 : 150. 3 bis : 157. 11 :
 162. 8, 9 : 169. 1. 4 : 171.
 12 : 188. 5 : 199. 13 : 202.
 5 : 218. 7 : 220. 8 : 222. 1 :
 243. 1 : 250. 7 : 257. 15 :
 259. 13 : 270. 5 : 271. 13.
 τοίχος, 41. 6.
 τοκεὺς, 248. 11 : 251. 6 :
 252. 10.
 τόκος, 248. 3.
 τομεὺς, *dens incisor*, 177.
 8 : 178. 6.
 τόνος, 98. 1 : 182. 11.
- τόπος, [v. ἔμπροσθεν,]
 41. 12 : 58. 3 : 64. 15 : 76.
 13 : 82. 1 : 86. 3 : 103. 5 :
 140. 14 : 143. 1 : 144. 1 :
 151. 10 : 153. 3, 4 : 181. 6 :
 184. 7 : 185. 5 : 193. 9 :
 204. 16 : 207. 13 : 217. 1 :
 230. 5 : 239. 14 ; ὁ ἄνω
 τόπος, 58. 8.
 τοσοῦτος, 4. 6 : 12. 8 :
 13. 4 : 26. 5 : 100. 3 : 137.
 9, 12 : 208. 8 : 230. 1 :
 264. 5 ; εἰς τοσοῦτον, 4.
 4 : 33. 15 : 118. 7 : 208.
 10 : 224. 2 : 226. 11.
 τραγῶω, 233. 1.
 τράγος, 232. 7 [v. Adn.] :
 234. 4, 6.
 τράνα, 181. 12 [v. Adn.].
 τρανώτερος, 62. 2.
 τράπεζα, *lobus jecoris*,
 81. 8.
 τράχηλος, *collum*, 83. 8 :
 90. 12 : 108. 9 : 111. 7 :
 114. 4, 6, 13, 14 : 127. 12,
 14 : 128. 8, 11 : 138. 15,
 17 : 139. 2 : 140. 17 : 165.
 8 : 181. 14, 16 : 188. 4 :
 199. 9 ; τράχ. τῆς κύστεως,
 85. 6, 12, 14 : 220. 11 :
 260. 3 ; τράχ. τῆς μήτρας,
 209. 9 [v. Adn., et ad
 208. 5.].
 τραχὺς, 178. 5 : 210. 10,
 12 ; τρ. ἀρτηρία, *trachea*,
 102. 9, 15 : 103. 1 : 104.
 4 : 106. 11, 14 [v. Adn.] :
 107. 3, 11 : 108. 6 : 114. 7 :
 115. 4 : 174. 13 : 175. 6 ;
 -χύτερος, 104. 13 : 232. 11.
 τραχύτης, 211. 3.
 τρεῖς, 4. 10 : 11. 5 : 12.
 12 : 13. 3, 6 : 15. 12 : 44.
 3, 8 : 45. 8 : 46. 11 : 51. 10 :
 63. 10 : 104. 9 : 110. 2 :
 111. 3 : 125. 1 : 130. 9 :
 152. 2 : 184. 5, 7 : 194.
 6, 13 : 222. 14 : 244. 3 :
 247. 2.
 τρέπομαι, 168. 1 : 226. 3.
 τρέφω, 89. 15 : 126. 3 :
 139. 17 : 222. 2 : 268. 13 ;

- φομαι, 54.5: 62.15: 63.9: 89.11: 94.12: 142.8: 215.3: 231.8: 241.10: 244.6: 251.3.
 τρήμα, 159.2: 163.10, 13: 164.6: 214.12.
 τριάκοντα, 63.1,4: 246.1.
 τρίβω, 12.1: 14.10: -βομαι, 253.3.
 τριγλώχιν, 99.2,3; τριγλώχινες ὑμένες, *valvulae tricuspidales*, 98.12 [v. Ad].
 τρίμηνος, 216.3.
 τρίπλευρος, 131.9,11.
 τρίρριζος, (de dentibus,) 178.7.
 τρισκαιδέκατος, 87.11.
 τρίτος, 49.8: 51.13: 72.1: 86.17: 97.15: 110.4: 111.13: 161.17: 163.15: 173.6: 186.2: 211.12: 214.18: 223.12; τρ. συζυγία, 73.5, 13: 174.4,5: 179.9.
 τριχοειδής, 77.4: 224.8.
 τριχόομαι, 180.5: 183.8.
 τριχωτός, 129.15.
 τρόπις, 243.11.
 τρόπος, 12.11: 15.11: 26.14: 39.16: 102.3: 119.14: 120.3: 122.1: 153.5: 171.8: 184.16: 210.7: 212.2: 233.11: 243.1,13: 261.3.
 τροφή, 5.8: 37.12: 56.14: 57.10: 61.8: 66.16: 67.3: 68.1: 72.2: 80.2: 83.2: 96.6,15: 99.7: 147.2: 152.5: 159.10: 176.2: 177.4: 213.7,11: 250.9: 262.7: 267.14: 268.11: 269.2: 270.1,4: 271.8,13.
 τροχαντήρ, *trochanter*, 53.4.
 τρυξ, 79.6.
 τυγχάνω, 15.12: 45.1: 74.12: 139.13: 162.8: 176.9: 180.5: 184.11: 202.8: 233.9: 268.1.
 τύραννος, 162.10.
 τυφλόν, *caecum intesti-*
- num*, 66.11: 67.4: 71.6.
 τυφλόομαι, 164.15.
 Υ, 123.11.
 υγαιίνω, 66.5.
 υγιής, 252.7,9.
 υγραίνω, 254.7; -νομαι, 204.15.
 υγρός, 11.14: 113.4: 226.12: 231.2: 254.3: 256.11: 257.4: 260.5, 10: 261.9,14; (corporis,) 132.12: 253.1; (cerebri,) 145.2: 148.16: 149.6: 160.11; (oculi,) [v. κρυσταλλοειδής, ἕλοειδής, ὠοειδής,] 152.2,12: 158.4: 163.14: 245.3; -ρότερος, 63.12: 246.3: 265.2,6.
 υγρότης, 86.5: 110.14: 164.11,13,15: 210.8: 211.3: 259.6,9,12: 260.14.
 ὑδατώδης, 85.12: 260.14; ὑδ. περίττωμα, 80.8, 12: 82.12: 84.4.
 ὕδωρ, 2.1: 112.4: 254.2,3.
 ἕλοειδές υγρόν, *humor vitreus oculi*, 152.3: 159.8,10.
 υἱός, 239.6.
 ὕλη, *materia*, 99.7: 226.9 bis, 14 bis.
 ὕλική ἀρχή, 227.4; ὕλ. αἴτιον, *causa materialis*, 105.17: 106.10.
 ἕλωδης, 98.14.
 ὑμενόομαι, 242.2.
 ὑμενώδης, 112.14: 242.5,7; ὕμ. σύνδεσμος, 18.12: 38.10: 124.2: 202.2.
 ὕμην, *membrana*, [v. ἀμνεῖος, εὔρωστος, περικάρδιος, περιόστειος, περιτόναιος, τριγλώχιν, ὑποζώνυμι,] 18.2: 20.2: 71.11: 99.1: 112.12: 120.3, 5: 134.13: 142.3: 211.4: 225.10: 242.8,11,12
- bis: 243.2: 248.2,5,8.
 ὕμνος, 40.9.
 ὕοειδές ὄστούν, *os hyoides*, 122.8: 123.7,9 [v. Adn.]: 175.15.
 ὑπακούω, 32.4.
 ὑπαλείφω, 17.2: 107.12: 119.10: 120.4,5: 157.1 [v. Adn.]: 174.11: 179.7.
 ὑπάρχω, 10.10: 23.11: 34.2: 45.6: 123.10: 133.15: 137.14: 165.4: 168.11: 171.13: 199.6: 210.12: 211.12: 218.3,7: 221.5: 234.5: 235.2: 262.9: 263.6,19: 264.16: 265.7: 268.12.
 ὕπναιμι, 72.1.
 ὑπέρ, (cum gen.) 9.5: 10.4: 90.14: 120.7: 145.6; (cum acc.) 70.13: 90.10: 164.10: 267.9.
 ὑπεράνω, 131.6: 183.12.
 ὑπερβαίνω, 198.11.
 ὑπερβάλλω, 270.2.
 ὑπερβολή, 180.3.
 ὑπερέχω, 13.7.
 ὑπερερείδομαι, 51.7.
 ὑπερθαυμάζω, 129.10.
 ὕπερθεν, 128.8: 130.6: 131.9.
 ὑπέρκειμαι, 51.8: 67.3, 11: 68.6: 69.1: 207.7.
 ὑπερκινέομαι, 149.10.
 ὑπερκύπτω, 120.17.
 ὑπεροχή, 16.14: 221.9: 259.16.
 ὑπέρτατος, 144.1.
 ὑπερφερής, 130.10: 132.1.
 ὑπέρχομαι, 67.8.
 ὑπερῶα, *palatum*, 119.12: 136.1: 143.9.
 ὑπηρεσία, 5.8: 102.7: 267.2.
 ὕπνος, 223.6.
 ὑπὸ, (cum gen.) 4.6,8: 14.6: 29.7: 30.13: 31.1: 33.5: 44.9: 55.11: 56.15,16: 60.14: 62.15: 64.11: 66.8,9: 67.5:

68. 2 : 72. 5, 7 : 75. 14 : 79. 8 bis : 84. 3 : 90. 6, 7, 12, 13, 16 : 94. 10, 14 : 95. 13 : 96. 13 : 97. 3 : 98. 14 : 101. 2 : 103. 2, 5, 15, 18 : 104. 17 : 105. 2, 5, 10, 16 : 108. 6 : 110. 8, 10 : 112. 12 : 116. 6 : 117. 15 : 121. 11 : 129. 3, 4 : 132. 3, 4 bis : 133. 12 bis : 137. 2 : 140. 7, 16 : 142. 3, 16 : 148. 13, 15 : 155. 3 bis, 4 : 158. 3 : 163. 2 : 167. 11 : 168. 6 : 172. 10 : 173. 2, 5 : 176. 11 : 177. 3, 4 : 182. 9 bis, 10 : 184. 3, 5 : 191. 5, 6 : 198. 10 : 202. 3 : 203. 13 : 210. 8, 15 : 214. 1 : 216. 5 : 217. 8 : 219. 9 : 225. 6, 7 : 231. 10 : 234. 10, 11 : 235. 3, 6 : 236. 6 : 241. 10 : 244. 8 : 245. 10 : 255. 5, 6 : 268. 5 : 271. 3 ; (cum dat.) 22. 6 ; (cum acc.) 32. 2 bis : 63. 11 : 108. 5 : 138. 2 : 211. 4. ὑποβαίνω, 46. 12. ὑποβάλλομαι, 195. 13. ὑπογαστριον, *hypogastrium*, 217. 6 : 267. 5 [v. Adn.]. ὑποδέχομαι, 28. 13 : 38. 7 : 46. 3 : 47. 12 : 55. 10 : 68. 12 : 76. 5 : 100. 4 : 135. 11 : 201. 8, 12 : 203. 6 : 204. 1 : 211. 6 : 214. 8, 11 : 261. 13 : 262. 5, 10 : 263. 11 : 266. 11. ὑποδοχεύς, 55. 15. ὑποδοχή, 27. 15 : 46. 5 : 52. 8 : 58. 1 : 94. 5 : 179. 6 : 207. 15 : 214. 17 : 216. 13. ὑποδύομαι, 180. 11. ὑποζώννυμι. ὁ ὑπεζωκῶς, *membrana succingens*, (vulgo *pleura*), 119. 9 : 120. 9 [v. Adn.]; ὁ ὑπεζ. ὑμῆν, 119. 8. ὑποκάτω, 53. 3 : 229. 5. ὑπόκειμαι, 35. 8 : 37. 8 : 43. 8 : 44. 6 : 121. 7 : 134. 13 : 156. 11 : 174. 7 : 196. 10 : 207. 9, 11 : 225. 11 : 261. 5. ὑπολαμβάνω, 228. 3. ὑπολείπομαι, 260. 10. ὑπόλοιπος, 21. 3 : 48. 8 : 117. 9. ὑπομένω, 66. 10 : 149. 4. ὑπόμνημα, 5. 7. ὑποπιέζω, 105. 8; -ζομαι, 148. 14 : 149. 5. ὑποπίμελος, 77. 8 : 140. 4. ὑποσπαδιαίος, 219. 5 [v. Adn.]. ὑποστήριγμα, 94. 2. ὑποστρέφω, 85. 16. ὑποτάττω, 5. 7; -τάττομαι, 22. 12. ὑποτείνομαι, 119. 8 : 120. 3. ὑποτίθεμαι, 228. 1. ὑπόφυσις, 25. 1. ὑποφύω, 22. 3. ὑποχόνδριον, 121. 1 : 267. 5 [v. Adn.]. ὑποχωρέω, 76. 11. ὑποχώρησις τοῦ κενού, 68. 4 : 90. 1 : 103. 7. ὑπτιος, 11. 14 : 32. 2, 11 : 40. 4; ἐπὶ τὸ ὑπτ., 30. 5, 15 : 32. 9 : 34. 11. ὕστατος, 248. 8 : 261. 12. ὕστερα, *uterus*, [v. Adn. ad 207. 9 : 208. 5, 9 : 209. 3, 9.] 207. 13 : 208. 2, 5 : 213. 2, 4 : 221. 2 : 258. 11 : 266. 9, 12 : 270. 11 : 271. 9 : 272. 4. ὕστερέω, 110. 13. ὕστερος, 62. 7 : 121. 12 : 124. 5 : 208. 10 : 209. 3 : 210. 9 : 211. 3 : 228. 8 : 229. 1 : 247. 7 : 260. 7 : 271. 11. ὑφαίνω, 5. 5. ὑφίσταμαι, 242. 5. ὑψηλός, 21. 10 : 41. 6 : 140. 13 : 153. 3; -λότερος, 45. 9 : 84. 13 : 230. 2; -λότατος, 132. 10. ὑψόομαι, 78. 16. φαίνω, 180. 6 : 232. 8; -νομαι, 11. 10 : 22. 10 : 41. 4 : 45. 8 : 91. 1 : 111. 8, 12 : 120. 2, 11 : 172. 6 : 173. 8 bis : 218. 7, 9 : 260. 8 : 263. 22 : 266. 3. φαιός, 162. 5. φακοειδής, (de ovariiis) 210. 6. φάλαγξ, (digitum) 45. 8. φανερός, 176. 1. φαντάζομαι, 134. 2 : 173. 1 : 184. 12. φαντασία, 134. 2 : 184. 6 [v. Adn.], 10. φανταστικόν, 184. 4 [v. Adn.]. φάρυγξ, ὁ, *pharynx*, 55. 11 : 56. 9, 11, 17 : 128. 5 : 174. 12 : 175. 4; *larynx*, 91. 12 [v. Adn.], 13 : 92. 1 : 102. 2 : 103. 3 : 108. 5 : 119. 12 : 136. 1. φάσγανον, 26. 17. φασκία, 73. 15. φατνίον, 177. 7 : 179. 4, 5. φέρω, 182. 11 : 221. 4; -ρομαι, 36. 11 : 82. 16, 17 : 83. 13 : 106. 10 : 109. 4 : 114. 9 : 116. 8 : 117. 4, 7 : 131. 6 : 171. 10 : 208. 9 : 212. 10 : 229. 11 : 230. 4 : 231. 1 : 258. 10 : 259. 2 : 261. 2, 7, 17 : 263. 2 : 267. 4. φεύγω, 13. 5. φημί, 1. 4 : 54. 5 : 75. 6 : 108. 11 : 129. 2 : 133. 6 : 152. 15 : 160. 10 : 178. 11 : 185. 2 : 203. 9 : 211. 5 : 221. 8 : 236. 1 : 239. 4 : 241. 5 : 252. 3, 12 : 258. 4 : 269. 10. φθάνω, 178. 12. φθέγγομαι, 113. 9. φθορά, 266. 4. φιάλιον, 177. 1 [v. Adn.]. φιλάγαθος δημιουργία τοῦ Θ., 50. 3 : 65. 15. φιλανθρωπία, 129. 10; φιλ. τοῦ Θ., 204. 4; ἄφατος φιλ. τοῦ Θ., 64. 5 : 118. 12. φιλάνθρωπος, 154. 4 ;

- φιλ. τοῦ Θ. δημιουργία, 214.15; ὁ φιλ. Θ. ἡμῶν, 117. 13.
 φιλία, 264.3.
 φίλιος, 62. 9: 79. 8.
 φλέβιον, 68.11: 256. 9.
 φλεβοτομία, 74. 14.
 φλεβώδης, 225.16: 229. 8; φλεβ. ἀρτηρία, *vena pulmonalis*, 102.15: 104. 2.
 φλέγμα, *pituita*, 66. 8: 132.13,14: 253.2: 260. 11.
 φλεγματώδης, 239. 7 bis [v. Adn.].
 φλεγμονή, *inflammatio*, 66. 2.
 φλέψ, *vena*, [v. ἀρτηριώδης, κοῖλος, μεσαραϊκός, στελεχιαῖος, σφαγίτις,] 20. 8,13: 52. 10: 60.1: 68. 5: 77.11: 78. 3, 4: 80.15,17: 81.4: 83.15: 86.6: 87.6: 96.7: 126.2: 139.3, 4,8,17: 212.2,5: 213.6: 215. 3: 229.11: 230. 4, 8,12: 239. 11: 240. 2: 244.2,6: 257.1 [v. Adn.]: 258.10: 261. 5: 267.4,8: 268.11: 269. 6: 271.3,10.
 φοιτάω, 123. 4.
 φολις, 70. 9.
 φορὰ, 57. 9: 100. 6: 103.16: 104.5: 109.9.
 φράζω, 63.6: 158.5.
 φρένες, *diaphragma*, 72. 5 [v. Adn., et Dietz ad Hipp. *De M. Sacro*, p. 183.]: 82. 15: 90. 14: 116. 6: 120. 7 bis, 8, 9, 10,13: 121.4: 267.9.
 φρενίτις, "phrenesis," (Cels. iii. 18.) 149. 8: 185.10 [v. Adn.].
 φροντιστικός, 206. 1.
 φρουρά, 198. 5.
 φρουρέω, 15. 2: 18. 5: 50. 8: 121.2,6: 197.9: 207.6 [v. Adn.]: 213.3: -ροῦμαι, 15.7: 17.12.
 φρουρίον, 184.14.
 φυλακή, 9.5: 17.9: 94.2.
 φυλάττω, 50. 9: 52. 3: 119.1: 149.13: 198. 8: 260. 13; -τομαι, 95. 9: 219. 1.
 φυσάομαι, 242. 2,6 bis, 8: 245.6,11.
 φυσική κίνησης, 103.13: 222.15: 223.6,15; -καὶ δυνάμεις, 61. 5: 62. 2; -κα μόρια τοῦ σώμ., 3. 4 [v. Adn.],6,10; -κα προβλήματα, 271.13.
 φυσικῶς κινεῖσθαι, 103.9 [v. Adn.],12: 223.12,16.
 φύσις, [v. θραυστός,] 12. 9: 24.10: 30.11: 52.4: 59.6: 60.6: 97.12: 104. 11: 134. 8: 150. 1 [v. Adn.]: 200. 3: 233. 5: 241.3: 244.12: 263.17, 22: 266.6; ἡ φύσις, *Natura*, 4. 5: 95.14: 195. 11: 263.17,22: 272.7.
 φύω, 5.11: 7.4: 11.4. 114.3: 122.11: 124. 5: 180. 2: 187.6: 224. 6; -ομαι, 173.13: 178.11: 246. 8: 259.10.
 φωνέω, 92. 9: 105.14: 109. 7.
 φωνή, 74.1: 106.1,3,6, 13: 108. 2, 7: 109.1,5: 110.9: 113.8: 114.1,12, 16: 115. 2, 8: 126.17: 128.3: 183.2: 232.11.
 φωνητικὸν ὄργανον, (de pulmone,) 91.2: 115.3, 10; φων. ζῶον, (de homine,) 128.1.
 φωράομαι, 228.9.
 φωτίζω, 153. 4.
 χαίνω, 250.10; -νομαι, 180. 14.
 χαλάομαι, 65. 13: 116. 12 bis: 118.8: 218. 2.
 χαλαρός, 16.4: 38.10: 217.9: 218.4.
 χαλινός, 155.6.
 χάραξ, 121. 1 bis, 2: 154. 8.
 χαρίζομαι, 4. 16: 157. 11: 180. 2.
 χάρις, 23.7: 40.10: 96. 6,8: 150.4: 165.6: 183. 1: 204.3: 218.3: 221.1: 256. 7.
 χάσκω, 253. 8.
 χάσμη, 180.13.
 χαῦνος, 79.12: 263.18: 265.6; -νότερος, 37.10: 132. 1.
 χεῖλος, *labium*, 175. 3: 179. 15.
 χεῖρ, [v. ἄκρος, ὄλος, ξύμπας,] *summa manus*, 5. 3,5,9: 6.11: 8.12: 11.15: 12.2: 20. 2: 21.10: 22. 2,3: 25.4,14: 30.6: 35. 12: 40.1,7,16: 42.4,6: 43.8,9: 44.4: 82.4: 83.6: 95.1: 105.10: 148.15: 154.2: 197.12: 199.11, 14: 219.11: 246.7: 247. 8: 248. 5; *tota manus*, 3.7,16: 4.1 [v. Adn.]: 34. 2: 35.1,2,3: 38.12: 54.2.
 χειρόπλαστος, 25. 2 [v. Adn.].
 χείρων, 14. 11.
 χιτῶν, *tunica*, [v. ἀλλαντοειδής, ἀμνείος, ἀμφιβληστροειδής, ἀραχνοειδής, ἐλυτροειδής, κερατοειδής, λευκός, νευρώδης, περικάρδιος, περικράνιος, περιόστειος, περιτόναιος, ραγοειδής, χωρίον,] 57. 2: 59. 13,14: 66.3,4: 69.5,14: 71.1: 106.12: 107. 12, 15: 115.7: 155.1: 158. 3,4: 160.2,3: 161.9,16: 164.9: 174.11: 210.9: 211.11: 214. 6,16, 18: 262. 8.
 χλιαίνομαι, 146. 11.
 χλιαρός, 103.18: 147.1.
 χολή, [v. μέλας, ξανθός,] *bilis*, 253. 2 [v. Adn.].
 χοληδόχος κύστις, *vesica fellis*, 67.14: 78.17.
 χολώδης, 239. 5 bis [v. Adn.]; χολ. χυμός, 67.

- 13; χολ. περίττωμα, 67.
15,16: 79.1.
χόνδρος, *cartilago*, [v. ἀκατονόμαστος, ἀρτυαινοειδής, θυρεοειδής,] 17.2.3: 18.11: 73.2,6,9: 93.5: 107.6,9: 108.9: 110.5: 111.4,6: 112.5,8: 114.15: 117.12: 118.4,14,15: 119.3: 120.16: 121.3: 123.8: 147.5,6,14,16: 148.7,10: 149.3: 207.5.
χονδρώδης, 182.14,16;
χονδρ. σῶμα, 106.16: 110.1; χονδρ. σύνδεσμος, 204.5.
χορηγέω, 83.2: 94.11: 125.4: 144.6: 151.1,13: 167.9: 173.14: 174.2: 175.1: 179.8; -γούμαι, 141.2: 160.11: 175.13.
χοῦς, 2.6.
χράομαι, 6.5: 94.1: 112.3: 118.6: 218.6: 220.3.
χρεία, 3.13: 4.9,17 [v. Adn.]: 5.2: 8.11: 12.2: 18.3: 26.6: 49.8: 59.10: 71.11: 88.5: 91.3,5: 93.7: 104.14: 122.6,9: 126.12: 135.13: 147.6: 193.2,8: 196.4: 197.1,8: 218.12: 259.7: 263.5: 272.3.
χρειώδης, 49.4: 129.12: 184.15.
χρεῶν, 186.4.
χρῆ, 7.5: 13.7,9,12: 15.4: 22.3: 23.7: 24.3: 28.11,12: 30.11: 33.8: 49.15: 62.2: 74.5: 96.9: 153.18: 165.10: 188.10,14: 195.10: 209.11: 218.9: 259.16: 262.14: 267.12: 271.8.
χρήσιμος, 11.8: 33.10: 80.4: 118.2: 153.17: 219.2; -μώτερος, 34.1.
χρήσις, 259.11.
χρηστότατος, 208.3.
χρίομαι, 162.14.
χροιά, 162.2: 193.3: 224.7: 226.1: 240.9.
χρονίζω, 67.4: 162.14.
χρόνος, 4.6: 61.12 bis: 62.7: 63.13,16: 74.9: 76.16: 84.9: 99.1: 113.6: 133.7: 146.4: 179.1: 228.8: 235.11: 241.9: 242.11: 246.5: 247.1: 248.3: 253.10: 268.3: 269.1.
χρῶμα, 151.15: 162.4,5.
χυλοποιέω, 55.10: 59.3; -οῦμαι, 64.8: 75.14.
χυλοποίησης, 87.1.
χυλός, *chylus*, aut *chymus*, 55.9: 64.10,14: 65.1: 67.5,9: 68.4,13: 76.4 [v. Adn.], 10,12: 78.9,12.
χυμός, *humor*, [v. μελαγχολικός, χολώδης,] 17.4: 74.7: 75.4: 79.14,17: 259.10.
χώνη, 135.11 [v. Adn.], 13,14.
χώρα, [v. κενός,] 22.7: 33.8: 35.5: 36.6: 49.11: 51.14: 52.7: 58.6: 59.14: 101.11: 114.9: 116.13: 123.12,13: 124.3: 154.7: 159.3: 164.1: 167.6: 269.4.
χωρέω, 70.6,9: 238.4: 248.9: 249.9: 254.8,11: 255.1: 257.6.
χώρησις, 134.14.
χωρίζω, 93.6; -ζομαι, 142.4,14: 206.16.
χωρίον, *chorion*, 36.10: 42.9: 120.7: 137.13: 169.1: 206.8: 211.11 [v. Adn., et ad 215.4.]: 212.1: 220.4: 249.10: 258.9: 265.16: 267.10; χωρ. χιτών, 214.18.
χωρίς, 10.11: 61.13: 84.14: 89.4: 109.4: 128.3: 188.8: 191.8: 223.3.
χωροειδής μῆνιγξ, *pia mater cerebri*, 137.13 [v. Adn.]: 138.10; χωρ. πλέγμα, *plexus choroides*, 138.9.11: 139.11.
ψαλίς, 45.11.
ψάλλω, 104.15: 105.4.
ψάυω, 199.7.
ψαφαρός, (de testibus,) 224.7 [v. Adn.].
ψῆγμα, 156.7.
ψηλαφέω, 185.4.
ψιλῶς, 172.6.
ψίξ, 111.1.
ψόφος, 109.5,6.
ψύξις, 145.7: 160.9: 182.9.
ψυχὴ ζῶσα, 1.4: 2.1,8; ἡ ψυχὴ, "anima" *philosoph.*, [v. ὑγεμονικός,] 2.10 bis: 106.4: 197.11: 240.11; ψυχὴ λογικὴ, 189.7.
ψυχικὴ δύναμις, 20.12; (cf. Erm. p. 59. l. 5.;) ψυχικὸν ὄργανον, 103.4 [v. Adn.]; ψυχικὸν πνεῦμα, 140.10,16: 141.13: 142.6: 144.7: 146.14: 147.2: 151.14: 167.10: 184.5; ψυχικὰ μόρια τοῦ σώμ., 3.4 [v. Adn.], 5,10.
ψυχρὸς, 121.10: 144.16: 226.12: 241.8,10: 254.3; -ρότερος, 221.9: 222.9: 226.11: 235.1: 262.4: 265.7; -ρότατος, 24.6.
ψύχω, 89.14.
ᾧδε, 71.5: 97.8: 272.10.
ᾧδί πως, 33.2.
ᾧθέω, 57.12: 64.3: 269.8; -θοῦμαι, 64.10: 76.2: 118.1.
ᾧκεανός, 108.12.
ᾧμοπλάτη, *scapula*, 38.8: 95.1: 105.7: 117.8: 123.1: 196.14 [v. Adn.]: 197.4,8: 198.1,3,8,12: 199.2: 200.11,13: 201.1,4,6.
ᾧμος, 36.10: 83.6: 128.7: 198.6: 199.3,9: 200.8: 201.2: 202.1: 244.10.

ὠοειδής, 224. 10; ὠοει- δὲς ὑγρὸν, <i>oculi humor</i> <i>aqueus</i> , (" <i>ovi albo si-</i> <i>milis</i> ," Cels. vii. 7. § 13.) 152. 3 [v. Adn., et ad 163. 14.].	138.7: 139.2,13: 140.7, 15: 151.10: 156.7: 166. 6: 172.5,10: 183.2: 203. 6: 209.12: 210.2: 259. 9: 262.4, 11.	144.2: 145.5: 154. 8: 155.5: 156.12: 161.3,10: 163.6: 164. 12: 176.4: 181.11: 193. 13,15: 199.11: 205.16: 219.10: 242.4: 243.10: 246.5: 251.7: 253.4: 254.2: 260.11: 265.1.
ὠὸν, 163.14.	ὠσαύτως, 6.6: 20.4: 28.9: 69.11: 127.3: 137.10: 138.15: 181. 17: 222.9: 225.15: 236.3: 239.12: 264. 14.	ὠστε, 7.1: 28.14: 29. 13: 37.8,12: 64.3: 67. 9: 115.3, 14: 116.8: 119.1: 147.10: 149.12: 226.14: 259.6: 260.7: 263.22: 264.14: 265. 11.
ὠς, 6.11: 14.5: 42.11, 12: 43.6: 52.13: 57.9 bis: 63.11: 65.10: 66. 10: 73.14: 79.3, 7, 8: 90.13,17: 93.10: 95.15: 98.5: 99.7: 100.3: 110. 15: 111.12: 114.11: 116.12: 120.1: 127.1,2: 128.15: 129.1,12: 130.8, 13: 135.11,14: 137.2,8:	ὠσπερ, 7.3, 6: 10.11: 16.1: 18.1, 2: 34.11: 39.10: 40.16: 42.3: 59.8: 60.4: 61.5: 64.1: 66.15: 71.10: 81.12: 83.14: 93.13: 99.12: 101.2,9: 105.9: 126.2: 135.2: 139.10: 140.6:	ὠφέλεια, 51.4. ὠφελέομαι, 235.7. ὠφελιμώτατος, 206.2. ὠψ, 39.8: 130.4.

ADDENDA ET EMENDANDA.

ἀμαλδύνομαι. v. Adn.	μίσγομαι. v. Adn. ad 241. 2.
ἀμβλωθρίδιον. v. Adn.	νεῦρον, <i>ligamentum</i> , 244. 12.
ἀποπατέω. v. Adn.	ὀνειρώπτω. v. Adn.
ἀρυστήρ. v. Adn.	ὀνομάζω, 135. 10.
γευστικὸν ὄργανον, (de lingua,) 175. 13.	ὄργανον. v. γευστικός.
γλήνη, 201. 9.	ὄρχις, <i>testiculus</i> , v. Adn. ad 224. 1; <i>foeminae ovarium</i> , v. Adn. ad 210. 2.
γόνος, v. Adn. ad 237. 12.	οὖς, <i>cordis auricula</i> , 101. 5: 102. 9.
δίμηνα] lege, <i>δίμηνος</i> .	παιδίον. v. Adn. ad 245. 12.
δυνάμει, <i>potestate</i> , v. Adn. ad 240. 1.	παχύς, 226. 8.
ἔδρα, <i>anus</i> , 217.5 [v. Adn.]: 220.5,10.	πηροῦμαι. v. Adn. ad 252. 2.
ἔκτη συζυγία, 114. 2: 175. 7.	σικυηλάτης] lege, <i>σικυήλατον</i> , et v. Ad.
ἐπιδερματίς. v. Adn.	σίκνος. v. Adn.
ἐπισημαίνω. v. Adn. ad 234. 4.	σκαρίζω. v. Adn.
καιρός. v. Adn. ad 253. 8.	σομφός. v. Adn. ad 224. 7.
καμπύλος. v. Adn. non ad 183.6., sed ad 155. 9.	σπληνώδης. v. Adn.
κοῖλος, 42. 7.	σωλήναιοι. v. Adn.
λαγνεύω. v. Adn. ad 225. 4.	τάσσομαι. dele 170. 5., et v. Adn.

INDEX RERUM.

Numerus paginam designat.

ABDOMINE, (de,) 56—87; abdominis musculorum quatuor paria, 72 sq.

Abortus futuri signa a mammaram extenuatione, 258, 271; abortum ex uteri acetabulis mucis plenis nonnunquam oriri, 216.

Acetabula ad femorum capita accipienda, 203; acetabula, sive *cotyledones*, 215.

Acromii formatio et usus, 198.

Acrorrhinion (*ἀκρορρίνιον*), quid, 148.

Aëris externi plurimum in pulmones, reliquum in cerebrum ire, 142; partem crassiorem retro exire, tenuiorem ad alendum spiritum animalemanere, 146; aërem cor refrigerare, 91.

Allantoides membrana, 211, 214, 215.

Amnion membrana, 211, 214.

Ancon (*ἀγκών*), Hippocrati quid, 31.

Animae essentia, 2; animae principatus ubi, 184, 185; animae promptuarium, sc. *cor*, 197; animam rationalem in cerebro, tanquam in agro quodam, consitam esse, 189.

Animalia omnia Dei dicto creata esse, 1.

Aortae origo et functio, 97.

Arterias e corde pulsatricem vim haurire, 20; arteriarum similem esse motum cum corde, 103.

Arteria aspera. [v. *Trachea*.]

Arteria grandis. [v. *Aorta*.]

Arteriae pulmonalis origo et functio, 96, 102.

Arteria venosa. [v. *Vena pulmonalis*.]

Articuli in digitis, 13—19.

Arytaena (*ἀρύταινα*), quid sit, 112.

Astragali dearticulatio, 47; positus, 48.

Auditum qui nervi efficiant, 183.

Auricularum cordis functio, 99.

Aurium descriptio, 182, 183.

Blennas (*βλέννας*), veteres cerebri sordes dixerunt, 143.

Brachiale. [v. *Carpus*.]

Bronchia quid sint, 106; bronchiorum descriptio, 107.

Caeci intestini positus, nomen, et functio, 66.

Calcanei forma, 47.

Caloris in homine fontem cor esse, 89.

Calvariae descriptio, 129—133; calvariae ossa sex esse, 129; calvaria quare pluribus suturis coagmentetur, 132.

CAPITE, (de,) 128—186; caput a cerebro formari, 129; cerebri domum esse, 127, 140; quomodo cum vertebra prima et secunda committatur, 190; quomodo undique firmetur, 181; capita suturis carentia morbis esse exposita, 133; capitis positus, forma, et magnitudo, 128; capitis et cervicis justa inter se magnitudo, *ibid.*; capitis

artus firmitudo, et unde oriatur, 190.

Carnis usus, 12; in digitis, 11.

Carpus, 26 sq.; carpus quare ex tot ossiculis fuerit contextus, 26, 27; carpi ossa quare intra sima, extra gibba sint, 28; carpi duplicem esse dearticulationem, 29.

Cartilaginis usus, 17; cartilagine laryngis, 111, 112; cartilagine ensiformis positus et usus, 118.

Causam cujusvis rei quadripartitam esse, 105, 106.

Cerebrum per nervos voluntarium motum sensumque diffundere, 20, 125, 140; nervorum esse fontem, 133; mollius esse in priore parte, durius in posteriore, 134; in capite, tanquam domo, sedere, sensibus, tanquam satellitibus, stipatum, 144; cur in altissima corporis parte, 140, 143, 144; cerebri substantia, 140; quare nervis mollior, 133, 134; membranae, 135, 137; excrementa per duos meatus in os descendere, 143; tres ventriculos trium spiritus animalis functionum sedem esse, 184.

Cervicem capitis esse fulcrum, 127; cervicis positus, 128.

Chorii positus, 211; usus et nomen, 215; duas esse arterias et duas venas, [v. Adn. ad 211.11.] 212.

Chylus quo feratur, 76.

Chymum in intestina propelli, 64; chymi distributio, 76.

Cibi quomodo in ventriculum descendant, 56.

Ciliorum positus et usus, 156.

Clasis (κλάσις,) quid, 155.

Claviculae positus et usus, 200; quare non directa a sterno ad scapulam producat, 201.

Cogitationis sedes, 184.

Coli intestini positus, 66.

Concha (κόγχος,) quid, 155.

Cor per arterias largiri vim pulsatricem, 20; et vitalitatem, 125; cor caloris esse fontem, 89; cordis descriptio, 95 sq.; motum duplicem esse, 91; et naturalem, 103; positus, 92, 93; figura et positus, 95;

ventriculum dextrum sanguinem continere, sinistrum, spiritum, 96; substantia et fibrae, 97; fibrarum quare tanta firmitas, et varietas, 98; auricularum functio, 99; cordis causa omnia instrumenta respirationis facta esse, 89, 91.

Cornea oculi, 161.

Coronalis sutura, 130.

Corpore in nostro nihil esse ignavum, 4; corpus animalis gubernare cerebrum, cor, et jecur, 125.

Costas esse ab utroque latere duodecim, 115; costarum spuriarum descriptio et usus, 117, 118.

Cotyledones uteri quid, 215.

Coxae positus, figura, usus, 202 sq.

CRURIBUS, (de,) 38—53; crus ambulatus organum, 203; cruris musculi, 205.

Cubitus. [v. *Ulna.*]

Cutis manuum descriptio, 23 sq.; cutis faciei cujusmodi, 183.

Cylinder (κύλινδρος,) quid, 107.

DEI sapientiam in manu fabricanda nondum totam inventam, 4; DEI potentia, bonitas, sapientia, 129; DEI auxilium invocatur, 39; et grate memoratur, 87, 272. Dentium ordines duo, 177; usus, diversitas, ac numerus, *ibid.*; dentes unde sensum trahant, 179.

Dextras corporis partes sinistris calidiores, 231; et fortiores, 233.

Diaphragmatis positus, usus, et forma, 60, 119, 120.

Difflatio. [v. *Perspiratio insensibilis.*]

Digestio in jecore quae fiat, 75.

Digitus, 7—20; digitus manus quare non in recta linea collocatus, 7; quare molles, et unguibus muniti, *ibid.*; digitorum ossa quare facta, 10; quare tria et inequalia, 11; digitus quare carne tecti, *ibid.*; eorum articuli quare tres, 12; posteriores quare prioribus minores, 13; quare formae pyramidalis, *ibid.*; quare rotundi, 14; quare extrinsecus convexi, non item intrinsecus, *ibid.*; neque a lateribus, 15; quomodo coagmentati, *ibid.*; quomodo carti-

lagine tecti, et synovia uncti, 17; quomodo ligamentis connexi, *ibid.*; digitos pedum manuum digitis respondere, 44.

Dissecandum, hortatio ad, 123, 191, 202.

Dorsi vertebrae a medulla spinali formari, 129.

Duodeni positus et nomen, 68.

Durae matris usus, 136; dura mater quare recta habeat foramina, non tortuosa, 146.

Epididymides quare inter testes et vasa spermatica positae sint, 263; in foeminis quare non evidentes sint ac sensiles, 264.

Epiglottidis descriptio, 110; et functio, 109.

Eunuchi quot habeant dentes, 178; unde steriles sint, 225, 255; quosdam tamen semen excernere, 256.

Excrementorum genera quatuor, 132.

Exspiratio quae, 103, 104.

Fascia palmaris, 22.

Femur quare in priora et extrinseca curvatum sit, 52; femoris magnitudo, et figura, 51; trochanteres, 53; musculi, 205; caput in quatuor loca exilire posse, 204.

Fibrae in cordis substantia, 97; et ventriculi, 69; fibrae (vulgo *lobi*), jecoris, 81; et pulmonis, 102.

Fibulae positus, et usus, 48 sq.

Flavae bilis curatio, 74.

Foeminae quot habeant dentes, 179; in coitu quomodo voluptate afficiantur, 253; foeminas in sinistro uteri sinu concipi, 209; et quare, 235; foemina aut mas quare generetur, 236 sq.; intra quot dies formetur, 63, 246; et moveat, 63, 247.

Foetus in utero formatio, 62 sq.; quando movere incipiat, 63, 247; per novem menses in utero retineri, *ibid.*; deinde decimo mense expelli, 64; foetus, ad foetumque pertinentium declaratio, 210 sq.; foetus sudor, 211; foetus sitne mas an foemina primo tempore non posse dignosci, 228; ejus

membranae quomodo formentur, 242; quomodo caro, 243; quae corporis partes primo formentur, *ibid.*; quomodo in utero jaceat, 247; quomodo prodeat, 248; quare patri aut matri magis sit similis, 249; quare imbecillus ex parentibus robustis gignatur, 250; foetum amplum in utero spatium postulare, 251.

Frontis descriptio, 183.

Functiones tres ab animali spiritu procedere, imaginationem, memoriam, et cogitationem, earumque sedes, 184.

Gemelli unde nascantur, 257.

GENITALIBUS, (de,) 207—272; genitales partes *pudenda* dici, 216; omnes quae viris insunt, easdem (licet minores,) mulieres habere, 221, 222; dextras marium, sinistras foeminarum esse feraces, 232.

Graviditas in utero quomodo fiat, 210 sq.

Gula. [v. *Oesophagus*.]

Guttam aut micam in laryngem illapsam periculum inferre, 110.

Herophili infundibulum, 135.

Hominem solum ipsa Dei manu creatum esse, 2; ex anima et corpore constare, *ibid.*, 240; solum bipedem esse atque erectum, et quare, 39, 40.

Humeri quare simae partes introrsum, gibbae vero extrorsum sint, 35; humeri quatuor esse musculos, 36; humerus quare cubito major sit, 37; quare ex osse uno constet, 38; quare costas non attingat, 199; humeri superius caput quare rotundum sit, ipsum recipiens sinus modice cavus, 201.

Humores in corpore quatuor, 132, 253; in oculo tres, 152; humor crystalloides, 159, 163; vitreus, 159.

Hypospadiaci (*ὑποσπυδιαῖοι*), qui dicantur, 219.

Imaginationis sedes, 184.

Infanti alimoniam omnem et vitam per umbilicum suggeri, 213; infantem per umbilicum nutriri docetur exemplo, 213, 214.

- Inspiratio quid, 103.
- Intestinorum numerus, positus, et substantia, 65 sq.; intestina quare duas habeant tunicas, 66; intestinorum ordo, 71; intestinum, ab acriori succo vulneratum, grave inferre periculum, 75; intestinum tenuius quare in plures orbis implicitum sit, 67; intestinorum crassorum materia, situs, functio, 65.
- Jecur per venas nutritoriam vim diffundere, 20, 126; ex venis et arteriis constare, nervo etiam participare, 80; jecoris forma, 82; ejus substantia, lobi, et operatio, 81.
- Jejuni intestini positus, 67; et nomen, 68.
- Jugulares venae, 139.
- Jugulum. [v. *Clavicula*.]
- Lac mensium germanum esse, 269.
- Lacrymae quomodo fiant, 160.
- Lactatio et menstrua cur non simul esse possint, 268.
- Lambdalem suturam occipitium circumscribere, 130.
- Laryngis cartilagineae, 110.
- Lienis functio, color, et substantia, 79.
- Ligamentum teres, 204; ligamentum capsulare, *ibid*.
- Linguae locutionis gustatusque instrumentum esse, 175; linguae materia, magnitudo, figura, functio, et origo, *ibid*.
- Lingula gutturalis quid, 112.
- Mammæ et cor se mutuo calore fovere, 121; mammæ cordi præsidio esse, *ibid*.; mammarum cum utero consensus, 266; et quomodo fiat, 267.
- MANIBUS, (de,) (i. e. de toto eo quod a scapulis dependet,) 5—38; manus summa, 5—25; manus summae quare multifidae, 5; quare binæ, et aequales, 6; quare in se inclinatae, 7; manuum summarum munera, 5; manum totam per ulnam extendi flectique, per radium pronam et supinam fieri, 25, 30; manum totam ex humero, cubito, et summa manu constare, 4.
- Mares in dextro, foeminas in sinistro uteri sinu generari, 209; et quare, 235; marem in utero citius movere incipere quam foemina, 63; mas aut foemina quare generetur, 236 sq.; mas intra quot dies formetur, 63, 245; et moveat, 63, 247.
- Maxillas utrosque dentium ordines continere, 177; maxillarum positus et situs, 176; maxillae inferioris symphysis et processus, 180.
- Meatus urinarii, (vulgo *ureteres*,) 85; meatus auditorius, 182.
- Medullam spinalem e cerebro oriri, et per nervos vim animaleam diffundere, 20; medulla spinalis quare cerebro durior, 141; ejus origo, cursus, substantia, 189; ex ea multos nervos oriri, *ibid*.
- Membra alia corporis animalia esse, alia naturalia, 3; quaedam vitae causa creata esse, quaedam melioris vitae, *ibid*.
- Membrana localis. [v. *Chorion*.]
- Membranas tres circum foetum formari, 211; et quomodo, 242.
- Memoriae sedes, 184.
- Mensium suppressionem periculosam, 254; menses et lactatio quare non simul esse possint, 268.
- Mesentericarum venarum descriptio, 76.
- Mesenterii forma, materia, et nomina, 77.
- Metacarpium quare ex quatuor ossibus constet, 27.
- Metatarsium metacarpio respondere, 44; metatarsium quinque ex ossibus constare, 46.
- Metopon (*μέτωπον*,) 183.
- Morbi e vitio cerebro nascentes, 185; quidam quare haereditarii, 239.
- Motum omnem fieri per musculos, 165, 166, 188, 191; motus tria esse genera, 222; motum per duos nervos cerebrum suppeditare, 140.
- Mulierem, quia viro frigidior, non ideo imperfectiorem esse, 221; mulieri uterum gerenti, si mammae

gracilescent, abortum fieri, 258, 271; mulieri ventrem gerenti, lac ex mammis multum emanans cur foetum infirmet, 270, 271.

Musculi abdominis, 72; musculos guttur claudentes ex osse hyoide oriri, 122; musculorum in humero et ulna descriptio, 36; musc. dorsalium positus, usus, et nomen, 193; musc. cremaster, 225; musc. temporalis, 177, 181; musc. maseter, 177; musc. intercostales, 105, 117.

Myxoteres cartilagineae quae, et quis earum usus, 147.

Nares, poetis *Thalami*, 148.

Nasum cerebri purgamenta educere, 143; nasi ossa, 147; cartilagineae laterales, *ibid.*; cartilago septi, *ibid.*; nasi partium nomina, 148; nasus quare sit partim osseus, partim cartilagineus, *ibid.*; nasi extremo quare cartilago addita sit, 149; nasi alas dilatare saepe necesse esse, *ibid.*; nasus quare tali figura formatus sit, 150.

Nates quomodo formentur, 206.

Nervorum naturam duplicem esse, 140; nervos e cerebro et medulla spinali animalem vim haurire, 20, 189; nervos molles sensum, duos motum suppeditare, 140; nervorum primum par, seu nervus olfactorius, 144, 151; nervus opticus, 151; nervi optici origo, 158; nervorum secundum (vulgo *tertium*,) par, 167; nervorum tertium (vulgo *quintum*,) par, 174, 179; nervorum quintum (vulgo *septimum*,) par, 183; nervorum recurrentium functio, et nomen, 113 sq.; nervorum sextum (vulgo *octavum*,) par, 114, 175.

Nihil esse in nostro corpore ignavum, 4.

Nutritio quomodo fiat, et per quae instrumenta, 86, 87.

Nutritoria omnia instrumenta parvo nervo donata esse, 74.

Occipitis forma et substantia, 131.

Oculi quare mobiles, et bini, 165; quomodo vallentur, 154; oculorum descriptio, 152 sq.; motus sex,

166; figura, situs, et numerus, 153; musculos esse sex, 166; tunicarum ordo, 161; tres esse humores, 152; oculis qui colores jucundi, 162; unde varii fiant colores, 164; oculi glauci cur cito occaerentur, *ibid.*

Oesophagi materia, 57; oesophagi tunicae, 69; oesophagum et tracheam communi tunica committi, 107.

Omenti natura, 59.

Ossa quare dura, densa, et non medullosa, 19; ossa quae majora quae minora esse conveniat, 37; ossa temporum, 131; os occipitis, *ibid.*; os frontis, *ibid.*; ossium in cruribus descriptio, 48; ossium supercilia quare imparia, 18; ossium in pede situs, ordo, ac motus, 45 sq.; ossis hyoidis descriptio, 122 sq.; ossis ethmoidis functio et nomina, 145; ossa spongiosa, 147; ossa parietalia, 132; ossa innominata, 202; os illi, 203; os ischii, *ibid.*; ossa pubis, 207; ossis sacri positus et usus, 193, 202; os sacrum quare omnibus vertebrae robustius, 196.

Ovariorum descriptio, 210.

Palma. [v. *Metacarpium*.]

Palmaris fascia, 22.

Palpebrae, 154; palpebras et supercilia quare duo musculi claudant, unus tantum aperiat, 155; palpebrarum nomina, *ibid.*; palpebras membranas vestire, et pilos etiam a sudore defendere, 156, 157.

Partium usus, ignoratis functionibus, inveniri non posse, 4.

Patellae positus et usus, 50.

Pectus. [v. *Thorax*.]

Pedis descriptio, 41 sq.; pedes quare lati, oblongi, et multifidi, 41; quare inferius cavi, superius convexi, 42; pedibus quare non sit pollex, 43.

Pelvis, 207.

Penis descriptio, et materia, 217; quomodo moveatur, 223.

Pericardii figura et situs, 99; et

- substantia, 100.
 Pericranii formatio, 138.
 Peritonei positus, et usus, 71, 119, 120.
 Perspiratio insensibilis quid, 104.
 Piae matris usus, substantia, et nomina, 136, 137, 139.
 Pinealis glandula, 139.
 Placenta. [v. *Chorion*, et Adn. ad 211. 11.]
 Planta. [v. *Metatarsium*.]
 Platysmatis myoidis descriptio, 176.
 Pleurae positus, 119, 120.
 Plexus choroidis formatio, et nomina, 138, 139.
 Pollex quare desit pedibus, 43.
 Portarum jecoris nomen, 76.
 Postbrachiale. [v. *Metacarpium*.]
 Praeputium in muliere ornamenti causa, in viro etiam necessitatis, 220.
 Processibus in omnibus os quod ingreditur, gibbum esse oportere, quod autem recipit, cavum, 28.
 Processus dentatus, 191.
 Pubis ossa, 207.
 Pudenda bina esse, 216; pudendi muliebris labia, 220.
 Pueros integros ex hominibus mutilis nasci, 252; pueri unde steriles sint, 256.
 Pulmonis artificium, 101 sq.; pulmonem cordis refrigerandi causa creatum esse, 89; pulmonem positus, 91; pulmonem non per se, sed per motum thoracis cieri, 89; pulmonem esse vocale simul et spirabile instrumentum, 91; pulmonem quatuor ejus lobis cor praecingere, 93; pulmonis lobi quinti usus, forma, et positus, 94; pulmonis substantia et vasa, 101; ejus lobi, 102; pulmoni motum esse neque naturalem neque voluntarium, 103.
 Pylori positus, natura, et functio, 60.
 Radius, 30 sq.; per radium totam manum pronam et supinam fieri, 25, 30, 31; radius quare ulnae superjaceat, 33.
 Rationalem animam in cerebro sitam esse, 189.
 Recti intestini positus, 65, 207; rectum quare ceteris intestinis valentius, 70.
 Renum descriptio, 84.
 Respiratio quid, 104; respiratio- nis tres esse species, 104 sq., 116 sq.; respirationem cordis causa fieri, 89, 91.
 Reticularis textura. [v. *Plexus choroides*.]
 Retina, 164. [v. Adn. ad 164. 7.]
 Retorta palpebra quid sit, 155.
 Sanguini et semini eandem esse substantiam, 240; sanguis in venis diu morans cur albescat, 262; sanguinis partium distributio, 78 sq.
 Scapulae forma, 38; scapularum usus duo, 197.
 Scrotum, 225.
 Scybalum (*σκύβαλον*,) quid, 76.
 Sedes quam convenienter inventa, 206.
 Semen maris in uterum primum attrahi, deinde cum muliebri misceri et alterari, deinde, si mas fuerit, diebus triginta humanam speciem assumere, si foemina, duobus et quadraginta, 62 sq.; semen muliebre masculino infirmius et frigidius, 222; hoc formae magis quam materiae, illud materiae magis quam formae rationem habere, 226; semen maris aut foeminae solius imperfectum, 227; seminis species, 236 sq.; semini et sanguini eandem esse substantiam, 240; semen in conceptione quid fiat, 241 sq.; semen e toto corpore secerni, 252; seminis emissiones per somnum unde fiant, 255; seminis essentia, 260; seminis generatio quomodo fiat, 261; seminis ejaculatio quomodo fiat, 262 sq.
 Sensum per molles nervos cerebrum suppeditare, 140.
 Septum narium, poetis *columna*, seu *columella*, 147.
 Sinistras corporis partes dextris frigidiores, 231 sq.; et infirmiores, 233.
 Sinus cordis, (vulgo *ventriculi*,) 96.

Spadones quare generare non possint, 219; quomodo sanentur, *ibid.*

Sphincteris musculi nomen, et functio, 65.

SPINA, (de,) 188 — 206; spina quare ex tot ossiculis constet, 194.

Spinalis medulla. [v. *Med. spin.*]

Spiratio. [v. *Respiratio.*]

Spiritus cordis incola, 95; spiritus quomodo emittatur, 109; spiritus animalis sedes, 141; nutrimentum, 142; functiones, 184.

Statura hominis quare sit erecta, 40.

Sternum os, 90, 200, 201.

Stolides (*στολίδες*,) quid sint, 184.

Superciliorum positus et usus, 157.

Supergeminale. [v. *Epididymis.*]

Surae musculi, 205. [v. *Fibula.*]

Suspirium quomodo fiat, 109.

Suturae capitis, (coronalis, lambdalis, sagittalis, squamosae,) 130, 131.

Synoviae usus, 17.

Talus. [v. *Astragalus.*]

Tarsum carpo respondere, 44; tarsi ossa quomodo inter se collocentur, 46.

Tendonis manuum subcutanei descriptio, 22.

Testium materia et forma, 224; testes viriles foemineis (sc. *ovariis*,) majores, *ibid.*; itemque humidiores et molliores, 265; testem sinistram sanguinem impurum recipere, 231; dextro frigidior esse, 232; et infirmior, 233.

Thenar (*θένας*,) quid sit, 21.

THORACE, (de,) 89—124; thoracis limites, 90; thoracem spiritus esse instrumentum, *ibid.*; thoracis cavum pulmonem implere, 91; thoracem a mediastino in duas partes dividi, 93; thoraci motum esse voluntarium, 90, 103; thorax quomodo distendatur, 115.

Thymus glandula quid, 94.

Tibiae figura et positus, 48; tibia et fibula quomodo annectantur, 48; tibiae magnitudo, 49.

Tormina quando mortifera, 75.

Tracheae nomina et descriptio, 106 sq.

Transversum septum. [v. *Diaphragma.*]

Tricuspidum valvularum functio, 98; et nomen, 99.

Tunicae ventriculi et intestinorum, 69; tunica albuginea oculi, 159; tunica conjunctiva, 161; tunicarum oculi ordo, *ibid.*; tunica choroides, 162; tunica vaginalis, 225.

Ulnae descriptio, 30 sq.; ulna quare recta sit, 30; per ulnam manum totam extendi flectique, 25, 30; ulna quare ex binis ossibus constet, 38.

Umbilicalis funiculus, 212; vena et arteriae, 213.

Unguium usus, 7 sq.; ungues quare mediocriter duri, 9; quare rotundi, *ibid.*; quare in longitudinem tantum augescentes, 10.

Urachi functio, 212, 214.

Uranoscopius piscis, 40.

Ureterum descriptio, 85.

Urethra mascula, 219; muliebris, 220.

Urinae formatio, et cursus, 84, 85; urinae et semini idem esse iter, 220.

Uteri cum ventriculo comparatio, 62; uteri situm optimum esse, 207; uteri os quando aperiat, 208; uteri substantia et forma, 209; uteri duos esse sinus, *ibid.*; sinum sinistram sanguinem impurum recipere, 231; et dextro frigidior esse, 232; uteri cum mammis mirum esse consensum, 266; et quomodo fiat, 267.

Valvularum tricuspidum functio, 98; et nomen, 99.

Vasa ad testes euntia quae et quot, 230; vasa semen emittentia, 262, 263.

Vascula a corde nascentia, 96.

Vena arteriosa. [v. *Arteria pulmonalis.*]

Venas e jecore nutricem vim haurire, 20, 126; venarum radicem esse jecur, 244; venae caevae origo, et bipartita divisio, 82; venae caevae ascendentis cursus, *ibid.*; et ejus divisiones, 83; venae caevae descendentis cursus, 83, 85; et

ejus divisiones, 84, 86; venae caevae ascendentis sustentacula, 94; venae pulmonalis functio, 102; venarum jugularium origo, 139; venae portae origo, et functio, 78; venae portae positus, 82; venae mesentericae, 76.

Ventriculi situs, figura, et usus, 56; figuram oblongam esse et rotundam, et quare, 58; ventriculi proprius calor quomodo augeatur, 59; ventriculo quatuor esse naturales facultates, attractricem, alteratricem, retentricem, et expultricem, 61; ventriculi cum utero comparatio, 62 sq.; ventriculi tunicae et substantia, 69; ventriculum non adducere spiritum, et rursus emitte, 116, 117; ventriculi tumor ex intemperantia, 118.

Vertebrae in homine viginti quatuor, 192; cervicales septem, dorsales duodecim, lumbares quinque, *ibid.*; vertebrae secundae functio, 190; item primae, 191; vertebrarum forma, 192; vertebrarum spinae quomodo inter se connectantur, 193; vertebrae quare habeant processus, *ibid.*; quare interius sinuatae, 194; inferiores quare superi-

oribus majores, 195; itemque inaniae et capaciores, 196.

Vesicae materia, et musculus sphincter, 85; vesicae situs, 207.

Virile membrum. [v. *Penis.*]

Visilia cuncta secundum rectas lineas videri, 170.

Visus mathematica et optica explicatio, 167—173.

Visorii nervi qui, 151.

Volae descriptio, 21 sq.

Voluptatis in actu venereo quae sint causae, 258 sq.

Vomitum per oesophagum fieri, 57.

Vox, et ejus causae, 105, 106; vox aspera quomodo efficiatur, 108; quomodo vox rauca, *ibid.*; vox quomodo formetur, 109; vocis praecipuum instrumentum esse nervos recurrentes, 114; eorum sectione vocem tolli, 115; vocis instrumentum esse pulmonem, 91, 115, 128; vocem sub pubertatis tempus mutari, 232.

Vulva. [v. *Uterus.*]

Ypsiloides (vel *hyoidis*, vel *lambdoidis*,) ossis usus, 122; ejus substantia, nomina et figura, 123.

Zygomatice arcus, 181.

INDEX AUCTORUM,

ET

NOMINUM PROPRIORUM.

ASCLEPIADES, (vel Asclepiadae,) p. 76.

Athenienses ulnae processum majorem *ὀλέκρανον* appellant, 31.

David (*ὁ θεοπάτωρ*,) laudatur, 127.

Dionysius (Siciliae Tyrannus,) quomodo reos excaecarit, 162.

Galenus (*ὁ σοφὸς ἰατρός*,) primum nervorum par a secundo non distinxit, 151. Laudantur ejus libri *De Anatom. Administr.*, 20; *De Hippocr. et Plat. Decr.*, 21; *De Mort. Dissect.*, 191; *De Motu Musc.*, 19, 20, 34, 53; *Diagnostica*, (i. e. *De Loc. Affect.*,) 186; et, tacito nomine, *De Usu Part.*, 4 sq. (v. Ind. Cap.)

Herophilus *duodeni* nomen imposuit, 68; item *infundibuli*, 135.

Hippocrates, (*ὁ τῆς ἰατρικῆς Προμηθεύς*, 216,) 21, 233, 266; dixit membra e regione posita necessario magis reciproco muneri foveri, 231. Laudantur ejus libri *Aphor.*, 75, 209, 216, 258, 270, 271; *Coac. Praenot.*, 108; *De Alim.*, 160; *De Fract.*, 31, 52; *De Genit.*, 236 sq., et, tacito nomine, 248 sq. (v. Ind. Cap.); *De Loc. in Hom.*, 145; *De Morbo Sacro*, 239; *De Morb. Vulgar. II.*, 191, 269; *id. VI.*, 232; *De Nat. Pueri*, 241, et, tacito nomine, 244 sq. (v. Ind. Cap.); *Praedict. I.*, 108; *Praenot.*, (aut *Prognost.*,) 155.

Homerus animae principatum in corde posuit, 184. Laudatur ejus *II.*, 108, 203.

JESUS CHRISTUS (*ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν*,) invocatur, 25, 89; (*ὁ κύριος ἡμῶν*,) laudatur, 152.

Plato, 21.

Prometheus Medicinae, sc. *Hippocrates*, 216.

Sacrae Scripturae. Testam. Vet.: *Gen.*, 1, 2 bis; *Psalms.*, 127.
Testam. Nov.: *Matth.*, 153; *Luc.*, 153, 185; *Joh.*, 89.

ADDENDA ET EMENDANDA.

- Pag. Lin.
7. 2. not. Διὰ τοῦτο ὡσπερ] Adde, Sic E.
28. 10. not. Sic G.] lege, Sic C.G.
43. marg. esse pollicem] lege, sit pollex.
57. 9. not. p. 63. l. 1., 68. 15.] lege, p. 62. l. 16., 68. 15., 143. 14.
59. 11. σκέπτειν] lege, σκέπειν.
63. vers. Lat. c. 30.] lege, c. 33.
84. 7. not. c. 15. § 2.] lege, Lib. III. c. 15. § 2.
90. marg. quia sponte movetur] lege, et sponte moveri.
92. 8. not. διασκευάζοντας F.] lege, διασκευάζοντας E.F.
105. 6. not. p. 122. l. 12.] lege, p. 123. l. 1.
123. 1. τοὺς ὠμοπλάτας] lege, [τὰς] ὠμοπλάτας: et adde not.,
τοὺς vul. Vide sup. ad p. 105. l. 6.
146. 10. not. ἐν] Sic E., om. vul.] lege, ἐν ταῖς] Sic E., om. ἐν vul.
165. 3. not. 1. οὖν] Sic E.] lege, 3. οὖν] Sic E.
169. 9. not. ἐπισκοτίζει vul.] lege, ἐπισκοτίζει E.
- ibid. κωλύσει vul.] lege, κωλύσει E.
175. 2. not. ἥως M.] lege, ἥως M.
- ibid. p. 179. l. 12.] lege, p. 179. l. 14.
179. 10. not. τικοὶ E.] lege, -τικοὶ E.; vel, αἰσθητικοὶ E.
180. marg. genas] lege, malas.
180. vers. Lat. fere animalī] lege, fero animalī.
184. 16. πρόπον] lege, τρόπον.
210. 12. not. ὀμιλοῦσα G.] lege, ὀμιλοῦσα G.
249. 3. not. (sic I.)] lege, (sic) I.
276. 12. Quo Graeco codice usus sit Guil. Morellius parum constat;] Post haec scripta legi in *Catal. Cod. Manusc. Bibl. Reg. Paris.* (tom. ii. p. 161.) eum Codice Regio Paris. 825. usum fuisse.
276. 29. indicavit] lege, indicaverunt.
322. adn. ad 186. 3. Exstat quoque in Bibl. Bodleiana ejusdem libri codex manuscriptus cui titulus Γαληνοῦ Διαγνωστικὴ περὶ Τόπων Πεπονηθέντων. Vide *Catal. Codd. MSS. Canonice.* (qui jam nunc imprimitur,) p. 50. § 44.

Errata graviora velim mecum communicet benignus Lector, leviora quaedam (qualia in punctis, accentibus, et similibus,) corrigat et ignoscat; semper illius dicti Galeniani memor, Χαλεπὸν μὲν ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὄλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα. (*De Comp. Medic. sec. Loc. ii. 1. tom. xii. p. 535.*)

The thumb called ἀντίχειρ —(27)

ἡ φιλανθρωπία του θεου δημιουργία —(50)

The Greeks call the patella επιγοναθίς.

ἡ προγνωστική του θεου δύναμις

experiments on the Recurrent Nerves 115

26

39

40

75

105-

126.

129

1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950

